This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

B

M525
v.35

HENRY BRADSHAW SOCIETY

Founded in the Year of Our Lord 1890

for the editing of Rare Liturgical Texts.

VOL. XXXV.

ISSUED TO MEMBERS FOR THE YEAR 1908

AND

PRINTED FOR THE SOCIETY

BY

HARRISON AND SONS, ST. MARTIN'S LANE,

PRINTERS IN ORDINARY TO HIS MAJESTY.

STANFORD LIBRARY

*52136

THE

SECOND RECENSION OF THE QUIGNON BREVIARY

FOLLOWING AN EDITION PRINTED AT ANTWERP IN 1537
AND COLLATED WITH TWELVE OTHER EDITIONS
TO WHICH IS PREFIXED A HANDLIST OF
EDITIONS OF THE FIRST AND
SECOND RECENSIONS

PREPARED AND EDITED BY

J. WICKHAM LEGG.

VOL. I. TEXT.

London.

1908.

LONDON:
HARRISON AND SONS, PRINTERS IN ORDINARY TO HIS MAJESTY,
ST. MARTIN'S LANE.

PREFATORY NOTE.

THE Second Recension of the Breviary edited by Cardinal Quignon was issued in 1536 and its use abolished in 1568 by the famous Bull of Pope Pius V. which begins with the words *Quod a nobis*, and contains the sentence: "Tollimus in primis et abolemus Breviarium novum a Francisco Cardinale praedicto editum." During the 32 years of its official existence, the number of editions that appeared was very great; setting aside the ten or eleven editions of the first recension, there appeared over a hundred editions of the second, that are known. Possibly there are more; for though I have been searching during the last five and twenty years for copies in every library that I have visited, yet some fresh editions, hitherto unknown to me, have very recently come under my notice. Strange to say, I have not yet seen an edition of 1536; and I have thus been forced to take as the basis of the following reprint one of the editions of 1537, that printed at Antwerp by Antony Goin.

The copy, once Archbishop Parker's, used for transcription, belongs now to the Master and Fellows of Corpus Christi College, Cambridge, by whose courtesy I was allowed this favour on the recommendation of their late librarian, the Rev. S. S. Lewis, of whose kindness and hospitality I here gratefully make mention. A missing leaf in this copy was supplied from the copy of the same edition in the University Library at Cambridge: and for correction of the printers' proofs a copy in the library of Magdalen College, Oxford, was generously placed at my disposal through the good offices of the Rev. H. A. Wilson, our Secretary.

In preparing this transcript, the contractions of the sixteenth century press have been expanded. Only in rare cases did any

doubt arise as to the word intended. To avoid a great increase of bulk, the psalms and scripture lessons have not been reprinted entire. Only the beginning and ending of these have been given. The number of each psalm always appears in the heading; and for the lessons a reference to the Vulgate is added in a footnote. The rest of the breviary has been reprinted in full; so that the Vulgate is the only additional book needful as a companion to this edition.

The editions collated for this work have been chosen on no very definite principle save that of accessibility. With characteristic generosity the Rev. W. J. Blew gave me access to those editions which belonged to his rich liturgical library. Others have been found amongst my own books. As many as twelve editions have been collated. The year of the century in which the book appeared has been taken for the symbol of the edition. Thus 37 is the symbol of the following reprint, inasmuch as it follows an edition of 1537; 38 is the symbol of an edition of 1538, and so on.

When *etc.* has been added after the symbol of an edition it usually means that all the editions used for collation following after the date of the edition named have the same reading. With this exception, be it noted, that "61, etc.," means a small group of editions printed at Antwerp, beginning with an edition of the Plantin press in 1557, in which there is, besides arguments to the psalms, an index to the epistles and gospels read in the mass: for this work this index has been neglected. The symbol "61 etc.," thus indicates a collation of 61, 64, and 66, and appears chiefly in the psalter for the arguments to the psalms.

The collation for this edition was made many years ago, before the dispersal of the library of our late Vice-President, Mr. Blew; so that it has not been possible to collate afresh with the proofs of the present reprint the readings given from Mr. Blew's books, of which more particularly the copies indicated by the symbols 38, 41, and 66 may be named. But the variants of the

other editions used have been collated with the proofs by means of copies in public libraries or in my own possession. It will be observed that the variants in the several editions are small, and of little importance. But this ungrateful labour had to be undertaken if the facts were to be made out.

The following editions are those which have been collated for the present reprint; and the symbols used in collation are given at the head of each title. 49, it should be noted, has only been collated as far as the beginning of the psalter. 60 is only a *pars hyemalis*, and so only the winter part of the breviary has been collated. 42 is a Quignon *diurnale* containing no part of Mattins.

38.

¶ Breviari- | um Romanum ex sacra | potissimum scriptura, | & probatis sanctorum | historijs nuper confectum, | ac denuo per eundem | auctorem accurati- | us recognitum. |

[A woodcut of a cardinal presenting a book to a pope.]

¶ Væneunt Antuerpiæ, sub | Rubro castro. | Anno. M.D. xxxviii.

Colophon: ¶ Antuerpiæ, typis Gulielmi Mon | tani. Anno a Christo nato | M.D. xxxviii. | Mense Martio. |

16°.

39.

¶ Breuiarium Romanum a Paulo Tertio | recens promulgatum, ex sacra potissimum scriptura | et probatis sanctorum historijs constans. Ab au- | thore denuo recognitum: et antiphonis, homelijs, precibus, sanctorum com- | memorationibus, et alijs id

ge- | nus additamentis multifariam | locupletatum : varijsque modis | immutatum. vt in prefa- | tione luculentius | explicatur.

[Thielman Kerver's mark.]

¶ Parisiis | ¶ A Ioanne Paruo sub lilij aurei intersignio, via ad diuum Iacobum | A Galeoto Pratensi, in prima Aule Regie Palatij columna. Et ab | Yolanda Bonhomme, sub Unicornis intersignio, eadem via Iacobea. | M.D. xxxix.

Colophon : Excudebat Parisiis Oliuerius Mallard. xvi. cal. Nouembris, M.D. xxxix. impensis honestorum virorum Ioannis petit, Galeoti du pre, et Iolande bonhomme vidue Thielmanni Keruer, apud quos venale prestat.

4°.

41.

¶ Breuiarium Romanum a Paulo tertio | recens promulgatum, ex sacra potissimum scriptura et pro- | batis sanctorum historijs constans. Ab authore denuo reco- | gnitum, et antiphonis, homilijs, precibus, sanctorum comme- | morationibus, et alijs id genus additamentis multifariam lo- | cupletatum : varijsque modis immutatum . vt in prefatione lu | culentius explicatur.

[Thielman Kerver's mark.]

Parisijs | ¶ Apud Iolandam Bonhomme, viduam Thielmanni Keruer. | M.D. xlj.

Colophon : ¶ Excusum Parisiis per Iolendam Bonhomme, viduam | Thielmanni Keruer. Absolutum calendis Iulii. | M.D. xli.

8°.

42.

A diurnale, title page wanting, printed by Iunta at Venice in 1542.

16°.

43.

Breviarivm | Romanum ex sacra potissi- | mvm scriptura, et probatis | sanctorum Historijs nuper confectum, ac denuo per eun- | dem Authorem accuratius recognitum, eaque dili- | gentia hoc in anno à mendis ita purgatum, | vt Momi iudicium non pertimescat. |

Ioan. V. |

Scrutamini scripturas: quoniam illæ sunt, quæ testimonium perhibent de me. |

[A woodcut of Samson with the gates of Gaza, bearing this legend: Libertatem meam mecum porto, coming out of a renaissance gateway on the pediment of which is: Aeternitati, immediately below a roundel of Ianus surrounded by: Recondita pando.]

Cvm privilegio | Summi Pontificis, & Regis Galliæ. | Lugduni. | M.D. xliii.

Colophon: Lugduni, | excudebat Baltazard | Arnoullet, vna cum haeredibus | Ioannis Barbous. | M.D. xliiii.

4°.

44.

Breviarivm | Romanum ex sacra potissimum scriptura | & probatis Sanctorum historijs nuper | confectum, ac denuo per eundem | auctorem accuratius | recognitum. |

[A roundel with cross having skull at foot and Jerusalem in the background.]

Scrutamini scripturas, quoniam illæ sunt, quæ | testimonium perhibent de me. Ioan. v. |

Cvm privilegio Svmmi | Pontificis . et Regis Galliæ. | M.D. xliiii. |

Colophon: Lugduni, | Excvdebat | Theobaldvs | Paganvs.

16°.

49.

Breuiarium Roma- | num ex sacra potissimum scriptura, | & probatis sanctorum historijs | nuper confectum, ac denuo | per eundem auctorem | accuratius reco- | gnitum.

Scrutamini scripturas, quoniam illæ sunt | quæ testimonium perhibent de me. | Ioan. v. |

[A roundel with cross in imitation of that on title of 44.]

Lvgdvni, | Apud Petrum Fradin, | M.D. xlix.

Colophon: Lugduni, | excvdebat | Petrus Fradin | 1549.

16°.

60.

Breviarii | Romani | Ex sacra potissimùm Scriptura, et | sanctorum historiis nuper confecti, | ac denuò accuratiùs recogniti, | Pars Hyemalis. |

[A roundel resembling that on title of 44.]

Lvgdvni, | apvd Theobaldum | Paganum, | 1560.

Colophon: Lvgdvni, Excvdebat Philibertus | Rolletius | 1560. | Finis partis hyemalis. |

16°

61.

Breviarivm | Romanum ex | sacra potissimum | scriptura, & probatis Sanctorum | historijs confectum, ac denuò | recognitum. |

Cum argumentis in psalmos, Indice ad | Epistolis & Euangelia, quæ in Missa le | guntur inuenienda, septem Psalmis, & | officio mortuorum. |

[A roundel with hand holding a pair of compasses and this legend: Labore et constantia.]

Antverpiæ, | ex officina christophori Plantini. | 1561.

[The whole title within a square-headed gateway.]

Colophon: Antverpiæ, | excvdebat Christophorus Plantinvs, xx Novemb. | M.D.LX.]

16°.

63.

[A roundel with a cross and this legend: IN HOC SIGNO VINCES.]

Breviarivm | Romanvm | Ex sacra potissimum scriptura, & probatis sanctorum | historiis nuper confectum, ac denuo per | eundem authorem accuratius | recognitum. | *Scrutamini scripturas, quoniam illæ sunt,* | *quæ testimonium perhibent de me.* | *Iohan. V.* |

[A woodcut of a fleur-de-lys with letters L.A.]

Venetiis apvd ivnctas | M.D. LXIII.

8°.

64.

Breviarivm | romanvm ex | sacra potissi- | mùm scriptura, & probatis | Sanctorum historijs con- | fectum, ac de- | nuò recogni- | tum.

Cum Argumentis in Psalmos, | *Indice ad Epistolas & Euan-* | *gelia, quæ in Missa leguntur* | *inuenienda, septem Psal-* | *mis, & Officio mor-* | *tuorum.*

Antverpiae, | In ædibus viduæ & hære- | dum Ioan. Stelsij. | 1564.

Colophon: Antverpiae. | Typis Ioannis VVithagij. | 1564.

16°.

66.

Breuiarium ¦ Romanum Ex Sacra | potissimum Scriptura, | et probatis sanctorum | historijs confectum, ac de | nuo recognitum. | Cum argumentis in Psalmos, Indice ad epistolas et | Euangelia quae in missa leguntur | Inuenienda . septem Psalmis | et officio mortuorum | .

Scrutamini scripturas, quoniam illae sunt, quae | testimonium, perhibent de me | Ioan. v. |

[A circular woodcut as in 44, but smaller.]

Antverpiae, | in aedibus viduae et haeredum | Ioannis Stelsij | 1566. | cum gratia et Priuelegio. ¦

Colophon: Antverpiae | Typis Ioan. Latij | 1566. | Iosue 1. | Non recedat volumen Legis huius | ab ore tuo, sed meditaberis in | eo diebus ac noctibus. |

8°.

Here and there an edition has been quoted for one particular point. In this the date, stationer, and place of publication have been given with the note.

To distinguish between the two recensions I still think the simplest and easiest method is merely to look at the first words of the prefatory letter of Cardinal Quignon to Pope Paul III. Those of the first recension are *Cogitanti mihi pater sanctissime*[1]; of the second, *Breviarium Romanum nuper a nobis.*

It is hoped that in a succeeding volume something may be said of the history of the Quignon Breviary, the sources whence it was derived, and the influence which it had on liturgy in the sixteenth century.

I have now only to thank those who have given me help in preparing this edition; especially the heads of the libraries in different parts of Europe, from whom I have always received great courtesy and attention. Their number is so great that I find it difficult to enumerate them; but I am not the less grateful for the kindness that I have received at their hands. The reader may gain some imperfect idea of the extent of my obligations if he cast a glance at the Handlist of Editions which follows this note. And I would add some expression of gratitude also to the founders of these libraries at home and abroad, to whose exertions in the long forgotten past we owe the means of pursuing those studies which are to many of us a source of the most unfeigned delight.

J. WICKHAM LEGG.

OXFORD, *September 26th*, 1908.

[1] See the reprint of the first recension, *Breviarium Romanum a Francisco Cardinali Quignonio editum et recognitum iuxta editionem Venetiis* A.D. 1535. *impressam*, Cambridge University Press, 1888, p. xix.

HANDLIST OF EDITIONS OF THE QUIGNON BREVIARY FROM 1535 TO 1566.

Copies or editions marked with an asterisk are those which the Editor has not been able himself to see.

The vernacular form of stationers' names is adopted except when they are better known in the Latin.

FIRST TEXT.

Date.	Place.	Stationers.	Size.	Library, or owner, or source of information.
1535 Cal. Martii.	Rome ...	Ant. Bladus	8°	Angelica, Rome. Nazionale, Naples. University, Turin. *Nazionale, Palermo.
1535 Mense Junio.	Venice ...	L. A. Iunta	16°	British Museum. Editor.
*1535	Paris ...	Julian Lunel	8°	Minimes, Paris. (Hippolyte Helyot, *Supplement du Journal des Sçavants*, du dernier juin, 1708, p. 230.)
?	? ...	fragment of unknown edition (? proof).	8°	Nationale, Paris.
1536	Paris ...	Thielmann Kerver, Jean Petit, Galiot du Pré, and Yoland Bonhomme.	4°	Nationale, Paris.
1536	Paris ...	Galiot du Pré, Jean Petit, Yolande Bonhomme (*another issue of that above*).	4°	Nationale, Paris. Hofbib. Darmstadt.
1536	Lyons ...	Vincentius de Portonariis, Melchior & Gaspar Trechsel fratres.	8° (?)	B. de la Ville, Lyons.
1536	Paris ...	Jean Petit, Galiot du Pré, and J. Kaerbriant, named Huguelin.	8°	University, Edinburgh. Rev. W. J. Blew.
1536	Antwerp ...	Michael Hillenius ...	8°	Rev. J. H. Ellis.
1536	Cologne ...	Ioh. Soter	8°	Kreisbib. Regensburg. KK. Universität, Prague. Sir Thomas Brooke, Bart.
1536 mense Maio.	Lyons ...	D. de Harsy ...	16°	Editor.

SECOND TEXT.

Date.	Place.	Stationers.	Size.	Library, or owner, or source of information.
*1536	Rome ...	—	8°	B. Gavanti. *Thesaurus Sacrorum Rituum*, t. ii. p. i. § ii. cap. i. Add. 4.
*1536	Paris ...	—	4°	*Biographie universelle* (Michaud), *s.v.* Quignonez.
1537 mense Febru.	Venice ...	L. A. Iunta	8°	Vatican, Rome.
1537 mense Septemb.	Antwerp ...	Ant. Goin	8°	University, Cambridge. Corpus Christi, Cambridge. Magdalen College, Oxford. Royal Library, Hanover. *Trinity College, Dublin. Royal Library, Copenhagen. *Huth Library.
1537 mense Decemb.	Venice ...	L. A. Iunta	8°	Vatican, Rome. Quiriniana, Brescia.
*1538	Venice ...	L. A. Iunta	8°	F. Arevalus. *Hymnodia Hispanica*, Rome, 1786, p. 391.
1538	Antwerp ...	Gulielm. Montani ...	16°	Rev. W. J. Blew.
1538	Antwerp ...	M. Hillenius... ...	16°	Bodley's, Oxford. Mr. F. H. Dickinson.
1538	Lyons ...	Io. Barbous	16°	Vallicellana, Rome.
1538	Lyons ...	Io. Crispinus...	16°	Barberini (now Vatican).
1538 xix. Kal. Septemb.	Paris ...	J. Roigny and Ol. Mallard.	8°	Stadtbib. Nuremberg.
1538 oct. id. Feb.	Paris ...	Yolande Bonhomme, widow of Thielmann Kerver.	8°	Nationale, Paris.
1539	Paris ...	Thielmann Kerver & Jean Petit.	4°	Archbishop's, Lambeth. British Museum. Rev. W. J. Blew.
1539 Nov. 12.	Paris ...	Yolande Bonhomme, widow of Th. Kerver.	16°	Casanatense, Rome. *Earl of Crawford.
1539	Lyons ...	Barbous	8°	Bollandists.
1539 xvi. Cal. Novemb.	Paris ...	Jean Petit, Gal. du Pré, Yolande Bonhomme, and Ol. Mallard.	4°	Royal Public Library, Dresden. Rt. Hon. A. J. B. Hope.
1539 *xvi. Cal. Novemb.	Paris ...	Oliver Mallard ...	12° (*thus*)	Beuron (Suitbert Bäumer, *Geschichte des Breviers*, Freiburg im Breisgau, 1895, p. 393, note).
1540	Lyons ...	Th. Paganus	8°	Ambrosiana, Milan. Diocesan Library, Brechin.
1540	—	—	4°	*Biographie universelle* (Michaud) *s.v.* Quignonez.
1540	Lyons ...	Th. Paganus	16°	Ste. Genévève, Paris.
1540 mense Maio.	Venice ...	Heirs of L. A. Iunta	8°	Law Society, London. University, Upsala.

SECOND TEXT—*continued.*

Date.	Place.	Stationers.	Size.	Library, or owner, or source of information.
1541	Paris	Th. Kerver	8°	St. John's College, Cambridge. Rev. W. J. Blew.
1541	Lyons	Io. Barbous	8°	Archbishop's, Rheims. University, Bologna.
1541	Lyons	Th. Paganus	8°	Palatina, Parma.
1541	Venice	Heirs of L. A. Iunta	16°	British Museum. Vallicellana, Rome.
1541 mense Martii.	Paris	Yolande Bonhomme, widow of Th. Kerver.	16°	B. royale, Brussels.
July 13				
*1542?	Paris	Francisc. Maguet	—	Gavanti, *loc. cit.*
1542	Lyons	Io. Barbous	8°	Royal Library, Munich. Barberini (now Vatican), Rome Ambrosiana, Milan. B. governativa, Lucca. Mazarine, Paris. Editor. Archiginnasio, Bologna.
1542	Antwerp	Mich. Hillenius	8°	Arsenal, Paris.
1542	Paris	Io. Foucher, Franc. Regnault and Ol. Mallard.	4°	Stadtbibl. Köln.
1542 decimo sexto calendas novembris	Paris	Poncet le preux and Oliv. Mallard (*another issue*)		University, Bologna.
*1542	Paris	Ambros. Girault	4°	F. A. Zaccaria, *Bibliotheca Ritualis*, Rome, 1776, vol. i. p. 113.
1543	Lyons	Io. Barbous	8°	Fabbroniana, Pistoia. *Trinitarians, Rome.
1543	Lyons	Baltazard Arnoullet and heirs of Io. Barbous.	16°	University, Munich.
*1543	Venice	Heirs of Iunta	—	Arevalus, *op. cit.* p. 391.
1543?	Lyons	Th. Paganus. (Title page wanting, *index festorum* begins 1543.)	8°	Bib. des erzbischöflichen Priesterseminars, Köln.
1543-44	Lyons	Baltazard Arnoullet and Io. Barbous.	4°	British Museum. University, Durham. University, Cambridge. Nationale, Paris. Ambrosiana, Milan. Corsiniana, Rome. B. de la Ville, Lyons. Brancacciana, Naples. *Arsenal, Paris. University, Aberdeen. *Benedictines of Solesmes. Rev. W. J. Blew.
1544	Lyons	Io. Barbous	8°	Nazionale, Florence.

SECOND TEXT—*continued.*

Date.	Place.	Stationers.	Size.	Library, or owner, or source of information.
1544	Lyons ...	Th. Paganus	16°	Editor.
1544	Lyons ...	Th. Paganus	8°	University, Bologna. Palatina, Parma.
1544?	Lyons ...	Hector Penet. (Title wanting. *Index festorum* begins at 1544.)	16°	Editor.
1545	Lyons ...	Th. Paganus	16°	Archiginnasio, Bologna.
1545 7 July.	Paris ...	Yol. Bonhomme, widow of Th. Kerver.	16°	Ste. Genévière, Paris.
1546	Lyons ...	Th. Paganus	4°	Bodley's Library, Oxford. University, Aberdeen. National, Madrid. St. Isidro, Madrid. St. Mark's, Venice. B. Capitolare, Verona. Bollandists, Brussels. B. Communale, Perugia. B. Classense, Ravenna. Earl of Ancaster, Drummond Castle. University, St. Andrews.
1546	Paris ...	Gul. Marbin (*thus*) ...	16°	Ste. Genévière, Paris.
1546	Venice ...	Petr. Liechtenstein ...	8°	Nationale, Paris. Vatican, Rome (two copies).
1546	Lyons ...	Th. Paganus	8°	Messrs. Bull and Auvache.
*1546	Lyons? ...	Th. Paganus	18° (*thus*)	Mr. C. J. Stewart's catalogue.
*1546	Lyons ...	I. and Fr. Frellonius and Dionysius de Harsy.	8°	Arsenal, Paris.
1546 4° Idus Iunii.	Paris ...	Yolande Bonhomme, widow of Th. Kerver	8°	Facultés catholiques, Lille. Rev. H. A. Wilson.
1547	Venice ...	Gryphius	8°	Rt. Hon. A. J. B. Beresford Hope.
1547	Lyons ...	Th. Paganus	8°	Ste. Genévière, Paris.
1547	Lyons ...	Ant. Vincent and Dionysius de Harsy.	8	University, Copenhagen.
1547	Paris ...	Th. Paganus	16°	Exeter College, Oxford. B. Quiriniana, Brescia.
1547 mense Martio	Venice ...	Heirs of L. A. Iunta...	4°	Sion College, London. Nazionale, Naples (two copies). Palatina, Parma. Royal Library, Munich. Vallicellana, Rome. Casanatense, Rome. San Isidro, Madrid. Nazionale, Palermo.

SECOND TEXT—*continued.*

Date.	Place.	Stationers.	Size.	Library, or owner, or source of information.
1548	Paris ...	Gul. Merlin and Io. Amazeur.	8°	Chapter Library, Canterbury. *Trinity College, Dublin. Chapter Library, Valencia. College, Winchester.
1548	Lyons ...	A. Vincent and D. de Harsy.	8°	Mazarine, Paris.
1548	Lyons ...	Th. Paganus	8°	Queen's College, Oxford. B. de la Ville, Lyons Ste. Geneviève, Paris. Angelica, Rome.
1548	Paris ...	Audoen Parvus (Pars Hyemalis)	16°	Mr. A. G. Reid, Auchterarder.
1548 xv. Calend. Augusti.	Paris ...	Yolande Bonhomme, widow of Th. Kerver	16°	Royal Library, Munich.
1549	Lyons ...	Peter Fradin	16°	Editor.
1549 v. idus Iunii	Paris ...	Gul. Merlin and Io. Amaxeur (*thus*).	16°	Rev. Dr. Fowler, Durham.
1550	Lyons ...	Peter Fradin ...	16°	Chapter Library, Valencia.
1550	Lyons ...	Th. Paganus... ...	16°	Vatican, Rome. University, Edinburgh.
1551	Lyons ...	Th. Paganus? ...	8°	Archbishop's Library, Lambeth.
1551	Lyons ...	Th. Paganus... ...	16°	British Museum. Corpus Christi College, Oxford.
1551	Lyons ...	Jacob de Millis ...	16°	National, Madrid.
1551 xii (*thus*) idus Novembris	Paris ...	Guillelm. (*thus*) Merlin and Jo. Amazeur.	16°	Victor Emmanuel, Rome.
1552	Lyons ...	Th. Paganus	8°	Casanatense, Rome.
1553	Lyons ...	Petrus Fradin ...	16°	Corpus Christi College, Oxford.
1553	Lyons ...	Barthol. Fraenus ...	12°	Arevalus, *op. cit.* p. 391.
1554	Paris ...	Gul. Merlin	8°	Anatole Alès, *Description des livres de liturgie*, etc. Paris, 1878, p. 267.
1554	Lyons ...	Th. Paganus... ...	16°	Corsiniana, Rome.
1554 idibus April	Paris ...	Gul. Merlin and Io. Amazeur.	16°	Bib. Mazarine, Paris. B. de la Ville, Rheims. National, Madrid. Rev. Dr. Liddon.
1555	Lyons ...	Th. Paganus	8°	Bodley's Library, Oxford. British Museum. Classense, Ravenna.
1556 Aug. 14	Lyons ...	Th. Paganus	8°	Franzoniana, Genoa. Rev. H. A. Walker.
1556 Aug. 14	Lyons ...	Th. Paganus	4°	Corsiniana, Rome. Nazionale, Naples. Bodley's Library, Oxford. University, Bologna. *Rev. and Hon. S. W. Lawley. *Benedictines of Solesmes. *Sir Thomas Brooke, Bart.

SECOND TEXT—*continued.*

Date.	Place.	Stationers.	Size.	Library, or owner, or source of information.
1556 Aug. 14	Lyons ...	Heirs of Jacobus Junta and Th. Paganus.	4°	B. de la Ville, Marseilles. Angelica, Rome. Riccardiana, Florence. Ambrosiana, Milan. St. Mark's, Venice. *Chapter, Verona. University, Munich.
1556	Venice ...	Liechtenstein ...	8°	Classense, Ravenna. Very Rev. Dr. Ball, Cumbrae. Mr. F. H. Dickinson.
*1557	—	—	16°	B. Gavanti, *loc. cit.*
1557	Lyons ...	Th. Paganus	8°	B. communale, Amiens. San Isidro, Madrid. Bib. des erzbischöflichen Priesterseminars, Köln.
*1557	Lyons ...	Heirs of Blasius Guido.	fo.	Arevalus, *op. cit.* p. 391.
1557–58	Antwerp ...	Chr. Plantin	16°	British Museum.
1557–58	Lyons ...	Auricius Roy and Ludovicus Pesnot.	16°	Marucelliana, Florence.
*1558	Paris ...	—	8°	*Biographie universelle* (Michaud) *s.v.* Quignonez.
1559	Lyons ...	Io. Fradin	8°	Bodley's Library, Oxford. Bollandists, Brussels. National, Madrid. Palatina, Parma. Riccardiana, Florence.
*1559	Lyons ...	Gaspar a Portonariis	8°	Alès, *op. cit.* p. 268.
1560	Lyons ...	Th. Paganus and Philibert Rolletius (pars hyemalis).	16°	Editor.
1560–61 xx. nov. 1560	Antwerp ...	Chr. Plantin	16°	British Museum. Nationale, Paris. Mazarine, Paris. Casanatense, Rome. Riccardiana, Florence. Nazionale, Palermo. Rev. W. J. Blew. Editor.
1561	Lyons ...	Th. Paganus	8°	British Museum. University, Turin. B. Communale, Siena.
1562	Lyons ...	Gaspar a Portonariis...	16°	British Museum.
1562–63	Venice ...	L. A. Iunta	8°	Vallicellana, Rome.
1563	Antwerp ...	Io. Stelsius and Io. Latius.	16°	British Museum. Casanatense, Rome. Chapter Library, Pistoia. *Bamburgh Castle. Editor.

SECOND TEXT—*continued.*

Date.	Place.	Stationers.	Size.	Library, or owner, or source of information.
1563	Venice	... Heirs of L. A. Iunta	8°	Vatican, Rome. Angelica, Rome. Corsiniana, Rome. Royal Library, Dresden. Victor Emmanuel, Rome. B. Comunale, Palermo. Editor.
1564	Antwerp	... Widow and heirs of Io. Stelsius ..	16°	Editor.
*1564	Paris	... Gul. Merlin & Joannes Albus. (Pars Aestivalis.)	32°	Bishop Whittingham's Library. Baltimore, U.S.A.
1564–66	Pesaro	... Heirs of Barth. Cesannis and Jerome Concordia.	4°	British Museum. Palatina, Parma.
1565–66	Lyons	... Ioannes de Hispania...	16°	Royal Library, Berlin.
1566	Antwerp	... Widow and heirs of Jo. Stelsius and Jo. Latius.	8°	University, Munich. Rev. W. J. Blew.
1566	Paris	... Jac. Kerver	8°	Corsiniana, Rome. B. Communale, Verona.
1566 pridie idus Iunii.	Paris	... G. Merlin, Iac. Kerver, and Jo. Albus.	8°	Mazarine, Paris. Ste. Geneviève, Paris. B. de Mejanes, Aix-en-Provence.

DIURNALIA.

Date.	Place.	Stationers.	Size.	Library, owner, or source of information.
1542	Venice	... Heirs of L. A. Iunta	16°	Editor.
1552	Antwerp	... Io. Stelsius and Io. Latius.	16°	Royal Library, Munich.
1564	Antwerp	... Io. Stelsius	16°	University, Munich.

BREVIARIVM ROMA-

næ Curiæ, ex sacra & canonica scriptura, necnon Sanctorum historijs, summa vigilantia decerptis, *accurate digestum*. Nunc denuo ab autore suo recognitum diligentius, & *commodioribus characteribus quam antehac excusum.*

[oblong woodcut of Vernicle.]

Distinct. xi. Cap. Palam est.

Distincta est à posteriorum libris excellentia canonicæ autoritatis Veteris & Noui testamenti, cui inseruiat omnis fidelis & pius intellectus.

¶ *Impensa & Studio Antonij Goini.*

Anno. M.D. XXXVII.

Mense Septemb.

Prvdentiss. ac omni genere virtvtvm excvltiss. viro D. Gabrieli Sayae Christophorvs Plantinvs S.D.

CVM abs te, et D. Alsamora intellexissem, vir præclare, quantam vtilitatem Ecclesiasticis omnibus allaturus is esses, qui prępositis in singulos Dauidis Psalmos breuibus Argumentis, Breuiarium Romanum minutis characteribus excudendum curaret: Constitui apud me primum in diligendis commodis characteribus, parandisque diligentem operam nauare: deinde non prius in hoc opus incumbendi finem facere, quam ad calcem deductum esset, desumptis Psalmorum Argumentis ex Ludolpho Cartusiano, non de cuiuslibet, sed de cuiusdam primæ notæ & authoritatis viri iudicio. Quàm feliciter verò conatus hic cesserit, vestrum omnium esto iudicium. Hoc certè profiteri possum, me, in hoc opere edendo, priuati quæstus nullam rationem habuisse sed publica duntaxat vtilitatis gratia, idq̃uo tuo et domesticorum hortatu, hanc prouinciam suscepisse: existimans hunc nostrum qualemcunq̃ue conatum abundè compensatum iri, si tibi ac tuis placeat. Nam sic fiet, vt nec huius suscepti laboris me pœniteat, et vt animus ad maiora deinceps capessenda accendatur. Vale, et hanc meam in te obseruantiam boni consule. Antuerpiæ, ex Typographia nostra .vij. Id. Nouembris Anno domini. 1561.

61.

In hoc Breuiario nuper accommodata. In psalterio, in officio tantum Dominicali, quicquid singulis diebus ad matutinum et ad alias horas est dicendum, vt in prima Dominica aduentus iacet, posuimus.

In reliquis autem feriis primas tantum partes earum quæ ad longum sunt in eodem officio Dominicali, adnotauimus.

In sanctuario, vnicuique diei, numerum dierum mensis, cum litera Dominicali et festo, vt habetur in calendario, inseruimus.

Psalmos quoque pœnitentiales ad longum suo loco addidimus.

63.

AD SANCTISSIMVM

Patrem et Dominum nostrum Paulum tertium Pontificem maximum. Francisci Quignonij tituli .S. Crucis in Ierusalem presbyteri Cardinalis in breuiarium proxime confectum, ac denuo recognitum, præfatio.

BReuiarium Romanum nuper a nobis [1]fe. rec.[1] Clementis .vii. Pontificis Maximi hortatu confectum, ac potius in ampliorem sacrarum scripturarum lectionem, ad veterem sanctorum patrum, et Conciliorum antiquorum formam reuocatum, tuaque voluntate sanctissime Pater editum, graues plerosque ac doctos viros ita probasse et recepisse intellexi, vt nihil [2]in eo mutandum[2] existimarent. Alios item animaduerti[3] graues etiam, et prudentes homines, qui eius rationem magnopere probantes, nonnihil tamen in eo desyderari affirmarent. Illud vero nunquam dubitaui fore in tanta multitudine nonnullos ex iis videlicet qui in diuerso precandi ritu consenuissent, quibus labor ille noster non esset perinde gratus, existimantibus ab inueterata illa consuetudine precandi nulla ratione clericis esse discedendum. Imovero nobis primam editionem breuiarij non tanquam promulgationem legis esse placuerat, sed quasi publicam quandam deliberationem, vt sic proposita nostra sententia, iudicia multorum exquireremus, et quod omnium commodissimum et religioni ac pietati conuenientissimum plerisque prudentibus grauibusque viris visum esset sequeremur. Nihil enim humano elaboratum ingenio tam exactum initio vnquam fuit quin postea multorum accedente iudicio perfectius reddi possit, vt in ipsis etiam ecclesiasticis institutis circa primitiuam præsertim ecclesiam contigisse videmus. Itaque multorum sententijs collatis, quæ nobis partim vocibus, partim scriptis innotuerunt, iudicium

[1]—[1] felicis recordationis : 43. 63. 66.
felicitер recognitum : Paris 1549. Merlin.
felic. recog. : 49.
fel. rector : 41.
fel. rec. 39. 61.

[2]—[2] incommutandum : 61.

[3] inanimaduerti : 61.

eorum secuti qui omnium prudentissime sentire visi sunt, libenter quædam addidimus, alia mutauimus, et omnia diligenter recognouimus, retenta tamen summa forma breuiarii. Sed quoniam sic fert natura rerum, vt nihil sit tam rectum, nihil tanta ratione in vitam vsumque hominum inductum, cuius nouitas non sit aliquibus ingrata, non temere facturi esse videmur, si rationem totius instituti nostri a nobis prius summatim redditam, nunc accuratius recognito breuiario, paulo latius explicabimus.

Mihi enim (vt sæpe sum[1] professus) cogitanti, atque animo repetenti initia veteris instituti,[2] quo sancitum est, vt clerici sacris initiati, vel sacerdotiis præsidentes, singulis diebus perlegant horarias[3] preces, quas canonicas etiam appellamus, tres præcipue causæ spectatæ fuisse videri solent. Quarum ea prima est, quod quum ceteri homines in quaque ciuitate, aut suum quisque negotium agant, aut in republica administranda sint occupati, clericis ex eo vocatis quod sortis domini sint, quique bonis ecclesiasticis aluntur, hoc potissimum negotium diuinis et humanis legibus est iniunctum, vt Deum habere propitium in commissum sibi populum, ac de se bene merentem cunctis rationibus enitantur: quod non solum sacrificijs efficitur,[4] sed etiam precibus, quæ a pio corde proficiscantur. Ipsi enim (vt testimonio[5] versibusque vtar beati Alexandri papæ et martyris) pro populo interpellant, et populi peccata comedunt, quia precibus suis et oblationibus ea delent, atque consumunt. Qui quanto digniores fuerint, tanto facilius pro quibus necessitatibus clamant exaudiuntur. Quod testimonio probatur[6] Iacobi apostoli[7] qui nos ad precandum cohortans: Orate, inquit, pro inuicem, vt saluemini: multum enim valet deprecatio iusti assidua. Altera causa est, vt qui reliquo populo exemplo debent esse virtutis ac[8] sanctimoniæ assidua precatione Deum alloquentes, minus oportuni reddantur tentatori diabolo, si eos inuenerit (vt Hieronymus ait) occupatos, et[9] a cogitationibus caducarum rerum subinde auocati, contemplationi diuinarum assuescant. Tertia vt religionis quoque futuri magistri quotidiana sacrę scripturę et ecclesiasticarum historiarum lectione erudiantur: complectanturque, vt Paulus ait, eum qui secundum doctrinam est, fidelem sermonem, et potentes sint exhortari in doctrina sana, et eos qui contradicunt arguere. Et profecto si quis modum precandi olim a maioribus traditum diligenter

[1] *om.* 44.
[2] in: *add.* 43.
[3] horiarias: 38.
[4] efficiuntur: 43.
[5] testimonia: 38.
[6] probat: 39. etc
[7] epistola: *add.* 61. 64. epistolae: *add.* 49.
[8] et: 39. etc.
[9] *om.* 44. 49. 61. 64.

consideret, plane intelligat,[1] horum omnium præcipuam ab ipsis habitam esse rationem. Sed factum est nescio quo pacto precantium negligentia, vt paulatim a sanctissimis illis veterum patrum institutis discederetur. Nam libri scripturæ sacræ, qui statis[2] anni temporibus legendi erant, more maiorum (vt est in monumentis Gelasii papæ, et Concilii Romani .lxx. episcoporum) vix dum incepti omittuntur in alio breuiario. Tum historiæ sanctorum quædam tam inculte, et tam sine delectu scriptæ habentur in eodem, vt nec auctoritatem habere videantur nec grauitatem. Accedit tam[3] perplexus ordo, tamque difficilis precandi ratio, vt interdum paulo minor opera in requirendo ponatur, quam cum inueneris in legendo. Quibus rebus animaduersis, felicis recordationis Clemens vij. pontifex Maximus cum intelligeret officij sui esse, cum aliorum Christianorum commoditatibus prospicere, tum in primis clericorum, quibus ministris vteretur in commisso sibi grege administrando, me hortatus est, negotiumque dedit, vt quantum cura et diligentia niti possem, preces horarias ita disponerem, et ad veterem illam formam quoad fieri posset redigerem, vt difficultatibus dispendiisque sublatis, nec a summa rationis olim ab antiquis sanctisque patribus institutę, discederetur, nec rursum clerici ab officio precandi deterrerentur laboris[4] magnitudine. Quam ego prouinciam libentissime suscepi, simul vt Christi vicario honestissima precipienti parerem, simul vt bono publico pro mea virili parte seruirem. Adhibitis igitur quibusdam meorum domesticorum prudentibus hominibus, ac sacrarum literarum et pontificii iuris doctrina præditis, eisdemque[5] græce et latine eruditis, dedi operam quam maxime potui, vt commode ac ex vtilitate publica rem conficerem. Ac illud ante omnia visum nobis est in consuetudinem reuocare, vt scriptura sacra maxime omnium toto anno, et omnes psalmi singulis septimanis perlegerentur. Vtrumque enim veteribus patribus summa ratione placuisse videbamus, qui plerosque libros (vt supra dictum est) vtriusque testamenti per anni tempora legendos disposuerant in breuiario, et per dies sic psalmos distribuerant, vt singulis septimanis totum psalterium legeretur, quod singulis diebus in primitiua ecclesia perlegi solitum esse tradit Speculator. Sed (vt supra diximus) precantium negligentia factum erat, vt minima pars scripturæ sacræ legeretur, et psalmorum plerisque omissis, pauci singulis fere diebus repeterentur. Quod eis accidit, dum officii ferialis optime sanctissimeque a maioribus instituti longitudinem et laborem

[1] intelliget : 39. 41.
[2] statutis : 61. 64.
[3] iam : 38.
[4] labori : 39.
[5] eiusdem : 41.

refugerent. Ad quem vitandum varia compendia excogitantes, consuetudinem induxerunt, omissis ferijs, toto fere anno sanctorum festa celebrandi, etiam in quadragesima: quod quantum sit contra veterum instituta, declarat Concilium Laodicenum, quo cautum est, ne in quadragesima martyrum natalitia celebrentur: et item Toletanum decimum, in quo traditur, nihil esse in quadragesima de sanctorum solemnitatibus celebrandum, idque ex antiquitate regulari cautum esse. Quod ipsi animaduertentes, conditionemque temporum et infirmitatem clericorum spectantes, rationem iucundam[1] putauimus, vt pari propemodum labore vt cum festum celebrabatur, sed minore[2] quam cum agebatur de feria. veteris testamenti magna et vtilissima pars et totum nouum, præter partem Apocalypsis in anno, et singulis septimanis psalmi omnes perlegerentur, terni singulis horis, vnius longitudine cum alterius breuitate sic compensata, vt labor legendi diurnus par propemodum sit omnibus diebus, siue feria sit, siue festum celebretur, habita quoque in distribuendo quoad fieri potuit, ratione feriarum, festorum non perinde: nec enim si cuius psalmi vnum aut alterum verbum potest ad aliquod festum accommodari, idcirco mutandus erat ordo commodissimus, quo nullus psalmorum in hebdomada prætermittitur, vt non illa verba solum, sed cætera omnia in ipsis contenta mysteria, liceat intelligentibus septimo quoque die contemplari. Nam ad psalterium perlegendum, si veterem illam rectam et sanctam psalmorum distributionem ferialem, in qua psalmi quidam quotidie repetuntur, retinuissemus, longitudo officij perinde vt antea clericos deterreret, qui hac commodissima, et ad vetus institutum afformata mediocritate, multum (vt iam experti sumus) alliciuntur. Nam licet opera consueta legendi scripturas parum minuatur in hoc breuiario, præsertim[3] cum plæraque omnia ex libro legi sit necesse: curauimus tamen, vt ordine longe simpliciore et expeditiore[4] magna pars laboris minueretur, sublato tædio et difficultate, psalmos et alia hinc inde cum mora et molestia perquirendi, et difficillimam rationem longo tempore perdiscendi. Versiculos, responsoria, et capitula omittere idcirco visum est, non quod hæc superuacanea aut[5] inutilia viderentur, augent enim pietatem, et sunt scripturæ sacræ particulæ: sed quoniam cum introductæ[6] sint ad cantus potissimum modulandos, et legentes sæpe morentur cum molestia quæritandi, locum relinqui voluimus continenti lectioni scripturæ sacræ, quæ magis facit ad pietatem atque doctrinam priuatim legentium, quorum hac

[1] ineundam: 42. 60. 63. 66.
[2] minori: 38.
[3] praeserim: 38.
[4] et: *add.* 61. 64.
[5] in: *add.* 39.
[6] introducta: 39. 41.

quidem in parte maiorem rationem haberi voluimus, quam concinentium.[1] Nec enim ad precandum cuncta vtilia et salubria congeri debent, ne clerici grauentur iniquiore ponderc. Atque vtinam tam robusti essemus, vt totum etiam vetus testamentum in anno perlegere non grauaremur, libenter enim omnes illius libros legendos proponeremus: sed (vt dictum est) habenda fuit ratio, ne precandi labor in tanta clericorum infirmitate modum excederet. Officium beatæ Virginis in alio breuiario vsitatum omittitur, nec propterea minuitur ipsius honor. Nam paucis festis exceptis, quotidie varijs commemorationibus [2]adoratur, et[2] obsecratur, atque eius memoria multis dicatis eidem festis, et octauis, pro cuiusque ratione celebratur, ipsique solidum officium tribuitur sabbatis fere omnibus, præterquam in quadragesima, in qua ne ipsum quidem annuntiationis festum celebrari placuit veteribus patribus, vt docet idem Concilium (quod supra diximus) Toletanum. Et profecto quorundam psalmorum grauem plerisque repetitionem omitti, non tam molestum esse Virgini matri, credi par est, quam gratum illud quod clerici ad ipsius filij Iesu Christi diuinum cultum commodissima et expedita ratione alliciantur. Ex sanctorum historijs diligenter consyderatis, quasdam delegimus ex probatis auctoribus Græcis et Latinis fere decerptas, et has cultiore stilo, non tamen fucato sed potius ex industria et iussu Clementis pontificis attemperato, disposuimus per annum totum. Nam licet veteribus in quadragesima nulla (vt docuimus) sanctorum festa celebrari placuerit, tamen à iunioribus tam assidue in ea quoque celebrantur, vt à nobis ne tum quidem omnino festa saltem solemnia sine aliquo pusillorum offendiculo vitari posse putauerimus. Vt igitur quasdam sanctorum historias retinuimus, aut reposuimus denuo conquisitas, sic quasdam omisimus[3] illis nec probabilitate, nec grauitate pares, temeritate videlicet priuata[4] quorundam introductas qui dum fugerent officii ferialis longitudinem, festa sanctorum studiose conquirentes, quasdam in breuiario præter publicam auctoritatem inconsultis Pontificibus inserendas curauerunt, quas Pontifices ipsi haud dubie in vsum Ecclesiæ non admisissent. Sunt enim nonnullæ (nisi fallimur) ex earum[5] genere, quæ publico sanctissimoque decreto ab Ecclesia reiiciuntur, et quidem in eo loco siue[6] capite celeberrimo in quo sancta Romana Ecclesia quas scripturas clericis legendas admittat, et rursus quas reiiciat, explicatur. Vbi cum multa summo iudicio sancita, tum illud habetur sanctissime et grauissime

[1] continentium: 41.
[2]—[2] *om.* 43.
[3] amisimus: 39.
[4] private: 43.
[5] eorum: 41.
[6] sine: 44. 61. 64.

a sanctis patribus institutum de historiis sanctorum quarum auctores ignorantur. Ibi enim Gelasius Papa ex synodo septuaginta episcoporum gesta (inquit) sanctorum martyrum, qui multiplicibus tormentorum cruciatibus, et mirabilibus confessionum triumphis irradiant, quis ita[1] esse catholicorum dubitet? et maiora eos in agone fuisse perpessos? nec suis viribus, sed Dei gratia et adiutorio vniuersa tolerasse? Sed ideo secundum auctoritatem antiquam et consuetudinem in sancta Romana ecclesia non leguntur, quia eorum qui scripsere nomina penitus ignorantur, et ab infidelibus, aut dictis superflua, aut minus apta quam vt[2] rei ordo fuerit, scripta esse putantur. Hactenus Gelasius Papa. Qui statim subiiciens exempla quorundam sanctorum, quorum historiæ ab hæreticis probabantur esse conscriptæ, rursus ait: Propter quod (vt dictum est) ne vel leuius subsannandi oriretur occasio, in sancta Romana ecclesia non leguntur. Sic Gelasius. Contra hæc igitur, quæ summa ratione fuerant a sanctis patribus instituta, animaduertentes quædam temeritate quarundam priuata irrepsisse, diligenter curauimus, vt quæ publico Ecclesiæ decreto reiiciuntur, omnino vitaremus, et in quibusdam aliis, resecatis quæ ad rem minus pertinerent, probatissima quæque consectaremur[3] iuxta præceptum Pauli, quem his quoque in rebus auctorem adhibere iubemur ibidem ab ecclesia. Gelasius enim in eodem loco de nonnullis historiis certitudinis non admodum exploratæ, quæ a catholicis legerentur, loquutus hæc subiicit. Sed cum hoc ad catholicorum manus peruenerit, beati Pauli apostoli sententia præcedat: Omnia probate, quod bonum est, tenete. Precum pro Pontificibus et Regibus, et fidelium bonis spiritalibus ac temporalibus, diligenter est adhibita ratio. Nam singulis diebus ad Matutinum et Vesperam nostris temporibus pacem, ecclesiæ iustitiam et sanctitatem precamur, et fideles omnes tum viuentes, tum etiam defunctos Deo commendamus. Quod impensius etiam efficitur, cum officium defunctorum siue psalmi pœnitentiales cum litania et orationibus leguntur, ut sæpe fit[4] in quadragesima, quod prius tunc fiebat duntaxat cum ageretur de feria. Sed hoc tam rarum erat consuetudine clericorum festa pro ferijs celebrantium, vt plerique ipsorum vix semel aut iterum toto anno legerent officium feriale. Itaque si quis diligenter animaduerterit, et vetus patrum consilium[5] institutumque considerauerit, plane intelliget, hoc breuiarium non tam esse nouum inuentum, quam breuiarii antiqui adhibito quodam temperamento restitutionem. Habet igitur hæc precandi ratio tres maximas commoditates,

[1] ista: 49. 60. [2] *omit.* 39. etc. [3] consecraremur: 42.
[4] sit: 38. [5] concilium: 43.

primam quod precantibus simul acquiritur vtriusque testamenti peritia. Secundam, quod res est expeditissima propter summam ordinis simplicitatem, et nonnullam breuitatem. Tertiam, quod historiæ sanctorum sic conscriptæ sunt, vt nihil habeant quod graues et doctas aures offendat. Si cui ergo laboriosum in hoc breuiario videbitur pleraque omnia ex libro legi, cum multa in alio, quæ propter frequentem repetitionem ediscuntur, memoriter pronuntientur, compenset cum hoc labore cognitionem sacræ scripturæ, quæ sic indies augescit, et intentionem animi, quam Deus ante omnia in precantibus requirit (hanc enim maiorem legentibus, quam memoriter proferentibus adesse necesse[1] est) et huiusmodi laborem non modo fructuosum, sed etiam salutarem iudicabit. Orandum est enim (vt Paulus ait) spiritu et mente. Nam sine fructu mens eius est, qui orat lingua tantum, id est qui sine attentione, ac velut aliud agens precatur: quod fere accidit iis qui psalmos memoriter percurrunt. Habes pater sanctissime instituti nostri rationem, habes formulam breuiarii. Superest vt quemadmodum cœpisti aspires incœptis[2] nostris, et[3] labori faueas publicæ vtilitatis[4] causa suscepto. Vale.

[1] neecsse: 38.
[2] coeptis: 43. 63.
[3] *om.* 63.
[4] commoditatis: 39. etc.

PAVLVS PAPA TERTIVS[1]

DILECTI Filij, salutem et Apostolicam benedictionem Breuiarium diuini officij quod dilectus filius noster Franciscus tituli sanctæ Crucis in Ierusalem Presbyter Cardinalis antea nobis oblatum, nuper nobis consultis atque adhibitis doctis et prudentibus viris, aliqua addendo atque immutando[2] prout commodius duxit, summa cura atque diligentia recognouit, atque ad veterum sanctorum Patrum Conciliorumque instituta, ac meliorem precandi ritum, et normam faciliorem breuioremque redegit, vt clerici eius libri ordine ac breuitate ad legendas Deo quotidianas preces magis alliciantur, vobis imprimendi atque vendendi facultatem concedimus.[3] Et insuper omnibus et singulis clericis ac presbyteris, duntaxat secularibus, qui huiusmodi Breuiarium recitare voluerint, concedimus, quod ad breuiarii antiquæ consuetudinis Romanae curiæ, vel alterius Ecclesiæ, quod in vsu hoc tempore habeatur, recitationem minime teneantur: sed huius nouissimi lectione perinde ac si vetus legissent satisfecisse censeantur, dummodo eorum singuli specialem super hoc facultatem à Sede apostolica obtinuerint, quam per solam signaturam absque alia impensa expediri mandabimus. Quibus vero ante huiusmodi Breuiarij recognitionem ea legendi facultas data est, eos volumus ad nouam facultatem obtinendam minime astringi.

Harum quoque literarum exemplis manu Notarii publici subscriptis, et sigillo prælati, seu personæ in ecclesiastica dignitate constitutæ munitis, plenam fidem tam in iudicio quam extra, haud secus haberi volumus quam si literæ originales exhiberentur.

Datum Romę apud sanctum Marcum sub annulo piscatoris, die tertio Iulij. Anno.[4] M.D. XXXVI. Pontificatus nostri. Anno secundo.

Blosius.[5]

[1] *This letter is found in* 37. 38. 39. 41. *but not in the later editions.*

[2] imitando: 38.

[3] Ceteris vero omnibus impressoribus et bibliopolis (etiam his quibus ante huiusmodi recognitionem id facere licuisset) ab hinc ad totum quadriennium ne vobis inuitis aut imprimere aut venale habere audeant: sub pena excommunicationis vbique et in terris nostris etiam amissionis librorum et insuper vigintiquinque aureorum quoties contra venerint, vobis applicandorum pena inhibemus. Mandantes gubernatori, senatori, ceterisque tribunalibus almae vrbis: vt dum a vobis requirentur, in executione dictarum penarum vobis faueant, et presentes literas inuiolabiliter obseruari curent: *add.* 39. 41.

[4] *omit.* 39. 41.

[5] A tergo.

Dilectis filiis Luce antonio et filiis, ac Iacobo et Benedicto de iuntis, necnon Antonio blado, et Antonio salamanca librorum impressoribus: *add.* 39. 41.

¶ Ex permissione summi pontificis, accedente consensu predictorum bibliopolarum Iolanda bonhomme excudit Parisijs hoc breuiarium: sumpto ab illis exemplari Venetijs impresso. *add.* 41.

¶ *Tabula literarum Dominicalium.*[1]

g	f	e	d	b	*A*	g	f	d	c	b	*A*	f	e
			c				e				g		
d	c	*A*	g	f	e	c	b	*A*	g	e	d	c	b
	b				d				f		[2]		

¶ In tabula suprascripta literam dominicalem singulis annis hoc pacto inuenies. primam literam quæ est g,[3] tribue anno 1537.[4] sequentem quæ est f,[5] tribue anno 1538.[6] sicque deinceps progredere, quousque peruenias ad numerum anni cuius literam. scire vis: quia litera super quam cadit numerus illius anni, erit litera dominicalis. Que si vnica occurrerit, annum communem esse intelliges: si duplex, bisextilem. Et tunc prior, id est superior, vsque ad festum Mathie apostoli deseruiet: inferior autem ad reliquam anni partem accomodabitur. Sciendum autem, quod finitis 28[7] annis redeundum est ad principium cum annis tunc currentibus.[8]

¶ *Aureus numerus.*

xviij.[9] *xix. i. ij. iij. iiij. v. vj. vij. viij. ix. x. xi. xij. xiij. xiiij. xv. xvi. xvij.*

¶ Simili modo vt dictum est de litera dominicali, deprehendes etiam aureum numerum in suprascripta numerorum serie. Nam primum numerum qui est xviij.[10] tribue anno 1537.[11] Sequentem qui est xix.[12] tribue anno 1538.[13] et sic deinceps donec ad annum tuum peruenias. Et finitis xix annis, regredere iterum ad principium.

¶ *Nouiluniorum Canon.*[14]

¶ Nouilunium singulis mensibus sic reperitur.[15] Habito aureo numero anni tui, vbicunque ille in ordine aurei numeri in calendario posito tibi occurrerit, a loco illius diei iuxta positi sequentium verborum syllabas sursum computa In celis est hic. vnicuique diei accommodando syllabam vnam. Diesque ille supra quem syllaba, hic, ceciderit, dies est nouilunij.

[1] *Tabula literarum Dominicalium* and *Aureus Numerus* have not been fully collated with the editions published after 1538 on account of the number of the variations caused by the changing years.
[2] a: *add.* 41. A. *add.* 42.
[3] f: 38.
[4] 1538: 38.
[5] e: 38.
[6] 1539: 38.
[7] xviij: 43.
[8] occurrentibus: 39. 41.
[9] *omit.* 38.
[10] xix: 38.
[11] 1538. 38.
[12] i: 38.
[13] 1539: 38.
[14] *omit.* 39.
[15] repetitur: 38.

¶ *In sequenti Calendario, cuilibet festo habenti aliquid proprium,*[1] *apponitur quo folio id inueniatur. Alia vero festa, quibus non apponitur festum,*[2] *nihil habent proprium.* [3]*Item in quibusdam diebus assignantur tertie lectiones repetende ex epistolis, cum fit officium de feria, quarum nonnulle in quibusdam annis omittuntur, in alijs autem leguntur, vt infra in regulis generalibus videbitur.*[3]

[1] in hoc diurnali : *add.* 42. [2] folium : 39. etc.
[3]—[3] *omit.* 42.

In sequenti Calendario, post finem vniuscuiusque mensis indicantur incrementa, et diminutiones dierum, ac noctium, in decimum quemque eiusdem, per horas duntaxat integras, et quartas horæ partes : in quibus designandis, præposito dierum numero, priori alterorum (qui sunt horarum) horæ, altero quartæ significantur. Diem autem, hoc in loco, appellamus ab ortu Solis, ad occasum : reliquum verò totum temporis spatium appellamus noctem : *add.* 61.

[1]IANVARIVS

HABET DIES .XXXI.[2]

Au.nu.			*Dies*		fol.
iij.	*A*	*Calendis.*	1	*Circumcisio Christi duplex maius*	430 [239]
	b	iiij no.	2	*Octaua sancti Stephani duplex minus*	430 [240]
xi.	c	iij no.	3	*Octaua Sancti Ioannis euangeliste duplex minus*	430 [241]
	d	*pridie no.*	4	*Octaua sanctorum Innocentium duplex minus*	430 [241]
xix.	e	*Nonis*	5	De vigilia Epiphanie	430 [241]
viij.	f	viij id.	6	*Epiphania Christi, duplex maius*	431 [242]
	g	vij id.	7	De octaua Epiphanie	432 [244]
xvi.	*A*	vi id.	8	De octaua Epiphanie	433 [245]
v.	b	v id.	9	De octaua Epiphanie	433 [246]
	c	iiij id.	10	De octaua Epiphanie	433 [246]
xiij.	d	iij id.	11	De octaua Epiphanie	433 [247]
ij.	e	*pridie id.*	12	De octaua Epiphanie	434 [247]
	f	*Idibus*	13	*Octaua Epiphanie duplex minus.*[3]	434 [248]
x.	g	xix cal.	14	Basilius episcopus confessor. *Fuit prima huius*	434 [249]
	A	xviij cal.	15	Martina virgo martyr. *Fuit prima huius*	435 [249]
xvi[4]	b	xvij cal.	16	Marcellus papa martyr	455† [250]
vij.	c	xvi cal.	17	*Antonius abbas duplex minus*	435 [250]
	d	xv cal.	18	Prisca virgo martyr	436 [251]
xv.	e	xiiij cal.	19	Telesphorus papa martyr. *Fuit* 5[5] *huius*	436 [251]
iiij.	f	xiij cal.	20	*Fabianus papa et Sebastianus martyres duplex minus*	436 [251]
	g	xij cal.	21	*Agnes virgo martyr duplex minus*	437 [253]
xij.[6]	*A*	xi cal.	22	Vincentius et Anastasius martyres	437 [253]
j.	b	x cal.	23	Ilefonsus[7] archiepiscopus confessor	437 [254]
	c	ix cal.	24	Timotheus episcopus martyr	438 [255]
ix.	d	viij cal.	25	*Conuersio Pauli apostoli duplex maius*	438 [255]
	e	vij cal.	26	Polycarpus episcopus martyr	439 [257]
xvij.	f	vi cal.	27	Ioannes Chrysostomus episcopus confessor	439 [257]
vj.	g	v cal.	28	Lucianus presbyter martyr. *Fuit* 7 *huius*	439 [258]
	A	iiij cal.	29	Paulus primus eremita. *Fuit* 10 *huius*	440 [258]
xiiij.	b	iij cal.	30	Iginius papa martyr. *Fuit* 11 *huius*	440 [259]
iij.	c	*pridie cal.*	31	Hilarius episcopus confessor. *Fuit* 13 *huius*	440 [259]

[1] KL: *pr.* 38. Pocula Ianus amat: 61. 64. 66.
[2] *Luna vero xxx. add.* 38.
[3] *maius:* 39.
[4] xviii: 39. &c.
[5] 3: 44.
[6] xiii: 42.
[7] Alfonsus: 43. &c.
[8] Ianuarij Dies { 1 / 10 / 20 } horas habet { 9.1 / 9.2 / 9.3 } Nox { 14.3 / 14.2 / 14.1. } *add.* 61. 64. 66.

℄ *Aquarius calidum et humidum, signum bonum.* Vngere crura malum, Phebe cum cernit aquosum: Insere tunc sepes, excelsas erige turres. Quod si carpis iter, tutum tibi non fore semper: *add.* 39. 41. 43. 61. 64.

In Iano claris calidisque cibis potiaris Atque decens potus post fercula sit tibi notus Laedit enim medo tunc potatus, vt bene credo. Balnea tutus intres: et venam findere cures. *add.* 66.

[1]FEBRVARIVS

HABET DIES XXVIII.[2]

Et si fuerit bisextus, xxix.

Au.nu.			*Dies*		fol.	
	d	*Calendis.*	1	Ignatius episcopus martyr	440	[260]
xi.	e	iiij no.	2	*Purificatio* [3]*Marie virginis.*[3] *duplex maius.*	441	[260]
xix.	f	ij no.	3	Blasius episcopus martyr	441	[262]
viij.	g	*pridie no.*	4	Phileas episcopus et Philoromus martyres	441	[262]
	A	*Nonis*	5	Agatha virgo martyr	442	[263]
xvj.	b	viij id.	6	Dorothea virgo martyr		
v.	c	vij id.	7	Adauctus et socij martyres	442	[263]
	d	vj id.	8	Cointha[4] virgo martyr	442	[264]
xiij.	e	v id.	9	Apolonia virgo martyr	442	[264]
ij.	f	iiij id.	10	Scholastica virgo		
	g	ij id.	11	Ex[5] epistola .1. Petri. *P*etrus.	419	[234]
x.	*A*	*pridie id.*[6]	12	Eulalia virgo martyr		
	b	*Idibus*[7]	13	Ex epistola .1. Petri. *P*ropter quod.	420	[235]
xviij.	c	xvi cal.	14	Valentinus[8] presbyter martyr.		
vij.	d	xv cal.	15	Faustinus et Iouita martyres		
	e	xiiij cal.	16	Iuliana virgo martyr.		
xv.	f	xiij cal.	17	Ex epistola .1. Petri *D*eponentes	421	[235]
iiij.	g	xij cal.	18	Ex epistola .1. Petri *C*harissimi	421	[235]
	A	xi cal.	19	Gabinus presbyter martyr		
xij.	b	x cal.	20	Ex epistola .1. Petri. *S*imiliter	422	[236]
j.	c	ix cal.	21	Ex epistola .1. Petri. *C*hristo igitur	423	[236]
	d	viij cal.	22	*Cathedra Petri apostoli. duplex maius.*	443	[264]
ix.	e[9]	vij cal.	23	Ex epistola 1. Petri *S*eniores 424 [236] Vigilia		
	f[10]	vj cal.	24	*Mathias apostolus duplex maius.*	443	[266]
xvij.	g	v cal.	25	Ex epistola Pauli[11] ad Philippenses. *P*aulus.	383	[222]
vj.	*A*	iiij cal.	26	Ex epistola Pauli[11] ad Philippenses. *M*ihi.	383	[222]
	b	iij cal.	27	Iulianus et Eunus martyres	444	[267]
xiij.	c	*pridie cal.*	27[12]	Ex epistola Pauli[11] ad Philippenses. *I*taque.[13]	384	[222]

[1] Et Februus algeo clamat : *pr.* 61. 64. 66. K.L : *pr.* 38.
[2] *Luna vero xxvii : add.* 38.
[3]—[3] *beate Marie :* 39. 41.
[4] Corintha : 42. 43.
[5] *om.* 43.
[6] *no. :* 38.
[7] *Idus :* 38.
[8] Valentius : 39.
[9] e : 42.
[10] *om.* 42.
[11] *om.* 39. 41.
[12] 28 : 38 &c.
[13] Februarij Dies { 1 / 10 / 20 } horas habet { 10 / 10.2 / 11 } Nox { 14 / 13.2 / 13 }
add. 61. 64. 66.

¶ *Pisces frigidum et humidum signum indifferens.* Piscis [Pisces : 64] habens lunam noli curare podagram. Tutus iter carpis, sit potio sumpta salubris, Aurum debet emi, sponse sponsus sociari. *add.* 39. 41. 43. 61. 64.

Nascitur occulta Febris Februario multa, Potibus et Escis, si caute viuere velis : Tunc caue frigora, de pollice funde cruorem. Sugge mellis fauum, pectoris qui morbos curabit. *add.* 66.

[1]MARTIVS

HABET DIES .XXXI.[2]

			Dies		fol.	
	d	*Calendis.*	1	Ex epistola Pauli[3] ad Philippenses. *De* cetero	385	[222]
	e	vi no.	2	Ex epistola Pauli[3] ad Philippenses. *I*taque.	386	[222]
	f	v no.	3	Emeterius[4] Celedonius[4] Asterius martyres	444	[267]
	g	iiij no.	4	Lucius papa martyr	444	[268]
	A	iij no.	5	Ex[5] epistola[6] ad Colossenses. *P*aulus.	409	[230]
	b	*pridie no.*	6	Ex epistola[6] ad Colossenses[7]	410	[231]
	c	Nonis	7	Thomas Aquinas confessor.	445	[268]
[9]	d	viij id.	8	Ex epistola ad Colossenses. *V*idete ne.	411	[231]
	e	vij id.	9	Quadraginta milites martyres	445	[269]
	f	vi id.	10			
[9]	g	v id.	11			
	A	iiij id.	12	[10]*Gregorius papa confessor duplex minus.*[10]	445	[269]
	b	iij id.	13			
	c	*pridie id.*	14			
	d	*Idibus*	15[11]			
[12]	e	xvij cal.	16			
	f	xvi cal.	17			
	g	xv cal.	18			
	A	xiiij cal.	19	*Ioseph confessor, duplex minus.*	446	[270]
	b	xiij cal.	20			
	c	xij cal.	21	[10]*Benedictus abbas, duplex minus.*[10]	446	[271]
	d	xi cal.	22			
	e	x cal.	23			
	f	ix cal.	24			
	g	viij cal.	25	*Annunciatio* [12]*Marie virginis*[12] *duplex maius.*[14]	446	[271]
	A	vij cal.	26			
	b	vi cal.	27			
	c	v cal.	28			
	d	iiij cal.	29			
	e	iij cal.	30	Ex epistola ad Colossenses. *I*gitur si.	412	[231]
	f	*pridie cal.*	31	Ex epistola ad Colossenses.[15]	413	[231]

[16]

[1] Martius arua fodit : *pr.* 61. 64. 66. K.L. *pr.* 38.
[2] *Luna vero xxx. add.* 38.
[3] *om.* 39. 41.
[4] et : *add.* 39. &c.
[5] *om.* 43.
[6] Pauli : *add.* 38.
[7] Et vos cum : *add.* 39. &c.
[9] xv. 42.
[9] xiii : 39. &c.
[10]—[10] *not in red letter* 43. 63.
[11]—[11] *omit* 38.
[12]—[12] xvi. 42.
[12]—[13] *beate marie :* 39. 41.
[14] *minus :* 42.
[15] Domini : *add.* 38. &c.

[16] Martij Dies { 1 / 10 / 20 } Horas habet { 11.2 / 12 / 12.2 } Nox { 12.2 / 12 / 11.2 }
add. 61. 64. 66.

℄ *Aries calidum, et siccum, signum bonum.* Quando arietem perlustrat noua luna minentem antem 41. 61. 64.] Nolo caput radas, aut corpore balnea prodas, Nec cephalam es, nec tange chirurgicus aures. *add.* 39. 41. 43. 61. 64.

Martius humores gignit, variosque dolores. Sume cibum pure : cocturas si placet vre. ea sunt sana : sed quae superflua vana. Vena non abdenda, nec potio sit tribuenda. *add.* 66.

[1]APRILIS

HABET DIES .XXX.[2]

Au.nu.			*Dies*		fol.
	g	*Calendis.*	1	Ex epistola .1. ad Thessalonicenses. *P*aulus.	121
xi.	*A*	iiij no.	2	Ex epistola .1. ad Thessalonicenses. *I*deo et nos.	123
	b	iij no.	3	Pancratius martyr	
xix.	c	*pridie no.*	4	Isidorus episcopus confessor	446
viij.	d	*Nonis*	5	Vincentius confessor ordinis predicatorum	
xvj.	e	viij id.	6	Xystus papa martyr	447
v.	f	vij id.	7	Ex epistola .1. ad Thessalonicenses. *D*e cetero.	124
	g	vi id.	8	Dionysius episcopus confessor	
xiij.	*A*	v id.	9	Ex epistola .1. ad Thessalonicenses. *D*e temporibus	124
ij.	b	iiij id.	10	Ex epistola .2. ad Thessalonicenses. *P*aulus	125
	c	iij id.	11	Leo primus papa confessor	447
x.	d	*pridie id.*	12	Ex epistola .2. ad Thessalonicenses. *R*ogamus	125
	e	*Idibus*	13	Iustinus philosophus martyr	447
xviij.	f	xviij cal.	14	Valerianus, Tyburtius et ceteri martyres	448
vij.[3]	g	xvij cal.	15	Ex epistola .2. ad Thessalonicenses. *D*e cetero.	127
	A	xvi cal.	16	Ex epistola ad Ephesios. *P*aulus	127
xv.	b	xv cal.	17	Anicetus papa martyr	
iiij.	c	xiiij cal.	18	Apollonius senator martyr	448
	d	xiij cal.	19	Ex epistola ad Ephesios. *E*t vos	215
xij.	e	xij cal.	20	Ex epistola ad Ephesios. *H*uius rei	117
i.	f	xi cal.	21	Ex epistola ad Ephesios. *O*bsecro	118
	g	x cal.	22	Caius papa martyr	448
[4]	*A*	ix cal.	23	[5]Georgius martyr[5]	
	b	viij cal.	24	Ex epistola ad Ephesios. *R*enouamini.	119
xvij[6]	c	vij cal.	25	*Marcus euangelista, duplex maius*	448
vj.	d	vi cal.	26	Cletus et Marcellinus[7] papa[8] martyres	448
	e	v cal.	27	Anastasius papa confessor	
xiiij.	f	iiij cal.	28	Vitalis martyr	
iij.	g	ij cal.	29	Petrus ordinis predicatorum martyr.	449
	A	*pridie cal.*	30	Ex epistola ad Ephesios. *V*idete	120

[1] Aprilis florida nutrit [prodit : 61. 64.] : *pr.* 66. 61. 64. K.L. *pr.* 38.
[2] *Luna vero xxix. add.* 38.
[3] *vi :* 39.
[4] *ix. add.* 39. 41. 44.
[5]—[5] red letter 43. 63.
[6] *xvi :* 39.
[7] Marcellus : 43.
[8] *pape et :* 39. &c.

[b] Aprilis Dies { 1 / 10 / 20 } Horas habet { 13 / 13.2 / 14 } Nox { 11 / 10.2 / 10 }
add. 61. 64. 66.

℄ *Taurus frigidum et siccum, signum malum.* Mala bonus plantet, Tauro cum refulget. Ardua que durent tunc incipe, vel tua curent : Sed noli medico collum commi ferro. *add.* 39. 41. 43. 61. 64.

Hic probat in vere vires Aprilis habere. Cuncta renascuntur, pori tunc aperiuntur : In scalpescit corpus, sanguis quoque crescit. Ergo soluatur venter, cruorque minuatur. *add.* 6

[1]MAIVS

HABET DIES .XXXI.[2]

	Dies		fol.
Calendis.	1	*Philippus et Iacobus apostoli duplex maius*	449 [277]
vi no.	2	Athanasius episcopus confessor	450 [279]
v no.	3	*Inuentio sancte crucis, duplex maius*	450 [280]
iiij no.	4	Monica[3] mater sancti[4] Augustini	
iij no.	5	Alexander papa martyr.[5] *Fuit* .3.[6] *huius*	451 [282]
pridie no.	6	*Ioannes ante portam latinam, duplex minus*	451 [282]
Nonis	7	Ex epistola ad Ephesios. *F*ilij obedite	121 [70]
viij id.	8	*Apparitio sancti Michaelis duplex minus*	452 [283]
vij id.	9	Gregorius Nazianzenus episcopus confessor	452 [283]
vi id.	10	Gordianus et Epimachus martyris	
v id.	11[7]	Ex[8] epistola Iacobi *I*acobus	179 [110]
iiij id.	12	Nereus, Archileus,[9] et Pancratius martyres	
iij id.	13	Ex epistola Iacobi *E*stote	180 [111]
pridie id.	14	Victor et Corona[10] martyres	452 [282]
Idibus	15	Ex epistola Iacobi *Q*uicunque	182 [112]
xvij cal.	16	Ex epistola Iacobi *N*olite	483 [113]
xvi cal.	17	Ex epistola Iacobi *V*nde bella	184 [114]
xv cal.	18	Ex epistola Iacobi *A*gite nunc	185 [115]
xiiij cal.	19	Potentiana virgo	452 [284]
xiij cal.	20	Bernardinus confessor	453 [284]
xij cal.	21	Iuo presbyter confessor *Fuit* 19[11] *huius*	
xi cal.	22	Ex[8] epistola ad Philippenses *P*aulus	382 [222]
x cal.	23	Ex epistola ad Philippenses *M*ihi enim	383 [222]
ix cal.	24	Ex epistola ad Philippenses *I*taque charissimi	384 [222]
viij cal.	25	Vrbanus papa martyr	453 [285]
vij cal.	26	Eleutherius papa martyr	
vi cal.	27	Ioannes papa martyr	
v cal.	28	Germanus episcopus et[12] confessor	
iiij cal.	29	Ex epistola ad Philippenses *D*e cetero	385 [222]
iij cal.	30	Felix papa martyr	453 [285]
pridie cal.	31	Petronilla virgo	

14

io sunt fomes amorum : *pr.* 66. Frons [Fons : 64] et flos nemorum : *pr.* 61. 64. K.L. :

[2] *Luna vero xxx. add.* 38.

nita : 39. [4] *om.* 38. [5] *om.* 42.

41. [7] 12 : 38. [8] *om.* 43.

iile : 44. [10] Corone : 39. [11] ix : 39. x : 41.

t 39. &c. [12—12] *not in red letter :* 43.

iij Dies { 1 / 10 / 20 } horas habet { 14.1 / 14.2 / 14.3 } Nox { 9.3 / 9.2 / 9.1 }

add. 61. 64. 66.

mini calidum et humidum, signum malum. Venam non minuit, Geminos cun luna Dogmata tunc pueris sunt instillanda modestis. Vendere tunc tenta, nec desere letus : *add.* 39. 41. 43. 61. 64.

secure, laxari sit tibi curae : Scindatur vena, sed balnea dentur amoena : Cum calidis nt fercula, seu speciebus : Pontibus astricta sit, saluia cum benedicta : *ad l.* 66.

[1]IVNIVS

HABET DIES .XXX.[2]

Au.nu.			*Dies*		fol.	
	e	*Calendis.*	1	Pamphilus presbyter martyr	453	[285]
xix.	f	iiij no.	2	Marcellinus et Petrus martyres	453	[286]
viij.	g	ij no.	3	Ex epistola ad Philippenses. *I*taque fratres	586	[222]
xvj.	*A*	*pridie no.*	4	Ex epistola .1. Ioannis *Q*uod fuit	173[3]	[103]
v.	b	*Nonis*	5	Ex epistola .1. Ioannis *F*ilioli mei	172	[104]
[4]	c	viij id.	6	Ex epistola .1. Ioannis *F*ilioli nouissima	173	[104]
xiij.	d	vij id.	7	Ex epistola .1. Ioannis *V*idete	174	[105]
ij.	e	vi id.	8	Ex epistola .1. Ioannis.[5]	175	[106]
	f	v id.	9	Primus et Felicianus martyres		
x.	g	iiij id.	10	Ex epistola .1. Ioannis *O*mnis qui	176	[107]
	A	iij id.	11	*Barnabas apostolus duplex maius.*	454	[286]
xviij.[6]	b	*pridie id.*	12	Basilides, Cyrinus et ceteri martyres		
vij.	c	*Idibus*	13	Antonius[7] confessor ordinis minorum.	444	[287]
	d	xviij cal.	14	Ex epistola .2. Ioannis. *S*enior electe	177	[108]
xv.	e	xvij cal.	15	Vitus, Modestus, et Crescentia, martyres		
iiij.	f	xvj cal.	16	Ex epistola .3. Ioannis[8]	178	[109]
	g	xv cal.	17	Ex epistola .1. ad Colossienses. *P*aulus	409	[230]
xij.[9]	*A*	xiiij cal.	18	Marcus et Marcellianus[10] martyres	410	[287]
j.[11]	b	xiij cal.	19	Geruasius et Prothasius martyres	455	[288]
	c	xij cal.	20	Siluerius papa martyr		
ix.	d	xj cal.	21	Ex epistola ad Colossenses. *E*t vos cum.	410	[231]
	e	x cal.	22	Paulinus episcopus et[12] confessor		
xvij.	f	ix cal.	23	Ex epistola ad Colossenses. *V*idete ne. 411 [231] Vigilia		
vj.	g	viij cal.	24	*Natiuitas*[13] *Ioannis Baptiste duplex maius*	455	[289]
	A	vij cal.	25	De octaua sancti Ioannis	456	[290]
xiiij.	b	vi. cal.	26	*Ioannes et Paulus martyres duplex minus*	456	[291]
iij.	c	v. cal.	27	De octaua sancti Ioannis	457	[292]
	d	iiij cal.	28	De octaua sancti Ioannis 457 [292] Vigilia		
xi.	e	ij cal.	29	*Petrus et Paulus apostoli duplex maius.*	457	[293]
	f	*pridie cal.*	30	*Commemoratio Pauli apostoli duplex minus.*	458	[294]

[14]

[1] Dat Iunius foena: *pr.* 66. Iunius dat foena: *pr.* 61. Iunius dar fena: *pr.* 64. K.L. *pr.* 38.
[2] *Luna vero .xxix. add.* 38.
[3] *Thus, for* 170.
[4] xiij: *add.* 61.
[5] *C*harissimi: *add.* 38 &c.
[6] xvii: 42.
[7] Antoninus: 43.
[8] *S*enior: *add.* 38 &c. Senior Caio: 39.
[9] xj: 41. 61.
[10] Marcellinus: 39. 41.
[11] *om.* 61.
[12] *omit.* 39. &c.
[13] sancti: *add.* 39. &c.
[14] Iunij Dies { 1 / 10 / 20 } horas habet { 15 / 15 / 15 } Nox { 9 / 9 / 9 }
add. 61. 64. 66.

℄ *Cancer humidum et frigidum, signum indifferens.* Pectus, pulsio, iecur, cum Cancro non minuantur Somnia falsa vides, sed tundere [tondere: 61. 64.] tu sinis vngues. Potio diligitur, securus pergis vt itur. *add.* 39. 41. 43. 61. 64.

In Iunio gentes perturbent medo bibentes. Atque nouellarem fuge potus ceruisiarum: Ne noceat cholera, valet haec refectio vera. Lactucae frondes ede, ieiunus bibe fontes. *add.* 66.

[1]IVLIVS

HABET DIES .XXXI.[2]

An. nu.			*Dies*		fol.
xix.	g	*Calendis*	1	[3]*Octaua natiuitatis sancti Ioannis baptistae duplex minus*[3]	458 [296]
viij.	*A*	vi no.	2	[4]*Visitatio Marie virginis. duplex maius*[4]	459 [297]
	b	v no.	3	De octaua visitationis	459 [298]
xvi.	c	iiij no.	4	De octaua visitationis	460 [298]
v.	d	iij no.	5	De octaua visitationis	459[5] [299]
	e	*pridie no.*	6	[3]*Octaua apostolorum* [6]*Petri et Pauli*[6] *duplex minus*[3]	451[7] [300]
xiij.	f	*Nonis*	7	De octaua visitationis	461 [300]
ij.[8]	g	viij id.	8	De octaua visitationis	461 [301]
	A	vij id.	9	[3]*Octaua visitationis. duplex minus*[3]	461 [301]
x.	b	vi id.	10	Septem fratres martyres	461 [302]
	c	v idus	11	Pius papa confessor	462 [302]
xviij.	d	iiij id.	12	Nabor et Felix martyres	
v.[9]	e	iij id.	13	Anacletus papa martyr	462 [303]
	f	*pridie id.*	14	Processus et martinianus. *Fuerunt* 2.[10] *huius*	462 [303]
xv.	g	*Idibus*	15	Bonauentura cardinalis episcopus confessor. fuit 13. huius	465[11] [304]
iiij.	*A*	xvij cal.	16	Eustachius episcopus confessor	
	b	xvi cal.	17	Alexius confessor	
xij.	c	xv cal.	18	Symphorosa cum vij. filiis martyribus	463 [304]
i.	d	xiiij cal.	19	Iusta et Rufina virgines martyres	
	e	xiij cal.	20	Margarita virgo[12] martyr	
ix.	f	xij cal.	21	Praxedis virginis	463 [304]
	g	xi cal.	22	*Maria Magdalena duplex minus*	463 [305]
xviij.	*A*	x cal.	23	Apollinaris episcopus martyr	
vj.	b	ix cal.	24	Christiana[13] virgo martyr. *Vigilia*	
	c	viij cal.	25	*Iacobus apostolus duplex maius*	463 [306]
xiiij.	d	vij cal.	16[14]	*Anna mater* [15]*marie virginis*[15] *duplex minus*	464 [307]
ij.	e	vi cal.	17[16]	Pantaleon[17] martyr	
	f	v cal.	28	Nazareus et socij martyres	
xi.	g	iiij cal.	29	Martha virgo	464 [307]
xix.	*A*	ij cal.	30	Abdon et Sennem[18] martyres	
	b	*pridie cal.*	31	Nemesius et lucilla martyres fuerunt 25. huius	464 [308]

[19]

[1] Iulio resecatur auena : *fr.* 61. 64. 66. K.L. : *pr.* 38.
[2] *Luna vero .xxx. : add.* 38. [2—2] *not in red letter :* 43. 63.
[4—4] *not in red letter :* 43. [5] *Thus for* 460. [6—6] *om.* 39. 41.
[7] *Thus for* 460. [8] i. : 61. [9] vij : 39. 41. 43. 44. 61.
[10] 5 : 42. [11] *Thus for* 462. [12] virgine : 42.
[13] Christina : 43. 61. [14] *Thus for* 26. [15—15] *beate Marie :* 39. 41.
[16] *Thus for* 27. [17] Pantaleo : 39. 41. 42. 44. 49. 60.
[18] Sennes : 38. 39. 41. Sennen : 42.

[19] Iulij Dies { 1 / 10 / 20 } horas habet { 14.3 / 14.2 / 14.1 } Nox { 9.1 / 9.2 / 9.3 }
add. 61. 64. 66.

℄ *Leo calidum et siccum, signum malum.* Cor granat et ventrem tangit cum luna Leonem. Vestes non facias, non ad conuiuia tendas Et nil ore vomas [vomes : 61. 64.] nec tunc medicamina sumas : *add.* 39. 41. 43. 61. 64.

Qui vult solamen Iulio probat hoc medicamen. Venam non scindat, nec ventrem potio laedat : Somnum compescat, et balnea cuncta pauescat : Prodest recens vnda, alia cum saluia munda : *add.* 66.

[1]AVGVSTVS

HABET DIES XXXI.[2]

Au.nu.			*Dies*		fol.
viij.	c	*Calendis.*	1	*Vincula sancti petri duplex minus*	465 [308]
xvi.	d	iiij no.	2	Stephanus[3] martyr	465 [309]
v.	e	iij no.	3	[4]Inuentio sancti Stephani protomartyris[4]	465 [310]
	f	*pridie no.*	4	Iustinus presbyter martyr	
xiij.	g	*Nonis*	5	[5]*Sancte marie ad niues duplex minus*[5]	466 [310]
ij.	*A*	viij id.	6	*Transfiguratio domini duplex maius*	466 [312]
	b	vij id.	7	[5]*Dominicus confessor* [6]*duplex minus*.[6] *Fuit.* 5. *huius*[5]	467 [313]
x.	c	vi id.	8	Cyriacus Largus et ceteri martyres	
	d	v id.	9	Xystus .ij. papa martyr. *Fuit.* 6. *huius.* Vigilia	eodem [314]
xviij.	e	iiij id.	10	*Laurentius martyr duplex maius*	467 [314]
vij.	f	ij id.	11	De octaua Sancti Laurentij	468 [316]
	g	*pridie id.*	12	[8]*Clara virgo duplex minus*[8]	468 [316]
xv.	*A*	*Idibus*	13	De octaua Sancti Laurentij	469 [317]
iiij.	b	xix cal.	14	De octaua Sancti Laurentij. Vigilia.	469 [317]
	c	xviij cal.	15[9]	*Assumptio* [10]*Marie virginis*[10] *duplex maius*	469 [318]
xij.	d	xvij cal.	16	De octaua assumptionis	470 [319]
i.	e	xvi cal.	17	[8]*Octaua Sancti Laurentij duplex minus*[8]	470 [320]
	f	xv cal.	18	De octaua assumptionis	eodem [320]
ix.	g	xiiij cal.	19	De octaua assumptionis	471 [321]
	A	xiij cal.	20	De octaua assumptionis	eodem [321]
xvij.	b	xij cal.	21	De octaua assumptionis	eodem [322]
vi.	c	xi cal.	22	*Octaua assumptionis duplex minus*	472 [322]
	d	x cal.	23	Bernardus abbas. *Fuit* 20 *huius.* Vigilia	472 [323]
xiiij.	e	ix cal.	24	*Bartholomeus apostolus duplex maius*	472 [323]
iij.	f	viij cal.	25	[11]Ludouicus rex francorum[11]	
	g	vij cal.	26	Zepherinus papa martyr	472 [324]
xi.	*A*	vi cal.	27	Rufus martyr	
xix.	b	v cal.	28	[8]*Augustinus episcopus confessor duplex minus*[8]	473 [324]
	c	iiij cal.	29	*Decollatio Ioannis baptistae*[12] *duplex maius*	473 [325]
xiij.[13]	d	iij cal.	30	Felix et audactus[14] martyres	
	e	*pridie cal.*	31	Ex epistola ad Colossenses. *I*gitur.[15]	412 [231]

[1] Augustus spicas: *pr.* 61. 64. 66. K.L: *pr.* 38.
[2] *Luna vero .xxx. add.* 38. [3] papa: *add.* 39. &c. [4—4] *in red letters:* 43. 63.
[5—5] *not in red letters:* 43. 63. [6—6] *x. mi.* 42. [7] *om.* 38.
[8—8] *not in red letter:* 39. 43. 63. 66. [9] *om.* 42.
[10—10] *beate Marie:* 39. 41. [11—11] *in red letter:* 44. [12] *om.* 38.
[13] viii: 39. &c. xviii. 66. [14] Adauctus: 39. 41. 43. 44. 49. 60.

[15] Augusti Dies { 1 / 10 / 20 } horas habet { 14 / 13.2 / 13 } Nox { 10 / 10.2 / 11 }

¶ *Virgo frigidum et siccum signum malum.* :Virgo tenens lunam noli sociare puellam Iniice semen agro, pueros tunc redde magistro Viscera non tractes, nauem vel naufragus intres. *add.* 39. 41. 43. 61. 64.

Quisquis sub Augusto, viuat medicamine iusto. Raro dormitet: aestum coitum quoque vitet. Balnea non curet: nec multum comestio duret. Nemo laxari debet, vel phlebotomari. *add.* 66.

[1]SEPTEMBER

HABET DIES .XXX.[2]

Au.nu.			*Dies.*		fol.
xvi.	f	*Calendis.*	1	Egidius abbas	
v.	g	iiij no.	2	Ex epistola ad Colossenses. *D*omini quod	413 [231]
	A	iij no.	3	Seraphia[3] virgo martyr.	473 [327]
xiij.	b	*pridie no.*	4	Ex epistola .i. ad Timotheum. *P*aulus	127 [73]
ij.	c	*Nonis*	5	Ex epistola .i. ad Timotheum *O*bsecro	129 [74]
	d	viij id.	6	Ex epistola .i. ad Timotheum *F*idelis	129 [75]
x.	e	vij id.	7	Ex epistola .i. ad Timotheum. *S*piritus.	129 [75]
	f	vi id.	8	*Natiuitas*[4] *Marie virginis*[4] *duplex maius.*	474 [327]
xviij.[5]	g	v id.	9	De octaua natiuitatis	474 [329]
vij.	*A*	iiij id.	10	De octaua[6]	475 [329]
	b	iij id.	11	De octaua[6]	475 [329]
xv.	c	*pridie id.*	12	De octaua[6]	475 [329]
iiij.	d	*Idibus*	13	De octaua[6]	475 [329]
	e	xviij cal.	14	*Exultatio*[7] *sancte crucis duplex maius*	476 [329]
xij.	f	xvij[8] cal.	15	[9]*Octaua natiuitatis virginis*[10] *duplex minus*[9]	476 [331]
i.	g	xvi cal.	16	Petrus dorotheus et gorgonius martyres. *Fuerunt* .9. *huius*	477 [332]
	A	xv cal.	17	Cornelius et Cyprianus martyres. *Fuerunt* 14.[11] *huius.*	477 [332]
ix.	b	xiiij cal.	18	Methodius[12] episcopus martyr	
	c	xiij cal.	19	Ianuarius et socij martyres	
xvij.[5]	d	xij cal.	20	Eustachius et socij martyres. Vigilia	
vi.	e	xi cal.	21	*Mattheus apostolus et euangelista duplex maius.*	477 [333]
	f	x cal.	22	*M*auricius et socij martyres	478 [333]
xiiij.	g	ix cal.	23	*L*inus papa martyr	478 [334]
iij.	*A*	viij cal.	24	Tecla virgo martyr	
	b	vij cal.	25	Ex epistola .i. ad Timotheum. *S*eniorem	131 [75]
xi.	c	vi cal.	26	Ex epistola .i. ad Timotheum. *Q*uicunque	132 [75]
xix.	d	v cal.	27	*C*osmas & Damianus martyres	478 [335]
	e	iiij cal.	28	Ex[13] epistola[14] ad Philemonem. *P*aulus	132 [75]
viij.	f	iij cal.	29	*Dedicatio Michaelis archangeli duplex maius*	478 [335]
	g	*pridie cal.*	30	*Hieronimus presbyter confessor duplex minus.*	478 [337]

[15]

[1] September conterit vuas: *pr.* 66. September colligit vuas: *pr.* 61. 64. KL: *pr.* 38.
[2] *Luna vero .xxix. add.* 38. [3] Seraphina: 38.
[4]—[4] *beate Marie:* 39. 41. [5] xvi. 42.
[6] natiuitatis: *add.* 39. 41. 63. *But* 43 *adds it only to the* 11*th and* 13*th days.*
[7] *Thus for* Exaltatio. [8] vii: 41.
[9]—[9] *not in red letter:* 43. [10] *om.* 39. 41.
[11] 24: 43. [12] Methodus: 42.
[13] *om.* 43. 63. [14] .i. *add.* 38. 60.

[15] Septembris Dies { 1 / 10 / 20 } horas habet { 12.2 / 12.2 / 11. } Nox { 11.2 / 12. / 12.2 }
add. 61. 64. 66.

℄ *Libra calidum et humidum, signum bonum.* Inguina non tangat, Libram cum luna subintrat. Carpe viam tutus si vexent equora fluctus. Emptio certa valet, mercator vendere curet. *add.* 39. 41. 43. 61. 64.

Fructus maturi Septembris sunt valituri. Et pyra cum vino: panis cum lacte caprino: Aqua de vrtica tibi potio fertur amica. Tunc venas pandas: species cum semine mandas. *add.* 66.

[1]OCTOBER

HABET DIES XXXI.[2]

Au.mu.			*Dies*		fol.
xvj.	*A*	*Calendis.*	1	*R*emigius episcopus confessor	
v.	b	vi no.	2	Ex epistola .ij. ad Timotheum. *P*aulus	413 [232]
xiij.	c	v no.	3	Ex epistola .ij. ad Timotheum. *T*u ergo	414 [233]
ij.	d	iiij no.	4	*Franciscus confessor duplex minus*	480 [339]
	e	iij no.	5	Ex epistola .ij. ad Timotheum. *H*oc autem	415 [233]
x.	f	*pridie no.*	6	Ex epistola .ij. ad Timotheum. *T*estificor	416 [233]
	g	*Nonis*	7	*M*arcus papa confessor	480 [339]
xviij.	*A*	viij id.	8	Ex epistola ad Titum. *P*aulus	417 [233]
vij.	b	vij id.	9	Dionysius, Rusticus et ceteri martyres	480 [340]
	c	vi id.	10	Ex epistola ad Titum. *T*u autem	418 [233]
xv.	d	v id.	11	Ex epistola ad Titum. *A*dmone	418 [234]
iiij.	e	iiij id.	12	Ex epistola .1. ad Corinthios. *P*aulus	236 [149]
	f	iij id.	13	Ex epistola .1. ad Corinthios. *V*idete	237 [150]
xij.	g	*pridie id.*	14	*C*alistus papa martyr	481 [341]
i.	*A*	*Idibus.*	15	Ex epistola .1. ad corinthios. *E*t ego fratres	258[3] [150]
	b	xvij cal.	16	Ex epistola[4] ad Corinthios. *S*ic vos[5]	238 [151]
ix.	c	xvi cal.	17	Ex epistola .1. ad Corinthios. *R*ogo ergo	239 [151]
	d	xv cal.	18	*Lucas euangelista duplex maius*	481 [341]
xvij.	e	xiiij cal.	19	Ptolomeus et Lucius martyres	481 [342]
vi.[6]	f	xiij cal.	20	Ex epistola .1. ad corinthios. *A*udet aliquis	240 [151]
	g	xij cal.	21	*U*rsula et socie virgines[7] martyres	
xiiij.	*A*	xi cal.	22	*H*yslarion[8] abbas. Fuit heri.	482 [342]
iij.	b	x cal.	23	Ex epistola .1. ad Corinthios. *D*e quibus	241 [151]
	c	ix cal.	24	Ex epistola .1. ad corinthios. *D*e virginibus	242 [152]
xi.	d	viij cal.	25	*C*hrysanthus et Daria[9] martyres	
xix.	e	vij cal.	26	Euaristus papa martyr	482 [343]
	f[10]	vi cal.	27	Ex epistola .1. ad corinthios. *D*e ijs 243 [152] vigilia	
vi.[11]	g	v cal.	28	*Simon et Iudas apostoli duplex maius*	482 [343]
	A	iiij cal.	29	Marcellus martyr	482 [344]
xvi.	b	iij cal.	30	Ex epistola .1. ad corinthios. *N*on sum	243 [153]
v.	c	*pridie cal.*	31	Ex epistola .1. ad corinthios. *E*t factus 244 [153] vigilia[12]	

[1] Seminat October: *pr.* 61. 64. 66. KL: *Octobet.* 38.
[2] *Luna vero. xxx. add.* 38.
[3] *Thus for* 238.
[4] .1. *add.* 37 &c.
[5] *Thus also* 38: nos: 39 &c.
[6] viii. 42.
[7] et: *add.* 39 &c.
[8] *Thus for* Hylarion.
[9] Maria: 43.
[10] *om.* 42.
[11] *Thus also* 38 and 42. viij: 39. &c.
[12] Octobris Dies { 1 / 10 / 20 } Horas habet { 11 / 10.2 / 10 } Nox { 13 / 13.2 / 14 } *add.* 61. 64. 66.

¶ *Scorpio frigidum et humidum, signum indifferens.* Scorpius augmentat morbos in parte pudenda. Vulnera non cures, caueas ascendere naues. Et si carpis iter, caueas de morte ruinam. *add.* 39. 41. 43. 61. 64.

October viua praebet, cum carne ferina. Nec non anserina caro valet et volucrina. Quamuis sunt sana: tamen est repletio vana. Quantum vis comede: sed non praecordia laede. *add.* 66.

[1]NOVEMBER

HABET DIES XXX.[2]

Au.nu.			*Dies*		fol.	
	d	*Calendis.*	1	*Festum omnium sanctorum duplex maius.*	483	[344]
xiij.	e	iiij no.	2	De octaua fo. 483. *Item commemoratio defunctorum*	483	[346]
ij.[3]	f	iij no.	3	De octaua[4]	484	[347]
	g	pridie no.	4	De octaua[4]	folio eodem	[347]
x.	*A*	*Nonis*	5	De octaua[4]	folio eodem	[348]
	b	viij id.	6	De octaua[4]	folio eodem	[348]
xvij.[5]	c	vij id.	7	De octaua[4]	folio eodem	[348]
vij.[6]	d	vi idus	8	*Octaua omnium sanctorum duplex maius*[7]	folio eodem	[348]
	e	v idus	9	*Dedicatio basilice saluatoris duplex minus*[8]	485	[349]
xv.	f	iiij id.	10	Triphon et socij martyres	485	[351]
iiij.	g	iii idus	11	[9]*Martinus episcopus confessor duplex minus.*[9]	486	[351]
	A	*pridie id.*	12	[10]Martinus papa martyr.[10]	486	[352]
xij.	b	*Idibus*	13	Britius episcopus confessor.		
i.[11]	c	xviij cal.	14	Vitalis et Agricola martyres. *Fuerunt .4. huius*	486	[352]
	d	xvij cal.	15	Ex epistola .1. ad corinthios *P*ropter quod	245	[154]
ix.	e	xvi cal.	16	Ex epistola .1. ad corinthios *I*mitatores	247	[156]
	f	xv cal.	17	Ex epistola .1. ad corinthios. *E*go enim	248	[156]
xvij.	g	xiiij cal.	18	*Dedicatio basilice petri et pauli duplex minus.*	486	[353]
vi.	*A*	xiij cal.	19	Pontianus papa martyr	486	[353]
	b	xij cal.	20	Elizabeth vidua *Fuit heri*	487	[353]
xiiij.	c	xi cal.	21	*Presentatio*[12] *Marie virginis*[12] *duplex maius.*	487	[354]
iij.	d	x cal.	22	Cecilia virgo martyr	folio eodem	[354]
	e	ix cal.	23	Clemens papa martyr	487	[355]
xi.	f	viij cal.	24	Chrysogonus martyr	488	[356]
xix.	g	vij cal.	25	*Catharina virgo martyr duplex minus.*	488	[356]
	A	vi cal.	26	Petrus ipiscopus† martyr	folio eodem	[357]
viij.	b	v cal.	27	Ex epistola .1. ad corinthios. *S*icut enim	249	[157]
	c	iiij cal.	28	Ex epistola .1. ad corinthios *S*i linguis.	440	[158]
xvi.	d	iij cal.	29	Saturninus et sisinnius martyres 488 [357] vigilia		
v.	e	*pridie cal.*	30	*Andreas apostolus duplex maius.*	489	[358]

13

[1] Spoliat virgulta Nouember: *pr.* 61. 64. 66. K.L. *pr.* 38.
[2] *Luna vera .xxix. add.* 38.
[3] iij. 42.
[4] omnium sanctorum: *add.* 39. 41.
[5] *Thus* 38. & 42. xviii: 39. &c.
[6] xii: 42.
[7] *minus:* 39. 41. *not in red letters:* 43. 63.
[8] maius: 39. 41. *not in red letters:* 43. 63.
[9]—[9] *in black letters:* 39.
[10]—[10] *in red letters:* 39.
[11] *om.* 38.
[12]—[12] *beate Marie:* 39. 41.

[13] Nouembris Dies { 1 / 10 / 20 } horas habet { 9.3 / 9.2 / 9.1 } Nox { 14.2 [14.1. 66] / 14.2 / 14.3. *add.* 61. 64. 66.

℄ *Sagittarius calidum et siccum, signum bonum.* Luna nocet femori per partes mota Sagitte. Vngues vel crines poteris prescindere tute. De vena minues, et balnea non prius intres. *add.* 39. 41. 43. 61. 64.

Hoc tibi scire datur quod rheuma Nouembri curatur. Quaeque nociua vita: tua sint pretiosa dicta: Balneum cum venere, tunc nullum constat habere. Potio sit sana: atque minutio bona. *add.* 66.

[1]DECEMBER

HABET DIES XXXI.[2]

Au.nu.			*Dies*		fol.	
xiij.[3]		*Calendis.*	1	Ex epistola .1. ad Corinthios. *N*unc autem	251	[159]
ij.	g	iiij no.	2	Bibiana virgo martyr	489	[359]
	A	iij no.	3			
x.	b	*pridie no.*	4	Barbara virgo martyr		
	c	*Nonis*	5			
xviij.	d	viij id.	6	*Nicolaus episcopus confessor duplex minus*	489	[359]
vij.	e	vij id.	7	[4]*Ambrosius episcopus confessor duplex minus*[4]	490	[360]
	f	vi id.	8	*Conceptio*[5] *Marie virginis*[5] *duplex maius*	490	[361]
xv.	g	v id.	9			
iiij.	*A*	iiij id.	10	Melchiades papa martyr	491	[362]
	b	iij id.	11	Damasus papa confessor	491	[363]
xij.	c	*pridie id.*	12			
i.	d	*Idibus.*	13	[4]*Lucia virgo, martyr duplex minus*[4]	491	[363]
	e	xix cal.	14			
ix.	f	xviij cal.	15			
	g	xvij cal.	16			
xvij.	*A*	xvi cal.	17			
vi.	b	xv cal.	18			
	c	xiiij cal.	19			
xiiij.	d	xiij cal.	20	Vigilia		
iij.	e	xij cal.	21	*Thomas apostolus duplex maius*	491	[364]
	f	xi cal.	22			
xi.	g	x cal.	23			
xix	*A*	ix cal.	24	Vigilia[7] natiuitatis domini[7]	492	[365]
	b	viij cal.	25	*Natiuitas domini duplex maius*	492	[366]
viij.	c	vij cal.	26	*Stephanus protomartyr duplex maius*	494	[368]
	d	vi cal.	27	*Ioannes apostolus et euangelista duplex maius*	494	[370]
xvi.	e	v cal.	28	*Innocentes martyres duplex minus*	495	[371]
v.	f	iiij cal.	29[8]	[9]Thomas archiepiscopi[10] martyr[9]	496	[372]
	g	ij cal.	30	De octaua natiuitatis	496	[373]
xiij.[11]	*A*	*pridie cal.*	31	Syluester papa confessor	496	[374]

[12]

[1] Querit habere cibum porcum mactando December: *pr.* 66. Mactando December: *pr.* 61. 64. KL. *pr.* 38. [2] *Luna vero .xxx. add.* 38.

[3] *In* 43 *all the numbers in this column are placed a day lower;* e.g. xii *is opposite* g, *and so on.*

[4]—[4] *not in red letter:* 43. 63. [5]—[5] *beate Marie:* 39. 41.

[6] *om.* 39. 41. [7]—[7] *om.* 44. 49. 60. 61. 64. *in red letter:* 43. 63.

[8] 26: 41. [9]—[9] *in red letter:* 43. 60. 61. 63. 64.

[10] *Thus* 37. archiepiscopus: 43. 60. 63. Cantuariensis: *add.* 38. [11] xij: 39.

[12] Decembris Dies { 1 / 10 / 20 } horas habet { 9 / 9 / 9 } Nox { 15 / 15 [11. 64.] / 15 } *add.* 61. 64. 66.

℔ *Capricornus frigidum et siccum, signum malum.* Capra nocet genibus [febribus: 43. 61. 64.] siquando luna tenebit. Spernatur lynther, male tunc curabitur eger, Semina spargantur, pactum valet agricolarum: *add.* 39. 41. 43. 61. 64.

Sanae sunt membris calidae res mense Decembris. Frigus vitetur, capitalis vena scindatur: Lotio sit vana, sed vasis potio cara. Sit tepidus potus, frigore contrarie totus. *add.* 66.

¶ [1]*Infrascripta tabula indicat incrementa, et diminutiones dierum ac noctium in decimum quemque diem cuiusque mensis per horas duntaxat integras, et quartas hore partes citra rationem subtiliorem. Diem autem quantum attinet ad propositum appellemus*[2] *ob*[3] *ortu solis ad eius occasum, reliquum vero totum spacium appellamus noctem.*[1]

Mense.	*Die.*	*Dies habet* horas	quartas.	*Nox habet* horas	quartas.
Ianuarij	*1*	9	*1*	14	*3*
	10	9	*2*	14[4]	*2*
	20	9	*3*	14	*1*[5]
Februarij	*1*	10		14	
	10	10	*2*	13	*2*
	20	11		... 13	
Martij	*1*	11	*2*	12[6]	*2*[7]
	10	12		12	
	20	12	*2*	11	*2*[8]
Aprilis	*1*	13		11	
	10	13	*2*	10	*2*[9]
	20	14		10	
Maij	*1*	14	*1*	9	*3*
	10	14	*2*	9	*2*
	20	14	*3*	9	*1*
Iunij	*1*	15		9	
	10	15		9	
	20	15		9	
Iulij	*1*	14	*3*[10]	9	*1*
	10	14	*2*[11]	9	*2*
	20	14	*1*[12]	9	*3*
Augusti	*1*	14		10	
	10	13	*2*	10	*2*
	20	13		11	
Septembris	*1*	12	*2*	11	*2*
	10	12		11	
	20	11	*2*	12	*2*

[1]—[1] ¶ *Incrementa et diminutiones dierum ac noctium, in decimum quemque diem cuiusque mensis*, 39. 41. This rubric and table following omit 61. 63. 64. 66.

[2] appellamus : 42. 43. 44. 49. 60.
[3] *ab :* 38. 42. 43. 44. 49. 60.
[4] xiij : 39.
[5] 3 : 41.
[6] xiij : 39. 41.
[7] *omit* 38. 1 : 42.
[8] *om.* 38.
[9] 1 : 38.
[10] *ii.* 39. 41.
[11] *ii.* 39. 41.
[12] *iij.* 39. 41.

Mense.	Die.	Dies habet horas	Dies habet quartas.	Nox habet horas	Nox habet quartas.
Octobris	*1*	11		13	
	10	10	2[1]	13	2[2]
	20	10	[3]	14	
Nouembris	*1*	9	*3*	14	*1*
	10	[4]	*2*	14	*2*
	20	9	*1*	14	2[5]
Decembris	*1*	9		15	
	10	9		15	
	20	9		15	
[6]*Martii*	10	*Equinoctia.*[7]			
Septembris	13				
Junij	11	*Solstitia.*[6]			
Decembris	11				

[1] *i.* 39. 41.
[2] *omit* 38 *but insert* 2 *in lower line.*
[3] 3: *add.* 42.
[4] 9 insert 38. etc.
[5] 3: 39, &c.
[6]—[6] *om.* 39. 41.
[7] Equinoctis: 38.

¶ Canon[1] sequentis tabule ad festa mobilia perpetuo inuenienda.

¶ *In tabula infrascripta sic festa mobilia singulis annis inuenies. Primo quere aureum numerum anni cuius festa perquiris, deinde sub eius*[2] *quere etiam literam dominicalem eiusdem anni, que primo occurrit,*[3] *et notanter dicitur sub linea, nam litera dominicalis quere*[4] *regione auri*[5] *numeri fuerit eidem numero non inseruit, sed solum superioribus. Postea*[6] *eadem linea transversali, in qua litera*[7] *dominicalem inuenisti, inuenies etiam quo mense et quo die singula festa mobilia incidant, et quot dominice vagantes sint ante septuagesimam, quot etiam dominice sint inter pentecosten et aduentum. Omnia hec sub suis titulis. In anno autem bissextili quot dominice vagantes occurrant ante septuagesimam, item quo die septuagesima ipsa incidat, et quo feria .iiij. cinerum inuenies per*[8] *priorem eius anni literam, que inseruit vsque ad festum Mathie. Reliqua vero omnia per posteriorem exquiruntur. Sed has duas literas anni bissextilis, sic accipere oportet, vt neutra earum*[9] *e regione aurei numeri, nam tunc omissis illis,*[10] *recurrendum est ad alias similes inferius primo loco occurrentes. Preterea si in anno bissextili dies cinerum in mense Martio incidisse supradicta ratione deprehendatur, per vnum diem retrahenda erit. In proximis tamen triginta*[11] *annis non erit necesse inspicere hanc tabulam, sed solum,*[12] [13]*in diem,*[13] *qui post*[14] *eam positus est.*[15]

[1] Rule and following table *omit* 39. 41. 42.
[2] linea : *add.* 38. 43. 44. etc.
[3] occurrerit : 43. 44. etc.
[4] quae e : 38. 43. 44. etc.
[5] aurei : 43. 44. etc.
[6] in : *add.* 43. 44. etc.
[7] literam : 38. 43. 44. etc.
[8] pro : 38.
[9] sit : *add.* 43. 44. etc.
[10] *om.* 38.
[11] 28 : 61. 64.
[12] folum. 61. fed solum : 64.
[13]—[13] indicem : 43. 44. etc.
[14] ante : 61. 64.
[15] qui est a 1564, vsque ad 1593. *add.* 63.

Aureus numerus.	*Litera dominicalis.*	*Dominice vagantes ante lxx.*	*Septuagesima.*	*Cinis.*	*Pascha.*	*Pentecosten.*[1]	*[2]Dominice inter pentecosten et adventum.*[2]	*Aduentus.*
			Ianuarii.	Februarij.	Martii.	Maij.		
16	d	0	18	4	22	10	28	29 Nou.
5[3]	e	0	19	5	23	11	28	30
	f	0	20	6	24	12	28	1. Decem.
13	g	0	21	7	25	13	28	2
2	*A*	1	22	8	26	14	28	3
	h	1	23	9	27	15	28	27 Nou.
10	c	1	24	10	28	16	27	28
	d	1	25	11	29	17	27	29
18	e	1	26	12	30	18	27	30
7	f	1	27	13	31	19	27	1. Decem.
	g	1	28	14	1. Apr	20	27	2
15	*A*	2	29	15	2	21	27	3
4	b	2	30	16	3	22	26	27.[4] Nou.
	c	2	31	17	4	23	26	28
12	d	2	1. feb	18	5	24	26	29
1	e	2[5]	2	19	6	25	26	30
	f	2	3	20	7	26	26	1. Decem.
9	g	2	4	21	8	27	26	2
	A	3	5	22	9	28	26	3
17	b	3	6	23	10	29	25	27. Nou.
6	c	3	7	24[6]	11	30	25	28
	d	3	8	25	12	31	25	29
14	e	3	9	26	13	1. Iun.	25	30
3	f	3	10	27	14	2	25	1. Decem.
	g	3	11	28	15	3	25	2
11	*A*	4	12	1. mar	16	4	25	3
	b	4	13	2	17	5	24	27 Nou.
19	c	4	14	3	18	6	24	28
8	d	4	15	4	19	7	24	29
	e	4	16	5	20	8	24	30
	f	4	17	6	21	9	24	1. Decem.
	g	4	18	7	22	10	24	2
	A	5	19	8	23	11	24	3
	h	5	20	9	24	12	23	27 Nou.
	c	5	21	10	25	13	23	28

[1] *Thus also* 38. Pentecoste: 43. &c.
Tabula festorum mobilium iuxta usum Romanæ ecclesiæ: add. 63.

[2]—[2] dominicæ post trinitatem: 63.

[3] In 43 and the editions later than 43 the golden number is a line higher: 5 is on a level with d and so on throughout.

[4] 2: 44. [5] 1: 38.

[6] In 43. 61. 64. from number 24 to 28 in this vertical row there are placed by their side. 25. 26. 27. 28. 29 in a descending column.

¶ *Index festorum mobilium*[1] *pro triginta*[2] *annis.*

Numerus annorum.	*Aureus numerus.*	*Litera dominicalis.*	*Dominice vagantes ante lxx.*	*Septuagesima.*	*Cinis.*[3]	*Pascha.*
1537[4]	18	g	1	28 ian.	14 feb.	1 apri.
1538[5]	19	f	4	17 feb.	6 mar.	21
1539	1	e	2	2	[6]19 feb.[6]	6
1540	2	d c	1	25 ian.	11	28 mar.
1541	3	b	4	13[7] feb.	2 mar.	17 apri.
1642[8]	4	a	3	5	22[9] feb.	9
1543	5	g	0	21 ian.	7	25 mar.
1544	6	f e	3	10 feb.	27	13 apri.
1545	7	d	2	1	18	5
1546	8	e	5	21	10 mar.	25
1547	9	b	3	6	23 feb.	10
1548	10	a g	2	29 ian.	15	1
1549	11	f	4	17 feb.	6 mar.	21
1550	12	e	2	2	19 feb.	6
1551	13	d	1	25 ian.	11	29 mar.
1552	14	c b	4	14 feb.	2 mar.	17 apri.
1553	15	a	2	29 ian.	15 feb.	2
1554	16	g	0	21	7	25 mar.
1555	17	f	3	10 feb.	27	14 apri.
1556	18	e d	2	2	19	5
1557	19	c	4	14	3 mar.	18
1558	1	b	3	6	23 feb.	10
1559	2	a	1	22 ian.	8	26 mar.
1560	3	g f	3	11 feb.	28	14 apri.
1561	4	e	2	2	19	6
1562	5	d	1	25 ian.	11	29 mar.
1563	6	c	3	7 feb.	24	11 apri.
1564	7	b a	2	30 ian.[10]	16	2
1565[11]	8	g	4	18 feb.	6[12] mar.	22
1566	9	f	3	10	27 feb.	14

[1] *et dominicarum vagantium: add.* 39. 41. *This Index has not been collated with the other editions after those of* 39. 41.
[2] xxix. 38. *Viginti octo:* 39. 42.
[3] *Cineres:* 39. 41.
[4] *The year* 1537 *om.* 38.
[5] Years 1537 and 1538 *om.* 39.
[6]—[6] *omit* 38.
[7] xii: 39. 41.
[8] *Thus* 37 *for* 1542.
[9] xii: 39. 41.
[10] 80: 41.
[11] *Years* 1565 and 1566. *om.* 42.
[12] vii: 39.

Index festorum mobilium[1] *pro triginta*[2] *annis.*

Numerus annorum.	*Rogationes.*	*Ascensio.*	*Pentecoste.*	*Corpus Christi.*[3]	*Dominice inter Pentecosten*[4] *et Aduentum.*	*Aduentus.*
1537[5]	7 maij	10 ma.	20 ma.	31 maij	27	[5]2 decemb.
1538[6]	27	30	9 iunij	20 iun.	24	1
1539	12	15	25 ma.	5	26	30 nou.
1540	3	6	16	27 ma.	27	28
1541	23	26	5 iunij	16 iun.	24	27
1542	15	18	28 ma.	8	26	3 decemb.
1543	30 apr.	3	13	24 ma.	28	2
1544	19 ma.	22	1 iunij	12 iun.	25	30 nou.
1545	11	14	24 ma.	4	26	29
1546	31	3. iunij	13 iunij	24	23	28
1547	16	19 ma.	29 ma.	9	25	27
1548	7	10	20	31 maij	27	2 decemb.
1549	27	30	9 iunij	20 iun.	24	1
1550	12	15	24 ma.	5	26	30 nou.
1551	4	7	17	28 ma.	27	29
1552	23	26	5 iunij	16 iun.	24	27
1553	8	11	21 ma.	1	27	3 decemb.
1554	30 apr.	3	13	28[7] ma.	28	2
1555	20 ma.	23	2 iunij	13 iun.	25	1
1556	11	14	24 ma.	4	26	29 nou.
1557	24	27	6 iunij	17	24	28
1558	16	19	29 ma.	9	25	27
1559	1	4	14	25 ma.	28	3 decemb.
1560	20	23	2 iunij	13 iun.	25	1
1561	12	15	25 ma.	5	26	30 nou.
1562	4	7	17	28 ma.	27	29
1563	17	20	30	10 iun.	25	28
1564	8	11	21	1	27	3 decemb.
1565[8]	28	31	10 iun.	21	24	2
1566	20	23	2	13	25	1

[1] *et dominicarum vagantium: add.* 39. 41.
[2] xxix. 38. *Viginti octo:* 39. 42.
[3] *This column omitted by* 39. 41.
[4] *om.* 42.
[5]—[5] *Year* 1537 *om.* 38.
[6] *Years* 1537 and 1538 *om.* 39
[7] 24: 42.
[8] *Years* 1565 and 1566 *om.* 42.

Index[1] *librorum veteris testamenti qui in primis lectionibus legendi sunt, quorum Genesis et primus Regum* [2]*leguntur integri,*[2] *ex alijs vero capita quedam.*[3]

[1] This index entirely omitted by 42. 60.
[2]—[2] integri leguntur: 39. 41.
[3] *hic recens ascripta. add.* 39. 41. [Instead of text, 39. and 41. have this fuller index. In this note the references are to the pages of the following edition, the references to leaves of 39. and 41. being omitted.]

¶ *Ex Genesi.*

	Fol.
Caput primum	[76]
Caput secundum	[78]
Caput tertium	[78]
Caput quartum	[79]
Caput quintum	[80]
Caput sextum	[80]
Caput septimum	[81]
Caput octauum	[81]
Caput nonum	[82]
Caput decimum	[86]
Caput vndecimum	[88]
Caput duodecimum	[91]
Caput decimum tertium	[93]
Caput decimum quartum	[93]
Caput decimum quintum	[95]
Caput decimum sextum	[97]
Caput decimum septimum	[98]
Caput decimum octauum	[99]
Caput decimum nonum	[102]
Caput vicesimum	[104]
Caput vicesimum primum	[106]
Caput vicesimum secundum	[108]
Caput vicesimum tertium	[109]
Caput vicesimum quartum	[111]
Caput vicesimum quintum	[115, 136]
Caput vicesimum sextum	[137]
Caput vicesimum septimum	[140]
Caput vicesimum octauum	[143]
Caput vicesimum nonum	[143]
Caput tricesimum	[144]
Caput tricesimum primum	[145]
Caput tricesimum secundum	[146]
Caput tricesimum tertium	[147]
Caput tricesimum quartum	[148]
Caput tricesimum quintum	[148]
Caput tricesimum sextum	[149]
Caput tricesimum septimum	[150]
Caput tricesimum octauum	[151]
Caput tricesimum nonum	[152]
Caput quadragesimum	[153]
Caput quadragesimum primum	[156]
Caput quadragesimum secundum	[158]
Caput quadragesimum tertium	[161]
Caput quadragesimum quartum	[166]
Caput quadragesimum quintum	[167]
Caput quadragesimum sextum	[169]
Caput quadragesimum septimum	[174]
Caput quadragesimum octauum	[178]
Caput quadragesimum nonum	[179]
Caput quinquagesimum et vltimum	[181]

¶ *Et Exodo.*

	Fol.
Caput primum	[183]
Caput secundum	[189]
Caput tertium	[190]
Caput quartum	[190]
Caput quintum	[191]
Caput sextum	[191]
Caput septimum	[192]
Caput octauum	[193]
Caput nonum	[193]
Caput decimum	[193]
Caput vndecimum	[195]
Caput duodecimum	[195]
Caput decimum tertium	[195]
Caput decimum quartum	[197]
Caput decimum quintum	[197]
Caput decimum sextum	[197]
Caput decimum septimum	[198]
Caput decimum octauum	[199]
Caput decimum nonum	[199]
Caput vicesimum	[200]
Caput vicesimum primum	[200]
Caput vicesimum secundum	[201]
Caput vicesimum tertium	[202]
Caput vicesimum quartum	[202]

¶ *Ex primo Regum.*

	Fol.
Caput primum	[202]
Caput secundum	[204]
Caput tertium	[204]
Caput quartum	[205]
Caput quintum	[206]
Caput sextum	[206]
Caput septimum	[206]
Caput octauum	[207]
Caput nonum	[208]
Caput decimum	[208]
Caput vndecimum	[208]
Caput duodecimum	[209]
Caput decimum tertium	[210]
Caput decimum quartum	[210]
Caput decimum quintum	[212]

Genesis fol. 133 [76]
Exodus fol. 280 [183]
Primus Regum fol. 326 [202]

Fol.
Caput decimum sextum [213]
Caput decimum septimum [213]
Caput decimum octauum [215]
Caput decimum nonum [216]
Caput vicesimum [217]
Caput vicesimum primum [217]
Caput vicesimum secundum [218]
Caput vicesimum tertium [219]
Caput vicesimum quartum [219]
Caput vicesimum quintum [220]
Caput vicesimum sextum [221]
Caput vicesimum septimum [222]
Caput vicesimum octauum [222]
Caput vicesimum nonum [223]
Caput tricesimum [224]
Caput tricesimum primum et vltimum [224]

¶ *Ex secundo Regum.*
Caput primum [224]

¶ *Ex tertio Regum.*
Caput decimum septimum [225]
Caput decimum octauum [226]
Caput decimum nonum [227]

¶ *Ex quarto Regum.*
Caput primum [227]
Caput secundum [228]
Caput tertium [228]
Caput quartum [229]
Caput quintum [230]
Caput sextum [231]
Caput septimum [232]

¶ *Ex libro Thobie.*
Caput primum [234]
Caput secundum [235]
Caput tertium [235]
Caput quartum [236]
Caput quintum [236]

¶ *Ex libro Iudith.*
Caput primum [236]
[Caput ii.] [237]

¶ *Ex libro Esther.*
Caput primum [237]

¶ *Ex libro Iob.*
Caput primum [238]
Caput secundum [238]

¶ *Ex prouerbiis sapientis Hebrei.*
Fol.
Caput primum [59]
Caput secundum [60]
Caput tertium [60]
Caput quartum [60]
Caput quintum [60]
Caput sextum [61]
Caput septimum [61]
Caput octauum [61]
Caput nonum [62]

¶ *Ex Ecclesiaste.*
Caput primum [62]
[Caput xxiv 389]
[*Ex Cantico Canticorum*, cap. i. cap. ii. cap. iii. cap. iv. p. 329]

¶ *Ex libro Sapientie.*
Caput primum [62]
Caput secundum [117]
Caput tertium [64]
Caput quartum [64]
Caput quintum [64]
Caput sextum [65]
Caput septimum [65]
Caput decimum sextum [176]

¶ *Ex Ecclesiastico.*
Caput primum [65]
Caput secundum [67]
Caput tertium [67]
Caput quartum [68]
Caput quintum [69]
Caput sextum [70]
Caput septimum [70]
Caput octauum [70]
Caput nonum [72]
Caput decimum [72]
Caput vndecimum [73]
Caput duodecimum [73]
Caput decimum tertium [74]
Caput decimum quartum [75]
Caput decimum quintum [75]
Caput decimum sextum [75]

¶ *Ex Esaia.*
Caput primum [35]
Caput secundum [46]
Caput quartum [47]
Caput quintum [47]
Caput sextum [171]
Caput septimum [48]
[Caput nonum] [367]

Secundus Regum	fol. 591† [224]
Ex tertio Regum	fol. 393 [225]
Quartus Regum	fol. 400 [227]

Fol.

Caput vndecimum [49]
Caput vicesimum quintum [119]
Caput vicesimum octauum [50]
Caput tricesimum quintum [51]
Caput quadragesimum [52, 367[
Caput quadragesimum secundum [52]
[? quintum 52]
Caput quadragesimum nonum [53]
Caput quinquagesimum [124]
Caput quinquagesimum primum [53]
Caput quinquagesimum secundum [53, 367]
Caput quinquagesimum tertium [128]
[Caput lv.] [242]
Caput quinquagesimum sextum [54]
Caput quinquagesimum septimum [120]
Caput quinquagesimum octauum [55]
[Caput lx.] [243]
Caput sexagesimum primum [56]
Caput sexagesimum secundum [56]
Caput sexagesimum tertium [154]
Caput sexagesimum quartum [56]

¶ *Ex Ieremia.*

Caput vndecimum [122]
[xxiii] [56]

¶ *Ex threnis Ieremie.*

Caput primum [129]
[iii] [131]
[iv and v] [132]

¶ Ex ezechiele [cap. 34] [57]

¶ Ex daniele variis in locis [cap. ii. p. 233, cap. ix. p. 118.]

¶ Ex omnibus fere duodecim prophetis ponuntur capita quedam, imo capitum particule crebro : propterea non indicantur.

[Micheas, cap. iv. p. 58.]
[Sophonia, cap. iii. p. 58.]
[Aggeo, cap. ii. p. 58.]
[Zacharia, cap. ii. p. 58, cap. ix. p. 123., cap. xi. p. 126, cap. xiii. p. 127.]
[Malachia, cap. iii. p. 59.]
[Baruch, cap. iii. p. 59.]
[Ioel, cap. ii. pp. 83, 163.]
[Osee, cap. vi. p. 121.]
[Iona, cap. ii. p. 134.]

¶ *Index librorum noui testamenti, qui omnes in secundis lectionibus leguntur integri preter Apocalypsim quorum capita hic recens omnia indicantur.*

¶ *Ex sancto diui Matthei euangelio.*

Fol.

Caput primum [202]
Caput secundum [203, 243, 374]
Caput tertium [204]
Caput quartum [204]
Caput quintum [204]
Caput sextum [204]
Caput septimum [205]
Caput octauum [206]
Caput nonum [206]
Caput decimum [206]
Caput vndecimum [207]
Caput duodecimum [208]
Caput decimum tertium [208]
Caput decimum quartum [209]
Caput decimum quintum [210]
Caput decimum sextum [210]
Caput decimum septimum [211]
Caput decimum octauum [211]
Caput decimum nonum [211]
Caput vicesimum [212]
Caput vicesimum primum [213]
Caput vicesimum secundum [213]
Caput vicesimum tertium [213]
Caput vicesimum quartum [215]
Caput vicesimum quintum [215]
Caput vicesimum sextum [117]
Caput vicesimum septimum [119]
Caput vicesum octauum et vltimum [134]

¶ *Ex sancto diui Marci euangelio.*

Caput primum [223]
Caput secundum [224]
Caput tertium [224]
Caput quartum [224]
Caput quintum [225]
Caput sextum [225]
Caput septimum [226]
Caput octauum [227]
Caput nonum [227]
Caput decimum [228]
Caput vndecimum [229]
Caput duodecimum [229]
Caput decimum tertium [229]
Caput decimum quartum [122]
Caput decimum quintum [124]
Caput decimum sextum et vltimum [136]

Tobias fol. 419 [234]
Iudith fol. 424 [236]

¶ *Ex sancto diui Luce euangelio.*

Fol.
Caput primum [35]
Caput secundum [47, 367]
Caput tertium [51]
Caput quartum [52]
Caput quintum [53]
Caput sextum [53]
Caput septimum [55]
Caput octauum [56]
Caput nonum [57]
Caput decimum [58]
Caput vndecimum [59]
Caput duodecimum [60]
Caput decimum tertium [60]
Caput decimum quartum [61]
Caput decimum quintum [61]
Caput decimum sextum [61]
Caput decimum septimum [62]
Caput decimum octauum [62]
Caput decimum nonum [64]
Caput vicesimum [64]
Caput vicesimum primum [65]
Caput vicesimum secundum [127]
Caput vicesimum tertium [128]
Caput vicesimum quartum [137]

¶ *Ex sancto diui Ioannis euangelio.*

Caput primum [76]
Caput secundum [78]
Caput tertium [78]
Caput quartum [79]
Caput quintum [80]
Caput sextum [80]
Caput septimum [81]
Caput octauum [82]
Caput nonum [85]
Caput decimum [87]
Caput vndecimum [89]
Caput duodecimum [93]
Caput decimum tertium [96]
Caput decimum quartum [97]
Caput decimum quintum [99]
Caput decimum sextum [100]
Caput decimum septimum [102]
Caput decimum octauum [131]
Caput decimum nonum [132]
Caput vicesimum [139]
Caput vicesimum primum et vltimum [141]

¶ *Ex actis apostolorum.*

Caput primum [163]
Caput secundum [165]
Caput tertium [167]
Caput quartum [169]
Caput quintum [171]

Fol.
Caput sextum [174]
Caput septimum [174]
Caput octauum [178]
Caput nonum [179]
Caput decimum [181]
Caput vndecimum [183]
Caput duodecimum [183]
Caput decimum tertium [189]
Caput decimum quartum [190]
Caput decimum quintum [190]
Caput decimum sextum [191]
Caput decimum septimum [192]
Caput decimum octauum [192]
Caput decimum nonum [193]
Caput vicesimum [193]
Caput vicesimum primum [195]
Caput vicesimum secundum [195]
Caput vicesimum tertium [195]
Caput vicesimum quartum [196]
Caput vicesimum quintum [196]
Caput vicesimum sextum [197]
Caput vicesimum septimum [197]
Caput vicesimum octauum et vltimum [198]

¶ *Ex diui Pauli epistola ad Romanos.*

Caput primum [142]
Caput secundum [143]
Caput tertium [143]
Caput quartum [144]
Caput quintum [144]
Caput sextum [144]
Caput septimum [144]
Caput octauum [146]
Caput nonum [146]
Caput decimum [146]
Caput vndecimum [147]
Caput duodecimum [148]
Caput decimum tertium [148]
Caput decimum quartum [148]
Caput decimum quintum [149]
Caput decimum sextum et vltimum [149]

¶ *Ex prima diui Pauli epistola ad Corinthios.*

Caput primum [149]
Caput secundum [150]
Caput tertium [150]
Caput quartum [151]
Caput quintum [151]
Caput sextum [151]
Caput septimum [151]
Caput octauum [152]
Caput nonum [153]
Caput decimum [153]
Caput vndecimum [156, 130]

Esther fol. 425 [237]
Iob fol. 428 [238]

Fol.
[Caput duodecimum [157]
[Caput decimum tertium [158]
Caput decimum quartum [159]
Caput decimum quintum [159]
Caput decimum sextum et vltimum [161]

¶ *Ex secunda diui Pauli epistola ad Corinthios.*
Caput primum [198]
Caput secundum [199]
Caput tertium [199]
Caput quartum [199]
Caput quintum [200]
Caput sextum [200]
Caput septimum [200]
Caput octauum [200]
Caput nonum [201]
Caput decimum [201]
Caput vndecimum [202]
Caput duodecimum [202]
Caput decimum tertium et vltimum [202]

¶ *Ex diui Pauli epistola ad Galathas.*
Caput primum [65]
Caput secundum [67]
Caput tertium [67]
Caput quartum [67]
Caput quintum [68]
Caput sextum et vltimum [68]

¶ *Ex diui Pauli Epistola ad Ephesios.*
Caput primum [68]
Caput secundum [69]
Caput tertium [70]
Caput quartum [70]
Caput quintum [70]
Caput sextum et vltimum [70]

¶ *Ex diui Pauli epistola ad Philippenses.*
Caput primum [222]
Caput secundum [222]
Caput tertium [222]
Caput quartum et vltimum [222]

¶ *Ex diui Pauli epistola ad Colossenses.*
Caput primum [230]
Caput secundum [231]
Caput tertium [231]
Caput quartum et vltimum [231]

¶ *Ex diui Pauli epistola ad Thessalonicenses prima.*
Caput primum [71]
Caput secundum [72]
Caput tertium [72]
Caput quartum [72]
Caput quintum et vltimum [72]

¶ *Ex diui Pauli epistola ad Thessalonicenses secunda.*
Fol.
Caput primum [72]
Caput secundum [73]
Caput tertium et vltimum [73]

¶ *Ex diui Pauli epistola ad Thimotheum prima.*
Caput primum [73]
Caput secundum [74]
Caput tertium [75]
Caput quartum [75]
Caput quintum [75]
Caput sextum et vltimum [75]

¶ *Ex diui Pauli epistola ad Thimotheum secunda.*
Caput primum [232]
Caput secundum [233]
Caput tertium [233]
Caput quartum et vltimum [233]

¶ *Ex diui Pauli ad Titum epistola.*
Caput primum [233]
Caput seeundum [234]
Caput tertium et vltimum [234]

¶ Ex diui Pauli ad Philemonem.

¶ *Ex diui Pauli ad Hebreos* epistola.
Caput primum [216]
Caput secundum [217]
Caput tertium [217]
Caput quartum [217]
Caput quintum [217]
Caput sextum [218]
Caput septimum [218]
Caput octauum [218]
Caput nonum [219]
Caput decimum [219]
Caput vndecimum [220]
Caput duodecimum [220]
Caput decimum tertium et vltimum [220]

¶ *Ex epistola Diui Iacobi.*
Caput primum [110]
Caput secundum [111]
Caput tertium [113]
Caput quartum [114]
Caput quintum et vltimum [115]

¶ *Ex prima Diui Petri epistola.*
Caput primum [234]
Caput secundum [235]
Caput tertium [236]
Caput quartum [236]
Caput quintum et vltimum [236]

Prouerbia Salomonis fol. 92 [59]
Ecclesiastes[1] fol. 102 [62]
Liber Sapientiae fol. 102 [62]
Ecclesiasticus fol. 109 [65]
Ex Isaia magna pars varijs in locis
Ex Ieremia varijs in locis
Ex ezechiele[1] fol. 85 [56]
Ex Daniele [2]varijs in[2] locis
Ex omnibus fere duodecim prophetis ponuntur capita quedam in varijs locis

¶ *Index librorum noui testamenti, qui omnes in secundis lectionibus leguntur integri preter Apocalypsin.*

Matthei euangelium [202]
Marci euangelium [223]
Luce euangelium [35]
Ioannis euangelium [76]
Acta apostolorum [163]
Pauli epistole
Ad Romanos [142]
Ad Corinthios prima [149]
Ad Corinthios secunda [198]
Ad Galathas [65]
Ad Ephesios [68]
Ad Philippenses [222]
Ad Collossenses [230]
Ad Thessalonicenses prima [71]
Ad Thessalonicenses secunda [72]
Ad Timotheum prima [73]
Ad Timotheum secunda [232]
Ad Titum [233]
Ad Philemonem [75]

¶ *Ex secunda Diui Petri epistola.*

Fol.
Caput primum [236]
Caput secundum [237]
Caput tertium et vltimum [238]

¶ *Ex epistola Diui Ioannis prima.*

Caput primum [103]
Caput secundum [104]
Caput tertium [105]
Caput quartum [106]
Caput quintum et vltimum [107]

[1] capita aliquot : *add.* 43.
[2]—[2] in varijs : 43. etc.

¶ *Ex epistola Diui Ioannis secunda.*

Fol.
Caput vnicum [108]

¶ *Ex tertia.*

Caput vnicum [109]
¶ Ex Diui Iude epistola [215]

¶ Ex diui Ioannis Apocalypsi.

Caput primum [238]
[Caput vii.] [349]

¶ Finis.
add. 39. 41.

Ad Hebreos	[216]
Iacobi epistola	[110]
Petri epistola prima	[234]
[1]Secunda	[236]
Ioannis epistola prima	[103]
[2]Secunda	[108]
[2]Tertia	[109]
Iudæ epistola	[215]
Apocalypsis	[238]

¶ *Index festorum calendarij habentium propriam lectionem.*

Antonius abbas	fol. 435	[250]
Agnes[3]	fol. 437	[253]
Agatha	fol. 442	[263]
Adauctus	fol. eodem	[263]
Apollonia	fol. eodem	[264]
Asterius		[267]
Annunciatio Virginis	fo. 446	[271]
Apollonius	fol. 450	[275]
Athanasius	fol. 446	[279]
Alexander papa[4]	fo. 451	[282]
Antonius confessor[5]	fo. 435	[287]
Anacletus	462	[303]
Anna	464	[307]
Assumptio virginis[6]	469	[318]
Augustinus[7]	475	[324]
Ambrosius	490	[360]
Apparitio Michaelis	452	[283]
Basilius	434	[249]
Blasius	442	[262]
Benedictus	446	[271]
Barnabas	454	[286]
Bonauentura	463	[304]
Bernardus	472	[323]
Bartholomeus	472	[323]
Bibiana	489	[359]
Bernardinus	453	[284]

[1] Petri epistola : *pr.* 43. 63.
[2] Ioannis epistola : *pr.* 43. 63.
[3] Alfonsus : *add.* 41.
[4] Alfonsus : *add.* 43. 61. 64.
[5] ord. min. Andreas apostolus : *add.* 38. [*see below*, p. 358].
[6] Mariae : *add.* 43.
[7] Andreas : *add.* 39. &c. [p. 358].

Conuersio Pauli	438	[256]
Circuncisio Christi[1]	430	[239]
Cathedra Petri	445	[264]
Caius	448	[275]
Cletus et Marcellus[2]	448	[276]
Commemoratio Pauli	458	[294]
Clara	468	[316]
Cornelius et Cyprianus	477	[332]
Cosmas et Damianus	478	[335]
Callistus	481	[341]
Cecilia	487	[354]
Clemens	487	[355]
Chrysogonus	488	[356]
Catharina	488	[356]
Conceptio virginis	490	[361]
Cointha[3]	442	[264]
Dominicus	467	[313]
Decollatio Ioannis baptiste	473	[325]
Dionysius Rusticus et ceteri	480	[340]
Dedicatio basilice saluatoris	485	[349]
Dedicatio basilice petri et pauli[4]	486	[353]
Damasus	491	[363]
Epiphania	431	[242]
Exaltatio sancte crucis	416	[329]
Euaristus	482	[343]
Emeterius et Celedonius	444	[267]
Elisabeth	487	[353]
Fabianus et Sebastianus	436	[251]
Felix[5]	453	[285]
Franciscus	480	[339]
Festum omnium sanctorum	483	[344]
Gregorius	445	[269]
Geruasius et Protasius	455	[288]
Gregorius Naziazenus[6]	452	[283]
Hieronymus[7]	487	[337]
Hilarion abba[8]	440	[342]
Ilefonsus[9]	437	[254]
Iginius	440	[259]
Ioannes Chrysostomus	439	[257]
Ignatius	440	[260]

[1] domini: 39. 41.
[2] Marcellinus: 39. 41.
[3] Corintha: 43.
[4] Dedicatio michaelis: *add.* 39.
[5] papa: *add.* 44. 49. 60. 61. 64.
[6] *Thus for* Nazianzenus. Hilarius episcopus: *add.* 39. &c.
[7] Hilarius abbas: *add.* 38.
[8] *Thus* 37 *for* abbas.
[9] Alfonsus: 44. *om.* 43. 61. 64.

Iulianus et Eunus	444	[267]
Ioseph	446	[270]
Isidorus	446	[272]
Iustinus	447	[274]
Inuentio sancte Crucis	450	[280]
Ioannes ante portam latinam	451	[282]
[1]Ioannis et Pauli	456	[291]
Iacobi apostoli	463	[306]
Ioannes[2] apostoli[1]	494	[370]
Innocentes	495	[371]
Inuentio sancti Stephani	465	[310]
Lucianus	439	[258]
Lucius	444	[268]
Leo primus	447	[273]
Laurentius	467	[314]
Linus	478	[334]
Lucas[3]	481	[341]
Lucia	491	[363]
Martina	435	[249]
Marcellus papa		[250]
Mathias	443	[266]
Marcus euangelista	448	[276]
Marcellus[4] et Petrus	455	[286]
Marcus et Marcellus	410	[287]
Maria Magdalena	463	[305]
Martha	464	[307]
Mattheus	477	[333]
Mauritius	478	[333]
Michael archangelus	478	[335]
Marcus papa	480	[339]
Marcellus martyr	482	[344]
Martinus episcopus	486	[351]
Martinus papa	487	[352]
Melchiades	491	[362]
Natiuitas Ioannis baptiste	455	[289]
Natiuitas marie virginis	474	[327]
Nicolaus	489	[359]
Natiuitas domini	492	[366]
Nemesius et Lucilla	464	[308]
Paulus primus eremita	440	[258]
Polycarpus	439	[257]
Purificatio virginis	441	[260]

[1]—[1] Ioannes et Paulus. Iacobus apostolus. Ioannes apostolus : 39. 41. 49.
[2] *Thus* 37 *for* Ioannis.
[3] euangelista : *add.* 38.
[4] Marcellinus : 38. 39.

Phileas	441	[262]
Philippi et Iacobi[1]	449	[277]
Prisca	436	[251]
Petrus martyr ordinis predicatorum	449	[277]
Processus et Martinia[2]	462	[303]
Potentiana	452	[284]
Pamphilus	455	[285]
Petrus et Paulus	457	[293]
Pius papa	462	[302]
Praxedis	462	[304]
Petrus Dorotheus et ceteri	477	[332]
Ptolomeus et ceteri	481	[342]
Pontianus	486	[353]
Presentatio virginis	487	[354]
Petrus episcopus	488	[357]
Quadraginta milites martyres[3]	445	[269][3]
[4]Simeon episcopus[4]		
Symphorosa[5]	463	[304]
Stephanus papa	465	[309]
Sancte marie ad niues	466	[310]
Seraphia	473	[327]
Simon et Iudas	482	[343]
Saturninus et Sisinnius	488	[357]
Stephanus protomartyr	494	[368]
Syluester papa[6]	496	[374]
Triphon		[351]
Thelesphorus	436	[251]
Timotheus	436	[255]
Thomas aquinas	445	[268]
Transfiguratio[7]	466	[312]
Thomas apostolus	491	[364]
Thomas archiepiscopus		[372]
Vincentius et Anastasius	437	[253]
Valerianus Tyburtius[8]	448	[274]
Victor, et corona	452	[283]
Vrbanus papa	452	[285]
Visitatio[9] Marie	459	[296]
Vincula sancti Petri	465	[308]
Vitalis et Agricola		
Xystus primus	447	[273]

[1] Philippus et Iacobus: 39. 41. 43. 49.
[2] *Thus, for* Martinianus.
[3] Septem fratres: *add.* 61. 64. [p. 302].
[4]—[4] *om.* 39. 41.
[5] Septem fratres martyres: *pr.* 39. 41. 43. [p. 302].
[6] Septem fratres martyres: *add.* 38. [p. 302].
[7] domini: *add.* 39. 41.
[8] et ceteri: 39. 41.
[9] beate: *add.* 39.

Xystus secundus 467 [314]
Zepherinus[1] 472 [324]

[1] ℭ *Finis : add.* 38. *Finis Indicis sanctorum* ℭ *Index communis sanctorum.*

Commune Apostolorum et Euangelistarum cccxxxvii [375]
Commune vnius martyris cccxxxvii [376]
Commune plurimorum martyrum cccxxxviii [378]
Commune confessorum pontificum cccxxxviii [380]
Commune confessorum non pontificum cccxxxix [382]
Commune virginum cccxxxix [383]
Officium sabbatinum cccxli [387]
Officium defunctorum cccxlv [401]

ℭ *Finis Indicis communis sanctorum.*

add. 39. 41.

REGULAE GENERALES

ad instructionem [1]officij diuini.[1]

[2]PRIMA REGULA.[2]

Quomodo dicende sint hore, et in quo consistat diuersitas officij.

Ante omnia sciendum est, quod omnes hore dicuntur per totum annum quemadmodum explicatur in dominica prima aduentus. Item quod ad singulas horas singuli tantum dicendi sunt hymni ante psalmos, et ideo ad laudes non dicitur hymnus quia matutinum et laudes pro vna hora reputantur. Sciendum preterea, quod psalmi singulis diebus totius anni sine vlla exceptione dicuntur ad omnes horas, quemadmodum distributi sunt in psalterio. Similiter prima et secunda lectio[3] *semper*[4] *dicuntur vt disposite sunt in dominicali, preterquam in die natiuitatis domini, et in die Epiphanie, quia tunc assignantur alie lectiones. Aduertendum insuper, quod hymni assignati in dominica prima aduentus ad Primam, Tertiam, Sextam, Nonam, et Completorium, item orationes.* Domine deus omnipotens *ad primam et* Visita quesumus *ad completorium, necnon Antiphona* Salua nos *ad completorium nunquam omittuntur in toto anno preterquam in triduo ante pascha. Similiter Antiphone assignate*[5] *in psalterio ad primam, tertiam, sextam, et nonam nunquam mutantur praeterquam a feria .v. in cena domini vsque ad Ascensionem vt suis locis videbitur. Itaque cum predicta semper dicantur eodem modo, siue celebretur festum, siue dominica vel feria in*[6] *intelligendum est, quod cum dicimus. Hodie fieri debet officium de tali festo, perinde est, ac*[7] *si dicamus, quod ad matutinum inuitatorium, hymnus, antiphona,*[8] *et tertia lectio, ad laudes antiphona, et oratio (que dicenda est etiam ad reliquas horas, preter primam et completorium) ad vesperas hymnus, et antiphona dicuntur de ipso festo et in horum mutatione tantum consistit diuersitas officij.*

[1]—[1] diuini officij : 39. 43. 44. 49. 60. 61. 63. 64. 66.
[2]—[2] ¶ Regula prima : 39. 41. 44. 49. 61. 64.
[3] lectiones : 60.
[4] *om.* 39.
[5] assignata : 64.
[6] id : 38. ita : 42. *om.* 39 etc.
[7] ad : 60.
[8] antiphonæ : 63.

SECUNDA.[1]

Vnde incipiendum sit officium singulis diebus.

¶ *Notandum quod quandocunque fit officium de dominica, vel de feria, aut festo simplici: item de communi beate virginis*[2] *in sabbatis, semper incipitur officium a matutino. Quando autem celebratur festum duplex, semper eius officium incipitur a vesperis in die precedenti, nisi dicende sint de alio duplici maiore: exempli gratia. Si crastina die inciderit festum: duplex et nullum aliud, duplex hodie celebretur, vespere hodie dicende sunt de festo duplici diei crastine, et similiter si hodie celebratur*[3] *festum duplex minus, et crastina die occurrat aliud duplex, quodcunque sit: siue minus siue maius vespere hodie dicende sunt de festo duplici diei crastine et finita eius oratione, statim premisso* Oremus *dicenda est oratio festi duplicis hodierni pro eius commemoratione: deinde* Benedicamus *etc.* Fidelium anime *etc. Et eodem modo faciendum est, quando aliquod duplex maius sequitur immediate post aliud duplex maius. Si autem hodie celebratur duplex maius, et crastina die occurrat*[4] *duplex minus, vespere hodie dicende sunt de duplici maiore hodierno, et finita eius oratione statim pro commemoratione duplicis minoris*[5] *diei crastine dicuntur eius antiphone*[6] *et oratio*[7] *proprie (si eas habuerit) alioquin de communi.* [8]*Et supradicta*[8] *intelligenda sunt exceptis quibusdam festis, et octauis duplicibus, in quibus aliter ordinatur, vt suis locis videbitur. Notandum autem quod nunquam debet fieri commemoratio de festo simplici, aut de feria in laudibus et vesperis, preterquam de ferijs quadragesime vt in feria quarta cinerum explicatur. De dominica vero fit commemoratio per orationem tantum in laudibus et vesperis ipsius dominice quando in ea celebratur aliquod festum duplex, aut octaua ex ijs, que continentur in calendario exceptis dominicis, quibus non est assignata Oratio. Et similiter quando infra aliquam octauam celebratur aliud festum duplex fit commemoratio de octaua per orationem tantum, nisi in aliqua earum aliud specialiter ordinetur.*[9]

[1] Regula: *add.* 43. 60. 61. 63. 64. 66.
[2] Marie: 39. 41.
[3] celebretur: 49.
[4] occurreret: 63.
[5] minus: 64.
[6] *Thus also* 38. 66. antiphona: 39. etc.
[7] orationes: 61. 64.
[8]—[8] Ex supradictis: 39.
[9] ordinatur: 64.

TERTIA.[1]

¶ Quando festa duplicia sint transferenda et quomodo.

¶ *Notandum quod si in dominicis aduentus aut in dominica in*[2] *septuagesima*[3] *et sequentibus dominicis vsque ad dominicam Palmarum inclusiue inciderit aliquod festum*[4] *duplex, officium fiet de dominica, et festum duplex transferendum est in feriam secundam ita quod in dominica vespere dicantur de festo duplici, et post eius orationem dicatur etiam oratio dominice*[5] *pro eius commemoratione. Aduertendum tamen, quod si in feria secunda inciderit aliud festum duplex tunc festum duplex occurrens in dominica transferendum est in tertiam feriam, aut in quartam, si*[6] *in tertia inciderit aliud duplex. Et eodem modo festum duplex occurrens in feria quarta cinerum transferendum est in proximam quintam feriam. Similiter quodcunque festum duplex inciderit in calendario a feria quinta in cena domini vsque ad octauam Pasche transferendum est in proximum diem post octauam eodem modo vt supra et si contigerit plura festa duplicia incidere infra eandem octauam, transferantur*[7] *per ordinem, ita quod primum celebretur prius, secundum posterius. Si autem festum duplex alicuius sancti occurrerit a*[8] *die pentecostes vsque ad dominicam trinitatis inclusiue, transferendum est in proximum diem post ipsam dominicam, sed tunc e diuerso vespere dicende sunt de Trinitate, et post eius orationem fiet commemoratio per antiphonam et orationem de festo duplici translato, quod celebrandum est in die sequenti. Et similiter faciendum est quando in die Ascensionis, aut in die corporis Christi inciderit festum duplex alicuius sancti, quod transferendum est in proximum sequentem diem. Aduertendum autem, quod si in calendario inciderit festum simplex in die, quo*[9] *celebrandum est festum duplex translatum ex alio die non fit officium de festo simplici, sed tantum commemoratio per orationem in fine prime, vt in dominica prima adventus explicatur.*

[1] Regula : *add.* 43. 60. 61. 63. 66. Lectio : *add.* 64.
[2] *om.* 61.
[3] septuagesime : 39. 41.
[4] *om.* 61. 64.
[5] Dominica : 66.
[6] etiam : *add.* 39. etc.
[7] transferentur : 63.
[8] *om.* 63. 66.
[9] qua : 39. 41.

QUARTA.[1]

¶ Quomodo debeat[2] fieri officium in octauis.

¶ *Notandum, quod quando in calendario vel in dominicali ordinatur officium fieri de aliqua octaua, tunc inuitatorium, hymni, antiphone, et oratio dicenda sunt sicut in festo principali, nisi aliquid predictorum aliter in aliqua octaua assignetur, tertia autem lectio semper assignatur propria cuilibet diei per totam octauam, et est aduertendum, quod Antiphona assignata in secundis vesperis festi principalis, dicenda est semper ad vesperas per totam octauam nisi alia specialiter assignetur. Aduertendum insuper, quod Antiphone ad matutinum, laudes, et vesperas, non duplicantur infra octauam[3] sed tantum[4] in ipsa die octaua, vt infra dicetur. Notandum etiam quod si concurrent[5] simul octaua[6] corporis Christi cum octaua sancti Ioannis (quod tamen rarissime continget[7]) officium fiet de octaua corporis christi cum commemoratione sancti Ioannis per orationem tantum. Sunt etiam quedam alie octaue de quibus non fit officium, quia concurrunt cum alijs festis duplicibus, aut octauis, sed quid tunc fieri debeat, suis locis videbitur.*

QVINTA.[8]

¶ Quot dominice sint in anno. et quomodo appellentur.

¶ *Notandum, quod annus a[9] prima dominica aduentus ad aliam similiter primam aduentus exclusiue computando, habet communiter quinquaginta duas dominicas in hunc modum distributas, videlicet, Quatuor de aduentu, inter quas et septuagesimam necessario adminus incidunt[10] tres, que appellantur post aduentum. Sunt etiam alie tres, septuagesime,[11] sexagesime et quinquagesime. Necnon quatuor quadragesime cum alijs duabus de passione et palmarum. Deinde pascha, et alie quinque post pascha. Item alia infra[12] octauam Ascensionis. Proximo loco Pentecostes,[13] inter quam et primam aduentus non possunt esse pauciores quam viginti tres dominice,[14] que appellantur post*

[1] Regula : *add.* 43. 60. 61. 63. 64. 66.
[2] debet : 39. 41.
[3] octauas : 41. 43. 44. 49. 60. 63. 66.
[4] tunc : 39. 41.
[5] occurrerent : 39.
concurrerent : 41. 43. 44. 49. 63. 66.
concurreret : 60. 61.
concurret : 64.
[6] octaue : 41.
octa. 39. 44. 49. 64.
[7] contingit : 49.
[8] Regula : *add.* 43. 60. 61. 63. 64. 66.
[9] *om.* 64.
[10] incipiunt : 39.
[11] et : *add.* 49.
[12] intra : 43. 63. 66.
[13] Pentecoste : 60.
[14] *om.* 39. 41.

pentecosten. Sunt preterea quinque alie, quas idcirco vagantes visum est appellare, quia propter vnietatem[1] *septuagesime non semper habent eandem sedem sed quibusdam annis incidunt omnes quinque*[2] *simul ante septuagesimam, quibusdam vero post pentecosten alijs autem annis (quod frequentius contingit*[3]*) non omnes quinque simul, sed tantum pars earum incidit ante septuagesimam, et reliqua pars post pentecosten. Quia tamen rarissime contingit, vt quinta vagantium legenda sit ante septuagesimam. ideo in breuiario eam adiunximus viginti tribus post pentecosten, et appellatur vigesima quarta. Alias autem quatuor vagantes posuimus inter tertiam post aduentum, et septuagesimam, distribuendas singulis annis vt inciderint, quod quemadmodum fieri debeat, inuenies regulam ante dominicam primam vagantium, item aliam regulam cum indice ante dominicam tertiam post pentecosten, et ibi etiam sine difficultate inuenies, quemadmodum repetenda sit post pentecosten vna ex vagantibus, illa videlicet que vltimo loco lecta fuit ante septuagesimam, quando in anno fuerint quinquaginta tres dominice. Quod tamen non frequentius quam sexto quoque anno contingere potest.*

SEXTA.[4]

¶ Quando agendum sit officium de dominica, et quando de festo aut octaua in ea occurrenti.

¶ *Notandum quod in dominicis in quibus non occurrit*[5] *festum duplex aut octaua vel vigilia natiuitatis domini, aut vigilia Epiphanie, semper fit officium de dominica, et si festum simplex in dominica inciderit, omittitur eius officium, et fit commemoratio de eo per orationem tantum in fine prime antequam dicatur* Preciosa *preterquam in dominicis Resurrectionis, Pentecostes et Trinitatis, quia tunc nulla debet fieri commemoratio de festo simplici. Quando vero festum duplex in dominica occurrit*[6] *tunc in predictis tribus dominicis et in dominicis aduentus item in dominica septuagesime et sequentibus vsque ad octauam Pasche, transferendum est vt supra in tertia regula continetur. In alijs autem dominicis semper quando in calendario incidit festum duplex in dominica, fit officium de festo duplici, cum commemoratione dominice in laudibus et vesperis per orationem tantum: nisi sit de dominicis, quibus non sit assignata oratio. Et similiter*

[1] vnitatem: 38.
varietatem: 39. etc.
[2] quoque: 63. 66.
[3] contigit: 64.
[4] Regula: *add.* 43. 60. 61. 63. 64. 66.
[5] occurrerit: 39. 41.
[6] occurrerit: 39. 41. 43. 44. 49. 60. 61. 63. 64. 66.

quando dominica incidit infra[1] *aliquam octauam semper fit officium de octaua, cum commemoratione dominice, vt supra, nisi sit de vagantibus, que interponitur*[2] *post Pentecosten, aut de incidentibus infra*[1] *octauas Natiuitatis Christi et festorum eius mobilium, quia tunc non debet fieri commemoratio dominice. Tertia autem lectio assignata dominice in dominicali semper omittuntur*[3] *quando in ea fit officium de aliquo festo duplici: aut de octaua ex ijs*[4] *que continentur in calendario, preterquam in dominica incidenti infra octauam Epiphanie, vt in ea videbitur.*

SEPTIMA[5]

¶ Quando agendum sit officium de feria.

¶ *Notandum quod quando in aliqua feria nullum inciderit festum aut octaua, officium fiet de feria,* [6]*et tunc*[6] *inuitatorium, hymni, antiphone, et oratio dicenda sunt sicut dicta fuerint*[7] *in dominica, que proxime precesserit nisi forte in dicta*[8] *Dominica celebratum fuerit aliquod festum duplex, aut octaua. Tunc enim supradicta dicenda sunt quemadmodum dicta fuissent, si in dominica non incidisset festum duplex, aut octaua. Quedam tamen sunt ferie, in quibus non sicut in precedenti dominica, sed aliud assignatur officium, vt suis locis videbitur. Tertia autem lectio legenda est ex epistolis, vt occurrerit assignata in calendario. Excipiuntur tamen ab hac regula ferie omnes quadragesime in quibus nisi inciderit festum duplex aut celebrandum sit, translatum ex feria quarta cinerum, vel ex aliqua dominica, semper sit officium de feria, vt latius explicatur in feria quarta cinerum, et cuilibet ferie assignantur tunc tertia lectio et oratio proprie. Similiter in aduentu cuilibet ferie, quando nullum incidit festum assignatur tertia lectio ex sermonibus sanctorum Ambrosij, et Augustini.*

OCTAVA.[9]

¶ Quando tertie lectiones occurrentes in calendario ex epistolis, et officia festorum simplicium sint omittenda.

¶ *Notandum quod tertie lectiones assignate in calendario ex epistolis omittende sunt per totum aduentum, et per totam quadragesimam, item in omnibus dominicis et in omnibus Sabbatis totius anni, et quandocunque fit officium de aliquo ex festis domine*

[1] intra: 43. 63. 66.
[2] interponuntur: 39. etc.
[3] *Thus also* 44. omittitur: *in others.*
[4] his: 38.
[5] Regula: *add.* 43. 60. 61. 64. 66.
[6]—[6] *om.* 61. 64.
[7] fuerunt: 49.
[8] *om.* 64.
[9] Regula: *add.* 43. 60. 61. 63. 64. 66.

aut eorum octauis, que continentur in dominicali, quia in predictis diebus alie sunt tertie lectiones assignate, vt suis locis videbitur. Item omittenda sunt officia festorum simplicium occurrentium in predictis omnibus diebus, preterquam in ferijs aduentus. Si quis tamen extraordinate voluerit etiam legere lectionem festi simplicis, presertim cum fuerit propria laudabiliter faciet.

NONA.[1]

¶ Quomodo dicende sint[2] antiphone.

¶ *Notandum quod quandocunque celebratur festum duplex, aut octaua duplex, item a dominica de passione vsque ad Pascha, et etiam in officio defunctorum, antiphone ad matutinum, laudes et vesperas dicuntur integre in principio ante psalmos, et*[3] *deinde repetuntur etiam integre finitis psalmis. In alijs autem horis antiphone incipiuntur*[4] *tantum in principio ante psalmos, et postea finitis psalmis dicuntur integre: Et eodem modo incipiuntur tantum in principio, et dicuntur integre in fine psalmorum, in omnibus horis quando fit officium de dominica, seu de feria aut festo simplici, vel de communi beate Virginis*[5] *in sabbatis, et etiam infra*[6] *octauas, preterquuum in ipsa die octaua, que semper est duplex, excepta die octaua ascensionis, quia non finitur in ea officium ascensionis, vt ibi videbitur.*

DECIMA.[7]

¶ De ratione.[8]

¶ *Notandum quod oratio assignata ad primas vesperas in festis duplicibus, dicenda est ad omnes horas, preter Primam et Completorium, nisi in aliquo festo alia specialiter assignetur. Et similiter dicenda est oratio assignata ad laudes in dominicis et feriis, item in festis simplicibus, et in communi beate Virginis.*[9] *Notandum etiam quod ante orationem siue dicatur principaliter siue per commemorationem semper premittitur* Oremus,[10] *preterquam in orationibus, que dicuntur in litania, et in officio defunctorum, quia tunc ante primam tantum orationem dicitur* Oremus,[10] *et non in alijs.*[11]

[1] Regula: *add.* 43. 60. 61. 63. 64. 66.
[2] sunt: 63.
incipiunt: 64.
[3] *om.* 66.
[4] intra: 43. 66.
[5] Marie: 39. 41.
[6] *Thus also* 38. oratione: 39. etc.
[7] Regula: *add.* 43. 60. 61. 63. 64. 66.
[8] Oratione: 39. 41.
[9] Marie: 39. 41.
[10] Notandum etiam quod in commemorationibus vbi plures dicuntur orationes: in fine precedentium dicitur *Per Christum dominum nostrum. Amen.* et nihil aliud. Sed in fine vltime dicitur ad longum *Per dominum. Benedicamus* et *Fidelium: add.* 39. 41.

VNDECIMA.[1]

¶ De anno bissextili.

¶ *Notandum quod in anno bissextili Februarius habet dies viginti nouem, et tunc festum sancti Mathei*[2] *non vigesima quarta, sed vigesima quinta die celebrandum est, ideo tunc tam die vigesima quarta, quam die vigesimasexta legitur tertia lectio assignata in calendario diei vigesime quinte.*[3] *Similiter die vigesima septima legitur tertia lectio assignata diei vigesime sexte. Die autem vigesima octaua fit officium de sanctis Iuliano et Euno, et die vigesima nona, legitur tertia lectio assignata diei vigesime octaue. Supradicta vero intelligenda sunt, quum fit officium de feria ante quadragesimam, Nam si in aliquo ex predictis diebus inciderit dominica, vel sabbatum aut si fuerit quadragesima, vel si festum sancti Mathie fuerit transferendum, tunc seruande sunt alie regule super his tradite. Quod autem attinet ad psalmos, nec non ad primam et secundam lectionem nihil refert sit ne annus bissextilis, an non, nam semper dominica habet suos psalmos, feria secunda*[4] *suos, Tertia suos, et sic de alijs, et similiter habent primam et secundam lectionem.*

¶ Quando recurrendum sit ad commune videbis regulam in principio communis sanctorum.

¶ Quomodo fieri debeat officium in sabbatis vide regulam in commune[5] beate Virginis[6] circa finem Breuiarij.

¶ Quando dicendum sit officium defunctorum, et quando etiam dicendi sint septem psalmi, videbis regulas in eorum principijs in fine Breuiarij.

¶ De Aduentu.

¶ *Notandum quod Aduentus domini semper celebratur*[7] *vbicunque dominica inciderit inter*[9]*quintum calendas Decembris et tertium nonas*[8] *eiusdem mensis,*[9] *et erit semper dominica proxima festo sancti Andree Sepe etiam dictum festum occurrit in ipsa eadem dominica.*

[1] Regula : *add.* 43. 60. 61. 63. 64. 66.
[2] *Thus* : Mathiae *in other editions.*
[3] xxx : 64.
[4] .i. : 64.
[5] communi : 39. etc.
[6] Marie : 39. 41.
[7] incipit : 39. 41.
[8] Nouemb. : 61.
[9]–[9] xxvi. Nouembris et .iiii. Decembris : 39. 41.

¶ Quando quatuor tempora celebrentur.

¶ *Notandum quod quatuor tempora semper celebantur*[1] *in ferijs quartis proximis post dies sancte Lucie, et Cinerum et Pentecostes et exaltationis sancte Crucis, in officio autem diuino nihil propterea additur aut*[2] *minuitur, sed solum hic ponuntur, vt scias quando celebrantur, propter ieiunium et ea que in misse celebratione in eis dicenda sunt.*

¶ Quid singulis diebus aduertendum sit antequam dicatur officium.

¶ *Dicturus ergo officium diuinum singulis diebus animaduertere debet*[3] *sit ne dominica an feria, aut*[4] *sabbatum, et que dominica vel que feria: item quotus dies mensis sit. Deinde inspiciat quid eo die occurrat in calendario vel in dominicali, et sic ex suprascriptis*[5] *regulis erit ei facillimum scire quod officium agere, quos item psalmos, et quas lectiones legere debeat.*

¶ INDEX[6] INVITATORIORVM,

et Hymnorum, [7]*qui dicendi sunt*[7] *per totum annum quando fit officium de dominica vel*[8] *feria.*

¶ *In aduentu. Inuitatorium*	Domine prestolamur etc· fo. 58 [33].
Hymnus ad matutinum[9]	Vox clara. fol. 59 [34].
Hymnus ad vesperas	Conditor. fol. 64. [42].

¶ *Ab octaua epiphanie vsque ad septuagesimam* [10]*item a dominica prima post pentecosten vsque ad aduentum.*[10]

Inuitatorium	Dominum qui fecit nos fo. 267 [172].
Hymnus ad matutinum[9]	Nocte surgens[11] fol. 267 [172].
Hymnus ad vesperas	O lux beata. fo. 268 [174].

¶ *A dominica in septuagesima vsque ad feriam quartam cinerum.*

Inuitatorium	Preoccupemus faciem. fo. 133 [76].
Hymnus ad matutinum[12]	Primo dierum fol. 133 [76].
Hymnus ad vesperas	Lucis Creator fol. 134 [77].

[1] *Thus also* 64 *for* celebrantur *in other editions.*
[2] et: 61. 64.
[3] debes: 61. 64.
[4] an: 38. 39.
[5] supradictis: 38. 39.
[6] This index is printed on last leaf of 39. above colophon. Prefixed is an index to the psalms, not here reproduced. In this index of invitatories, 63 inserts first words of anthems at mattins, lauds, and vespers.
[7—7] dicendorum: 60.
[8] de: *add.* 39. 61. 63. 64. 66.
[9] matutinas: 43.
[10—10] *om.* 60.
[11] *Thus also* 38. surgentes: 39 etc.
[12] matutinas: 43.

¶ *A feria quarta Cinerum vsque ad dominicam de passione.*

Inuitatorium	Hodie si vocem. fol. 148 [83].
Hymnus ad matutinum[1]	Ex more. fol. 148 [83].
Hymnus ad vesperas	Audi benigne. fol. 150 [85].

¶ *A dominica de passione vsque ad feriam quintam in cena Domini.*

Inuitatorium	Christum dei filium. fo. 186 [116].
Hymnus ad matutinum[1]	Pange lingua. fol. 186 [116].
Hymnus ad vesperas	Vexilla regis. fol. 188 [118].

¶ *A pascha vsque ad ascensionem.*

Inuitatorium	Surrexit dominus. fol. 208 [134].
Hymnus ad matutinum[1]	Aurora lucis. fol. 208 [134].
Hymnus ad vesperas	Ad cenam agni. fol. 209 [136].

¶ *Item in supradictis foliis inuenientur etiam antiphone dicende ad matutinum, laudes, et vesperas in predictis temporibus, que tamen nonnunquam mutande sunt, vt suis locis videbitur.*

¶ *Inuitatoria autem,*[2] *et hymni, necnon antiphone festiue non indigent indice, quia propria reperientur in festiuitatibus probrijs :*[3] *communia vero in communibus sanctorum.*[4]

[1] matutinas: 43. [2] *om.* 43. [3] propriis : 38.

[4] In 43 here is printed *Index Psalmorum*, and in 63 follow *Index Evangeliorum et Epistolarum* and *Index Psalmorum*, immediately followed by the following prayers with this title.

He duae orationes sunt ad libitum.

Oratio ante inchoationem officij.

LIberator animarum mundi redemptor Iesu Christe rex eterne et immortalis : quaeso immensam clementiam tuam, vt per modulationem psalmorum, quos ego peccator indignus decantare propono : liberes animam meam à peccato : et cor meum à prauis cogitationibus, ac insidijs omnibus diabolicis auerte : libera quaeso domine animam meam à seruitute peccati : repelle a me carnalem concupiscentiam : eripe me de omni impedimento sathanae : et ministrorum eius, et inimicorum meorum visibilium, et inuisibilium, quaerentium animam meam : saluator mundi Deus. Qui viuis et regnas. Per omnia seculo seculorum. Amen.

Post peractum officium. Oratio.

SVscipe clementissime Deus, precibus et meritis beatae Mariae semper virginis, beati Michaelis archangeli, beati Ioannis Baptistae, sanctorum apostolorum tuorum Petri et Pauli, ac omnium electorum tuorum obsequium seruitutis meae : et si in hoc tuo sacro officio aliquid dignum peregi, propitius respice, et quod negligenter per me actum est, vel imperfecte, clementer ignosce : et me famulum tuum N. vtinam dignum ab omni aduersitate custodi : et in tuorum semitam mandatorum dirige : vt ad gaudia paradisi peruenire valeam. Amen.

IESVS AD MORTALES.

Huc me sydereo descendere iussit Olympo,
Hic me crudeli vulnere, fixit amor.
Langueo, nec quisquam nostro succurrit amori,
Quem nequeunt dirae frangere iura crucis.
Pungentem capiti, dominum gestare coronam,
Fortis amor docuit verbera tanta pati.
Felle, sitim magni Regis satiauit amaro.
Pectus vt hauriret lancea, fecit amor.
De me solus amor potuit perferre triumphum.
Ille pedes clauis fixit, et ille manus.
Si cupis ergo animi mihi signa rependere grati:
Dilige pro tantis, sat mihi solus amor.[1]

[1] *These verses may be found immediately before the psalter in an edition printed in* 4° *at Venice by Junta in* 1547. *The verso of the leaf has a woodcut of the crucifixion; the recto shows these lines.*

dies : et horas ordine : quo[2] *totum singulis hebdomadis*[3] *dicitur per totum annum.*

℔ *Dominica ad Matutinum.*[4]

Psalmus primus.

BEatus vir qui non abijt ... et iter impiorum peribit.

Deinde dicitur. Gloria patri : et filio : et spiritui sancto.

Sicut erat in principio et nunc et semper : et in secula seculorum . Amen.

Predicto modo dicitur. Gloria patri . etc. in fine omnium Psalmorum et canticorum per totum annum : preterquam in triduo ante pascha : et in officio defunctorum : et in cantico trium puerorum.

[5]*Psalmus .ix.*[6]

COnfitebor tibi domine ... homo super terram.

[7]*Psalmus .17.*

DIligam te domine fortitudo mea ... semini eius vsque in seculum.

℔ *Sequens hymnus dicitur finitis tribus lectionibus ad matutinum per totum annum preterquam in aduentu, et a dominica in*[8] *septuagesima vsque ad pascha, et etiam tunc dicitur si agatur de aliquo sancto.*[9]

[1] David : *add.* 63. [2] *om.* 64. [3] hebdomadibus : 61. 64. 66.

[4] Argumentum Psalmi 1. Psalmus de Christi, siue de viri iusti perfectione et fœlicitate, Impiorumque vanitate et damnatione : *add.* 61. etc.

63 *adds at length* : Pater noster ... a malo Amen. Ave Maria ... peccatoribus Amen. Confiteor Deo ... orare pro me. *Absolutio* Misereatur ... aeternam. ℟. Amen. ℣. Indulgentiam ... misericors dominus. ℟. Amen. Domine labia mea ... Sicut erat. Haleluiah. *Inuitatorium si ab vno, semel dicitur. Si a duobus replicatur.* Venite exultemus ... sicut erat. *Repetitur inuitatorium. Hymnus competens dicitur. Quo finito Antiphona pronunciatur.* [*Cf.* Dom. i. Aduentus, p. 32.]

[5] Exhibitio laudis diuinæ, propter duplex iustum iudicium Christi in aduentu eius duplici, et propter deiectionem Antichristi : *pr.* 61, etc.

[6] 5 : 63.

[7] Vox Christi et ecclesiæ gratias agentis pro sua liberatione de omni inimicorum suorum multiplici, liberatione : *pr.* 61, etc.

[8] *om.* 33. [9] *Canticum sanctorum Ambrosij et Augustini : add.* 63. 66.

Hymnus.

TE deum laudamus : te dominum confitemur.
Te eternum patrem, omnis terra veneratur.
Tibi omnes angeli, tibi celi, et vniuerse potestates.
Tibi [1]cherubin et seraphin,[1] incessabili voce proclamant.
Sanctus. Sanctus. Sanctus dominus deus sabaoth.
Pleni sunt celi, et terra maiestatis glorie tue.
Te gloriosus apostolorum chorus.
Te prophetarum laudabilis numerus.
Te martyrum candidatus laudat exercitus.
Te per orbem terrarum sancta confitetur ecclesia.
Patrem immense maiestatis.
Venerandum tuum verum : et vnicum filium.
Sanctum quoque paracletum spiritum.
Tu rex glorie Christe.
Tu patris sempiternus es filius.
Tu ad liberandum suscepturus hominem : non horruisti virginis vterum.
Tu deuicto mortis aculeo aperuisti credentibus regna celorum.
Tu ad dexteram dei sedes in gloria patris.
Iudex crederis esse venturus.
Te ergo quesumus tuis famulis subueni : quos precioso sanguine redemisti.
Aeterna fac cum sanctis tuis [2]gloria numerari.[2]
Saluum fac populum tuum domine et benedic hereditati tue.
Et rege eos, et extolle illos vsque in eternum.
Per singulos dies benedicimus te.
Et laudamus nomen tuum in seculum : et in seculum seculi.
Dignare domine die isto sine peccato nos custodire.
Miserere nostri domine : miserere nostri.
Fiat misericordia tua domine super nos : quemadmodum sperauimus in te.
In te domine speraui : non confundar in eternum.

℣ *Ad laudes.*[3] *Psalmus .lxv.*

IVbilate deo omnis terra ... misericordiam suam a me.

[1–1] Cherubim et seraphim : 63.
[2–2] in gloria munerari : 38 ; in gloria numerari : 41. 49. 61. 63. 64. 66 ; gloria munerari : 44. 60.
[3] Psalmus de laude et gratiarum actione propter opera Dei mirabilia, ac pro gloriosa martyrum et tribulatorum victoria, ac consolatione diuina : *add.* 61. etc.
Deus in adiutorium. *Antiphona* : *add.* 63.

[1] *Psalmus* .95.

CAntate domino canticum nouum .. et populos in veritate sua.

¶ *Canticum trium puerorum.*[2]

Benedicite omnia opera domini domino: laudate, et superexaltate eum in secula.

Benedicite angeli domini domino: benedicite celi domino.

Benedicite aque omnes, que super celos sunt domino: benedicite omnes virtutes domini domino.

Benedicite sol et luna domino: benedicite stelle celi domino.

Benedicite imber, et ros domino: benedicite omnes[3] spiritus dei domino.

Benedicite ignis et estus domino: benedicite frigus[4] et estas domino.

Benedicite rores, et pruina domino: benedicite gelu et frigus domino.

Benedicite glacies, et niues domino: benedicite noctes, et dies domino.

Benedicite lux et tenebre domino: benedicite fulgura, et nubes domino.

Benedicat terra dominum: laudet, et superexaltet eum in secula.

Benedicite montes et colles domino: benedicite vniuersa germinantia in terra domino.

Benedicite fontes domino: benedicite maria, et flumina domino.

Benedicite cete, et omnia que mouentur in aquis domino: benedicite omnes volucres celi domino.

Benedicite omnes bestie, et pecora domino: benedicite filii hominum domino.

Benedicat Israel dominum laudet, et superexaltet eum in secula.

Benedicite sacerdotes domini domino: benedicite serui domini domino.

Benedicite spiritus, et anime iustorum domino: benedicite sancti, et humiles corde domino.

Benedicite, Anania, Azaria Misael dominum[5]: laudate, et superexaltate eum in secula.

Benedicamus patrem, et filium cum sancto spiritu: laudemus et superexaltemus eum in secula.

[1] Indictio ad Christi laudem propter eius aduentum in carnem: et ad ipsius reuerentiam et timorem, propter eius aduentum ad iudicium: *pr.* 61. etc.
[2] Da. 3. *in m. many edd. om.* 38.
[3] omnis: 39. 41. 60. 61. 63. 64. 66.
[4] fruges: 63.
[5] domino: 39. 41.

Benedictus es domine in firmamento celi: et laudabilis, et gloriosus, et superexaltatus in secula. Amen.

℔ *Canticum Zacharie prophete.*[1] *Et dicitur quotidie ad laudes.*

BEnedictus dominus deus Israel quia visitauit, et fecit redemptionem plebis suae.

Et erexit cornu salutis nobis, in domo Dauid pueri sui.

Sicut locutus est per os sanctorum, qui a seculo sunt prophetarum eius.

Salutem ex inimicis nostris: et de manu omnium qui oderunt nos.

Ad faciendam misericordiam cum patribus nostris: et memorari testamenti sui sancti.

Iusiurandum, quod iurauit ad Abraham patrem nostrum: daturum se nobis.

Vt sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati: seruiamus illi.

In sanctitate et iustitia coram ipso: omnibus diebus nostris.

Et tu puer propheta altissimi vocaberis: preibis enim ante faciem domini parare vias eius.

Ad dandam scientiam salutis plebi eius: in remissionem peccatorum eorum.

Per viscera misericordie dei nostri, in quibus visitauit nos oriens ex alto.

Illuminare his qui in tenebris, et in[2] vmbra mortis sedent: ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.[3]

℔ *Ad primam.*[4] *Antiphona.* Vtinam.[5]

Psalmus 53.

DEus in nomine tuo ... despexit oculus meus.

[6]*Psalmus* .118.

BEati immaculati in via ... non obliuiscar sermones tuos.[7]

[1] Lu. 1. *in m. many edd. om.* 63. [2] *om.* 39. 41. 44. 63.

[3] *Antiphona et Oratio et* Sub tuum præsidium. *vt in .j. dominica aduentus: add.* 63. [*See below*, p. 38.]

[4] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium meum *Hymnus* Iam lucis orto ... in perpetuum. Amen: *add.* 63. [The hymn at length. See p. 39.]

[5] *om.* 39.

Oratio Christi, vel ecclesiæ, seu iusti, positi in tribulatione pro liberatione a malorum aduersantium infestatione et persecutione: *add.* 61. etc.

[6] Psalmus de effectu et frequenti petitione fidelis pro intelligentia et custodia diuinæ legis: vt ipsam intelligat, et intelligendo opere perficiat. Aleph: *pr.* 61. etc. Gimel. *Psalmus* 118: *add.* 61. etc.

ex psalmo 118: 63.

RETribue seruo tuo ... cum dilatasti cor meum.

Symbolum athanasij episcopi.

QVicunque vult saluus esse: ante omnia opus est vt teneat catholicam fidem.

Quam nisi quisque integram inuiolatamque seruauerit: absque dubio in eternum peribit.

Fides autem catholica[1] hæc est vt vnum deum in trinitate: et trinitatem in vnitate veneremur.

Neque confundentes personas: neque substantiam separantes.

Alia est enim persona patris, alia filii: alia spiritus sancti.

Sed patris et filii et spiritus sancti vna est diuinitas: equalis gloria, coeterna maiestas.

Qualis pater, talis filius, talis spiritus sanctus.

Increatus pater, increatus filius: increatus spiritus sanctus.

Immensus pater: immensus filius immensus spiritus sanctus.

Eternus pater, eternus filius eternus spiritus sanctus.

Et tamen non tres eterni: sed vnus eternus.

Sicut non tres increati, nec tres immensi, sed vnus increatus, et vnus immensus.

Similiter omnipotens pater, omnipotens filius, omnipotens spiritus sanctus.

Et tamen non tres omnipotentes, sed vnus omnipotens.

Ita deus pater, deus filius: deus spiritus sanctus.

Et tamen non tres dii, sed vnus est deus.

Ita dominus pater, dominus filius, dominus spiritus sanctus.

Et tamen non tres domini: sed vnus est dominus.

Quia sicut singulatim[2] vnam quamque personam, deum, ac dominum[3] confiteri christiana veritate compellimur: ita tres deos, aut dominos dicere catholica religione prohibemur.

Pater a nullo est factus, nec creatus, nec genitus.

Filius a patre solo est, non factus, nec creatus, sed genitus.

Spiritus sanctus a patre, et filio: non factus, nec creatus, nec genitus, sed procedens.

Vnus ergo pater, non tres patres, vnus filius, non tres filii: vnus spiritus sanctus, non tres spiritus sancti.

Et in hac trinitate nihil prius, aut posterius: nihil maius aut minus: sed tote tres persone coeterne sibi sunt et coequales.

Ita vt per omnia sicut iam supra dictum est, et vnitas in trinitate: et trinitas in vnitate veneranda sit.

Qui [4]ergo vult[4] saluus esse: ita de trinitate sentiat.

[1] catholicae: 66. [2] *Thus also* 38. singillatim: 41. 63. sigillatim: 39. etc.
[3] domum: 66. [4–4] vult ergo: 39. etc.

Sed necessarium est ad eternam salutem: vt incarnationem quoque domini nostri Iesu Christi fideliter credat.

Est ergo fides recta: vt credamus et confiteamur, quia dominus noster Iesus Christus dei filius, deus, et homo est.

Deus est ex substantia patris ante secula genitus: et homo est ex substantia matris in seculo natus.

Perfectus deus, perfectus homo, ex anima rationali, et humana carne subsistens.

Equalis patri secundum diuinitatem: minor patre secundum humanitatem.

Qui licet deus sit, et homo: non duo tamen sed vnus est Christus.

Vnus autem non conuersione diuinitatis in carnem: sed assumptione humanitatis in deum.

Vnus omnino non confusione substantie, sed vnitate persone.

Nam sicut anima rationalis, et caro vnus est homo: ita deus, et homo vnus est christus.

Qui passus est pro salute nostra, descendit ad inferos: tertia die resurrexit a mortuis.

Ascendit ad celos: sedet ad dexteram dei patris omnipotentis: inde venturus est iudicare viuos et mortuos.

Ad cuius aduentum omnes homines resurgere habent cum corporibus suis: et reddituri sunt de factis propriis rationem.

Et qui bona egerunt, ibunt in vitam eternam: qui vero mala in ignem eternum.

Hec est fides catholica: quam nisi quisque fideliter, firmiterque crediderit, saluus esse non poterit.

Gloria.[1] Sicut.[2]

Antiphona. Vtinam dirigantur vie mee ad custiendas[3] iustificationes tuas.[4]

℔ *Predictum symbolum dicitur ad primam in*[5] *dominicis diebus per totum annum siue fiat officium de dominica,*[6] *siue de aliquo festo, aut octaua in ea incidenti.*

[1] *In full:* 39. [2] *In full:* 39. [3] *Thus:* custodiendas *in other edd.*

[4] *V.* Domine exaudi orationem meam. *R.* Et clamor meus ad te veniat. Oremus. Domine Deus omnipotens ... secula seculorum. *V.* Amen. Benedicamus domino. Fidelium. *Vide num de sancto sit facienda commemoratio.* Pretiosa in conspectu domini. *R.* Mors sanctorum eius. *Oratio.* Sancta Maria et omnes sancti ... in secula seculorum. *R.* Amen. *V.* Dies et actus nostros in sua pace disponat dominus omnipotens. *R.* Amen: *add.* 63. [prayers at length.]

[5] *om.* 38. 63. [6] *dominico:* 41.

¶ *Ad tertiam.*[1] *Antiphona.*[2] *Psalmus.*[3]

LEgem pone mihi .. in iustificationibus tuis.

[4]MEmor esto verbi tui ... iustificationes tuas doce me.

[5]BOnitatem fecisti cum seruo tuo ... vt non confundar.

Antiphona. Da mihi intellectum vt[6] scrutabor legem tuam.

¶ *Ad sextam.*[7] *Antiphona.* Tuus.[8] *Psalmus.*[9]

DEfecit in salutare tuum anima mea ... latum mandatum tuum nimis.

[10]QVomodo dilexi legem tuam domine ... propter retributionem.

[11]INiquos odio habui ... omnem viam iniquam odio habui.[12]

Tuus sum ego : saluum me fac.[13]

¶ *Ad nonam.*[14] *Antiphona.* Declaratio. *Psalmus.*[15]

MIrabilia testimonia tua ... intellectum da mihi et viuam.

[16]CLamaui in toto corde ... in eternum omnia iudicia iusticie tue.

[17]PRincipes persecuti sunt me gratis ... quia mandata tua non sum oblitus.

Antiphona. Declaratio sermonum tuorum illuminat.[18]

[1] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium meum. *Hymnus.* Nunc sancte nobis ... Regnans per omne seculum Amen : *add.* 63. [*Hymn at length.*]
[2] Da mihi : *add.* 39. etc.
[3] He. *Psalmus* 118 : 61. etc. 66. 118 : *add.* 64.
[4] Zain. *Psalmus 118 : pr.* 61. etc. 66. *Psalmus 118 :* 63.
[5] Teth. *Psalmus 118 : pr.* 61. etc. 66. *Ex psalmo 118 :* 63.
[6] et : 38. etc.
[7] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium meum. *Hymnus* Rector potens ... per omne seculum : *add.* 63. [*hymn at length.*]
[8] *om.* 38. sum ego : *add.* 39. sum : *add.* 41.
[9] Caph. *Psalmus 118 : pr.* 61. etc. 66. *118 : add.* 63.
[10] Mem. *Psalmus 118 : pr.* 61. etc. 66. *Psalmus* 118 : 63.
[11] Samech. *Psalmus 118 : pr.* 61. etc. 66. *Psalmus 118 :* 63.
[12] *Antiphona : add.* 39. etc.
[13] *Oratio : add.* 63.
[14] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium meum. *Hymnus* Rerum deus ... per omne seculum. Amen : *add.* 63. [*Hymn at length.*]
[15] Phe. *Psalmus 118 : pr.* 61. etc. 66. 118 : *add.* 63.
[16] Coph. *Psalmus 118 : pr.* 61. etc. 66. Psalmus 118 : *add.* 63.
[17] Syn. *Psalmus 118 : pr.* 61. etc. 66. Psalmus 118 : 63.
[18] *Oratio : add.* 63.

℔ *Ad vesperas.*[1] *Psalmus* .109.

DIxit dominus domino meo ... propterea exaltabit caput.

[2]*Psalmus* .110.

CONfitebor tibi domine in toto corde meo ... laudatio eius manet in seculum seculi.

[3]*Psalmus* .113.

IN exitu Israel de Egypto ... vsque in seculum.

Canticum beate[4] *virginis*[5] *et dicitur quotidie ad vesperas.*[6]

MAgnificat anima mea dominum.
Et exultauit spiritus meus in deo salutari meo.

Quia respexit humilitatem ancille sue : ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna qui potens est : et sanctum nomen eius.

Et misericordia eius a progenie in progenies timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio suo : dispersit superbos mente cordis sui.

Deposuit potentes de sede : et exaltauit[7] humiles.

Esurientes impleuit bonis et diuites dimisit inanes.

Suscepit Israel puerum suum recordatus misericordie sue.

Sicut locutus est ad patres nostros, Abraham et semini eius in secula.[8]

℔ *Ad completorium.*[9] *Psalmus* .4.

CVm inuocarem ... in spe constituisti me.

[10]*Psalmus* .30.[11]

IN te domine speraui ... redemisti me domine deus veritatis.

[1] Psalmus de mysteriis incarnationis Christi, ac de eius exaltatione et magnificentia, tam ex parte humanitatis, quam ex parte diuinitatis : *add.* 61. etc.
Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. *Hymnus. Antiphona : add.* 63.

[2] Psalmus de magnis et mirabilibus operibus diuinis, et exhibitione laudis : et gratiarum actione populi fidelis pro eis : *pr.* 61. etc.

[3] Psalmus de laude pro mirabilibus et beneficijs populo Israel in exitu de Aegypto : et Christianis in recessu spiritali ab hoc seculo exhibitis : *pr.* 61. etc.

[4] Marie : *add.* 39. 61.
[5] *Mariae : add.* 63. 66.
[6] Luce primo : *add.* 39. etc.
[7] exultauit : 38.

[8] *Antiphona et Oratio*, et Sub tuum præsidium *vt in .j. dominica aduentus : add.* 63.

[9] Psalmus de oratione Ecclesiæ vel cuiuslibet perfecti ad Deum in tribulatione, ac de fructuosa et vtili morum informatione : *add.* 61. etc.
Pater noster. Aue maria. Conuerte nos deus salutaris noster. ℟. Et auerte iram tuam a nobis. ℣. Deus in adiutorium. *Hymnus.* Te lucis ... cum sancto spiritu Amen. *Antiphona.* Salua nos : *add.* 63.

[10] Psalmus de liberatione a multitudine et magnitudine tribulationum christi vel fidelium: ac consolatione et exaltatione eorum : *pr.* 61. etc.
[11] [vv. 2—6.]

[1]*Psalmus .90.*

QVi habitat in adiutorio ... ostendam illi salutare meum.

℔ *Canticum Simeonis prophete et dicitur quotidie ad Completorium.*[2]

NVnc dimittis seruum tuum domine : secundum verbum tuum in pace.

Quia viderunt oculi mei salutare tuum.

Quod parasti ante faciem omnium populorum.

Lumen ad reuelationem gentium et gloriam plebis tuae Israel.[3]

℔ *Feria .ij. ad matutinum.*[4] *Psalmus .30.*

IN te domine speraui ... omnes qui speratis in domino.

[5]*Psalmus .34.*

IVdica domine nocentes me ... tota die laudem tuam.

[6]*Psalmus .104.*

COnfitemini domino et inuocate ... legem eius requirant.[7]

℔ *Ad laudes.*[8] *Psalmus .97.*[9]

CAntate domino canticum nouum ... et populos in equitate.

[1] Psalmus de certa et infallibili protectione, diuina intentione, et pugna iusti hominis in Deo et eius adiutorio firmiter sperantis : *pr.* 61. etc.

[2] Luce secundo : *add.* 39. etc.

[3] *Antiphona* Salua nos domine vigilantes, custodi nos dormientes, vt vigilemus cum Christo, et requiescamus in pace. *V.* Domine exaudi. *℟.* Et clamor. Oremus. Visita quæsumus ... semper. Per dominum. Benedicamus domino. Fidelium animæ. Salue regina. *Loco suo : add.* 63. [collect at length.]

[4] Psalmus de liberatione a multitudine et magnitudine tribulationum Christi, vel fidelium : ac consolatione, et exultatione eorum : *add.* 61. etc.

Pater noster . Aue marie. Confiteor. Misereatur. Indulgentiam. Domine labia. Deus in adiutorium. *Inuitatorium.* Venite exultemus. *Inuitatorium.*† *Hymnus. Antiphona : add.* 63.

[5] Psalmus de Christi et suorum membrorum persecutione, et diuini auxilij imploratione, eorumque liberatione, et persecutorum suorum deiectione : *pr.* 61. etc.

[6] Incitatio ad Dei laudem pro beneficijs et mirabilibus diuinis, populo Israelis temporibus diuersorum patrum antiquorum exhibitis : *pr.* 61. etc.

[7] exquirant : 38. etc. *Antiphona : add.* 63.

[8] Exhortatio ad exultationem et Dei laudem, propter Christi aduentum in carnem, et nostram redemptionem, eiusque aduentum ad iudicium, et nostram glorificationem : *add.* 61. etc.

Deus in adiutorium. *Antiphona : add.* 63.

[9] 79 : 38.

[1]*Psalmus* .103.

BEnedic anima mea domino .. benedic anima mea domino.

¶ *Canticum Isaie prophete.*[2]

COnfitebor tibi domine ... in medio tui sanctus Israel.

Deinde[3] *Canticum dictus.*[4] *fo.* 4.[5]

¶ *Ad primam.*[6] *Antiphona.* Vias tuas.[7]

Psalmus .22.

DOminus regit me ... in longitudinem dierum.

[8]*Psalmus* .23.[8]

DOmini[9] est terra ... dominus virtutum ipse est rex glorie.

[10] *Psalmus* .24.

AD te domine leuaui animam meam ... ex omnibus tribulationibus suis.

Antiphona. Vias tuas domine demonstra mihi.

¶ *Symbolum Apostolorum.*

CRedo in deum. Patrem omnipotentem. Creatorem celi et terre. Et in Iesum Christum filium eius, vnicum dominum nostrum. Qui conceptus est de spiritu sancto. Natus ex Maria virgine. Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, et sepultus. Descendit ad inferos. Tertia die resurrexit a mortuis. Ascendit in celum,[11] sedet ad dexteram Dei patris omnipotentis. Inde venturus est iudicare viuos et mortuos.

Credo in spiritum sanctum Sanctam ecclesiam catholicam, sanctorum communionem, remissionem peccatorum. Carnis resurrectionem, viam[12] eternam. Amen.

[1] Inuitatio ad Dei laudem pro diuersis operibus suis, et pro multis beneficijs vniuersæ creaturæ exhibitis : *pr.* 61. etc.

[2] Isa. 12 *in m. many edd. om.* 38. [Isaiae xii. 1–6.]

[3] *om.* 38. [4] Benedictus : 38. etc.

[5] [See p. 4] *Antiphona, Oratio et Commemoratio : add.* 63.

[6] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. Iam lucis orto 5 : *add.* 63.

[7] Psalmus de gaudio et gratiarum actione Ecclesiæ, vel cuiuslibet pro Dei donis et impensis sibi cælitus beneficijs : *add.* 61. etc.

[8—8] *om.* 38.

[9] Psalmus de generali Christi dominio et potestate, suorumque membrorum statu laudabili et conditione : *pr.* 61. etc.

[10] Oratio Ecclesiæ vel personæ deuotæ, flagellis et tribulationibus grauiter afflictæ : et imploratio diuini auxilij pro liberatione : *pr.* 61 etc.

[11] celos : 39. [12] *Thus* : vitam. 38. etc.

¶ *Predictam symbolum dicitur semper ad primam in*[1] *omnibus diebus preterquam in dominicis, ac in triduo ante pascha.*[2]

¶ *Ad tertiam.*[3] *Antiphona.* Ab occultis.[4]

¶ *Psalmus* .13.

DIxit insipiens in corde suo ... exultabit Iacob, et letabitur Israel.

[5]*Psalmus* .18.

CEli enarrant gloriam dei ... et redemptor meus.

[6]*Psalmus* .19.

EXaudiat te dominus ... qua inuocauerimus[7] te.

Antiphona. Ab occultis meis munda me, et ab alienis parce seruo tuo.[8]

¶ *Ad sextam.*[9] *Antiphona.* In deo.[10]

Psalmus .38.

DIxi : custodiam vias meas ... et amplius non ero.

[11]*Psalmus* .61.

NOnne Deo subiecta erit anima mea? ... reddes vnicuique iuxta opera sua.

[12]*Psalmus* .114.

DIlexi, quoniam exaudiet dominus ... in regione viuorum.

Antiphona.[13] In deo salutare meum, et gloria mea.[14]

[1] *om.* 38.

[2] Domine exaudi orationem. Oremus. Domine deus omnipotens. Benedicamus domino. Fidelium. Pretiosa. Sancta maria. Dies et actus nostros in sua pace: *add.* 63.

[3] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. Nunc sancte .7. : *add.* 63.

[4] meis: *add.* 39.

Psalmus de peccatoribus, et prauis in malis suis obstinatis: et specialiter de gentibus et Iudæis infidelibus: *add.* 61. etc.

[5] Psalmus de Christi incarnatione ac noui regis et ecclesiæ catholicæ prædicatione ac commendatione: *pr.* 61. etc.

[6] Oratio pro Christo vel ecclesia, vt a suis tribulationibus releuetur, et in suis petitionibus ac votis exaudiatur: *pr.* 61. etc.

[7] inuacauerimus: 39. [8] *Oratio: add.* 63.

[9] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium, Rector potens .9: *add.* 63.

[10] Psalmus de custodia linguæ, ac de vanitate et miseria vitæ humanæ, multis aduersitatibus et vanitatibus subiectæ: *add.* 61. etc.

[11] Psalmus de obedientia Deo debita, et in tribulatione patientia, ac de confidentia in Deo bona, sed in hominibus et terrenis omnibus vana: *pr.* 61. etc.

[12] Psalmus de gratiarum actione, pro exauditione orationis liberati a multis periculis, et de oratione pro requie inuenienda post huiusmodi beneficium liberationis: *pr.* 61. etc. [13] *om.* 38. [14] *Oratio: add.* 63.

℣ *Ad nonam.*[1] *Antiphona.* Deus.[2]

℣ *Psalmus* .79.

QVi regis Israel intende ... ostende faciem tuam, et salui erimus.

[3]*Psalmus* .98.

DOminus regnauit, irascantur populi ... sanctus dominus deus noster.

[4]*P*[*s*]*almus* .125.

IN conuertendo dominus captiuitatem Sion ... portantes manipulos suos.

Antiphona. Deus virtutum conuerte nos.[5]

℣ *Ad vesperas.*[6] *Psalmus* .76.

VOce mea ad dominum clamaui ... in manu Moysi et Aaron.

℣ [7]*Psalmus* .115.

CRedidi propter quod locutus sum ... in medio tui Hierusalem.

[8]*Psalmus* .142.

DOmine exaudi orationem meam ... quoniam ego seruus tuus sum.

Deinde. Magnificat. fol. 8.[9]

℣ *Ad completorium.*[10] *Psalmus* .7.

DOmine deus meus in te speraui ... et psallam nomini domini altissimi.

[1] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. Rerum deus. 10 : *add.* 63.

[2] virtutum : *add.* 39.

Psalmus de primo aduentu Christi, scilicet in carne, et de inceptione ac perfectione Ecclesiæ, cuius processus et status hic designatur sub nomine vineæ : *add.* 61. etc.

[3] Psalmus de potestate Christi regia, et magnificentia eius in Ecclesia : ac laude et veneratione sibi tanquam Deo et regi ab omnibus exhibenda : *pr.* 61. etc.

[4] Psalmus de gaudio et consolatione, ac gratiarum actione spiritualiter liberatorum, scilicet, a captiuitate et vinculis peccatorum : *pr.* 61. etc.

[5] *Oratio : add.* 63.

[6] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. *Hymnus. Antiphona : add.* 63.

Psalmus de mutatione iræ Dei in misericordiam : et de incarnatione Christi, de diuersis Dei operibus et miraculis, ac liberatione populi sui a tribulationibus ac periculis : *add.* 61. etc.

[7] Psalmus de constantia fidelium et sanctorum martyrum in fide et confessione : propter Christum alios ad hoc ipsum suis verbis et exemplis prouocantium : *pr.* 61. etc.

[8] Psalmus de pœnitentia et oratione existentis in graui persecutione et tentatione : ac rogantis Dominum vt sibi ferat auxilium : *pr.* 61. etc.

[9] [*See* p. 8.] *Antiphona. Oratio et Commemoratio : add.* 63.

[10] Pater noster. Aue maria. Conuerte. Deus. Te lucis. Salua nos : *add.* 63.

Oratio viri iusti positi in tribulatione corporali, vel spirituali, a qua cum instantia petit diuinitus liberari : *add.* 61 etc.

[1]*Psalmus* .114.[2]

DOmine quis habitabit in tabernaculo tuo? ... non mouebitur in eternum.

℣ [3]*Psalmus* .124.

QVi confidunt in domino, sicut mons Sion ... pax super Israel.[4]

Deinde. Nunc dimittis. *fo.* 9.[5]

℣ *Feria tertia. Ad matutinum.*[6]

Psalmus .39.[7]

NOli emulari in malignantibus ... quia sperauerunt in eo.

℣ [8]*Psalmus* .43.

DEus auribus nostris audiuimus ... et redime nos propter nomen tuum.

℣ [9]*Psalmus* .108.

DEus laudem meam ne tacueris ... vt saluam faceret a persequentibus animam meam.[10]

℣ [11]*Ad laudes.* [12]*Psalmus* .94.

VEnite exultemus domino ... Si introibunt [in] requiem meam.

[1] Psalmus de militia digne habitantium in præsenti ecclesia : et de virtutum exercitijs introducentibus post militiam ad cœlestia : *pr.* 61. etc.

[2] *Thus also* 38 : xiiii : 39. etc.

[3] Psalmus de firma spe et confidentia in Domino solo : non in aliquo terreno vel huius seculi bono semper habenda : *pr.* 61. etc.

[4] *an. : add.* 39.

[5] [*See* p. 9.] Salua nos. Domine exaudi Oremus Visita quæsumus. domine. Benedicamus. Fidelium. Salue regina mater misericordiæ vita dulcedo : *add.* 63.

[6] Pater noster. Aue Maria. Confiteor. Misereatur. Indulgentiam. Domine labia. Deus in adiutorium. *Inuitatorium.* Venite exultemus. *Inuitatorium. Hymnus. Antiphona : add.* 63.

Psalmus de morum correctione, et infirmorum consolatione : ac de dispari bonorum et malorum statu et conditione in præsenti et futuro : *add.* 61. etc.

[7] *Thus.* 36 : 38. etc.

[8] Psalmus de prosperitate temporali fratrum veteris testamenti : et de grauitate temporalis afflictionis fidelium testamenti noui : *pr.* 61. etc.

[9] De passione et humilitate Christi : ac de malitia et pœna multiplici Iudæ traditoris, et ingrati populi Iudaici : *pr.* 61. etc.

[10] *Antiphona : add.* 63.

[11] De aduentu Christi, et inuitatione populi ad Dei hilarem laudem et venerationem, ne indurati, eius incurrant indignationem : *pr.* 61. etc.

[12] Deus in adiutorium. *Antiphona : add.* 63.

℔ [1]*Psalmus* .144.

EXultabo[2] te deus meus rex ... in seculum, et in seculum seculi.

℔ *Canticum Ezechie.*[3]

EGo dixi in dimidio dierum meorum ... cunctis diebus vite nostre in domo Domini.

Deinde. Benedictus. *Fo.* 4.[4]

℔ *Ad primam.*[5] *Antiphona.* Mane astabo.[6]

Psalmus .5.

VErba mea auribus percipe ... scuto bone voluntatis tue coronasti nos.

℔ [7]*Psalmus* .16.

EXaudi domine iustitiam meam ... satiabor cum apparuerit gloria tua.

℔ [8]*Psalmus* .25.

IVdica me domine,quoniam ego in innocentia mea ingressus sum ... in ecclesijs benedicam te domine.

Antiphona. Mane astabo tibi et videbo, quoniam non deus volens iniquitatem tu es.

Deinde Credo. etc.[9]

℔ *Ad tertiam.*[10] *Antiphona.* Cantabimus.[11]

Psalmus. 20.

DOmine in virtute tua letabitur rex ... cantabimus et psallemus virtutes tuas.

[1] De exhibitione ad continuam Dei laudem, propter causam et rationem multiplicem merito ad hoc mouentem : *pr.* 61. etc.

[2] *Thus.* Exaltabo : 38. etc.

[3] *Isa. xxxviii : add.* 39. etc. [Isaiae xxxviii. 10–20].

[4] [*See* p. 4.] *Antiphona Oratio et Commemoratio : add.* 63.

[5] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. Iam lucis. 5 : *add.* 63.

[6] tibi : *add.* 39.

Psalmus Dauid de oratione Ecclesiæ denuncians iniustos a beatitudine excludendos, et e contra iustos æternaliter præmiandos : *add.* 61. etc.

[7] Oratio Christi tempore suæ passionis instante : vel cuiuslibet fidelis et iusti positi in tribulatione : *pr.* 61. etc.

[8] De Ecclesiæ seu viri iusti innocentia et sanctitate : eiusque ne a proposito moueatur oratione : *pr.* 61. etc.

[9] Domine exaudi. Oremus. Domine deus omnipotens. Benedicamus. Fidelium. Pretiosa. Sancta maria. Dies et actus : *add.* 63.

[10] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. Nunc sancte .7. : *add.* 63.

[11] et psallemus : *add.* 39.

De Christi gloria et magnificentia : ac inimicorum suorum miseria, et pœna præsenti, et futura : *add.* 61. etc.

℔ [1]*Psalmus* .28.

AFferte domino filij dei ... dominus benedicet populo suo in pace.

℔ [2]*Psalmus* .31.

BEati quorum remisse sunt iniquitates ... et gloriamini omnes recti corde.

Antiphona. Cantabimus, et psallemus virtutes tuas.[3]

℔ *Ad sextam.*[4] *Antiphona.* Sit nomen.[5]

℔ *Psalmus* .52.

DIxit insipiens in corde suo ... exultabit Iacob et letabitur Israel.

℔ [6]*Psalmus* .71.[7]

DEus iudicium tuum regi da ... replebitur maiestate eius omnis terra, fiat fiat.

[8]*Psalmus* .120.

LEuaui oculos meos in montes ... ex hoc nunc et vsque in seculum.

Antiphona. Sit nomen domini benedictum in secula.[9]

Ad nonam.[10] *Antiphona.* Sit splendor.[11]

Psalmus .89.

DOmine, refugium factus es nobis ... et opus manuum nostrarum dirige.

℔ [12]*Psalmus* .96.

DOminus regnauit, exultet terra ... confitemini memorie sanctificationis eius.

[1] Hortatio populi fidelis et ministrorum Ecclesiæ, vt de beneficijs a Deo sibi collatis studeant grati esse: *pr.* 61. etc.

[2] Propheta ostendit hominem non meritis proprijs: sed gratia Dei posse saluari, si admissa non neglexerit confiteri: *pr.* 61. etc.

[3] *Oratio: add.* 63.

[4] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. Rector potens .9. *add.* 63.

[5] domini: *add.* 39.

De peccatoribus et prauis in malitia sua pertinaciter obstinatis: et negantibus Deum factis suis: *add.* 61. etc.

[6] De Christi regno ac iudiciaria potestate et iudicio: necnon de ipsius regni et regis eius commendatione et omni subiectione: *pr.* 61. etc.

[7] 78: 43.

[8] De recursu ad Deum, et ciues cælestes in tribulatione et tentatione ac diuini auxilij postulatione: *pr.* 61. etc.

[9] *Oratio: add.* 63.

[10] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. Rerum deus tenax. 10. *add.* 63.

[11] domini: *add.* 39.

De reparatione humani generis, necnon de brevitate et miserijs vitæ præsentis ac de longitudine et fœlicitate vitæ sequentis: *add.* 61. etc.

[12] De primo aduentu Christi in carne, eiusque victoria, et gloriosa resurrectione ac regni commendatione, et consequenti ex his mundi liberatione: *pr.* 61. etc.

℣ [1]*Psalmus.* 126.[2]

NIsi dominus edificauerit domum ... non confundetur, cum loquetur inimicis suis in porta.

Antiphona. Sit splendor domini dei nostri super nos.[3]

℣ *Ad vesperas.*[4] *Psalmus.* 33.[5]

BEnedicam dominum in omni tempore ... omnes qui sperant in eo.

℣ [6]*Psalmus* .40.

BEatus vir qui intelligit super egenum et pauperem ... et vsque in seculum fiat fiat.

[7]*Psalmus* .112.

LAudate[8] pueri dominum ... matrem filiorum letantem.

Deinde Canticum Magnificat. *Folio* 9.[9]

℣ *Ad completorium.*[10] *Psalmus* .10.

IN domino confido .. equitatem vidit vultus eius.

[11]*Psalmus* .15.

COnserua me domine ... delectationes in dextera tua vsque in finem.

[12]*Psalmus* .29.

EXaltabo te domine, quoniam suscepisti me ... domine deus meus in eternum confitebor tibi.

Deinde Nunc dimittis. *fo.* 9.[13]

[1] De spirituali domus dei, scilicet Ecclesiæ ædificatione in fide et moribus, ac sancta et honesta conuersatione: *pr.* 61. etc.

[2] 127: 63.

[3] *Oratio: add.* 63.

[3] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. *Hymnus. Antiphona: add.* 63.

[5] Ad dei laudem et timorem, ac plura bona alia nos informans et alliciens: a malis quoque pluribus nos retrahens et deterrens: *add.* 61. etc.

[6] De Christo Deo, simul et homine credendo: secundum humanitatem iniuriato et passo: ac per diuinitatem resuscitato et glorificato: *pr.* 61. etc.

[7] De exhortatione fidelium ad Dei laudem, propter sui excellentiam et ad sectandam humilitatem laudatoribus necessariam: *pr.* 61. etc.

[8] Laudati: 66.

[9] [*vide* p. 8.] *Antiphona Oratio et Commemoratio: add.* 63.

[10] Pater noster. Aue maria. Conuerte nos. Deus in adiutorium. Te lucis ante .12. *Antiphona.* Salua nos: *add.* 63.

Vox Ecclesiæ vel fidelis in Domino solummodo confidentis: et per hoc se contra versutias prauorum defendentes: *add.* 61. etc.

[11] De Christi ad patrem oratione in susceptione personæ humanæ, et gratiarum pro beneficijs actione: *pr.* 61. etc.

[12] Gratiarum actio Christi pro sua liberatione et reformatione, in resurrectione, vel Ecclesiæ seu cuiuslibet fidelis, in tentatione et tribulatione: *pr.* 61. etc

[13] [*See* p. 9.] Salua nos. Domine exaudi. Oremus. Visita quæsumus domine. Benedicamus. Fidelium: *add.* 63.

℔. *Feria : iiij. ad Matutinum.*[1]

Psalmus .48.

AVdite hec omnes gentes ... comparatus est iumentis insipientibus et similis factus est illis.

℔ [2]*Psalmus* .58.

ERipe me de inimicis meis deus meus ... deus meus in[3] misericordia mea.

℔ [4]*Psalmus* .77.

ATtendite populo meus legem meam ... et in intellectibus manuum suarum deduxit eos.[5]

℔ *Ad laudes.*[6] *Psalmus* .80.

EXultate Deo adiutori nostro ... de petra melle saturauit eos.

℔ [7]*Psalmus* .134.

LAudate nomen domini, laudate serui dominum ... qui habitat in Hierusalem.

℔ *Canticum Anne.*[8]

EXultauit cor meum in domino ... et sublimabit cornu Christi sui.

Deinde Canticum[9] Benedictus. fo. 4.[10]

℔ *Ad primam.*[11] *Antiphona*[12] *Psalmus* .6.

DOmine ne in furore tuo arguas me ... conuertantur et erubescant valde velociter.

[1] Pater noster. Aue maria. Confiteor. Misereatur. Indulgentiam. Domine labia. Deus in adiutorium. *Inuitatorium.* Venite. *Inuitatorium. Hymnus. Antiphona: add.* 63.

De amatoribus mundi et de vanitatibus, quibus sunt intenti, quod cum omnibus vanis, in quibus confidunt, sunt æternaliter perituri *? add.* 61. etc.

[2] De oratione Christi vel Ecclesiæ, et cuiuslibet fidelis, in tribulatione pro sua liberatione ac de gentium et Iudæorum conuersione, et gratiarum pro his omnibus actione : *pr.* 61 etc.

[3] *om.* 39. etc.

[4] De mirabilibus Dei operibus quondam populo Iudaico exhibitis, ac beneficijs impensis bonis, et pœnis inflictis malis : *pr.* 61. etc.

[5] *Antiphona: add.* 63.

[6] Deus in adiutorium. *Antiphona: add.* 63.

De inductione fidelium ad laudandum Deum : ac de pressura Ecclesiæ, bonorumque probatione, et malorum reprobatione : *add.* 61. etc.

[7] De inuitatione fidelium ad Dei laudem, propter magna ipsius beneficia, et magnalia plurima et diuersa : *pr.* 61. etc.

[8] 1. re. 2. *in m. many edd.* [1. Regum. ii. 1–10.]

[9] *om.* 39. 41.

[10] [*See* p. 4.] *Antiphona. Oratio. Commemoratio : add.* 63.

[11] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. Iam lucis orto. 5 : *add.* 63.

[12] *om.* 38. Deus : *add.* 39 etc.

Oratio vero pœnitentis, Dei misericordiam implorantis : et alios suo exemplo, vt similiter pœniteant exhortantis : *add.* 61. etc.

℣ [1]*Psalmus* .117.

COnfitemini domino quoniam bonus ... quoniam in seculum misericordia eius.

℣ [2]*Psalmus* .130.

DOmine non est exaltatum[3] cor meum ... ex hoc nunc et usque in seculum.

Antiphona. Deus dominus et illuxit nobis.

Deinde.[4] Credo. *etc.*[5]

℣ *Ad tertiam.*[6] *Antiphona.* Emitte.[7]

℣ *Psalmus* .42.[8]

IVdica me deus, et discerne causam meam de gente non sancta .. salutare vultus mei, et deus meus.

℣ [9]*Psalmus* .44.

ERuctauit cor meum verbum bonum ... in eternum, et[10] seculum seculi.

[11]*Psalmus* .59.[12]

DEus repulisti nos, et destruxisti nos ... et ipse ad nihilum deducet tribulantes nos.

Antiphona. Emitte lucem tuam : et veritatem tuam.[13]

℣ *Ad sextam*[14]. *Antiphona* Spera.[15]

Psalmus .41.

QVemadmodum desyderat ceruus ad fontes aquarum ... salutare vultus mei, et deus meus.

[1] Exhortatio ad Dei Laudem propter suam bonitatem et misericordiam : ac propter multiplicia beneficia per eum nobis misericorditer impensa : *pr.* 61. etc.

[2] De humilitate interiori cordis et exteriori corporis et operis : et de spe continua semper et iugiter in Domino habenda : *pr.* 61. etc.

[3] exultatum : 66.

[4] *Symbolum : add.* 43. 63.

[5] in unum Deum, etc. Domine exaudi. Oremus. Domine deus omnipotens Benedicamus. Fidelium. Pretiosa. Sancta Maria. Dies et actus : *add.* 63.

[6] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. Nunc sancte nobis. 7 : *add.* 63.

[7] spiritum : *add,* 39.

Contra pressuras seculi, ne deficiamus in eis, neque retrahant nos a Deo, ac de separatione iustorum a prauis et hic, et in futuro : *add.* 61. etc.

[8] 41 : 38.

[9] De nuptijs Christi, et Ecclesiæ, ac de ipsius Christi sponsi, et Ecclesiæ suæ sponsæ multiplici laude, et commendatione : *pr.* 61. etc.

[10] in : *add.* 38. etc.

[11] De oratione Prophetæ pro regni Israel reformatione, et Ecclesiæ, pro celeri Iudæorum et gentium de peccato ad iustitiam commutatione : *pr.* 61. etc.

[12] 56 : 38.

[13] *Oratio : add.* 63.

[14] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. Rector potens. 9 : *add.* 63.

[15] De ardenti et feruenti desiderio diuinæ visionis : ac tædio et tristitia dilationis propter moram præsentis peregrinationis : *add.* 61. etc.

[1]*Psalmus* .64.

TE decet hymnus deus in Sion ... clamabunt etenim hymnum dicent.

[2]*Palm*[3] .121.

LEtatus sum in his que dicta sunt mihi ... domini dei nostri quesiui bona tua.[4]

Antiphona. Spera in deo quoniam adhuc confitebor illi.[5]

℔ *Ad nonam.*[6] *Antiphona.* Gloriosa.[7]

℔ *Psalmus* .81.

DEus stetit in synagoga deorum ... quoniam tu hereditabis in omnibus gentibus.

℔ [8]*Psalmus* .84.[9]

FVndamenta eius in montibus sanctis ... letantium omnium habitatio est in te.

[10]*Psalmus* .91.[11]

DEus vltionum dominus ... disperdet illos dominus deus noster.

Antiphona. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei.[12]

℔ *Ad vesperas.* [13]*Psalmus* .12.[14]

EXultate iusti in domino ... quemadmodum sperauimus in te.

[1] De laude Dei, ac potentia eius, et virtutibus: necnon de multiplicibus dei beneficijs in præsenti collatis, et in futuro conferendis: *pr.* 61. etc.

[2] De gaudio, et lætitia electorum adhuc peregrinantium ex spe et desiderio veniendi ad Hierusalem ciuitatem cælestem: *pr.* 61. etc.

[3] *Thus for Psalmus.*

[4] tibi: 38. etc.

[5] tibi: 39. *Oratio: add.* 63.

[6] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. Rerum deus. 10: *add.* 63.

[7] *om.* 39.

De primo aduentu Christi, et de redargutione veteris synagogæ: ac de increpatione iniquorum iudicum: et prædictione damnationis, et pœnæ ipsorum: *add.* 61. etc.

[8] De ecclesiæ militantis fastigio et dilatatione, ac de ecclesiæ triumphantis præconio, eiusque iugi lætitia et laude: *pr.* 61. etc.

[9] 86: 38. etc.

[10] De exhortatione ad patientiam in laboribus iustorum, contra felicitatem iniquorum: et de iudiciaria potestate Christi in persecutores fidelium: *pr.* 61. etc.

[11] *Thus also* 38. xciij: 39. etc.

[12] *Oratio: add.* 63.

[13] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. *Hymnus. Antiphona: add.* 63.

Exhortatio et inuitatio iustorum ad Dei laudem propter ipsius summam fidelitatem, potentiam, sapientiam et bonitatem: *add.* 61. etc.

[14] *Thus:* 32: 38. etc.

[1]*Psalmus* .83.

QVam dilecta tabernacula tua domine virtutum ... domine virtutum, beatus homo, qui sperat in te.

℔ [2]*Psalmus* .111.[3]

BEatus vir, qui timet dominum ... desyderium peccatorum peribit.

Deinde[4] Magnificat anima mea *etc. Folio.* 8.[5]

℔ *ad completorium.*[6]

℔ [7]*Psalmus* .39.

EXpectans expectaui dominum ... deus meus ne tardaueris.

℔ [8]*Psalmus* .119.[9]

AD dominum cum tribularer, clamaui ... impugnabant me gratis.

℔ [10]*Psalmus* .133.[11]

ECce nunc benedicite dominum ... qui fecit celum et terram.

Deinde. Nunc dimittis. *Fol.* 9.[12]

℔ *Feria .v. ad matutinum.*[13] *Psalmus* .67.

EXurgat deus et dissipentur inimici eius...ipse dabit virtutem et fortitudinem plebi[14] sue : benedictus deus.

[1] De feruenti desiderio iustorum in pressuris laborantium, deueniendi ad gaudium ciuium supernorum : et de modo veniendi ad ipsum : *pr.* 61. etc.

[2] De bonis operibus iustorum : ac retributione eorum e. impiorum : necnon de compendiosa via reuertendi ad amissam beatitudinem angelorum : *pr.* 61. etc.

[3] 121 : 44. [4] *Canticum : add.* 43. 63.

[5] [*See* p. 8.] *Antiphona. Oratio, Commemoratio : add.* 63.

[6] Pater noster. Aue maria. Conuerte nos. Deus in adiutorium. Te lucis. 12. Salua nos. *add.* 63.

[7] De aduentu Christi in carne, et veteris sacrificij immutatione : de euangelicæ legis promulgatione : et pro fidelium bono statu supplicatione : *pr.* 61, etc.

[8] De clamore pœnitentis ascendere cupientis : ac dolore suæ longæ in hac vita peregrinationis : *pr.* 61. etc. [9] 110 : 44.

[10] De commendatione charitatis diuinæ, et laude dei : ac gratiarum actione in tribulationis et aduersitatis tentatione : *pr.* 61. etc.

[11] cxxxij : 39. 41. 44.

[12] [*See* p. 9.] Salua nos. Domine exaudi Oremus Visita quæsumus domine. Benedicamus. Fidelium. Salve regina : *add.* 63.

[13] Pater noster. Aue maria. Confiteor. Misereatur. Indulgentiam. Domine labia mea. Deus in adiutorium. *Inuitatorium.* Venite. *Invitatorium. Hymnus. Antiphona* : *add.* 63.

De Christi incarnatione, passione, resurrectione, ascensione, spiritus sancti missione, et alijs beneficijs suis multis : ac de gratiarum actione pro ipsis : *add.* 61. etc.

[14] plebis : 61. 66.

℣ [1]*Psalmus .72.*[2]

QVam bonus Israel ... annuntiem omnes predicationes tuas in portis filie Sion.

℣ [3]*Psalmus .88.*

MIsericordias domini in eternum cantabo ... dominus in eternum : fiat fiat.

℣ *Ad Laudes.*[4] *Psalmus .99.*

IVbilate Deo omnis terra ... et generationem veritas eius.

℣ [5]*Psalmus .102.*

BEnedic anima mea domino ... in omni loco dominationis eius benedic anima mea domino.

℣ *Canticum Moysi.*[6]

CAntemus domino gloriose enim magnificatus est ... ambulauerunt per siccum in medio eius.

Deinde[7] Benedictus.[8] Fo. 4.

℣ *Ad primam.*[9] *Antiphona.* Dominus.[10]

℣ *Psalmus .8.*

DOmine dominus noster, quam admirabile est nomen tuum in vniuersa terra? ... quam admirabile est nomen tuum in vniuersa terra.

℣ [11]*Psalmus .26.*

DOminus illuminatio mea et salus mea ... et confortetur cor tuum, et sustine dominum.

[1] De instructione, quare mali et iniqui temporaliter hic prosperantur : boni vero et iusti e conuerso multipliciter tribulantur : *pr.* 61. etc.

[2] 22 : 38. 7 : 63.

[3] De misericordia et veritate Dei, ac de mutatione veteris testamenti, et confirmatione noui : et de spe, quam in Christo habemus, et alijs Dei beneficijs pluribus : *pr.* 61. etc.

[4] Deus in adiutorium. *Antiphona* : *add.* 63.

Inuitatio generaliter omnium hominum ad confessionem peccatorum, et ad deum cum exultatione et alacritate laudandum : *add.* 61. etc.

[5] Excitatio ad Dei laudem, et gratiarum actionem pro multis beneficijs collatis et conferendis in omnibus eius operibus : *pr.* 61. etc.

[6] Exo. 15 *in m. many edd. om.* 38. 63. [Exod. xv. 1–19.]

[7] *Canticum* : *add.* 43. 63.

[8] [*See* p. 4.] *Antiphona Oratio Commemoratio* : *add.* 63.

[9] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. Iam lucis. 5 : *add.* 63.

[10] illuminatio : *add.* 39.

De Christi magnificentia, honore, et gloria, cuius gratia et virtute constituta et corroborata est vniuersalis Ecclesia : *add.* 61. etc.

[11] De fortitudine et constantia in aduersis, et tentationibus vitæ præsentis ac de profectu, et perseuerantia in virtutibus et bonis : *pr.* 61. etc.

℣ [1]*Psalmus* .27.

AD te domine clamabo, Deus meus ne sileas a me ... et extolle illos vsque in eternum.

Antiphona. Dominus illuminatio mea, et salus mea.

Deinde[2] Credo.[3]

℣ *Ad tertiam.*[4] *Antiphona.* Confitebor.[5]

Psalmus .91.

BOnum est confiteri domino ... non est iniquitas in eo.

[6]*Psalmus* .92.

DOminus regnauit, decorem indutus est ... in[7] longitudine[8] dierum.

℣ [9]*Psalmus* .107.

PAratum cor meum deus, paratum cor meum ... et ipse ad nihilum deducet inimicos nostros.

Antiphona. Confitebor tibi in populis domine.[10]

℣ *Ad sextam.*[11] *Antiphona.* Immola domino.[12]

℣ *Psalmus* .49.

DEus deorum dominus locutus est: et vocauit terram ... quo ostendam illi salutare dei.

[13]*Psalmus* .74.

CONfitebimur tibi deus confitebimur ... et exaltabuntur cornua iusti.

[1] Petitio Christi vel Ecclesiæ pro liberatione ab impiorum tribulatione: et gratiarum actio deuota pro sua exauditione: *pr.* 61. etc.

[2] *Symbolum*: *add.* 43. 63. 66.

[3] Domine exaudi. Oremus. Domine deus omnipotens. Benedicamus. Fidelium. Prætiosa. Sancta maria. Dies et actus: *add.* 63.

[4] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. Nunc sancte nobis. 7: *add.* 63.

[5] De exhortatione ad Dei laudes pro diuersis beneficijs suis: ac de finali impiorum perditione, et iustorum retributione: *add.* 61. etc.

[6] De multiplici Christi laude, ac regni eius, scilicet ecclesiæ fundatione et stabilitate, dilatatione et impugnatione: *pr.* 61. etc.

[7] *om.* 38.

[8] *Thus also* 38. longitudinem: 39. etc.

[9] De gratiarum actione Christi pro glorificatione: et pro totius mundi reconciliatione: et sub fide Christiana subiectione: *pr.* 61. etc.

[10] *oratio*: *add.* 63.

[11] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. Rector potens. 9: *add.* 63.

[12] *Thus also* 38. *om.* 39. etc. De duplici aduentu Christi, de sacrificijs veteris et noui testamenti, et redargutione ac repulsione indebiti ministri: *add.* 61. etc.

[13] De exhortatione ad humilitatem: vt districtum Dei iudicium euitetur, in quo superbi damnabuntur, et humiles exaltabuntur: *pr.* 61. etc.

℣ [1]*Psalmus* .122.

AD te leuaui oculos meos ... opprobrium abundantibus, et despectio superbis.

[2]Immola Deo sacrificium laudis, et redde altissimo vota tua.

℣ *Ad nonam.*[3] *Antiphona.* Apud te.[4]

℣ *Psalmus* .35.

DIxit iniustus, vt delinquat in semetipso ... expulsi sunt, nec potuerunt stare.

℣ [5]*Psalmus* .82.

DEus quis similis erit tibi? ... tu solus altissimus in omni terra.

℣ [6]*Psalmus* .100.

MIsericordiam, et iudicium cantabo ... omnes operantes iniquitatem.

Antiphona. Apud te est fons vite, et in lumine tuo videbimus lumen.[7]

℣ *Ad vesperas.*[8] *Psalmus* .131.

MEmento domine Dauid, et omnis mansuetudinis eius ... efflorebit sanctificatio mea.

℣ [9]*Psalmus* .136.

SVper flumina Babylonis illic sedimus, et fleuimus ... allidet paruulos suos[10] ad Petram.

[1] De recursu ad Deum per orationem, in opprobrijs, et despectione a diuitibus et superbis: ac quibuscunque tribulationibus: *pr.* 61. etc.

[2] *Antiphona: pr.* 38. etc.

[3] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. Rerum deus tenax. 10: *add.* 61.

[4] De malitia ac peruersitate et accusatione iniquorum; necnon de benignitate, laude ac gloria, et premijs iustorum: *add.* 61. etc.

[5] De secundo aduentu Christi ad iudicium, et de graui persecutione fidelium: ac multiplici, vel hic, vel in futuro punitione persequentium: *pr.* 61. etc.

[6] De forma recte viuendi, et ad perfectionem sanctitatis perueniendi: docens et monens bona appetere et mala respuere: *pr.* 61. etc.

[7] *Oratio: add.* 63.

[8] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. *Hymnus. Antiphona: add.* 63. De bono desiderio pro edificatione domus dei spiritualis (scilicet Ecclesiæ) in moribus et fide. et de huius desiderij impletione: *add.* 61. etc.

[9] De populi Israelitici in Babylone, et fidelium in peccatis seu huius seculi miserijs captiuatione, et eorundem lamentatione: *pr.* 61. etc.

[10] tuos: 43. 60. 66.

℔ [1]*Psalmus* .145.

LAuda anima mea dominum...in generatione,[2] et generationem.

Deinde. Magnificat. *Folio* .8.[3]

℔ *Ad completorium.*[4] *Psalmus* .45.

DEus noster refugium, et virtus : adiutor in tribulationibus ... susceptor noster Deus Iacob.

℔ [5]*Psalmus* .46.

OMnes gentes plaudite manibus ... fortes terre vehementer eleuati sunt.

℔ [6]*Psalmus* .47.

MAgnus dominus, et laudabilis nimis ... ipse reget nos in secula.

Deinde.[7] Nunc dimittis. *Folio* 9.[8]

℔ *Feria .vi. Ad matutinum.*[9] *Psalmus* .21.

DEus deus meus respice in me : quare me dereliquisti? ... populo : qui nascetur, quem fecit dominus.

[10]*Psalmus* .68.

SAluum me fac deus, quoniam intrauerunt aque vsque ad animam meam ... qui diligunt nomen eius, habitabunt in ea.

℔ [11]*Psalmus* .70.

IN te domine speraui, non confundar in eternum ... qui querunt mala mihi.[12]

[1] De laude diuina : et de eo quod tota spes nostra et plena confidentia in Deo tantum et non homine est ponenda : *pr.* 61. etc. [2] generationem : 63.

[3] [*See* p. 8.] *Antiphona. Oratio, Commemoratio : add.* 63.

[4] Pater noster. Aue noster. Conuerte nos. Deus in adiutorium. Te lucis ante. 12. Salua nos : *add.* 63.

De aduentu Christi, ac conuersatione et saluatione gentium : necnon de liberatione et consolatione fidelium in persecutione malorum : *add.* 61. etc.

[5] Inuitatio ad Christi laudem propter eius excellentiam et dignitatem, ac beneficiorum exhibitionem ; et suam gloriosam in cælum ascensionem : *pr.* 61. etc.

[6] De ciuitatis Hierusalem commendatione : ac de Ecclesiæ fundatione et magna ac multimoda eius et fundatoris sui dignitate et laude : *pr.* 61. etc.

[7] *Canticum : add.* 43. 63. 66.

[8] [*See* p. 9.] Salua nos. Domine exaudi. Oremus. Visita quæsumus. Benedicamus. Fidelium. Salue regina : *add.* 63.

[9] Pater noster. Aue maria. Confiteor. Misereatur. Indulgentiam. Domine labia. Deus in adiutorium. *Inuitatorium.* Venite exultemus. *Inuitatorium. Hymnus. Antiphona : add.* 63.

De Christi vehementissima et amarissima passione, eiusdemque passionis fructu et vtilitate : *add.* 61. etc.

[10] De oratione Christi ad patrem pro auxilio et liberatione in sua vehementissima passione, ac de aduersariorum deiectione et punitione : *pr.* 61. etc.

[11] Oratio Ecclesiæ et cuiuslibet fidelis in magna tribulatione existentis, quatenus liberetur de multitudine tribulationum, vt possit laudare deum : *pr.* 61. etc.

[12] *Antiphona : add.* 63.

℔ *Ad laudes.* [1]*Psalmus* .148.

LAudate dominum de celis ... populo appropinquanti sibi.

[2]*Psalmus* .149.

CAntate domino canticum nouum ... gloria hec est omnibus sanctis eius.

Canticum Habacuc.[3]

DOmine audiui auditionem tuam et timui ... in psalmis canentem.

Deinde.[4] Benedictus. *Folio* 4.[5]

℔ *Ad primam.*[6] *Antiphona.* Cor mundum.[7]

Psalmus .2.[8]

QVare fremuerunt gentes ... beati omnes, qui confidunt in eo.

[9]*Psalmus* .11.

SAluum me fac domine, quoniam defecit sanctus ... multiplicasti filios hominum.

[10]*Psalmus* .50.

MIserere mei deus secundum magnam misericordiam tuam ... tunc imponent super altare tuum vitulos.

Antiphona. Cor mundum crea in me deus.

Deinde. Credo.[11]

℔ *Ad tertiam.*[12] *Antiphona.* Ne derelinquas.[13]

[1] Deus in adiutorium. *Antiphona: add.* 63.
De inuitatione omnium creaturarum ad laudandum Deum: quia ab ipso omnia sola voluntate et præcepto sunt creata: *add.* 61. etc.

[2] De exhortatione omnium fidelium ad laudandum deum et in voce: et in intellectu: id est corde, et in bono opere: *pr.* 61. etc.

[3] Hab. 3. *in m. many edd.* Ca. 3. 38. [Habacuc. iii. 2–19.]

[4] *Canticum: add.* 43. 63.

[5] [*See* p. 4.] *Antiphona. Oratio. Commemoratio: add.* 63.

[6] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. Iam lucis orto. 5: *add.* 63.

[7] De conuentu infidelium contra Christum in sua passione, et de regni Christi institutione et dilatatione: *add.* 61. etc.

[8] 8: 66.

[9] De periculis, ac malis et vanis huius seculi, a quibus omnibus Ecclesia vel fidelis et perfectius petit saluari: *pr.* 61. etc.

[10] De oratione vere pœnitentis dei misericordiam magnam pro venia et gratia obtinenda humiliter et deuote implorantis: *pr.* 61. etc.

[11] Domine exaudi. Oremus. Domine deus omnipotens. Benedicamus. Fidelium. Pretiosa. Sancta maria. Dies et actus: *add.* 63.

[12] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. Nunc sancte nobis .7.: *add.* 63.

[13] me: *add.* 39. 41.
De Christi passione, et eius gloriosa resurrectione vel Ecclesiæ vniuscuiusque fidelis tribulatione, et impugnatione: *add.* 61. etc.

Psalmus.[1]

DOmine, quid multiplicati sunt ... et super populum tuum benedictio tua.

℔ [2]*Psalmus* .37.

DOmine, ne in furore tuo arguas me ... domine deus salutis mee.

[3]*Psalmus* .55.

MIserere mei deus, quoniam conculcauit me homo ... coram deo in lumine viuentium.

Antiphona. Ne derelinquas me domine deus meus.[4]

℔ *Ad sextam.*[5] *Antiphona.* Clamabo.[6]

℔ *Psalmus* .56.

MIserere mei deus, miserere mei : quoniam in te confidit anima mea ... et super omnem terram gloria tua.

[7]*Psalmus* .65.[8]

EXaudi deus orationem meam ... laudabuntur omnes recti corde.

[9]*Psalmus* .139.

ERipe mi[10] domine ab homine malo ... et habitabunt recti cum vultu tuo.

Antiphona. Clamabo ad deum altissimum.[11]

℔ *Ad nonam.*[12] *Antiphona.* Rex noster.[13]

Psalmus .60.

EXaudi deus deprecationem meam ... reddam vota mea de die in diem.[14]

[1] 3 : *add.* 38. etc.

[2] De oratione vere pœnitentis suas miserias pro peccatis lamentabiliter conquerentis : docens nos in memoria habere peccatum ad cauendum et dolendum : *pr.* 61. etc.

[3] Oratio Ecclesiæ vel cuiuslibet fidelis in tribulatione pro sua liberatione supplicantis : et pro sua exauditione gratias agentis : *pr.* 61. etc.

[4] *Oratio : add.* 63.

[5] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. Rector potens. 9 : *add.* 63.

[6] De Christi incarnatione, passione, resurrectione, ascensione, et oratione eius vel Ecclesiæ et cuiuslibet fidelis pro liberatione a malorum persecutione : *add.* 61. etc.

[7] De oratione Christi in sua passione ne cedat inimicis : et vt constantiam habeas, libereturque finaliter ab eis : *pr.* 61. etc.

[8] *Thus also* 38. lxiii. 39. etc.

[9] De cuiuslibet fidelis inter malos constituti deprecatione ad dominum : vt a tentationibus et vexationibus liberet eum : *pr.* 61. etc.

[10] me : 38. etc.

[11] *Oratio : add.* 63.

[12] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. Rerum deus tenax. 10 : *add.* 63.

[13] De oratione Ecclesiæ vndique pressa : et de gratiarum actione pro multiplici beneficio iam recepto, et in futurum recipiendo : *add.* 61. etc.

[14] Psalmus 69 : *add.* 38. etc.

Oratio viri iusti in tribulatione positi : vt liberetur a periculis, et specialiter a persecutione iniquorum, ipsum malitiose persequentium. Psalmus. 69 : *add.* 61. etc.

DEus in adiutorium meum intende ... domine ne moreris.

[1]*Psalmus* .73.[2]

VT quid deus repulisti in finem ... qui te oderunt ascendit semper.

Antiphona. Rex noster ante secula, operatus est salutem in medio terre.[3]

℔ *Ad vesperas.*[4]

℔ *Psalmus* .137.[5]

COnfitebor tibi domine in toto corde meo ... opera manuum tuarum ne despicias.

℔ [6]*Psalmus* .138.

DOmine probasti me : et cognouisti me .. et deduc me in via eterna.

℔ [7]*Psalmus* .141.

VOce mea ad dominum clamaui ... me expectant iusti, donec retribuas mihi.

Deinde. Magnificat. *Folio* 8.[8]

℔ *Ad completorium.*[9] *Psalmus* .12.

VSquequo domine obliuisceris me in finem? ... psallam nomini domini altissimi.

℔ [10]*Psalmus* .85.

INclina domine aurem tuam, et exaudi me ... quoniam tu domine adiuuisti me, et consolatus es me.

[1] De lamentatione, miseria Iudæorum, et desiderio liberationis ipsorum, et similiter fidelium in captiuitate peccati detentorum : *pr.* 61. etc.

[2] 7 : 44.

[3] *Oratio : add.* 63.

[4] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. *Hymnus Antiphona : add.* 63. De laude dei deuota propter diuersa beneficia humano generi præstita : et de magno desiderio pro hac laude dilatanda : *add.* 61. etc.

[5] 139 : 43.

[6] De exhibitione diuinæ laudis ex consideratione eminentiæ diuinæ vbique præsentis, et omnia cognoscentis : *pr.* 61. etc.

[7] De oratione Christi, vel fidelis in magna afflictione positi, pro sua liberatione ab omni malo et tribulatione : *pr.* 61. etc.

[8] [*See* p. 8.]

[9] Pater noster. Aue maria. Conuerte. Deus in adiutorium. Te lucis. 12. *Antiphona.* Salua nos : *add.* 63.
De aduersitate, et tribulatione fidelium multiplici, quibus petit Ecclesia, seu fidelis quilibet diuinitus liberari : *add.* 61. etc.

[10] Oratio Christi instante passione, vel fidelis positi in corporali vel spirituali tribulatione, et recurrentis ad deum, pro sua liberatione : *pr.* 61. etc.

℔ [1]*Psalmus* .140.[2]

DOmine, clamaui ad te, exaudi me ... singulariter sum ego, donec transeam.

Deinde. Nunc dimittis. *Folio* 9.[3]

℔ *Sabbato. Ad matutinum.*[4] *Psalmus* .54.[5]

EXaudi deus orationem meam ... ego autem sperabo in domino.[6]

℔ [7]*Psalmus* .105.

CONfitemini domino, quoniam bonus ... dicet omnis populus, Fiat, fiat.

℔ [8]*Psalmus* .106.

CONfitemini domino quoniam bonus ... intelliget misericordias domini ?

℔ [9]*Ad laudes.*[10] *Psalmus* .116.

LAudate dominum omnes gentes ... manet in eternum.

℔ [11]*Psalmus* .150.

LAudate dominum in sanctis eius ... omnis spiritus laudet dominum.

℔ *Canticum Moysi.*[12]

AVdite celi que loquor ... propitius erit terre populi sui.

[1] De oratione fidelis et perfecti contra mala huius mundi, et specialiter vt a peccato linguæ præseruetur, et a pœna debita liberetur : *pr.* 61. etc.

[2] 240 : 43.

[3] [*See p.* 9.] Salua nos. Domine exaudi. Oremus. Visita quæsumus domine. Benedicamus. Fidelium. Salue regina : *add* 63.

[4] Pater noster. Aue maria. Confiteor. Misereatur. Indulgentiam. Domine labia. Deus in adiutorium. Venite exultemus. *Inuitatorium. Hymnus. Antiphona : add.* 63.

Oratio Christi vel Ecclesiæ, seu iusti innocenter patientis, et ad deum pro sua liberatione humiliter recurrentis : *add.* 61. etc.

[5] liii : 41.

[6] te domine : 38. etc.

[7] De ingratitudine populi Israel pro beneficijs a deo sibi exhibitis, ac de iustitia et misericordia dei circa illos ostensis : *pr.* 61. etc.

[8] Inuitatio ad dei laudem, et gratiarum actionem, pro liberatione a varijs periculis et angustijs, ac tentationibus : *pr.* 61. etc.

[9] *Sabbato : add.* 38.

Inductio ad laudem dei propter impletionem promissi de incarnatione Christi : per quam facta est reparatio totius generis humani : *add.* 61. etc.

[10] Deus in adiutorium. *Antiphona : add.* 63.

[11] De inuitatione omnium beatorum ad laudandum deum in seipsis iam glorificatis : pro gloria beatitudinis misericorditer collata eis : *pr.* 61. etc.

[12] Deu. 32. *in m. many edd. om.* 63. [Deuteron. xxxii. 1-43.]

Deinde Benedictus. *Folio* .4.[1]

¶ [2]*Ad primam.*[3] *Antiphona.* Deus.

¶ *Psalmus* .62.

DEus Deus meus ad te de luce vigilo ... os loquentium iniqua.

¶ [4]*Psalmus* .66.

DEus misereatur nostri, et benedicat nobis ... et metuant eum omnes fines terre.

[5]*Psalmus* .155.[6]

CONfitemini domino, quoniam bonus ... quoniam in eternum misericordia eius.

Antiphona. Deus Deus meus ad te de luce vigilo.

Deinde.[7] Credo.[8]

¶ *Ad tertiam.*[9] *Antiphona.* Inclina aurem.[10]

Psalmus .51.

QVid gloriaris in malitia ... in conspectu sanctorum tuorum.

¶ [11]*Psalmus* .57.

SI vere vtique iustitiam loquimini ... iudicans eos in terra.

¶ [12]*Psalmus* .87.

DOmine deus salutis mee, in die clamaui, et nocte coram te ... notos meos a miseria.

Antiphona. Inclina aurem tuam ad precem meam.[13]

[1] [*See* p. 4.] *Antiphona Oratio Commemoratio : add.* 63.

[2] De diuina consolatione ecclesiæ in ariditate huius sæculi : velut in deserto vel veri anachoritæ in loco solitario : *add.* 61. etc.

[3] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. Iam lucis orto. 5 : *add.* 63.

[4] De Christi incarnatione, ac eius inter homines conuersatione : et mundi illuminatione, ac peccatorum et laudis confessione : *pr.* 61. etc.

[5] De exhortatione ad dei laudem, propter diuersa ipsius magnalia et beneficia pluribus misericorditer collata : *pr.* 61. etc.

[6] 135. 38. etc. [7] *Symbolum : add.* 43. 63. 66.

[8] Domine exaudi. Oremus. Domine deus omnipotens. Benedicamus. Fidelium. Pretiosa. Sancta maria. Dies et actus : *add.* 63.

[9] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. Nunc sancte nobis. 7 : *add.* 63.

[10] *om.* 39. etc.

De culpa et pœna hominis peccatoris et iniqui : et contra de merito et premio innocentis et iusti : *add.* 61. etc.

[11] De militia et miseria iniquorum iustos persequentium : et de lætitia et effectu iustorum in vltione et punitione peccatorum : *pr.* 61. etc.

[12] De Christi et suorum membrorum passione, inimicorumque contemptu, et amicorum elongatione : ac deuotæ diuini auxilij imploratione : *pr.* 61. etc.

[13] *Oratio : add.* 63.

℣ *Ad sextam.*[1] *Antiphona.* Adiuua nos.[2]

Psalmus .75.[3]

NOtus in Iudea deus ... terribili apud reges terre.

℣ [4]*Psalmus* .78.

DEus venerunt gentes in hereditatem tuam, polluerunt templum sanctum tuum ... annuntiabimus laudem tuam.

℣ [5]*Psalmus* .123.

NIsi quia dominus erat in nobis, dicat nunc Israel ... qui fecit celum et terram.

Antiphona. Adiuua nos deus salutaris noster.[6]

℣ *Ad nonam.*[7] *Antiphona.* Non auertas.[8]

℣ *Psalmus* .101.

DOmine exaudi orationem meam ... in seculum dirigetur.

℣ [9]*Psalmus* .127.[10]

BEati omnes qui timent dominum, qui ambulant in vijs eius ... pacem super Israel.

℣ [11]*Psalmus* .132.

ECce quam bonum, et quam iucundum habitare fratres in vnum .. vsque in seculum.

Antiphona. Non auertas faciem tuam a me in quacunque die tribulor.[12]

[1] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. Rector potens. 9: *add.* 63.

[2] *om.* 43. 44. 61. 63. 66.

De dei notitia, et habitatione in sanctis, ac confractione armorum diaboli in eis: necnon de reproborum duritia, et terribili Dei iudicio: *add.* 61. etc.

[3] 57: 61.

[4] De lamentabili deprecatione fidelium propter multiplicem persecutionem malorum: et lætabunda gratiarum actione pro sua liberatione: *pr.* 61. etc.

[5] De liberatione a magnis huius seculi periculis et ærumnis, per gratiam et auxilium domini miserentis: *pr.* 61. etc.

[6] *Oratio: add.* 63.

[7] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. Rerum Deus tenax 10: *add.* 63.

[8] Oratio Christi nostro defectui compatientis, vel vere pœnitentis veniam de peccatis, et liberationem a miserijs deuote implorantis: *add.* 61. etc.

[9] De enumeratione aliquorum bonorum operum, deum timore casto et filiali timentium: et de benedictione eorum, vt consequantur bona regni cælorum: *pr.* 61. etc.

[10] 17: 38.

[11] De vnitate et commendatione fraternæ charitatis, ecclesiam et Christianam religionem ædificantis et compaginantis: *pr.* 61. etc.

[12] *Oratio: add.* 63.

℔ *Ad vesperas.*[1]

℔ *Psalmus* .143.

BEnedictus dominus Deus meus, qui docet manus meas ad prelium ... dominus deus eius.

℔ [2]*Psalmus* .146.

LAudate dominum, quoniam bonus est psalmus ... et in eis, qui sperant super misericordia eius.

℔ [3]*Psalmus* .147.

LAuda Ierusalem dominum: lauda deum tuum Sion ... et iudicia sua non manifestauit eis.

Deinde[4] Magnificat. *Fo.* 9.[5]

℔ *Ad completorium.*[6] *Psalmus* .84.

BEnedixisti domine terram tuam: auertisti captiuitatem Iacob ... in via gressus suos.[7]

[8]*Psalmus* .128.[9]

SEpe expugnauerunt me a iuuentute mea, dicat nunc Israel ... in nomine domini.

℔ [10]*Psalmus* .129.[11]

DE profundis clamaui ad te domine: domine exaudi vocem meam ... Et ipse redimet Israel ex omnibus iniquitatibus eius.

Deinde[12] Nunc dimittis. *Fo.* 9.[13]

℔ *Finis Psalterij.*

[1] Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. *Hymnus Antiphona: add.* 63. De gratiarum actione pro victoria et beneficijs exhibitis in tentatione: et pugna cum multis et varijs inimicis: *add.* 61. etc.

[2] De exhortatione fidelium ad laudandum deum, propter multa beneficia per eum nobis exhibita: *pr.* 61. etc.

[3] De inuitatione Ecclesiæ triumphantis ad laudem diuinam, propter plura beneficia misericorditer sibi collata: *pr.* 61. etc.

[4] *Canticum: add.* 43. 63. 66.

[5] [*See* p. 8.] *Antiphona Oratio: add.* 63.

[6] Pater noster. Aue maria. Conuerte nos deus. Deus in adiutorium. Te lucis ante 12 Salua nos: *add.* 63.

De aduentu Christi primo, et incarnationis mysterio, ac de pluribus beneficijs inde humano generi misericorditer collatis: *add.* 61. etc.

[7] meos: 41.

[8] De Ecclesiæ persecutione, et inter malos patientia: ac de malorum persequentium deiectione, et damnatione futura: *pr.* 61. etc.

[9] *om:* 66.

[10] Oratio et clamor vere pœnitentis, pro liberatione a peccatis et miserijs: allegatioque magnæ misericordiæ dei miserentis: *pr.* 61. etc.

[11] 120: 66. [12] *Canticum: add.* 43. 63. 66.

[13] [*See* p. 9.] Salua nos. Domine exaudi. Oremus. Visita quæsumus. Benedicamus. Fidelium. Salue regina: *add.* 63.

[DOMINICALE.]

Aduentus Domini semper incipit in dominica proxima vltime diei Novembris ante, vel post: aut in ipsa die[1] *vltima: si fuerit dominica, et festum duplex in ea, vel in sequentibus dominicis aduentus incidens transferendum est,*[2] *vt supra, in regulis generalibus.*

℔ *Dominica prima aduentus.*

Ad Matutinum.[3]

PAter noster qui es in celis, sanctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuum Fiat voluntas tua sicut in celo et in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos a malo. Amen.

[4]AVe Maria, gratia plena, dominus tecum, benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus ventris tui Iesus. Sancta Maria mater dei ora pro nobis peccatoribus. Amen.

℔ *Notandum, quod* Pater noster *et* Aue Maria, *non tantum in matutino, sed etiam in singulis alijs horis dicuntur semper in principio per totum annum.*

Confessio.

COnfiteor Deo omnipotenti, beate Marie semper virgini, beato Michaeli archangelo beato Ioanni Baptiste, sanctis apostolis Petro et Paulo, omnibus Sanctis, et tibi pater, quia peccaui nimis cogitatione, verbo, et opere, Mea culpa, mea culpa mea maxima culpa. Ideo precor beatam Mariam semper virginem, beatum Michaelem archangelum, beatum Ioannem Baptistam, sanctos apostolos Petrum et Paulum, omnes sanctos, et te pater orare[5] pro me dominum deum[6] nostrum.

℔ *Absolutio.*

MIsereatur tui omnipotens deus, et dimissis peccatis tuis perducat te ad vitam eternam.

Responsorium[7] Amen. *Versus.*[8]

INdulgentiam, absolutionem, et remissionem peccatorum nostrorum tribuat nobis omnipotens, et misericors dominus. *Responsorium.*[7] Amen.

[1] *diei*: 41.
[2] *in diem sequentem*: *add.* 63. 66.
[3] *oratio Dominica*: *add.* 60. 61. 64.
[4] *Salutatio Angelica*: *pr.* 60. 61. 64.
[5] orate: 66.
[6] *om.* 63. 66.
[7] *om.* 61.
[8] *om.* 39. 41.

℔ *Notandum, quod confessio cum absolutione dicitur ad matutinum tantum singulis diebus totius anni preterquam in triduo ante pascha, predicto vel alio modo pro cuiusque*[1] *deuotione. Est autem aduertendum, quod si ab vno solo dicatur officium omittitur*[2] tibi pater *et* te pater *et in absolutione loco* tui *et* tuis *dicitur* nostri[3] *et* nostris.[4] *Si vero dicatur officium a duobus aut pluribus, iteranda est inuicem confessio vt fit in missa.*

℔ *Deinde finita confessio dicitur. Versus.*

DOmine labia mea aperies.
Responsorium. Et os meum annuntiabit laudem tuam,
Et hoc dicens interim munit se signo crucis et similiter in alijs horis cum dicitur.[5] Deus in adiutorium meum *etc. et* Conuerte nos deus salutaris *etc.*

℔ *Deinde dicitur versus.*[6]

Deus in adiutorium. *R.*[6] Domine ad adiuuandum. Gloria patri, et filio, et spiritui sancto. Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in secula seculorum. Amen. Halleluia.

Et sic dicitur Halleluia *ad omnes horas per totum annum, preterquam a dominica in septuagesima vsque ad pascha, loco cuius illo tempore vsque ad feriam quintam in cena domini dicitur.* Laus tibi domine, rex eterne glorie.

℔ *Consequenter dicitur inuitatorium tempori vel festo conueniens.*

℔ *Inuitatorium.* Domine prestolamur aduentum tuum vt cito venias, et dissoluas iugum captiuitatis nostre.

℔ *Hoc inuitatorium dicitur vsque ad vigiliam natiuitatis*[7] *exclusiue tam in dominicis, quam in ferijs, nisi agatur de aliquo sancto.*

℔ *Notandum autem, quod si officium dicatur ab vno solo, inuitatorium dicitur semel tantum ante psalmum.* Venite exultemus. *et non repetitur vsque in finem eiusdem psalmi. Si vero officium dicatur a duobus, aut pluribus, inuitatorium dicitur ab vno, et repetitur statim ab alio, vel alijs simul ante predictum psalmum: in fine autem psalmi omnes simul dicunt inuitatorium semel tantum.*

℔ *Psalmus.*

VEnite exultemus domino, iubilemus deo salutari nostro, preoccupemus faciem eius in confessione, et in psalmis iubilemus ei.

[1] *cuiuscunque:* 39.
[2] *in confessione: add.* 60. 61,
[3] nostris: 63.
[4] nostri: 63.
[5] *Thus* 38. *dicit*: 39. etc.
[6] *om.* 61.
[7] *domini: add.* 39. 41. 61.

Quoniam deus magnus dominus, et rex magnus super omnes deos: quoniam non repellet dominus plebem suam, quia in manu eius sunt omnes fines terre, et altitudines montium ipse conspicit.

Quoniam ipsius est mare, et ipse fecit illud, et aridam fundauerunt manus eius, venite adoremus, et procidamus ante deum, ploremus coram domino, qui fecit nos, quia ipse est dominus deus noster, nos autem populus eius, et oues pascue eius.

Hodie si vocem eius audieritis nolite obdurare corda vestra, sicut in exacerbatione secundum diem tentationis in deserto: vbi tentauerunt me patres vestri: probauerunt et viderunt opera mea.

Quadraginca† annis proximus fui generationi huic, et dixi, semper hi errant corde, ipsi vero non cognouerunt vias meas, quibus iuraui in ira mea: si introibunt in requiem meam. Gloria patri, et filio. Sicut erat.

Deinde repetitur inuitatorium. Domine prestolamur. *Predictus psalmus modo predicto dicitur per totum annum cum inuitatorio tempori, vel festo accommodato, preterquam in triduo ante pascha.*

℔ *Deinde dicitur hymnus tempori, seu festo conueniens.*

℔ *Hymnus.*

VOx clara ecce intonat Obscura queque increpat: Pellantur eminus, somnia: Ab ethere Christus promicat.

Mens iam resurgat torpida: Que sorde extat[1] saucia. Sydus refulget iam nouum: Vt tollat omne noxium.

E sursum agnus mittitur: Laxare gratis debitum: Omnes pro indulgentia. Vocem demus cum lachrymis.

[2]Secundo vt cum[2] fulserit: Mundumque horror cinxerit: Non pro reatu puniat, Sed [3]prius nos[3] tunc protegat.

Laus, honor, virtus, gloria Deo patri, et filio, Sancto simul paracleto. In seculorum secula. Amen.

℔ *Predictus hymnus dicitur ad matutinum vsque ad vigiliam Natiuitatis*[4] *inclusiue tam in dominicis, quam in ferijs, nisi agatur de sancto.*

℔ *Post hymnum incipitur Antiphona tempori vel festo accommodata, et si fuerit festum duplex dicitur integra. Antyphona*† Veniet ecce rex. *Deinde dicuntur tres psalmi, vt sunt distributi in psalterio, quibus finitis semper dicitur antiphona integra, siue sit*[6] *de festo siue*[6] *dominica vel feria.*

Antiphona. Veniet ecce rex excelsus cum potestate magna ad saluandas gentes, halleluia. *Hec antiphona dicitur ad Matuti-*

[1] exuat: 38.
[2—2] Vt cum secundo: 61.
[3—3] pius nos: *many edd.* nos pius: 61. 60. 64.
[4] *domini: add.* 39. 41. 60. 61. 64.
[5] fit: 38. 43. 44. 49. 60. 63.
[6] *de: add.* 38. etc.

num vsque ad dominicam tertiam aduentus exclusiue quando fit officium de dominica vel[1] *feria.*

℔ *Finita antiphona dicitur* Pater noster, *etc.* Et ne nos inducas. Sed libera. *Deinde dicuntur tres lectiones, et cuilibet earum premittitur versus.* Iube domine benedicere. *Et ad primam que semper est veteris testamenti, semper etiam dicitur benedictio.* Deus pater omnipotens sit nobis propitius, et clemens. *Responsorium.*[2] Amen.

Prophetia Isaie. Lectio .i.[3]

VIsio Isaie filij Amos quam vidit super Iudam et Ierusalem ... Manus[4] vestre sanguine plene sunt. Tu autem domine miserere nostri. *Responsorium.*[5] Deo gratias. *Et sic terminantur omnes lectiones per totum annum, preterquam in triduo ante Pascha.*

℔ *Ad secundam lectionem* ℣. Iube domine benedicere *etc. Benedictio.* Vnigenitus dei filius nos benedicere et adiuuare dignetur. *Responsorium.*[5] amen.[6] *Et hec similiter benedictio dicitur per totum annum ad secundam lectionem que est semper noui testamenti.*

℔ *Sanctum Iesu Christi euangelium secundum Lucam.*[7] *Lectio secunda.*

QVoniam quidem multi conati sunt ordinare narrationem ... auferre opprobrium meum inter homines. Tu autem domine *etc. vt supra.*

℔ *Ad .iij. lectionem* ℣. Iube domine *etc. Benedictio.* Spiritus sancti gratia illuminet sensus, et corda nostra. *Responsorium.*[5] Amen.

℔ *Lectio .iij. secundum Lucam.*[8]

IN illo tempore dixit Iesus discipulis suis. Erunt signa in sole, et luna, et stellis, et in terris pressura gentium, et reliqua.

℔ *Homilia sancti Gregorij pape.*

LEctioni sancti euangelij quam modo vestra fraternitas audiuit paulo superius dominus premisit dicens: exurget gens contra gentem: et regnum aduersus regnum: et terremotus magni erunt per loca et pestilentie et fames. Et quibusdam interpositis: hoc quod modo audistis: adiunxit Erunt signa in sole et luna et stellis: et in terris pressura gentium: pre confusione sonitus maris, et fluctuum. Ex quibus profecto omnibus alia iam facta cernimus: alia e proximo ventura formidamus. Nam gentem

[1] *de*: *add.* 39. 63. [2] *om.* 61.
[3] Cap. 1 *in m.* [i. 1–15.] Cap. 2: 44. Cap. 6: 61. [4] enim: *add.* 61. 64.
[5] *om.* 61. [6] *om.* 38. [7] [i. 1–25.]
[8] Lucæ 21. *in m.*: 43. 63. Capite 21. *add.* 49. 61. 64. 66. [xxi. 25.]

super gentem exurgere earumque pressuram terris insistere: plus iam in nostris tribulationibus cernimus quam in nostris codicibus legimus. Quam[1] terremotus vrbes innumeras subruat: ex alijs mundi partibus scitis quam frequenter audiuimus. Pestilentiam sine cessatione patimur. Signa vero in sole et luna et stellis adhuc aperte minime videmus. Sed quia et hec non longe sint: ex ipsa iam aeris immutatione colligimus. Quamuis priusquam Italia gentili gladio ferienda traderetur: igneas in celo acies vidimus: ipsum qui postea effusus est humani generis sanguinem corruscantes. Confusio autem maris, et fluctuum necdum noua exorta est. Sed cum multa iam prenuntiata completa sint: dubium non est quod sequantur etiam pauca que restant. Quia sequentium rerum certitudo est preteritarum exhibitio. Hec nos fratres charissimi idcirco dicimus: vt ad cautele studium vestre mentes euigilent: ne securitate torpeant: ne ignorantia languescant: sed semper eas et timor solicitet, et in bono opere solicitudo confirmet. Pensantes hoc quod redemptoris nostri voce subiungitur. Arescentibus hominibus pre timore, et expectatione que superuenient vniuerso orbi. Nam virtutes celorum commouebuntur. Tu autem domine *etc.*

℔ *Notandum, quod quandocunque agitur officium de dominica, seu de feria, aut de aliquo festo domini siue eius octaua. Item in festis Inuentionis et Exaltationis Crucis, et in dedicationibus basilicarum ad tertiam lectionem dicenda est benedictio.* Spiritus sancti gratia *etc. vt supra. Quando vero agitur officium de aliquo sancto, aut sanctis, aut eorum octauis dicitur benedictio.* Cuius *vel* quorum, *vel* quarum [2]festum colimus,[2] ipse, *vel* ipsi, *vel* ipsa, *vel* ipse, intercedat, *vel* intercedant pro nobis ad dominum.[3] *Responsorium.*[4] Amen.

℔ *Si autem tertia lectio fuerit de beata virgine tam in sabbatis quam in eius festiuitatibus, et octauis*[5] *dicenda est benedictio.* Per virginem matrem concedat nobis dominus salutem, et pacem. *Responsorium.*[6] Amen.

℔ *Sciendum insuper, quod quandocunque fit officium de dominica per totum annum, aut de aliquo ex festis domini*[7] *mobilibus, seu eorum octauis. Item quandocunque agitur officium de feria in aduentu, et in quadragesima, semper in predictis diebus tertia lectio inuenietur assignata in hoc dominicali statim post secundam lectionem. Quando vero fit officium de aliquo festo, aut octaua, ex contentis in Calendario, tertio lectio, si fuerit propria inuenietur in ea parte breuiarij, que continet historias sanctorum. Et si non fuerit assignata propria dicetur de communi. Item quando agitur officium de feria extra aduentum,*

[1] *Thus* 38. Quod: 39. etc.
[2]—[2] colimus festum: 39. 41.
[3] Deum nostrum: *add.* 61.
[4] *om.* 61.
[5] *om.* 39.
[6] *om.* 61.
[7] *om.* 38.

et quadragesimam, tertia lectio dicetur ex epistolis vt assignata fuerit in Calendario. Similiter in sabbatis, in quibus agitur officium de beata virgine, tertia lectio inuenietur in officio eidem assignato pro sabbatis in fine breuiarij. Quando autem debeat fieri officium de dominica, seu de feria, aut de festo supra in regulis generalibus poteris videre.

℔ *Finitis tribus lectionibus in aduentu et a dominica in septuagesima vsque ad feriam quintam in cena domini quando fit officium de dominica vel de feria dicitur psalmus.* Miserere mei deus, secundum *etc. fo.* 38. *Quando autem fit de aliquo festo in predictis temporibus, et in toto reliquo anni tempore siue fiat officium de dominica siue de feria siue*[1] *aliquo festo aut octaua semper dicitur.* Te deum laudamus *etc. Folio* 2. *preterquam in triduo ante pascha.*

℔ *Ad laudes. Versus.*

DEus in adiutorium meum intende. *Responsorium.*[2] Domine ad adiuuandum me festina. Gloria patri, et filio, et spiritui sancto. Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in secula seculorum. Halleluya.

Et non dicitur hymnus, quia laudes non hora diuersa, sed pars matutini reputantur.

℔ *Post Halleluya*[3] *statim dicitur antiphona tempori vel festo accommodata.*

Antiphona. Emitte agnum. *Deinde dicuntur tres Psalmi, vt in psalterio, quibus adiungitur quotidie canticum.* Benedictus *quo finito dicitur integra antiphona.* Emitte agnum domine dominatorem terre de petra deserti ad montem filie Sion.

℔ *Hec antiphona dicitur ad laudes vsque ad dominicam tertiam aduentus quando fit officium de dominica vel*[4] *feria. Deinde versus.*[5] Domine exaudi orationem meam. *Responsorium.*[5] Et clamor meus ad te veniat. *Deinde.*

Oremus. *Oratio.*[5]

EXcita quesumus domine potentiam tuam, et veni, vt ab iminentibus peccatorum nostrorum periculis, te mereamur protegente eripi, te liberante saluari, qui viuis et regnas cum Deo patre, in vnitate spiritus sancti deus, per omnia secula seculorum. *Responsorium.* Amen.

Hec oratio dicitur per totam hanc hebdomadam quando fit de feria. Et semper quando agitur officium de feria, cui non est assignata propria oratio dicitur oratio dominice precedentis.

[1] *de: add.* 39. 41. 63. 66.
[2] *om.* 61.
[3] Fidelium: 43.
[4] *de: add.* 39. 41. 63.
[5] *om.* 61. *These omissions run through* 61, *and will not be hereafter noted.*

℔ *Notandum quod finita oratione diei fiunt commemorationes sequentes de beata virgine, et omnibus sanctis modo infrascripto.*

℔ *In aduentu antiphona.*

Spiritus sanctus in te descendet Maria, ne timeas, habebis in vtero filium dei halleluia.

Versus. Ora pro nobis sancta dei genitrix. *Responsorium.* Vt digni efficiamur promissionibus Christi.

Oremus. *Oratio.*

DEus, qui de beate Marie virginis vtero verbum tuum angelo nunciante carnem suscipere voluisti, presta supplicibus tuis, vt qui vere eam dei genitricem credimus eius apud te intercessionibus adiuuemur. Per eundem Christum dominum nostrum filium tuum, qui tecum viuit, et regnat per omnia secula seculorum. *Responsorium.* Amen.

℔ *Deinde pro sanctis. Antiphona.*

Ecce dominus veniet, et omnes sancti eius cum eo, et erit in die illa lux magna halleluia.

Versus. Ecce apparebit dominus super nubem candidam. *Responsorium.* Et cum eo sanctorum millia.

Oremus. *Oratio.*

COnscientias nostras quesumus domine visitando purifica: vt veniens Iesus Christus filius tuus dominus noster cum omnibus sanctis: paratam sibi in nobis inueniat mansionem, qui tecum viuit, et regnat in vnitate spiritus sancti deus per omnia secula seculorum. *Responsorium.* Amen.

Deinde dicitur. Versus. Benedicamus domino. *Responsorium.* Deo gratias. *Versus.* Fidelium anime per misericordiam dei requiescant in pace. *Responsorium.* Amen.

Et est aduertendum quod omnes hore finiuntur per. Benedicamus *etc.* Fidelium[1] *etc. per totum annum preterquam in triduo ante pascha.*

℔ *Post aduentum reliquo anni tempore fiunt commemorationes modo infra scripto.*

Antiphona. Sub tuum presidium confugimus sancta Dei genitrix: nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus: sed a periculis cunctis libera nos semper virgo gloriosa, et benedicta.

Versus. Ora pro nobis sancta dei genitrix. *Responsorium.* Vt digni efficiamur promissionibus Christi.

Oremus. *Oratio.*

COncede nos famulos tuos, quesumus domine Deus, perpetua mentis et corporis sanitate gaudere, et gloriosa beate

[1] halleluia: 43. 63. 66.

Marie semper virginis intercessione a presenti liberari tristitia et eterna perfrui letitia. per Christum dominum nostrum. *Responsorium.* Amen.

℔ *De apostolis et omnibus sanctis.*[1]

Sancti dei omnes intercedere dignemini pro nostra, omniumque salute.

Versus. Letamini in domino, et exultate iusti. *Responsorium.* Et[2] gloriamini omnes recti corde.

Oremus. ℔ *Oratio.*

EXaudi nos deus salutaris noster: et apostolorum tuorum, Petri, et Pauli, et aliorum apostolorum nos tuere presidijs: quorum donasti fideles esse doctrinis.[3]

OMnes sancti tui, quesumus domine, nos vbique[4] adiuuent: vt dum eorum merita recolimus, patrocinia sentiamus et pacem tuam nostris concede temporibus: et ab ecclesia tua cunctam repelle nequitiam: iter, actus, et voluntates nostras, et omnium famulorum tuorum in salutis tue prosperitate dispone benefactoribus nostris sempiterna bona retribue, et omnibus fidelibus defunctis requiem eternam concede: Per dominum nostrum Iesum Christum filium tuum qui tecum viuit, et regnat in vnitate spiritus sancti deus, per omnia secula seculorum. *Responsorium.* Amen.[5]

℔ *Predicte commemorationes predicto modo dicuntur semper in laudibus et vesperis post orationem diei, preterquam in festis duplicibus, et quandocunque fit officium aut commemoratio de aliqua octaua et in triduo ante pascha. Est autem aduertendum, quod in sabbatis in quibus fit officium de beata virgine omittitur eius commemoratio, et fit tantum de sanctis. Aduertendum preterea quod quando in aliqua dominica fit officium de aliquo festo duplici, vel de aliqua octaua post orationem diei dicenda est etiam oratio illius dominice pro eius commemoratione in laudibus et vesperis. Deinde dicitur* Benedicamus *et* Fidelium *vt supra.*

℔ *Ad primam.*

Pater noster. Aue Maria. *V.* Deus in adiutorium, etc.

Hymnus.

IAm lucis orto sydere Deum precemur supplices, Vt in diurnis actibus. Nos seruet a nocentibus.

[1] *Antiphona*: *add.* 39. 41. 49. 60. 61. 63. 64. 66.
[2] *om.* 61.
[3] *Oratio*: *add.* 61. 63.
[4] *om.* 39.
[5] *om.* 43. 61.

Linguam refrenans temperet: Ne litis horror insonet. Visum fouendo contegat: ne vanitates hauriat.

Sint pura cordis intima: Absistat et vecordia. Carnis terat superbiam, Potus cibique parcitas.

Vt cum dies abscesserit: Noctemque sors reduxerit: Mundi per abstinentiam. Ipsi canamus gloriam.

Deo patri sit gloria, eiusque soli filio, Cum spiritu paracleto. Et nunc, et in perpetuum. Amen.

Deinde dicuntur antiphona[1] *et psalmi, vt in psalterio cum symbolo Athanasij in dominicis diebus, in alijs autem cum symbolo apostolorum. Deinde* Domine exaudi orationem meam ℟. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus. *Oratio.*

DOmine deus omnipotens, qui ad principium huius diei nos peruenire fecisti, tua nos hodie salua virtute: vt in hac die ad nullum declinemus peccatum: sed semper ad tuam iustitiam faciendam nostra procedant[2] eloquia dirigantur[3] cogitationes, et opera: per dominum nostrum Iesum Christum filium tuum, qui tecum viuit, et regnat in vnitate spiritus sancti deus per omnia secula seculorum. ℟. Amen. Benedicamus *et* Fidelium, *vt supra.*

℣ *Et sic finita prima dicitur* ℣. Preciosa in conspectu domini. ℟. Mors sanctorum eius.

℣ *Oratio.*

SAncta Maria et omnes sancti, intercedant[4] pro nobis ad dominum, vt nos mereamur ab eo adiuuari, et saluari, qui viuit et regnat, in secula seculorum. ℟. Amen.

℣. Dies et actus nostros in sua pace disponat Dominus omnipotens. *Responsorium.* Amen.

Et hoc modo dicitur. Pretiosa *per totum annum preterquam in triduo ante pascha.*

℣ *Aduertendum tamen quod si in*[5] *aliquo sabbato aut dominica, aut infra*[6] *octauas resurrectionis ascensionis, pentecostes et corporis Christi, vel in ferijs quadragesime excepto triduo ante pascha inciderit aliquod festum simplex finita prima, antequam dicatur* Preciosa *pro commemoratione illius festi simplicis dicitur versus.* Ora pro nobis sancte N. *vel* Orate pro nobis sancti N. *et* N. *Responsorium.* Vt digni efficiamur promissionibus Christi. Oremus. *et dicitur oratio propria si eam habuerit, alioquin de communi, qua finita dicitur.* Preciosa *etc. vt supra.*

[1] *antiphonæ:* 61, 66. [2] procedente: 63. [3] diligantur: 66.
[4] intercedent: 38. [5] *om.* 61. [6] *intra*: 61.

¶ *Ad tertiam.*

Pater noster. Aue Maria. *Versus.* Deus in adiutorium meum. *etc.*

Hymnus.

NVnc sancte nobis spiritus, Vnum patri cum filio Dignare promptus ingeri, Nostro refusus pectori.

Os, lingua, mens, sensus, Vigor confessione[1] personent, Flammescat igne charitas: Accendat ardor proximos.

Presta pater pijssime, Patrique compar vnice, Cum spiritu paracleto, Regnans per omne seculum. Amen.

Deinde antiphona, et Psalmi, vt in psalterio, quibus finitis dicitur. Versus.

Domine exaudi orationem meam. *Responsorium.* Et clamor meus ad te veniat. Oremus. *Oratio.* Excita quesumus. *vt supra ad laudes.*

¶ *Notandum quod ad Tertiam, Sextam, et Nonam, semper dicitur oratio, que dicta fuerit ad Laudes. Deinde* Benedicamus[2] Fidelium.[3]

¶ *Ad Sextam.*

Pater noster. Aue Maria. *Versus.* Deus in adiutorium *etc.*

Hymnus.

REctor potens verax deus. Qui temperas rerum vices: Splendore mane instruis, Et ignibus meridiem.

Extinge[4] flammas litium: Aufer calorem noxium: Confer salutem corporum, Veramque pacem cordium.

Presta pater pijssime, *etc.*

Deinde antiphona et psalmi vt in psalterio, etc. vt supra ad Tertiam.

¶ *Ad nonam.*

Pater noster. Aue Maria. *Versus.* Deus in adiutorium meum, *etc.*

Hymnus.

RErum deus tenax vigor, Immotus in te permanens Lucis diurne tempora, Successibus determinans.

Largire clarum vespere: Quo vita nusquam decidat: Sed premium mortis sacre Perennis instet gloria.

Presta pater pijssime, *etc.*

Deinde, antiphona, et psalmi vt in Psalterio, etc. vt supra ad Tertiam.

[1] confessionem: 39. 41. 60. 61. 63. 64. 66.
[2] *et: add.* 39. 41.
[3] *vt supra: add.* 39.
[4] *Thus* 38. Extingue: 39. etc.

℣ *Ad vesperas.*

Pater noster qui. Aue Maria. *V.* Deus in adiutorium. *etc. Deinde dicitur hymnus tempori, vel festo conueniens.*

Hymnus.

COnditor alme syderum, eterna lux credentium, Christe redemptor omnium, Exaudi preces supplicum.

Qui condolens interitu, Mortis perire seculum: Saluasti mundum[1] languidum, Donans reis remedium.

Vergente mundi vespere, Vti sponsus de thalamo, Egressus honestissima, Virginis matris clausula.

Cuius forti potentie, Genu curuantur omnia: Celestia, terrestria, Nutu fatentur subdita.

Te deprecamur agie, Venture iudex seculi: Conserua nos in tempore, Hostis a telo perfidi.

Laus, honor, virtus, gloria, deo patri, et filio, Sancto simul paracleto, In seculorum sæcula. Amen.

Predictus hymnus dicitur ad Vesperas vsque ad vigiliam Natiuitatis Domini exclusiue, quando non agitur de sancto.

℣ *Post hymnum dicitur antiphona tempori, vel festo accommodata, que in festis duplicibus ad matutinum, laudes, et vesperas dicenda est in principio integra, in alijs autem diebus incipienda tantum Antiphona.* Rorate celi desuper, *etc. Deinde dicuntur tres psalmi, vt in psalterio, quibus adiungitur quotidie canticum.* Magnificat anima mea dominum. *quo finito semper antiphona dicitur integra. Antiphona.* Rorate celi desuper, et nubes pluant iustum aperiatur terra, et germinet saluatorem.

Hec antiphona dicenda est ad vesperas, vsque ad dominicam tertiam Aduentus exclusiue, quando fit officium de dominica, vel de feria. Deinde. Versus. Domine exaudi orationem meam. *etc. cum oratione et commemorationibus vt supra ad laudes.*

℣ *Notandum quod in vesperis semper dicitur oratio que dicta fuerit ad laudes nisi vespere dicende sint de aliquo festo duplici sequentis diei, tunc enim hymnus antiphona, et oratio dicende sunt de ipso festo sequenti.*

℣ *Ad completorium.*

Pater noster. Aue Maria. *Versus.*

COnuerte nos deus salutaris noster. *R.* Et auerte iram tuam a nobis. *V.* Deus in adiutorium, *etc.*

℣ *Hymnus.*

TE lucis ante terminum, Rerum creator poscimus: Vt solita clementia, Sis presul ad custodiam.

[1] mundi: 61.

Procul recedant somnia. Et noctium phantasmata: Hostemque nostrum comprime, Ne polluantur corpora:

Presta pater omnipotens per Iesum Christum dominum: Qui tecum in perpetuum, Regnat cum sancto Spiritu. Amen.

Post hymnum incipitur antiphona. Salua nos. *Deinde dicuntur tres psalmi, vt in psalterio, quibus quotidie adiungitur canticum.* Nunc dimittis seruum tuum domine, *etc. quo finito dicitur integra antiphona.* Salua nos domine vigilantes, custodi nos dormientes, vt vigilemus cum Christo, et requiescamus in pace.

Hec antiphona dicitur per totum annum ad completorium, preterquam in triduo ante pascha. Deinde dicitur versus. Domine exaudi orationem meam. *Responsorium.* Et clamor meus ad te veniat.

Oremus. *Oratio.*

VIsita quesumus domine habitationem istam: et omnes insidias inimici ab ea longe repelle: Angeli tui sancti habitent in ea: qui nos in pace custodiant: et benedictio tuo[1] sit super nos semper: per dominum nostrum [2]Iesum Christum filium tuum, *etc. Responsorium.* Amen.[2] *Versus.* Benedicamus domino. *Responsorium.* Deo grati[a]s. *Versus.* Fidelium anime per misericordiam dei requiescant in pace. *Responsorium.* Amen.

Et sic finito completorio dicitur.[3]

SAlue regina misericordie vita dulcedo, et spes nostra salue. Ad te clamamus exules filij Eue. Ad te suspiramus gementes, et flentes in hac lachrymarum valle. Eya ergo aduocata nostra, illos tuos misericordes oculos ad nos conuerte. Et Iesum benedictum fructum ventris tui nobis post hoc exilium ostende. O clemens, o pia, o dulcis virgo Maria. *Versus* Ora pro nobis sancta dei genitrix. *Responsorium.* Vt digni efficiamur promissionibus Christi.

Oremus. *Oratio.*

OMnipotens sempiterne deus, qui gloriose virginis Marie corpus, et animam, vt dignum filij tui habitaculum effici mereretur: Spiritu sancto cooperante preparasti. Da vt cuius commemoratione letamur: eius pia intercessione ab instantibus malis, et a morte perpetua liberemur per eundem Christum dominum nostrum. *Responsorium.* Amen. *Versus.* Diuinum auxilium maneat semper noscunt.[4] *Responsorium.* Amen.

¶ *Predicto modo dicitur.* Salue regina. *etc. cum oratione.* Omnipotens sempiterne. *etc. in fine completorij per totum annum,*

[1] tua: 38. etc. sua: 44.
[2]—[2] *om.* 63.
[3] *salutatio sequens: add.* 39. 61.
[4] nobiscum: 38. etc.

preterquam a dominica resurrectionis vsque ad ascensionem.[1] *quo tempore earum loco dicuntur infrascripta.*

REgina celi letare halleluia. Quia quem meruisti portare halleluia. Resurrexit sicut dixit halleluia. Ora pro nobis deum halleluia.

Oremus: *Oratio.*

GRatiam tuam quesumus domine mentibus nostris infunde vt qui angelo nunciante Christi filij tui incarnationem cognouimus, per passionem eius, et crucem, ad resurrectionis gloriam perducamur per eundem Christum Dominum nostrum. *Responsorium.* Amen.[2] Diuinum auxilium. *etc.*

℔ *Sciendum quod hymni supra assignati ad primam, tertiam, sextam, nonam, et completorium, necnon orationes.* Domine deus omnipotens. *ad primam, et* Visita quesumus *ad completorium nunquam mutantur in toto anno, preterquam in triduo ante pascha.*

℔ *Notandum quod per totum annum, preterquam in triduo ante pascha, tam in dominicis quam in ferijs, et festis diebus semper hore dicuntur ordine in hac prima dominica aduentus explicato. Exempli gratia, vt ad matutinum infrascripta dicantur per ordinem.* Pater noster. Aue Maria. Confiteor cum absolutione Domine labia. Deus in adiutorium. Halleluia *vel* Laus tibi domine *Inuitatorium cum psalmo.* Venite exultemus. *rursus Inuitatorium. Hymnus. Antiphona tres psalmi rursus antiphona integra* Pater noster.[3] *Tres lectiones cum suis benedictionibus et* Tu autem. Te deum laudamus. *vel* Miserere. *Deinde statim ad laudes* Deus in adiutorium *Antiphona Tres psalmi cum cantico* Benedictus. *Rursus antiphona integra* Domine exaudi orationem. Oratio cum *commemorationibus de beata virgine. etc. nisi sint omittende, vt supra* Benedicamus. Fidelium. *etc.*

℔ *Item ad Primam, ad*[4] *Tertiam, Sextam, Nonam, et Vesperas.* Pater noster. Aue Maria. Deus in adiutorium *etc. seruato ordine in eisdem*[5] *horis contento. Item ad completorium.* Pater noster. Aue Maria. Conuerte nos. Deus in adiutorium *etc. vt in eadem hora continetur.*

[1] pentecosten: 39. 41.
[2] *Versus: add.* 39. 41. 61.
[3] Aue Maria gratia: *add.* 61.
[4] *om.* 38. etc.
[5] *eiusdem*: 61.

℔ *Feria secunda ex Isaia.*[1] *Lectio prima.*

LAuamini mundi estote ... et non erit qui extinguat.

℔ *Secundum Lucam.*[2] *Lectio secunda.*

IN mense autem sexto ... et reuersa est in domum suam.

℔ *Sequens tertia lectio dicenda est in omnibus secundis ferijs aduentus quando nullum occurrit festum, excipitur*[3] *vigilia natiuitatis, si inciderit in feria secunda.*

℔ *Sermo sancti Augustini Episcopi. Lectio tertia.*

SAnctam, et desiderabilem gloriosam, ac singularem solennitatem, [4]hoc est, natiuitatem[4] domini saluatoris, fratres dilectissimi, deuotione fidelissima suscepturi, totis viribus nos debemus cum ipsius adiutorio preparare, et omnes latebras anime nostre diligenter aspicere, ne forte sit in nobis aliquod peccatum absconditum, quod et[5] conscientiam nostram confundat, ac mordeat et oculos diuine maiestatis offendat. Nam licet Christus dominus noster post passionem resurrexerit, et in celum ascenderit considerat tamen, vt credimus, et diligenter attendit, qualiter se vnusquisque seruorum eius sine auaritia, sine ira, sine superbia atque luxuria ad celebrandam eius natiuitatem studeat preparare, atque componere. et secundum quod vnumquemque ornatum bonis moribus viderit, ita illi gratiam sue misericordie dispensabit. Si[6] enim viderit charitatis luce vestitum, iustitie vel misericordie margaritis ornatum, castum, humilem, misericordem, benignum, et sobrium, si talem agnouerit,[7] corpus et sanguinem suum ei non ad iudicium, sed ad remedium per sacerdotum suorum ministerium, dispensabit. Si vero aliquem viderit adulterum, ebriosum, cupidum et superbum, timeo[8] hoc illi dicatur, quod in euangelio dominus ipse dixit. Amice, quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem? Et quod dominus auertat, fiat illud quod sequitur Ligate illi manus et pedes, et proijcite in tenebras exteriores, vbi est fletus et stridor dentium. Ecce qualem sententiam in die iudicij excipiet, qui sine remedio penitentie ad

[1] [1. 16–31.]
[2] [1. 26–56.]
[3] *excepta* : 60. 61. 64.
[4]—[4] *om.* 61.
[5] *om* 61.
[6] Siquem : 63.
[7] ignorauerit : 39.
[8] ne : *add.* 39. etc.

festiuitatem domini vitiorum sordibus inquinatus accesserit. In natale[1] enim domini fratres dilectissimi, quasi in nuptijs spiritalibus sponse sue ecclesie Christus adiunctus est. Tunc veritas de terra orta est, tunc iustitia de celo prospexit, tunc processit sponsus de thalamo suo, hoc est verbum dei de vtero virginali. Processit enim cum sponsa sua ecclesia, id est, humanam carnem suscepit. Ad istas, ergo tam sanctas nuptias inuitati, et ad conuiuium patris et filij et spiritus sancti intraturi, videte qualibus[2] indumentis debeamus ornari. Et ideo mundemus quantum possumus cum dei adiutorio corda simul et corpora nostra, vt celestis ille inuitator nihil in nobis sordidum, nihil fedum, nihil obscurum[3] nihil oculis suis deprehendat indignum.

Feria .iij. ex Isaia.[4] *Lectio*[5] .i.

VErbum quod vidit Isaias ... dominus solus in die illa.

℔ *Secundum Lucam.*[5] *Lectio .ij.*

ELisabet autem impletum est tempus pariendi: et peperit filium ... et erat in desertis vsque in diem ostensionis sue ad Israel.[6]

℔ *Sequens tertia lectio dicenda est in omnibus tertijs ferijs aduentus in quibus nullum occurrit*[7] *festum, excipitur vigilia natiuitatis si inciderit in feria tertia.*

℔ *Ex sermone sancti Augustini episcopi.*

Lectio tertia.

AVdite fratres, audite non meum sed domini commune preceptum. Sic enim ait in euangelio, cum facis prandium aut cenam, noli inuitare diuites qui te iterum inuitent, et fiat tibi retributio, sed voca pauperes et claudos, et beatus eris, quia non habent vnde retribuant tibi, retribuetur autem tibi in retributione iustorum. Sed dicet aliquis, Ergo amicos aut parentes non debeo ad conuiuium reuocare? Rogandi sunt et parentes et vicini, sed rarius rogandi sunt. Et non nimis sumptuosa et delitiosa, sed tam parca et sobria vel honesta illis debent conuiuia preparari vt remaneat[8] vnde possint pauperes refici, vnde possit aliquid indigentibus erogari, vt cum dies iudicij venerit non cum impijs qui nunc pauperes despiciunt, audiamus, Discedite a me maledicti in ignem eternum.: sed cum iustis et misericordibus audire mereamur, Venite benedicti patris mei percipite regnum,

[1] natali: 39. etc. [2] quibus: 39. 41. [3] obscœnum: 63. 66.
[4] Cap. 2 *in m. om.* 39. [ii. 1–11.] [5] [i. 57–80.]
[6] Tu autem domine: *add.* 39. 41. [7] *occurrerit*: 39. etc.
[8] remaneant: 61. 64.

quia esuriui et dedistis mihi manducare: sitiui, et dedistis mihi bibere: simul etiam nobis illa vox desyderabilis dirigatur. Euge serue bone et fidelis, quia supra pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium domini tui. Sed vt hec que suggessimus sensibus vestre charitatis tenacius inhereant, breuiter que dicta sunt iteramus. Hoc enim admonuimus fratres, vt quia natalis domini imminet, tanquam ad nuptiale et celeste conuiuium ab omni luxuria alieni, et bonis operibus adornati nos, per Christi adiutorium preparemus, eleemosynas pauperibus erogemus, iracundiam vel odium velut venenum de cordibus nostris respuamus. Castitatem fideliter conseruate, ad conuiuia vestra frequentius pauperes reuocate, ad vigilias maturius surgite, in ecclesia stantes aut orate aut psallite, verba ociosa aut secularia nec ipsi proferte, et eos qui proferre voluerint castigate. Pacem cum omnibus custodite, et quos discordes agnoscitis,[1] ad concordiam reuocate. Hec si fideliter Christo adiuuante volueritis implere, et in hoc seculo ad altare dominicum secura conscientia poteritis accedere, et in futuro ad eternam beatitudinem feliciter peruenire, prestante domino nostro Iesu Christo, qui viuit et regnat in secula seculorum. Amen.

℔ *Feria .iiij. ex Isaia.*[2] *Lectio .j.*

IN [3]die illa[3] erit germen domini in magnificentia ... et vir Iuda, germen [4]delectabile eius.[4]

℔ *Secundum Lucam.*[5] *Lectio .ij.*

FActum est autem in diebus illis exijt edictum ... sicut dictum est ad illos.

℔ *Sequens tertia lectio dicenda est in omnibus quartis ferijs aduentus quando non occurrit festum, excipitur vigilia natiuitatis, si inciderit in feria quarta.*

℔ *Sermo sancti Augustini Episcopi. Lectio tertia.*

APpropinquante† iam sacratissima solennitate qua[6] saluator noster inter homines nasci misericorditer voluit, fratres charissimi attentius considerate qualiter oporteat nos in[7] aduentu tante potentie preparari, vt regem et dominum nostrum leti atque gaudentes cum gloria et laudibus mereamur suscipere, et in conspectu eius inter cetus felices sanctorum gratulando exultare, magis quam ab eo propter feditatem nostram repulsi inter peccatores eternam confusionem mereri. Et ideo rogo et moneo, vt quantum possumus cum dei adiutorio laboremus, vt in illc die cum syncera et pura conscientia et

[1] agnoscetis: 63. 66.
[2] [iv. 2—v. 7.]
[3—3] illa die: 60. 61.
[4—4] eius delectabile: 43. 60. 61. 63. 64. 66.
[5] cap. 2. *in m.* [ii. 1–20.]
[6] *om.* 38.
[7] que: 41.

mundo corde et casto corpore ad altare domini possimus accedere, et corpus et sanguinem eius non ad iudicium sed ad remedium anime nostre mereamur accipere. In Christi enim corpore vita nostra consistit, sicut ipse dixit, Nisi manducaueritis carnem filij hominis, et biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis. Mutet ergo vitam, qui vult accipere vitam. Nam si non mutet vitam, ad iudicium accipiet[1] vitam, et magis ex ipsa corrumpitur quam sanetur, magis occiditur quam viuificetur. Sic enim dixit Apostolus, Qui manducat corpus domini et bibit sanguinem eius indigne iudicium sibi manducat et bibit. Et licet nos omni tempore bonis operibus ornatos ac splendidos esse conueniat, precipue tamen in die natalis domini, sicut in Euangelio ipse dixit, lucere debent hominibus opera vestra. Consyderate queso[2] fratres quando aliquis homo potens aut nobilis natalem aut suum aut filij sui celebrare desyderat, quanto studio ante plures dies quicquid in domo sua sordium[3] inuenerit ordinat emundari, quicquid ineptum et incongruum proijci, quicquid vtile et necessarium precipit exhiberi. Domus et[4] si obscura fuerit dealbatur, pauimento[5] scopis mundantur, et diuersis[6] respersa floribus adornantur. Quicquid etiam ad letitie[7] anime et corporis delicias pertinet omni solicitudine prouidetur.[8] Vt quid ista fratres charissimi, nisi vt dies natalitius cum gaudio celebretur hominis morituri? Si ergo tanta preparas in natalitio tuo aut filij tui, quanta et qualia preparare debes suscepturus natalem domini tui? Si talia preparas morituro, qualia prepare[9] debes eterno? Quicquid ergo non vis inueniri in domo tua quantum potes labora vt non inueniat deus in anima tua.

℔ *Feria .v. ex Isaia.*[10] *Lectio .j.*

ET factum est in diebus Acham[11] filij Ioathan ... vt sciat reprobare malum, et eligere bonum.

℔ *Secundum Lucam.*[12] *Lectio .ij.*

ET postquam consummati sunt dies octo vt circumcideretur puer ... vt reuelentur ex multis cordibus cogitationes.

℔ *Sequens tertia lectio dicenda est in omnibus quintis ferijs aduentus quando non occurrit festum, excipitur vigilia natiuitatis, si inciderit in feria quinta.*

Ex sermone sancti Augustini Episcopi. Lectio iij.

[1] accipit: 61. 64.
[2] *om.* 39.
[3] sordidum: 39. 41. 49. 60. 61. 64.
[4] etiam: 39. etc.
[5] *Thus:* pauimenta: 38, etc.
[6] diuersi: 66.
[7] lætitiam: 60. 61.
[8] prouideatur: 66.
[9] *Thus:* preparare: 38: etc.
[10] Cap. 7. *in m.* [vii. 1–15.]
[11] Achar: 39. etc.
[12] [ii. 21–35.

CErte si te rex terrenus aut quicunque paterfamilias ad suum natalitium inuitaret, qualibus vestimentis studeres ornatus incedere, quam nouis vel nitidis, quam splendidis, quorum nec vetustas nec vilitas, nec aliqua feditas oculos inuitantis offenderet: tali ergo studio inquantum preuales Christo auxiliante contende, vt diuersis virtutum ornamentis anima tua composita, simplicitatis gemmis et sobrietatis floribus adornata, ad solennitatem regis eterni id est, ad natalem domini saluatoris cum secura conscientia procedat, castitate nitida, charitate splendida, eleemosynis candida. Christus enim dominus si te ita compositum natalium[1] suum celebrare cognouerit, ipse per se venire, et animam tuam non solum visitare, sed etiam requiescere, et in perpetuum in illa dignabitur habitare, sicut scriptum est. Et habitabo[2] in illis, et inambulabo. Et iterum, Ecce sto ad ostium et pulso, si quis surrexerit[3] et aperuerit mihi, intrabo ad illum et cenabo cum illo, et ille mecum. Quam felix est illa anima que vitam suam ita deo auxiliante studuerit gubernare, vt Christum hospitem, et habitatorem mereatur excipere, sicut e contrario quam infelix est illa conscientia, toto lachrymarum fonte lugenda, que se ita malis operibus cruentauit, vt in ea Christus non requiescere[4] sed diabolus incipiat dominari? Talis enim anima si medicamentum ponitentie[5] non[6] cito subuenerit, a luce relinquitur, a tenebris occupatur, vacuatur dulcedine, impletur amaritudine, a morte inuaditur, a vita repudiatur. Non tamen de domini pietate diffidat qui talis est, nec mortifera desperatione frangatur, sed magis ad penitentiam cito fugiat, et dum adhuc noua sunt et calent peccatorum suorum vulnera, sic sibi adhibeat medicamenta salubria, quia medicus noster omnipotens est, et sic consueuit plagas nostras curare, vt nec cicatricum vestigium post ipsius medicamina remaneat. Ideo etiam ab omni inquinamento ante eius natalem multis diebus abstinere debetis. Quotiescunque aut[7] natalem domini, aut reliquas solennitates celebrare disponitis, ebrietatem ante omnia fugite, iracundie quasi bestie crudelissime, repugnate, odium velut venenum mortiferum de corde vestro repellite, et tanta sit in vobis charitas que non solum vsque ad amicos, sed etiam vsque ad ipsos perueniat inimicos, vt secure possitis dicere in oratione dominica. Dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris.

Feria .vi. ex Isaia.[8] *Lectio prima.*

ET egredietur virga de radice Iesse ... sepulchrum eius gloriosum.

[1] natalitium : 38. etc.
[2] inhabitabo : 38. etc.
[3] surreperit : 41.
[4] requiesceret : 66.
[5] *Thus :* poenitentiae : 38.
[6] ei : *add.* 63.
[7] autem : 63. 66.
[8] Ca. 11. *in m.* [xi. 1–10.]

℣ *Secundum Lucam.*[1] *Lectio secunda.*

ET erat Anna prophetissa, filia Phanuel de tribu Aser ... gratia apud deum et homines.

℣ *Sequens tertia lectio dicenda est in omnibus sextis ferijs aduentus quando non occurrerit festum excipitur vigilia natiuitatis si inciderit in feria sexta.*

℣ *Sermo sancti Ambrosij Episcopi. Lectio tertia.*

SAtis abundeque dixisse me credo superiori tractatu : quemadmodum compti vel nitidi natalem domini suscipere debeamus : et superuenientem festiuitatem eius : ab omni ambitione retinere. Retinere (inquam) vt si dies natalis eius transeat : apud nos tamen sanctificationis eius beatitudo permaneat. Hec enim gratia natalis est domini saluatoris vt in futurum ad predestinatos transeat et in preteritum maneat ad deuotos. Oportet ergo nos esse sanctitate puros : mundos pudicitia : nitidos honestate : vt quo die[2] festum aduenire propinquius cernimus accuratius incedamus. Si enim muliercule solent aliquas ferias suscepture ; maculas vestium suarum aqua diluere cur non magis nos excepturi natalem domini : maculas animarum nostrarum fletibus abluamus ? Et ille quidem si adeo infecte res cellule sordibus extiterint : quod maculas sola aqua non purgat :[3] addunt molliciem olei : saponis etiam acrimoniam. Nos quoque si tam graue peccatum fuerit vt minime solis fletibus abluatur : addamus misericordie oleum acrimoniamque ieiunij. Nullum enim tam graue delictum est : quod non purgetur abstinentia :[4] eleemosynis extinguatur. Ait enim sanctus propheta. Sicut aqua extinguit ignem ita eleemosyna extinguit[5] peccatum. Magna [6]est ergo[6] eleemosyna : que ardentium criminum globos benevolentie sue fonte refrigerat : et quodam irriguo largitatis obruit incendia delictorum, vt quamuis offensus deus : quamuis criminibus prouocatus : cogatur liberare eleemosynis : quem disposuerat punire peccatis. Cogitur enim a nobis quodam modo dum compellitur pro actibus nostris mutare sententiam et in vno eodemque[7] homine nunc seueritate iudicis promoueri,[8] nunc patris pietate blandiri. Pater enim nobis deus est, cum bene agimus : iudex noster, est cum peccamus.

℣ *Sabbato ex*[9] *Isaia.*[10] *Lectio j.*

SAcerdos et propheta nescierunt pre ebrietate ... pactum vestrum cum inferno non stabit.

[1] Ca. 2. *in m.* [ii. 36–52.]
[2] diem : 43. 49. 61. 63. 64. 66.
[3] purget : 60. 61. 64.
[4] et : *add.* 61. 63. 64. 66.
[5] ignem, ita eleemosyna extinguit : *add.* 66.
[6]—[6] ergo est : 38. etc.
[7] eodem : 39.
[8] permoueri : 60. 61. 64.
[9] *om.* 38.
[10] Ca. 28. *in m.* [xviii. 7–18.]

℣ *Secundum Lucam.*[1] *Lectio secunda.*

ANno autem quintodecimo imperij Tyberij Cesaris ... inclusit Ioannem in carcerem.

℣ *Dominica secunda aduentus ex Isaia.*[2] *Lectio prima.*

LEtabitur deserta et inuia, et exultabit solitudo, et florebit quasi lilium ... fugiet dolor et gemitus.

℣ *Secundum Lucam.*[3] *Lectio .ij.*[4]

FActum est autem cum baptizaretur omnis populus ... qui fuit Adam, qui fuit Dei.

℣ *Lectio .iij. Secundum Mattheum.*[5]

IN illo tempore cum audisset Ioannes in vinculis opera Christi mittens duos de discipulis suis ait illi,[6] Tu es qui venturus es an alium expectamus? et reliqua.

℣ *Homelia† Sancti Gregorij pape.*

QVerendum nobis est fratres charissimi. Ioannes propheta, et plus quam propheta: qui venientem ad Iordanis baptisma dominum ostendit dicens. Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mundi, qui et humilitatem suam et diuinitatis eius potentiam considerans, dicit. Qui de terra est: de terra loquitur: qui autem de celo venit: super omnes est. Cur in carcere positus mittens discipulos requirit: tu es qui venturus es: an alium expectamus? tanquam si ignoret: quem ostenderat: et an ipse sit nesciat: quem ipsum esse prophetando: baptizando ostendendo clamauerunt.[7] Sed hec citius questio soluitur, si geste rei tempus et ordo pensetur. Ad iordanis enim fluent apositus, quia ipse redemptor mundi esset asseruit. Missus vero in carcerem vtrum alium expectent:[8] an ipse veniat requirit. Non quia ipsum esse mundi redemptorem dubitet: sed querit vt sciat si is qui per se in mundum venerat, per se etiam ad inferi[9] claustra descendat. Quem enim precurrens mundo nunciauerat, hunc moriendo, et ad inferos descendendo precurrebat. Ait ergo. Tu es qui venturus es, an alium expectamus? Ac si aperte dicat. Sicut pro hominibus nasci dignatus es, an etiam pro hominibus mori digneris insinua, vt qui natiuitatis tue precursor [10]extiti, mortis etiam precursor[10] fiam, et venturum inferno te nunciem quem iam venisse mundo nunciaui. Vnde et inquisitus dominus: enumeratis potentie sue miraculis: de

[1] Ca. 3. *in m.* [iii. 1–20.] [2] Ca. 35. *in m.* [xxxv. 1–10.]
[3] [iii. 21–38.] [4] 3: 61. [5] Ca. 11. *in m.*
[6] illis: 66. [7] clamauerat: 38. etc. [8] expectant: 66.
[9] inferni: 38. etc. [10]—[10] *om.* 38.

mortis sue protinus humilitate respondit dicens. Ceci vident, claudi ambulant: leprosi mundantur surdi audiunt, mortui resurgunt: pauperes euangelizantur. Et beatus est qui non fuerit scandalizatus in me. Visis tot signis tantisque virtutibus non scandalizari quisque[1] potuit sed admirari. Sed infidelium mens graue in illo scandalum pertulit: cum eum morientem post tot miracula vidit. Vnde et Paulus dicit. Nos autem predicamus Christum crucifixum: Iudeis quidem scandalum. Gentibus autem stultitiam. Stultum quippe hominibus visum est vt pro hominibus auctor vite moreretur: et inde contra eum homo scandalum sumpsit: vnde ei amplius debitor fieri debuit.

Oratio.

EXcita domine corda nostra ad preparandas vnigeniti tui vias: vt per eius aduentum purificatis tibi mentibus seruire mereamur: qui tecum viuit, et regnat in vnitate spiritus sancti deus per omnia.

℔ *Feria .ij. ex Isaia.*[2] *Lectio .j.*

CONsolamini consolamini populo meus, dicit deus vester ... viam prudentie ostendit illi?

℔ *Secundum Lucam.*[3] *Lectio .ij.*

IEsus autem plenus spiritu sancto ... fac et hic in patria tua.

Tertia lectio quando agitur de feria. Sanctam et desiderabilem. *etc. vt supra folio* 66.[4]

℔ *Feria .iij. ex Isaia.*[5] *Lectio .j.*

ECce seruus meus, suscipiam eum: electus meus ... Ponam tenebras coram eis in lucem, et praua in recta.

℔ *Secundum Lucam.*[6] *Lectio .ij.*

AIt autem, Amen dico vobis ... predicans in synagogis Galilee.

Tertia lectio quando agitur de feria.

Audite fratres, audite. *vt supra folio* 67.[7]

℔ *Feria .iiij. ex*[8] *Isaia.*[9] *Lectio .j.*

VEre tu es deus absconditus deus Israel ... laudabitur omne semen Israel.

[1] quisquam: 39. 41. 60. 61. 64.
[2] Ca. 40. *in m.* [xl. 1–14.]
[3] [iv. 1–23.] *cap. iiij. add.* 39.
[4] [*See* p. 45.]
[5] Ca. 42. *in m.* [xlii. 1–16.]
[6] [iv. 24–44].
[7] [*See* p. 46.]
[8] *om.* 38.
[9] Ca. 45 *in m.* [xlv. 15–26.]

℔ *Secundum Lucam.*[1] *Lectio .ij.*

FActum est autem : cum turbe irruerent in eum vt audirent verbum dei ... Ipse autem secedebat[2] in desertum, et orabat.

Tertia lectio quando fit officium de feria.

Appropinquam,[3] *etc., vt supra fo.* 69.[4]

℔ *Feria .v. ex Isaia.*[5] *Lectio .j.*

AVdite insule, et attendite populi de longe ... pauperum suorum miserebitur.

℔ *Secundum Lucam.*[6] *Lectio .ij.*

ET factum est in vna dierum, et ipse sedebat docens. ... Non veni vocare iustos sed peccatores ad penitentiam.

℔ *Tertia lectio quando fit de feria.*

Certe si te rex. *etc. vt supra folio* 70.[7]

℔ *Feria sexta ex Isaia.*[8] *Lectio prima.*

AVdite me[9] sequimini quod iustum est ... fugiet dolor et gemitus.

℔ *Secundum Lucam.*[10] *Lectio secunda.*

AT illi dixerunt ad eum quare discipuli Ioannis ieiunant frequenter ... colloquebantur ad inuicem quidnam facerent Iesu.

℔ *Tertia lectio quando fit*[11] *de feria.*

Satis abundeque. *etc. vt supra folio* 71.[12]

℔ *Sabbato ex Isaia.*[13] *Lectio prima.*

COnsurge, consurge induere fortitudine tua Sion ... et qui non audierunt : contemplati sunt.

℔ *Secundum Lucam.*[14] *Lectio .ij.*

FActum est autem in illis diebus exijt in montem orare ... et vos facite illis similiter.

[1] cap. 5. *in m.* [v. 1–16.]
[2] *So also* 38. Appropinquante : 39. etc. sedebat : 66.
[3] Ca. 49. *in m.* [xlix. 1–13.] [4] [*See* p. 47.]
[5] cap. 52 *sic*, *in m.* [v. 17–32.]
[6] Ca. 51. *in m.* [li. 1–11.]
[7] [*See* p. 49.] [8] [v. 33.—vi. 11.]
[9] qui : *add.* 38. etc. me : *om.* 39.
[10] [*See* p. 50.]
[11] *officium : add.* 44. 49. 60. 61. 64.
[12] Cap. 6 *in m.* [vi. 12–31.]
[13] Ca. 52 *in m.* [lii. 1–15.]
[14]

℔ *Dominica .iij. aduentus ad matutinum antiphona.*

Oriens[1] splendor lucis eterne, et sol iustitie veni, et illumina sedentes in tenebris, et vmbra mortis.

℔ *Hec antiphona dicitur ad matutinum vsque ad vigiliam natiuitatis, exclusiue, cum*[2] *fit officium de dominica, vel de feria.*

Ex Isaia.[3] *Lectio* 3.[4]

HEc dicit dominus, custodite iudicium et facite iustitiam ... sicut hodie, sic et cras et[5] multo amplius.

℔ *Secundum lucam.*[6] *Lectio .ij.*

ET si diligetis[7] eos qui vos diligunt: ... et facta est ruina domus illius magna.

Lectio .iij. Secundum Ioannem.[8]

IN illo tempore miserunt Iudei ab Ierosolymis sacerdotes: et Leuitas ad Ioannem, vt interrogarent eum. Tu quis es? et reliqua.

Homilia Sancti Gregorij pape.

EX huius nobis lectionis verbis fratres charissimi Ioannis humilitas commendatur. Qui cum tante virtutis esset vt Christus credi potuisset: elegit solide subsistere in se: ne humana opinione raperetur inaniter super[9] se. Nam confessus est et non negauit[10] confessus est: quia non sum ego Christus. Sed qui dixit non sum negauit plane quod non erat, sed non negauit, quod erat[11] veritatem loquens vt[12] eius membrum fieret, cuius sibi nomen fallaciter non vsurparet. Cum ergo non vult appetere nomen christi factus est membrum Christi. Quia dum infirmitatem suam studuit humiliter agnoscere: illius celsitudinem meruit veraciter obtinere. Sed cum ex lectione alia redemptoris nostri sententia ad mentem reducitur: ex huius nobis lectionis verbis questio valde implexa generatur. Alio quippe in loco inquisitus a discipulis Dominus: de Elie aduentu respondit Elias iam venit: et non cognouerunt eum: sed fecerunt in eo quodcunque voluerunt. Et si vultis scire: Ioannes ipse est Elias. Requisitus autem Ioannes dicit: non sum Elias. Quid est hoc fratres charissimi: quia quod veritas affirmat: hoc propheta veritatis negat. Valde namque inter se diuersa sunt, ipse est: et non sum. Quomodo ergo propheta veritatis est: si eiusdem veritatis sermonibus concors non est.

[1] *So also* 38. 66. O oriens: 39. etc. [2] *quando*: 39. etc. [3] Ca. 56 *in m.* [lvi. 1–12.] [4] *Thus for* 1. [5] in: 38. [6] [vi. 32–49.] [7] diligitis: 38. etc. [8] Cap. 1. *in m.* [9] supra: 60. 61. 64. [10] et: *add.* 61. 64. [11] vt: *add.* 38. etc. [12] *omit.* 38. etc.

Sed si subtiliter veritas ipsa requiratur hoc quod inter se contrarium sonuit: quomodo contrarium non sit inuenitur. Ad Zachariam namque de Ioannis promissione angelus dixit. Ipse preibit ante illum: in spiritu et virtute Elie. Qui[1] iccirco venturus in spiritu et virtute Elie dicitur: quia sicut Elias secundum domini aduentum preueniet ita Ioannes preueniet[2] primum. Sicut ille precursor venturus est iudicis ita iste precursor factus est redemptoris. Ioannes igitur in spiritu Elias erat: in persona Elias non erat. Quod ergo dominus fatetur de spiritu: hoc Ioannes denegat de persona, Quia et iustum sic erat, vt discipulis dominus spiritualem de Ioanne sententiam diceret: et Ioannes idem turbis carnalibus non de suo spiritu, sed de corpore responderet Contrarium ergo videtur esse veritati[3] quod Ioannes sonuit: sed tamen a veritatis tramite non recessit.

℔ *Ad laudes antiphona.*

O rex gentium, et desyderatus earum, lapisque angularis, qui facis[4] vtraque vnum, veni, salua hominem, quem de limo formasti.

℔ *Hec antiphona dicenda est ad laudes vsque ad vigiliam natiuitatis exclusiue quando non agitur de sancto.*[5]

Oratio.

AVrem tuam, quesumus domine, precibus nostris accomoda, et mentis nostre tenebras gratia tua visitationis illustra: qui viuis. etc.

Ad vesperas antiphona. O Emmanuel rex, et legifer noster, expectatio gentium, et saluator earum, veni ad saluandum nos domine deus noster. ℔ *Hec antiphona dicitur*[6] *ad vesperas vsque ad vigiliam natiuitatis quando non fit de sancto.*

℔ *Feria .ij. ex Isaia.*[7] *Lectio .j.*

CLama, ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam ... implebit splendoribus animam tuam. et ossa tua liberabit.

℔ *Secundum Lucam.*[8] *Lectio .ij.*

CVm autem implesset omnia verba ... et quia deus visitauit plebem suam.

℔ *Tertia lectio quando fit de feria.*

Sanctam et desyderabilem. *etc. vt supra folio* 66.[9]

[1] Quid: 61. [2] preuenit: 39. 41. 60. 61. 63. 64.
[3] veritatis: 44. [4] ex: *add.* 61. 64.
[5] Oremus: *add.* 61. [6] dicititur: 38.
[7] [lviii. 1–11.] [8] Cap. 7. *in m.* [vii. 1–16.] [9] [*See* p. 45.]

℔ *Feria .iij. ex Isaia.*[1] *Lectio .i.*

SPiritus domini super me, eo quod vnxerit dominus me : ... laudem coram vniuersis gentibus.

Secundum Lucam.[2] *Lectio .ij.*

ET exijt hic sermo in vniuersam Iudeam de eo ... iustificata est sapientia ab omnibus filijs suis.

Tertia lectio, quando agitur de feria. Audite *etc. vt supra*[3] *fol.* 67.[4]

℔ *Feria quarta. ex Isaia.*[5] *Lectio prima.*

PRopter Sion non tacebo, et propter Ierusalem non quiescam. ... Quesita ciuitas et non derelicta.

℔ *Secundum Lucam.*[6] *Lectio ij.*

ROgabat autem illum quidam de phariseis vt manducaret cum illo ... Fides tua te saluam fecit, vade in pace.

Tertia lectio, quando fit de feria. Appropinquante. *etc. vt supra folio* 69.[7]

℔ *Feria quinta ex Isaia.*[8] *Lectio prima.*

VTinam dirumperes celos et descenderes, ... tacebis et affliges nos vehementer ?

℔ *Secundum Lucam.*[9] *Lectio secunda.*

ET factum est deinceps, et ipse iter faciebat ... qui verbum dei audiunt et faciunt.

Tertia lectio quando agitur de feria. Certe si te[10] rex *vt supra folio* 70.[11]

℔ *Feria sexta ex Ieremia.*[12] *Lectio prima.*

VE pastoribus qui disperdunt et dilacerant gregem pascue mee ... habitabunt in terra sua.

Secundum Lucam.[13] *Lectio .ij.*

FActum est autem in vna dierum, et ipse ascendit in nauiculam ... predicans quanta illi fecisset Iesus.

Tertia lectio quando agitur de feria. Satis abundeque *etc. vt supra folio* 71.[14] *Notandum quod in ferijs hebdomade sequentis*

[1] Ca. 61. *in m.* [lxi. 1–11.]
[2] Cap. 7. *in m.* [vii. 17–35.]
[3] *in feria tertia : add.* 63. 66.
[4] [*See* p. 46.]
[5] Ca. 62 *in m.* [lxii. 1–12.]
[6] [vii. 36–50.]
[7] [*See* p. 47.]
[8] Ca. 67 *in m. so for* 64 [liv. 1–12.]
[9] Cap. 8 *in m.* [viii. 1–21.]
[10] et : 66.
[11] [*See* p. 49.]
[12] Ca. 23 *in m.* [xxiii. 1–8.]
[13] [viii. 22–39.] Capite 22. 38.
[14] [*See* p. 50.]

quo ad tertiam lectionem seruandus est idem ordo, qui seruatus est in precedentibus ferijs donec vigilia natiuitatis occurrat.

¶ *Sabbato ex Ezechiele.*[1] *Lectio prima.*

ET factum est verbum domini ... custodiam et pascam illas in iudicio.

¶ *Secundum Lucam.*[2] *Lectio .ij.*

FActum est autem, cum redijsset Iesus, excepit illum turba ... ne alicui dicerent quod factum erat.

¶ *Dominica .iiij. aduentus ex Ezechiele.*[3] *Lectio prima.*

VOs autem greges mei, hec dicit dominus deus ... ego dominus deus vester, dicit dominus deus.

¶ *Secundum Lucam.*[4] *Lectio .ij.*

COnuocatis autem Iesus duodecim apostolis ... fragmentorum cophini .xij.

¶ *Lectio .iij. secundum Lucam.*[5]

ANno quinto decimo imperij Tiberij Cesaris procurante Pontio Pilato Iudeam et reliqua.

Homilia sancti Gregorij pape.

OMnis vallis implebitur et omnis mons et collis humiliabitur. Quid hoc loco vallium nomine nisi humile[6]? Quid montium et collium, nisi superbi homines designantur. In aduentu igitur redemptoris nostri valles implete sunt montes vero et colles humiliati sunt, quia iuxta vocem eiusdem, omnis qui se exaltat humiliabitur, et qui se humiliat exaltabitur. Vallis etenim impleta crescit, mons autem et collis humiliatus decrescit. Quia nimirum in fide mediatoris dei et hominum, hominis Christi Iesu, et gentilitas plenitudinem gratie accept,[7] et Iudea per errorem perfidie hoc vnde tumebat perdidit. Omnis ergo vallis implebitur, quia corda humilium per sancte doctrine eloquium virtutum gratia replebuntur,[8] iuxta hoc quod scriptum est: Qui emittis fontes in conuallibus. Et inde rursum dicitur: et conualles[9] abundabunt frumento. A montibus namque aqua dilabitur[10]: quia superbas mentes veritatis doctrina deserit, sed fontes in conuallibus surgunt, quia mentes humilium verbum predicatoris audiunt et accipiunt. Iam videmus iam conualles frumento abundare conspicimus, quia illorum ora pabulo veritatis impleta sunt quia mites ac simplices huic mundo despicabiles

[1] ca. 34 *in m.* [xxxiv. 1–16.]
[2] [viii. 40–56.]
[3] [xxxiv. 17–31.]
[4] Cap. 9. *in m.* [ix. 1–17.]
[5] Cap. 3. *in m.*
[6] *So also* 38. humiles: 39. etc.
[7] *Thus*: accepit: 38. etc.
[8] explebuntur: 38.
[9] valles: 39. 41.
[10] delabitur: 39. 41. dilatabitur: 44.

esse videbantur. Ipsum quoque Ioannem baptistam quem mira sanctitate preditum populus viderat, illum hunc[1] esse singulariter celsum ac solidum montem credebat de quo scriptum est : In nouissimis diebus erit mons preparatus domus domini in vertice montium.

Oratio.

EXcita domine potentiam tuam et veni : et magna nobis virtute succurre, vt per auxilium gratie tue, quod nostra peccata prepediunt, indulgentia tue propitiationis acceleret qui viuis. *etc.*

℔ *Feria secunda ex Michea.*[2] *Lectio prima.*

ET erit in nouissimo dierum[3] mons domus domini ... egressus eius ab initio a diebus eternitatis.

℔ *Secundum Lucam.*[4] *Lectio .ij.*

ET factum est : cum solus esset orans ... nemini dixerunt in illis diebus quicquam ex his qui viderant.

℔ *Feria .iij. ex Sophonia.*[5] *Lectio .j.*

IN die illa non confunderis super cunctis adinuentionibus ... coram oculis vestris dicit dominus.

℔ *Secundum Lucam.*[6] *Lectio secunda.*

FActum est autem in sequenti die, descendentibus illis de monte ... Et abierunt in aliud castellum.

℔ *Feria quarta ex Aggeo.*[7] *Lectio prima.*

IN die vigesima et[8] quarta mensis ... in loco isto dabo pacem, dicit dominus exercituum.

℔ *Secundum Lucam.*[9] *Lectio .ij.*

FActum est autem ambulantibus illis in via ... spernit eum qui misit me.

℔ *Feria quinta*[10] *ex*[11] *Zacharia.*[12] *Lectio prima.*

ET leuaui oculos meos, et vidi ... consurrexit de habitaculo sancto suo.

[1] hinc : 66.
[2] Cap. 4 *in m.* [iv. 1—v. 2.]
[3] erit : *add.* 43.
[4] [ix. 18–36.]
[5] Cap. 3. *in m.* [iii. 11–20.]
[6] [ix. 37–56.]
[7] Ca. 2. *in m.* [ii. 1–10.]
[8] *om.* 38.
[9] [ix. 57—x. 16.]
[10] iiij : 63.
[11] *om.* 38.
[12] Cap. 2 *in m.* [ii. 1–13.]

℔ *Secundum Lucam.*[1] *Lectio .ij.*

REuersi sunt autem septuagintaduo cum gaudio ... Vade, et tu fac similiter.

℔ *Feria sexta ex Malachia.*[2] *Lectio prima.*

ECce ego mitto angelum meum ... probate me super hoc dicit dominus.

℔ *Secundum Lucam.*[3] *Lectio .ij.*

FActum est autem dum irent et ipse intrauit in quoddam castellum ... quanto magis pater vester celestis dabit spiritum bonum petentibus se?

℔ *Sabbato ex Baruch.*[4] *Lectio .j.*

O Israel quam magna est domus dei ... et cum hominibus conuersatus est.

℔ *Secundum Lucam.*[5] *Lectio .ij.*

ET erat eijciens demonium, et illud erat mutum ... Et ecce plus quam Iona[6] hic.

℔ *Dominica prima post aduentum. Notandum quod in hac dominica semper fit officium de festo in ea incidenti siue sit duplex, siue simplex, et si nullum incidit festum agitur de octaua natiuitatis.*

℔ *Liber prouerbiorum.*[7] *Lectio .j.*

PArabole Salomonis filij Dauid regis Israel ... animas possidentium rapiunt.

℔ *Secundum Lucam.*[8] *Lectio secunda.*

NEmo lucernam accendit, et in abscondito ponit ... ex ore eius, vt accusarent eum.

℔ *Tertia lectio et oratio huius Dominice, dicuntur in trigesimo die decembris, quo die fit officium de octaua natiuitatis, vt ibi videbis. Et ideo quando celebratur aliquod festum in hac dominica, nulla fieri debet commemoratio de ea in laudibus et vesperis.*

℔ *Feria .ij. ex Prouerbijs Salomonis.*[9] *Lectio prima.*

SApientia foris predicat, in plateis dat vocem .. abundantia perfruetur, timore malorum sublato.

[1] [x. 17–37.]
[2] Cap. 3. *in m.* [iii. 1–10.]
[3] [x. 38—xi. 13.]
[4] [iii. 24–38.]
[5] [xi. 14–32.]
[6] *So also* 38. 43. Ionas: 39. etc.
[7] Cap. 1. *in m.* [i. 1–19.] *Salomonis: add.* 39. 41. 60. 61. 64. 66.
[8] [xi. 33–54.]
[9] [i. 20–33.]

Secundum Lucam.[1] *Lectio .ij.*

MVltis autem turbis concurrentibus ita vt se inuicem conculcarent ... non est in deum diues.

℔ *Feria .iij. ex Prouerbijs Salomonis.*[2] *Lectio prima.*

FIli mi si susceperis sermones meos ... qui inique agunt, auferentur ex ea.

℔ *Secundum Lucam.*[3] *Lectio secunda.*

DIxitque ad discipulos suos ... quia qua hora non putatis, filius hominis veniet.

℔ *Feria .iiij. ex Prouerbijs Salomonis.*[4] *Lectio prima.*

FIli mi, ne obliuiscaris legis mee, ... nubes rore[5] concrescunt.

Secundum Lucam. Lectio .ij.

AIt autem ei Petrus, Domine, ad nos dicis hanc parabolam : an et ad omnes? ... donec etiam nouissimum minutum reddas.

℔ *Feria .v. ex prouerbijs Salomonis.*[6] *Lectio prima.*

FIli mi, ne effluant hec ab oculis tuis. ... dilige eam, et conseruabit te.

Secundum Lucam.[7] *Lectio .ij.*

ADerant autem quidam ipso in tempore ... que gloriose fiebant ab eo.

Feria .vi. ex prouerbijs Salomonis.[8] *Lectio .j.*

PRincipium sapientie, posside sapientiam ... itinera autem tua in pace producet.

Secundum Lucam.[9] *Lectio .ij.*

DIcebat ergo : Cui simile est regnum Dei, ... Benedictus qui venit in nomine domini.

℔ *Sabbato ex prouerbijs Salomonis.*[10] *Lectio prima.*

FIli mi, attende ad sapientiam meam ... multitudine stultitie sue decipietur.[11]

[1] Cap. 12 *in m.* [xii. 1–21.]
[2] Ca. 2 *in m.* [ii. 1–22.]
[3] [xii. 22–40.]
[4] Cap. 3 *add.* 38. [iii. 1–20.] [xii. 41–59.]
[5] terre : 38.
[6] [iii. 21—iv. 6.]
[7] Ca. 13 *in m.* [xiii. 1–17.]
[8] [iv. 7–27.]
[9] [xiii. 18–35.]
[10] Ca. 5. *in m.* [v. 1–23.]
[11] decipientur : 39.

¶ *Secundum Lucam.*[1] *Lectio .ij.*

ET factum est : cum introisset Iesus in domum cuiusdam principis phariseorum sabbato ... gustabit cenam meam.

¶ *Dominica .ij. post aduentum. Notandum quod hec dominica si inciderit ante Epiphaniam aut in ipso die Epiphanie non debet fieri officium nec commemoratio de ea,*[2] *nec habet aliud preter primam et .ij. lectionem.*

Ex prouerbijs Salomonis.[3] *Lectio .j.*

FIli mi, si spoponderis pro amico tuo ... seminat inter fratres discordias.

Secundum Lucam.[4] *Lectio .ij.*

IBant autem turbe multe cum eo ... super vno peccatore penitentiam agente.

¶ *Si hec dominica inciderit infra octauam epiphanie .iij. lectio erit.* Cum factus esset Iesus. *Oratio.* Vota quesumus *quas inuenies in proxima sequenti dominica.*

¶ *Feria .ij. ex Prouerbijs Salomonis.*[5] *Lectio prima.*

COnserua fili mi precepta patris tui ... nec suscipiet pro redemptione dona plurima.

¶ *Secundum Lucam.*[6] *Lectio .ij.*

AIt autem : homo quidam habuit duos filios ... et reuixit, perierat et inuentus est.

Feria tertia ex Prouerbijs Salomonis.[7] *Lectio prima.*

FIli mi, custodi sermones meos ... penetrantes interiora mortis.

Secundum Lucam.[8] *Lectio .ij.*

DIcebat autem et ad discipulos suos. Homo quidam erat diues qui habebat villicum ... non potestis deo seruire et mammone.

¶ *Feria quarta ex Prouerbijs Salomonis.*[9] *Lectio .j.*

NVnquid non sapientia clamitat,[10] ... potentes decernunt iustitiam.

[1] Cap. 14. *in m.* [xiv. 1–24.]
[2] *sed de octaua : add.* 63.
[3] Cap. 6. *in m.* [vi. 1–19.]
[4] [xiv. 25—xv. 10.]
[5] [vi. 20–35.]
[6] [xv. 11–32.]
[7] Cap. 7 *in m.* [vii. 1–27.]
[8] Ca. 16 *in m.* [xvi. 1–13.]
[9] Cap. 8 *in m.* [viii. 1–16.]
[10] clamat : 38.

¶ *Secundum Lucam.*[1] *Lectio .ij.*

AVdiebant autem omnia hec Pharisei ... neque si quis ex mortuis resurrexerit,[2] credent.

¶ *Feria .v. ex*[3] *Proverbijs Salomonis.*[4] *Lectio .j.*

EGo diligentes me diligo ... Omnes qui me oderunt, diligunt mortem.

¶ *Secundum Lucam.*[5] *Lectio .ij.*

ET ait ad discipulos suos, Impossibile est ... surge, vade, quia fides tua te saluum fecit.

¶ *Feria sexta ex*[6] *Prouerbijs Salomonis.*[7] *Lectio .j.*

SApientia edificauit sibi domum ... nam qui abscesserit ab ea, saluabitur.

¶ *Secundum Lucam.*[8] *Lectio .ij.*

INterrogatus autem a Phariseis quando venit regnum dei ... vbicunque fuerit corpus, illuc congregabuntur et aquile.

¶ *Sabbato Ecclesiastes.*[9] *Lcetio prima.*

VErba Ecclesiaste[10] filij Dauid regis Ierusalem ... et stultorum infinitus est numerus.

¶ *Secundum Lucam.*[11] *Lectio .ij.*

DIcebat autem et parabolam ad illos quoniam oportet semper orare ... non intrabit in illud.

¶ *Dominica tertia post aduentum. Liber sapientie.*[12] *Lectio .i.*

DIligite iustitiam qui iudicatis terram. ... quoniam morte digni sunt, qui sunt ex parte illius.

¶ *Secundum Lucam.*[13] *Lectio .ij.*

ET interrogauit eum quidam princeps dicens ... Et omnis plebs vt vidit, dedit laudem deo.

¶ *Aduertendum est, quod in anno in quo epiphania domini inciderit in die sabbati hec dominica, erit secunda post epiphaniam,*

[1] [xvi. 14–31.]
[2] resurrexit : 66.
[3] *et :* 41.
[4] *om.* 61. 64. [viii. 17–36.]
[5] Ca. 17 *in m.* 5. 38 [xvii. 1–19.]
[6] *om.* 38.
[7] Ca. 9 *in m.* [ix. 1–18.]
[8] xvii. 20–37.]
[9] Ca. 1. *in m.* [i. 1–15.]
[10] Ecclesiastes : 43.
[11] Ca. 18. *in m.* [xviii. 1–17.]
[12] Cap. 1. *in m.* [i. 1–16.]
[13] [xviii. 18–43.]

et tunc (vt breuiarium concordet cum missali) tertia lectio erit. In illo tempore, nuptie facte sunt *etc. Oratio* Omnipotens *etc. quas inuenies in dominica prima vagantium. In alijs autem annis semper hec dominica erit infra octauam epiphanie et sic tertia lectio et oratio erunt infrascripte.*

℔ *Tertia lectio secundum Lucam.*[1]

CVm factus esset Iesus annorum duodecim, ascendentibus illis Ierosolymam secundum consuetudinem diei festi: et reliqua.

Homelia Origenis.

PVer Iesus crescebat: et confortabatur: et replebatur sapientia. Hoc hominum natura non recipit, vt ante duodecim annos sapientia compleatur. Aliud est enim potestatem habere sapientie, aliud [2]sapientia esse completum.[2] Non ambigamus ergo diuinum aliquid in Iesu carne apparuisse, et non solum super hominem, [3]sed super omnem[3] quoque rationabilem creaturam crescebat. Humiliauerat enim se formam serui accipiens: et eadem virtute qua se humiliauerat crescebat. Apparuerat infirmus: quia infirmum corpus assumpserat, et ob id iterumque confortabatur Et euacuauerat se filius dei et propterea rursum complebatur sapientia et gratia dei erat super eum: Non quando venit ad adolescentiam, non quando manifeste docebat, sed adhuc cum esset paruulus habebat gratiam dei. Et quando[4] omnia in illo mirabilia fuerunt: ita in pueritia mirabilis fuit vt dei sapientia compleretur. Ibant itaque parentes eius iuxta consuetudinem in Ierusalem: ad solennem diem Pasche. Et cum factus esset Iesus annorum duodecim. Diligenter obserua. Priusquam duodecim esset annorum: sapientia dei et cetera que scripta sunt de eo complebantur. Cum ergo (vt diximus) duodecim esset annorum: et iuxta morem[5] dies solennitatis expleti essent: et reuerterentur parentes cum infantulo Iesu remansit puer in Ierusalem et nesciebant parentes eius.

℔ *Oratio.*

VOta quesumus domine supplicantis populi celesti pietate prosequere: vt et que agenda sunt, videant: et ad implenda. que viderint, conualescant. Per dominum nostrum. etc.

[1] Ca. 2. *in m.*
[2]—[2] sapientiam esse completam: 44.66.
[3]—[3] *om.* 38.
[4] quomodo: 39 etc.
[5] moram: 39.

℣ [1]*Feria .ij.*[2] *libro sapientie.*[3] *Lectio j.*[1] *Hic omittitur caput*[4] *secundum quia maior pars eius ponitur in dominica de passione.*[5]

IVstorum anime in manu dei sunt ... Nationes[6] enim inique dire sunt consummationis.[7]

℣ *Secundum Lucam.*[8] *Lectio .ij.*

ET ingressus, perambulabat Iericho ... interficite ante me.[9]

℣ *Feria tertia ex libro sapientie.*[10] *Lectio prima.*

OQuam pulchra est et[11] casta generatio ... ex aduerso iniquitates ipsorum.

℣ *Secundum Lucam.*[12] *Lectio .ij.*

ET his dictis precedebat ascendens Ierosolymam ... populus suspensus erat, audiens illum.

Feria .iij.[13] *ex libro Sapientie.*[14] *Lectio .i.*

TVnc stabunt iusti in magna constantia ... tanquam memoria hospitis vnius diei pretereuntis.

℣ *Secundum Lucam.*[15] *Lectio .ij.*

ET factum est: in vna dierum, docente illo populum in templo ... et mirati in responso eius, tacuerunt.

[1]—[1] *Feria secunda dominicæ tertiæ post Aduentum. Et si nullum hodie inciderit festum fiat officium de feria modo infrascripto.*

Ad Matutinum. Inuitatorium.

Dominum qui fecit nos, venite adoremus. *psalmus* Venite. *Hymnus.* Nocte surgentes vigilemus omnes ... cuius reboat in omni gloria mundo. Amen. *Antiphona.* Seruite Domino in timore, et exultate ei cum tremore. 60. 61. 64.

[2] *ex: add.* 38. etc.
[3] Ca. 3 *add.* 38. [iii. 1–19.]
[4] *capitulum:* 38. 43. 44.
[5] *Ex libro Sapientiæ ca.* 3. *Lectio prima: add.* 60. 61. 64.
[6] Nationis: 43. 49. 60. 61. 64. 66.
[7] consummationes: 43. 49. 60. 61. 64. 66.
[8] Ca. 19 *in m.* [xix. 1–27.]
[9] *Notandum est quod tertia lectio dicitur vt assignata est in calendario.*

Ad laudes antiphona. Iubilate Deo omnis terra, cantate, et exultate, et psallite. *Oratio dicitur semper de dominica præcedenti* [*præcedentis*: 64] *proxima. Oratio* Vota quæsumus Domine. *vt supra.*

Ad vesperas. Hymnus.

O Lux beata trinitas ... in perpetuum. Amen.

Antiphona. Vespertina oratio ascendat ad te Domine, et descendat super nos misericordia tua.

Notandum quod Inuitatorium, hymni, et Antiphonæ huius feriæ dicuntur ab octaua Epiphaniæ vsque ad dominicam Septuagesimæ quandocunque fit officium de dominica vel de feria: add. 60. 61. 64.

[10] Ca. 4. *in m.* [iv. 1–20.]
[11] *om.* 38. etc.
[12] [xix. 28–48.]
[13] *Thus for* iiii.
[14] Cap. 5 *in m.* [v. 1–15.]
[15] Ca. 20. *in m.* [xx. 1–26.]

℔ *Feria quinta ex libro Sapientie.*[1] *Lectio prima.*

IVsti autem in perpetuum viuent ... Fortioribus autem fortior instat cruciatio.

℔ *Secundum Lucam.*[2] *Lectio .ij.*

ACcesserunt autem quidam Sadduceorum ... Hi accipient damnationem maiorem.

℔ *Feria sexta ex libro sapientie.*[3] *Lectio prima.*

AD vos ergo reges sunt hi sermones mei ... accipite disciplinam per sermones meos, et prodegerit[4] vobis.

℔ *Secundum Lucam.*[5] *Lectio .ij.*

RESpiciens autem, vidit eos qui mittebant munera sua in gazophylacium diuites ... In patientia vestra possidebitis animas vestras.

℔ *Sabbato ex libro Sapientie.*[6] *Lectio prima.*

SVm quidem et ego mortalis homo ... propter discipline dona commendati.

Secundum Lucam.[7] *Lectio .ij.*

CVm autem videritis circumdari ab exercitu Ierusalem ... omnis populus mane ibat ad eum in templo audire eum.

℔ *Notandum quod si dominica statim sequens non fuerit septuagesima legendum est per ordinem de infrascriptis vagantibus quousque septuagesima occurrat: qua occurrente cessabunt tunc que superfuerint vagantes, et dicentur post Pentecosten ordine ibi assignato.*

℔ *Dominica prima vagantium. Ecclesiasticus.*[8] *Lectio .i.*

OMnis sapientia a domino deo est ... iucunditatem atque gaudium dabit.

℔ *Epistola Pauli ad Galatas.*[9] *Lectio secunda.*

PAulus Apostolus non ab hominibus ... et in me clarificabant Deum.

℔ *Nontandum*[10] *quod* [11]*hec dominica quando interponitur post pentecosten preter primam, et secundam lectionem nihil aliud habet, quia cetera dicenda sunt de festo duplici, seu octaua tunc occurrenti.*[11]

[1] [v. 16—vi. 9.]
[2] [xx. 27–47.]
[3] [vi. 10–27.]
[4] proderit: 38. etc.
[5] Ca. 21. *in m.* [xxi. 1–19.]
[6] cap. 7 *in m.* [vii. 1–14.]
[7] [xxi. 20–38.]
[8] Ca. 1 *in m.* [i. 1–18.]
[9] Ca. 1 *in m.* [i. 1–24.]
[10] *Thus for* Notandum.
[11—11] *om.* 60. 61. 64.

¶ [1]*Quando vero*[1] *fit officium de hac dominica ante septuagesimam tunc aduertendum est, quod in anno*[2] *quo epiphania domini venerit in die sabbati dicenda est hic tertia lectio.* In illo tempore cum descendisset[3] Iesus. *etc.: Oratio* Omnipotens *etc. quas inuenies in dominica secunda vagantium. In alijs autem annis semper in hac dominica dicende sunt tertia lectio et oratio infrascripta.*[4]

¶ [5]*Tertia lectio*[5] *secundum Ioannem.*[6]

IN illo tempore nuptie facte sunt in Cana Galilee, et erat mater Iesu ibi,[7] vocatus est autem[8] Iesus, et discipuli eius ad nuptias, et deficiente vino dicit mater eius ad eum: Vinum non habent. Et reliqua.

¶ *Homilia sancti Augustini Episcopi.*

ADsit dominus Deus noster: vt donet nobis reddere quod promisimus: Hesterno enim die si meminit sanctitas vestra: cum temporis excluderemur angustia: ne sermonem inchoatum impleremus: in hodiernum diem distulimus: vt que in hoc facto euangelice lectionis mystice in sacramentis posita essent: ipso adiuuante aperienter.[9] Non itaque opus est iam morari diutius in commendando miraculo dei. Ipse est enim deus qui per vniuersam creaturam quotidiana miracula facit: que hominibus non facilitate sed assiduitate viluerunt. Rara autem que facta sunt ab eodem domino: id est a verbo propter nos incarnato: maiorem stuporem hominibus attulere.[10] Non quia maiora erunt quam sunt ea que quotidie in creatura facit: sed quia ista que quotidie fiunt tanquam naturali cursu peraguntur. Illa vero efficaciam potentie tanquam presentis exhibuisse videntur oculis hominum. Diximus sicut meministis resurrexit vnus mortuus: obstupuerunt omnes: cum quotidie nasci qui non erant nemo miretur. Sic aquam in vinum versam quis non miretur? cum hoc annis omnibus deus in vitibus faciat. Sed quia omnia que fecit dominus Iesus: non solum valent ad excitanda corda nostra miraculis: sed etiam ad edificandam doctrinam fidei. Scrutari nos oportet quid sibi velint ista omnia: id est quid significent. Horum enim omnium significationes sicut recordamini, in diem hodiernum distulimus. Quod autem dominus inuitatus venit ad nuptias: etiam excepta mystica significatione confirmare[11] voluit quod ipse fecit. Futuri enim erant de quibus dixit apostolus prohibentes nubere:

[1] *Notandum quod quando:* 60. 61. 64.
[2] in: *add.* 38. etc.
[3] descendit: 38.
[4] infrascriptæ: 38. etc.
[5]—[5] *om.* 61. 64.
[6] *Lectio prima: add.* 61. 64. Lucam: 66. Cap. 2 *in m.*
[7] ibit: 38.
[8] et: *add.* 61. 64.
[9] *Thus also* 64. aperirentur: 38. etc.
[10] attulerit: 39.
[11] cumfirmare: 41.

et dicentes quod male essent nuptie et quod diabolus eas fecisset: cum idem dominus in euangelio interrogatus, vtrum liceat homini dimittere vxorem suam ex qualibet causa: responderit non licere: excepta causa fornicationis. In qua responsione si meministis hoc ait: Quod Deus coniunxit homo non separet.

Oratio.

OMnipotens sempiterne deus qui celestia simul et terrena moderaris,[1] supplicationes populi tui clementer exaudi, et pacem tuam nostris concede temporibus. Per dominum nostrum.

Feria ij. ex Ecclesiastico.[2] *Lectio i.*

TImenti deum bene erit ... cor tuum plenum est dolo et fallacia.

Ex epistola ad Galatas.[3] *Lectio ij.*

DEinde post annos quatuordecim ... quomodo gentes cogis iudaizare?

℔ *Feria tertia ex Ecclesiastico.*[4] *Lectio prima.*

FIli accedens[5] ad seruitutem Dei omnibus ... exquirentibus se in veritate.

℔ *Ex Epistola ad Galatas.*[6] *Lectio secunda.*

NOs natura Iudei: et non ex gentibus peccatores ... pollicitationem spiritus accipiamus per fidem.

℔ *Feria .iiij. ex Ecclesiastico.*[7] *Lectio j.*

VE duplici corde, et labijs scelestis, ... iudicium matris exquirens, firmauit in filios.

Ex epistola ad Galatas.[8] *Lectio .ij.*

FRatres (secundum hominem dico) tamen hominis confirmatum testamentum ... Quod si filius: et heres per Deum.

℔ *Feria .v. ex Ecclesiastico.*[9] *Lectio prima.*

QVi diligit Deum, exorabit pro peccatis ... maledictus a Deo, qui exasperat matrem.

℔ *Ex epistola ad Galatas.*[10] *Lectio .ij.*

SEd tunc[11] quidem ignorantes Deum, ijs qui natura non sunt dij, seruiebatis ... qua libertate Christus nos liberauit.

[1] moderatis: 66.
[2] [i. 19–40.]
[3] cap. 2 *in m.* [ii. 1–14.]
[4] Ca. 2 *in m.* [ii. 1–13.]
[5] accendens: 66.
[6] Ca. 2 *add.* 38. [ii. 15—iii. 14.]
[7] [ii. 14—iii. 3.]
[8] [iii. 15—iv. 7.]
[9] [iii. 4–18.]
[10] [iv. 8–31.]
[11] nunc: 39.

℔ *Feria .vj. ex Ecclesiastico.*[1] *Lectio .i.*

FIlli, in mansuetudine opera tua perfice ... in tempore casus sui inueniet firmamentum.

℔ *Ex epistola Pauli*[2] *ad Galatas.*[3] *Lectio secunda.*

STate: et nolite iterum iugo seruitutis contineri ... inuicem prouocantes, inuicem inuidentes.

Sabbato ex Ecclesiastico.[4] *Lectio .i.*

FIlli, eleemosinam pauperis ne defraudes ... miserebitur tui magis quam mater.

Ex[5] *epistola Pauli*[6] *ad Galatas. Lectio .ij.*[7]

FRatres, et si preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto ... Gratia domini nostri Iesu Christi, cum spiritu vestro fratres. Amen.

℔ *Dominica .ij. Vagantium.*[8] *Lectio .i.*[9]

SApientia filijs suis vitam inspirat, ... tradet eum in manus inimici sui.

℔ *Epistola Pauli ad Ephesios.*[10] *Lectio secunda.*

PAulus apostolus Iesu Christi per voluntatem dei ... omnia in omnibus adimpletur.

℔ *Si hec dominica*[11] *interponitur post pentecosten preter primam et secundam lectionem nihil vltra hic queras, quia cetera dicenda sunt de festo duplici, seu de octaua tunc occurrenti.*

℔ *Si vero*[11] *celebratur ante septuagesimam, tunc aduertendum quod in anno in quo epiphania domini venerit in die sabbati dicenda est hic tertia lectio.* In illo tempore ascendente Iesu, *et oratio.* Deus qui nos in[12] tantis, *etc. quas inuenies in dominica tertia vagantium. In alijs autem annis dicende sunt hic tertia lectio et oratio infrascripte.*

℔ *Tertia lectio secundum Mattheum.*[13]

IN illo tempore cum descendisset Iesus de monte, sequute sunt eum turbe multe. Et ecce leprosus veniens adorabat eum. Et reliqua.

[1] [iii. 19–34.]
[2] *om.* 39. 41.
[3] Cap. 5 *in m.* [v. 1–26.]
[4] Ca. 4 *in m.* [iv. 1–11.]
[5] *Et*: 66.
[6] *om.* 39. 41.
[7] Ca. 6 *in m.* [vi. 1–18.]
[8] *ex Ecclesiastico: add.* 49. 63. 66. *Ecclesiastici cap.* 4: *add.* 60. 61. 64.
[9] [Eccles. iv. 12–22.]
[10] Cap. 1. *in m.* [i. 1–23.]
[11]—[11] *omit.* 60. 61. 64.
[12] *om.* 39.
[13] Cap. 8. *in m.*

¶ *Homilia Originis.*†

DOcente in monte domino discipuli erant cum ipso: sicut alacres, sicut domestici, sicut proximi, sicut amici vel fratres, quibus datum erat celestis doctrine noscere secreta, per quam salutis scientiam etiam brutorum corda saluarent cecorumque oculis per mundane delectationis tenebras caligantibus lucem patefacerent veritatis. Vnde et dominus ad eos: Vos (inquit) estis sal terre: vos et luminaria mundi. Nunc vero descendente eo de monte turbe secute sunt eum. In monte[1] scilicet ascendere nequaquam poterant: vt pigri populi, vt negligentes: vt imperfecti, quia quos delictorum sarcina deprimit, ad mysticorum[2] sublimia, nisi abiecto onere scandere minime valent. Iccirco et filij Israel primitus in montem ascendere non voluerunt:[3] ad obuiandum Deo pergere[4] non potuerunt, propter suam irreligiositatem et impietatem: quia egyptiaca grauati conuersatione prepediebant[5]: sed solus Moyses ascendit et pauci seniorum Israel cum eo. Denique veluti tunc cum domino discipuli soli in montem ascenderunt, et tardiores deorsum steterunt. Sic et modo vigilantes et alacres et fideles anime, Deum timentes et[6] dominum diligentes, regna celestia desiderantes: dominum semper sequentes, post dominum in illum montem celestem ascendunt audientes apostolum dicentem: Que sursum sunt sapite,[7] vbi Christus est, in dextera dei sedens: que sursum sunt sapite, non que super terram. *Oratio.*

OMnipotens sempiterne deus infirmitatem nostram propitius respice: atque ad protegendum nos dexteram tue maiestatis extende: per dominum.

¶ *Feria secunda ex Ecclesiastico.*[8] *Lectio prima.*

FIli conserua tempus et deuita a malo ... et ad dandum collecta.

¶ *Ex epistola Pauli*[9] *ad Ephesios.*[10] *Lectio secunda.*

ET vos[11] cum essetis mortui delictis et peccatis vestris ... habitaculum Dei in spiritu sancto.

¶ *Feria .iij. ex Ecclesiastico.*[12] *Lectio .i.*

NOli attendere ad possessiones iniquas ... Iustifica pusillum, et magnum similiter.

[1] montem: 39. etc.
[2] mysteriorum: 38. etc.
[3] valuerunt: 38. etc.
[4] prodire: 63. 66.
[5] praepediebantur: 38. etc.
[6] *om.*: 44. 63. 66.
[7] quærite: 43. 49. 60. 61. 63. 64. 66.
[8] [iv. 23–36.]
[9] *om.* 39. 41.
[10] Cap. 2 *in m.* [ii. 1–22.]
[11] conuiuificauit. *add.* 39. 41.
[12] Ca. 5 *in m.* [v. 1–18.]

℔ *Ex epistola Pauli*[1] *ad Ephesios.*[2] *Lectio secunda.*

HVius rei gratia ego Paulus vinctus Christi Iesu ... in omnes generationes seculi seculorum. Amen.

℔ *Feria .iiij. ex Ecclesiastico.*[3] *Lectio .j.*

NOli fieri pro amico inimicus proximo: ... quoniam secundum illum erit amicus illius.

℔ *Ex epistola Pauli ad ephesios.*[4] *Lectio secunda.*

OBsecro itaque vos ego vinctus in domino ... qui corrumpitur secundum desyderia erroris.

℔ *Feria quinta ex Ecclesiastico.*[5] *Lectio prima.*

FIlia iuuentute tua excipe doctrinam...concupiscentia sapientie dabitur tibi.[6]

℔ *Ex epistola Pauli*[7] *ad Ephesios.*[8] *Lectio prima.*[9]

RExouamini autem spiritu mentis vestre ... exurge a mortuis, et illuminabit te Christus.

℔ *Feria sexta ex Ecclesiastico.*[10] *Lectio .i.*

NOli facere mala et non te apprehendent.[11] Memento ire quoniam non tardabit.

℔ *Ex epistola Pauli*[12] *ad Ephesios.*[13] *Lectio secunda.*

VIdete itaque fratres quomodo caute ambuletis ... vxor autem timeat virum suum.

℔ *Sabbato ex Ecclesiastico.*[14] *Lectio prima.*

HVmilia valde spiritum tuum ... in eternum non peccabis.

℔ *Ex epistola Pauli*[15] *ad Ephesios.*[16] *Lectio secunda.*

FIlij, obedite parentibus vestris in domino ... dominum nostrum Iesum Christum in incorruptione.[17] Amen.

℔ *Dominica tertia Vagantium ex Ecclesiastico.*[18] *Lectio .i.*

NOn litiges cum homine potente ... cum stultitia illius peries.

[1] *om.* 39. 41.
[2] Ca. 3. *in m.* [iii. 1–21.]
[3] Ca. 6. *in m.* [vi. 1–17.]
[4] Cap. 4 *in m.* [iv. 1–22.]
[5] [vi. 18–37.]
[6] illi: 44.
[7] *om.* 39. 41.
[8] [iv. 23—v. 14.]
[9] *Thus, for secunda.*
[10] Ca. 7 *in m.* [vii. 1–18.]
[11] apprehendet: 66.
[12] *i.* 59. *om.* 41.
[13] [v. 15–33.]
[14] [vii. 19–40.]
[15] *om.* 39. 41.
[16] Cap. 6 *in m.* [vi. 1–24.]
[17] corruptione: 41.
[18] Cap. 8 *in m.* [viii. 1–18.]

¶ [1]*Epistola Pauli ad Thessalonicenses prima.*[2] *Lectio .ij.*

PAulus et Siluanus et Timotheus ecclesie Thessalonicensium ... qui vocauit vos in suum regnum et gloriam.

¶ *Si hec dominica interponitur post pentecosten, preter primam et secundam lectionem nihil vltra hic queras, quia cetera dicenda sunt de festo duplici aut octaua tunc occurrenti.*

¶ *Si vero celebrabitur ante septuagesimam, tunc aduertendum, quod in anno in quo epiphania domini venerit in die sabbati dicenda est hic*[3] *tertia lectio.* In illo tempore dixit Iesus discipulis suis, *et oratio.* Familiam tuam. *quas inuenies in*[4] *dominica quarta vagantium. In alijs autem annis dicende sunt hic tertia lectio et oratio infrascripte.*

¶ *Tertia lectio secundum Mattheum.*[5]

IN illo tempore ascendente Iesu in nauiculam, sequuti sunt eum discipuli eius : et ecce motus magnus factus est in mari, ita vt nauicula operiretur fluctibus, et reliqua.

Homelia† Origenis.

INgrediente domino in nauiculam secuti sunt eum discipuli eius. Non[6] imbecilles sed firmi et[7] stabiles in fide : mansueti et pij spernentes mundum : non duplici corde, sed simplici. Hi ergo secuti sunt eum, non tantum gressus eius sequentes : sed magis sanctitatem eius comitantes : et iustitiam eius sectantes. Et ecce tempestas magna facta est in mari, ita vt nauicula operiretur fluctibus. Cum enim multa magna et miranda ostendisset in terra : transijt ad mare : vt et ibidem adhuc excellentiora opera demonstraret : quatenus terre marisque dominum se esse cunctis ostenderet. Ingressus ergo nauiculam, fecit turbare[8] mare, commouit ventos, concitauit fluctus. Cur hoc ideo vt discipulos mitteret in timorem et suum auxilium postularent : suamque potentiam rogantibus manifestaret. Ipsa tempestas non ex se oborta est, sed potestati paruit imperantis eius qui educit[9] ventos de thesauris suis : qui terminum mari arenam constituit. Dixit enim ei : Vsque huc venies et non vltra gradieris : sed in temetipso,[10] confringentur fluctus tui. Huius ergo iussione et precepto orta est tempestas in mari, propter occasiones superius memoratas. Facta est tempestas magna et non pusilla : vt magnum opus et non pusillum ostenderet. Quantoque fluctus nauicule irruebant : tanto magis timor discipulos conturbabat[11] vt plus magis desiderarent ad liberandum se per mirabilia saluatoris. Dominus vero dormiebat O res mirabilis et stupenda Is qui numquam obdormit

[1] *Ex : pr.* 63. 66.
[2] Cap. i. *in m.* [i. 1—ii. 12.]
[3] *hec* : 41.
[4] *om.* 60. 61.
[5] Cap. 8 *in m. add.* 39.
[6] *om.* 61.
[7] sed : 61.
[8] turbari : 39. 41.
[9] eduxit : 39.
[10] semetipso : 44.
[11] conturbat : 43.

dormit. Is qui numquam dormit neque dormitat, ipse dormire dicitur. Dormiebat quidem corpore: sed vigilabat diuinitate. Dormiebat quidem corpore : sed diuino nutu turbabat mare. Erigebatque fluctus : et apostolos conturbabat suam ostensurus potentiam.

Oratio.

DEus, qui nos in tantis periculis constitutos pro humana scis fragilitate non posse subsistere,[1] da nobis salutem mentis, et corporis vt ea, que pro peccatis nostris patimur, te adiuuante vincamus. Per dominum.

℔ *Feria .ij. ex Ecclesiastico.*[2] *Lectio .i.*

CVm iracundo non facias rixam ... sanguine tuo labaris in perditionem.

℔ *Ex Epistola .i. ad Thessalonicenses.*[3] *Lectio secunda.*

IDeo et nos gratias agimus Deo sine intermissione ... Iesu Christi cum omnibus sanctis eius. Amen.

℔ *Feria tertia ex Ecclesiastico.*[4] *Lectio prima.*

NE derelinquas amicum antiquum ... temerarius in verbo suo odibilis erit.

℔ *Ex epistola prima ad Thessalonicenses.*[5] *Lectio secunda.*[6]

DE cetero ergo fratres rogamus vos et obsecramus .. Itaque consolamini inuicem in verbis istis.

℔ *Feria quarta ex Ecclesiastico.*[7] *Lectio prima.*

IVdex sapiens iudicabit populum suum ... destruxit eos vsque in finem.

℔ *Ex epistola prima ad Thessalonicenses.*[8] *Lectio secunda.*

DE temporibus autem et momentis fratres ... Gratia domini nostri Iesu Christi vobiscum. Amen.

℔ *Feria .v. ex Ecclesiastico.*[9] *Lectio prima.*

SEdes ducum superborum destruxit deus ... qui gloriatur in substantia, paupertatem vereatur.

℔ *Epistola Pauli ad Thessalonicenses .ij.*[10] *Lectio .ij.*

PAulus et Siluanus et Timotheus: ecclesie Thessalonicensium ... gratiam Dei nostri,[11] domini Iesu Christi.

[1] sustinere: 63.
[2] [viii. 19—ix. 13.]
[3] [ii. 13—iii. 13.]
[4] [ix. 14–25.]
[5] Cap. 4 *in m.* [iv. 1—17.]
[6] *prima*: 61.
[7] Ca. 10. *in m.* [x. 1–16.]
[8] Ca. 5. *in m.* [v. 1–28.]
[9] [x. 17–34.]
[10] Ca. 1. *in m.* [i. 1–12.]
[11] et: *add.* 39. etc.

℔ *Feria sexta ex Ecclesiastico.*[1] *Lectio prima.*

SApientia humiliati exaltabit caput ... qui autem exultant in malis consenescunt in malo.

℔ *Ex epistola .ij. ad Thessalonicenses.*[2] *Lectio .ij.*

ROgamus autem vos fratres per aduentum domini nostri Iesu Christi ... in omni opere et sermone bono.

℔ *Sabbato ex Ecclesiastico.*[3] *Lectio prima.*

DAtio dei permanet iustis ... abalienabit te a tuis proprijs.

℔ *Ex epistola secunda. Ad Thessalonicenses.*[4] *Lectio .ij.*

DE cetero fratres, orate pro nobis, vt sermo dei currat et clarificetur ... Gratia domini nostri Iesu Christi cum omnibus vobis. Amen.

Dominica .iiij. Vagantium ex ecclesiastico.[5] *Lectio .i.*

SI benefeceris scito cui feceris ... multa susurrans commutabit[6] vultum suum.

℔ *Epistola Pauli ad Timotheum prima.*[7] *Lectio .ij.*

PAulus apostolus Iesu Christi secundum imperium Dei saluatoris nostri ... vt discant non blasphemare.

℔ *Si hec dominica*[8] *interponitur post pentecosten preter .i. et .ij. lectionem nihil vltra hic queras, quia cetera dicenda sunt de festo duplici aut octaua tunc occurrenti.*

℔ *Si autem*[8] *celebratur ante septuagesimam .iij.*[9] *lectio et oratio erunt infrascripte, siue dicte sint in dominica precedenti siue non. Et si post hanc dominicam poneretur: esset*[10] *alia ante septuagesimam, vt postea dicetur repetende sunt in ea* [11]*hec eadem*[11] *.iij. lectio*[12] *et oratio.*

℔ *Tertia lectio secundum Mattheum.*[13]

IN illo tempore dixit Iesus discipulis suis parabolam hanc: Simile est regnum celorum homini qui seminauit bonum semen in agro.[14] et reliqua.

℔ *Homilia sancti Augustini Episcopi.*

CVm negligenter agerent prepositi ecclesie: et dormitionem mortis acciperent apostoli: venit diabolus et superseminauit

[1] [xi. 1–16.]
[2] Ca. 2. *in m.* [ii. 1–16.]
[3] Ca. 3 *in m. Thus also* 38. [xi. 17–36.]
[4] Cap. 3. *in m.* [iii. 1–18.]
[5] Ca. 12 *in m.* [xii. 1–19.]
[6] commouebit: 38.
[7] Cap. 1. *in m.* [i. 1–1–20.]
[8]—[8] *om.* 60. 61. 64.
[9] ii: 38.
[10] etiam: 39. etc.
[11]—[11] *he eedem*: 39. 41. 61. *hæc eædem*: 44.
[12] lectiones: 38.
[13] Ca. 15 *in m. sic. om.* 38. Ca. xiij. 39. 41.
[14] suo: *add.* 39. etc.

eos quos malos filios dominus interpretatur. Sed recte[1] queritur vtrum heretici sint an male viuentes catholici? Possunt enim dici mali filij etiam heretici: qui ex eodem euangelij semine et Christi nomine procreati: prauis opinionibus ad falsa dogmata conuertuntur. Sed quod dicit eos in medio tritici seminatos: quasi videntur illi significari qui vnius communionis sunt. Veruntamen quia dominus agrum non ecclesiam: sed hunc mundum[2] interpretatur: intelliguntur heretici quia non societate vnius ecclesie vel vnius fidei: sed societate solius nominis christiani in hoc mundo permiscentur bonis: vt illi qui in eadem fide mali sunt: palea potius quam zizania reputentur: quia palea etiam fundamentum ipsum habet cum frumento: radicemque communem. In illi plane sagena qua concluduntur boni et mali pisces: non absurde mali catholici intelliguntur. Aliud est mare quod significat magis istum mundum: aliud sagena que vnius fidei vel vnius ecclesie communionem videtur ostendere. Inter hereticos et malos catholicos hoc interest: quod heretici falsa credunt: illi autem vera credentes non viuunt ita[3] credunt. Solet autem queri etiam schismatici quid ab hereticis distent: et hoc[4] inueni quod schismaticos fides diuersa non faciat: sed communionis disrupta societas. Sed vtrum inter zizania numerandi sint dubitari potest.

Oratio.

FAmiliam tuam quesumus domine continua pietate custodi: vt que[5] in sola spe gratie celestis innititur: tua semper protectione muniatur. Per dominum nostrum, etc.

℔ *Feria .ij. ex Ecclesiastico.*[6] *Lectio prima.*

QVi tetigerit picem inquinabitur ab ea ... quasi in somnis vide et vigilabis.

℔ *Ex epistola .i. ad Temotheum.*[7] *Lectio ij.*

OBsecro igitur primum omnium fieri obsecrationes, orationes ... et sanctificatione cum sobrietate.

℔ *Feria .iij. ex Ecclesiastico.*[8] *Lectio prima.*

OMni vita tua dilige deum, et inuoca illum ... faciem bonam difficile inuenies, et cum labore.

[1] *om.* 38. [2] modum: 63. [3] vt: *add.* 39. etc.
[4] hac: 66. [5] qui: 38.
[6] Ca. 13 *in m.* [xiii. 1–17.] [7] *Thus*, Ca. 2 *in m.* [ii. 1–15]
[8] [xiii. 18–32.]

¶ *Ex epistola prima ad Timotheum.*[1] *Lectio secunda.*

FIdelis sermo. Si quis episcopatum desideret[2] ... assumptum est in gloria.

¶ *Feria .iiij. ex Ecclesiastico.*[3] *Lectio prima.*

BEatus vir qui non est lapsus verbo ... qui operatur illud honorabitur in illo.

¶ *Ex epistola prima ad Timotheum.*[4] *Lectio secunda.*

SPiritus autem manifeste dicit ... et eos qui te audiunt.

¶ *Feria quinta ex Ecclesiastico.*[5] *Lectio prima.*

BEatus vir, qui in sapientia morabitur ... vsque ad inspectionem Dei.

¶ *Ex Epistola .i.*[6] *ad Timotheum.*[7] *Lectio secunda.*

SEniorem ne increpaueris ... abscondi non possunt.

¶ *Feria .vi. ex Ecclesiastico.*[8] *Lectio .i.*

NOn est speciosa laus in ore peccatoris ... fortiora his audiuit auris mea.

¶ *Ex Epistola .i.*[9] *ad Timotheum.*[10] *Lectio secunda.*

QVicunque sunt sub iugo serui ... Gratia tecum. Amen.

¶ *Sabbato ex Ecclesiastico.*[11] *Lectio .i.*

IN synagoga peccantium exardebit ignis ... quis enuntiabit? aut quis sustinebit?

¶ [12]*Epistola Pauli ad Philemonem.*[13] *Lectio secunda.*

PAulus vinctus Christi Iesu: et Timotheus frater ... Gratia domini nostri Iesu Christi cum spiritu vestro Amen.

¶ *Sciendum quod si*[14] *finitis quatuor hebdomadis vagantium,*[15] *adhuc superesset vna ante septuagesimam (vt eueniet*[16] *anno* .1546. *alias autem rarissime hoc eueniet) tunc legenda est dominica vigesima quarta post pentecosten, que est quinta vagantium, ex qua tunc tantum sumende sunt prima et secunda lectiones, nam tertia lectio et oratio repetende sunt ille que posite sunt in dominica quarta vagantium.*

[1] Cap. 3. *in m.* [iii. 1–16.] [2] desiderat: 39. etc. [3] Ca. 14 *in m.* [xiv. 1–21.]
[4] Ca. 4. *in m.* [iv. 1–16.] [5] [xiv. 22—xv. 8.]
[6] *om.* 39. [7] Ca. 5. *in m.* [v. 1–25.]
[8] [xv. 9—xvi. 6.] [9] *Pauli*: 60. 61. 64.
[10] Cap. 6. *in m.* [vi. 1–21.] i: *add.* 61. 64. [11] [xvi. 7–22.]
[12] *Ex: pr.* 63. [13] *Vnica: add.* 63. [1–15.] [14] *om.* 39.
[15] *vacantium*: 39. [16] *Thus also* 49, 61. euenit: 60. 63. 64. 66.

Dominica in septuagesima.

℔ *Notandum quod si aliquod festum duplex inciderit in hac dominica,* [1]*et in ceteris dominicis*[1] *vsque ad pascha, transferendum est vt supra in regulis generalibus.*

℔ *Notandum preterea quod ab hac dominica inclusiue vsque ad pascha non dicitur* Halleluia. *sed loco eius vsque ad feriam quintam in cena domini dicitur.* Laus tibi domine rex eterne glorie.

℔ *Ad matutinas*[2] *inuitatorium.*

Preoccupemus faciem domini, et in psalmis iubilemus ei.

Hymnus.

PRimo dierum omnium, Quo mundus extat conditus, vel quo resurgens conditor, Nos morte victa liberat.

Pulsis procul torporibus,[3] Surgamus omnes ocyus. Et nocte queramus pium, Sicut prophetam nouimus.

Nostras preces vt audiat, Suamque dextram porrigat, Et expiatos sordibus, Reddat polorum sedibus.

Presta pater pijssime, Patrique compar vnice, Cum spiritu paracleto, Regnans per omne seculum. Amen.

Antiphona. Inuocabo nomen tuum domine, ne auertas faciem tuam a clamore meo.

℔ *Liber Genesis.*[4] *Lectio .i.*

IN principio creauit deus celum et terram ... vespere et mane, dies quartus.

℔ *Sanctum Iesu Christi euangelium secundum Ioannem.*[5] *Lectio secunda.*

IN principio erat verbum, et verbum erat apud Deum et Deus erat verbum ... in sinu patris, ipse enarrauit.

℔ *Tertia lectio secundum Mattheum.*[6]

IN illo tempore dixit Iesus discipulis suis parabolam hanc. Simile est regnum celorum homini patrifamilias, qui exijt primo mane conducere operarios in vineam suam. Et reliqua.

[1]—[1] *om.* 39.
[2] *matutinum* : 39. 41. 60. 63. 66. *matu* : 44. 49. 61. 64.
[3] corporibus : 66.
[4] Cap. 1. *in m.* [i. 1–19.]
[5] Cap. 1 *in m.* [i. 1–18.]
[6] Ca. 20 *in m.*

¶ *Homelia† sancti Gregorij pape.*

REgnum celorum patrifamilias simile dicitur, qui ad ex colendam vineam suam operarios conduxit. Quis vero patrisfamilias similitudinem rectius tenet quam conditor noster? qui regit quos condidit: et electos suos sic in hoc mundo possidet quasi subiectos dominus in domo. Qui habet vineam vniuersam scilicet ecclesiam: que ab Abel iusto vsque ad vltimum electum: qui in fine mundi venturus est: quod[1] sanctos protulit: quasi tot palmites misit. Hic itaque pater familias ad excolendam vineam suam mane: hora tertia sexta, nona et vndecima, operarios conducit: quia a mundi huius initio vsque in finem: ad erudiendam plebem fidelium predicatores congregare non desistit. Mane etenim mundi fuit ab Adam vsque ad Noe: hora vero tertia a Noe vsque ad Abraham. Sexta quoque ab Abraham vsque ad Moysen. Nona autem a Moyse vsque ad aduentum domini. Vndecima vero ab aduentu domini: vsque ad finem mundi. In qua predicatores sancti apostoli missi sunt qui mercedem plenam: et tarde venientes acceperunt. Ad erudiendam ergo dominus plebem suam quasi ad excolendam vineam suam nullo tempore destitit operarios mittere: quia et prius per patres: et postmodum per legisdoctores et prophetas, ad extremum vero per apostolos dum plebis sue mores excoluit: quasi per operarios in vinee cultura magnopere laborauit. Quamuis in quolibet modulo vel mesura[2] quisquis cum fide recta bone actionis extitit: huius vinee operarius fuit. Operator ergo mane hora tertia sexta et nona antiquus ille et hebraicus populus designatur, qui in electis suis ab ipso mundi exordio dum recta fide studuit deum colere: quasi non destitit in vinee cultura laborare.[3]

¶ *Notandum, quod ab hac dominica inclusiue vsque ad feriam .v. in cena domini, quando fit officium de dominica vel feria non dicitur.* Te Deum. *post .iij. lectionem sed loco eius dicitur psalmus* Miserere. *vt*[4] *folio* 45.

¶ *Ad laudes Antiphona.*

Per singulos dies benedicam tibi, et laudabo nomen tuum.

Oratio.

PReces populi tui, quesumus domine,[5] clementer exaudi: vt qui iuste pro peccatis nostris affligimur: pro tui nominis gloria misericorditer liberemur. Per.

¶ *Ad vesperas hymnus.*

LVcis creator optime, Lucem dierum proferens. Primordijs lucis noue Mundi parans originem.

[1] quot: 39. etc. [2] mensura: 39. etc. [3] Miserere. 50. *add.* 63.
[4] *om.* 39. etc. [5] domino: 38.

Qui mane iunctum vesperi, Diem vocari precipis, Tetrum chaos illabitur, Audi preces cum fletibus.

Ne[1] mens grauata crimine, Vite sit exul munere, Dum nil perenne cogitat, Seseque culpis illigat.

Celorum pulset intimum, Vitale tollat premium, Vitemus omne noxium, Purgemus omne pessimum.

Presta pater pijssime etc.[2]

Antiphona. In tribulatione mea inuocaui dominum, et ad Deum meum clamaui.

℔ *Notandum quod inuitatorium, hymni et antiphone, huius dominice dicuntur vsque ad feriam quartam cinerum exclusiue quando fit officium de dominica vel de*[3] *feria.*

℔ *Feria .ij. ex Genesi.*[4] *Lectio .i.*

DIxit etiam deus. Producant aque reptile ... vespere et mane dies sextus.

℔ *Secundum Ioannem.*[5] *Lectio .ij.*

ET hoc est testimonium Ioannis ... quia hic est filius dei.

℔ *Feria .iij. ex Genesi.*[6] *Lectio .i.*

IGitur perfecti sunt celi et terra ... quartus ipse est Euphrates.

℔ *Secundum Ioannem.*[7] *Lectio .ij.*

ALtera die iterum stabat Ioannes ... descendentes supra filium hominis.

℔ *Feria .iiij. ex Genesi.*[8] *Lectio .i.*

TVlit ergo dominus deus hominem ... et non erubescebant.

℔ *Secundum Ioannem.*[9] *Lectio .ij.*

ET die tertia nuptie facte sunt ... sciebat quid esset in homine.

℔ *Feria .v. ex Genesi.*[10] *Lectio .i.*

SEd et serpens erat callidior ... serpens decepit me et comedi.

℔ *Secundum Ioannem.*[11] *Lectio secunda.*

ERat autem homo ex phariseis ... quia in deo [12]facta sunt.[12]

[1] De: 41.
[2] *vt supra*: 39. 41.
[3] *om.* 61.
[4] [i. 20–31.]
[5] [i. 19–34.]
[6] Ca. 2. *in m.* [ii. 1–14.]
[7] [i. 35–51.]
[8] [ii. 15–25.]
[9] Ca. 2 *in m.* [ii. 1–25.]
[10] Ca. 3 *in m.* [iii. 1–13.]
[11] Cap. 3 *in m.* [iii. 1–21.]
[12]—[12] sunt facta: 39. etc.

¶ *Feria sexta ex Genesi.*[1] *Lectio prima.*

ET ait dominus deus ad serpentem: ... ad custodiendam viam ligni vite.

¶ *Secundum Ioannem.*[2] *Lectio .ij.*

POst hec venit Iesus et discipuli eius in Iudeam terram ... oportebat autem eum transire per Samariam.

¶ *Sabbato ex Genesi.*[3] *Lectio .i.*

ADam vero cognouit vxorem ... non interficeret eum omnis qui inuenisset eum.

¶ *Secundum Ioannem.*[4] *Lectio .ij.*

VEnit ergo in ciuitatem Samarie que dicitur Sichar ... et veniebant ad eum.

¶ *Dominica*[5] *sexagesima ex Genesi.*[6] *Lectio prima.*

EGressusque Cain a facie domini ... Enos, iste cepit inuocare nomen domini.

¶ *Secundum Ioannem.*[7] *Lectio .ij.*

INterea rogabant eum discipuli dicentes: Rabbi manduca ... cum venisset a Iudea in Galileam.

¶ *Tertia lectio secundum Lucam.*[8]

IN illo tempore dixit Iesus turbis similitudinem hanc. Exijt qui seminat seminare semen suum, et reliqua.

Homelia† sancti Gregorij pape.

LEctio sancti euangelij quam modo fratres charissimi audistis expositione non indiget sed admonitione. Quam enim per semetipsum veritas exposuit, hanc discutere humana fragilitas non presumit. Sed est quod sollicita[9] in hac ipsa expositione dominica pensare debemus. Quia si nos vobis semen verbum, agrum mundum, volucres demonia, spinas diuitias significare diceremus, ad credendum nobis mens forsitan vestra dubitaret. Vnde et eisdem[10] dominus per semetipsum dignatus est exponere quod dicebat, vt sciatis rerum significationes querere in his etiam que per semetipsum noluit explanare. Exponendo ergo quod dixit figurate se loqui innotuit, quatenus certos vos redderet, cum vobis nostra fragilitas verborum illius figuras aperiret. Quis enim mihi vnquam crederet si spinas diuitias interpretari

[1] [iii. 14–24.]
[2] [iii. 22—iv. 4.]
[3] Ca. 4 *in m.* [iv. 1–15.]
[4] [iv. 5–30.]
[5] *in: add.* 39. etc.
[6] [iv. 16–26.]
[7] [iv. 31–54.]
[8] Cap. 8. *in m.*
[9] *So also* 38. solicite: 39. etc.
[10] *So also* 38. idem: 39. etc.

voluissem, maxime cum ille pungant,[1] iste delectent? Et tamen spine sunt, quia cogitationum suarum punctione mentes lacerant: et cum[2] vsque ad peccatum pertrahunt quasi inflicto vulnere cruentant. Quas bene in loco alio, euangelista attestante, nequaquam dominus diuitias, sed fallaces diuitias appellat.[3]

Oratio.

DEus qui conspicis, quia ex nulla nostra actione confidimus, concede propitius: vt contra aduersa omnia doctoris gentium protectione muniamur: per.

℔ *Feria secunda ex Genesi.*[4] *Lectio prima.*

HIc est liber generationis Adam ... Malaleel octingenti nonaginta quinque anni et mortuus est.

℔ *Secundum Ioannem.*[5] *Lectio .ij.*

POst hec erat dies festus Iudeorum ... transijt[6] a morte ad[7] vitam.

℔ *Feria tertia ex Genesi.*[8] *Lectio prima.*

VIxitque Iared centum sexaginta duobus annis ... genuit Sem Cham et Iapheth:

℔ *Secundum Ioannem.*[9] *Lectio .ij.*

AMen amen dico vobis quia venit hora et nunc est ... quomodo verbis meis credetis.

℔ *Feria .iiij. ex Genesi.*[10] *Lectio .i.*

CVmque cepissent homines multiplicari ... repleta est iniquitate.

℔ *Secundum Ioannem.*[11] *Lectio .ij.*

POst hec abiit Iesus trans mare Galilee quod est Tiberiadis ... gratias agentes Deo.[12]

℔ *Feria .v. ex Genesi.*[13] *Lectio .i.*

CVmque vidisset deus terram esse corruptam ... omnia que preceperat illi deus.

℔ *Secundum Ioannem.*[14] *Lectio .ij.*

CVm ergo vidisset turba, quia Iesus non esset ibi, neque discipuli eius ... qui est a deo, hic vidit patrem.

[1] pugnant: 61.
[2] eum: 66.
[3] Miserere. 50. *add.* 63.
[4] [v. 1–17.]
[5] Cap. 5. *in m.* [v. 1–24.]
[6] transiet: 49. 60. 61. 63. 64. 66.
[7] *So also* 38. in: 39. etc.
[8] [v. 18–31.]
[9] [v. 25–47.]
[10] Ca. 6. *in m.* [vi. 1–11.]
[11] Ca. 6 *in m.* [vi. 1–23.]
[12] *om.* 39.
[13] [vi. 12–22.]
[14] [vi. 24–46.]

℔ *Feria .vi. ex Genesi.*[1] *Lectio .i.*

DIxitque dominus ad eum : Ingredere ... quadraginta diebus et quadraginta noctibus.

℔ *Secundum Ioannem.*[2] *Lectio .ij.*

AMen amen dico vobis, qui credit in me, habet vitam eternam ... esset vnus ex duodecim.

℔ *Sabbato ex Genesi.*[3] *Lectio prima.*

IN articulo diei illius ingressus est Noe ... aque terram centum quinquaginta diebus.

℔ *Secundum Ioannem.*[4] *Lectio .ij.*

POst hec autem ambulabat Iesus in Galileam ... iustum iudicium iudicate.

℔ *Dominica in quinquagesima*[5] *ex Genesi.*[6] *Lectio prima.*

RECordatus autem deus Noe ... non est reuersa vltra ad eum.

℔ [7]*Secundum Ioannem.*[8] *Lectio .ij.*

DIcebant ergo quidam ex Ierosolymitis[9] ... nemo misit super eum manus.

℔ *Tertia lectio secundum Lucam.*[10]

IN illo tempore assumpsit Iesus duodecim discipulos suos secreto, et ait illis. Ecce ascendimus Ierosolymam, et consummabuntur omnia, que scripta sunt per prophetas de filio hominis. Et reliqua.

℔ *Homilia sancti Gregorij pape.*

REdemptor noster preuidens ex passione sua discipulorum animos perturbandos: eis longe ante eiusdem passionis penam, et resurrectionis sue gloriam predicit, vt dum eum morientem (sicut predictum est) cernerent: etiam resurrecturum non dubitarent. Sed quia carnales adhuc discipuli nullo modo valebant capere verba mysterij: venitur ad miraculum. Ante eorum oculos cecus lumen recipit vt qui celestis mysterij verba non caperent, eos ad fidem celestia facta solidarent.[11] Sed miracula domini et saluatoris nostri sic accipienda sunt fratres mei:[12] vt et in veritate credantur facta: et tamen per

[1] Cap. 7. *in m.* [vii. 1–12.]
[2] [vi. 47–72.]
[3] [vii. 13–24.]
[4] Ca. 7. *in m.* [vii. 1–24.]
[5] *ex: add.* 38. *twice.*
[6] Cap. 8. *in m.* [viii. 1–12.]
[7] *Sanctum Iesu Christi Euangelium: pr.* 38.
[8] [vii. 25–44.]
[9] Ierosolymitanis: 43. 49. 60. 63. 66.
[10] *c. xviii: add.* 39.
[11] solicitarent: 66.
[12] *om.* 43.

significationem nobis aliquid innuant. Opera quippe eius et per penitentiam[1] aliud ostendunt: et per mysterium aliud loquuntur. Ecce enim quis iuxta historiam cecus iste fuerit ignoramus: sed tamen per mysterium quid significet nouimus. Cecus quippe est genus humanum quod in parente primo a paradisi gaudijs expulsum claritatem superne lucis ignorans: damnationis sue tenebras patitur. Sed tamen per redemptoris sui presentiam illuminatur, vt eterne lucis gaudia iam per desiderium videat: atque in via vite boni operis gressus ponat. Notandum vero[2] est: quod cum[3] Iesus Hiericho appropinquare dicitur: cecus illuminatur. Hiericho quippe interpretatur luna. Luna autem in sacro eloquio pro defectu carnis ponitur: quia dum menstruis momentis decrescit: defectum nostre mortalitatis designat.[4]

Oratio.

PReces nostras, quesumus domine clemenʒter exaudi: atque a peccatorum vinculis absolutos, ab omni nos aduersitate custodi: per dominum nostrum.

℔ *Feria secunda ex Genesi.*[5] *Lectio prima.*

IGitur sexcentesimo primo anno vite Noe ... estas et hyems, nox et dies non requiescent.

℔ *Secundum Ioannem.*[6] *Lectio .ij.*

VEnerunt ergo ministri ad pontifices ... iam amplius noli peccare.

℔ *Feria iij. ex Genesi.*[7] *Lectio .i.*

BEnedixitque deus Noe et filijs eius ...neque erit deinceps diluuium dissipans terram.

℔ *Secundum Ioannem.*[8] *Lectio .ij.*

ITerum ergo locutus est eis Iesus ... multi crediderunt in eum.

℔ *Feria quarta Cinerum.*

℔ *Si in hac feria inciderit festum duplex transferendum est in sequentem diem, vt supra dictum fuit, si autem inciderit in alijs ferijs vsque ad triduum ante pascha, officium fiet de festo duplici, et pro commemoratione ferie dicenda est eius oratio in laudibus, et vesperis post orationem festi duplicis, et similiter fiet quando in aliqua feria celebrabitur festum aliquod duplex translatum ex hac feria quarta cinerum, aut ex dominicis*[9] *quadragesime.*

[1] *So also* 38: potentiam: 39. etc.
[2] tamen: 39.
[3] quando: 39.
[4] Miserere. 50. *add.* 63.
[5] [viii. 13–22.]
[6] [vii. 45—viii. 11.]
[7] Ca. 9. *in m.* [ix. 1–11.]
[8] [viii. 12–30.]
[9] dominica: 38.

℔ *Notandum preterea quod nullum festum simplex*[1] *celebrandum est per totam quadragesimam, sed si aliquod occurrerit, fiet*[2] *officium de feria, et pro commemoratione illius festi simplicis*[3] *in fine prime antequam dicatur.* Preciosa. *dicetur*[4] *eius oratio propria, si habuerit, alioquin de communi, quemadmodum dictum fuit in dominica prima aduentus.*

℔ *Aduertendum insuper quod in sabbatis quadragesime non debet fieri officium de beata virgine sed solum debet fieri commemoratio solita post orationem ferie in laudibus et vesperis vt in alijs diebus.*

℔ *Item omittende sunt tertie lectiones occurrentes in calendario ex epistolis Pauli per totam quadragesimam, in qua cuilibet ferie assignata est propria .iij. lectio.* ℔ *Et supra dicta ordinata sunt iuxta decreta conciliorum*[5] *antiquorum de quibus in prefatione.*

℔ *Ad matutinum inuitatorium.*

Hodie si vocem Domini audieritis, nolite obdurare, [6]et cetera.[6]

Hymnus.

EX more docti mystico seruemus hoc ieiunium, Deno dierum circulo Ducto quater[7] notissimo.[8]

Lex et prophete primitus Hoc pretulerunt, postmodum Christus sacrauit omnium Rex atque factor temporum.

Vtamur ergo parcius Verbis, cibis, et potibus. Somno, iocis, et arctius Perstemus in custodia.

Dicamus omnes cernui, Clamemus atque singuli, Ploremus ante iudicem, Fleamus[9] iram vindicem.

Nostris malis offendimus Tuam deus clementiam, Effunde nobis desuper Remissor indulgentiam.

Presta beata trinitas, Concede simplex vnitas, Vt fructuosa sint tuis ieiuniorum munera. Amen.

[10]Conuertimini ad me, in toto corde vestro in ieiunio, et fletu, et planctu.

℔ *Ex Joęl. Lectio .i.*[11]

NVnc ergo, dicit dominus, conuertimini ad me ... quia superbe egit.

[1] *duplex*: 66. [2] *sit*: 61. [3] *So also* 66. [4] *dicitur*: 63.
[5] *consiliorum*: 61. [6—6] corda vestra: 39. etc. [7] quatuor: 43.
[8] nouissimo: 39. 60. 61. [9] *So also* 38: Flectamus: 39. etc.
[10] *Antiphona*: *pr.* 39. etc. [11] *Ca.* 2 *in m.* [ii. 12–20.]

℣ *Secundum Ioannem*[1] *Lectio secunda.*

DIcebat ergo Iesus ad eos ... est qui querat et iudicet.

℣ *Tertia lectio secundum Mattheum.*

IN illo tempore: dixit Iesus discipulis suis. Cum ieiunatis: nolite fieri sicut hypocrite tristes. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini Episcopi.

CVm ieiunatis (inquit) nolite fieri sicut hypocrite tristes. Exterminant enim facies suas: vt appareant hominibus ieiunantes. Amen dico vobis: receperunt mercedem suam. Vos autem ieiunantes: vngite capita vestra: et[2] facies vestras lauate, ne videamini hominibus ieiunantes: sed patri vestro qui[3] est in abscondito et pater vester qui est in abscondito reddet vobis. Manifestum est his preceptis: omnem nostram intentionem in interiora debere gaudia dirigi: ne foris querentes mercedem huic seculo conformemur: et amittamus promissionem tanto solidioris, atque firmioris quanto interioris beatitudinis: quam[4] nos elegit deus conformes fieri imagini filij sui. In hoc autem capitulo maxime animaduertendum est: non in solo rerum corporearum nitore atque pompa: sed etiam in ipsis sordibus lutuosis esse posse iactantiam: et eo periculosiorem: quo sub nomine: seruitutis dei decipit. Qui ergo immoderato cultu corporis atque vestitu, vel ceterarum rerum nitore fulget: facile conuincitur rebus ipsis pomparum seculi esse sectator: et[5] nequaquam fallit[6] dolosa imagine sanctitatis. Qui[7] autem in professione christianitatis inusitato squalore ac sordibus intentos in se hominum oculos facit, cum id voluntate faciat non necessitate patiatur, ex ceteris eius operibus potest conuinci, vtrum hoc contemptu superflui cultus: aut[8] ambitione aliqua faciat quia nobis sub ouina pelle cauendos lupos dominus precepit. Sed ex fructibus (inquit) eorum cognoscetis eos.[9]

℣ *Ad laudes antiphona.*

Ecce nunc tempus acceptabile ecce nunc dies salutis commendemus nosmetipsos in multa patientia.

Oratio.

PResta Domine fidelibus tuis vt ieiuniorum veneranda solennia et congrua pietate suscipiant, et secura deuotione percurrant. Per.

[1] [viii. 31–50.] [2] et: *om.* 38. [3] quae: 38.
[4] qua: 39. etc. [5] *om.* 61. [6] falli: 66.
[7] Quia: 61. [8] an: 60. 61. 64. [9] Miserere. 50. *add.* 63.

℔ *Notandum quod in hac feria quarta cinerum preter officium diei dicuntur septem psalmi penitentiales cum letania,*[1] *et orationibus vt in fine breuiarij.*

℔ *Item notandum, quod in omnibus sextis ferijs quadragesime excepta*[2] *sexta feria hebdomade sancte dicuntur simili modo septem psalmi, vel matutinum cum laudibus pro defunctis, vt suis locis annotatur.*[3]

℔ *Aduertendum*[4] *quod si in aliqua ex predictis sextis ferijs celebrabitur festum duplex non dicuntur septem psalmi, nec officium defunctorum.*

℔ *Ad vesperas hymnus.*

AVdi benigne conditor, Nostras preces cum fletibus, In hoc sacro ieiunio, Fusas quadragenario.

Scrutator alme cordium Infirma tu scis virium : Ad te reuersis exhibe, Remissionis gratiam.

Multum quidem peccauimus : Sed parce confitentibus : Ad laudem tui nominis, confer medelam languidis.

Sic corpus extra conteri, Dona per abstinentiam, Ieiunet vt mens sobria, A labe prorsus criminum.

Presta beata trinitas.

Antiphona. Derelinquat impius viam suam, et vir iniquus cogitationes suas, et reuertatur ad dominum : et miserebitur eius.

℔ *Notandum quod inuitatorium, hymni, et antiphone*[5] *huius quarte ferie cinerum dicuntur vsque ad dominicam de passione exclusiue in omnibus diebus nisi celebretur aliquod festum duplex.*

℔ *Feria quinta post diem cinerum ex Genesi.*[6] *Lectio prima.*

DIxitque deus Hoc est signum federis ... et mortuus est.

℔ *Secundum Ioannem.*[7] *Lectio .ij.*

AMen amen dico vobis si quis sermonem ... schisma erat inter eos.

℔ *Tertia lectio secundum Matheum.*[8]

IN illo tempore, Cum intrasset Iesus Capharnaum accessit ad eum Centurio rogans eum et dicens : Domine puer meus iacet paraclytus[9] in domo et male torquetur. Et ait illi Iesus. Ego veniam et curabo eum, Et reliqua.

[1] *litanijs* : 63. [*See* p. 395.]
[2] *excepto* : 38.
[3] notatur : 38.
[4] *autem : add.* 39. etc.
[5] antiphona : 38.
[6] [ix. 17–29.]
[7] [viii. 51—ix. 16.]
[8] *Caput octauum : add.* 39.
[9] paralyticus : 38. etc.

Homilia sancti Augustini Episcopi.

VIdeamus vtrum de seruo Ceuturionis sibi Mattheus Lucasque consentiant. Mattheus enim dicit: accessit ad eum Centurio rogans eum et dicens: Puer meus iacet in domo paralyticus. Cui videtur repugnare quod Lucas ait. Et cum audisset de Iesu, misit ad eum seniores iudeorum, rogans eum vt descenderet et sanaret seruum eius. At illi cum venissent ad Iesum rogabant eum sollicite dicentes ei, quia dignus est vt hoc ei prestes, diligit enim gentem nostram et synagogam ipse edificauit nobis. Iesus autem ibat cum illis. Et cum iam non longe essent a domo, misit ad eum Centurio amicos dicens: Domine noli vexari. Non enim sum dignus, vt intres sub tectum meum, propter quod et meipsum non sum dignus[1] arbitratus vt venirem ad te, sed dic verbo, et sanabitur puer meus. Si enim ita hoc gestum est: quomodo erit verum quod Mattheus narrat. Accessit ad eum quidam Centurio cum ipse non accesserit sed amicos miserit. Nisi diligenter aduertentes intelligamus Mattheum non omnino deseruisse vsitatum modum loquendi. Non enim solum dicere solemus accessisse aliquem, etiam antequam perueniat illuc quo dicitur accessisse. Vnde etiam dicimus parum accessit vel multum accessit eo quo appetit peruenire. Verumetiam [2]ipsa preuentione[2] cuius adipiscendi causa acceditur: dicimus plerunque factum: et si eum ad quem peruenit non videat ille qui peruenit: cum per amicum peruenit: ad aliquem: cuius ei fauor est necessarius.[3]

Oratio.

DEus, qui culpa offenderis penitentia placaris: preces populi tui supplicantis: propitius respice: et flagella tue iracundie, que pro peccatis nostris meremur auerte, per dominum.

℔ *Feria sexta post diem Cinerum, ex Genesi.*[4] *Lectio prima.*

HEc[5] sunt generationes filiorum Noe ... de quibus egressi sunt Philistijm, et Caphtorim.

℔ *Secundum Ioannem.*[6] *Lectio .ij.*

DIcunt ergo ceco iterum[7] Tu quid dicis ... Peccatum ergo vestrum manet.

[1] dignum: 39. 43. 44. 49. 60. 63. 64. 66.
[2—2] ipsam peruentionem: 60. 64.
[3] Miserere. 50. *add.* 63.
[4] Ca. 10. *in m.* [x. 1–14].
[5] *So also* 38. Hae: 39. etc.
[6] [ix. 17–41.] *Lucam*: 43.
[7] iterunt: 60.

℣ *Tertia lectio secundum Mattheum.*[1]

IN illo tempore. Dixit Iesus discipulis suis Audistis quia dictum est antiquis, Diliges proximum tuum et odio habebis inimicum tuum? Et reliqua.

℣ *Homilia origenis.*

SIcut illa alia precepta data eis fuerant in lege, sic et hoc. Sicut enim ad[2] dimittendas vxores iussum fuerat vt eas non interficerent sic et ad odiendum inimicum mandatum fuit, vt et amicum non odissent.[3] Concessa sunt autem ista populo illi veteri adhuc rudi et infirmo: quanquam inimicus qui odio habendus dicitur iuxta subtiliorem intellectum diabolus possit intelligi. Ceterum in euangelio quod lege veteri[4] longe excellentius et perfectius est: quid magister perfectionis dicat audiamus. Ait enim discipulis suis: Dilige[5] inimicos vestros: benedicite maledicentibus vobis: et benedicite his qui oderunt vos: et orate pro persequentibus vos. Secundum legem diliges proximum tuum et odies inimicum tuum. Et secundum euangelium inimicum et proximum diliges. Diligite inimicos vestros. Imperfectionem legis: euangelium adimpleuit. Infirmitatem eorum qui sub circuncisione erant: hi qui sub gratia fuerunt confirmauerunt: quibus velut firmissimis et perfectis[6] viris: dominus hoc mandabat dicens. Diligite inimicos vestros: vos mansueti, vos mites, vos benigni, vos immaculati, vos imitatores mei. Vos me sequentes: vos diligite inimicos vestros, siue paganos, idolorum cultores siue hereticos infideles. Isti enim sunt inimici vestri: isti sunt veritatis aduersarij.[7]

Oratio.

INchoata ieiunia quesumus domine benigno fauore prosequere: vt obseruantia,[8] quam corporaliter exhibemus, mentibus etiam synceris exercere valeamus. Per. etc.

℣ *Aduertendum quod in hac* [9]*sexta feria*[9] *dicitur matutinum cum suis laudibus*[10] *pro defunctis.*

℣ *Sabbato post diem Cinerum ex Genesi.*[11] *Lectio prima.*

CHanaan autem genuit Sidonem ... gentes in terra post diluuium.

℣ *Secundum Ioannem.*[12] *Lectio .ij.*

AMen amen dico vobis qui non intrat ... potest cecorum oculos aperire?

[1] cap. 5. *in m.*
[2] in: 43.
[3] obedissent: 66.
[4] et: *add.* 39.
[5] Diligite: 38. etc.
[6] perfecti: 63.
[7] Miserere. 50. *add.* 63.
[8] obseruantiam: 39. etc.
[9]—[9] *feria sexta*: 60.
[10] *et vesperis: add.* 66.
[11] [x. 15–32.]
[12] Ca. 10. *in m.* [x. 1–21.

¶ *Tertia lectio*[1] *secundum Marcum.*[2]

IN illo tempore: Cum sero esset factum erat nauis in medio mari: et ipse solus in terra, Et reliqua.

¶ *Homilia Bede presbyteri.*

ET cum dimisisset eos: abijt in montem solus orare. Non omnis qui orat ascendit in montem. Est enim oratio que peccatum facit. Sed bene orat qui deum orando querit, hic a terrenis ad superiora progrediens verticem curie sublimioris ascendit. Qui vero de diuitijs aut de honore seculi: aut certe de inimici morte solicitus obsecrat ipse in infimis iacens: viles ad deum preces mittit. Orat autem dominus non vt pro se obsecret: sed vt pro me impetret Nam et si omnia posuerit pater in potestate filij: filius tamen vt formam hominis impleret: obsecrandus[3] patrem putat esse pro nobis, quia noster aduocatus est. Aduocatum (inquit) habemus apud patrem dominum Iesum Christum. Si aduocatus est: debet pro nostris interuenire peccatis. Non ergo quasi infirmus: sed quasi pius obsecrat. Vis scire quod omnia que velit possit et aduocatus et iudex est? In altero pietatis officium: in altero insigne est potestatis. Et cum sero esset factum: erat nauis in medio mari: et ipse solus in terra videns eos laborantes in remigando: erat enim ventus contrarius eis. Labor discipulorum in remigando: et contrarius eis ventus labores sancte ecclesie varios designant, que inter vndas seculi aduersantis et[4] immundorum flatus spirituum ad quietem patrie celestis: quasi ad fidam[5] littoris stationem peruenire conatur.[6]

Oratio.

ADesto domine supplicationibus nostris: et concede, vt hoc solenne ieiunium quod animabus corporibusque curandis salubriter iustitutum est deuoto seruitio celebremus. Per dominum nostrum.

¶ *Ab hoc sabbato inclusiue vsque ad pascha vespere dicuntur ante cenam meridianam in omnibus diebus etiam festiuis, exceptis dominicis in quibus dicuntur hora consueta.*

¶ *Dominica prima quadragesime, ex Genesi.*[7] *Lectio prima.*

ERat autem terra labij vnius ... et genuit filios et filias.

[1] Ca. 6. *in m.*
[2] *Matthaeum*: 44.
[3] obsecrandum: 39. etc.
[4] *om.* 66.
[5] fidem: 39. 66.
[6] Miserere. 50. *add.* 63.
[7] Ca. 11. *in m.* [xi. 1–15.]

℔ *Secundum Ioannem.*[1] *Lectio .ij.*

FActa sunt autem encenia in Ierosolymis: ... multi crediderunt in eum.

℔ *Tertia lectio secundum Mattheum.*[2]

IN illo tempore. Ductus est Iesus in desertum a spiritu vt tentaretur a diabolo. Et cum ieiunasset quadraginta diebus et quadraginta noctibus, postea esurijt. Et reliqua.

℔ *Homelia† sancti Gregorij pape.*

DVbitari a quibusdam solet a quo spiritum[3] sit Iesus ductus in desertum, propter hoc quod subditur. Assumpsit eum diabolus in sanctam ciuitatem: et rursum: assumpsit eum in montem excelsum valde Sed vere et[4] absque vlla questione conuenienter accipitur vt a sancto spiritu in desertum ductus credatur vt illuc eum suus spiritus duceret, vbi hunc ad tentandum spiritus malignus inueniret. Sed ecce cum dicitur deus homo vel in excelsum montem vel in sanctam ciuitatem assumptus a diabolo: mens refugit: humane[5] hoc audire aures expauescunt. Cum tamen non esse incredibilia ista cognoscimus, si in illo et alia facta pensamus. Certe iniquorum omnium diabolus caput est et huius capitis membra sunt omnes iniqui. An non diaboli membrum Pilatus fuit An non diaboli membra iudei persequentes et milites crucifigentes fuerunt? quid ergo mirum si se ab illo permisit in montem duci et tentari: qui se[6] pertulit etiam a membris illius crucifigi? Non est ergo indignum redemptori nostro quod tentari voluit qui venerat occidi. Iustum quippe erat: vt sic tentationes nostras suis tentationibus vinceret sicut mortem nostram venerat sua morte superare.[7]

Oratio.

DEus qui ecclesiam tuam annua quadragesimali obseruatione purificas, presta familie tue vt quod a te obtinere abstinendo nititur, hoc bonis operibus exequatur. per.

℔ *Feria secunda ex Genesi.*[8] *Lectio .i.*

VIxit autem Heber triginta quatuor annis, ... mortuus est in Haran.

℔ *Secundum Ioannem.*[9] *Lectio .ij.*

ERat autem quidam languens Lazarus ... consolarentur eas de fratre suo.

[1] [x. 22–42.] [2] cap. 4. *in m.* [3] spiritu: 38 etc.
[4] *om.* 66. [5] humana: 44. [6] *om.* 38.
[7] Miserere 50. *add.* 63. [8] [xi. 16–32.] [9] Ca. 11. *in m.* [xi. 1–19.]

℣ *Tertia lectio secundum Mattheum.*[1]

IN illo tempore. Dixit Iesus discipulis suis. Cum venerit filius hominis in maiestate sua : et omnes angeli eius cum eo : tunc sedebit super sedem maiestatis sue : et congregabuntur ante eum omnes gentes.[2]

Homilia sancti Augustini episcopi.

CVm autem venerit filius hominis in maiestate sua : et omnes angeli eius cum eo : tunc sedebit in sede maiestatis sue et congregabuntur ante eum omnes gentes : et separabit eos ab inuicem : sicut pastor segregat oues ab hedis : et statuet oues quidem a dextris : hedos autem a sinistris : tunc dicet eis, qui a dextris eius erunt Venite benedicti patris mei percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi Vbi lumen indeficiens : vbi gaudium sempiternum vbi vita perennis et immortalis, et letitia sempiterna cum angelis et apostolis. Vbi lux[3] lucis et fons luminis. Vbi ciuitas sanctorum Ierusalem celestis. Vbi conuentus martyrum et patriarcharum cum Abraham Isaac et Iacob : et sanctorum omnium. Vbi dolor nullus, nec tristitia post gaudium Vbi nox effugiet et senectus non apparebit. Vbi charitas inexplebilis. Vbi pax indiuidua. Vbi assistunt angeli et vniuerse potestates, vbi manna id est cibus celestis : et vita angelica. Et vt infinita in breui comprehendam. Vbi omnis dolor et omne malum non videbitur : et omne bonum non deesse vnquam poterit. Tunc iusti ad hec[4] respondebunt dicentes. Domine cur tantam et talem nobis gloriam preparasti? Tunc et ipse eis respondebit. Pro misericordia vestra et fide. Pro hilaritate et patientia. Pro longanimitate et mansuetudine. Pro veritate et iustitia. Pro continentia et humilitate. Pro hospitalitate et affabilitate. Pro gaudio ad peregrinos et ignotos. Prc iustitia et sanctitate, Pro tristitia vestra in malo proximi. Pro letitia vestra in bonis eius. Pro gaudio vestro in his qui nec sermonem ociosum de ore suo proferunt. Pro timore dei in his qui nec transgrediuntur pactum aut[5] iota vnum aut vnum apicem de lege domini. Pro eo quod non accepistis munera super innocentem : nec mendacium pro veritate.[6]

Oratio.

COnuerte nos deus salutaris noster : et vt nobis ieiunium quadragesimale proficiat : mentes nostras celestibus instrue disciplinis. per.

[1] Ca. 25. *in m.* [2] Et reliqua : *add.* 39. etc. [3] lex : 66.
[4] hunc : 66. [5] *om.* 39. etc. [6] Miserere. 50. *add.* 63.

℔ *Feria tertia ex Genesi.*[1] *Lectio prima.*

DIxit autem dominus ad Abram Egredere ... vadens et vltra progrediens ad meridiem.

℔ *Secundum Ioannem.*[2] *Lectio .ij.*

MArtha ergo vt audiuit quia Iesus venit ... videbis gloriam dei?

℔ *Tertia lectio secundum Mattheum.*[3]

IN illo tempore. Cum intrasset Iesus Hierosolymam commota est vniuersa ciuitas dicens: Quis est hic. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini episcopi.

ET venit Hierosolymam, et cum introisset templum, cepit eijcere vendentes et ementes de templo, et mensas nummulariorum et[4] cathedras vendentium columbas euertit. Quod maledicendo ficum infructuosam per figuram fecit dominus, hoc idem mox[5] aperte ostendit, eijciendo improbos de templo. Neque enim aliquid peccauerat arbor,[6] que esuriente domino poma non habuit, quorum necdum tempus aduenerat. Sed peccauere sacerdotes qui in domo domini secularia negocia gerebant, et fructum pietatis quem debuerant, quemque in eis dominus esuriebat ferre recusabant Arefecit dominus arborem maledictam, vt homines hoc videntes, siue audientes, multo magis intelligerent se diuino condemnandos esesse[7] iudicio, si absque operum fructu de plausu tantum sibi religiosi sermonis, velut de sonitu et blandimento viridantium gloriarentur[8] foliorum. Verum quia non intellexerunt, consequenter in ipsos districtionem emerite vltionis exercuit. Eiecitque commercia rerum humanarum de templo illo, quo[9] diuina[10] res tantum agi, hostias et oblationes deo offerri, verbum dei legi, audiri[11] decantari preceptum erat. Et quidem credendum[12] quod ea tantum vendi et emi repererat in templo, que ad ministerium templi eiusdem necessaria erant, iuxta hoc quod alias factum legimus cum idem templum ingrediens inuenit in eo ementes et vendentes oues et boues et columbas. Que nimirum omnia non nisi vt offerrentur in domo domini vendebantur,[13] eos qui de longe venerant ab indigenis comparare credendum est.[14]

[1] Ca. 12 *in m.* [xii. 1–9.]
[2] [xi. 20–40.]
[3] Ca. 21. *in m.*
[4] *om.* 38.
[5] *om.* 39.
[6] ardor: 41.
[7] *Thus for* esse.
[8] gloriaretur: 38.
[9] qui: 38. in quo: 60. 64.
[10] diuinas: 60. 64.
[11] et: *add.* 39. etc.
[12] est: *add.* 39. etc.
[13] et; *add.* 39. 41. 60. 61. 63. 64.
[14] Miserere. 50. *add.* 63.

Oratio.

RESpice domine familiam tuam et presta, vt apud te mens nostra tuo desiderio refulgeat, que se carnis maceratione castigat : Per dominum.

℔ *Feria iiij. ex Genesi.*[1] *Lectio .i.*

FActa est autem fames in terra ... omnia que habebat.

℔ *Secundum Ioannem.*[2] *Lectio .ij.*

TVlerunt ergo lapidem ... vt apprehendant eum.

℔ *Tertia lectio secundum Mattheum.*[3]

IN illo tempore : Accesserunt ad Iesum scribe et pharisei dicentes : Magister volumus a te signum videre. Et reliqua.

℔ *Homilia sancti Augustini Episcopi.*

ET[4] que de sancto euangelio recitata sunt fratres mei, si omnia pertractare cupimus, vix tempus sufficit[5] singulis, quanto magis ergo non sufficit omnibus ? Ionam prophetam qui deiectus in mari belue marine vtero exceptus est, et die tertio viuus euomitur : figuram gessisse saluatoris, qui passus est, et die tertia resurrexit, ipse saluator ostendit. Accusatus est populus Iudeorum in comparatione niniuitarum : quoniam niniuite ad quos redarguendos missus est Ionas propheta, agendo penitentiam iram dei placauerunt, et misericordiam meruerunt. Ecce, inquit, plusquam Ionas hic volens intelligi, seipsum dominus Iesus. Audierunt illi seruum, et vias suas correxerunt, audierunt isti dominum et contempserunt, et insuper occiderunt. Regina austri exurget inquit, in iudicio cum generatione hac, et condemnabit eam. Venit enim a finibus terre audire sapientiam Salomonis et ecce plusquam Salomon hic. Non fuit magnum Christo plus esse quam Ionas, plus esse quam Salomon : iste enim dominus, illi serui erant. Sed tamen quales sunt qui presentem dominum contempserunt, quando alienigene seruos eius audierunt.[6]

Oratio.

PReces nostras quesumus domine clementer exaudi, et contra cuncta nobis aduersantia, dexteram tue maiestatis extende : Per dominum.

[1] [xii. 10–20.] [2] [xi. 41–56.] [3] Ca. 12. *in m.*
[4] Ea : 39. etc. [5] fuffit a : 38. [6] Miserere. 50. *add.* 63.

℔ *Feria .v. ex Genesi.*[1] *Lectio .i.*

ASCendit ergo Abram de Egypto ... edificauitque ibi altare domino.

℔ *Secundum Ioannem.*[2] *Lectio .ij.*

IEsus ergo ante sex dies pasche ... Ecce mundus totus post eum abijt.

℔ *Tertia lectio secundum Mattheum.*[3]

IN illo tempore. Egressus Iesus secessit in partes Tyri et Sidonis. *Et reliqua.*

Homilia Originis.†

FRatres, dicet aliquis ex vobis, feci peccata multa et magna. Et quis ex nobis est qui non peccet? Tu dicis : Erraui super omnes homines, sufficit tibi in sacrificio ista confessio. Dic tu prior iniquitates tuas vt iustificeris, et cognosce teipsum quoniam peccator es habeas tristitiam cum conuerteris, esto mestus et noli desperare, sed lachrymas compunctus effunde. Numquid aliud fuit in meretrice, quam lachrymarum effusio? Et ex hac profusione inuenit presidium, et accepta fiducia accessit ad fontem mesericordie† dominum Iesum. Sed veniamus ad causam. Quid ergo est o euangelista? Et inde transiens dominus venit in partes Tyri et Sidonis, et ecce mulier Chananea. Mira res o euangelista. Ecce mulier caput peccati, arma diaboli, expulsio paradisi, delicti mater, corruptio legis antique. Et ecce mulier veniebat ad dominum Iesum. Mulier alienigena de gentibus nouella plantatio Mirum negotium. Iudei fugiunt, chananea sequitur, domestici derelinquunt, alienigena adheret, iungere ac proximare cupit. Ecce mulier de finibus illis egressa clamabat dicens. Miserere mei Domine fili Dauid, mulier hec euangelista efficitur. Probauit enim diuini consilij sacramentum, quando et diuinam[4] virtutem obsecrat, et carnis naturam confitetur dicens : miserere mei domine fili dauid.[5]

Oratio.

DEuotionem populi tui quesumus domine benignus intende, vt qui per abstinentiam macerantur in corpore, per fructum boni operis reficiantur in mente : Per dominum.

℔ *Feria .vi. ex Genesi.*[6] *Lectio .i.*

FActum est autem in illo tempore ... qui habitabat in Sodomis.

[1] Ca. 13 *in m.* [xiii. 1–18.] [2] [xii. 1–19.] [3] Ca. 15 *in m.*
[4] diuina : 66. [5] Miserere. 50. *add.* 63. [6] Ca. 14. *in m.* [xiv. 1–12.]

℣ *Secundum Ioannem.*[1] *Lectio .ij.*

ERant autem quidam gentiles ... credite in lucem, vt filij lucis sitis.

℣ *Tertia*[2] *lectio secundum Ioannem.*[3]

IN illo tempore: Erat dies festus Iudeorum, et ascendit Iesus Hierosolymam. Et reliqua.

℣ *Homilia sancti augustini Episcopi.*

MIrum non esse debet a deo factum miraculum, mirum enim esset si homo fecisset. Magis gaudere quam mirari debemus, quia dominus noster et saluator Iesus Christus homo factus est quam quod diuina miracula inter homines Deus fecit. Plus est enim ad salutem nostram quod factum est propter homines, quam quod fecit deus inter homines. Et plus est quod vitia sanauit animarum nostrarum, quam quod sanauit languores corporum mortuorum.[4] Sed quia ipsa anima non eum nouerat a quo sananda erat, et oculos habens in carne vnde facta corporalia videret, nondum habebat sanos in corde, vnde deum latentem cognosceret, fecit quod videri poterat, vt sanaret vnde videri non poterat. Ingressus est locum vbi iacebat multitudo magna languentium, cecorum, claudorum, et aridorum. Et cum esset medicus et animarum et corporum, et venisset saluare omnes animas crediturorum de illis languentibus vnum elegit quem sanaret vt vnitatem significaret. Si mediocri corde et quasi humano captu et ingenio consideremus facientem et quod ad potestatem pertinet non magnum aliquid perfecit, et quod ad benignitatem parum fecit. Tot iacebant et vnus curatus est, cum posset uno verbo omnes erigere.[5]

Oratio.

ESto domine propitius plebi tue, et quam tibi facis esse[6] deuotam: benigno refoue miseratus auxilio. Per dominum.

Hodie dicuntur septem psalmi.

℣ *Sabbato ex Genesi.*[7] *Lectio prima.*

ET ecce vnus qui euaserat ... isti accipient partes suas.

℣ *Secundum Ioannem.*[8] *Lectio .ij.*

HEc locutus est Iesus et abijt ... sicut dixit mihi pater sic loquor.

[1] [xii. 20–36.]
[2] *ij:* 43.
[3] *Ca. v.: add.* 39.
[4] morituorum: 39. etc.
[5] Miserere. 50: *add.* 63.
[6] *om.* 38.
[7] [xiv. 13–24.]
[8] [xii. 36–50.]

Tertia lectio secundum Mattheum.[1]

IN illo tempore. Assumpsit Iesus Petrum et Iacobum, et Ioannem fratrem eius: et duxit illos in montem excelsum seorsum, et transfiguratus est ante eos. Et reliqua.

Homilia sancti Leonis pape.

EVangelica lectio dilectissimi, que per aures corporis interiorem mentium nostrarum pulsauit auditum, ad magni sacramenti nos intelligentiam vocat. Quam inspirante gratia dei facilius assequemur, si considerationem nostram ad ea que paulo superius sunt narrata referamus. Saluator enim humani generis deus Christus, condens eam fidem que impios ad iustitiam, et mortuos reuocat ad vitam, ad hoc discipulos suos doctrine monitis, et operum miraculis imbuebat, vt idem et vnigenitus dei, et filius hominis crederetur. Nam vnum horum sine alio non proderat ad salutem: et equalis erat periculi, dominum nostrum Iesum Christum, aut deum tantummodo sine homine, aut sine deo solum hominem credidisse, cum vtrumque esset pariter confitendum. Quia sicut deo vera humanitas, ita homini inerat vera diuinitas. Ad confirmandam ergo huius fidei salubritatem interrogauerat discipulos suos dominus inter diuersas aliorum opiniones quid ipsi de eo crederent, quidue sentirent. Vbi apostolus Petrus per reuelationem summi patris, corporea superans et humana transcendens vidit oculis mentis filium dei viui, et confessus[2] est gloriam deitatis, quia non ad solam respexit substantiam carnis et sanguinis: Tantumque in hac fidei sublimitate complacuit, vt beatitudinis felicitate dotatus sacram inuiolabilis petre acciperet firmitatem, supra quam fundata ecclesia portis inferni et mortis[3] legibus preualeret. Nec in soluendis aut ligandis quorumcunque causis, aliud ratum esset in celo, quam quod Petri sedisset arbitrio.[4]

Oratio.

POpulum tuum quesumus domine propitius respice, atque ab eo flagella tue iracundie clementer auerte. Per.

℔ *Dominica secunaa quadragesime ex Genesi.*[5] *Lectio .i.*

HIs itaque transactis factus est sermo ... Chananeos, et Gergeseos, et Iebuseos.

[1] Ca. 7. *in m. So also* 38. xvii: 39.
[2] confestus: 38.
[3] morti: 66.
[4] Miserere. 50. *add.* 63.
[5] Ca. 15 *in m.* [xv. 1–21.]

℔ *Secundum Ioannem.*[1] *Lectio secunda.*

ANte diem festum pasche ... accipit eum qui me misit.

℔ *Tertia lectio*[2] *secundum Mattheum.*[3]

IN illo tempore : Assumpsit Iesus Petrum et Iacobum et Ioannem fratrem eius, et duxit illos in montem excelsum, seorsum, et transfiguratus est ante eos. Et reliqua.

℔ *Homilia sancti Ambrosij Episcopi.*

DIco autem vobis, vere sunt aliqui hic stantes qui non gustabunt mortem, donec videant regnum dei. Semper dominus sicut ad premia erigit futura virtutum atque vtilem secularium rerum docet esse contemptum, ita etiam infirmitatem mentis humane presentium remuneratione sustentat. Arduum quippe est crucem tollere et animam periculis ac morti corpus offerre negare quod sis, cum velis esse quod non sis. Raroque quamuis excelsa virtus futuris commutat presentia. Difficile quippe videtur hominibus vt spem periculis emant, damnoque presentium, future locum mercentur etatis. Ergo bonus et moralis magister ne quis desperatione frangatur aut tedio, quoniam vite dulcis illecebra constantem quoque mulcet affectum, continuos viuendi successus fidelibus pollicetur. Frigent enim solatia sub metu mortis, magnusque[4] amor vite presentis integre blanditias spei, cum appetite[5] salutis terrore compensat. Non habes igitur quod queras, et non habes quod excuses. Arbiter omnium, dedit et virtutum premium, et infirmitatis remedium vt presentibus sustineatur infirmitas, virtus futuris. Si fortis es, contemne mortem, si imbecillis es fuge. Sed nemo potest fugere mortem nisi vitam sequatur Vita tua Christus est, ipse est vita que mori nescit.[6]

Oratio.

DEus qui conspicis omni nos virtute destitui, interius exteriusque[7] custodi, vt ab omnibus aduersitatibus muniamur in corpore, et a prauis cogitationibus mundemur in mente, Per dominum nostrum. etc.

[1] Ca. 13 *in m.* [xiii. 1–20.] [2] Ca. 13 *in m. So also* 38. *c. xvii* : 39.
[3] *Marcum* : 43. [4] manusque : 43.
[5] appetione : 38. [6] Miserere. 50. *add.* 63. [7] exterisque : 38.

¶ *Feria .ij. ex Genesi.*[1] *Lectio .i.*

IGitur Sarai vxor Abram ... peperit ei Agar Ismahelem.

¶ *Secundum Ioannem.*[2] *Lectio secunda.*

CVm hec dixisset Iesus, turbatus est ... cognoscitis[3] et vidistis eum.

¶ *Lectio .iij. secundum Ioannem.*[4]

IN illo tempore ; Dixit Iesus turbis Iudeorum Ego vado et queritis[5] me, et in peccato vestro moriemini : Et reliqua.

¶ *Homilia sancti Augustini episcopi.*

LOcutus est dominus Iudeis dicens : Ego vado et queritis[5] me, non desiderio, sed odio. Nam illum posteaquam abscessit ab oculis hominum, inquisiere, et qui oderant et qui amabant, illi persequendo, isti habere cupiendo. In psalmis ait ipse dominus per prophetam : Perijt fuga a me, et non est qui requirat animam meam. Et alio[6] in psalmo : Confundantur et reuereantur requirentes animam meam. Culpauit qui non requirent[7] damnauit qui requirent.[8] Malum est enim non querere animam Christi, sed quomodo eam quesierunt discipuli? Et malum est querere animam Christi, sed quomodo eam quesierunt Iudei? Illi enim vt haberent, isti vt perderent. Denique istis qui sic querebant more malo, corde peruerso quod sequitur adiunxit. Queritis[9] me, et ne[10] putetis quia bene me[11] queritis,[12] in peccato vestro moriemini. Hoc est Christum male querere, in peccato suo mori. Hoc est illum odisse, per quem[13] posset saluus esse. Cum enim homines quorum spes in deo est, non debeant mala reddere pro malis, reddebant isti mala pro bonis. Prenuntiauit ergo illis deus dixitque sententiam prescius, quod in peccato suo morerentur. Deinde adiungit[14] : Quo ego vado vos non potestis venire.[15]

Oratio.

PResta quesumus[16] Deus, vt familia tua que se affligendo carnem ab alimentis abstinet, sectando iustitiam a culpa ieiunet : per.

[1] Ca. 16. *in m.* [xvi. 1–16.]
[2] [xiii. 21—xiv. 7.]
[3] eum : *add.* 39. etc.
[4] Ca. 8 *in m.*
[5] *So also* 38. queretis : 39. etc.
[6] loco : *add.* 39. etc.
[7] requirerent : 39. etc.
[8] requirerent : 39. etc.
[9] Queretis : 39. 41. 43. 49. 60. 61. 64. 66.
[10] non : 66.
[11] *om.* 39.
[12] queratis : 39. etc.
[13] solum : *add.* 39. etc.
[14] adiunxit : 39. 41. 60. 61. 64.
[15] Miserere. 50. *add.* 63.
[16] omnipotens : *add.* 39. etc.

℣ *Feria tertia ex Genesi.*[1] *Lectio prima.*

POstquam vero nonaginta et nouem ... pactum meum irritum fecit.

℣ *Secundum Ioannem.*[2] *Lectio .ij.*

DIcit[3] ei Philippus : Domine ostende nobis patrem ... Surgite eamus hinc.

℣ *Tertia lectio secundum Mattheum.*[4]

IN illo tempore : Locutus est Iesus ad turbas, et ad discipulos suos dicens : Super cathedram Moysi sederunt scribe et pharisei. Et reliqua.

Homilia sancti Hieronymi presbyteri.

QVid mansuetius, quid benignius domino. Tentatur a phariseis, confringuntur insidie eorum, et secundum psalmistam : Sagitte paruulorum facte sunt plage eorum. Et nihilominus propter sacerdotium[5] et nominis dignitatem hortatur populos,[6] vt subijciantur eis, non opera sed doctrinam[7] considerantes. Quod autem ait super cathedram Moisi sederunt scribe et pharisei. Per cathedram, doctrinam legis ostendit. Ergo et illud quod dicitur in psalmo. In cathedra pestilentie non sedit, et cathedras vendentium columbas euertit : etiam per cathedram doctrinam debemus accipere. Alligant autem onera grauia et importabilia, et imponunt ea in humeros hominum, digito autem suo nolunt ea mouere. Hoc generaliter aduersus omnes magistros dictum est, qui grandia[8] iubent et minora non faciunt : notandum autem quod humeri et digiti et onera et vincula quibus alligantur onera, spiritualiter intelligenda sunt. Omnia vero sua opera faciunt : vt videantur ab hominibus. Quicunque igitur ita facit quodlibet vt videatur ab hominibus : scriba est et phariseus.[9]

Oratio.

PRopitiare domine supplicationibus nostris et animarum nostrarum medere languoribus, vt remissione percepta in tua semper benedictione letemur : Per.

℣ *Feria .iiij. ex Genesi.*[10] *Lectio .i.*

DIxit quoque Deus ad Abraham ... alienigene pariter circuncisi sunt.

[1] Ca. 17 *in m.* [xvii. 1–14.]
[2] [xiv. 8–31.]
[3] Dixit : 38. 60. 63. 64. 66.
[4] Ca. 23. *in m.*
[5] sacerdotij : 63. 66.
[6] populus : 38.
[7] doctrina : 38.
[8] grauia : 63. 66.
[9] Miserere. 50. *add.* 63.
[10] [xvii. 15–27.]

℣ *Secundum Ioannem.*[1] *Lectio .ij.*

EGo sum vitis vera ... quodcunque petieritis patrem in nomine meo det vobis.

℣ *Tertia lectio secundum Mattheum.*[2]

IN illo tempore: Ascendens Iesus Hierosolymam assumpsit duodecim discipulos[3] secreto: et ait illis. Ecce ascendimus Hierosolymam: et filius hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis: et condemnabunt eum morte. Et reliqua.

℣ *Homelia† sancti Ambrosij Episcopi.*

COnsiderandum est, que mater filiorum Sebedei cum filijs et pro filijs petat, Mater est vtique cui pro filiorum honore sollicite immoderatior quidem, sed tantum[4] ignoscenda mensura votorum est. Atque mater etate longeua, studio religiosa solatio destituta: que tunc temporibus: quando vel iuuanda: vel alenda foret valde prolis auxilio, abesse sibi liberos patiebatur, et voluntati sue mercedem sequentium Christum pretulerat filiorum. Qui prima voce vocati a domino (vt legimus) relictis retibus et patre secuti sunt eum. Hec igitur studio materne sedulitatis indulgentior: obsecrat[5] saluatorem dicens. Dic vt sedeant hi duo filij mei vnus ad dexteram tuam, et alius ad sinistram in regno tuo. Et si error pietatis tamen error est. Nesciunt enim viscera materna patientiam. Et si voti auara[6] tamen venerabilis cupiditas, que non pecunie est auida, sed gratie. Nec inuerecunda petitio, que non sibi sed liberis consulebant.[7] Matrem consyderate, matrem cogitate. Sed nihil mirum si vilis vobis vester[8] circa filios affectus parentum qui etiam omnipotentis patris vilem putatis esse circa vnigenitum filium charitatem Dominus celi atque terrarum verecundabatur: vt secundum assumptionem carnis et virtutis anime loquar verecundabatur inquam et (vt ipsius verbo vtar) confundebatur matri pro filijs postulanti et[9] sue sedis consortium denegare.[10]

Oratio.

POpulum tuum quesumus domine propitius respice: et quos ab escis carnalibus precipis abstinere: a noxijs quoque vitijs cessare concede. Per.

℣ *Feria .v. ex Genesi.*[11] *Lectio .i.*

APparuit autem ei dominus in conualle Mambre ... Non est inquit, ita: sed risisti.

[1] Ca. 15 *in m.* [xv. 1–16.]
[2] Ca. 20 *in m.*
[3] suos: *add.* 39. etc.
[4] tamen: 39. 43. 49. 60. 63. 64. 66.
[5] obsecrabat: 39. etc.
[6] aura: 38.
[7] consulebat: 39. etc.
[8] videtur: 39. etc.
[9] etiam: 39. etc.
[10] Miserere. 50. *add.* 63.
[11] Ca. 18. *in m.* [xviii. 1–15.]

℔ *Secundum Ioannem.*[1] *Lectio .ij.*

HEc mando vobis vt diligatis inuicem ... princeps huius mundi iam iudicatus est.

℔ *Tertia lectio secundum Lucam.*[2]

In illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis[3]: Homo quidam erat diues, et induebatur purpura et bysso et epulabatur quotidie splendide. Et reliqua.

℔ *Homelia† sancti Gregorij pape.*

IN verbis sacrij† eloquij fratres charissimi: prius[4] seruanda est veritas historie, et postmodum requirenda spiritualis intelligentia allegorie, Tunc namque allegorie fructus suauiter carpitur[5]: cum prius per historiam veritatis radice solidatur Sed quia non nunquam allegoria fidem edificat: et historia moralitatem: nos qui auctore deo iam fidelibus loquimur non ab[6] re credimus: si ipsum loquendi ordinem postponamus, Quatenus qui fidem iam firmam tenetis: prius de allegoria aliquid breuiter audire debeatis: et quod vobis de moralitate historie valde est necessarium: hoc in expositionis nostre ordine seruetur extremum: quia ea plerumque melius solent recoli: que postmodum contingit audire.[7] Sensus ergo allegoricos sub breuitate transcurrimus: vt ad moralitatis latitudinem citius venire valeamus. Homo quidam erat diues: et induebatur purpura et bysso: et epulabatur quotidie splendide. Quem fratres charissimi: quem[8] diues iste qui induebatur purpura et bysso et epulabatur quotidie splendide: nisi iudaicum populum significat? qui cultum vite exterius habuit, quia accepte legis delitijs, ad nitorem vsus est glorie non ad vtilitatem. Quem vero Lasarus vlceribus plenus: nisi gentilem populum figuraliter exprimit? qui dum conuersus ad deum peccata sua confiteri non erubuit: huic vulnus in cute fuit, In cutis quippe vlcere virus[9] a visceribus trahitur, et foras erumpit. Quid ergo est peccatorum[10] confessio, nisi quedam vlcerum ruptio? quia peccati virus salubriter aperitur in confessione: quod pestifere latebat in mente.[11]

Oratio.

PResta nobis quesumus domine auxilium gratie tue vt ieiunijs et orationibus conuenienter intenti: liberemur ab hostibus mentis et corporis. Per dominum, etc.

[1] [xv. 17—xvi. 11.]
[2] Ca. 16. *in m.*
[3] *om.* 66.
[4] prima: 38.
[5] capitur: 66.
[6] abs: 63. 66.
[7] audiri: 39. 41.
[8] quis: 38.
[9] virtus: 66.
[10] peccatoi: 38.
[11] Miserere: 50. *add.* 63.

℔ *Feria sexta ex Genesi.*[1] *Lectio prima.*

CVm ergo surrexissent inde viri ... ille reuersus est in locum suum.

℔ *Secundum Ioannem.*[2] *Lectio .ij.*

ADhuc multa habeo vobis dicere: sed non potestis portare modo ... ego vici mundum.

℔ *Tertia lectio secundum Mattheum.*[3]

IN illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis et turbis iudeorum parabolam hanc. Homo erat paterfamilias: qui plantauit vineam et sepe circundedit eam. Et reliqua.

℔ *Homilia sancti ambrosij episcopi.*

PLerique varias significationes de vinee apellatione† deriuant. Sed euidenter Esaias, vineam domini sabaoth domum Israel esse commemorat. Hanc vineam quis alius nisi deus condidit? Hic est ergo qui locauit eam: et peregre profectus est. Non quia ex loco ad locum profectus est dominus, qui vbique semper presens est: sed quia presentior est diligentibus negligentibus abest. Multis autem temporibus abfuit[4] ne propera[5] videretur exactio. Nam quo indulgentior liberalitas eo inexcusabilior peruicacia Vnde bene secundum Mattheum habes, quia et sepe circundedit eam: hoc est diuine custodie munitione vallauit ne facile pateret incursibus bestiarum. Et fodit in ea torcular. Quomodo intelligimus quid sit torcular nisi quia forte psalmi de torcularibus inscribuntur: eo quod in his mysteria dominice passionis modo musti[6] sancto feruente spiritu prophetarum ardentius ferbuerunt. Denique ebrij putabantur, quibus spiritus sanctus inundabat. Ergo et hic fodit torcular, in quo vue rationalis fructus interior spirituali infusione deflueret. Edificat turrim verticem scilicet legis attollens: atque ita hanc vineam munitam, instructam, ornatam, locauit Iudeis. Et tempore fructuum seruos suos misit. Bene tempus fructuum posuit non prouentuum. Nullus enim fructus extitit iudeorum, nullus vinee huius prouentus.[7]

Oratio.

DA quesumus omnipotens deus: vt sacro nos purificante ieiunio: synceris mentibus ad sanctam[8] ventura facias peruenire. Per dominum.

Hodie dicitur matutinum defunctorum.

[1] [xviii. 16–33.] [2] [xvi. 12–33.] [3] Ca. 21. *in m.*
[4] adfuit: 38. [5] præpropera: 61. 63. propterea: 49. 60. 66.
[6] iniusti: 38. 39. [7] Miserere. 50. *add.* 63. [8] Sancta: 39. etc.

℔ *Sabbato ex Genesi.*[1] *Lectio .i.*

VEneruntque duo[2] angeli Sodomam vespere ... misit nos vt perdamus illos.[3]

℔ *Secundum Ioannem.*[4] *Lectio .ij.*

HEc locutus est Iesus et subleuatis oculis in celum dixit ... in ipsis sit et ego in ipsis.

℔ *Tertia lectio secundum Lucam.*[5]

IN illo tempore, Dixit Iesus discipulis suis parabolam hanc. Homo quidam habuit duos filios et dixit adolescentior ex illis patri. Pater, da mihi portionem substantie que me contingit. Et reliqua.

Homelia† sancti Ambrosij episcopi.

VIdes quod diuinum patrimonium petentibus datur Nec putes culpam patris, quod adolescentiori dedit. Nulla dei regno infirma etas, nec fides grauatur annis. Ipse certe si iudicauit idoneum que poposcit, atque vtinam non recessisset a patre impedimentum nescisset etatis. Sed posteaquam peregre profectus est dissipauit substantiam suam viuendo luxuriose. Merito ergo prodegit patrimonium, et recessit ab ecclesia, Posteaquam domum (inquit) patriamque derelinquens, peregre profectus est in regionem longinquam. Quid est longinquius ire, quam a se recedere? nec regionibus sed moribus separari: studijs discretum esse non terris, et quasi interfuso[6] luxurie secularis estu diuortia habere sanctorum? Etenim qui se a Christo separat: exul est patrie, ciuis est mundi. Sed nos non sumus aduene atque peregrini, sed sumus ciues sanctorum et domestici dei. Qui enim eramus longe, facti sumus prope in sanguine Christi. Non inuideamus de longinqua regione redeuntibus quia et nos fuimus in regione longinqua sicut Esaias docet. Sic enim habes.[7] Qui sedebant.[8].

Oratio.

DA quesumus domine nostris effectum ieiunijs salutarem: vt castigatio carnis assumpta, ad nostrarum vegetationem[9] transeat animarum. Per dominum.

℔ *Dominica tertia quadragesime ex Genesi.*[10] *Lectio prima.*

EGressus itaque Lot, locutus est ad generos suos ... versa est in statuam salis.

[1] Ca. 19. *in m.* [xix. 1–13.]
[2] *om.* 39.
[3] illam: 66.
[4] Ca. 17 *in m.* [xvii. 1–26.]
[5] Ca. 15 *in m.*
[6] interfusio: 66.
[7] habet: 60. 63. 66.
[8] *So also* 38. in regione vmbre mortis: lux orta est eis: *add.* 39. etc. Miserere. 50. *add.* 63, *at end of lesson.*
[9] vagetationem: 60.
[10] [xix. 14–26.]

℔ *Epistola beati Ioannis apostoli prima.*[1] *Lectio .ij.*

QVod fuit ab initio, quod audiuimus ... verbum eius non est in nobis.

℔ *Tertia Lectio secundum Lucam.*[2]

IN illo tempore: Erat Iesus eijciens demonium, et illud erat mutum. Et reliqua.

Homelia† sancti[3] *Hieronymi presbyteri.*

TVnc oblatus est Iesu demoniacús: existens cecus et mutus: et curauit eum ita vt loqueretur et videret. Tria signa simul in vno homine perpetrata sunt: cecus videt, mutus loquitur: possessus a demone liberatur. Quod tunc carnaliter factum est: sic quotidie impletur spiritualiter in conuersione credentium. Vt expulso demone primum fidei lumen aspiciant[4]: deinde in laudes dei tacentia prius ora laxentur. Iesus autem sciens cogitationes eorum dixit eis. Omne regnum diuisum contra se desolabitur. Turbe stupebant et confitebantur eum[5] (quia tanta signa faciebat) filium Dauid. Pharisei vero opera Dei principi demoniorum deputabant. Quibus dominus non ad dicta sed ad cogitata respondet: vt vel sic compellentur[6] credere potentie eius qui cordis videbat occulta. Si satanas satanam eijcit aduersus se diuisus est. Quomodo ergo stabit regnum eius? Non potest ciuitas et regnum contra se diuisum stare. Sed quomodo concordia parue res crescunt: sic discordia maxime collabuntur. Si ergo satanas pugnat contra se: et demon inimicus est demoni debet iam mundi venire consummatio: nec haberent in eo locum aduersarie potestates: quarum inter se bellum pax hominum est. Si autem putatis o scribe et pharisei: quia recessio demonis obedientia sit in principem suum vt homines ignorantes fraudulenta simulatione deludat: quid potestis dicere de corporum sanitatibus: quas dominus perpetrauit? Aliud est si membrorum quoque debilitates et spiritualium virtutum insignia demonibus assignetis.[7]

Oratio.

QVesumus omnipotens Deus vota humilium respice: atque ad defensionem nostram dexteram tue maiestatis extende. Per dominum.

[1] Cap. 1 *in m.* [i. 1-10.]
[2] Ca. 11. *in m.*
[3] *om.* 39.
[4] aspiciat: 66.
[5] ei: 66.
[6] compellerentur: 39. etc.
[7] Miserere. 50. *add.* 63.

℔ *Feria secunda ex Genesi.*[1] *Lectio prima.*

ABraham autem consurgens mane vbi steterat prius ... pater Ammonitarum vsque hodie.

Ex epistola prima[2] *Ioannis.*[3] *Lectio secunda.*

FIlioli mei, hec scribo vobis, vt non peccetis ... facit voluntatem dei manet[4] in eternum.

℔ *Tertia lectio. sermo sancti Augustini episcopi.*

DOminus Deus noster nolens aliquem nostrum perire, excolens[5] ecclesiam suam velut agrum suum: querens fructum de arboribus suis: antequam tempus securis adueniat: cui[6] necesse erit infructuosas arbores amputare: non cessat nos admonere: vt dum tempus est nobis cum dei adiutorio: dum in nostra potestate consistit, bona opera faciamus. Cum enim transierit tempus bene operandi: non restat nisi recipiendi. Nemo tibi dicturus est post resurrectionem mortuorum in regno celorum: frange esurienti panem tuum, et egenos vagosque induc in domum tuam, quia non inuenies esurientem neque egentem. Nemo dicturus est: Vesti nudum, vbi omnium[7] tunica immortalis erit. Nemo dicturus est: Suscipe peregrinos, vbi omnes in patriâ sua viuent. Nam modo sumus inde peregrini. Nemo enim[8] dicet: Visita egrum, vbi est sempiterna sanitas. Nemo dicet: Sepeli mortuum vbi mors morietur. Ista omnia pietatis officia in vita eterna necessaria non erunt vbi sola pax erit et letitia sempiterna.[9]

Oratio.

COrdibus nostris quesumus domine gratiam tuam benignus infunde: vt[10] sicut ab escis corporalibus abstinemus, ita sensus quoque nostros a noxijs retrahamus[11] excessibus. Per dominum nostrum. etc.

℔ *Feria .iij. ex Genesi.*[12] *Lectio .i.*

PRofectus inde Abraham in terram australem ... dices quod frater tuus sim.

℔ *Ex epistola .i. Ioannis.*[13] *Lectio .ii.*

FIlioli, nouissima hora est, et sicut audistis quia antichristus venit ... qui facit iustitiam, ex ipso natus est.

[1] [xix. 27–38.] [2] *om.* 66. [3] Ca. 2 *in m.* [ii. 1–17.]
[4] manat: 38. [5] extollens: 63. [6] cum: 39. 41. 60. 61.
[7] omnino: 66. [8] etiam: 39. 41. 61. 64. [9] Miserere 50. *add.* 63.
[10] in: 41. [11] retrahamur: 61.
[12] Ca. 20 *in m.* [xx. 1–13.] [13] [ii. 18–29.]

℣ *Tertia lectio secundum Mattheum.*[1]

IN illo tempore: Respiciens Iesus in discipulos suos: dixit Simoni Petro: Si peccauerit in te frater tuus, vade et corripe eum inter te et ipsum sqlum. Et reliqua.

℣ *Homilia sancti Augustini episcopi.*

QVare illum corripis? Quia doles quod peccauerit in te? Absit: si amore tui id facis: nihil facis: si amore illius facis, optime facis. Denique in ipsis verbis attende cuius amore id facere debeas[2] vtrum tua an illius. Si te audierit (inquit) lucratus eris fratrem tuum. Ergo propter illum fac vt lucreris illum. Sic faciendo lucraris: nisi fecisses perierat. Quid est ergo quod plerique homines ista peccata contemnunt et dicunt: quid magnum feci? In hominem peccaui. Noli contemnere quod in hominem peccasti. Vis[3] nosse quia in hominem peccando perijsti. Si te ille in quem peccasti corripuerit inter te et ipsum solum et audieris illum lucratus est te. Quid est lucratus est te: nisi quia[4] perieras, si non lucraretur te? Nam si non perieras: quomodo te lucratus est? Nemo ergo contemnat: quando peccat in fratrem. Ait enim in quodam loco apostolus. Sic autem peccantes in fratres: et percutientes conscientiam eorum infirmam in Christum peccatis: ideo quia membra Christi omnes facti sumus. Quomodo non peccas in Christum qui peccas in membrum Christi? Nemo ergo dicat quia non[5] in deum sed peccaui in fratrem. In hominem peccaui: leue peccatum est vel nullum peccatum est.[6]

Oratio.

EXaudi nos omnipotens, et misericors deus: et continentie salutaris propitius nobis dona concede: per.

℣ *Feria .iiij. ex Genesi.*[7] *Lectio .i.*

TVlit igitur Abimelech oues et boues ... grande conuiuium in die ablactationis eius.

Ex epistola .i. Ioannis.[8] *Lectio .ij.*

VIdete qualem charitatem dedit nobis pater, vt filij Dei nominemur ... quem dedit nobis.

℣ *Tertia lectio secundum Mattheum.*[9]

IN illo tempore: Accesserunt ad Iesum ab Ierosolymis scribe et pharisei dicentes: quare discipuli tui transgrediuntur traditiones seniorum? Et reliqua.

[1] Ca. 18 *in m.*
[2] debeatis: 63.
[3] Vos: 38.
[4] *om.* 38.
[5] peccaui: *add.* 39. etc.
[6] Miserere. 50. *add.* 63.
[7] [xx. 14—xxi. 8.]
[8] Cap. 3 *in m.* [iii. 1-24.]
[9] Ca. 15 *in m.*

Homilia s. Hieronymi presbyteri.

MIra phariseorum scribarumque stultitia:[1] Dei filium arguunt: quare discipuli eius hominum traditiones et precepta non seruent. Non enim lauant manus suas cum panem manducant. Manus, id est opera non corporis,[2] sed anime lauande sunt vt fiat in illis verbum dei. Ipse autem respondens ait illis. Quare et vos transgredimini mandatum Dei propter traditionem vestram? Falsam calumniam vera responsione confutat. Cum (inquit) vos propter traditiones hominum precepta dei negligatis[3]: quare discipulos meos arguendos creditis: quod seniorum iussa paruipendant: vt dei scita custodiant[4]? Nam Deus dixit: honora patrem tuum et matrem tuam, et qui maledixerit patri vel matri morte moriatur. Vos autem dicitis: quicunque dixerit patri aut[5] matri munus quodcunque est ex me tibi proderit: et non honorificabit patrem suum aut matrem. Honor in scripturis non tantum in salutationibus et officijs deferendis: quantum in eleemosynis, ac munerum oblatione sentitur. Honora (inquit apostolus) viduas que vere vidue sunt. Hic honor donum intelligitur. Et in alio loco: presbyteri duplici honore honorandi sunt: maxime qui laborant in verbo et doctrina Dei. Et per hoc mandatum iubemur vt boui trituranti os non claudamus, et dignus sit operarius mercede sua.[6]

Oratio.

PResta nobis quesumus domine vt salutaribus ieiunijs eruditi: a noxijs quoque vitijs abstinentes propitiationem tuam facilius impetremus. Per dominum nostrum.

℔ *Feria .v. ex Genesi. Lectio .ij.*[7]

CVm[8] vidisset Sara filium Agar ... vxorem de terra Egypti.

℔ *Ex epistola .i.*[9] *Ioannis.*[10] *Lect. ij.*

CHarissimi, nolite omni spiritui credere, sed ... qui diligit deum diligit[11] fratrem suum.

[12]*Tertia*[13] *lectio secundum Lucam.*[12]

IN illo tempore: Surgens Iesus de Synagoga intrauit in domum

[1] studia: 66.
[2] vtique: *add.* 61. 64.
[3] negligitis: 39. 41.
[4] custodiam: 66.
[5] vel: 44. 49. 60. 61. 64.
[6] Miserere. 50. *add.* 63.
[7] *Thus for* .j. [xxi. 9–21.]
[8] Cumque: 39. etc.
[9] *om.* 66.
[10] Ca. 4 *in m.* [iv. 1–21.]
[11] *Thus also* 38. diligat et: 39. etc.
[12]—[12] ℔ *Lucae Cap.* 4. *Lec.* 3: 38.
[13] Ca. 4 *in m.*

Simonis. Socrus autem Simonis tenebatur magnis febribus. Et reliqua.

Homilia sancti Ambrosij episcopi.

VIde clementiam domini saluatoris: nec indignatione commotus nec scelere offensus, nec iniuria violatus Iudeam deseruit.[1] Quinetiam immemor iniurie, memor clementie, nunc docendo, nunc liberando: nunc sanando,[2] plebis corda demulcet. Et bene sanctus Lucas virum a spiritu nequitie liberatum ante premisit et substituit femine sanitatem. Vtrumque enim sexum dominus curaturus aduenerat. Et primo sanare[3] debuit qui prior creatus est. Nec pretermitti illa debuit que mobilitate magis animi quam prauitate peccauerat. Sabbato dominice medicine opera, cepta significant[4]: vt[5] inde creatura noua ceperit: vbi vetus creatura ante desierat. Nec sub lege esse dei filium, sed supra legem in ipso principio designaret: nec solui legem sed adimpleri. Neque enim per legem, sed verbo factus est mundus, sicut legimus. Verbo domini celi firmati sunt. Non soluitur ergo lex sed impletur vt fiat renouatio hominis iam labentis. Vnde et apostolus ait: Expoliantes vos veterem hominem, induite nouum qui secundum Christum[6] creatus est. Et bene sabbato cepit, vt ipse se ostenderet curatorem, qui opera operibus intexeret: et prosequeretur opus quod ipse iam ceperat, vt si faber domum renouare disponat, non a fundamentis sed a culminibus incipit soluere vetustatem.[7]

Oratio.

SVbiectum tibi populum quesumus domine propitiatio celestis amplificet, et tuis semper faciat seruire mandatis. Per dominum.

℔ *Feria sexta ex Genesi.*[8] *Lectio prima.*

EOdem tempore dixit Abimelech, et Phichol princeps ... Et fuit colonus terre Palestinorum diebus multis.

℔ *Ex epistola prima Ioannis.*[9] *Lectio secunda.*

OMnis qui credit quoniam Iesus, est Christus, ex deo natus est ... Filioli, custodite vos a simulachris. Amen.

[1] deserit: 61.
[2] insidiæ: *add.* 61. insidæ: *add.* 64.
[3] sanari: 39 etc.
[4] significat: 60. 61. 64.
[5] quod: 39. 41.
[6] Deum: 61.
[7] Miserere. 50. *add.* 63.
[8] [xxi. 22–34.]
[9] Cap. 5 *in m.* [v. 1–21.]

[1]℔ *Tertia lectio*[2] *secundum Ioannem.*[1]

IN illo tempore venit Iesus in ciuitatem Samarie que dicitur Sichar, iuxta predium quod dedit Iacob Ioseph filio suo. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini episcopi.

ERat autem ibi fons Iacob puteus erat, sed omnis puteus fons, non omnis fons puteus. Vbi enim de terra aqua manat, et vsui prebetur haurientibus, fons dicitur. Sed si in promptu et superficie sit fons tantum[3] dicitur. Si autem in alto et in profundo sit: ita puteus vocatur, vt fontis nomen non amittat. Iesus autem fatigatus ex itinere: sedebat sic super fontem. Hora erat quasi sexta. Iam incipiunt mysteria. Non enim frustra fatigatur Iesus. Non enim frustra fatigatur virtus dei. Non enim frustra fatigatur: per quem fatigati recreantur. Non enim frustra fatigatur, quo deferente fatigamur, quo presente firmamur. Fatigatur tamen Iesus: et fatigatur ab itinere: et sedet, et iuxta puteum sedet, et hora sexta fatigatus sedet. Omnia ista innuunt aliquid, indicare volunt aliquid. Intentos nos faciunt, vt pulsemus hortantur. Ipse ergo nobis aperiat et vobis: qui dignatus est ita hortari vt diceret: Pulsate, et aperietur vobis, tibi[4] fatigatus est ab itinere Iesus. Inuenimus virtutem Iesu: et inuenimus infirmitatem Iesu, fortem et infirmum. Fortem, quia in principio erat verbum, et verbum erat apud deum, et deus erat verbum: hoc erat in principio apud deum. Vis videre quam iste fortis sit? Omnia per ipsum facta sunt: et sine ipso factum est nihil: et sine labore facta sunt omnia.[5]

Oratio.

IEiunia nostra quesumus domine benigno fauore prosequere, vt sicut ab alimentis abstinemus in corpore, ita a vitijs ieiunemus in mente: per dominum.

℔ *Hodie dicuntur septem spalmi.*†[6]

℔ *Sabbato ex Genesi.*[7] *Lectio .i.*

QVe postquam gesta sunt, tentauit deus Abraham ... In monte Dominus videbit.

℔ *Epistola beati Ioannis apostoli secunda.*[8] *Lectio .ij.*

SEnior electe domine et natis eius ... Salutant te filij sororis tue electe.

[1—1] ℔ *Ioannis.* 4. *Lectio* 2: 38.
[2] Ca. 4. *in m.*
[3] tamen. 66.
[4] Ibi: 39. 41.
[5] Miserere. 50. *add.* 63.
[6] penetenciales: *add.* 38.
[7] Ca. 22 *in m.* [xxii. 1–14.]
[8] [1–13.]

Tertia lectio secundum Ioannem.[1]

IN illo tempore. Perrexit Iesus in montem oliueti, et diluculo iterum venit in templum. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini episcopi.

IN montem autem oliueti, in montem fructuosum, in montem vnguenti, in montem chrismatis. Vbi enim decebat docere Christum, nisi in monte oliueti? Christi enim nomen dictum est a chrismate. Chrisma autem Grece, Latine vnctio nominatur. Ideo [2]autem nos[2] vnxit quia luctatores contra diabolum fecit. Et diluculo iterum venit in templum, et omnis populus venit ad eum. Et sedens docebat eos et non tenebatur, quia nondum pati dignabatur. Nunc iam attendite, vbi ab inimicis, tentata sit[3] domini mansuetudo. Adducunt autem illi scribe et pharisei mulierem in adulterio deprehensam, et statuerunt eam in medium, et dixerunt ei: Magister, hec mulier modo deprehensa est in adulterio. In lege autem, Moyses mandauit nobis huiusmodi lapidare. Tu ergo quid dicis? Hoc autem dicebant tentantes eum, vt possent accusare eum. Vnde accusare? Nunquid ipsum in aliquo facinore deprehenderant? Aut illa mulier ad eum aliquo modo peruenisse[4] dicebatur? Quid est ergo tentantes eum? Vt possent accusare eum? Intelligimus fratres admirabilem mansuetudinem in Christo fuisse. Animaduertebant eum nimium esse mitem, nimium esse mansuetum.[5]

Oratio.

PResta quesumus omnipotens deus vt qui se affligendo carnem ab alimentis abstinent, sectando iustitiam a culpa ieiunent. per.

℔ *Dominica quarta quadragesime ex Genesi.*[6] *Lectio .i.*

VOcauit autem angelus domini Abraham ... sepelias mortuum tuum.

℔ *Epistola Beati Ioannis apostoli tertia.*[7] *Lectio .ij.*

SEnior Caio charissimo, quem ego diligo in veritate ... Saluta tu amicos nominatim.

℔ *Tertia lectio secundum Ioannem.*[8]

IN illo tempore, abijt Iesus trans mare Galilee quod est tyberiadis, et sequebatur eum multitudo magna, quia videbant signa que faciebat super his qui infirmabantur. Et reliqua.

[1] Ca. 8. *in m.*
[2—2] nos autem : 66.
[3] srit : 38. *thus.*
[4] pertinuisse : 61. 63. 64.
[5] Misereie. 50. *add.* 63.
[6] [xxii. 15-xxiii. 6.]
[7] [1-14.]
[8] Ca. 6 *in m.*

℔ *Homilia sancti Augustini episcopi.*

MIracula que fecit Dominus noster Iesus Christus, sunt quidem diuina opera et ad intelligendum Deum de visibilibus admonent humanam mentem. Quia enim ille non est talis substantie, que videri oculis possit, et miracula eius quibus[1] mundum regit, vniuersamque creaturam administrat assiduitate viluerunt, ita vt pene nemo dignetur attendere opera dei mira et stupenda in quolibet seminis grano. Secundum ipsam suam misericordiam seruauit sibi quedam que faceret opportuno tempore preter[2] vsitatum cursum ordinemque nature, vt non maiora: sed insolita videndo stuperent, quibus quotidiana viluerunt. Maius enim miraculum est gubernatio totius mundi, quam saturatio quinque milium hominum, de quinque panibus. Et tamen hoc nemo miratur. Illud mirantur homines: non quia maius est, sed quia rarum est. Quis enim et nunc pascit vniuersum mundum nisi illi qui de paucis granis segetis creat? Fecit ergo quomodo Deus. Vnde enim multiplicat de paucis, granis segetes, inde manibus suis multiplicauit quinque panes. Potestas enim erat in manibus Christi, panes autem illi quinque quasi semina erant, non quidem terre mandata, sed ab eo qui terram fecit multiplicata.[3]

Oratio.

COncede quesumus omnipotens Deus, vt qui ex merito nostre actionis affligimur, tue gratie consolatione respiremus: Per dominum.

℔ *Feria .ij. ex Genesi.*[4] *Lectio .i.*

SVrrexit Abraham et adorauit ... in possessionem monumenti a filiis Heth.

℔ *Epistola catholica Iacobi Apostoli.*[5] *Lectio secunda.*

IAcobus Dei et domini nostri Iesu Christi seruus ... potest saluare animas vestras.

℔ *Tertia lectio secundum Ioannem.*[6]

IN illo tempore. Prope erat pascha Iudeorum, et ascendit Iesus Ierosolymam, et inuenit in templo vendentes oues et boues et columbas: Et reliqua.

[1] totum: *add.* 39. etc.
[2] propter: 66.
[3] Miserere. 50. *add.* 63.
[4] [xxiii. 7–20.]
[5] Cap. 1 *in m.* [i. 1–21.]
[6] Ca. 2. *in m.*

Homilia sancti Augustini episcopi.

QVid audiuimus fratres? Ecce templum illud figura adhuc erat, et eiecit inde dominus omnes qui sua querebant, qui ad nundinas venerant. Et que illi vendebant? Illa que opus habebant homines in sacrificijs illius temporis. Nouit enim charitas vestra quod sacrificia illi populo pro eius carnalitate et corde adhuc lapideo talia data sunt: quibus teneretur ne in idola deflueret, et immolabant ibi sacrificia, boues et oues et columbas. Nostis quia legistis. Non ergo magnum peccatum, si hoc vendebatur in templo: quod emebatur vt offerretur in templo, et tamen eiecit illos inde. Quid si ibi ebriosos inueniret quid faceret dominus, Si vendentes ea que licita sunt: et contra iustitiam non sunt eiecit? Que cum honeste emuntur non illicite venduntur. Expulit tamen et non est passus domum orationis fieri domum negotiationis. Si negociationis domus non debet fieri domus dei, potationis debet fieri? Nos autem quando eis ista dicimus strident dentibus suis aduersum nos. Et consolatur nos psalmus quem audistis, striderunt super me dentibus suis.[1]

Oratio.

PResta quesumus omnipotens deus vt obseruationes sacras annua deuotione recolentes: et corpore tibi placeamus et mente. Per dominum.

℣ *Feria .iij. Ex Genesi.*[2] *Lectio .j.*

ERat autem Abraham senex ... misericordiam cum domino meo.

℣ *Ex Epistola Iacobi.*[3] *Lectio .ij.*

ESTote autem factores verbi, et non auditores tantum .. redarguti a lege quasi transgressores.

Tertia lectio secundum Ioannem.[4]

IN illo tempore, Iam die festo mediante ascendit Iesus in templum, et docebat, et admirabantur Iudei. Et reliqua.

Homelia† sancti Augustini episcopi.

ILle qui latebat, docebat, et palam loquebatur et non tenebatur. Illud enim vt lateret[5] erat causa exempli, hoc potestatis. Sed cum doceret mirabantur Iudei. Omnes quidem quantum arbitror mirabantur: sed non omnes conuertebantur. Et vnde

[1] Misérere. 50. *add.* 63. [2] Cap. 24 *in m.* [xxiv. 1–14.]
[3] [i. 22—ii. 9.] [4] Ca. 7 *in m.* [5] laterat: 38.

admiratio? Quia multi nouerant vbi natus, quemadmodum fuerit[1] educatus: nunquam eum viderant discentem literas. Audiebant autem eum de lege disputantem legis testimonia proferentem que nemo poterat proferre nisi legisset: nemo legere, nisi literas didicisset. Et ideo mirabantur. Eorum autem admiratio, magistra facta est insinuande alterius veritatis occasio. Ex eorum quippe admiratione et verbis, dixit dominus aliquid profundum et diligentius inspici et discuti dignum. Propter quot[2] intentam facio charitatem vestram: non solum ad audiendum pro vobis, sed etiam ad orandum pro nobis. Quid ergo dominus respondit eis admirantibus, quomodo sciret literas quas non didicerat? Mea doctrina (inquit) non est mea, sed eius qui misit me. Hec est enim profunditas prima. Videtur enim paucis verbis, quasi contraria locutus. Non enim ait: ista doctrina non est mea. Sed mea doctrina non est mea. Si non tua quomodo tua? Si autem tua, quomodo non tua? Tu enim dicis vtrunque et mea doctrina et non mea: Nam si dixisses,[3] ista doctrina non est mea nulla esset questio.[4]

Oratio.

SAcre nobis quesumus domine obseruationis ieiunia et pie conuersationis augmentum, et tue propitiationis continuum prestent auxilium. Per.

℔ *Feria .iiij. ex Genesi.*[5] *Lectio .j.*

NEcdum intra se verba compleuerat ... Respondit ei. Loquere.

℔ *Ex Epistola Iacobi.*[6] *Lectio .ij.*

QVicunque autem totam legem seruauerit, offendat autem in vno ... fides sine operibus mortua est.

℔ *Tertia lectio secundum Ioannem.*[7]

IN illo tempore: Preteriens Iesus, vidit hominem cecum a natiuitate. Et reliqua.

Homelia† sancti Augustini Episcopi.

EXiens Iesus vidit hominem cecum, non vtcunque cecum, sed a natiuitate. (Et interrogauerunt eum discipuli eius, Rabbi?) Scitis quia Rabbi magister est. Magistrum appellabant, quia discedere[8] disiderabant. Questionem quippe domino proposuerunt tanquam magistro (Quis peccauit, hic aut

[1] fuerat: 60. 61. 63. 64. 66.
[2] quod: 39. *and many edd.*
[3] dixisset: 39. etc.
[4] Miserere. 50. *add.* 63.
[5] [xxiv. 15-33.]
[6] [ii. 10-26.]
[7] Cap.: *thus in m.* Cap. 12: *thus* 38. Cap. ix.: 39.
[8] *Thus also* 38: discere: 39. etc.

parentes eius vt cecus nasceretur? Respondit Iesus: Neque hic peccauit, neque parentes eius.) Quid est hoc quod dixit? Si nullus homo sine peccato, nunquid parentes huius ceci sine peccato erant? Nunquid ipse vel sine originali peccato natus erat, vel viuendo nihil addiderat? An quia oculos clausos habebat concupiscentie, minime vigilabat? Quanta enim mala ceci committunt? A quo[1] malo abstinet mens mala etiam oculis clausis? Non poterat videre, sed nouerat cogitare, et forte concupiscere aliquid quod cecus non posset implere. Sed in corde iudicari a nullo potest: nisi a cordis perscrutatore. Si ergo et parentes eius habuerunt peccatum, et iste habuit peccatum: quare dominus dixit, neque hic peccauit neque parentes eius nisi ad rem de qua interrogatus est, vt cecus nasceretur? Habebant enim parentes eius peccatum: sed non ipso peccato factum est, vt cecus nasceretur.[2]

Oratio.

DEus qui èt iustis premia meritorum et peccatoribus per ieiunium veniam prebes, miserere supplicibus tuis, vt reatus nostri confessio: indulgentiam percipere valeat.[3] Per.

℔ *Feria .v. ex Genesi.*[4] *Lectio .i.*

AT ille, Seruus inquit, Abraham sum ... siue ad sinistram.

℔ *Ex Epistoli*[5] *Iacobi.*[6] *Lectio .ij.*

NOlite plures magistri fieri ... in pace seminatur facientibus pacem.

℔ *Tertia*[7] *lectio secundum Lucam.*[8]

In illo tempore, Ibat Iesus in ciuitatem que vocatur Naym, et ibant cum eo discipuli eius et turba copiosa. Et reliqua.

Homelia† sancti Augustini[9] *Episcopi.*

HIc locus ad vtramque redundat gratiam,[10] et[11] cito flecti diuinam misericordiam matris viduc lamentatione credamus, eius precipue que vnice[12] filij vel labore vel morte frangatur. Cui tamen vidue grauitatis meritum exequiarum turba conciliet. Et hanc viduam populorum turbam[13] septam plus videri esse quam feminam que resurrectionem vnici adolescentis filij sui lachrymis meruerat impetrare, eo quod sancta ecclesia populum

[1] enim: *add.* 63.
[2] Miserere 50. *add.* 63.
[3] delictorum: *add.* 39. etc.
[4] [xxiv. 34-49.]
[5] *beati: add.* 60. 61. 64.
[6] Cap. 3. *in m.* [iii. 1-18.]
[7] ij: 66.
[8] Ca. 7. *in m.*
[9] Ambrosii: 39. etc.
[10] vt: *add.* 39. 41. 60. 61. 64.
[11] vt: 63.
[12] vnici: 39 etc.
[13] turba: 39. 41. 43. 49. 60. 61. 63. 64. 66.

iuniorem a pompa funeris atque supremis[1] sepulchri suarum reuocet ad vitam contemplatione lachrymarum. Que flere prohibetur eum cui resurrectio debebatur. Qui quidem mortuus in loculo materialibus quatuor ad sepulchrum ferebatur elementis, sed spem resurgendi habebat: quia ferebatur in ligno. Quod et si nobis ante non proderat, tamen posteaquam Iesus id tetigit proficere cepit ad vitam, vt esset indicio[2] salutem populo per crucis patibulum refundendam. Audito igitur Dei verbo steterunt acerbi illius funeris portitores: qui corpus humanum letali fluxu nature materialis vrgebant. Quid enim aliud nisi quasi[3] in quodam feretro hoc est supremi funeris instrumento iacemus exanimes: cum vel ignis modice cupiditatis exestuat vel frigidus humor exundat, vel pigra quadam corporis hebetudine vigor habetatur[4] animorumque[5]: vel concreta noster spiritus labe pure lucis vacuus alit mentem. Hi sunt nostri funeris portitores.[6]

Oratio.

PResta quesumus omnipotens deus, vt quos ieiunia votiua castigant, ipsa quoque deuotio sancta letificet, vt terrenis affectibus mitigatis facilius celestia capiamus. Per.

℔ *Feria sexta ex Genesi.*[7] *Lectio .i.*

REsponderuntque Laban et Bathuel ... eius acciderat, temperaret.

℔ *Ex Epistola*[8] *Iacobi.*[9] *Lectio .ij.*

VNde bella et lites in vobis? nonne ex concupiscentijs ... peccatum est illi.

℔ *Tertia lectio secundum Ioannem.*[10]

IN illo tempore: Erat quidam languens lazarus in Bethania de castello Marie et Marthe sororum eius. Et reliqua.

℔ *Homelia† sancti Augustini episcopi.*

IN superiori lectione meministis: quod dominus exijt de manibus eorum qui lapidare eum voluerant: et discessit trans Iordanem: vbi Ioannes baptizabat. Ibi domino constituto infirmabatur in Bethania Lazarus: quod castellum erat proximum Hierosolymis. Maria autem erat que vnxit dominum vnguento: et extersit pedes eius capillis suis cuius frater

[1] supremi: 43. 44. 49. 60. 61. 63. 64. 66.
[2] ad: *add.* 61.
[3] quod: *add.* 61. 64.
[4] hebetatur: 38. etc.
[5] animarumque: 38. animorum: 39. etc.
[6] Miserere. 50. *add.* 63.
[7] [xxiv. 50–67.]
[8] [iv. 1–17.]
[9] *apostoli: add.* 60. 61.
[10] Ca. 11. *in m.*

Lazarus infirmabatur. Miserunt ergo sorores ad eum dicentes: Domine. Ecce quem amas infirmatur. Iam intelligimus quo[1] miserunt vbi erat dominus, quoniam absens erat. Trans Iordanem scilicet miserunt ad dominum: nuntiantes quod egrotaret frater earum, vt dignaretur venire et eum ab egritudine liberare: ille distulit sanare vt posset resuscitare. Quid ergo annuntiauerunt sorores eius? Domine, ecce quem amas infirmatur. Non dixerunt veni. Amanti enim tantummodo nuntiandum fuit. Non ause sunt dicere: veni, et sana: non ause sunt dicere ibi iube et hic fiet, Cur enim non et iste sicut fides illius centurionis inde laudatur? Ait enim: Non sum dignus, vt intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo et sanabitur puer meus: nihil horum iste. Sed tantummodo. Domine, ecce quem amas infirmatur. Sufficit vt noueris non enim amas: et deseris. Sed dicet aliquis: Quomodo per Lazarum peccator significabatur[2] et a domino sic amabatur? Audiat eum dicentem: Non veni vocare iustos, sed peccatores.[3]

Oratio.

DEus qui ineffabilibus mundum renouas sacramentis presta quesumus, vt ecclesia tua et eternis proficiat institutis, et temporalibus non destituatur auxilijs: per.

Hodie [4]*dicitur matutinum*[4] *pro defunctis.*

℔ *Sabbato ex Genesi.*[5] *Lectio .i.*

ABraham vero aliam duxit vxorem ... coram cunctis fratribus suis objit.

℔ *Ex epistola Iacobi.*[6] *Lectio .ij.*

AGite nunc divites ... operiet multitudinem peccatorum.

℔ *Tertia lectio secundum Ioannem.*[7]

IN illo tempore, dicebat Iesus turbis Iudeorum Ego sum lux mundi. Qui sequitur me non ambulat in tenebris: sed habebit lumen vite. Et reliqua.

℔ *Homelia*† *s. Augustini episcopi.*

QVod nunc ait dominus: Ego sum lux mundi: clarum puto esse eis qui habent oculos, vnde huius lucis participes fiant. Qui autem non habent oculos nisi in sola carne mirantur[8] quod dictum est a domino Iesu Christo: Ego sum lux mundi. Et forte non

[1] quod: 39. 41.
[2] significatur: 66.
[3] Miserere. 50. *add.* 63.
[4]—[4] *dicuntur mat.* 66.
[5] Ca. 25 *in m.* [xxv. 1–18.]
[6] Ca. 5 *in m.* [v. 1–20.]
[7] Ca. 8 *in m.*
[8] miratur: 43.

desit qui dicat apud semetipsum : Num quid forte dominus Christus est sol iste qui ortu et occasu suo peragit diem ? Non enim defuerunt heretici qui ista senserunt Manichei solem istum oculis[1] carnis visibilem expositum et publicum, non tantum hominibus : sed etiam pecoribus[2] ad videndum Christum dominum esse putauerunt. Sed catholice ecclesie recta fides improbat tale commentum, et diabolicam doctrinam esse cognoscit credendo. Non solum autem cognoscit credendo sed in quibus potest conuincit etiam disputando. Improbemus itaque huiusmodi[3] errorem, quem sancta ab initio anathematizauit ecclesia.

Non arbitremur dominum Iesum hunc esse solem, quem videmus oriri ab oriente,[4] occidere in occidente : cuius cursui nox succedit, cuius radij nube obumbrantur, qui certa de loco in locum motione transmigrat. Non est hic dominus Iesus Christus. Non est Christus sol factus : sed per quem sol factus est : omnia per ipsum facta sunt et sine ipso factum est nihil. Est ergo lux que fecit hanc lucem.[5]

Oratio.

FIat domine quesumus per gratiam tuam fructuosos nostre deuotionis affectus, quia tunc nobis proderunt suscepta ieiunia : si tue sint placita pietati. Per dominum etc.

℔ *Dominica de passione ad matutinum inuitatorium.*

Christum [6]dei filium,[6] qui sua nos passione redemit. Venite adoremus.

Hoc inuitatorium cum hymnis. Pange lingua. *ad matutinum, et* Vexilla regis *ad vesperas dicuntur vsque ad feriam quintam in cena domini exclusiue nisi agendum sit de aliquo festo duplici.*

Hymnus.

PAnge lingua gloriosi Prelium certaminis, Et super crucis tropheum[7] Dic triumphum nobilem : Qualiter redemptor orbis Immolatus vicerit.

De parentis protoplasti Fraude facta condolens : Quando pomi noxialis Monte[8] morsu corruit, Ipse lignum tunc notauit, Damna ligni vt[9] solueret.

Hoc opus nostre salutis Ordo depoposcerat : Multiformis proditoris Ars vt artem falleret : Et medelam ferret inde Hostis vnde leserat.

Quando venit ergo sacri Plenitudo temporis : Missus est ab arce patris Natus orbis conditor : Atque ventre virginali Caro factus prodijt.

[1] oculum : 66.
[2] peccatoribus : 38.
[3] homini : 66.
[4] et : *add.* 60. 61. 64.
[5] Miserere. 50. *add.* 63.
[6]—[6] filium dei : 39.
[7]
[8] Morte : 39. etc.
[9] *om.* 66.

Vagit infans inter arcta Conditus presepia: Membra pannis inuoluta Virgo mater alligat: Et manus pedesque crura Stricta cingit fascia.

Gloria et honor deo, Vsquequo altissimo, vna patri filioque inclyto paracleto, Cui laus[1] et potestas Per immensa secula. Amen.

Antiphona. Populе meus, quid feci tibi, aut quid molestus fui responde mihi.

℔ *Notandum, quod omnes antiphone, vsque ad pascha dicuntur integre in principio et in fine ad matutinum, laudes et vesperas.*

℔ *Hic interrumpitur Liber Genesis vsque ad feriam .ij. pasche.*

℔ *Ex libro sapientie.*[2] *Lectio .i.*

DIxerunt impij apud se non recte cogitantes. Circumveniamus iustum, quoniam inutilis est nobis ... excecauit enim illos malitia eorum.

℔ *Secundum Mattheum.*[3] *Lectio .ij.*

ET factum est: cum consummasset Iesus sermones hos omnes ... Similiter et omnes discipuli dixerunt.

℔ *Tertia lectio secundum Ioannem.*[4]

IN illo tempore: Dicebat Iesus turbis iudeorum et principibus sacerdotum: Quis ex vobis arguet me de peccato? Et reliqua.

℔ *Homelia† sancti Gregorij pape.*

PEnsate fratres charissimi mansuetudinem dei: relaxare peccata venerat, et dicebat: Quis ex vobis arguet me de peccato? Non dedignatur ex ratione ostendere se peccatorem non esse, qui ex virtute diuinitatis poterat peccatores iustificare. Sed terribile est valde quod subditur. Qui ex Deo est, verba Dei audit propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis. Si enim verba Dei audit qui ex Deo est et audire verba eius non potest quisquis ex illo non est, interroget se vnusquisque si verba Dei in aure cordis percipit: et intelliget vnde sit Celestem patriam desiderare veritas iubet, carnis desideria conteri, a mundi gloria declinare, aliena non appetere, propria largiri. Penset ergo vnusquisque vestrum apud se, si hec vox Dei in cordis eius aure conualuit, et quia iam ex deo fit[5] cognoscit. Nam sunt nonnulli qui precepta Dei, nec aure cordis percipere dignantur. Et sunt nonnulli qui hec quidem cordis aure percipiunt sed nullo ea mentis desiderio complectuntur. Et sunt nonnulli qui libenter verba Dei susci-

[1] est: *add.* 39. etc.
[2] Ca. 2 *in m.* [ii. 12-21.]
[3] Ca. 26 *in m.* [xxvi. 1-35.]
[4] Ca. 8 *in m.*
[5] sit: 39. etc

piunt ita etiam vt in fletibus compungantur, sed post lachrymarum tempus ad[1] iniquitatem redeunt. Hi profecto verba Dei non audiunt, qui[2] ea exercere opere contemnunt. Vitam ergo vestram fratres charissimi ante mentis oculos reuocate: et alta consideratione pertimescite hoc quod ex ore veritatis sonat. Propterea vos non auditis: quia ex Deo non estis.[3]

℣ *Ad laudes antiphona.* Circundederunt me canes multi concilium malignantium obsedit me.

Oratio.

QVesumus omnipotens Deus familiam tuam propitius respice: vt te largiente regatur in corpore, et te seruante custodiatur in mente. Per dominum nostrum.

℣ *Ad vesperas. Hymnus.*

VExilla regis prodeunt, Fulget crucis mysterium, Quo carnis carnis conditor, Suspensus est patibulo.

Quo vulneratus insuper, Mucrone diro lancee, Vt nos lauaret crimine, Manauit vnda sanguine.

Impleta sunt que concinit Dauid: fidelis carmine, Dicens in nationibus, Regnauit a ligno Deus.

Arbor decora, et fulgida, Ornata regis purpura, Electa digno stipite, Tam sancta membra tangere.

Beata cuius brachijs Secli pependit pretium Statera facta[4] corporis, Predamque tulit tartari.[5]

O crux aue spes vnica, Hoc passionis tempore, Auge pijs iustitiam, Reisque dona veniam.

Te summa Deus trinitas Collaudat omnis spiritus, Quos per Crucis mysterium Saluas, rege per secula. Amen.

Antiphona. Multiplicati sunt super capillos capitis mei, qui oderunt me gratis.

℣ *Notandum quod antiphone huius diei dicuntur vsque ad dominicam Palmarum nisi festum duplex occurrat.*

Feria secunda ex Daniele.[7] *Lectio prima.*

NVnc ergo exaudi Deus noster orationem ... et finem perseuerabit desolatio.

℣ *Secundum Mattheum.*[8] *Lectio secunda.*

TVnc venit Iesus cum illis in villam ... discipuli omnes, relicto eo fugerunt.

[1] ab: 66.
[2] quia: 49. 60. 61.
[3] Miserere. 50. *add.* 63.
[4] est: *add.* 61. 64. 66.
[5] tartaris: 39. 61. 64.
[6] Saluos: 38.
[7] Ca. 9. *in m.* [ix. 17–27.]
[8] [xxvi. 36–56.]

¶ *Tertia lectio secundum Ioannem.*[1]

In illo tempore: Miserunt principes, et Pharisei ministros vt apprehenderent Iesum. Et reliqua.

¶ *Homilia s. Augustini episcopi.*

QVomodo apprehenderent adhuc nolentem? Quia ergo non poterant apprehendere nolentem: missi sunt vt audirent docentem. Quid[2] docentem? Dixit ergo Iesus: Adhuc modicum tempus vobiscum sum. Quod modo vultis facere facturi estis, sed non modo: quia modo nolo. Quare adhuc non[3] modo nolo? Quia adhuc modicum tempus vobiscum sum: et tunc[4] vado ad eum qui me misit. Implere debeo dispensationem meam: et sic peruenire ad passionem meam. Queretis me et non inuenietis: et vbi ego sum, vos non potestis venire. Hic iam resurrectionem suam[5] predixit. Noluerunt enim eum agnoscere presentem et postea quesierunt eum cum viderunt in eum multitudinem iam credentem. Magna enim signa facta sunt, etiam cum dominus resurrexit et ascendit in celum. Tunc per discipulos facta sunt signa magna: sed ille per illos: qui et per ipsum. [6]Ille illis quippe[6] dixerat: Sine me nihil potestis facere. Quando claudus ille qui sedebat ad portam ad vocem Petri surrexit: et in[7] suis pedibus ambulauit, vt homines mirarentur: sic eos allocutus est Petrus. Quia non in sua potestate ista fecit, sed in virtute illius quem ipsi occiderunt: multi compuncti dixerunt: Quid faciemus? Viderunt enim se ingenti crimine impietatis astrictos: quia illum occiderunt quem venerari et adorare debuerunt: et hoc putabant esse inexpiabile:[8]

Oratio.

SAnctifica quesumus domine nostra ieiunia: et cunctarum nobis indulgentiam propitius largire culparum. Per.

¶ *Feria .iij. Ex Isaia.*[9] *Lectio .j.*

DOmine deus meus es tu ... requiescet manus Domini in monte isto.

¶ *Secundum Mattheum.*[10] *Lectio .ij.*

AT illi tenens[11] Iesum duxerunt ad Caipham ... sicut[12] constituit mihi Dominus.

[1] Ca. 7. *in m.*
[2] Quem: 39. 41.
[3] *om.* 39. *etc.*
[4] nunc: 49. 63.
[5] *om.* 38.
[6]—[6] Ipse quippe illis: 60. 61. 64.
[7] *om.* 60. 61. 64.
[8] Miserere. 50. *add.* 63.
[9] Ca. 25 *in m.* [xxv. 1–10.]
[10] [xxvi. 57—xxvii. 10.]
[11] tenentes: 39. etc.
[12] Sicuti: 41.

Tertia lectio secundum Ioannem.[1]

IN illo tempore: Ambulabat Iesus in Galileam, non enim volebat in Iudeam[2] ambulare: quia querebant eum Iudei interficere. Et reliqua.

℔ *Homilia sancti Augustini episcopi.*

DOminus noster Iesus Christus Deus et homo, deus cum patre semper, homo nobiscum ex tempore. Non enim quereret quod fecerat: nisi ipse quod fecerat, fieri voluisset. Verum hoc mementote: et [3]de cordibus vestris nolite[3] dimittere: sic esse Christum hominem factum, vt non destiterit Deus esse. Manens deus accepit hominem qui fecit hominem. Quando ergo latuit vt homo: non potentiam[4] perdidisse putandus est: sed exemplum nostre infirmitati prebuisse. Ille enim quando voluit detentus est, quando voluit occisus est. Sed quoniam futura erant membra eius, id est, fideles eius qui non haberent illam potestatem quam habebat et ipse dominus noster: quod latebat, quod se tanquam ne occideretur occultabat: hoc iudicabat factura esse membra sua in quibus vtique membris suis ipse erat caput. Non enim Christus in capite et non in corpore, sed Christus totus in capite et in corpore. Quod ergo membra eius hoc ipse, quod autem ipse non continuo membra eius. Nam si ipsi non essent membra eius, non diceret Saulo: Quid me persequeris? Non enim Saulus ipsum, sed membra eius, id est, fideles eius in terra persequebatur. Noluit tamen dicere sanctos meos seruos meos: postremo honorabilius fratres meos, sed me, hoc est membra mea quibus ego sum caput.[5]

Oratio.

NOstra tibi domine quesumus sint accepta ieiunia, que nos expiando gratia tua dignos efficiant et ad remedia perducant eterna: per.

℔ *Feria .iiij. ex Isaia.*[6] *Lectio .i.*

IVstus perit, et nos est qui recogitet ... possidebit montem sanctum tuum.[7]

℔ *Secundum Mattheum.*[8] *Lectio .ij.*

IEsus autem stetit ante presidem ... Et cum gustasset, noluit bibere.

[1] Ca. 7 *in m.*
[2] Iudæa: 61. 64.
[3]—[3] *om.* 63.
[4] potentia: 38.
[5] Miserere. 50. *add.* 63.
[6] Ca. 57 *in m.* [lvii. 1-13.]
[7] meum: 39. etc.
[8] [xxvii. 11-34.]

℄ *Tertia lectio secundum Ioannem.*[1]

IN illo tempore: Facta sunt encenia in Ierosolymis et hyems erat. Et ambulabat Iesus in templo in porticu Salomonis Et reliqua.

Homilia sancti Augustini episcopi.

ENcenia festiuitatis[2] erat dedicationis templi. Grece enim cenon[3] dicitur: nouum latine. Quandocunque enim nouum aliquid fuerit dedicatum, encenia vocatur. Iam et vsus habet hoc verbum. Si quis noua tunica induatur enceniare dicitur. Illum ergo diem quo templum dedicatum est: Iudei solenniter celebrabant. Ipse dies festus agebatur: cum ea que lecta sunt[4] locutus est dominus. Hyems erat, et ambulabat Iesus in templo in porticu Salomonis. Circundederunt ergo eum Iudei et dicebant ei, Quousque animam nostram tollis? Si tu es Christus dic nobis palam. Non veritatem desiderabant sed calumniam preparabant. Hyems erat et ideo frigidi erant. Ad illum enim diuinum ignem accedere pigri erant. Sed accedere est credere. Qui credit accedit: qui negat recedit. Non mouetur anima pedibus: sed affectibus. Frigidi erant non diligendo charitate: et ardebant nocendi cupiditate. Longe agebant et ibi erant. Non accedebant credendo: sed premebant persequendo. Querebant audire a domino: ego sum Christus et fortasse de Christo secundum hominem sapiebant. Predicauerunt enim prophete Christum: sed diuinitatem Christi et in prophetis: et in ipso Christi euangelio nec heretici intelligunt. Quanto minus Iudei: quamdiu velamen est super cor eorum.[5]

Oratio.

SAnctificato hoc ieiunio deus tuorum corda fidelium miserator illustra, et quibus deuotionis prestas affectum prebe supplicantibus pium benignus auditum: per dominum.

℄ *Feria .v. ex Osee.*[6] *Lectio .i.*

IN tribulatione sua mane consurgent ad me ... conuertero captiuitatem populi mei.

℄ *Secundum Mattheum.*[7] *Lectio .ij.*

POstquam autem crucifixerunt eum diuiserunt vestimenta eius ... signantes lapidem cum custodibus.

[1] Ca. 10. *in m.* [2] festiuitas: 39. etc. [3] canon: 66.
[4] *om.* 66. [5] Miserere. 50. *add.* 63.
[6] Cap. 6. *in m.* [vi. 1–11.] [7] [xxvii. 35–66.]

℔ *Tertia lectio secundum Lucam.*[1]

IN illo tempore rogabat Iesum quidam Phariseus vt manducaret cum illo. Et reliqua.

℔ *Homilia sancti Gregorij pape.*

COgitanti mihi de Marie penitentia flere magis libet quam aliquid dicere. Cuius enim vel saxeum pectus ille huius peccatricis lachryme ad exemplum penitendi non emolliunt[2]? Considerauit namque quod fecit, et noluit moderari quid faceret. Super conuiuantes[3] ingressa est, non iussa venit: inter epulas lachrymas obtulit. Discite quo dolore ardet: que flere etiam inter epulas non erubescit. Hanc vero quam Lucas peccatricem mulierem, Ioannes Mariam nominat, illam esse Mariam credimus, de qua Marcus septem demonia eiecta fuisse testatur, et quid per septem demones: nisi vniuersa vitia designantur. Quia enim septem diebus omne tempus comprehenditur: recte septenario numero vniuersitas figuratur. Septem ergo demonia Maria habuit, que vniuersis vitijs plena fuit. Sed ecce quia turpitudinis sue maculas aspexit, lauanda ad fontem misericordie cucurrit, conuiuantes[4] non erubuit. Nam quia semetipsam grauiter erubescebat intus: nihil esse credidit quod verecundaretur foris. Quid igitur miramur fratres? Mariam venientem, an dominum suscipientem? Suscipientem[5] dicam, an trahentem? Sed melius dicam trahentem, et suscipientem. Quia nimirum ipse eam per[6] misericordiam traxit intus, qui per mansuetudinem suscepit foris.[7]

Oratio.

PResta quesumus omnipotens Deus: vt dignitas conditionis humane per immoderantiam sauciata, medicinalis parsimonie studio reformetur: per dominum.

℔ *Feria .vi. ex Ieremia.*[8] *Lectio .j.*

ET dixit[9] dominus ad me: Inuenta est coniuratio ... tibi enim reuelaui causam meam.

℔ *Secundum Marcum.*[10] *Lectio .ij.*

ERat autem pascha et azyma post biduum: et querebant summi sacerdotes ... Similiter autem et omnes dicebant.

[1] Ca. 7. *in m.* [2] emolliant: 39. 41. 60. 61. [3] conuitantes: 66.
[4] *so* 66. [5] *om.* 43. [6] *om.* 38.
[7] Miserere. 50. *add.* 63. [8] Ca. 11. *in m.* [xi. 9–20.]
[9] dixi: 66. [10] Ca. 14. *in m.* [xiv. 1–31.]

Tertia lectio secundum Ioannem.[1]

IN illo tempore, Collegerunt pontifices et Pharisei concilium aduersus Iesum, et dicebant. Quid facimus, quia hic homo multa signa facit? Et reliqua.

Homilia s. Augustini Episcopi.

POntifices et Pharisei sibi consulebant, nec tamen dicebant credamus. Plus enim perfidi homines cogitabant quomodo nocerent vt perderent, quam quomodo sibi consulerent ne perirent. Et tamen timebant et quasi consulebant. Dicebant enim: Quid facimus, quia hic homo multa signa facit? Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum, et venient Romani et tollent locum nostrum et gentem. Temporalia quidem perdere timuerunt, et vitam eternam non cogitauerunt: ac sic vtrumque amiserunt. Nam et Romani post domini passionem et glorificationem tulerunt eis locum et gentem expugnando et transferendo. Et illud eos sequitur quod alibi dictum est. Filij autem regni ibunt in tenebras exteriores. Hoc autem timuerunt, ne si omnes in Christum crederent, nemo remaneret qui aduersus Romanos ciuitatem Dei templumque defenderet: quoniam contra ipsum templum, et contra suas paternas leges: doctrinam Christi esse sentiebant. Vnus autem ex ipsis Caiphas nomine: cum esset pontifex anni illius dixit illis Vos nescitis quicquam nec cogitatis: quia expedit vobis vt vnus moriatur homo pro populo et non tota gens pereat. Hoc autem a seipso non dixit. Sed cum esset pontifex anni illius, prophetauit. Hoc[2] docemur etiam homines malos prophetie spiritu futura predicere. Quod tamen euangelista diuino tribuit sacramento,[3] quia pontifex fuit, id est summus sacerdos.[4]

Oratio.

COrdibus nostris quesumus domine gratiam tuam benignus infunde, vt peccata nostra castigatione voluntaria cohibentes temporaliter potius maceremur: quam supplicijs deputemur eternis: per.

Hodie dicuntur septem psalmi.

℔ *Sabbato ex Zacharia.*[5] *Lectio j.*

EXulta satis filia Sion ... et vinum germinans virgines?

℔ *Secundum Marcum.*[6] *Lectio .ij.*

ET veniunt in predium cui nomen Gethsemani.† Et ait discipulis suis ... ministri alapis eum cedebant.

[1] Ca. 11. *in m.* [2] Hic: 60. 61. [3] sacramenta: 66.
[4] Miserere. 50. *add.* 63. [5] Cap. 9 *in m.* [ix. 9–17.] [6] [xiv. 32–65.]

℣ *Tertia lectio secundum Ioannem.*[1]

IN illo tempore: Dicebat Iesus ad eos qui crediderunt ei Iudeos. Si vos manseritis, in sermone meo vere discipuli mei eritis. et cetera.[2]

Homilia sancti Augustini episcopi.

CVm rex iustitie sederit in throno, sicut scriptura loquitur, quis[3] gloriabitur castum se habere cor? Aut quis gloriabitur mundum se esse a peccato? Multum nos terruit o fratres mei dicendo. Seruus non manet in domo in eternum. Adiungit autem et dicit: Filius manet in eternum. Ergo solus in domo sua erit Christus. Nullus ne ei populus coherebit? Cui erit caput, si non erit corpus? An forte totum hoc filius caput: et corpus. Non enim sine causa terruit, et spem dedit. Terruit ne peccatum amaremus. Spem dedit, ne[4] peccati solutione diffideremus. Omnis (inquit) qui facit peccatum, seruus est peccati. Seruus autem non manet in domo in eternum. Que ergo nobis spes est? qui non sumus sine peccato? Audi spem tuam. Filius manet in domo in eternum. Si ergo filius vos liberauerit, tunc vere liberi eritis. Hec spes nostra fratres est, vt a libero liberemur. Et liberando nos seruos facit. Serui enim eramus cupiditatis, liberati serui efficiamur[5] charitatis. Hoc et apostolus dicit. Vos autem fratres in libertatem vocati estis, tantum ne libertatem in occasionem carnis detis: sed per charitatem seruite inuicem. Non ergo dicat Christianus liber sum, in libertate[6] vocatus sum: seruus eram, sed ipsa redemptione liber effectus sum: faciam quod volo.[7]

Oratio.

PRoficiat quesumus domine plebs tibi dicata pie deuotionis affectu,[8] vt sacris actionibus erudita, quanto maiestati tue fit gratior, tanto donis potioribus augeatur: per.

℣ *Dominica palmarum.*

Ad matutinum. Antiphona. Confortati sunt, qui persequuti sunt me inimici mei iniuste, que non rapui, tunc exoluebam.

℣ *Ex Isaia.*[9] *Lectio prima.*

HEc dicit Dominus. Quis est hic liber repudij ... in doloribus dormietis.

℣ *Secundum Marcum.*[10] *Lectio .ij.*

ET cum esset Petrus in atrio deorsum, venit vna ex ancillis ... et non accepit.

[1] Ca. 8 *in m.*
[2] reliqua: 38. etc.
[3] tuis: 66.
[4] de: *add.* 39. etc.
[5] efficimur: 38. etc.
[6] libertatem: 63.
[7] Miserere. 50. *add.* 63.
[8] effectum: 43.
[9] Ca. 50 *in m.* [l. 1–11.]
[10] [xiv. 66—xv. 23.]

℣ *Tertia lectio secundum Mattheum.*[1]

IN illo tempore cum appropinquasset Iesus Ierosolymis, et venisset Betphage ad montem Oliveti, tunc misit duos ex discipulis suis dicens eis: Ite in castellum quod contra vos est. Et reliqua.

Homelia† sancti Ambrosij episcopi.

PVlchre autem relictis Iudeis habitaturus in affectibus gentium: templum dominus ascendit. Hoc enim templum est verum: in quo non in litera: sed in spiritu dominus adoratur. Hoc Dei templum est, quod fidei series non lapidum structura fundauit. Deseruntur ergo qui adorant: eliguntur qui amaturi erant. Et ideo ad montem venit Oliueti, vt nouellas oliuas in sublimi virtutum plantaret: quarum mater est illa que sursum est Ierusalem. In hoc monte est ille celestis agricola: vt plantati omnes in domo domini, possint in veritate dicere Ego sicut olyua fructificaui in domo domini. Et fortasse ipse mons [2]est Christus.[2] Quis enim alius tales fructus ferret olearum non conuescentium[3] vbertate baccarum: sed spiritus plenitudine gentium fecundarum? Ipse est per quem ascendimus et ad quem ascendimus: ipse est ianua, ipse est via, qui aperitur et qui aperit, qui pulsatur ab ingredientibus et ab egredientibus adoratur. Ergo in castello erat et ligatus erat pullus cum asina non poterat solui nisi iussu domini. Soluit eum manus apostolica, talis actus, talis vita: talis gratia. Esto talis[4] vt possis ligatos soluere. Nunc consideremus qui fuerunt illi qui errore detecto de paradiso eiecti in castello sint religati. Et videbimus quemadmodum quos mors expulerat, vita reuocauerit. Et ideo secundum Mattheum et asinam et pullum legimus: vt quia in duobus hominibus vterque fuerat sexus expulsus, duobus animalibus[5] vterque reuocetur.[6]

℣ *Ad laudes Antiphona.*

Pueri hebreorum tollentes ramos olyuarum obuiauerunt domino clamantes, et dicentes, Osanna in excelsis.

Oratio.

OMnipotens sempiterne deus, qui humano generi ad imitandum[7] humilitatis exemplum saluatorem nostrum carnem sumere, et crucem subire fecisti concede propitus: vt et patientie ipsius habere documenta et resurrectionis consortia mereamur. Per eundem.

[1] Ca. 21. *in m.* [2]—[2] Christus est: 61. 64.
[3] curuescentium: 61. 63. 64. [4] et tu: *add.* 61. 64.
[5] animabus: 61. [6] Miserere. 50. *add.* 63. [7] inuitandum: 38.

℔ *Ad vesperas Antiphona.*

Erue a framea Deus animam meam et de manu canis vnicam meam.

℔ *Feria .ij. ad matutinum Antiphona.*

Extraneus factus sum fratribus meis et peregrinus filijs matris mee.

℔ *Ex Zacharia.*[1] *Lectio .i.*

APeri Libane portas tuas ... in domo domini ad statuarium.

℔ *Secundum Marcum.*[2] *Lectio .ij.*

ET crucifigentes eum diuiserunt vestimenta eius mittentes sortem ... aspiciebant vbi poneretur.

℔ *Tertia lectio secundum Ioannem.*[3]

IN illo tempore, Ante sex dies pasche venit Iesus Bethaniam, vbi fuerat Lazarus mortuus: quem suscitauit Iesus. Et reliqua.

Homelia† sancti Augustini episcopi.

NE putarent homines fantasma esse factum: quia mortuus resurrexit, lazarus vnus erat ex recumbentibus. Videbat, loquebatur epulabatur veritas ostendebatur: infidelitas Iudeorum confundebatur. Discumbebat ergo dominus cum Lazaro et ceteris, ministrabat Martha vna ex sororibus Lazari, Maria altera soror Lazari accepit libram[4] vnguenti nardi pistici[5] preciosi: et vnxit pedes Iesu et extersit capillis suis pedes eius, et domus impleta est ex odore vnguenti. Factum audiuimus, requiramus mysterium. Quecunque anima fidelis vis esse cum Maria, vnge pedes domini precioso vnguento. Vnguentum illud iustitia fuit: ideo libra fuit. Erat autem vnguentum nardi pistici[6] preciosi. Quod ait pistici[7] locum aliquem credere debemus vnde hoc erat vnguentum preciosum. Nec tamen hoc vacat, et sacramento, optime consonat. Pistis grece, latine dicitur fides. Querebas operari iustitiam, iustus autem ex fide viuit. Vnge pedes[8] Iesu bene viuendo, dominica sectare vestigia Capillis terge: si habes superflua da pauperibus, et domini pedes tersisti. Capilli enim superflua corporis videntur esse. Habes quod agas de superfluis tuis: tibi superflua sunt sed domini pedibus[9] necessaria sunt.[10]

[1] Ca. 11 *in m.* [xi. 1–13.]
[2] [xv. 24–47.]
[3] Ca. 12 *in m.*
[4] nardi: *add.* 61.
[5] pistice: 39. 41. 43. 44. 49. 60. 61. 64.
[6] pistice: 39. 41. 43. 44. 49. 60. 61. 64. pistigi: 66.
[7] pistice: 39. 41. 43. 49. 60. 61. 64.
[8] pede: 66.
[9] diebus: 66.
[10] Miserere. 50. *add.* 63.

℔ *Ad laudes Antiphona.*

Salua me ex ore leonis, et a cornibus vnicornium humilitatem meam.

Oratio.

DA quesumus omnipotens Deus: vt qui in tot aduersis ex nostra infirmitate deficimus: intercedente vnigeniti filij tui passione respiremus. per.[1]

℔ *Ad vesperas Antiphona.*

Aperuerunt super me os suum sicut leo rapiens, et rugiens.

℔ *Feria .iij. ad matutinum. Antiphona.*

Foderunt manus meas, et pedes meos dinumerauerunt omnia ossa mea.

℔ *Ex Zacharia.*[2] *Lectio .i.*

IN die illa, erit fons patens[3] domui Dauid ... et ipse dicet, Dominus Deus meus.

℔ *Secundum Lucam.*[4] *Lectio .ij.*

APpropinquabat[5] autem dies festus azymorum, qui dicitur pascha ... orate ne intretis in tentationem.

℔ *Tertia lectio. sermo sancti Augustini episcopi.*

DE domino et saluatore nostro fratres dilectissimi ante multa tempora prophetatum est. Ascendit[6] sicut virgultum, et sicut radix de terra sitienti. Quare vt radix? Ideo quia non est species illi: neque honor. Passus est, humiliatus est consputus est, non habebat speciem, homo apparebat cum esset Deus. Sed quomodo radix non est pulchra, sed intus habet vim pulchritudinis sue. Attendite fratres mei, videte misericordiam Dei, attendens arborem pulchram, amenam, folijs virentem, fructibus opulentam, laudas, delectat aliquid de fructu eius carpere, sub vmbra eius sedere:[7] et requiescere[8] ab estu. Laudas totam illam pulchritudinem. Si radix ostendatur tibi, nulla pulchritudo in ea est. Noli contemnere quod abiectum est, inde processit quod miraris, vt radix sit in terra sitienti. Attendite modo claritatem arboris, creuit ecclesia, crediderunt gentes, victi sunt terre principes sub nomine Christi vt essent victores in orbe terrarum. Positum est collum sub iugo Christi. Persequebantur[9] ante Christianos propter idola, persequuntur

[1] eundem dominum : *add.* 39. etc.
[2] Ca. 13 *in m.* [xiii. 1-9.]
[3] parens: 39.
[4] Ca. 22 *in m.* [xxii. 1-46.]
[5] Appropinquabit: 66.
[6] Ascende: 61. Ascendet: 63.
[7] sedete: 38.
[8] requiscite: 38.
[9] Persequebatur: 64.

idola propter Christum. Omnes confugiunt[1] ad auxilium ecclesie in omni pressura in omni tribulatione sua. Creuit illud granum synapis, factum est maius super omnia olera.[2]

℔ *Ad laudes Antiphona.*

Insurrexerunt in me testes iniqui et mentita est iniquitas sibi.

Oratio.

OMnipotens sempiterne deus da nobis ita dominice passionis sacramenta peragere, vt indulgentiam percipere mereamur: Per eundem.

℔ *Ad vesperas antiphona.*

Captabunt in animam iusti, et sanguinem innocentem condemnabunt.

℔ *Feria .iiij. ad matutinum. Antiphona.*

Proprio filio suo non pepercit Deus, sed pro nobis omnibus tradidit illum.

℔ *Ex Isaia*[3] *lectio prima.*

QVis credidit auditui nostro? ... pro transgressoribus rogauit.

℔ *Secundum Lucam.*[4] *Lectio .ij.*

ADhuc eo loquente, ecce turba, et qui vocabatur Iudas ... antea inimici erant adinuicem.

℔ *Tertia lectio. sermo sancti Ambrosij Episcopi.*

LEgimus quia Christus peccata nostra portat, et pro nobis dolet. Doles ergo domine non tua, sed nostra vulnera non tuam mortem, sed nostram infirmitatem, et nos existimauimus te esse in doloribus cum tu non pro te, sed pro me[5] doleres.[6] Infirmatus enim es: sed propter peccata nostra. Non quia tibi illa infirmitas erat ex patre assumpta, sed pro me[5] suscepta: quia nihil proderat vt eruditio pacis nostre[7] esset in te, nisi liuore tuo vulnera nostra sanares. Sed quid mirum si pro omnibus doluit, qui pro vno fleuit? Quid mirum si moriturus pro omnibus tedeat,[8] qui lazarum resuscitaturus illachrymat? Sed et ibi pie sororis lachrymis commouetur, quia mentem humanam tangebant: et hic alto appetitur[9] affectu,[10] vt quia in carne sua peccata nostra perimebat mortem quoque anime

[1] fugiunt: 38.
[2] Miserere. 50. *add.* 63.
[3] Ca. 53 *in m.* [liii. 1–12.]
[4] [xxii. 47—xxiii. 12.]
[5] nobis: 63.
[6] dolores: 61.
[7] nostra: 61.
[8] redeat: 43. 44.
[9] operatur: 61.
[10] effectu: 61. 64.

nostre, sue anime meror[1] aboleret. Et fortasse ideo tristis est quia post Ade lapsum tali transitu nobis erat de hoc seculo recedendum vt mori esset necesse Deus enim mortem non fecit, nec letatur in perditionem[2] viuorum : et ideo fastidit quod ipse non fecit Denique ait : Transfer a me calicem istum quasi homo mortem recusans quasi deus sententiam suam reseruans. Oportet enim nos mori seculo, vt resurgamus Deo.[3]

℔ *Ad laudes. Antiphona.*

Omnes videntes me deriserunt me, loquuti sunt labijs, et mouerunt caput.

Oratio.

PResta quesumus omnipotens deus : vt qui nostris excessibus incessanter[4] affligimur, per vnigeniti filiij tui passionem liberemur : qui tecum.

℔ *Ad vesperas. Antiphona.*

Sperauit in domino, eripiat eum saluum faciat eum, quoniam vult eum.

℔ *Notandum quod si in aliquo ex his tribus diebus sequentibus inciderit aliquod festum simplex, non debet fieri officium, nec commemoratio de eo, si autem fuerit duplex transferendum est post octauam pasche.*

℔ *Feria quinta in cena domini.*

℔ *Notandum quod hodie dicitur*[5] Pater noster.[6] Aue maria *dicuntur in principio omnium horarum sicut antea, sed omnibus alijs pretermissis, absolute incipitur matutinum ab antiphona inscripta.*[7] *Antiphona* Zelus domus tue comedit me, et opprobria exprobrantium tibi ceciderunt super me.

Deinde dicuntur[8] *psalmi et terminantur absolute sine* Gloria patri *et sic terminantur etiam in omnibus alijs horis. Post psalmos repetitur antiphona, et statim dicitur* Pater noster *et cetera Deinde dicuntur tres sequentes lectiones sine benedictionibus et sine* Tu autem.

Lectio prima. Lamentatio Ieremie prophete.[9] *Aleph.*

QVomododo† sedet[10] sola ciuitas plena populo, facta est quasi vidua domina gentium .. *Lameth.* O vos omnes qui transitis per viam, attendite, et videte si est dolor sicut dolor meus. Quoniam vindemiauit me vt locutus est dominus in die ire furoris sui. Ierusalem, Ierusalem conuertere ad dominum Deum tuum.

[1] mœrore : 61. 64.
[2] perditione : 39. etc.
[3] Miserere. 50. *add.* 63.
[4] necessanter : 66.
[5] *om.* 39. etc.
[6] *et : add.* 39. 41. 43. 44. 49. 61. 63. 66.
[7] *infrascripta :* 39. etc.
[8] *dicitur :* 38.
[9] [i. 1–12.]
[10] edet : 66.

℣ *Secundum Lucam.*[1] *Lectio .ij.*

PIlatus autem conuocatis principibus sacerdotum ... et sabbato quidem siluerunt secundum mandatum.

℣ *Tertia lectio ex epistola prima Pauli ad Corinthios.*[2]

COnuenientibus vobis in vnum ... non vtique iudicaremur.[3]

℣ *Finitis lectionibus non dicitur* Te deum *nec* Miserere *sed statim ad laudes dicitur Antiphona.* Traditor autem dedit eis signum dicens: Quem osculatus fuero, ipse est: tenete eum.

Deinde dicuntur psalmi cum cantico Benedictus *quo finito repetitur antiphona: et statim*[4] *dicitur ℣.* Christus factus est pro nobis obediens vsque ad mortem, mortem autem crucis. *Responsorium.* Propter quod et Deus exaltauit illum, et dedit illi nomen, quod est super omne nomen.

Deinde flexis genibus dicitur Pater noster qui *etc. et*[5] *Psalmus* Miserere mei *Fol.*[6]*vt supra*[6] *quo finito immediate sine* Oremus *dicitur Oratio.*

REspice quesumus domine super hanc familiam tuam pro qua dominus noster Iesus Christus non dubitauit manibus tradi nocentium, et crucis subire tormentum. *Deinde dicitur sub silentio.* Qui tecum viuit *etc. Et non dicitur* Benedicamus. *nec* Fidelium anime.

Predicto modo dicitur versus Christus factus *etc. vsque ad*[7] *finem orationis* Respice *in omnibus horis vsque ad vesperas sabbati sancti exclusiue.*

℣ *Ad primam, tertiam, sextam, et nonam: Ceteris omnibus omissis absolute dicuntur psalmi, quibus finitis, in qualibet dictarum horarum dicitur statim versus.* Christus factus *etc. vt supra.*

℣ *Ad vesperas absolute dicitur Antiphona.*

Cenantibus illis accepit Iesus panem, benedixit, ac fregit, deditque discipulis suis. *Deinde* [8]*dicitur psalmus*[8] *cum cantico* Magnificat *quo finito repetitur Antiphona et statim dicitur* Christus factus. *etc. vt supra.*

℣ *Ad completorium absolute dicuntur psalmi cum cantico* Nunc dimittis. *quo finito statim dicitur* Christus factus *etc. vt supra.*

℣ *Notandum quod*[9] *sicut in hac feria quinta, ita etiam*

[1] [xxiii. 13–56.] [2] [xi. 18–31.]
[3] Dum iudicamur autem, a domino corripimur, vt non cum hoc mundo damnemur: *add.* 63. [4] *om.* 38.
[5] *om.* 61. [6]—[6] *om.* 39. etc. [7] *in*: 61. 64.
[8]—[8] *dicuntur psalmi*: 39. etc.: *dicitur psalmi*: 66. [9] *et*: 43.

dicendum est officium in duobus diebus sequentibus, mutando antiphonam[1] *et lectiones, vt in eis videbis.*

℔ *Feria vi. in parasceue ad matutinum. Antiphona.*

Astiterunt reges terre, et principes conuenerunt in vnum aduersus dominum et aduersus Christum eius.

Ex lamentatione Ieremie.[2] *Lectio prima Nun.*

SCrutemur vias nostras et queramus, et reuertamur ad dominum ... *Thau.* Persequeris in furore tuo et conteres eos sub celis domine. Ierusalem Ierusalem conuertere ad dominum deum tuum.

℔ *Secundum Ioannem.*[3] *Lectio .ij.*

HEc cum dixisset Iesus, egressus est cum discipulis suis trans torrentem ... Erat autem Barabbas latro.

℔ *Tertia lectio ex tractatu sancti Augustini episcopi.*[4]

PRotexisti me Deus a conuentu malignantium, a multitudine operantium iniquitatem. Iam ipsum caput nostrum intueamur. Multi martyres talia passi sunt: sed nihil sic elucet quomodo caput martyrum. Ibi melius intuemur[5] quod illi experti sunt: protectus[6] est a multitudine malignantium protegente se Deo. Protegente carnem suam in ipso filio et homine quem gerebat: quia filius hominis est, et filius Dei est. Filius dei, propter formam [7]dei:[8] filius hominis: propter formam[7] serui: habens potestatem ponere animam suam et recipere eam. Quid ei potuerunt facere inimici? occiderunt corpus animam autem non occiderunt. Intendite: parum ergo erat dominum hortari martyres verbo: nisi firmaret exemplo. Nostis qui conuentus erat malignantium Iudeorum: et que multitudo operantium iniquitatem, Quam iniquitatem? Quia voluerunt occidere dominum Iesum Christum. Tanta opera bona inquit ostendi vobis, propter quod horum opus [9]vultis me[9] occidere? Pertulit omnes infirmos eorum curauit omnes languidos eorum: predicauit regnum celorum: non tacuit vitia[10] eorum vt ipsa potius eis displicerent: non medicus[11] a quo sanabantur. His omnibus curatoribus[12] eius ingrati tanquam multa febri frenetici[13] insanientes: in medicum qui venerat curare hos excogitauerunt consilium perdendi eum tanquam ibi volentes probare vtrum vere homo sit

[1] antiphone: 38. antiphonas: 43. 44. 49. 61. 63. 64. 66.
[2] *prophete: add.* 39. 41. 43. 63. 66. [iii. 40–66.]
[3] Ca. 18. *in m.* [xviii. 1–40.]
[4] *super Psalmos: add.* 43. 63. 66.
[5] intueamur: 66.
[6] protectum: 66.
[7]—[7] *om.* 38.
[8] et: *add.* 63.
[9]—[9] me vultis: 61. 64.
[10] vita: 38.
[11] medico: 44. 49.
[12] curationibus: 39. etc.
[13] phrenetrici: 66.

qui mori possit: an aliquid super homines sit, et mori se non permittat: Verbum ipsorum agnoscamus in sapientia Salomonis. Morte turpissima inquiunt condemnemus eum. Erit enim respectus in sermonibus ipsius. Si enim vere filius dei est: liberet eum.

℔ *Ad laudes. Antiphona.*

Diuiserunt sibi vestimenta mea, et super vestem meam miserunt sortem.

℔ *Ad vesperas. Antiphona.*

Dederunt in escam meam fel, et in siti mea potauerunt me aceto.

℔ *Sabbato ad matutinum. Antiphona.*

Posuerunt me in lacu inferiori in tenebrosis, et in vmbra mortis.

℔ *Ex lamentatione Ieremie.*[1] *Lectio prima. Ain.*

CVm adhuc subsisteremus defecerunt oculi nostri ad auxilium nostrum ... discooperuit peccata tua [2]*Oratio Ieremie*[2] Recordare domine quid acciderit nobis ... a facie tempestatum famis. Ierusalem Ierusalem Conuertere ad Dominum Deum tuum.

℔ *Secundum Ioannem.*[3] *Lectio .ij.*

TVnc ergo apprehendit Pilatus ... quia iuxta erat monumentum, posuerunt Iesum.

℔ *Tertia lectio ex tractatu sancti Augustini*[4] *super psalmos.*

ACcedet homo ad cor altum: et exaltabitur Deus. Illi dixerunt: Quis nos videbit? Defecerunt scrutantes scrutinio consilia mala. Accessit homo ad ipsa consilia: passus est se[5] teneri[6] homo. Non enim teneretur,[7] nisi homo: aut videretur, nisi homo: aut cederetur, nisi homo: aut crucifigeretur et moreretur, nisi homo. Accessit ergo homo,[8] ad omnes illas passiones que in illo nihil valerent nisi esset homo. Sed si ille non esset homo, non liberaretur homo. Accessit homo ad cor altum, id est, cor secretum: obijciens aspectibus humanis hominem: seruans intus deum: celans formam Dei: in qua equalis est patri et offerens formam serui qua minor est patri.[9] Ipse enim dixit vtrumque: sed aliud ex forma Dei, aliud ex forma serui: dixit ex forma dei: ego et pater vnum sumus. Dixit ex forma serui,

[1] *prophete: add.* 39. 41. [iv. 17—v. 10.]
[2—2] *om.* 66. *in m.* 43. 44. 49. 63.
[3] Ca. 19. *in m.* [xix. 1–42.]
[4] *episcopi: add.* 43. 63. 66.
[5] semel: 64.
[6] vt: *add.* 61. 64.
[7] tenerunt: 61.
[8] *om.* 38.
[9] parte: 61.

quoniam pater maior me est. Vnde ex forma dei? ego et pater vnum sumus. Quia cum in forma dei esset non rapinam arbitratus est esse se equalem deo. Vnde ex forma serui? quoniam pater maior me est: quia semetipsum exinaniuit: formam serui accipiens. Accessit ergo[1] ad cor altum: et exaltatus est deus. Occiditur homo: et exaltatur deus. Quod enim occisus est: ex infirmitate humana fuit. Quod resurrexit et ascendit ex potestate diuina accedet[2] homo ad cor altum, cor secretum, cor absconditum, non ostendens quid nosset, non ostendens quid esset.

℣ *Ad laudes. Antiphona.* O mors ero mors tua, morsus tuus ero inferne.†

Ad vesperas absolute dicitur. Antiphona.

Halleluia, halleluia, halleluia. Vespere autem sabbati, que lucescit in prima sabbati, venit Maria Magdalene, et altera Maria videre sepulchrum Halleluia.

℣ *Deinde psalmi vt in psalterio et in fine cuiuslibet dicitur.* [3]Gloria patri et filio[3] *more solito quibus finitis cum cantico* Magnificat[4] *repetitur Antiphona.*

Deinde dicitur versus.[5] Domine exaudi *etc.*

Oratio.

SPiritum nobis domine tue charitatis infunde: vt quos sacramentis paschalibus saciasti: tua facias pietate concordes: per. in vnitate eiusdem, *etc.*

Versus. Benedicamus domino. Halleluia. Halleluia. *Responsorium.* Deo gratias. Halleluia, halleluia. Fidelium anime per misericordiam *etc.*

Predicto modo dicitur Benedicamus domino. *cum duplici* Halleluia. *in fine omnium horarum per totam hebdomadam sequentem.*

℣ *Ad completorium. ℟.* Conuerte nos Deus salutaris *etc.* Deus in adiutorium meum, *etc.* Halleluia *et cetera omnia vt supra ante septuagesimam. Et in fine antiphone.* Salua nos. *additur* Alleluia. *usque ad Ascensionem.*

[1] homo: *add.* 61. 64. [2] accessit: 39. 41. 60. 61.
[3—3] Magnificat: 66. [4] *om.* 61. [5] *om.* 60. 61. 64. Gloria Patri: 66.

¶ DOMINICA RESURRECTIONIS *duplex maius.*

¶ *Si hodie inciderit aliquod festum simplex omittitur omni[no] si autem venerit infra*[1] *octauam fiet commemoratio de eo fi[nem] prima antiphona.*[2] Preciosa. *vt supra dictum fuit. Si vero fue[rit] festum duplex, transferendum est post octauam.*[3]

Ad matutinum. Inuitatorium. Surrexit Dominus ve[re] Halleluya.

Hymnus.

AVrora lucis rutilat, celum laudibus intonat: Mundus exultat iubilat: Gemens infernus vlulat.

Cum rex ille fortissimus. Mortis confractis viribus. Pede conculcans tartara. Soluit a pena miseros.

Ille qui clausus lapide Custoditur sub milite, Triumphans pompa nobili, Victor surgit de funere.

Solutis iam gemitibus Et inferni doloribus. Quia surrexit Dominus. Resplendens clamat angelus.

Gloria tibi domine, Qui surrexisti a mortuis, Cum patre et sancto spiritu. In sempiterna secula. Amen.

¶ *Notandum quod in fine omnium hymnorum tam festiuorum quam ferialium*[4] *omnibus horis vsque ad ascensionem dicitur.* Gloria tibi domine, qui surrexisti etc.

Antiphona. Ego dormiui, et somnum cepi et exurrexi, quoniam dominus suscepit me, halleluia, halleluia.

¶ *Ex Iona propheta.*[5] *Lectio .i.*

ET preparauit dominus piscem grandem ... et euomuit Ionam in aridam.

¶ *Secundum Mattheum.*[6] *Lectio .ij.*

VEspere autem sabbati que lucescit in prima sabbati ... vsque ad consummationem seculi.

¶ *Tertia lectio secundum Marcum.*[7]

In illo tempore. Maria Magdalene et Maria Iacobi et Salome abeuntes emerunt aromata vt venientes vngerent Iesum. Et reliqua.

[1] *intra*: 61. 64.
[2] *ante*: 39. 41. 43. 44. 49. 60. 61. 66. *ante* ℣. 63.
[3] *Paschae: add.* 63.
[4] *in: add.* 39. etc.
[5] [ii. 1–11.]
[6] Ca. 28 *in m.* [xxviii. 1–20.]
[7] Ca. 16. *in m.*

℣ *Homilia beati*[1] *Gregorij pape.*

MVltis vobis lectionibus fratres charissimi per dictatum loqui consueui, sed quia lacescente[2] stomacho ea que dictaueram, legere ipse non possum, quosdam vestrum minus libenter audientes intueor. Vnde nunc a memetipso exire[3] contra morem volo: vt inter sacra missarum solemnia lectionem sancti euangelij, non dictando: sed colloquendo edisseram, sicque excipiatur vt loquimur. Quia collocutionis vox corda torpentia: plusquam lectionis sermo excitat, et quasi quidam[4] manu solicitudinis vt euigilent pulsat. Et quidem ad hoc opus me sufficere posse non video: sed tamen vires quas imperitia denegat charitas mistrat.[5] Scio namque qui dixit. Aperi os tuum et adimplebo illud. Bonum ergo opus nobis in voluntate sit: nam ex diuino adiutorio erit in perfectione Dat loquendi ausum etiam resurrectionis dominice tanta solennitas. Quia[6] indignum valde est vt eo die laudes debitas taceat lingua carnis, quo videlicet die caro resurrexit auctoris, Audistis fratres charissimi quod sancte mulieres que dominum fuerant secute cum aromatibus ad monumentum venerunt, et ei quem viuentem dilexerant: etiam mortuo studio humanitatis obsequuntur. Sed res gesta aliquid in [7]sancta ecclesia[7] significat gerendum. Sic quippe necesse est vt audiamus que facta sunt, quatenus cogitamus[8] etiam que nobis sunt ex eorum imitatione facienda. Et nos ergo in eum qui est mortuus credentes si odore virtutum refecti[9] cum opinione bonorum operum dominum querimus, ad monumentum profecto illius cum aromatibus venimus.

Post tertiam lectionem dicitur. Te deum laudamus. *semper vsque ad aduentum.*

℣ *Ad laudes antiphona.* [Halleluia Ex][10] urrexi, et adhuc tecum sum: halleluia.

Deinde dicuntur psalmi et repetitur antiphona more solito: et post antiphonam dicitur. Hec est[11] dies quam fecit dominus, exultemus et letemur in ea[12] Halleluia, *et sic fieri debet in omnibus horis per totam octauam. Versus.* Domine exaudi, etc.

Oratio.

DEus qui hodierna die per vnigenitum tuum eternitatis nobis aditum deuicta morte reserasti: vota nostra que preueniendo aspiras: etiam adiuuando prosequere. per eundem.

[1] *sancti*: 39. 41. 63.
[2] lassescente: 39. 41. 60. 61. 64. lacessente: 63.
[3] exigere: 39. etc.
[4] quaedam: 38. quadam: 39. etc.
[5] ministrat: 38. etc.
[6] et: *add.* 39. etc.
[7]—[7] ecclesia sancta: 39.
[8] cogitemus: 39. etc.
[9] referti: 39. 41. 63.
[10] *These words have fallen out in* 37. Halleluia Ex: *add.* 38. etc.
[11] *om.* 39. 41. 64.
[12] eis: 63.

℔ *Ad primam, tertiam, sextam, et nonam: Antiphona.* Halleluia, halleluia, halleluia.

℔ *Ad vesperas. Hymnus.*

AD cenam agni prouidi. Et stolis albis candidi: Post transitum maris rubri Christo canamus principi.

Cuius corpus sanctissimum, In ara crucis torridum, Cruor[1] eius roseo Gustando viuimus deo.

Protecti pasche vespere, A deuastante angelo: Erepti de durissimo Pharaonis imperio.

Iam pascha nostrum Christus est, Qui immolatus agnus est: Synceritatis azima Caro eius oblata est.

O vere digna hostia Per quam fracta sunt tartara: Redempta plebs captiuata, Reddita[2] vite premia.

[3]Cum surgit[3] Christus tumulo, Victor redit[4] de barathro Tyrannum trudens[5] vinculo, Et reserans paradisum.

Gloria tibi domine, Qui surrexisti, *etc.*[6]

Antiphona. Halleluia: gauisi sunt discipuli viso domino: halleluia.

℔ *Notandum quod inuitatorium, hymni et antiphone huius diei dicuntur per totam octauam, et deinde vsque ad ascensionem quando fit officium de dominica vel de feria.*

℔ *Item notandum quod in antiphonis*[7] *de communi sanctorum: et in antiphona completorij adiungitur* Halleluia *in fine vsque ad ascensionem, et in predicto tempore omittuntur antiphone assignate in psalterio ad primam, tertiam, sextam, et nonam.*

℔ *Feria secunda de octaua duplex*[8] *ex Genesi.*[9] *Lectio .i.*

HEc[10] quoque sunt generationes Isaac ... paruipendens quod primogenita vendidisset.

℔ *Secundum Marcum.*[11] *Lectio secunda.*

ET cum transisset sabbatum, Maria Maglene[12] et Maria Iacobi ... confirmante sequentibus signis.

℔ *Tertia lectio secundum Lucam.*[13]

IN illo tempore: Duo ex discipulis Iesu ibant ipsa die in castellum quod erat in spacio stadiorum sexaginta ab Ierusalem nomine Emaus. Et reliqua.

[1] Cruore: 38. etc.
[2] Redit ad: 63.
[3—3] Consurgit: 63.
[4] cedit: 38.
[5] tradens: 44. 49. 61. 63. 66.
[6] *vt supra*: 39. 41.
[7] *antiphona*: 60. 61. 64.
[8] *duplici*: 39. 41.
[9] [xxv. 19–34.]
[10] He: 39. etc.
[11] Ca. 16 *in m.* [xvi. 1–20.]
[12] Magdalene: 38. etc.
[13] Ca. 24. *in m.*

Homilia sancti Gregorij pape.

IN quotidiana nobis solennitate laborantibus pauca loquenda sunt et fortasse hec vtilius proderunt quia sepe et[1] alimenta que minus sufficiunt auidius sumuntur. Lectionis ergo euangelice summati[2] sensum statui non per singula verba discutere ne dilectionem vestram valeat sermo prolixior expositionis onerare. Ecce audistis fratres christi,[3] quia duobus discipulis ambulantibus in via non quidem credentibus, sed tamen de se[4] loquentibus dominus apparuit, sed eis speciem quam [5]recte cognoscerent[5] non ostendit. Hoc ergo egit foris dominus in oculis corporis, quod apud ipsos agebatur intus in oculis cordis. Ipsi namque apud semetipsos: intus et[6] amabant et dubitabant. Eis autem dominus foris et presens aderat et quis esset non ostendebat. De se ergo loquentibus presentiam exhibuit: sed de se dubitantibus cognitionis sue speciem occultauit. Verba quidem contulit, duritiam intellectus increpauit. Scripture sacre mysteria que deipso erant aperuit, et tamen quia adhuc in eorum cordibus peregrinus erat a fide ire se longius finxit. Fingere namque componere dicimus. Vnde et compositores luti figulos vocamus.[7]

Oratio.

DEus qui solennitate paschali mundo remedia contulisti populum tuum quesumus Domine celesti dono prosequere: vt et perfectam libertatem consequi mereatur: et ad vitam proficiat sempiternam: per.

℔ *Feria .iij. de octaua duplex*[8] *ex Genesi.*[9] *Lectio .i.*

ORta autem fame super terram post eam sterilitatem ... Qui tetigerit hominis huius vxorem, morte morietur.

℔ *Secundum Lucam.*[10] *Lectio .ij.*

VVna[11] autem sabbati valde diluculo venerunt ad monumentum ... intrare in gloriam suam?

℔ *Tertia lectio, sermo sancti Augustini Episcopi.*

PAscha Christi fratres charissimi si[12] regnum est celorum, salus mundi, occasus inferni, gloria supernorum vita credentium,[13] resurrectio mortuorum, testimonium miserationis diuine, precium redemptionis humane, contritio mortis abolite. Que festiuitas

[1] *om.* 38. [2] *Thus*: summatim: 38. etc. [3] charissimi: 39. etc.
[4] eo: 63. [5]—[5] recognoscerent: 39. 41. [6] *om.* 61.
[7] Te Deum: *add.* 63. [8] *ma*[*ius*]: *add.* 63. *om.* 66.
[9] Ca. 28: *in m. Thus also* 38. [xxvi. 1–11.] *Caput* xxvi: 39.
[10] Ca. 24 *in m.* [xxiv. 1–26.] [11] *Thus* 37. Vna 38. etc.
[12] *om.* 39. etc. [13] et: *add.* 63.

Dei sacra misteria et incognita sacramenta, virtutem dominice resurrectionis per angelos indicat: per populos manifestat. Hec [1]ergo est[1] dies dilectissimi quam fecit dominus vt audistis, excelsior cunctis, dulcior vniuersis in qua dominus resurrexit, in qua nouam sibi plebem vt ipsi videtis generationis spiritu conquisiuit: in qua[2] singulorum mentes gaudio, et exultatione perfudit: sic ergo dies resurrectionis Christi defunctis vita: peccatoribus venia sanctis est gloria. Si quidem operatione virtutum eleuat de imis, suscitat de terrenis collocat in excelsis, confirmat iustos, firmat dubios, damnat incredulos. Ad hoc enim dominus resurrexit vt imaginem future resurrectionis ostenderet, Et ideo hodie ad vitale lauacrum resurgens dei populus instar resurrectionis ecclesiam nostram splendore niueo illuminat. Gratias deo nostro agere debemus: quod dum sancti pasche solennitatem colimus future resurrectionis speciem iam videmus: Resurrecturum est enim genus humanum in seculi consummatione post mortem: nunc resurgit in baptismo.[3]

Oratio.

DEus qui ecclesiam tuam nouo semper fetu multiplicas, concede famulis tuis vt sacramentum viuendo teneant quod fide perceperunt. per.[4]

℔ *Feria quarta de octaua*[5] *ex Genesi.*[6] *Lectio prima.*

SEuit autem Isaac in terra illa ... et fecit crescere super terram.

℔ *Secundum Lucam.*[7] *Lectio .ij.*

ET incipiens a Moyse, et omnibus prophetis interpretabatur ...semper in templo laudantes et benedicentes deum. Amen.

℔ *Tertia lectio secundum Ioannem.*[8]

IN illo tempore. Manifestauit se iterum Iesus discipulis suis ad mare tyberiadis, manifestauit autem sic. Erant simul Simon Petrus et Thomas qui dicitur didymus. et reliqua.

Homilia sancti [9]*Gregorij pape.*[9]

LEctio sancti euangelij que modo in vestris auribus lecta est fratres charissimi questione animum pulsat, sed pulsatione sua vim discretionis incidat.[10] Queri etenim potest, cur Petrus qui piscator ante conuersionem fuit, post conuersionem ad

[1]—[1] est ergo: 61. [2] quo: 38. [3] Te Deum: *add.* 63.
[4] eundem: *add.* 43. [5] *octo*: 66. [6] [xxvi. 12–22.]
[7] [xxiv. 27–53.] [8] Ca. 21. *in m.*
[9]—[9] *Augusti. episcopi*: 43. [10] incitat: 38. indicat: 39. etc.

piscationem redijt. Et cum veritas dicat, nemo mittens manum suam ad aratrum, et aspiciens retro, aptus est regno dei, cur repetijt quod reliquit? Sed si virtus discretionis inspicitur citius videtur quia nimirum negocium quod ante conuersionem sine peccato extitit, hoc etiam post conuersionem repetere culpa non fuit. Nam piscatorem Petrum Mattheum vero thelonearium[1] scimus. Et post conuersionem suam ad piscationem Petrus redijt. Mattheus vero ad thelonei negocium nou resedit.[2] Quia aliud est victum per piscationem querere aliud thelonei lucris pecunias augere. Sunt enim pleraque negocia que sine peccatis exhiberi, aut vix, aut nullatenus possunt. Que ergo ad peccatum implicant,[3] ad hec necesse est vt post conuersionem animus non recurrat. Queri etiam potest, cur discipulis in mari laborantibus post resurrectionem suam dominus in littore stetit, quia[4] ante resurrectionem suam coram discipulis suis in fluctibus maris ambulauit? Cuius rei ratio festine cognoscitur si ipsa que tunc inerat causa pensetur. Quid enim mare nisi presens seculum designat quod se causarum tumultibus et vndis vite corruptibilis illidit.[5]

Oratio.

DEus qui nos resurrectionis dominice annua solennitate letificas, concede propitius: vt per temporalia festa que agimus peruenire ad gaudia eterna mereamur. per.[6]

℔ *Feria quinta de octaua ex Genesi.*[7] *lectio prima.*

ASCendit autem Isaac ex illo loco in Bersabee ... que ambe offenderant animum Isaac et Rebecce.

℔ *Secundum Ioannem.*[8] *Lectio .ij.*

VNa autem sabbati Maria Magdalene venit mane ... quia vidi dominum et hec dixit mihi.

℔ *Tertia lectio secundum Ioannem.*[9]

IN illo tempore Maria stabat ad monumentum foris plorans. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorij pape.

MAria Magdalene que fuerat in Ciuitate peccatrix, amando veritatem lauit lachrymis maculas criminis, et vox veritatis impletur que[10] dicitur. Dimissa sunt ei peccata multa, quoniam dilexit multum: que enim frigida prius peccando remanserat,

[1] telonarium: 41. 43. 61.
[2] recedit: 66.
[3] implificant: 39.
[4] qui: 39. etc.
[5] Te Deum: *add.* 63.
[6] eundem: *add.* 44. 49. 60. 61. 64.
[7] [xxvi. 23–35.]
[8] Ca. 20 *in m.* [xx. 1–18.]
[9] Ca. 20. *in m.*
[10] qua: 39. etc.

postmodum amando fortiter ardebat. Nam postquam venit ad monumentum, ibique corpus dominicum non inuenit sublatum credidit, atque discipulis nuntiauit. Qui venientes viderunt atque ita esse vt mulier dixerat crediderunt. Et de eis protinus scriptum est. Abierunt ergo discipuli ad semetipsos. Ac deinde subiungitur: Maria stabat ad monumentum foris plorans: qua in re pensandum est huius mulieris mentem, quanta vis amoris accenderat que a monumento domini etiam discipulis recedentibus non recedebat. Exquirebat quem non inueniebat. Flebat inquirendo, et amoris sui igne succensa, eius quem ablatum[1] credidit ardebat desiderio Vnde contingit,[2] vt tunc cum[3] sola videret que[4] remansit, vt quereret. Quia nimirum virtus boni operis perseuerantis[5] est et voce veritatis dicitur. Qui autem perseuerauerit vsque in finem hic saluus erit.[6]

Oratio.

Deus qui diuersitatem gentium in confessione tui nominis adunasti, da vt renatis fonte baptismatis vna sit fides mentium, et pietas actionum: per.

℔ *Feria .vi. de octaua ex Genesi.*[7] *Lectio .i.*

SEnuit autem Isaac et caligauerunt oculi eius ... tantum audi vocem meam, et pergens affer que dixi.

℔ *Secundum Ioannem.*[8] *Lectio .ij.*

CVm ergo sero esset die illo vna sabbatorum et fores essent clause ... filius dei, et vt credentes vitam habeatis in nomine eius.

℔ *Tertia lectio. Sermo sancti Ambrosii episcopi.*

AVdistis fratres charissimi, quod sancte mulieres que cum aromatibus ad monumentum venerunt, angelos viderunt, et Maria Magdalene que arctius Iesum diligebat apostolis ad domum de qua cucurrerant reuertentibus[9] quia erga sepulchrum perseuerauit, deum prima omnium cognouit? Nos per hoc monemur, vt cum aromatibus, id est cum odore bonorum operum et pleni virtutibus deum queramus. Sunt qui videntur deum querere, sed ociosi sunt, et a virtutibus alieni, ideo illum videre non merentur. Quid querebant ille sancte mulieres in monumento, nisi corpus domini Iesu? Et vos quid queritis in ecclesia, nisi Iesum, id est saluatorem? Sed si cupitis illum inuenire, orto sole venite, id est non sint in cordibus vestris

[1] oblatum: 38.
[2] contigit. 39. 41. 43. 60. 61. 63. 64. 66.
[3] *om.* 38. eum: 39. 41. 43. 49. 60. 61. 63. 64. 66.
[4] sola: *add.* 39. 41. 60. 61. 64.
[5] perseuerantia: 39. etc.
[6] Te Deum: *add.* 63.
[7] Ca 27 *in m.* [xxvii. 1–13.]
[8] [xx. 19–31.]
[9] reuerentibus: 66.

tenebre vitiorum. Carnalia vero desideria et opera mala tenebre sunt. In quorum cordibus tales tenebre sunt, non vident lucem et non intelligunt Christum quia Christus lux est. Repellite a vobis fratres tenebras, id est omnes delectationes, et omnia opera mala, et curate habere aromata, hoc est, orationem mundam, dicentes cum psalmista: Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo, ecce Maria perseuerando ad monumentum quem querebat inuenit, quia qui perseuerauerit vsque in finem saluus erit.[1]

Oratio.

OMnipotens sempiterne deus qui paschale sacramentum in reconciliationis humane federe contulisti, da mentibus nostris, vt quod professione celebramus imitemur affectu.[2] Per.

℔ *Sabbato de octaua ex Genesi.*[3] *Lectio prima.*

ABijt et attulit, deditque matri, parauit illa cibos ... qui benedixerit tibi, benedictionibus repleatur.

℔ *Secundum Ioannem.*[4] *Lectio .ij.*

POstea manifestauit se iterum Iesum ... nec ipsum arbitror mundum capere posse eos qui scribendi sunt libros.

℔ *Tertia lectio secundum Ioannem.*[5]

IN illo tempore: Vna sabbati Maria Magdalene venit mane cum adhuc tenebre essent ad monumentum.[6]

Homelia† sancti Gregorij pape.

FRactus[7] longa molestia stomachus, diu me charitati vestre delectionis[8] euangelice loqui expositione prohibuit. Vox namque ipsa a clamoris virtute succumbit, et quia a multis audiri[9] non valeo: loqui, fateor, iuter multos erubesco. Sed hanc in me verecundiam, et ipse reprehendo. Quid enim? Numquid si multis prodesse nequeo nec paucis curabo? Et si ex messe portare manipulos multos non possum, nunquid nam debeo ad aream vacuus redire? Quamuis enim quantos debeo ferre non valeo, certe vel paucos, certe vel duos,,certe vel vnum feram. Habet namque ipsa infirmitas[10] intentio mercedis sue certitudinem, quia supernus arbiter noster, et si pondus considerat in retributione tamen vires pensat in pondere. Lectio sancti euangelij quam modo fratres audistis, valde in superficie historica est aperta, sed eius nobis sunt mysteria sub breuitate requirenda.

[1] Te Deum: *add.* 63.
[2] effectu: 39. etc.
[3] [xxvii. 14-29.]
[4] Ca. 21 *in m.* [xxi. 1-25.]
[5] Ca. 20 *in m.*
[6] Et reliqua: *add.* 39. etc.
[7] Fratres: 38.
[8] de lectionis: 39. etc.
[9] audire: 38.
[10] infirmitatis: 39. etc.

Maria magdalene cum adhuc tenebre essent venit ad monumentum. Iuxta historiam notatur hora, iuxta intellectum vero mysticum requirentis signatur intelligentia. Maria enim auctorem omnium, quem carne viderat, mortuum querebat in monumento, et quia hunc[1] minime inuenit, furatum credidit. Adhuc ergo erant tenebre, cum venit ad monumentum. Cucurrit ergo citius, et[2] discipulis nuntiauit. Sed illi pre ceteris [3]cucurrerunt que[4] pre ceteris[3] amauerunt videlicet Petrus et Ioannes.[5]

Oratio.

COncede quesumus omnipotens deus vt qui festa paschalia venerando egimus, per hec contingere ad gaudia eterna mereamur: per.

℔ *Dominica in albis octaua pasche duplex minus. Ex Genesi.*[6] *Lectio .i.*

VIx Isaac sermonem impleuerat, et egresso Iacob foras ... tempusque veniet cum excutias et soluas iugum eius de ceruicibus tuis.

℔ *Epistola Pauli apostoli ad Romanos.*[7] *Lectio secunda.*

PAulus seruus Iesu Christi, vocatus apostolus ... creatori, qui est benedictus in secula. Amen.

℔ *Lectio tertia secundum Ioannem.*[8]

IN in[9] illo tempore. Cum esset sero die illo vna sabbatorum, et fores essent clause vbi erant discipuli congregati propter metum Iudeorum venit Iesus et stetit in medio, et dixit eis. Pax vobis. Et reliqua.

Homelia† sancti Gregorij Pape.

PRima lectionis huius euangelice questio animum pulsat, quomodo post resurrectionem corpus dominicum verum fuit, quod clausis ianuis ad discipulos ingredi potuit. Sed sciendum nobis est quod diuina operatio, si ratione comprehenditur non est admirabilis, nec fides habet meritum cui humana ratio prebet experimentum. Sed hec ipsa redemptoris nostri opera que ex semetipsis[10] comprehendi nequaquam possunt, ex alia eius operatione pensanda sunt, vt rebus mirabilibus fidem prebeant facta mirabiliora. Illud enim corpus domini intrauit ad discipulos ianuis clausis, quod videlicet ad humanos oculos per natiuitatem suam clauso exijt vtero virginis. Quid ergo mirum

[1] huc: 39. [2] *om.* 39. etc. [3—3] *om.* 43. [4] qui: 39. etc.
[5] Te Deum: *add.* 63. [6] [xxvii. 30–40.] [7] Cap. 1. *in m.* [i. 1–25.]
[8] Ca. 20. *in m.* [9] *Thus: om.* 38. etc. [10] semetipso: 63.]

si clausis ianuis post resurrectionem suam ineternum iam victurus intrauit, qui moriturus veniens non aperto vtero virginis exijt? Sed quia[1] illud corpus quod videri poterat fides intuentium dubitabat, ostendit eis[2] protinus manus et latus. Palpandam carnem prebuit, quam clausis ianuis introduxit. Qua in re duo mira et iuxta humanam rationem sibi valde contraria ostendit dum post resurrectionem [3]suam et[3] corpus suum[4] incorruptibile et tamen palpabile demonstrauit. Nam et corrumpi necesse est quod palpatur, et palpari non potest, quod non corrumpitur. Sed miro modo atque inestimabili, redemptor noster et incorruptibile post resurrectionem et palpabile corpus exhibuit, vt monstrando incorruptibile inuitaret ad premium, prebendo palpabile firmaret ad fidem.[5]

Oratio.

PResta quesumus omnipotens Deus, vt qui paschalia festa peregimus hec te largiente moribus, et vita teneamus. per.

℔ *Feria secunda ex Genesi.*[6] *Lectio prima.*

ODerat ergo semper Esau Iacob pro benedictione ... ad Laban filium Bathuel Syri fratrem Rebecce matris sue.

℔ *Ex epistola Pauli ad Romanos.*[7] *Lectio secunda.*

PRopterea tradidit illos Deus in passiones ignominie ... Non enim auditores legis iusti sunt apud deum sed factores legis iustificabuntur.

℔ *Feria tertia ex Genesi.*[8] *Lectio prima.*

VIdens autem Esau quod benedixisset pater suus Iacob ... cunctorumque que dederis mihi, decimas offeram tibi.

℔ *Ex epistola Pauli ad Romanos.*[9] *Lectio secunda.*

CVm enim gentes que legem non habent naturaliter ... faciamus mala, vt veniant bona? quorum damnatio iusta est.

℔ *Feria quarta ex Genesi.*[10] *Lectio prima.*

PRofectus ergo Iacob venit in terram orientalem ... Os meum es, et caro mea.

[1] ad: *add.* 60. 61. 64. [2] *om.* 66. [3]—[3] *om.* 60. 61. 64. [4] et: *add.* 60. 61. 64.
[5] Te Deum: *add.* 63. [6] [xxvii. 41—xxviii. 5.] [7] [i. 24—ii. 13.]
[8] [xxviii. 6–22.] [9] [ii. 14—iii. 8.] [10] Ca. 29 *in m.* [xxix. 1–14.]

Ex[1] *epistola Pauli ad Romanos.*[2] *Lectio .ij.*

QVid ergo? precellimus eos? Nequaquam ... Legem ergo destruimus[3] per fidem? Absit, sed legem statuimus.

℔ *Feria .v. ex Genesi.*[4] *Lectio .i.*

ET postquam impleti sunt dies mensis vnius ... seruiens apud eum septem annis alijs.

℔ *Ex epistola Pauli ad Romanos.*[5] *Lectio secunda.*

QVid ergo dicemus inuenisse Abraham patrem nostrum ... resurrexit propter iustificationem nostram.

℔ *Feria .vi. ex Genesi.*[6] *Lectio .i.*

VIdens autem dominus quod despiceret Liam ... beatam quippe me dicent omnes mulieres, propterea appellauit eum Aser.

℔ *Ex epistola Pauli ad Romanos.*[7] *Lectio secunda.*

IVstificati ergo ex fide, pacem habeamus ad deum per Dominum ... in vitam eternam per Iesum Christum dominum nostrum.

℔ *Sabbato ex Genesi.*[8] *Lectio .i.*

EGressus autem Ruben tempore messis triticee in agrum reperit mandragoras ... iustum est igitur vt aliquando prouideam etiam domui mee.

℔ *Ex epistola Pauli ad Romanos.*[9] *Lectio secunda.*

QVid ergo dicemus? Manebimus in peccato, vt gratia abundet? ... gratia autem Dei: vita eterna in Christo Iesu domino nostro.

℔ *Dominica secunda post Pascha. ex Genesi.*[10] *Lectio .i.*

DIxitque Laban, Quid tibi dabo? ... habuit greges multos, ancillas et seruos, camelos et asinos.

℔ *Ex epistola Pauli*[11] *ad Romanos.*[12] *Lectio .ij.*

AN ignoratis fratres (scientibus enim legem, loquor) ... ego autem carnalis sum, venundatus sub peccato.

[1] *om.* 39. [2] [iii. 9–31.] [3] destructis: 41. [4] [xxix. 14–30.]
[5] Ca. 4. *in m.* [iv. 1–25.] [6] [xxix. 31—xxx. 13.]
[7] Ca. 5. *in m.* [v. 1–21.] [8] [xxx. 14–30.]
[9] Ca. 6 *in m.* [vi. 1–23.] [10] [xxx. 31–43.]
[11] *apostoli: add.* 60. 61. 64. [12] Ca. 7. *in m.* [vii. 1–14.]

Tertia lectio secundum Ioannem.[1]

IN illo tempore, Dixit Iesus Phariseis, ego sum pastor bonus. Bonus pastor animam suam ponit pro ouibus suis. Et reliqua.

℣ *Homilia sancti Gregorij pape.*

AVdistis fratres charissimi ex lectione euangelica eruditionem vestram, audistis et periculum nostrum. Ecce enim is qui non ex accidenti dono,[2] sed essentialiter bonus est dicit, Ego sum pastor bonus: atque eiusdem bonitatis formam quam nos imitemur adiunxit dicens: Bonus pastor animam suam ponit pro ouibus suis. Fecit quod monuit, ostendit quod iussit, Bonus pastor pro ouibus suis animam suam posuit: vt in sacramento nostro corpus suum et sanguinem verteret et oues quas redemerat carnis sue alimento satiaret. Ostensa nobis est igitur de contemptu mortis via quam sequamur: apposita forma cui imprimamur. Primum nobis est exteriora nostra misericordialiter[3] ouibus eius impendere. Postremum vero si necesse est etiam vitam nostram pro eisdem ouibus ministrare. A primo autem hoc minimo: peruenitur ad postremum maius. Sed cum incomparabiliter longe sit anima melior qua viuimus terrena substantia quam exterius possidemus, qui non dat pro ouibus substantiam suam: quando[4] pro eis daturus est animam suam. Et sunt nonnulli qui dum plus terrenam substantiam quam oues diligunt meritum pastoris perdunt. De quibus protinus subditur. Mercennarius[5] autem: et qui non est pastor, cuius non sunt oues proprie videt lupum venientem: et dimittit oues et fugit. Non pastor sed mercennarius[5] vocatur, qui non pro amore intimo oues dominicas sed ad temporales mercedes pascit.[6]

Oratio.

DEus qui in filij tui humilitate iacentem mundum erexisti fidelibus tuis perpetuam concede letitiam, vt quos perpetue mortis eripuisti casibus: gaudijs facias sempiternis perfrui: Per eundem.

℣ *Feria .ij. ex Genesi.*[7] *Lectio .i.*

POstquam autem audiuit verba filiorum Laban ... omnia que precepit tibi Deus, fac.

[1] Ca. 10 *in m.* [2] bono: 39. 41. 61. [3] misericorditer: 39. etc.
[4] quomodo: 39. 41. [5] *Thus also* 38. Mercenarius: 39. etc.
[6] poscit: 38. Te Deum: *add.* 63. [7] Ca. 31 *in m.* [xxxi. 1–16.]

℣ *Ex epistola Pauli ad Romanos.*[1] *Lectio secunda.*

QVod enim operor, non intelligo, non enim quod volo bonum hoc ago ... mortalia corpora vestra propter inhabitantem spiritum eius in vobis.

℣ *Feria tertia ex Genesi.*[2] *Lectio prima.*

SVrrexit itaque Iacob, et impositis liberis, ac coniugibus suis super camelos ... hec dicens, ignorabat quod Rachel furata esset idola.

℣ *Ex epistola Pauli ad Romanos.*[3] *Lectio secunda.*

ERgo fratres, debitores sumus : non carni ... quia secundum deum postulat pro sanctis.

℣ *Feria quarta ex Genesi.*[4] *Lectio prima.*

INgressus itaque Laban tabernaculum Iacob, et Lie ... veni ergo : et ineamus fedus : vt sit testimonium inter me et te.

℣ *Ex epistola Pauli ad Romanos.*[5] *Lectio secunda.*

SCimus autem quoniam diligentibus deum : omnia cooperantur in bonum ... qui est super omnia Deus benedictus in secula. Amen.

℣ *Feria quinta ex Genesi.*[6] *Lectio prima.*

TVlit itaque Iacob lapidem, et erexit illum in titulum ... benedixit illis : reuersusque est in locum suum.

℣ *Ex epistola Pauli ad Romanos.*[7] *Lectio secunda.*

NOn autem quod exciderit verbum dei ... et omnis qui credit in eum, non confundetur.

℣ *Feria sexta et Genesi.*[8] *Lectio prima.*

IAcob autem abijt in itinere quod ceperat ... tauros viginti,[9] asinas viginti, et[10] pullos earum decem.

℣ *Ex epistola Pauli ad Romanos.*[11] *Lectio secunda.*

FRatres, voluntas quidem cordis mei et obsecratio ad deum sit[12] pro illis in salutem ... Tota die expandi manus meas ad populum non credentem et contradicentem.

[1] [vii. 15—viii. 11.]
[2] [xxxi. 17–32.]
[3] [viii. 12–27.]
[4] [xxxi. 33–44.]
[5] [viii. 28—ix. 5.]
[6] [xxxi. 45–55.]
[7] [ix. 6–33.]
[8] Ca. 32 *in m.* [xxxii. 1–15.]
[9] et : *add.* 61. 64.
[10] *om.* 63.
[11] Ca. 10 *in m.* [x. 1–21.]
[12] fit : 39. 43. 44. 49. 60. 63. 66.

℣ *Sabbato ex Genesi.*[1] *Lectio .i.*

ET misit per manus seruorum suorum singulos seorsum greges ... eo quod tetigerit neruum femoris eius, et obstupuerit.

℣ *Ex epistola Pauli ad Romanos.*[2] *Lectio secunda.*

DIco ergo, Nunquid deus repulit populum suum? Absit ... Quod si gloriaris non tu radicem portas: sed radix te.

℣ *Dominica tertia post Pascha.*[3] *Lectio prima.*[4]

ELeuans autem Iacob oculos suos, vidit venientem Esau ... hoc vno tantum indigeo, vt inueniam gratiam in conspectu tuo domine mi.

℣ *Ex epistola Pauli ad Romanos.*[5] *Lectio secunda.*

DIcit[6] ergo, Fracti sunt rami: vt ego inserar ... Quoniam ex ipso, et per ipsum, et in ipso sunt omnia: ipsi gloria in secula seculorum.[7] Amen.

℣ *Tertia lectio secundum Ioannem.*[8]

IN illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis modicum et iam non videbitis me, ex iterum modicum et videbitis me quia vado ad patrem. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini episcopi.

HEc domini verba: vbi ait modicum et iam non videbitis me, et iterum modicum et videbitis me: quia vado ad patrem ita obscura erant discipulis antequam id quod dixit esset impletum vt querentes inter se quid esset quod diceret omnino se nescire faterentur. Sequitur enim euangelium, Dixerunt ergo ex discipulis eius ad inuicem, Quid est hoc quod dicit nobis: modicum et non videbitis me: et iterum modicum et videbitis me: quia vado ad patrem? Dicebant ergo: Quid est hoc quod dicit nobis modicum? Nescimus quid loquitur. Hoc enim est quod eos[9] mouebat, quia dixit modicum et non videbitis me: et iterum modicum et videbitis me. Nam in precedentibus quia non dixerat modicum, sed dixerat ad patrem vado et iam non videbitis me tanquam aperte illis visus est loqui, nec inter se de hoc aliquid quesierunt: Nunc ergo quod illis tunc obscurum fuit, et mox manifestum est, iam nobis[10] vtique manifestum est, Post paululum enim passus est: et non viderunt eum. Rursus post

[1] [xxxii. 16–32.] [2] Ca. 11 *in m.* [xi. 1–18.]
[3] *ex Genesi: add.* 39. 41. 43. 49. 60. 61. 63. 64. 66.
[4] Ca. 33 *in m.* [Genes. xxxiii. 1–15.] [5] [xi. 19–36.]
[6] Dicis: 39. 41. 43. 44. 49. 61. 63. 64. 66. Dices: 60. [7] *om.* 43.
[8] Ca. 16 *in m.* [9] hos: 43. [10] non: 38.

paululum resurrexit et viderunt eum. Illud autem quod ait : et iam non videbitis me, quia isto verbo id est tam[1] hoc intelligi voluit quod eum vlterius non viderent, ibi exposuimus quomodo accipiendum sit, vbi dixit. De iustitia arguet mundum spiritus sanctus quia ad patrem vado, et iam non videbitis me : quia scilicet mortalem, Christum vlterius non viderunt.[2]

Oratio.

DEus qui errantibus vt in viam possint redire iustitie veritatis tue lumen ostendis : da cunctis qui christiana professione censentur, et illa respuere que huic inimica sunt nomini et ea que sunt apta sectari. Per.

℔ *Feria secunda ex Genesi.*[3] *Lectio prima.*

REuersus est itaque illo die Esau itinere quo venerat in Seir .. terra in potestate vestra est, exercete, negociamíni, et possidete eam.

℔ *Ex epistola Pauli ad Romanos.*[4] *Lectio secunda.*

OBsecro itaque vos fratres per misericordiam Dei ... Noli vinci a malo, sed vince in bono malum.

℔ *Feria tertia ex Genesi.*[5] *Lectio prima.*

SEd et Sichem ad patrem et ad fratres eius ait ... Assensique sunt omnes, circumcisis cunctis maribus.

℔ *Ex epistola Pauli ad Romanos.*[6] *Lectio secunda.*

OMnis anima potestatibus sublimioribus subdita[7] sit ... et carnis curam ne feceritis in desiderijs.

℔ *Feria .iiij. ex Genesi.*[8] *Lectio .i.*

ET ecce : die tertio quando grauissimus vulnerum dolor est ... et non sunt ausi persequi recedentes.

℔ *Ex Epistola Pauli ad Romanos.*[9] *Lectio secunda.*

INfirmum autem in fide assumite ... probatus est hominibus.

℔ *Feria quinta ex Genesi.*[10] *Lectio prima.*

VEnit igitur Iacob Luzam que est in terra Chanaan cognomento Bethel ... appellauit eum Beniamin, id est filius dextre.

[1] iam : 38. etc.
[2] Te deum : *add.* 63.
[3] [xxxiii. 16—xxxiv. 10.]
[4] Ca. 12 *in m.* [xii. 1–21.]
[5] [xxxiv. 11–24.]
[6] Ca. 13. *in m.* [xiii. 1–14.]
[7] sudita : 43.
[8] [xxxiv. 25—xxxv. 5.]
[9] Ca. 14 *in m.* [xiv. 1–18.]
[10] [xxxv. 6–18.]

℣ *Ex Epistola Pauli ad Romanos.*[1] *Lectio secunda.*

ITaque que pacis sunt sectemur ... in virtute spiritus sancti.

℣ *Feria sexta ex Genesi.*[2] *Lectio prima.*

MOrtua est ergo Rachel et sepulta est ... sepelierunt eum Esau et Iacob filij sui.

℣ *Ex epistola Pauli ad Romanos.*[3] *Lectio secunda.*

CErtus sum autem fratres mei, et ego ipse de vobis ... cum omnibus vobis. Amen.

℣ *Sabbato ex Genesi.*[4] *Lectio .i.*

HE sunt autem generationes Esau ... quos genuit ei Iehus et Ihelom et Core.

℣ *Ex epistola Pauli ad Romanos.*[5] *Lectio secunda.*

COmmendo autem vobis Pheben sororem nostram ... gloria in secula seculorum. Amen.

℣ *Dominica quarta post pascha Ex Genesi.*[6] *Lectio prima.*

HI duces filiorum Esau, Filij Eliphaz[7] primogeniti Esau ... Isti duces horrheorum qui imperauerunt in terra Seir.

℣ [8]*Epistola*[9] *Pauli ad Corinthios*[10] *prima.*[11] *Lectio secunda.*

PAulus vocatus apostolus Iesu Christi, per voluntatem Dei ... quod infirmum est Dei, fortius[12] est hominibus.

℣ *Tertia lectio secundum Ioannem.*[13]

IN illo tempore dixit Iesus discipulis suis : vado ad eum qui misit me, et nemo ex vobis interrogat me quo vadis? Et reliqua.

Homilia sancti Augustini episcopi.

CVm dominus Iesus predixisset discipulis suis persecutiones quas passuri erant post eius abscessum subiunxit atque ait : Hec autem vobis ab initio non dixi, quia vobiscum eram : nunc autem vado ad eum qui misit me. Vnde primum videndum est vtrum eis futuras non predixerit antea passiones. Sed[14] alij tres euangeliste satis eum predixisse ista demonstrant antequam ventum esset ad cenam, Qua peracta secundum Ioannem ista

[1] [xiv. 19—xv. 13.]
[2] [xxxv. 19–29.]
[3] [xv. 14–33.]
[4] Ca. 36 *in m.* [xxxv. 1–14.]
[5] Ca. 16 *in m.* [xvi. 1–27.]
[6] [xxxvi. 15–30.]
[7] Elipham : 38. 39. 44. 49. Eliphas : 63.
[8] Ex : *pr.* 43. 44. 63.
[9] *prima : add.* 43. 63. 66.
[10] Cap. 1 *in m.* [i.–25.]
[11] *om.* 43. 63. 66.
[12] fortitus : 61.
[13] Ca. 16 *in m.*
[14] et : *add.* 39.

locutus est, vbi ait : Hec autem vobis ab initio non dixi, quia vobiscum eram, An[1] forte hinc ista soluit[2] questio, quia et illi eum narrant passioni proximum fuisse cum hec diceret. Non ergo ab initio quando cum illis erat quia iam discessurus, iamque ad patrem perrecturus hec dixit[3] : Et ideo esset[4] secundum alios euangelistas, verum est quod hic dictum est. Hec autem vobis ab initio non dixi. Sed quid agimus de fide euangelij secundum Mattheum, qui hec eis a domino non solum cum iam esset in pascha cum discipulis cenaturus imminente passione, verum etiam ab initio denuntiata esse commemorat : vbi primum nominatim duodecim apostoli exprimuntur et ad opera diuina mittuntur. Quid sibi ergo vult quod hic ait ? Hec autem vobis ab initio non dixi, quia vobiscum eram nisi ea que Iesus hic dicit de spiritu sancto quod sit venturus ad eos, et testimonium perhibiturus quando mala illa passuri sunt hoc enim ab initio non dixit, quia cum eis erat, Consolator ergo ille vel aduocatus (vtrumque enim interpretatur, quod est grece paracletus) Christo ascendente fuerat necessarius. Et ideo de illo non dixerat in initio quando cum illis erat, quia eius presentia consolabantur.[5]

Oratio.

DEus qui fidelium mentes vnius efficis voluntatis : da populis tuis id amare quod precipis, id desiderare quod promittis : vt inter mundanas varietates ibi nostra fixa sint corda, vbi vera sunt gaudia : Per.

Feria secunda ex Genesi.[6] *Lectio prima.*

REges autem qui regnauerunt in terra Edom ... Et he sunt generationes eius.

℣ *Ex epistola .i. Pauli ad Corinthios.*[7] *Lectio .ii.*

VIdete enim vocationem vestram fratres ... sensum Christi habemus.

℣ *Feria tertia ex Genesi.*[8] *Lectio prima.*

IOseph cum sedecim esset annorum ... pater vero rem tacitus considerabat.

℣ *Ex Epistola prima Pauli ad Corinthios.*[9] *Lectio .ij.*

ET ego fratres non potui vobis loqui quasi spiritualibus ... Christus autem dei.

[1] Aut : 39. 41. 60.
[2] soluitur : 39. 41. 43. 49. 60. 61. 63. 64. 66.
[3] dicit : 63.
[4] etiam : 39. etc.
[5] Te deum : *add.* 63.
[6] [xxxvi. 31–xxxvii. 2.]
[7] [i. 26—ii. 16.]
[8] (illegible)
[9] Cap. 3 *in m.* [iii. 1–23.]

℔ *Feria .iiij. ex Genesi.*[1] *Lectio prima.*

CVmque fratres illius in pascendis gregibus patris ... miseruntque eum in cisternam veterem, que non habebat aquam.

℔ *Ex epistola prima Pauli ad Corinthios.*[2] *Lectio .ij.*

SIc nos existimet[3] homo, vt ministros christi, et dispensatores ... in Christo Iesu, per euangelium ego vos genui.

℔ *Feria .v. ex Genesi.*[4] *Lectio .i*

ET sedentes vt comederent panem, viderunt Ismahelitas ... Phutiphari eunucho Pharaonis magistro militum.

℔ *Ex epistola prima Pauli ad Corinthios.*[5] *Lectio .ij.*

ROgo ergo vos, imitatores mei estote, sicut et ego Christi ... Auferte malum ex vobisipsis.

℔ *Feria .vi. ex Genesi.*[6] *Lectio .i.*

EOdem tempore descendens Iudas a fratribus suis ... ipse et Hiras opilio gregis Odollamites in Thamnas.[7]

℔ *Ex epistola .i. Pauli ad Corinthios.*[8] *Lectio .ij.*

AVdet aliquis vestrum habens negotium ... portate deum in corpore vestro.

℔ *Sabbato ex Genesi.*[9] *Lectio .i.*

NVntiatumque est Thamar quod socer illius ascenderet in Thamnas[10] ... misi hedum quem promiseram, et tu non inuenisti eam.

℔ *Ex epistola prima Pauli ad Corinthios.*[11] *Lectio .ij.*

DE quibus autem scripsistis mihi : Bonum est homini ... Vnus quisque ergo in quo vocatus est, fratres : in hoc maneat apud deum.

℔ *Dominica .v. post pascha ex Genesi.*[12] *Lectio prima.*

ECce autem post tres menses nuntiauerunt Iude ... Nec quicquam aliud nouerat nisi panem quo vescebatur.

[1] [xxxvii. 12–24.]
[2] Ca. 4 *in m.* [iv. 1–15.]
[3] æstimet : 43. 63. 66.
[4] [xxxvii. 25–36.]
[5] [iv. 16—v. 13.]
[6] Ca. 38 *in m.* [xxxviii. 1–12.]
[7] Thannas : 38. 41. 44. 49. 66. Thammas : 39.
[8] Ca. 6 *in m.* [vi. 1–20.]
[9] [xxxviii. 13–23.]
[10] Thannas : 38. 39. 44. 49.
[11] Ca. 7 *in m.* [vii. 1–24.]
[12] [xxviii. 24—xxxix. 6.]

℣ *Ex epistola prima Pauli ad Corinthios.*[1] *Lectio .ij.*

DE virginibus autem preceptum domini non habeo ... ego spiritum dei habeam.

℣ *Tertia lectio secundum Ioannem.*[2]

IN illo tempore, Dixit Iesus discipulis suis. Amen amen dico vobis si quid petieritis patrem in nomine meo: dabit vobis Et reliqua.

℣ *Homilia sancti Augustini Episcopi.*

DOmini verba nunc ista tractanda sunt. Amen amen dico vobis: si quid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis. Iam dictum est in superioribus huius dominici sermonis partibus propter eos qui nonnulla petunt a patre in Christi nomine nec accipiunt. Non petitur in nomine saluatoris quicquid petitur contra rationem salutis. Non enim sonum literarum ac syllabarum, sed quod sonus ipse significat: et quod eo sono recte et veraciter intelligitur hoc accipiendus[3] est dicere, cum dicit: in nomine meo. Vnde qui hoc sentit de Christo quod non est de vnico dei filio sentiendum, non petit in eius nomine etiam si non taceat literis ac syllabis Christum: quomodo in nomine eius petit, quem non cogitat cum petit. Qui vero quod est de illo sentiendum sentit: ipse in nomine eius petit et accipit quod petit si non contra salutem suam sempiternam petit. Accipit autem quando debet accipere quedam autem non negantur, sed vt congruo dentur tempore differuntur. Ita sane intelligendum est quod ait. Dabit vobis vt ea beneficia significata sciantur his verbis: que ad eos qui petunt proprie pertinent.[4]

Oratio.

DEus a quod [5]cuncta bona[5] procedunt, largire supplicibus tuis: vt cogitemus te inspirante, que recta sunt, et te gubernante eadem faciamus. Per dominum.

Feria .ij. ex Genesi.[6] *Lectio .i.*

ERat autem Ioseh[7] pulchra facie, et decorus aspectu ... et omnia opera eius dirigebat.

℣ *Ex Epistola prima Pauli*[8] *ad Corinthios.*[9] *Lectio .ij.*

DE ijs autem que idolis immolantur ... ne fratrem meum scandalizem.

[1] [vii. 25–40.] [2] Ca. 16. *in m.* [3] accipiendum: 63.
[4] Te deum: *add.* 63. [5]—[5] bona cuncta: 39. 41. [6] [xxxix. 6–23.]
[7] Ioseph: 38. etc. [8] *Apostoli: add.* 61. [9] Ca. 8 *in m.* [viii. 1–13.]

℣ *Feria .iij. ex Genesi.*[1] *Lectio .i.*

HIs itaque gestis[2] accidit vt peccarent duo eunuchi ... hic innocens in lacum missus sum.

℣ *Ex epistola prima Pauli.*[3] *ad Corinthios.*[4] *Lectio .ij.*

NOn sum liber? non sum apostolus? ... vt plures lucri facerem.

℣ *Feria .iiij. ex Genesi.*[5] *Lectio .i.*

VIdens pistorum magister, quod prudenter somnium dissoluisset ... prepositus pincernarum oblitus est interpretis sui.

℣ *Ex epistola .i. Pauli ad Corinthios.*[6] *Lectio .ij.*

ET factus sum Iudeis tanquam Iudeus vt Iudeos lucrarer ... vt possitis sustinere.

℣ *Si in die ascensionis domini inciderit festum simplex omittitur omnino, si autem inciderit in alijs diebus vsque ad penetecosten fit commemoratio de eo in fine prime antequam dicatur* Preciosa. *Si vero festum duplex inciderit in die ascensionis transfertur in sequentem diem, si autem in alijs celebrabitur in die qua inciderit.*

℣ *Festum Ascensionis domini duplex maius.*

℣ *Ad vesperas. Hymnus.*

IEsu nostra redemptio, Amor, et desyderium : Deus creator omnium : Homo in fine temporum.

Que te vicit clementia, Vt ferres nostra crimina : Crudelem mortem patiens. Vt nos a morte tolleres.

Inferni claustra penetrans Tuos captiuos redimens, Victor triumpho nobili, ad dextram patris residens.

Ipsa te cogat pietas : vt mala nostra superes Parcendo, et voti compotes, Nos tuo vultu saties.

Gloria tibi domine, Qui scandis super sidera : Cum patre, et sancto spiritu in sempiterna secula. Amen.

Et sic terminantnr hymni in omnibus horis vsque ad pentecosten exclusiue.

Antiphona. Ascendens Christus in altum captiuam duxit captiuitatem, dedit dona hominibus, Halleluia.

[1] Cap. 40 *in m.* [xl. 1–15.]
[2] vestis : 66.
[3] *Apostoli : add.* 61. 64.
[4] Cap. 9 *in m.* [ix. 1–19.]
[5] [xl. 16–23.]
[6] [ix. 20–x. 13.]

Oratio.

CONcede quesumus omnipotens deus: vt qui hodierna die vnigenitum tuum redemptorem nostrum ad celos ascendisse credimus: ipse quoque mente in celestibus habitemus. Per.[1]

℔ *Ad matutinum. Inuitatorium.*

HAlleluia Christum dominum ascendentem in celum: venite adoremus. Halleluia.

Hymnus.

ETerne rex altissime: Redemptor et fidelium, Quo mors soluta cedit, Datur triumphus gratie.

Scandens tribunal dextere, Patris potestas omnium: Collata Iesu celitus, Que non erat humanitus.

Ut trina rerum machina, Celestium terrestrium, Et infernorum Condita, Flectat genu iam subdita.

Hinc te precantes quesumus Ignosce culpis omnibus, et corda sursum subleua: Ad te superna gratia.

Vt cum repente ceperis, Clarere nube iudicis, Penas repellas debitas, Reddas coronas perditas.

Gloria tibi domine, Qui scandis super sydera. *etc.*[2]

Antiphona. Ascendit deus in iubilo: et dominus in voce tube. Halleluia.

℔ *Ex Isaia.*[3] *Lectio prima.*

QVis est iste qui venit de Edom tinctis[4] vestibus ... et eleuauit eos cunctis diebus seculi.

℔ *Ex Epistola prima Pauli ad Corinthios.*[5] *Lectio .ij.*

PRopter quod charissimi mihi fugite ab[6] idolorum cultura...sed quod multis, vt salui fiant.

℔ *Tertia lectio secundum Marcum.*[7]

IN illo tempore: Recumbentibus vndecim discipulis apparuit illis Iesus et exprobrauit incredulitatem illorum et duritiam cordis: quia his qui viderant[8] eum resurrexisse a mortuis non crediderant.[9] Et reliqua.

[1] eundem dominum: *add.* 39. etc.
[2] *vt supra*: 39. 41.
[3] Ca. 6 *in m. so also* 38. *Ca. xliij*: 39. *etc.* [lxiii. 1–9.]
[4] tinctus: 61. 64.
[5] [x. 14–33.]
[6] ad: 38.
[7] Ca. 16. *in m.*
[8] viderat: 66.
[9] crediderunt: 43. 49. 63. 66.

¶ *Homelia† sancti Gregorij pape.*

QVod resurrectionem dominicam discipuli tarde crediderunt non tam illorum infirmitas quam nostra (vt ita dicam) futura firmitas fuit. Ipsa namque resurrectio illis dubitantibus per multa argumenta monstrata est que dum nos legentes agnoscimus quid aliud quam de[1] illorum dubitatione solidamur? Minus enim mihi Maria Magdalene prestitit, que citius credidit, qua[2] Thomas qui diu dubitauit. Ille etenim dubitando vulnerum cicatrices tetigit et de nostro pectore dubietatis vulnus amputauit. Ad insinuandum[3] quoque veritatem dominice resurrectionis, notandum nobis[4] quod Lucas refert dicens. Conuescens precepit eis ab Hierosolymis ne discederent, et post pauca. Videntibus illis eleuatus est: et nubes suscepit eum ab oculis eorum. Notate verba: signate[5] mysteria: Conuescens eleuatus est. Comedit et ascendit vt videlicet per effectum comestionis veritas patesceret carnis. Marcus vero priusquam celos dominus ascenderet eum de cordis atque infidelitatis duritia increpasse discipulos memorat, [6]Qua in re[6] quid consyderandum est, nisi quod idcirco dominus tunc discipulos increpauit, cum corporaliter reliquit: vt verba que recedens diceret in corde audientium acrius[7] impressa remanerent. Increpata igitur eorum duritia, quid admonendo dicat audiamus. Eundes in mundum vniuersum predicate euangelium omni creature. Nunquid fratres mei sanctum euangelium vel insensatis rebus vel[8] brutis animalibus fuerat predicandum, vt de eo discipulus[9] dicatur: predicate euangelium omni creature? Sed omnis creature nomine signatur homo.

¶ *Ad laudes.*

Antiphona. Viri galilei quid aspicitis in celum? hic Iesus qui assumptus est a vobis in celum: sic veniet Halleluia.

Oratio. Concede quesumus etc.[10]

¶ *Ad vesperas.*

Hymnus. Iesu nostra redemptio *etc.*[10]

Antiphona. O rex glorie domine virtutum qui triumphator hodie super omnes celos ascendisti, ne derelinquas nos orphanos, sed mitte promissum patris in nos spiritum veritatis. Halleluia.

¶ *Notandum quod inuitatorium, hymni, antiphone: et oratio huius diei dicuntur in omnibus diebus vsque ad pentecosten. quando non occurrit festum duplex.*

[1] *om.* 38.
[2] quam: 38. etc.
[3] insinuandam: 39. etc.
[4] est: *add.* 63.
[5] signare: 44.
[6—6] Quare iure: 39.
[7] arctius: 39. etc.
[8] vt: 43.
[9] discipulis: 39. etc.
[10] *vt supra*: 39. 41.

℔ *Feria sexta ex Genesi.*[1] *Lectio .i.*

POst duos annos vidit Pharao somnium ... Absque me deus respondebit[2] prospera Pharaoni.

℔ *Ex Epistola prima*[3] *Pauli ad Corinthios.*[4] *Lectio .ij.*

IMitatores mei estote sicut et ego Cristi† ... In hoc non laudo

℔ *Lectio .iij. sermo sancti Leonis pape.*

POst beatam et gloriosam domini nostri Iesu Christi resurrectionem qua verum Dei templum Iudaica impietate resolutum diuina[5] triduo potentia suscitauit: quadragenarius hodie dilectissimi sanctorum dierum expletus est numerus sacratissima ordinatione dispositus, et ad vtilitatem nostre eruditionis impensus. Vt dum a domino in hoc spacio mora presentie corporalis extenditur, fides resurrectionis documentis necessarijs muniretur. Mors enim Christi multorum discipulorum corda turbauerat: et de supplicio crucis, de emissione spiritus, de exanimati[6] corporis sepultura, grauatis mestitudine mentibus: quidam[7] diffidentie torpor obrepserat. Nam cum sancte mulieres (sicut euangelica nobis patefecit historia) reuolutum a monumento lapidem sepulchrumque corpore vacuum et viuentis domini testes angelos nunciarent verba earum apostolis alijsque discipulis, deliramentis similia videbantur.

℔ *Sabbato ex Genesi.*[8] *Lectio .i.*

NArrauit ergo Pharao quod viderat ... fiat sermo Dei, et velocius impleatur.[9]

℔ *Ex Epistola prima Pauli ad Corinthios.*[10] *Lectio .ij.*

EGo enim accepi a domino quod et tradidi vobis ... diuidens singulis prout vult.

℔ *Lectio tertia. Ex sermone sancti Leonis pape.*

QVam vtique hesitationem humana infirmitate nutantem: nequaquam permisisset spiritus veritatis predicatorum suorum inesse pectoribus: nisi illa trepida solicitudo et curiosa cunctatio, nostre fidei fundamenta iecissent Nostris igitur perturbationibus: nostris periculis in apostolis consulebatur. Nos in illis viris contra calumnias impiorum, et contra terrene argumenta sapientie docebamur Nos illorum instruxit aspectus

[1] Ca. 41. *in m.* [xli. 1–16.]
[2] respondit: 38.
[3] *om.* 43.
[4] Ca. 11. *in m.* [xi. 1–22.]
[5] in: *add.* 39. 41. 60. 61. se in: *add.* 63.
[6] examinati: 39.
[7] quidem: 39.
[8] [xli. 17–32.] c. 41. *in m.* 43. 49. 61. 64.
[9] impletur: 63.
[10] [xi. 23—xii. 11.]

nos erudiuit auditus: nos confirmauit attactus. Gratias igitur agamus diuine dispensationi: et sanctorum patrum necessarie tarditati. Dubitatum est ab illis: ne dubitaretur a nobis. Non ergo hi dies dilectissimi qui inter resurrectionem domini ascensionemque fluxerunt ocioso transiere, decursu, sed magna in eis confirmata sacramenta, magna sunt reuelata mysteria. In his metus dire mortis aufertur, et non solum anime, sed etiam carnis immortalitas[1] declaratur. In his per insufflationem domini infunditur apostolis spiritus sanctus et beato apostolo Petro supra ceteros post regni claues ouilis dominici cura mandatur. In his diebus duobus discipulis tertius in via dominus iungitur comes: et ad omnem nostre ambiguitatis caliginem detergendam pauentium ac trepidantium tarditas increpatur.

℔ *Dominica infra*[2] *octauam Ascentionis ex Genesi.*[3] *Lectio .i.*

NVnc ergo prouideat rex virum sapientem et industrium ... Deditque illi vxorem Aseneth filiam Phutipharis sacerdotis Heliopoleos.

℔ *Ex epistola prima Pauli. ad Corinthios.*[4] *Lectio .ij.*

SIcut enim corpus vnum est, et membra habet multa ... excellentiorem viam vobis demonstro.

℔ *Lectio tertia secundum. Ioannem.*[5]

IN illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis Cum venerit paracletus quem ego mittam vobis a patre spiritum veritatis qui a patre procedit: Ille testimonium perhibebit de me: et vos testimonium perhibebitis: quia ab initio mecum estis. Et reliqua.

℔ *Homelia† sancti Augustini episcopi.*

DOminus Iesus in sermone quem locutus est discipulis suis post cenam proximus passioni: tanquam iturus et relicturus eos presentia corporali: cum omnibus autem suis vsque ad consummationem seculi futurus presentia spirituali exhortatus est eos ad perferendas[6] persecutiones impiorum: quos mundi nomine nuncupauit. Ex quo tamen mundo etiam ipsos discipulos elegisse se dixerat: vt scirent se gratia Dei esse quod sunt, suis autem vitijs fuisse quod fuerant. Deinde persecutores et suos et ipsorum: Iudeos euidenter expressit, vt omni non appareret etiam ipsos mundi damnabilis[7] appellatione conclusos, qui persequuntur sanctos. Cumque de illis diceret, quod ignorarent eum a quo missus est. Et tamen odissent et filium

[1] inmortalitas: 61. [2] *intra*: 61. 64. [3] [xli. 33-45.] [4] [xii. 12-31.]
[5] Ca. 15 *in m.* [6] præferendas: 43. [7] damnabiles: 63.

et patrem. hoc est et eum qui missus est, et a quo missus est. De quibus omnibus in alijs sermonibus iam disseruimus, ad ho[c] peruenit vbi ait: Vt impleatur sermo qui in lege eorum script[us] est: quia odio habuerunt me gratis.

℔ *Feria secunda ex Genesi.*[1] *Lectio prima.*

EGressus est itaque Ioseph ad terram Egypti ... vt emerent escas, et malum inopie temperarent.

℔ *Ex epistola prima Pauli ad Corinthios.*[2] *Lectio secunda.*

SI linguis hominum[3] loquar, et Angelorum ... ecclesie edificationem accipiat.

℔ *Lectio tertia. Ex sermone sancti Leonis pape.*

PEr omne hoc[4] tempus dilectissimi, quod inter resurrectionem, et ascensionem Domini exactum est, hoc prouidentia Dei curauit, hoc docuit, hoc suorum et oculis insinuauit, et cordibus, vt dominus Iesus vere agnosceretur, resuscitatus, qui vere erat natus, et passus, et mortuus. Vnde beatissimi apostoli, omnesque discipuli, qui et de exitu crucis fuerant trepidi, et de fide resurrectionis ambigui, ita sunt in veritate perspicua roborati, vt domino in celorum eunte sublimia,[5] non solum nulla afficerentur tristitia, sed etiam magno gaudio replerentur. Et reuera[6] magna, erat et ineffabilis causa gaudendi, cum in conspectu sancte multitudinis super omnium creaturarum celestium dignitatem humani generis natura[7] conscenderet supergressura angelicos ordines, et vltra Archangelorum altitudines eleuanda, nec vllis sublimitatibus modum sue prouectionis habitura, nisi eterni patris recepta consessu[8] illius glorie sociaretur in throno, cuius natura copulabatur in filio. Quia igitur Christi ascensio nostra est prouectio, et quo processit[9] gloria capitis, eo spes vocatur, et corporis dignis dilectissimi exultemus gaudijs, et pia gratiarum actione letemur. Hodie enim non solum paradidisi[10] possessores firmati sumus, sed etiam celorum in Christo superna penetrauimus, ampliora adepti per ineffabilem Christi gratiam quam per diaboli amiseramus inuidiam.

℔ *Feria tertia* [11]*Dominice sexte post pascha.*[11] *ex Genesi.*[12] *Lectio prima.*

AVdiens autem Iacob quod alimenta venderentur in Egypto ... immunita terre huius[13] considerare venistis.

[1] [xli. 45–57.]
[2] Ca. 13 *in m.* [xiii. 1—xiv. 5.]
[3] hominem: 39.
[4] *om.* 43.
[5] sublima: 38.
[6] re vera: 61.
[7] naturam: 43. 63. 66.
[8] concessu: 43. consensu: 63.
[9] præcessit: 61. 64.
[10] paradisi: 38. etc.
[11—11] *om.* 39. etc.
[12] Ca. 42. *in m.* [xlii. 1–12.]
[13] huic: 66.

℔ *Ex epistola prima Pauli. ad Corinthios.*[1] *Lectio .ij.*

NVnc autem fratres, si venero ad vos linguis loquens ... vere deus in vobis sit.

℔ *Lectio tertia, sermo sancti Augustini episcopi.*

SAluator noster dilectissimi fratres ascendit in celum: non ergo turbemur in terra. Ibi sit mens, et hic erit requies Ascendamus cum Christo interim corde vt cum dies promissus aduenerit sequamur et corpore. Scire tamen debemus fratres, quia cum Christo non[2] ascendit superbia, non auaritia non luxuria, nullum vitium nostrum ascendit cum medico nostro. Et ideo si post medicum desideramus ascendere debemus vitia et peccata deponere. Omnia enim quasi quibusdam compedibus nos premunt et peccatorum nos retibus ligare contendunt. Et ideo cum Dei adiutorio, secundum quod ait psalmista, dirumpamus vincula eorum, vt secure possimus dicere domino: Dirupisti vincula mea, tibi sacrificabo hostiam laudis. Resurrectio domini spes nostra est. Ascensio domini glorificatio nostra est Ascensionis hodie solennia celebramus. Si ergo recte si fideliter, si sancte: si pie ascensionem domini celebramus, ascendamus cum illo: et sursum corda habeamus. Ascendentes autem non extollamur: nec de nostris quasi de proprijs meritis presumamus. Sursum enim corda habeamus, sed ad dominum. Sursum enim cor non ad dominum superbia vocatur. Sursum autem cor ad[3] dominum refugium vocatur. Videte fratres magnum miraculum. Altus[4] est deus Humilias te et descendit ad te. Erigis te, et fugit a te. Quare hoc. Quia excelsus est et humilia respicit, et alta a longe cognoscit.

℔ *Feria quarta ex Genesi.*[5] *Lectio prima.*

AT illi dixerunt, Duodecim inquiunt, serui tui fratres sumus ... pecunias singulorum in sacculis suis datis supra cibarijs in via, qui fecerunt ita.

℔ [6]*Epistola prima*[7] *ad Corinthios.*[8] *Lectio secunda.*

QVid ergo est fratres? Cum conuenitis: vnusquisque vestrum ... sic[9] predicauimus, et sic credidistis.

℔ *Tertia lectio. Sermo sancti Augustini episcopi.*

ASCensionis domini nostri Iesu Christi sanctus dies et solennis hodie illuxit: exultemus et letemur in ea.[10] Christus descendit, inferni[11] patuerunt. Christus ascendit, superna

[1] [xiv. 6–25.] [2] con: 61. [3] *om.* 66.
[4] Alius: 44. [5] [xlii. 13-25.] [6] *Ex*: *pr.* 39. etc.
[7] *Pauli*: *add.* 39. 43. 44. 49. 60. 61. 63. 64. 66. [8] [xvi. 29—xv. 11.]
[9] sed: 38. [10] eo: 39. 41. 60. 64. [11] inferna: 49. 60. 61. 63. 66.

claruerunt. Christus in ligno pependit: insultent furentes. Christus in sepulchro mentiantur custodes. Christus in inferno, visitentur quiescentes. Christus in celo, credant omnes gentes. Ipse ergo debet esse auctor nostri sermonis: qui est largitor nostre salutis. Non de alio aliquo loquimur vobis: nisi de illo quod[1] modo ex euangelio loquebatur omnibus nobis. Et ascensurus ad patrem dicebat discipulis suis. Hec locutus sum vobis: cum adhuc essem vobiscum. Paracletus autem spiritus veritatis quem mittet pater in nomine meo, ille vos docebit omnia; et commonebit vos omnia que dixi. Non turbetur cor vestrum neque formidet. Audistis quia ego dixi vobis, vado ad patrem meum, quia pater maior me est.

℔ *Feria .v. ex Genesi.*[2] *Lectio .i.*

AT illi portantes frumenta in asinis suis profecti sunt ... deducetis canos meos cum dolore ad inferos.

℔ *Ex Epistola prima Pauli ad Corinthios.*[3] *Lectio .ij.*

SI autem Christus predicatur quod resurrexit a mortuis ... Corrumpunt mores bonos colloquia mala.

℔ *Tertia lectio sermo sancti Augustini episcopi.*

OMnia charissimi que dominus Iesus Christus in hoc mundo sub fragilitate nostra miracula edidit, nobis proficiunt. Qui dum humanam conditionem syderibus importauit: celum credentibus patere posse monstrauit. Et dum victorem mortis in celestia eleuauit victorem eiusdem mortis quo sequamur ostendit. Ascensio ergo Domini catholice fidei confirmatio fuit, vt securi in posterum crederemus miraculi illius donum, cuius iam in presenti percepissemus effectum. Et fidelis quisque cum iam tanta perceperit, per ea que agnoscit prestita: discat sperare promissa, ac Dei sui preteritam persentemque[4] bonitatem, quasi futurorum teneat cautionem. Super excelsa ergo celi terrenum corpus imponitur, ossa intra sepulchri angustias paulo ante conclusa: angelorum cetibus inferuntur. In gremio[5] immortalitatis mortalis natura transfunditur. Et ideo sacra apostolice lectionis testatur historia. Cum hec dixisset (inquit) videntibus illis eleuatus est. Cum audis eleuatum, agnosce militie celestis obsequium. Vnde hodierna festiuitas hominis nobis et dei sacramenta manifestat: sub vna eademque persona. In eo qui eleuat diuinam potentiam: in eo autem qui eleuatur, humanam agnosce substantiam.

[1] qui: 43. 44. 49. 60. 61. 63. 64. 66.
[2] [xlii. 26–38.]
[3] [xv. 12–33.]
[4] præsentemque: 38. etc.
[5] gremium: 60. 61.

℔ *Feria .vi. ex Genesi.*[1] *Lectio .i.*

INterim fames omnem terram[2] vehementer premebat ... ego autem quasi orbatus absque liberis ero.

℔ *Ex epistola prima Pauli ad Corinthios.*[3] *Lectio .ij.*

EVigilate iusti,[4] et nolite peccare ... non est inanis in domino.

℔ *Tertia lectio ex sermone sancti Augustini.*[5]

IDeoque omnibus modis detestanda sunt venena orientalis erroris, qui impia nouitate presumit asserere filium Dei ac filium hominis vnius esse nature. In alterutra enim parte, vel qui solum hominem fuisse dixerit: negabit conditoris gloriam: vel qui solum Deum, negabit misericordiam redemptoris. Quo genere, non facile Arrianus euangelicam poterit habere veritatem: vbi filium Dei nunc equalem legimus, nunc minorem. Qui enim vnus nature saluatorem nostrum mortifera persuasione crediderit, solum hominem: aut solum Deum cogetur dicere crucifixum. Sed non ita est. Mortem enim nec solus Deus sentire, nec solus homo superare potuisset. Nos ergo nouerimus in Christo duplicem geminamque substantiam. De patre celestem de matre terrenam. Quam vtramque in vno eodemque redemptore suis promptum est testimonijs explicare. Quare[6] homo dicebat, Quia pater maior me est, sed idem quasi Deus pronuntiabat, Ego et pater vnum sumus. Quasi homo dicebat, Tristis est anima mea vsque ad mortem, sed quasi deus fiducialiter loquebatur. Potestatem habeo ponendi animam meam, et potestatem habeo iterum sumendi eam. Quasi homo in cruce pendebat, sed quasi deus regnum celeste donabat.

℔ *Sabbato. ex Genesi.*[7] *Lectio .i.*

TVlerunt ergo viri munera, et pecuniam duplicem ... Et incuruati adorauerunt eum.

℔ *Ex Epistola prima Pauli ad Corinthios.*[8] *Lectio .ij.*

DE collectis autem que fiunt in sanctos ... omnibus vobis in Christo Iesu. Amen.

℔ *Lectio tertia secundum: Ioannem.*[9]

IN illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis Si diligitis me mandata mea seruate: et ego rogabo patrem et alium paracletum dabit vobis. Et reliqua.

[1] Cap. 43. *in m* [xliii. 1–14.] [2] tetram: 38.
[3] [xv. 34–58.] [4] iuste: 39. 41. 43. 44. 49. 61. 63. 64. 66.
[5] *episcopi: add.* 43. 49. 60. 61. 63. 64. 66. [6] Quasi: 39. etc.
[7] [xliii. 15–28.] [8] Ca. 16. *in m.* [xvi. 1–24.] [9] Ca. 14. *in m.*

Homilia sancti Augustini episcopi.

AVdiuimus fratres cum euangelium legeretur: dominum dicentem. Si diligitis me mandata mea seruate, et ego rogabo patrem et alium paracletum dabit vobis, vt maneat vobiscum in eternum spiritum veritatis, quem mundus non potest accipere, quia non videt eum nec scit eum. Vos autem cognoscetis eum: quia apud vos manebit et in vobis erit. Multa sunt que in istis paucis verbis domini requirantur. Sed multum est ad vos, vel omnia que hic querenda sunt querere, vel omnia que hic querimus inuenire. Veruntamen quantum nobis Dominus donare dignetur,[1] pro nostra et vestra capacitate: quid dicere[2] debeamus, et quid discere et audire debeatis attendite: per nos charissimi quod possumus[3] sumite: et ab illo quod non possumus,[3] poscite Spiritum paracletum, Christus promisit apostolis. Quomodo autem promiserit,[4] aduertamus. Si diligitis me (inquit) mandata mea seruate, et ego rogabo patrem, et alium paracletum dabit vobis: vt maneat vobiscum in eternum, spiritum veritatis. Hic est vtique in trinitate spiritus sanctus, quem patri et filio consubstantialem, et coeternum, et coequalem fides catholica confitetur.

℔ *Si in die Pentecostes inciderit festum simplex omittitur omnino, si autem inciderit infra*[5] *octauam, fit commemoratio de eo in fine prime vt dictum fuit in dominica prima aduentus. Si vero fueret*[6] *duplex transferendum est post octauam.*

℔ *Festum Pentecostes duplex maius. Ad vesperas. Hymnus.*

VEni creator spiritus Mentes tuorum visita: Imple superna gratia, Que tu creasti pectora.

Qui paracletus diceris: Donum dei altissimi: Fons viuus, ignis charitas: Et spiritalis vnctio.

Tu septiformis munere, Dextre dei tu digitus: Tu rite promisso[7] patris: Sermone ditans guttura.

Accende lumen sensibus: Infunde amorem cordibus: Infirma nostri corporis: Virtute firmans perpetim.[8]

Hostem repellas longius: Pacemque dones protinus: ductore sit[9] te preuio: Vitemus omne noxium.

Per te sciamus da patrem, Noscamus atque filium: Te vtriusque spiritum. Credamus omni tempore.

Gloria patri domino, Natoque qui a mortuis. Surrexit, ac paracleto In seculorum secula. Amen.

[1] dignatur: 61. 63. 64. 66.
[2] discere: 66.
[3] possimus: 41.
[4] promisit: 66.
[5] *intra*: 61.
[6] *Thus: fuerit*: 38. etc.
[7] promissum: 39. 41. 60. 61. 64. 66.
[8] perpeti: 39. 41. 60. 61. 63.
[9] sic: 38. etc.

Antiphona. Non vos relinquam orphanas halleluia : vado et venio ad vos halleluia, et gaudebit cor vestrum halleluia.

Oratio.

DEus qui hodierna die[1] fidelium corda sancti spiritus illustratione docuisti : da nobis in eodem spiritu recta sapere, et de eius semper consolatione gaudere : [2]per. in vnitate.[2]

℔ *Ad matutinum Inuitatorium.*

HAlleluia, Spiritus Domini replcuit orbem terrarum Venite adoremus, halleluia.

Hymnus.

IAm Christus astra ascenderat, Reuersus vnde venerat: Promissum patris munere Sanctum daturus spiritum.

Solennis vrgebat dies, Quo mystico septemplici: Orbis volutus septies, Signat beata tempora.

Dum hora cunctis tertia. Repente mundus intonat, Orantibus apostolis Deum venisset[3] nunciat.

De patris ergo lumine Decorus ignis almus est: Qui fida Christi pectora Calore verbi compleat.

Impleta gaudent viscera : Afflata sancto spiritu : Voces diuersas intonat :[4] Fantur Dei magnalia.

Ex omni gente cogniti, Grecis, Latinis, barbaris, Cunctisque admirantibus : Linguis loquuntur omnium.

Iudea tunc incredula : Vesana toruo spiritu : Ructare musti crapulam Alumnos Christi concrepat.

Sed signis, et virtutibus : Occurrit, et docet Petrus, Falsa profari perfidos, Ioele teste comprobans.

Gloria patri domino *etc. vt supra et sic terminantur omnes hymni in omnibus horis vsque ad dominicam trinitatis exclusiue.*

Antiphona. [5]Factus est[5] repente de celo sonus aduenientis spiritus vehementis halleluia halleluia.

℔ *Ex Ioele*[6] *propheta. Lectio j.*

NOli timere terra, exulta et letare : quoniam magnificauit Dominus vt faceret ... sicut dixit dominus, et in residuis quos dominus vocauerit.

℔ *Acta apostolorum.*[7] *Lectio .ij.*

PRimum quidem sermonem feci de omnibus o Theophile ... Maria matre Iesu, et fratribus eius.

[1] *om.* 43.
[2—2] Per dominum nostrum Iesum Christum filium tuum. Qui tecum viuit et regnat in vnitate eiusdem. etc. : 60. 61. 64. [3] venisse : 38. etc.
[4] intonant : 39. etc. [5—5] *om.* 43.
[6] [ii. 21–32] Iohel : 39. 41. 43. 44. 49. 63. 66. Ioële : 60. Iohele : 61. 64.
[7] Cap. 1. *in m.* [i. 1–14.]

℣ *Tertia lectio secundum Ioannem.*[1]

IN illo tempore : Dixit Iesus discipulis suis : Si quis diligit me, sermonem meum seruabit, Et pater meus diliget eum : et ad eum veniemus, et mansionem apud eum faciemus. Et reliqua.

℣ *Homilia sancti Gregorij pape.*

LIbet fratres mei charissimi euangelice verba lectionis sub breuitate transcurrere : vt post diutius liceat in contemplatione tante solennitatis immorari. Hodie nanque spiritus sanctus repentino sonitu super discipulos venit mentesque carnalium in sui amorem permutauit, et foris apparentibus linguis igneis intus facta sunt corda flammantia. Quia dum deum in ignis visione suscipiunt : per amorem suauiter arserunt. Ipse nanque spiritus sanctus amor est. Vnde et Ioannes dicit : Deus charitas est. Qui ergo mente integra Deum desiderat, profecto [2]iam habet[2] quem amat. Neque enim quisquam posset Deum diligere : si eum quem diligit non haberet. Sed ecce si vnusquisque vestrum requiritur an diligat Deum, tota fiducia et secura mente respondet, diligo. In ipso autem lectionis exordio audistis : quid veritas dixit. Si quis diligit me, sermonem meum seruabit. Probatio ergo dilectionis exhibitio est operis. Hinc in[3] epistola sua idem Ioannes dicit. Qui dicit quia diligo deum, et mandata eius non custodit, mendax est. Vere etenim Deum diligimus, si mandata eius custodimus si nos a nostris voluptatibus coarctamus.[4] Nam qui adhuc per illicita desideria defluit profecto deum non amat quia ei[5] in sua voluntate contradicit.

℣ *Ad laudes.*

Antiphona. Accipite spiritum sanctum, quorum remiseritis peccata remittuntur eis halleluia.

Oratio.

Deus qui hodierna.[6] *etc. vt supra.*

℣ *Ad vesperas Hymnus.*

Veni creator *etc. vt supra.*

Antiphona. Hodie completi[7] sunt dies pentecostes halleluia, hodie spiritus sanctus in igne discipulis apparuit, et tribuit eis charismatum dona misit eos in vniuersum mundum predicare, et testificari. Qui crediderit et baptizatus fuerit saluus erit halleluia.

[1] Ca. 14 *in m.*
[2—2] habet iam : 39.
[3] *om.* 39.
[4] coerceamus : 39.
[5] et : 39.
[6] die : *add.* 60. 61. 64.
[7] impleti : 61. 64.

℣ ℟ *Notandum quod inuitatorium hymni et antiphone huius diei dicuntur vsque ad dominicam trinitatis exclusiue.*

℟ *Feria .ij. de octaua duplex*[1] *ex Genesi.*[2] *Lectio prima.*

ATtollens autem Ioseph oculos, vidit Beniamin fratrem suum vterinum ... Et orto mane, dimissi sunt cum asinis suis.

Ex Actis Apostolorum.[3] *Lectio .ij.*

IN diebus his exurgens Petrus in medio fratrum ... loquentes nostris linguis magnalia dei.

℟ *Tertia lectio secundum Ioannem.*[4]

IN illo tempore, Dixit Iesus discipulis suis. Sic Deus dilexit mundum, vt filium suum[5] daret, vt omnis[6] qui credit in illum non pereat, sed habeat vitam eternam. Et reliqua.

℟ *Homilia sancti Augustini Episcopi.*

SIcut Moyses exaltauit serpentem in deserto, sic exaltari oportet filium hominis vt omnis qui credit in eum, non pereat, sed habeat vitam eternam. Quomodo qui intuebantur illum serpentem, non peribant morsibus serpentum: sic qui intuentur fide mortem Christi, sanantur a morsibus peccatorum. Sed illi sanabantur a morte ad vitam temporalem: hi autem vt habeant vitam eternam, Hoc enim interest inter figuratam imaginem et rem ipsam. Figura prestabat vitam temporalem: res ipsa cuius figura illa erat: prestat vitam eternam. Non enim misit Deus filium[7] in mundum vt iudicet mundum, sed vt saluetur mundus per ipsum. Ergo quantum in medico est, sanare venit egrotum. Sed ipse se interimit, qui precepta medici obseruare non vult. Venit saluator in mundum. Quare saluator dictus est mundi? nisi vt saluet mundum: non vt iudicet mundum? Saluari non vis ab ipso? ex te ipso iudicaberis? Et quid dicam iudecaberis[8]? Vide quid ait: Qui credit in eum non iudicatur, Qui autem non credit, quid dicturum speras aut quid dicturus erat nisi iudicatur? Iam (inquit) iudicatus est.[9]

Oratio.

DEus, qui apostolis tuis sanctum dedisti spiritum, concede plebi tue pie petitionis effectum: vt quibus dedisti fidem: largiaris et pacem. Per, in vnitate eiusdem.

[1] *duplici*: 39. *duplex maius*: 63. 66. [2] [xliii. 29–xliv. 3.]
[3] [i. 15–ii. 11.] [4] Ca. 3 *in m.*
[5] vnigenitum: *add.* 39. etc. [6] omnes: 63. [7] suum: *add.* 39. etc.
[8] iudicaberis: 38. 39. 41. 43. 49. 60. 61. 63. 64. 66. iudicaris: 44.
[9] Te deum: *add.* 63.

℣ *Feria .iij. de octaua duplex*[1] *ex Genesi.*[2] *Lectio prima.*

IAmque vrbem exierant, et processerant paululum ...vos autem abite liberi ad patrem vestrum.

℣ *Ex Actis apostolorum.*[3] *Lectio .ij.*

STupebant autem omnes et mirabantur, adinuicem dicentes ... hunc Iesum quem vos crucifixistis.

℣ *Tertia lectio secundum Ioannem.*[4]

IN illo tempore: Dixit Iesus Phariseis: Amen amen dico vobis: qui non intrat per ostium in ouile ouium sed ascendit aliunde, ille fur est et latro. Et reliqua.

℣ *Homilia sancti Augustini Episcopi.*

DOminus Iesus similitudinem proposuit in hodierna lectione de grege suo de ostio quo intratur ad ouile. Dicant ergo pagani vel Iudei vel heretici. Bene viuimus. Si per ostium non intrant quid eis prodest vnde gloriantur? Adhoc enim debet vnicuique prodesse bene viuere: vt detur ei semper viuere. Nam cui non datur semper viuere: quid prodest bene viuere? Quia nec bene viuere dicendi sunt: qui finem bene viuendi vel per cecitatem nesciunt, vel per inflationem contemnunt. Non est autem cuiquam spes vera et certa semper viuendi nisi agnoscat vitam que est Christus, et per ianuam intrat[5] in ouile. Querunt ergo plerumque tales homines etiam persuadere hominibus: vt bene viuant et christiani non sint. Per aliam partem volunt ascendere: rapere et occidere: non vt pastor conseruare atque saluare. Fuerunt ergo quidam philosophi de virtutibus et vitijs subtilia multa tractantes, diuidentes, diffinientes ratiocinantes acutissimos syllogismos concludentes libros implentes, suam sapientiam buccis concrepantibus ventilantes, qui etiam dicere audirent[6] hominibus. Nos sequimini, sectam nostram tenete: si vultis bene viuere: sed non intrabant per ostium: perdere volebant: mactare et occidere.[7]

Oratio.

ADsit nobis [8]Domine quesumus[8] virtus spiritus sancti, que et corda nostra clementer expurget, et ab omnibus tueatur aduersis: [9]per. in vnitate eiusdem.[9]

℣ *Feria quarta de octaua ex Genesi.*[10] *Lectio prima.*

ACcedens autem propius Iudas, confidenter ait ... ne calamitatis que oppressura est patrem meum, testis assistam.

[1] *duplici*: 39. [2] [xliv. 4–17.] [3] [ii. 12–36.]
[4] Ca. 10 *in m.* [5] intret: 39. etc.
[6] auderent: 38. etc. [7] Te deum: *add.* 63.
[8]—[8] quesumus domine: 39. 41.
[9]—[9] Per dominum, in vnitate eiusdem spiritus sancti deus, per omnia secula. etc.: 60. 61. 64. [10] [xliv. 18–34.]

℔ *Ex actis apostolorum.*[1] *Lectio ij.*

HIs autem auditis compuncti sunt corde ... in eo quod contigerat illi.

℔ *Tertia lectio secundum Ioannem.*[2]

IN illo tempore: Dixit Iesus turbis Iudeorum: Nemo potest venire ad me nisi pater qui misit me, traxerit eum. Et reliqua.

℔ *Homelia† sancti Augustini episcopi.*

QVid est, nemo potest venire ad me nisi qui misit me pater traxerit eum? Ille venit quem gratia Dei preuenit, qui cum propheta dicit misericordia eius preueniet me. Preueniet velle: subsequetur perficere. Trahit pater ad filium eos qui propterea credunt in filium, quia eum cogitant patrem habere deum. Deus enim pater equalem sibi genuit filium. Et qui cogitat aut in fide sua sentit et ruminat equalem esse patri cum in quem credit: ipsum trahit pater ad filium. Arrius credidit creaturam non eum traxit pater, quia non considerat patrem qui filium non credit equalem: Quid dicis o Arri? Quid heretice loqueris? Quid est Christus? Non (inquit)[3] Deus verus: sed quem fecit Deus verus. Non te traxit pater. Non enim intellixisti patrem cuius filium negas. Aliud cogitas: non est ipse filius, nec a patre traheris: nec ad filium traheris. Aliud est enim filius aliud quod tu dicis. Fotinus dixit: homo solus Christus est, non est[4] deus. Qui sic credit: non pater eum traxit. Quem pater traxit: tu es Christus filius Dei viui. Non sicut propheta non sicut Ioannes, non sicut aliquis magnus iustus: sed sicut vnicus sicut equalis tu es Christus filius Dei viui Vide quia tractus est: et a patre tractus est. Beatus es Simon bariona: quia tibi non reuelauit caro et sanguis: sed pater meus qui in celis est. Ista reuelatio, ipsa est attractio.[5]

Oratio.

MEntes nostras quesumus domine paracletus: qui a te procedit, illuminet: et inducat in omnem sicut tuus promisit filius veritatem: qui tecum. In vnitate[6] eiusdem.

℔ *Feria quinta de octaua. Ex Genesi.*[7] *Lectio prima.*

NOn se poterat vltra cohibere Ioseph ... festinate et adducite eum ad me. .

[1] [ii. 37—iii. 10.]
[2] Ca. 6. *in m.*
[3] inquis: 39. 41. 60. 61.
[4] et: *add.* 39. 60. 61. 64.
[5] Te deum: *add.* 63.
[6] vnitatem: 39.
[7] Cap. 45. *in m.* [xlv. 1–13.]

℔ *Ex actis apostolorum.*[1] *Lectio .ij.*

CVm teneret autem[2] Petrum et Ioannem ... conuertat se vnusquisque a nequitia sua.

℔ *Tertia lectio secundum Lucam.*[3]

IN illo tempore: Conuocatis Iesus duodecim discipulis suis: dedit illis virtutem et potestatem super omnia demonia: et vt languores curarent. Et reliqua.

℔ *Homelia† sancti Ambrosij episcopi.*

QValis debet esse qui euangelizat regnum Dei: preceptis euangelicis designatur. Vt sine virga, sine pera, sine calceamento, sine pane, sine pecunia, hoc est subsidij secularis adminicula non requirens, fideque tutus putet sibi quo minus ea requiret[4] magis posse suppetere que possunt qui volunt ad eum deriuare tractatum vt spiritualem tantummodo locus iste videatur formare affectum. Qui velut indumentum quoddam videatur corporis exuisse: non solum potestate reiecta contemptisque diuitijs: sed etiam carnis ipsius illecebris abdicatis.[5] Quibus primo omnium datur pacis atque constantie generale mandatum: vt pacem ferant, constantiam seruent: hospitalis necessitudinis iura custodiant: alienum a predicatore regni celestis asserens cursitare per domos, et inuiolabilis hospitij iura mutare Sed vt hospitij gratia deserenda censetur, ita etiam si non recipiantur excutiendum puluerem, et egrediendum de ciuitate mandatur. Quo non mediocris boni remuneratio[6] docetur hospitij vt non solum pacem[7] tribuamus hospitibus, verum etiam si qua eos terrene obumbrant,[8] delicta leuitatis, receptis apostolice predicationis vestigijs auferatur.[9] Nec ociose secundum Mattheum domus quam ingrediantur apostoli eligenda discernitur, vt mutandi hospitij necessitudinisque violande causa non suppetat. Non tamen eadem cautio recepturi[10] mandatur hospitij: nedum hospes eligitur, hospitalitas ipsa minuatur.[11]

Oratio.

Deus qui hodierna die *etc. vt supra in die pentecostes.*

℔ *Feria .vi. de octaua. Ex genesi.*[12] *Lectio prima.*

CVmque amplexatus recidisset[13] in collum Beniamin fratris sui ... et totidem asinas triticum in itinere, panesque portantes.

[1] [iii. 11–26.]
[2] c'audus sanatus: *add.* 60. 61.
[3] Cap. 9. *in m.*
[4] requirat: 39. 41. 60. 61. 63. 64. 66.
[5] addicatis: 61.
[6] renumeratio: 38.
[7] patrem: 66.
[8] obumbrabant: 43. 66.
[9] auferantur: 39. 61. 64.
[10] receptori: 60. 61.
[11] Te deum: *add.* 63.
[12] [xlv. 14–23.]
[13] cecidisset: 39. 61. 64.

℔ *Ex actis apostolorum.*[1] *Lectio .ij.*

LOquentibus autem illis ad populum ... signum istud sanitatis.

℔ *Tertia lectio secundum Lucam.*[2]

IN illo tempore: Factum est in vna dierum, et ipse Iesus sedebat docens: et erant Pharisei sedentes, et legis doctores qui venerant ex omni castello Galilee et Iudee et Ierusalem: et virtus domini erat ad sanandum eos. Et reliqua.

℔ *Homelia† sancti Ambrosij Episcopi.*

NOn ociosa huius paralytici[3] nec angusta medicina est: quando dominus et orasse premittitur non vtique propter suffragium sed propter exemplum. Imitandi enim speciem dedit non impetrandi ambitum requisiuit. Et conuenientibus ex omni Galilea et Iudea: et Ierusalem legis doctoribus: inter ceterorum remedia debilium paralytici quoque medicina describitur. Primum omnium quod ante diximus vnusquisque eger[4] petende salutis precatores debet adhibere, per quos vite nostre compago resoluta actuumque nostrorum clausa vestigia verbi celestis remedio reformentur Sunt igitur aliqui monitores mentis, qui animum hominis quamuis exterioris[5] corporis debilitate torpentem ad superiora erigant. Quorum rursus adminiculis, et attollere et humiliare se possit: vt facilius ante Iesum locetur dominico videri dignus aspectu. Humilitatem enim respicit dominus: quia respexit humilitatem ancille sue. Quorum fidem (inquit) vt vidit, dixit: Homo remittuntur tibi peccata tua. Magnus dominus qui aliorum merito ignoscit alijs: et dum alios probat, alijs relaxat errata. Cur apud te o homo collega non valeat cum apud deum seruus et interueniendi meritum et ius habeat impetrandi? Disce qui iudicas ignoscere: disce qui eger eo impetrare.[6]

Oratio.

DA quesumus ecclesie tue misericors deus: vt sancto spiritu congregata, hostili nullatenus incursione turbetur. Per. In vnitate eiusdem spiritus. etc.

℔ *Sabbato de octava ex Genesi.*[7] *Lectio prima.*

DImisit ergo fratres suos: et proficiscentibus ait ... cum omni semine suo, filie[8] eius et nepotes,[9] filie et cuncta simul progenies.

[1] Cap. 4. *in m.* [iv. 1–22.]
[2] Cap. 5 *in m.*
[3] paraclyti: 38.
[4] ager: 43.
[5] exteriori: 39. 41.
[6] Te deum: *add.* 63.
[7] [xlv. 23—xlvi. 7.]
[8] filij: 39. etc
[9] et: *add.* 61. 64.

℣ *Ex actis apostolorum.*[1] *Lectio .ij.*

DImissi autem venerunt ad suos et annuntiauerunt eis ... posuit ante pedes Apostolorum.

℣ *Tertia lectio secundum Lucam.*[2]

IN illo tempore : Surgens Iesus de synagoga intrauit in domo[3] Simonis. Socrus autem Simonis tenebatur magnis febribus. Et reliqua.

℣ *Homelia† sancti Ambrosij episcopi.*

VIde[4] clementiam domini saluatoris : nec indignatione commotus, nec scelere offensus, nec iniuria violatus Iudeam deseruit. Quin etiam immemor iniurie, memor clementie nunc docendo, nunc liberando, nunc sanando[5] plebis corda demulcet. Et bene sanctus Lucas virum a spiritu nequitie liberatum ante premisit, et substituit femine sanitatem. Vtrunque enim sexum dominus curaturus aduenerat : et prior sanari debuit, qui prior creatus est. Nec pretermitti illa debuit, que mobilitate magis animi quam prauitate peccauerat. Sabbato [6]dominice medicine[6] opera cepta significant vt[7] inde creatura noua ceperit : vbi vetus creatura ante desierat. Nec sub lege esse Dei filium sed supra legem in ipso principio designaret, nec soluere legem : sed adimplere. Neque enim per legem : sed verbo factus est mundus sicut legimus. Verbo domini celi firmati sunt. Non soluitur ergo lex, sed impletur vt fiat renouatio hominis iam labentis. Vnde et apostolus ait : Expoliantes vos veterem[8] hominem induite nouum : qui secundum Christum creatus est. Et bene sabbato cepit : vt ipse ostenderet creatorem qui opera operibus intexeret, et prosequeretur opus quod ceperat.[9]

Oratio.

MEntibus nostris quesumus domine spiritum sanctum benignus[10] infunde : cuius et sapientia conditi sumus, et prouidentia gubernamur. Per dominum. In vnitate.

℣ *Si in festo Trinitatis inciderit festum duplex alicuius sancti transferendum est in sequentem diem. Si autem fuerit simplex omittitur.*

℣ *Festum sancte Trinitatis duplex maius, ad vesperas. Hymnus.*

ADesto sancta trinitas, Par splendor, vna deitas, Que extas rerum omnium sine fine principium.

[1] [iv. 23–37.] [2] Ca. 14 *in m.* [3] domum : 39. etc.
[4] Videte : 38. [5] infidæ : *add.* 61. 64.
[6]–[6] medicinæ dominicæ : 61. 64. [7] quod : 39. 41.
[8] verterem : 61. [9] Te deum : *add.* 63. [10] benignius : 38.

Te celorum militia, Laudat, adorat, predicat, Triplexque mundi machina, Benedicit per secula.

Adsumus et nos cernui, Te adorantes famuli, Vota, precesque supplicum, Hymnis iunge celestium.

Gloria patri domino, Gloria vnigenito, Vna cum sancto spiritu, In sempiterna secula. Amen.

Antiphona.

O adoranda trinitas, o veneranda vnitas,[1] o perfecta deitas, tibi laus, tibi gloria, tibi gratiarum actio in sempiterna secula.

Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, qui dedisti famulis tuis in confessione vere fidei eterne trinitatis gloriam agnoscere, et in potentia maiestatis adorare vnitatem: quesumus, vt eiusdem fidei firmitate ab omnibus semper muniamur aduersis. Per.

¶ *Dominica trinitatis prima post pentecosten.*
Ad matutinum. Inuitatorium.

Sanctam Trinitatem vnum deum venite adoremus.

Hymnus. Adesto sancta Trinitas *etc. vt supra.*

Antiphona. Te inuocamus, [2]te laudamus,[2] te adoramus o beata Trinitas.

¶ *Ex Isaia.*[3] *Lectio prima.*

IN anno quo mortuus est rex Ozias ... corde suo intelligat, et conuertatur, et sanem eum.

¶ *Ex Actis Apostolorum.*[4] *Lectio secunda.*

VIr autem quidam, nomine Ananias cum Saphira ... Qui cum audisssent, intrauerunt diluculo in templum, et docebant.

¶ *Tertia lectio secundum Ioannem.*[5]

IN illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis: cum venerit paracletus quem ego mittam vobis a patre: spiritum veritatis qui a patre procedit: ille testimonium perhibebit de me. Et reliqua.

Homelia † sancti Leonis pape.

CVm ad intelligendum dignitatem sancti spiritus aciem mentis intendimus: nihil diuersum ab excellentia patris et filij cogitemus quia in nullo ab vnitate sua diuinitatis essentia discrepat. Sempiternum est enim patri filij sui esse genitorem.

[1] trinitas: 44. [2]—[2] *om.* 61. [3] Ca. 6. *in m.* [vi. 1–10.]
[4] Cap. 5 *in m.* [v. 1–21.] [5] Ca. 15. *in m.*

Sempiternum est filio intemporaliter a patre esse progenitum. Sempiternum est quoque spiritui sancto spiritum esse patris et filij : vt nunquam pater sine filio nunquam pater : et filius sine spiritu sancto fuerint. Et omnibus exclusis existentie gradibus[1] : nulla ibi persona sit anterior, nulla posterior. Huius enim beate trinitatis et incommutabilis diuinitatis : vna est substantia indiuisa in opere : concors in voluntate : par in omnipotentia equalis in gloria De qua cum sancta scriptura sic loquitur vt aut in factis, aut in verbis aliquid assignet, quod singulis non videatur conuenire personis non perturbatur fides catholica. Sed docetur vt per proprietatem aut vocis aut operis insinuetur nobis veritas trinitatis : et non diuidat intellectus, quod distinguit auditus.

℔ *Ad laudes. Antiphona.*

Tres sunt qui testimonium dant in celo, pater, verbum, et spiritus sanctus, et hi tres vnum sunt.

Oratio.

Omnipotens sempiterne *etc. vt supra.*[2]

℔ *Ad vesperas hymnus,* [3]*et oratio vt in primis vesperis.*[3]

Antiphona. Te deum patrem ingenitum, te filium vnigenitum, te[4] spiritum paracletum, sanctam et indiuiduam trinitatem toto corde, et ore confitemur, laudamus atque benedicimus, tibi gloria in secula.[5]

℔ *Feria secunda post dominicam trinitatis.*

℔ *Si hodie nullum inciderit festum fiat officium de feria modo infrascripto.*

℔ *Ad matutinum Inuitatorium.*

Dominum qui fecit nos, venite adoremus.

Hymnus.

NOcte surgentes vigilemus omnes, Semper in psalmis meditemur, atque Viribus totis domino canamus Dulciter hymnos.

Vt pio regi pariter canentes, Cum suis sanctis mereamur aulam Ingredi celi : simul et beatam Ducere vitam.

[1] vt : *add.* 44. 49. 61. 63. 64. 66. [2] 43. *gives the prayer in full.* [p. 171.]
[3]—[3] Adesto sancta trinitas. etc. : 43. [4] et : 41.
[5] *Oratio.* Omnipotens Deus, qui nos voluisti in confessionem veræ fidei, in sacro sancta trinitate vnitatem, et in ineffabili vnitate trinitatem gloriosam agnoscere, et in hac potentia venerandam nobis maiestatem tuam adorare : seruorum tuorum infirmitatem, tui Spiritus sancti gratia sic adiuuare digneris, vt quod corde credimus, ore confiteamur, et opere perficiamus. Per eum, qui tibi compar est in diuinitate Iesum Christum tuum, qui tecum viuit et regnat in secula seculorum. Amen : *add.* 43.

Prestet hoc nobis deitas beata Patris, ac nati, pariterque sancti Spiritus: cuius reboat in omni Gloria mundo. Amen.

Antiphona. Seruire[1] domino in timore, et exultate ei cum tremore.

℣ *Ex Genesi.*[2] *Lectio prima.*

HEc sunt autem nomina filiorum Israel ... Omnes anime domus Iacob que ingresse sunt in Egyptum, fuere septuaginta.

℣ *Ex actis apostolorum.*[3] *Lectio .ij.*

ADueniens autem princeps sacerdotum ... euangelizantes Iesum Christum.

℣ *Si hodie non fit officium de aliquo sancto omittenda est tertia lectio occurrens in calendario ex epistolis, et loco eius dicenda est sequens, que est de dominica precedenti, et non potuit ibi poni*[4] *propter officium trinitatis.*

℣ *Tertia lectio secundum Lucam.*[5]

IN illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis. Estote misericordes sicut et pater vester misericors est. Et reliqua.

℣ *Homelia† sancti Augustini episcopi.*

INtendite fratres ipsam misericordiam et iudicium. Misericordie tempus modo est: iudicij autem tempus post erit. Vnde est nunc misericordie tempus? Vocat modo auersos: donat peccata conuersis: patiens est super peccatores donec conuertantur. Quandocunque conuersi fuerint preterita obliuiscitur: futura promittit. Hortatur pigros: consolatur afflictos: docet studiosos, adiuuat dimicantes, neminem deserit laborantem et clamantem ad se. Donat vnde sibi sacrificetur, ipse tribuit vnde placetur.[6]

℣ *Ad laudes antiphona.*

Iubilate deo omnis terra, cantate, et exultate, et psallite.

Oratio.

DEus in te sperantium fortitudo, adesto propitius inuocationibus nostris: et quia sine te nihil potest mortalis infirmitas: presta auxilium gratie tue, vt in exequendis mandatis tuis, et voluntate tibi, et actione placeamus: Per.

℣ *Hec oratio, que est de dominica precedenti, dicitur hodie et duobus sequentibus diebus si fiat officium de feria.*

[1] seruite: 38. etc. [2] [xlvi. 8–27.] [3] [v. 21b.—42.]
[4] *pone*: 44. [5] Cap. 6. *in m.* [6] Te deum: *add.* 63.

℔ *Ad vesperas. Hymnus.*

O Lux beata trinitas, Et principalis vnitas Iam sol recedit igneus, Infunde lumen cordibus.

Te mane laudum carmine, Te deprecemur vespere: Te nostra supplex gloria Per cuncta laudet secula.

Deo patri sit gloria, Eiusque soli filio: Cum spiritu paracleto, Et nunc et in perpetuum. Amen.

Antiphona. Vespertina oratio ascendat ad te domine, et descendat super nos misericordia tua.

℔ *Notandum quod inuitatorium hymni et antiphone huius ferie dicuntur ab hac die vsque ad aduentum et ab octaua epiphanie vsque ad dominicam septuagesime quandocunque fit officium de dominica vel de feria.*

℔ *Feria .iij. ex Genesi.*[1] *Lectio prima.*

MIsit autem Iacob Iudam ante se ad Ioseph ... constitue[2] illos magistros pecorum meorum.

Ex Actis Apostolorum.[3] *Lectio secunda.*

IN diebus autem illis crescente numero discipulorum ... tanquam faciem angeli.

℔ *Feria quarta ex Genesi.*[4] *Lectio prima.*

POst hec introduxit Ioseph patrem suum ad regem ... ne[5] pereunte cultore redigatur terra nostra[6] in solitudinem.

℔ *Ex Actis Apostolorum.*[7] *Lectio secunda.*

DIxit autem princeps sacerdotum: Si hec ita se habent? ... infantes suos, ne viuificarentur.

℔ *Notandum quod si aliquid festum duplex inciderit in diem*[8] *Eucharistie transferendum est in sequentem diem, vt in regulis generalibus, et eodem modo fiet quando festum duplex inciderit in die octaue, excipitur festum sancti Ioannis baptiste, quod si in die octaue inciderit, celebrabitur eadem die, cum commemoratione eucharistie, per orationem tantum in vtriusque*[9] *vesperis,* [10]*et in*[10] *laudibus.*

℔ *Infra octauam vero corporis Christi quodcunque festum duplex incidat*[11] *celebrabitur eadem die cum commemoratione eucharistie. Si autem festum simplex inciderit in die Eucharistie omittitur omnino et si inciderit infra octauam fit commemoratio de eo in fine prime antequam diciatur*[12] Preciosa.

[1] [xlvi 28—xlvii. 6.] [2] constituo: 39. [3] Ca. 6. *in m.* [vi. 1–15.]
[4] [xlvii. 7–19.] [5] nec: 39. [6] *om.* 39. etc.
[7] Ca. 7. *in m.* [vii. 1–19.] [8] *die*: 39. etc.
[9] *vtrisque*: 38. etc. [10]—[10] *in et*: 39. *in*: *om.* 41.
[11] *incidet*: 63. [12] *dicatur*: 38. etc.

FESTVM CORPORIS CHRISTI,

duplex maius. ℂ *Ad vesperas. Hymnus.*

PAnge lingua gloriosi corporis mysterium: Sanguinisque preciosi, Quem in mundi precium, Fructus ventris generosi Rex effugit[1] gentium.

Nobis datus, nobis natus. Ex intacta virgine: Et in mundo conuersatus Sparso verbi semine: Sui moras incolatus Miro clausit ordine.

In supreme nocte cene Recumbens cum fratribus: Obseruata lege plene Cibis in legalibus: Cibum turbe duodene Sedat[2] suis manibus.

Verbum caro panem verum, Verbo carnem efficit: Fitque sanguis Christi merum: Et si sensus deficit: Ad firmandum cor syncerum Sola fides sufficit.

Tantum ergo sacramentum Veneremur cernui: Et antiquum documentum Nouo cedat ritui: Prestet fides supplementum Sensuum defectui.

Genitori, genitoque Laus, et iubilatio: Salus, honor, virtus quoque Sit, et benedictio: Procedenti ab vtroque: Compar sit laudatio. Amen.

Antiphona. Sacerdos in eternum Christus dominus secundum ordinem Melchisedech panem et vinum obtulit.

Oratio.

DEus, qui nobis sub sacramento mirabili passionis tue memoriam reliquisti, tribue quesumus, ita nos corporis, et sanguinis tui sacra mysteria venerari, vt redemptionis tue fructum in nobis igitur[3] sentiamus. Qui viuis et regnas. etc.

℄ *Ad matutinum. Inuitatorium.*

Sanctissimum Christi corpus, venite adoremus.

Hymnus.

SAcris solennijs iuncta sint gaudia: Et ex precordijs sonent preconia: Recedant vetera: noua sint omnia: Corda, voces, et opera.

Noctis recolitur cena nouissima, Qua Christus creditur agnum, et azyma: Dedisse fratribus iuxta legitima Priscis indulta patribus.

[1] *Thus also* 38. effudit: 39. etc. [2] *Thus also* 38. Se dat: 39. etc.
[3] iugiter: 38. etc.

Post agnum typicum expletis epulis Corpus dominicum datum discipulis: Sic totum omnibus, quod totum singulis, Eius fatemur manibus.

Dedit fragilibus corporis ferculum: Dedit et tristibus sanguinis poculum, Dicens: Accipite, quod trado vasculum: Omnes ex eo bibite.

Sic sacrificium istud instituit, Cuius officium committi voluit: Solis presbyteris: quibus sic congruit, Vt sumant et dent ceteris.

Panis angelicus, fit panis hominum. Dat panis celicus figuris terminum: O res mirabilis, manducat dominum, Pauper, seruus, et humilis.

Te trina deitas, vnaque poscimus. Sic nos tu visita,[1] sicut te colimus Per tuas semitas duc nos, quo tendimus: Ad lucem, quam inhabitas. Amen.

Antiphona. Calicem salutaris accipiam, et sacrificabo hostiam laudis.

℣ *Ex libro sapientie.*[2] *Lectio .i.*

ANgelorum esca nutriuisti populum tuum, et paratum panem de celo prestitisti illis ... qui in te crediderint conseruat.

Ex Actis Apostolorum.[3] *Lectio .ij.*

EOdem tempore natus est Moyses, et fuit gratus deo ... in operibus manuum suarum.

Tertia lectio secundum Ioannem.[4]

IN illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis: et turbis Iudeorum Caro mea vere est cibus, et sanguis meus vere est potus. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini episcopi.

CVm enim cibo et potu id appetant homines vt[5] non esuriant neque sitiant, hoc vere non prestat, nisi iste cibus et potus: qui eos a quibus sumitur immortales et incorruptibiles facit, id est societas ipsa sanctorum, vbi pax erit, et vnitas plena atque perfecta. Propterea quippe sicut etiam ante nos hoc intellexerunt homines dei, dominus noster Iesus Christus corpus et sanguinem suum in eis rebus commendauit, que ad vnum aliquid rediguntur. Ex multis nanque granis vnus panis efficitur, et ex multis racemis vinum confluit. Denique iam exponit quomodo id fiat quod loquitur, et quid sit manducare corpus eius et sanguinem bibere. Et qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, in me manet et ego in eo. Hoc est enim

[1] visitas: 39. 41.
[2] Ca. 16 *in m.* [xvi. 20–26.]
[3] [vii. 20–41.]
[4] Ca. 6. *in m.*
[5] *om.* 38.

manducare illam escam: et illum bibere cibum,[1] in christo manere et illum manentem in se habere. Ac per hoc qui non manet in christo, et in quo non manet christus proculdubio non manducat spiritualiter eius carnem, licet carnaliter et visibiliter premat dentibus sacramenta corporis et sanguinis christi Sed magis tante rei sacramentum ad iudicium sibi manducat et bibit qui immundas presumit ad christi sacramenta accedere, que alius non digne sumit nisi qui mundus est: de quibus dicitur: Beati mundo corde: quoniam ipsi deum videbunt.

℔ *Ad laudes.*

Antiphona. Ego sum panis viuus, qui de celo descendi, si quis manducauerit ex hoc pane viuet in eternum: Halleluia.

Oratio. Deus qui.[2]

℔ *Ad vesperas.*

Hymnus. Pange lingua. *vt supra.*

Antiphona. O sacrum conuiuium in quo Christus sumitur, recolitur memoria passionis eius, mens impletur gratia, et future glorie nobis pignus datur. Halleluia.

℔ *Notandum quod inuitatorium hymni antiphone, et oratio huius diei dicuntur per totam octauam nisi occurrat aliquod festum duplex vt supra.*[3]

℔ *Feria .vj. ex Genesi.*[4] *Lectio .i.*

EMit igitur Ioseph omnem terram egypti ... adorauit Israel dominum, conuersus ad lectuli caput.

℔ *Ex Actis apostolorum.*[5] *Lectio .ij.*

COnuertit[6] autem Deus, et tradidit eos seruire militie celi ... Saulus autem erat consentiens neci eius.

Tertia lectio.

IMmensa diuine largitatis beneficia exhibita populo Christiano: inestimabilem ei conferunt dignitatem. Neque enim est aut fuit aliquando tam grandis natio que habebat[7] deos appropinquantes sibi sicut adest nobis Deus noster. Vnigenitus siquidem Dei filius: sue diuinitatis volens nos esse participes, nostram naturam assumpsit, vt homines deos faceret factus est[8] homo. Et hoc insuper: quod de nostro assumpsit totum nobis contulit ad salutem. Corpus namque suum pro nostra reconciliatione in ara crucis hostiam obtulit deo patri, sanguinem suum fudit in

[1] *Thus also* 38. potum: 39. etc.
[2] nobis. *vt supra: add.* 39. etc.
[3] *dictum fuit: add.* 39. etc.
[4] [xlvii. 20–31.]
[5] [vii. 42–59.]
[6] se: *add.* 63. 66.
[7] habeat: 39. etc.
[8] *om.* 39. 41.

precium simul et lauacrum. Vt redempti a miserabili seruitute, et[1] peccatis omnibus mundaremur. Et vt tanti beneficij iugis in nobis maneret memoria: corpus suum in cibum et sanguinem suum in potum, sub specie panis et vini sumendum fidelibus dereliquit. O preciosum, et admirandum conuiuium salutiferum, et omni suauitate repletum. Quid enim hoc conuiuio preciosius esse potest? in quo non carnes vitulorum et hircorum, vt olim in lege, sed nobis Christus sumendus proponitur verus deus. Quid hoc sacramento mirabilius? In ipso namque panis et vinum in corpus et sanguinem Christi substantialiter conuertuntur Ideoque Christus deus et homo perfectus: sub modici panis specie continetur.

℔ *Sabbato ex Genesi.*[2] *Lectio .i.*

HIs ita transactis nuntiatum est Ioseph quod egrotaret pater suus ... ostendit mihi Deus semen tuum.

℔ *Ex Actis apostolorum.*[3] *Lectio .ii.*

FActa est autem in illa die persecutio magna in ecclesia ... horum que dixistis.

℔ *Tertia lectio.*

MAnducatur[4] itaque a fidelibus, sed minime laceratur. Quinimo diuiso sacramento sub qualibet diuisionis particula integer perseuerat. Accidentia etiam sine subiecto in eodem existunt vt fides locum habeat, dum inuisibile visibiliter sumitur, aliena specie occultum,[5] et sensus a deceptione immunes reddantur qui de accidentibus iudicant sibi notis. Nullum etiam sacramentum est isto salubrius quo purgantur peccata, virtutes augentur, et mens omnium spiritualium charismatum abundantia impinguatur. Offertur in ecclesia pro viuis et mortuis, vt omnibus prosit, quod est pro salute omnium institutum. Suauitatem denique huius sacramenti nullus digne exprimere sufficit, per quod spiritualis dulcedo in suo fonte gustatur et recolitur memoria illius, quam in sua passione Christus monstrauit excellentissime charitatis. Vnde vt [6]huiusmodi arctius[6] charitatis immensitas cordibus infigeretur fidelium: in vltima cena quando pascha cum discipulis celebrato transiturus erat de hoc mundo ad patrem, hoc sacramentum instituit tanquam passionis sue memoriale perenne figurarum veterum: impletiuum, miraculorum ab ipso factorum maximum: et de sua contristatis absentia solatium singulare.

[1] a: 39. etc.
[2] Ca. 48 *in m.* [xlviii. 1–11.]
[3] Cap. 8. *in m.* [viii. 1–24.]
[4] Manducantur: 61.
[5] occultatum: 39. etc.
[6—6] arctius huiusmodi: 39. 41. 61. 64.

¶ *Dominica infra octauam corporis Christi secunda post Pentecosten. ex Genesi.*[1] *Lectio .i.*

CVmque tulisset eos Ioseph de gremio patris, adorauit pronus ... quam tuli de manu Amorrhei in gladio et arcu meo.

¶ *Ex Actis Apostolorum.*[2] *Lectio Secunda.*

ET illi quidem testificati et locuti uerbum domini, redibant ... donec veniret Cesaream.

¶ *Tertia lectio secundum Lucam.*[3]

IN ille[4] tempore: Dixit Iesus discipulis suis parabolam hanc. Homo quidam fecit cenam magnam et vocauit multos. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorij pape.

HOc distare fratres charissimi inter delitias corporis et cordis solet: quod corporales delitie cum non habentur graue desiderium in se accendunt: cum vero habite eduntur, comedentem protinus in fastidium per satietatem vertunt. Ac[5] contra spirituales delitie cum non habentur in fastidio sunt: cum vero habentur in desiderio, tantoque a comedente amplius esuriuntur, quanto et ab esuriente amplius comeduntur. In illis appetitus placet: experientia displicet. In istis appetitus placet et experientia magis placet.

Feria .ij. ex Genesi.[6] *Lectio .ij.*[7]

VOcauit autem Iacob filios suos, et ait eis: Congregamini ... factusque est tributis seruiens.

¶ *Ex Actis Apostolorum.*[8] *Lectio .ij.*

SAulus autem adhuc spirans minarum ... affirmans quoniam hic est Christus.

¶ *Tertia lectio.*

COnuenit itaque deuotioni fidelium solenniter recolere institutionem tam salutiferi tamque mirabilis sacramenti: vt ineffabilem modum diuine presentie in sacramento visibili veneremur et laudetur Dei potentia que in sacramento eodem tot mirabilia operatur. Necnon et de tam[9] salubri tamque suavi beneficio exoluantur Deo debite gratiarum actiones. Verum et si in die cene quando sacramentum predictum noscitur institutum,

[1] [xlviii. 12–22.]
[2] [viii. 25–40.]
[3] Ca. 14. *in m.*
[4] illo: 38. etc.
[5] At: 39. 41. 43. 49. 61. 63. 64. 66.
[6] Ca. 49. *in m.* [xlix. 1–15.]
[7] *Thus also* 38. 41. *prima*: 39. 43. 44. 49. 61. 63. 64. 66.
[8] Ca. 9. *in m.* [ix. 1–22.]
[9] *om.* 43. 63. 66.

inter missarum solennia de institutione ipsius specialis[1] mentio habeatur: totum tamen residuum eiusdem diei officium ad Christi passionem pertinet, circa cuius venerationem ecclesia illo tempore occupatur. Vnde vt integro celebritatis officio institutionem tanti sacramenti solenniter recoleret plebs fidelis, Romanus pontifex, Vrbanus quartus huius sacramenti deuotione affectus: pie statuit prefate institutionis momoriam[2] prima quinta feria post octauas[3] pentecostes a cunctis fidelibus celebrari: vt qui per totum anni circulum hoc sacramento vtimur ad salutem, eius institutionem illo specialiter tempore recolamus quo spiritus sanctus corda discipulorum edocuit ad plene cognoscenda huius misteria sacramenti. Nam et in eodem tempore cepit hoc sacramentum a fidelibus frequentari.

℔ *Feria .iij. ex Genesi.*[4] *Lectio .i.*

DAn iudicabit populum suum sicut et alia tribus in Israel ... et obijt appositusque est ad populum suum.

℔ *Ex actis apostolorum.*[5] *Lectio .ij.*

DVm[6] autem implerentur dies multi, consilium fecerunt in vnum Iudei ... apud Simonem quendam coriarium.

℔ *Tertia lectio.*

LEgitur enim in actibus apostolorum quod erant perseuerantes in doctrina apostolorum et communicatione fractionis panis et orationibus statim post sancti spiritus missionem. Vt autem predicta quinta feria et per octauas sequentes eiusdem salutaris[7] institutionis honorificentius agatur memoria, et solennitas de hoc celebrior habeatur, loco distributionum materialium que in ecclesijs cathedralibus largiuntur: existentibus canonicis horis nocturnis pariterque diurnis, prefatus Romanus pontifex eis qui huiusmodi horis in hac solennitate personaliter in ecclesijs interessent, stipendia spiritualia apostolica largitione[8] concessit quatenus per hec fideles ad tanti festi celebritatem auidius et copiosius conuenirent. Vnde omnibus vere penitentibus et confessis: qui matutinali officio huius festi presentialiter in ecclesia vbi celebratur[9] adessent centum dies. Qui vero misse, totidem. In[10] illis autem qui interessent primis vesperis ipsius festi, similiter centum. Qui vero in[11] secundis vesperis, totidem. Eis quoque qui prime, tertie, sexte, none, ac completorij adessent officijs: pro qualibet

[1] speciali: 66.
[2] memoriam: 38. etc.
[3] *om.* 39.
[4] [xlix. 16–32.]
[5] [ix. 23–43.]
[6] *Thus also* 38. Cum: 39. etc.
[7] saluatoris: 38.
[8] largitatione: 38.
[9] celebrabitur: 63.
[10] *om.* 38. etc.
[11] *om.* 39. 41. 63. 66.

horarum quadraginta. Illis autem qui per ipsius festi octauas in matutinalibus, vespertinis, misse ac predictarum horarum officijs presentes existerent singulis diebus octauarum ipsarum centum dierum indulgentiam tribuit misericorditer perpetuis temporibus duraturam.

℔ *Feria .iiij. ex Genesi.*[1] *Lectio .i.*

QVod cernens Ioseph ruit super faciem patris flens ... sepulchri ab Ephron Hetheo contra faciem Mambre.

℔ *Ex actis apostolorum.*[2] *Lectio .ij.*

VIr autem quidam erat in cesarea, nomine Cornelius ... cognatis suis et necessarijs[3] amicis.

℔ *Tercia lectio.*

HVius sacramenti figura precessit quando manna Deus pluit patribus in deserto, qui quotidiano celi pascebantur alimento. Vnde dictum est. Panem angelorum manducauit homo. Sed tamen illum panem qui manducauerunt, omnes in deserto mortui sunt. Ista autem esca quam accipitis iste panis viuus qui de celo descendit, vite eterne substantiam subministrat. Et quicunque hunc panem manducauerit non morietur in eternum, quia corpus Christi est. Considera nunc vtrum panis angelorum prestantior sit an caro Christi, qui vtique est corpus vite. Manna illud de celo, hoc super celum. Illud celi, hoc domini celorum. Illud corruptioni obnoxium si in diem alterum seruaretur, hoc alienum ab omni corruptione.[4] Quicunque religiose gustauerit corruptionem sentire non poterit. Illis aqua de petra fluxit, tibi sanguis e Christo. Illos ad horam satiauit aqua, te[5] sanguis Christi diluit in eternum. Iudeus bibit et sitit, tu cum biberis, sitire non poteris. Et illud in vmbra hoc in veritate. Si illud quod miraris vmbra est, quantum istud est cuius vmbram[6] miraris? Audi quia vmbra est que apud patres facta est. Bibebant (inquit) de spiritali consequente eos petra, petra autem erat Christus. Sed non[7] pluribus eorum complacitum est Deo, nam prostrati sunt in deserto: hec autem facta sunt in figura nostri. Cognouisti potiora.[8] Potior est lux quam vmbra: veritas quam figura, corpus auctoris quam manna de celo. Forte dicis. Aliud video quomodo tu mihi asseris quot[9] corpus Christi accipiam? Et hoc nobis superest vt probemus.

[1] Ca. 50 *in m.* [l. 1–13.]
[2] Ca. 10 *in m.* [x. 1–24.]
[3] necessitariis: 38.
[4] quod: *add.* 39. 41.
[5] et: 43.
[6] vmbra: 39.
[7] in: *add.* 43. 49. 61. 63. 64. 66.
[8] priora: 66.
[9] quod: 38. etc.

℔ *Feria .v.*[1] *octaua*[2] *corporis Cristi*† *duplex minus ex Genesi.*[3]
Lectio .i.

RE uersusque est Ioseph in Egyptum cum fratribus suis, et omni comitatu ... repositus est in loculo in Egypto.

℔ *Ex Actis Apostolorum.*[4] *Lectio secunda.*

ET factum est, cum introisset[5] Petrus, obuius venit ei Cornelius ... maneret apud eos aliquot diebus.

℔ *Tertia Lectio.*

QVantis igitur vtimur exemplis vt probemus hoc non esse quod natura formauit, sed quod benedictio consecrauit: maioremque vim esse benedictionis quam nature, qua etiam benedictione ipsa natura mutatur. Vnde virgam tenebat Moyses proiecit eam et facta est serpens. Rursus apprehendit caudam serpentis: et in virge naturam reuertitur. Vides[6] igitur prophetica gratia bis mutatam esse naturam serpentis et virge? Currebant Egypti flumina puro meatu aquarum: subito de fontium venis sanguis cepit erumpere, nec erat potus in fluuijs. Rursus ad prophete preces cruor fluminum cessauit, et aquarum natura remeauit. Circunclusus vndique erat populus Hebreorum: hinc Egyptijs vallatus, inde mari conclusus. Virgam leuauit Moyses, separauit se aqua, et in muri speciem se congelauit: atque inter vndas via pedestris apparuit. Iordanis conuersus retrorsum contra naturam in sui fontis reuertitur exordium. Nonne claret naturam [7]vel maritimorum fluctuum[7] vel cursus fluuialis aque esse mutatam? Sitiebat populus patrum tetigit Moyses petram: et aqua de petra fluxit. Nunquid non preter naturam operata est gratia, vt aquam euomeret petra quam non habebat natura? Marath fluuius amarissimus erat vt sitiens populus bibere non posset: Moyses misit lignum in aquam et amaritudinem suam aquarum natura deposuit qua[8] infusa subito gratia temperauit. Sub Heliseo propheta vni ex filijs prophetarum excussum est ferrum de securi: et statim immersum est in aquam: rogauit Heliseum qui amiserat ferrum: misit Heliseus lignum in aquam, et natauit ferrum. Vtique etiam hoc preter naturam factum cognouimus. Grauior enim est ferri species, quam aquarum liquor. Animaduertimus igitur maiorem esse gratiam quam naturam. Et adhuc tamen prophetice benedictionis miramur gratiam: quod si tantum valuit humana benedictio, vt naturam conuerteret quid dicimus de ipsa consecratione diuina vbi ipsa verba domini saluatoris operantur? Nam sacramentum istud quod accipis, Cristi† sermone conficitur.

[1] *de: add.* 63. 66.
[2] *octauæ*: 61. 64.
[3] [l. 14–25.]
[4] [x. 25–48.]
[5] introissent: 63.
[6] Videns: 38. vide: 63.
[7]—[7] *om.* 39.
[8] quam: 39. 41. 63. 64. 66.

℔ *Feria .vi.* [1]*post octauam*[1] *corporis Cristi.*† *Liber exodus.*[2]
Lectio .i.

HEc sunt nomina filiorum Israel qui ingressi sunt in Egyptum ... quicquid feminini, reseruate.

℔ *Ex Actis Apostolorum.*[3] *Lectio .ij.*

AVdierunt autem apostoli, et fratres qui erant in Iudea... conuersus est ad dominum.[4]

℔ *Sabbato. Ex Exodo.*[5] *Lectio .i.*

EGressus est post hec vir de domo Leui ... Moyses, dicens quia de aqua tuli eum.

Ex actis apostolorum.[6] *Lectio .ij.*

PEruenit autem sermo ad aures ecclesie, que erat Ierosolymis ... de omni expectatione plebis Iudeorum.[7]

[1–1] *de octaua* : 63. 66.
[2] Cap. 1 *in m.* [i. 1–22.]
[3] Ca. 11. *in m.* [xi. 1–21.]

[4] *Si in hac feria nullum occurrat festum, dicitur oratio sequens.*

Sancti nominis tui domine, timorem pariter et amorem fac nos habere perpetuum, quia nunquam tua gubernatione destituis, quos in soliditate tuæ dilectionis instituis. Per dominum : *add.* 43. 63. 66.

[5] Cap. 2 *in m.* [ii. 1–10.]
[6] [xi. 22—xii. 11.]

[7] *Si in hac feria sexta nullum occurrat festum, dicitur oratio sequens.*

Sancti nominis tui Domine ... dilectionis instituis. Per dominum. etc. [*See above,*] *add.* 49. 61. 64.

[TABULA VAGANTIUM.]

¶ *Notandum quod inter Pentecosten et aduentum nec possunt esse plures quam xxviij. dominice, nec pauciores quam xxiij. Quia tamen fere semper accidit vt legantur saltem xxiiij. post pentecosten, ideo xxiij. que (vt dictum est) necessario incidunt in predicto tempore, adiungitur quinta vagantium, et appellatur vigesima quarta post pentecosten nam fere semper legitur inter vigesimam tertiam post pentecosten, et primam aduentus: Quando ergo fuerint*[1] *tantum xxiij. dominice quod tamen rarissime eueniet,*[2] *tunc vigesima quarta legenda est ante septuagesimam, vt suis locis videbis.*[3] *Quando autem inciderint xxiiij. dominice, omnes legende sunt per ordinem sine vlla intermissione vsque ad aduentum. Quando vero fuerint xxv. tunc in dominica incidenti in die sancti Ioannis baptiste, aut infra eius octauam interpone dominicam*[4] *quartam vagantium et consequenter suam hebdomadam qua finita reuertere ad eam dominicam post pentecosten in qua desieris. Et eodem modo quando fuerint xxvi. dominice, tunc in dominica incidenti in die sancti Ioannis aut infra eius octauam interponenda est tertia vagantium, et in dominica incidenti in die sancti Laurentij, aut infra eius octauam, interpone quartam vagantium. Similiter quando fuerint xxvij. tunc in dominicis predictis sancti Ioannis et sancti Laurentij interponende sunt secunda et tertia vagantium, et in dominica incidenti in die Assumptionis virginis,*[5] *aut infra eius octauam interponitur quarta vagantium. Item quando fuerint xxviij. tunc in predictis tribus dominicis interponuntur, prima, secunda, et tertia vagantium. In dominica autem incidenti in die Natiuitate virginis*[5] *aut infra eius octauam interponenda est quarta vagantium. Quando vero festum omnium sanctorum inciderit in dominica, tunc aduertendum quod quarta vagantium interponenda est in dicto festo omnium sanctorum, et non in illo cx predictis. Et supradicta ordinantur hoc modo, vt quoad euangelium tertie lectionis et orationem in omnibus dominicis concordet Breuiarium cum Missali. In proximis tamen triginta*[6] *annis vt libereris solicitudine inquirendi, que superius dicta sunt, non erit tibi opus inspicere hanc regulam, sed in sequenti indice videbis, quid singulis annis facere debeas: qui etiam index quando tibi sit inspiciendus, in predictis festis admoneberis.*[7]

[1] fuerunt : 49.
[2] euenit : 43. utpote quando b. litera dominicalis, et xix. pro aureo numero est b. vel c. litera dominicalis current [currens : 61. 64.] simul, nunquam alias : *add.* 49. 61. 64.
[3] *videbitur* : 44. 49. 61. 64.
[4] *om.* 39. 41.
[5] beate Marie : 39. 41.
[6] xxviij. 39.
[7] admonebitis : 43.

¶ *Index dominicarum Vagantium que interponende sunt post pentecosten in triginta*[1] *se-sequentibus*[2] *annis.*

[3]1537. [4]*Hoc anno*[4] *cum finieris hebdomadam dominice quarte post pentecosten in die sancti Ioannis baptiste interpone dominicam secundam vagantium et consequenter suam hebdomadam, qua finita reuertere ad dominicam .v. post pentecosten, Item cum finieris hebdomadam dominice .x. post pentecosten die .xij. Augusti interpone dominicam*[5] *tertiam vagantium et consequenter suam hebdomadam, qua finita prosequere immediate dominicam*[5] *quartam vagantium cum sua hebdomada, qua finita reuertere ad dominicam .xi. post pentecosten et prosequere per ordinem vsque ad aduentum.*

1538. *Hoc anno omnes .xxiiij. dominice post pentecosten legende sunt per ordinem sine vlla interpositione vsque ad aduentum.*

1539.[6] *Hoc anno in die apostolorum Petri et Pauli interpone dominicam tertiam vagantium et consequenter suam hebdomadam, deinde reuertere ad dominicam .v. post pentecosten. Item in die sancti Laurentij interpone dominicam*[7] *quartam vagantium et consequenter suam hebdomadam, qua finita reuertere ad dominicam decimam post pentecosten.*

1540. *Hoc anno die .xxvij. Iunij interpone dominicam secundam vagantium et consequenter suam hebdomadam qua finita reuertere ad dominicam sextam post pentecosten. Item in die Assumptionis*[8] *Marie virginis*[9] *interpone dominicam*[9] *tertiam vagantium et consequenter suam hebdomadam, et statim in die octaue eiusdem Assumptionis interpone dominicam*[9] *.iiij. vagantium et consequenter suam hebdomadam, qua finita reuertere ad dominicam .xij. post pentecosten.*

1541. *Hoc anno omnes .xxiiij. dominice post pentecosten legende sunt per ordinem sine vlla interpositione vsque ad aduentum.*

1542. *Hoc anno die .xxv. Iunij, interpone dominicam .iij. vagantium et consequenter suam hebdomadam, quia repetitur, quamuis fuerit lecta ante septuagesimam deinde reuertere ad dominicam .iiij. post pentecosten. Item die .xiij. Augusti interpone .iiij. vagantium et consequenter suam hebdomadam qua finita, reuertere ad dominicam .x. post pentecosten.*

1543. *Hoc anno in die sancti Ioannis baptiste interpone*[10] *primam vagantium, deinde suam hebdomadam qua finita, reuertere ad dominicam .vi. post pentecosten. Item die .xij. Augusti interpone .ij. vagantium et consequenter suam hebdomadam et statim die .xix. Augusti, interpone tertiam vagantium deinde suam hebdoma-*

[1] xxviij : 39.
[2] *Thus.* sequentibus : 38.
[3] Anno domini : *pr.* 41. *Years* 1537 and 1538 *wholly om.* 39.
[4]—[4] *om.* 41.
[5] *om.* 41.
[6] Anno domini : *pr.* 39.
[7] *om.* 39. 41.
[8] beate : *add.* 39. 41.
[9] *om.* 39. 41.
[10] dominicam : *add.* 39. 41.

dam qua finita, reuertere ad dominicam .xij. post pentecosten. Item die .ix. Septembris, interpone dominicam[1] *quartam vagantium et finita eius hebdomada, reuertere ad dominicam .xiiij. post pentecosten.*

1544. *Hoc anno in die apostolorum Petri et Pauli, interpone dominicam .iiij. vagantium, deinde suam hebdomadam qua finita, reuertere ad dominicam quartam post pentecosten.*

1545. *Hoc anno, die .xxviij. Iunij, interpone dominicam .iij. vagantium et finita eius hebdomada reuertere ad dominicam .v. post pentecosten. Item in die prima Nouembris, interpone .iiij. vagantium et consequenter suam hebdomadam, deinde reuertere ad dominicam .xxij. post pentecosten.*

1546. *Hoc anno nulla fit interpositio, sed finitis .xxiij. dominicis post pentecosten cum suis hebdomadis statim sequitur aduentus quia dominica .xxiiij. post pentecosten que est quinta vagantium, lecta fuit ante septuagesimam.*

1547. *Hoc anno die .xxvi. Iunij interpone dominicam quartam vagantium et finita eius hebdomada, reuertere ad dominicam quartam post pentecosten.*

1548. *Hoc anno in die sancti Ioannis*[2] *interpone dominicam .ij. vagantium quia repetitur quamuis fuerit lecta ante septuagesimam, et finita eius hebdomada reuertere ad dominicam .v. post pentecosten. Item die .xij. Augusti, interpone tertiam vagantium et finita eius hebdomada prosequere statim die .xix. eiusdem mensis quartam vagantium et consequenter suam hebdomadam qua finita reuertere ad dominicam vndecimam post pentecosten.*

1549. *Hoc anno omnes viginti quatuor dominice post pentecosten legende sunt per ordinem vsque ad aduentum, sine vlla intermissione.*

1550. *Hoc anno in die apostolorum Petri et Pauli, interpone*[3] *tertiam vagantium et finita eius hebdomada reuertere ad dominicam .v. post pentecosten. Item in die sancti Laurentij, interpone quartam vagantium et consequenter suam hebdomadam deinde reuertere ad dominicam decimam post pentecosten.*

1551. *Hoc anno die .xxviij. Iunij interpone dominicam .ij. vagantium, et finita eius hebdomada, reuertere ad dominicam .vi. post pentecosten. Item die .xvi. Augusti interpone tertiam vagantium et finita eius hebdomada, reuertere ad dominicam .xij. post pentecosten. Item die prima Nouembris, interpone quartam vagantium et finita eius hebdomada reuertere ad dominicam .xxij. post pentecosten.*

1552. *Hoc anno omnes viginti quatuor dominice post pentecosten, leguntur per ordinem, sine intermissione vsque ad aduentum.*

[1] *om.* 39. 41.
[2] baptiste : *add.* 39. 41. 43. 44.
[3] dominicam : *add.* 39. 41.

1553. *Hoc anno die xxv. Iunij, interpone*[1] *secundam vagantium quia repetitur quamuis lecta fuerit ante septuagesimam, et finita eius hebdomada, reuertere ad dominicam quintam post pentecosten. Item die xiij.*[2] *Augusti interpone tertiam vagantium et finita eius hebdomada prosequere statim die xx. Augusti quartam vagantium et consequenter suam hebdomadam deinde reuertere ad dominicam xi. post pentecosten.*

1554. *Hoc anno in die sancti Ioannis baptiste interpone,*[3] *primam vagantium et finita eius hebdomada reuertere ad dominicam sextam post pentecosten. Item die duodecima Augusti, interpone secundam vagantium et finita eius hebdomada prosequere statim die xix. eiusdem mensis tertiam, vagantium, et finita eius hebdomada, reuertere ad dominicam xij. post pentecosten. Item die ix. Septembris, interpone quartam vagantium, et consequenter suam hebdomadam deinde reuertere ad dominicam decimam quartam post pentecosten.*

1555. *Hoc anno die xxx. Iunij, interpone dominicam quartam vagantium et finita eius hebdomada reuertere ad dominicam quartam post pentecosten.*

1556. *Hoc anno die xxviij. Iunij interpone*[4] *tertiam vagantium, et finita eius hebdomada, reuertere ad dominicam quintam post pentecosten. Item die prima Nouembris interpone quartam vagantium et finita eius hebdomada, reuertere ad dominicam xxij. post pentecosten.*

1557. *Hoc anno omnes xxiiij. dominice post pentecosten leguntur per ordinem vsque ad aduentum sine vlla interpositione.*

1558. *Hoc anno die xxvi. Iunij interpone*[5] *quartam vagantium, et finita eius hebdomada, reuertere ad dominicam quartam post pentecosten.*

1559. *Hoc Anno die xxv.*[6] *Iunij interpone dominicam primam vagantium quia repetitur, quamuis sit lecta ante septuagesimam, et finita eius hebdomada, reuertere ad dominicam sextam post pentecosten. Item die xiij. Augusti, interpone secundam vagantium : et finita eius hebdomada prosequere statim die xx. Augusti dominicam*[7] *tertiam vagantium : et finita eius hebdomada reuertere ad dominicam xij. post pentecosten. Item die x. Septembris, interpone quartam vagantium et finita eius hebdomada reuertere ad dominicam decimam quartam post pentecosten.*

1560. *Hoc anno die xxx. Iunij interpone dominicam quartam vagantium et finita eius hebdomada reuertere ad dominicam quartam post pentecosten.*

1561. *Hoc anno in die apostolorum Petri et Pauli, interpone*[8] *tertiam vagantium et finita eius hebdomada reuertere ad dominicam*

[1] dominicam : *add.* 39. 41. [2] xij : 43. [3] dominicam : *add.* 39. 41.
[4] dominicam : 39. 41. [5] dominicam : *add.* 39. 41. [6] xxviii : 44.
[7] *om.* 39. 41. [8] dominicam : *add.* 39. 41.

.v. post pentecosten. Item in die sancti Laurentij, interpone quartam vagantium, et finita eius hebdomada, reuertere ad dominicam decimam post pentecosten.

1562. *Hoc anno die .xxviij. Iunij, interpone*[1] *secundam vagantium et finita eius hebdomada, reuertere ad dominicam sextam post pentecosten. Item die*[2] *.xvi. Augusti, interpone tertiam vagantium, et finita eius hebdomada, reuertere ad dominicam duodecimam post pentecosten. Item die prima Nouembris, interpone quartam vagantium et finita eius hebdomada, reuertere ad dominicam vigesimam secundam post pentecosten.*

1563. *Hoc anno die .xxvij. Iunij interpone dominicam quartam vagantium et finita eius hebdomada, reuertere ad dominicam quartam post pentecosten.*

1564. *Hoc anno die .xxv. Iunij interpone dominicam secundam vagantium et finita eius hebdomada, reuertere ad dominicam quintam post pentecosten. Item die .xiij. Augusti interpone tertiam vagantium et finita eius hebdomada: prosequere statim die .xx. eiusdem mensis quartam vagantium et consequenter suam hebdomadam, deinde reuertere ad dominicam vndecimam post pentecosten.*

1565. *Hoc anno omnes viginti quatuor dominice post pentecosten leguntur per ordinem sine vlla interpositione, vsque ad aduentum.*

1566. *Hoc anno die .xxx. Iunij interpone dominicam .iiij. vagantium, et finita eius hebdomada reuertere ad dominicam quartam post pentecosten.*

[1] dominicam : *add.* 39. 41. [2] dei : 43.

¶ *Dominica tertia post pentecosten.*

Ex Exodo.[1] *Lectio prima.*

IN diebus illis postquam creuerat Moyses, egressus est ad fratres suos ... Et respexit dominus filios Israel, et cognouit eos.

¶ *Ex Actis Apostolorum.*[2] *Lectio .ij.*

COnsideransque venit ad domum Marie ... et Ioannem in ministerio.

¶ *Tertia lectio secundum Lucam.*[3]

IN illo tempore, Erant appropinquantes ad Iesum publicani et peccatores, vt audirent illum. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorij[4] *pape.*

ESTiuum tempus quod corpori meo valde contrarium est loqui me de expositione sancti euangelij, longa mora interueniente prohibuit. Sed num? quia lingua tacuit, ardere charitas cessauit? Hoc etenim dico, quod apud se vnusquisque vestrum cognoscit. Plerumque enim charitas quibusdam occupationibus prepedita et integra flagrat in corde, et tamen non monstratur in[5] opere. Quia et sol cum nube tegitur, non videtur in terra et tamen ardet in celo, Sic[6] occupata esse charitas solet: et intus vim[7] sui ardoris exurit et foris flammas operis non ostendit. Sed quia nunc ad loquendum tempus redijt vestra me studia accendunt, vt mihi tanto amplius loqui libeat,[8] quanto hoc vestre mentes desiderabilius expectant. Audistis in lectione euangelica fratres mei quia peccatores et publicani accesserunt ad redemptorem nostrum, et[9] non solum ad colloquendum, sed etiam ad conuescendum recepti sunt. Quod videntes pharisei dedignati sunt. Ex qua recolligitur, quia vera iustitia compassionem habet, falsa vero dedignationem, quamuis et iusti soleant recte peccatoribus[10] dedignari. Sed aliud est quod agitur typo superbie, aliud quod zelo discipline, Dedignantur etenim

[1] [ii. 11–25,] [2] [xii. 12—xiii. 5.] [3] Ca. 15 *in m.*
[4] *Leonis*: 63. [5] tuo: 61. [6] sed: 38. [7] vi: 63.
[8] liceat: 39. [9] *om.* 38. [10] procuratoribus: 38.

sed non dedignantes desperant[1] non desperantes: persecutionem commouent, sed amantes.

Oratio.

PRotector in te sperantium Deus sine quo nihil est validum, nihil sanctum, multiplica super nos misericordiam tuam vt te rectore, te duce sic transeamus per bona temporalia vt non amittamus eterna. per dominum.

Feria secunda ex[2] *Exodo.*[3] *Lectio .i.*

MOyses autem pascebat oues Iethro soceri sui sacerdotis Madian ... Qui est, misit me ad vos.

℔ *Ex Actis apostolorum.*[4] *Lectio .i.*[5]

ET cum perambulassent vniuersam insulam vsque ad Paphum ... non sum dignus calceamenta pedum soluere.

Feria iij. ex Exodo.[6] *Lectio .i.*

DIxitque iterum Deus, ad Moysen. Hec dices filijs Israel ... et spoliabitis Egyptum.

℔ *Ex Actis apostolorum.*[7] *Lectio .ij.*

VIri fratres, filij generis Abraham ... replebantur gaudio et Spiritu sancto.

℔ *Feria .iiij. ex Exodo.*[8] *Lectio .i.*

RESpondens Moyses ait, Non credunt[9] mihi neque audient vocem meam ... hanc sume in manu tua in qua facturus es signa.

℔ *Ex actis apostolorum.*[10] *Lectio .ij.*

FActum est autem in Iconio vt simul introirent[11] synagogam Iudeorum ... ne sibi immolarent.

℔ *Feria .v. ex Exodo.*[12] *Lectio .i.*

ABijt Moyses, et reuersus est ad Iethro socerum suum ... quod respexissent afflictionem illorum, et proni adorauerunt.

Ex Actis Apostolorum.[13] *Lectio .ij.*

SVperuenerunt autem quidam ab Antiochia et Iconio Iudei ... quemadmodum et illi.

[1] sed: *add.* 39. 41.
[2] *om.* 41.
[3] Ca. 3 *in m.* [iii. 1–14.]
[4] [xliii. 6–25.]
[5] *Thus also* 38. 39. 41. 44. 61. 64.
[6] [iii. 15–22.]
[7] [xiii. 26–52.]
[8] Ca. 4. *in m.* [iv. 1–17.]
[9] credent: 39. etc.
[10] Ca. 14. *in m.* [xiv. 1–17.]
[11] in: *add.* 41.
[12] [iv. 18–31.]
[13] [xiv. 18—xv. 11.]

¶ [1]*Feria sexta ex Exodo.*[2] *Lectio prima.*[1]

POst hec ingressi sunt Moyses et Aaron, et dixerunt Pharaoni ... nec minuetur quicquam de opere vestro.

¶ *Ex actis Apostolorum.*[3] *Lectio .ij.*

TAcuit autem omnis multitudo, et audiebant Barnabam et paulum ... cum alijs pluribus verbum domini.

¶ *Sabbato ex Exodo.*[4] *Lectio .i.*

DIspersusque est populus per omnem terram Egypti ad colligendas paleas ... afflixit populum tuum et non liberasti eos.

¶ *Ex actis apostolorum.*[5] *Lectio .ij.*

POst aliquot autem dies dixit ad Barnabam paulus ... introite in domum meam, et manete. Et coegit nos.

¶ *Dominica quarta post pentecosten ex Exodo.*[6] *Lectio .i.*

DIxit dominus ad Moisen Nunc videbis ... he cognationes Leui per familias suas.

¶ *Ex actis apostolorum.*[7] *Lectio secunda.*

FActum est autem euntibus nobis ad orationem, puellam quandam ... et profecti sunt.

¶ *Tertia lectio secundum Lucam.*[8]

IN illo tempore: Cum turbe irruerent in Iesum vt audirent verbum dei, et ipse[9] stabat secus stagnum Genesareth. Et reliqua.

¶ *Homilia sancti Ambrosij episcopi.*

AScendens autem in vnam nauim que erat Simonis rogauit vt abduceret a terra aliquantulum. Vbi dominus multis[10] impartiuit varia genera sanitatum, nec tempore nec loco cepit a studio sanandi turba cohiberi. Vesper incubuit, populi sequebantur. Stagnum occurrit, turbe vrgebant: et ideo ascendit in petri nauim hec est illa nauis que secundum Mattheum adhuc fluctuat: secundum Lucam repletur piscibus, vt et principia ecclesie fluctuantis, et posteriora exuberantis agnoscas. Pisces enim sunt que hanc enauigant[11] vitam. Vbi[12]

[1]—[1] *Ex Actis Apostolorum. Lectio. ij.* : 43.
[2] Cap. 5. *in m.* [v. 1–11.]
[3] [xv. 12–35.]
[4] [v. 12–23.]
[5] [xv. 36—xvi. 15.]
[6] Ca. 6. *in m.* [vi. 1–19.]
[7] [xvi. 16–40.]
[8] Cap. 5. *in m.*
[9] ipsæ: 66.
[10] *om.* 38.
[11] euaginant: 39. nauigant: 44.
[12] Ibi: 39. 41. 43. 63.

adhuc discipulis Christus dormit: hic precipit. Dormit enim tepidis vigilat perfectis. Sed quemadmodum dormiat Christus audistis dicentem in propheta. Ego dormio et cor meum vigilat. Et sanctus Mattheus recte non pretermittendum putauit eterne iudicium potestatis vbi imperauit ventis. Non est enim humana doctrina[1] sicut audistis Iudeos dicere: verbo imperat spiritibus: sed celestis maiestatis[2] insigne, quod turbatum sedatur mare et diuine vocis imperio obsequuntur elementa, atque insensibilia sensum accipiunt obsequendi. Diuine mysterium gratie reuelatur, quod fluctus mitescunt seculi: verbo immundus spiritus conquiescit. Non altero alterum reflectitur: sed vtrumque celebratur. Habes miraculum in elementis, habes documentum in mysterijs.[3]

Oratio.

DA nobis quesumus domine, vt et mundi cursus pacifici[4] nobis tuo ordine dirigatur et ecclesia tua tranquilla deuotione letetur. per.

℔ *Feria secunda ex Exodo.*[5] *Lectio .i.*

ACcepit autem Amram vxorem Iochabed patruelem suam ... sicut preceperat dominus, ita egerunt.

℔ *Ex actis apostolorum.*[6] *Lectio secunda.*

CVm autem perambulassent Amphipolim et Apolloniam ... quidnam[7] velint hec esse.

℔ *Feria tertia ex Exodo.*[8] *Lectio prima.*

ERat autem Moyses octoginta annorum et Aaron octoginta trium ... postquam percussit dominus fluuium.

℔ *Ex actis apostolorum.*[9] *Lectio .ij.*

AThenienses autem omnes et aduene hospites ... credebant et baptizabantur.[10]

[1] quod: *add.* 39. 41. [2] *om.* 43. [3] Te deum: *add.* 63.
[4] pacifice: 39. etc. [5] [vi. 20—vii. 6.] [6] Ca. 17 *in m.* [xvii. 1-20.]
[7] quænam: 61. 64. [8] [vii. 7-25.] [9] [xvii. 21—xviii. 8.]
[10] *Possunt inter quancunque feriam interponi orationes, ad cuiuslibet precantis deuotionem: vt, pro pace temporali et Spirituali, pro vnitate ecclesiæ, pro innocatione Spiritus sancti, pro Fidei augmento, et similibus.*

Pro pace,
Oratio.

Omnipotens Deus, qui solus es veræ pacis autor, et solus pacis dator: et qui pacem tuam seruis tuis, per Iesum Christum filium tuum dedisti, et per eundem, pacem illis mutuam commendasti: compone quæsumus intestina dissidia, quæ ecclesiam tuam sanctam interturbant: et nobis, famulis tuis, temporali pace pro tua gratia concessa, Spiritualem quoque in pectora nostra infunde, vt à carnis illecebris, à mundi oblectamentis, et à Sathanæ insultibus, fide vera et viua armati, nihil pertimescamus. adiuuante Spiritu tuo sancto, qui tecum cùm Iesu Christo filio tuo viuit Deus, Per omnia secula seculorum: *add.* 43.

℔ *Feria .iiij. ex Exodo.*[1] *Lectio .i.*

DIxit quoque dominus ad Moysen: Ingredere ad Pharaonem ... ingrauauit cor suum, et non audiuit eos, sicut preceperat dominus.

℔ *Ex Actis Apostolorum.*[2] *Lectio secunda.*

DIxit autem dominus nocte per visionem paulo: Noli timere ... esse Christum Iesum.

℔ *Feria quinta ex Exodo.*[3] *Lectio prima.*

DIxitque[4] dominus ad Moysen: Loquere ad Aaron: Extende virgam tuam ... ita vt ne[5] hac quidem vice dimitteret populum.

℔ *Ex actis apostolorum.*[6] *Lectio .ij.*

FActum est autem cum Apollo[7] esset Corinthi ... ipse remansit ad tempus in Asia.

℔ *Feria sexta ex Exodo.*[8] *Lectio prima.*

DIxit autem dominus ad Moysen: Ingredere ad pharaonem ... sicut locutus est dominus ad Moysen.

℔ *Ex actis apostolorum.*[9] *Lectio .ij.*

FActa est autem[10] illo tempore turbatio non minima de via domini ... cum hec dixisset dimisit ecclesiam.

℔ *Sabbato ex Exodo.*[11] *Lectio prima.*

DIxitque dominus ad Moysen: Mane consurge ... nequaquam hic vltra maneatis.

℔ *Ex actis apostolorum.*[12] *Lectio secunda.*

POstquam autem cessauit tumultus, vocatis paulus discipulis ... diem pentecosten faceret Ierosolymis.

℔ *Dominica quinta post pentecosten. ex Exodo.*[13] *Lectio .i.*

AIt Moyses: Cum egressus fuero de vrbe extendam palmas meas ad dominum ... Statimque eiecti sunt de conspectu pharaonis.

[1] Ca. 8. *in m.* [viii. 1–15.]
[2] [xviii. 9–28.]
[3] [viii. 16–32.]
[4] Dixit: 41.
[5] nec: 39. 41. 43. 44. 49. 63. 64. 66.
[6] Ca. 19. *in m.* [xix. 1–22.]
[7] Apollos: 63. 66.
[8] Ca. 9. *in m.* [ix. 1–12.]
[9] [xix. 23–40.]
[10] in: *add.* 66.
[11] [ix. 13–28.]
[12] Ca. 20 *in m.* [xx. 1–16.]
[13] [ix. 29—x. 11.]

℔ *Ex actis apostolorum.*[1] *Lectio .ij.*

A Mileto autem mittens Ephesum, vocauit maiores natu ecclesie ... Et deducebant eum ad nauem.

℔ *Tertia lectio secundum Mattheum.*[2]

IN illo tempore, Dixit Iesus discipulis suis, Amen dico vobis nisi abundauerit iustitia vestra : plusquam scribarum et Phariseorum, non intrabitis in regnum celorum. Et reliqua.

℔ *Homilia sancti Augustini episcopi.*

NIsi non solum illa minima legis impleueritis precepta que inchoant homines, sed etiam ista que a me adduntur qui non veni legem soluere, sed adimplere, non intrabitis in regnum celorum. Sed dicis mihi. Si de illis mandatis minimis cum superius legeretur[3] dixit minimum vocari in regno celorum, quisquis vnum eorum soluerit et secundum suam solutionem docuerit, magnum autem vocari quisquis ea fecerit et sic docuerit, et ex eo iam in regno celorum futurum esse quia magnus est : quid opus est addi legis preceptis minimis sua? In regno celorum potest esse, quia magnus est quisquis ea fecerit, et sic docuerit. Quapropter sic est accipienda illa sententia. Qui autem fecerit et docuerit sic magnus vocabitur in regno celorum id est non secundum illa minima sed secundum ea que ego dicturus sum. Que sunt autem ista? Vt abundet (inquit) iustitia vestra super scribarum et phariseorum, quia nisi abundauerit non intrabitis in regnum celorum. Ergo qui soluerit illa minima et sic docuerit, minimus vocabitur. Qui autem fecerit, illa minima et sic docuerit non magnus habendus est, et idoneus regno celorum sed tamen non tam minimus quam ille qui soluerit.[4]

Oratio.

DEus, qui diligentibus te bona inuisibilia preparasti infunde cordibus nostris tui amoris affectum[5] vt te in omnibus, et super omnia diligentes promissiones tuas que omne desyderium superant, consequamur. per.

℔ *Feria secunda ex Exodo.*[6] *Lectio prima.*

DIxit autem dominus ad Moysen : Extende manum tuam super terram egypti ad locustam ... non videbo vltra faciem tuam.

[1] [xx. 17–38.] [2] Ca. 5. *in m.* [3] loqueretur : 63. 66.
[4] Te deum : *add.* 63. [5] effectum : 43. 49. 61. 64. [6] [x. 12–29.]

℣ *Ex actis apostolorum.*[1] *Lectio secunda.*

CVm autem factum esset vt nauigaremus abstracti ab eis ... gentibus per ministerium ipsius.

℣ *Feria : iij. ex Exodo.*[2] *Lectio .i.*

ET dixit dominus ad Moisen : Adhuc vna plaga ... nec dimisit filios Israel de terra sua.

℣ *Ex actis Apostolorum.*[3] *Lectio .ij.*

AT illi cum audissent, magnificabant deum ... allocutus est lingua Hebrea, dicens.

℣ *Feria .iiij. ex Exodo.*[4] *Lectio .i.*

DIxit quoque Dominus ad Moisen et Aaron ... in cunctis habitaculis vestris edetis[5] azyma.

℣ *Ex Actis Apostolorum.*[6] *Lectio secunda.*

VIri fratres et patres, audite quam ad vos nunc reddo rationem ... non enim fas est eum viuere.

℣ *Feria .v. ex Exodo.*[7] *Lectio .i.*

VOcauit autem Moyses omnes seniores filiorum Israel ... et spoliauerunt egyptios.

℣ *Ex Actis apostolorum.*[8] *Lectio .ij.*

VOciferantibus autem eis, et proijcientibus vestimenta sua ... te oportet et Rome testificari.

℣ *Feria .vi. ex Exodo.*[9] *Lectio .i.*

PRofectique sunt filij Israel de Ramesse in Socoth ... de terra Egypti per turmas suas.

℣ *Ex actis apostolorum.*[10] *Lectio .ij.*

FActa autem die, collegerunt se quidam ex Iudeis ... in pretorio Herodis custodiri eum.

Sabbato ex Exodo.[11] *Lectio .i.*

LOcutusque est Dominus ad Moisen, dicens, Sanctifica mihi omne primogenitum ... primogenitum hominis de filijs tuis, precio redimes.

[1] Ca. 21. *in m.* [xxi. 1-19.]
[2] Ca. 11. *in m.* [xi. 1-10.]
[3] [xxi. 20-40.]
[4] Ca. 12. *in m.* [xii. 1-20.]
[5] comedetis : 39.
[6] Ca. 22. *in m.* [xxii. 1-22.] capite secundo : 38.
[7] [xii. 21-36.]
[8] [xxii. 23—xxiii. 11.]
[9] [xii. 37-51.]
[10] [xxiii. 12-35.]
[11] Ca. 13. *in m.* [xiii. 1-13.]

℣ *Ex Actis apostolorum.*[1] *Lectio secunda.*

POst quinque autem dies descendit princeps sacerdotum Ananias ... reliquit Paulum vinctum.

Dominica sexta post pentecosten ex Exodo.[2] *Lectio prima.*

CVmque interrogauerit te filius tuus cras, Dicens : Quid est hoc ? ... columna ignis per noctem, coram populo.

℣ *Ex actis apostolorum.*[3] *Lectio secunda.*

FEstus ergo cum venisset in prouinciam : post triduum ... Cras (inquit) audies eum.

℣ *Tertia lectio secundum Marcum.*[4]

IN illo tempore, Cum turba multa esset cum Iesu nec haberent quod manducarent, conuocatis discipulis ait illis. Misereor super turbam, quia ecce iam triduo sustinent me nec habent quod manducent. Et reliqua.

℣ *Homilia sancti Ambrosij Episcopi.*

POsteaquam illa que ecclesia[5] typum accepit a fluxu curata est sanguinis. Posteaquam Apostoli ad euangelizandum regnum Dei sunt destinati, gratie celestis impartitur[6] alimentum : sed quibus impartiatur[7] aduerte. Non ociosis non in ciuitate quasi in synagoga vel seculi dignitate residentibus. Sed inter deserta querentibus Christum. Qui enim non fastidiunt ipsi recipiuntur a Christo, et cum eis loquitur Dei verbum, non de secularibus sed de Dei regno. Et si qui corporalis gerunt vulnera passionis, his[8] medicinam suam libenter indulget. Consequens igitur erat vt quos a vulnerum dolore sanauerat eos alimonijs spiritualibus a ieiunio liberaret. Itaque nemo cibum accipit Christi nisi fuerit ante sanatus. Et illi qui vocatur[9] ad cenam prius vocando sanantur. Si claudus fuerit[10] gradiendi facultatem, vt veniret accepit. Si lumine erat priuatus oculorum, domum vtique Domini nisi refusa luce intrare non potuit. Vbique ergo mysterij ordo seruatur vt prius per remissionem peccatorum vulneribus medicina tribuatur, postea alimonia mense celestis exuberet.[11]

Oratio.

DEus virtutum, cuius est totum quod[12] optimum insere pectoribus nostris amorem tui nominis, et presta in nobis religionis

[1] Ca. 24. *in m.* [xxiv. 1–27.]
[2] [xiii. 14–22.]
[3] Ca. 25 *in m.* [xxv. 1–22.]
[4] Cap. 8. *in m.*
[5] ecclesie : 39. etc.
[6] impertitur : 39. 41. 63. 64.
[7] impertiatur : 39. 41. 43. 63. 64.
[8] hic : 63. 66.
[9] vocantur : 38. etc.
[10] fuerat : 39. 41. 61. 64.
[11] Te deum : *add.* 63.
[12] est : *add.* 39. etc.

augmentum vt que sunt bona nutrias, ac pietatis studio, que sunt nutrita, custodias. Per Dominum nostrum Iesum.[1] etc.

℔ *Feria secunda*[2] *ex Exodo.*[3] *Lectio prima.*

LOcutus est autem dominus ad Moysen: dicens, Loquere filijs Israel ... et vos tacebitis.

℔ *Ex Actis Apostolorum.*[4] *Lectio secunda.*

ALtera autem die cum venisset Agrippa ... vsque in exteras ciuitates.

℔ *Feria tertia ex Exodo.*[5] *Lectio prima.*

DIxitque dominus ad Moysen. Quid clamas ad me? ... crediderunt domino et Moysi seruo eius.

℔ *Ex actis apostolorum.*[6] *Lectio secunda.*

IN quibus dum irem Damascum cum potestate ... si non appellasset Cesarem.

℔ *Feria quarta ex Exodo.*[7] *Lectio prima.*

TVnc cecinit Moyses et filij Israel carmen hoc ... ambulauerunt per siccum in medio eius.

℔ *Ex actis Apostolorum.*[8] *Lectio secunda.*

VT autem iudicatum est nauigare eum in Italiam ... ablata erat spes omnis salutis nostre.

℔ *Feria quinta ex Exodo.*[9] *Lectio .i.*

SVmpsit ergo Maria prophetissa soror Aaron tympanum ... castrametati sunt iuxta aquas.

℔ *Ex actis apostolorum.*[10] *Lectio .ij.*

ET cum multa ieiunatio fuisset, tunc stans Paulus ... omnes anime euaderent ad terram.

℔ *Feria sexta ex Exodo.*[11] *Lectio prima.*

PRofectique sunt de Elim et venit omnis multitudo ... gloria domini apparuit in nube.

[1] 38 *gives whole of the ending.*
[2] *dominicae sextae post pentecosten: add.* 38.
[3] Ca. 14 *in m.* [xiv. 1–14.]
[4] [xxv. 23—xxvi. 11.] *capite vigesimo quinto: ada.* 38.
[5] [xiv. 15–31.] [6] [xxvi. 12–32.] [7] Ca. 15 *in m.* [xv. 1–19.]
[8] Ca. 27. *in m.* [xxvii. 1–20.] Capite 2: 38. [9] [xv. 20–27.]
[10] [xxvii. 21–44.] [11] Ca. 16 *in m.* [xvi. 1–10.]

℔ *Sabbato Ex primo*[1] *Regum.*[2] *Lectio prima.*

LOcutus est autem Saul ad Ionathan ... David fugit, et saluatus est nocte illa.

℔ *Ex epistola Iude apostoli.*[3] *Lectio secunda.*

VE illis, qui in via Cain abierunt ... in omnia secula seculorum Amen.

℔ *Dominica xv. post Pentecosten. Ex primo Regum. Lectio i.*

MIsit ergo Saul satellites suos ... Num et[5] Saul inter prophetas?

℔ [6]*Epistola beati Pauli Apostoli.*[7] *Ad Hebreos.*[8] *Lectio ij.*

MVltipharíam multisque modis olim deus loquens ... qui hereditatem capient salutis.

℔ *Tertia lectio secundum Lucam.*[9]

IN illo tempore, Ibat Iesus in ciuitatem que vocatur Naim, et ibant cum eo discipuli eius et turba copiosa. Et reliqua.

℔ *Homilia sancti Augustini episcopi.*

DE iuuene illo resuscitato gauisa est mater vidua: de hominibus quotidie in spiritu resuscitatis gaudet, mater ecclesia. Ille quidem mortuus erat corpore: illi autem mente. Illius mors visibilis visibiliter plangebatur: illorum mors inuisibilis: alibi nec querebatur nec videbatur. Quesiuit ille qui nouerat mortuos. Ille solus nouerat mortuos qui poterat facere viuos. Nisi enim ad mortuos suscitandos venisset: apostolus non diceret surge qui dormis et exurge a mortuis, et illuminabit te Christus. Dormientem audis cum dicit surge qui dormis. Sed mortuum intellige cum audis, et exurge a mortuis.[10] Dicti sunt sepe dormientes morientes visibiliter, et plane omnes ei qui potest excitare dormiunt. Mortuus enim tibi mortuus est, qui quantumlibet expulses, quantumlibet lanies, quantumlibet vellices: non expergiscitur. Christo autem ille dormiebat: cui dictum est Surge: et continuo surrexit. Nemo tam facile excitat in lecto, quam facile Christus in sepulchro. Tres enim mortuos inuenimus a domino resuscitatos visibiliter: milia inuisibiliter.[11]

[1] *libro: add.* 38. 43. [2] Ca. 19 *in m.* [xix. 1–10.] [3] [11–25.]
[4] [xix. 11–24.] [5] *om.* 38. [6] *Ex: pr.* 39.
[7] *om.* 39. [8] Ca. 1 *in m.* [i. 1–14.] [9] Ca. 7 *in m.*
[10] tuis: *add.* 61 [11] Te deum: *add.* 63.

circuncidere decet, magis quam circuncidi. Sed agnosce mediatorem dei, et hominum qui ab ipso natiuitatis sue exordio diuinis humana sociat, ima summis. Nascitur ex muliere: sed cui fecunditatis fructus sic accedat, vt non decidat flos virginitatis. Pannis inuoluitur, sed panni ipsi angelicis laudibus honorantur. Absconditur in presepio, sed proditur radiante stella de celo. Sic et circuncisio veritatem suscepte probat humanitatis et nomen quod est super omne nomen gloriam indicat maiestatis. Circunciditur tanquam verus Abrahe filius, Iesus vocatur tanquam filius Dei.

℔ *Ad laudes.*

Antiphona. Mirabile mysterium declaratur hodie, inuocantur[1] nature, deus homo factus est, id quod fuit permansit, et quod non erat assumpsit, non commixtionem passus, nec diuisionem.

Oratio. Deus qui salutis, *vt supra.*

℔ *Ad vesperas.*

Hymnus. Christe redemptor *vt supra.*

Antiphona. Magnum hereditatis mysterium templum dei factus est vterus nesciens virum, non est pollutus ex ea[2] carnem assumens: omnes gentes venient dicentes: Gloria tibi domine.

Oratio. Deus qui *vt supra.*

Deinde pro commemoratione octaue Sancti Stephani. Antiphona. Stephanus autem plenus gratia et fortitudine faciebat prodigia et signa magna in populo.

Oratio.

OMnipotens sempiterne deus qui primitias martyrum in beati leuite Stephani sanguine dedicasti tribue quesumus, vt pro nobis intercessor existat, qui pro suis etiam persecutoribus exorauit Dominum nostrum Iesum Christum filium tuum, qui tecum etc.

Et non fit comemoratio de alijs octauis.

In octaua S. Sthephani[3] *Inuitatorium, hymni, antiphone, et tertia lectio dicuntur sicut in die*[4] *Sancti Stephani.*[4] *Oratio.* Omnipotens, *vt supra, et est notandum quod in laudibus post predictam orationem dicuntur etiam orationes Sancti Ioannis, et Innocentium. Vespere dicuntur de Sancto Stephano et post eius orationem pro commemoratione octaue Sancti Ioannis dicitur Antiphona.* Iste est

[1] innouantur: 39. etc.
[2] eo: 63.
[3] *Thus.* die 2. *in m.*
[4]—[4] *om.* 39. 41.

est per prophetas : sed simpliciter quod dictum est per prophetam. Nunc autem pluraliter prophetas vocans ostendit se non verba de scripturis sumpsisse, sed sensum. Nazarenus enim sanctus interpretatur. Sanctum autem dominum futurum omnis scriptura commemorat.

EPIPHANIA DOMINI

duplex maius ad vesperas Hymnus.

HOstis Herodis[1] impie, Christum venire quid times? Non eripit mortalia, Qui regna dat celestia.

Ibant magi, quam viderant,[2] Stellam sequentes preuiam. Lumen requirunt lumine : Deum fatentur munere.

Lauacra puri gurgitis Celestis agnus attigit : Peccata, que non detulit : Nos abluendo sustulit.

Nouum genus potentie : aque rubescunt hydrie, Vinum[3] iussa fundere : mutauit vnda originem.

Gloria tibi domine : Qui apparuisti hodie Cum patre et sancto spiritu In sempiterna secula. Amen.

Et sic terminantur hymni[4] *omnibus horis per totam octauam.*

Antiphona. Magi videntes stellam dixerunt ad invicem : Hoc signum magni regis est eamus, et inquiramus eum : et offeramus ei munera : aurum, thus, et myrram halleluia halleluia.

Oratio.

DEus, qui hodierna die vnigenitum tuum gentibus stella duce reuelasti : concede propitius, vt qui iam te ex fide cognouimus, vsque ad contemplandam speciem tue celsitudinis perducamur. per eundem. etc.

℔ *Ad matutinum.*[5]

Inuitatorium. Christus apparuit nobis, venite adoremus.

Hymnus. Hostis Herodes.[6]

Antiphona. Reges Tharsis, et insule munera offerent. Reges Arabum et Saba dona adducent, halleluia halleluia.

℔ *Notandum quod hodie omittuntur prima et secunda lectiones occurrentes in dominicali, et loco earum leguntur infrascripte.*

℔ *Prima lectio ex Isaie.*

OMnes sitientes venite ad aquas : et qui non habetis argentum, properate, emite, et comedite. Venite, emite, absque argento : et absque vlla commutatione vinum et lac. Quare appenditis argentum non in panibus, et laborem vestrum[7] in saturitate?

[1] Herodes : 38. etc. Herodes hostis : 43.
[2] viderunt : 39.
[3] Vinumque : 39. etc.
[4] *in : add.* 39. etc.
[5] die. 6. *in m.*
[6] *vt supra : add.* 39. etc.
[7] non : *add.* 39. etc.

perfecte esset etatis eisdem gentibus apostoli predicant, eumque paruulum, et necdum per humani corporis officium loquentem, stella gentibus denunciat, et[1] quia nimirum rationis ordo poscebat vt loquentem dominum loquentes nobis, predicatores innotescerent, et necdum loquentem elementa muta[2] predicarent. Sed in omnibus signis que vel nascente domino vel moriente monstrata sunt considerandum nobis est, quanta fuerit in quorundam Iudeorum corde duritia, que[3] hunc nec per prophetie donum, nec per miracula agnouerunt. Omnia quippe elementa auctorem suum venisse testata sunt. Vt enim de his quodam vsu humano loquar, deum hunc celi esse cognouerunt: quia protinus stellam miserunt. Mare cognouit quia sub plantis eius, se calcabile prebuit. Terra cognouit, quia eo moriente contremuit. Sol cognouit, quia lucis sue radios abscondit. Saxa et parietes agnouerunt: quia tempore mortis sue scissa sunt. Infernus agnouit, quia hos quos tenebat mortuos: reddidit. Et tamen hunc quem deum omnia insensibilia elementa senserunt: adhuc infidelium Iudeorum corda Deum esse minime cognoscunt, et duriora saxis scindi ad penitentiam nolunt: eumque confiteri abnegant: quem elementa (vt diximus) aut signis aut scissionibus Deum clamant.

℔ *Ad laudes.*

Antiphona. Ante luciferum genitus, et ante secula dominus saluator noster hodie mundo apparuit halleluia halleluia.

℔ *Ad vesperas.*

Hymnus. Hostis Herodes, *vt supra.*

Antiphona. Tribus miraculis ornatum diem sanctum colimus. Hodie stella magos duxit ad presepium, hodie vinum ex aqua factum est ad nuptias: hodie a Ioanne in Iordane Christus baptizari voluit vt saluaret nos halleluia.

℔ *Hec Antiphona dicitur ad vesperas infra octauam.*

℔ *Notandum quod cuilibet diei per totam octauam assignatur propria tertia lectio, tamen cum inciderit dominica infra octauam Epiphanie omittitur tertia lectio de octaua, et legitur de dominica infra octauam, vt ibi inuenies.*

℔ *Die .7. de octaua*[4] *epiphanie.*[5]

Lectio .iij. ex Homilia sancta[6] *Gregorij pape.*

QUi etiam ad damnationis sue culmen eum quem natum despiciunt, nasciturum longe ante prescierunt. Et non

[1] *om.* 39. 41. 60.
[2] multa: 44. 61.
[3] qui: 39. 41. 60. 63.
[4] *octauis:* 39.
[5] die 7. *in m.: om.* 38.
[6] *om.* 39. *sancti: many edd.*

solum quia nasceretur nouerant, sed etiam vbi nasceretur. Nam ab Herode requisiti[1] locum natiuitatis eius exprimunt quem scripture auctoritate didicerunt. Et testimonium proferunt quod Bethlehem honorari natiuitate noui ducis ostenditur: vt ipsa eorum scientia et illis fieret ad testimonium damnationis et nobis ad adiutorium credulitatis. Quos profecto ante[2] Isaac cum Iacob filium suum benediceret designauit. Qui et caligantibus oculis et prophetans in presenti filium suum non vidit: cui tamen multa in posterum preuidit. Quia nimirum iudaicus populus prophetie spiritu plenus et cecus eum de quo multa in futuro predixit: in presenti positum non agnouit. Sed natiuitate regis nostri cognita: Herodes ad callida argumenta conuertitur, ne terreno regno priuaretur. Renunciari sibi vbi puer inueniretur postulat: adorare se velle simulat: vt quasi hunc[3] inuenire possit extinguat. Sed quanta est humana malitia contra consilium diuinitatis[4]? Scriptum quippe est. Non est sapientia, non est prudentia, non est consilium contra dominum.

¶ *Die .8. de octaua epiphanie.*[5]

Lectio .iij. Sermo .s. Augustini episcopi.

AD partum virginis adorandum Magi ab oriente venerunt. Hunc diem hodie celebramus: huic debitum solennitati sermonem persoluimus. Illis dies iste primus illuxit, anniuersaria nobis festiuitas redit. Illi erant primitie gentium, nos[6] populi gentium. Nobis[7] hoc lingua nunciavit apostolorum, stella illis tanquam lingua celorum. Et nobis idem apostoli tanquam alij celi enarrauerunt gloriam Dei. Cur enim non agnoscamus eos celos qui facti sunt sedes dei? Sicut scriptum est. Anima iusti sedes est sapientie. Per hos enim celos: ille celorum fabricator et habitator intonuit quo tonitruo mundus tremuit, et ecce iam credit, magnum sacramentum. In presepe tunc iacebat et magos ab oriente adducebat. Abscondebatur in stabulo et agnoscebatur in celo vt agnitus in celo manifestaretur in stabulo. Et appellatur epiphania dies iste: quod latine manifestatio dici potest, simul eius celsitudinem humilitatemque commendans vt qui in aperto celo sydereis signis monstrabatur in angusto diuersorio quesitus inueniretur. Inualidusque in infantibus[8] membris inuolutus in pannis: adoraretur[9] a Magis, timeretur a malis.

[1] magi: *add.* 39. 41.
[2] bene: 39. etc.
[3] si: *add.* 39. etc.
[4] natiuitatis: 41.
[5] die 8. *in m.*: *om.* 38.
[6] non: 39.
[7] enim: *add.* 39. de: *add.* 41.
[8] infantilibus: 39. etc.
[9] adoretur: 39.

Die .9. de octaua epiphanie.[1]
Lectio .iij. sermo .s. Augustini episcopi.

NUper celebrauimus diem quo ex Iudeis Dominus natus est, hodie celebramus quo a gentibus adoratus est. Quoniam salus ex Iudeis est, sed hec salus vsque ad fines terre. Nam et[2] illo die pastores adorauerunt, hodie Magi. Illis angeli, istis autem stella nunciauit. Vtrique de celo didicerunt cum regem celi in terra viderunt, vt esset gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bone voluntatis. Ipse est enim pax nostra, qui fecit vtraque vnum. Iam hic infans natus atque annunciatus ostenditur lapis ille angularis. Iam in ipso primordio natiuitatis apparuit duos ex diuerso parietes in se copulare iam cepit, pastores a Iudea, magos ab oriente perducens vt duos conderet in se in vnum nouum hominem: faciens pacem. Pacem his qui longe: et pacem his qui prope. Ideoque illi ipso die de proximo venientes, de longinquo isti hodie peruenientes: duos dies celebrandos posteris signauerunt, vnam tamen lucem mundi vtrique viderunt. Sed hodie de istis loquendum est: quos de remotis terre partibus fides duxit ad Christum.

℔ *Die .10. De octaua Epiphanie.*[3]
Lectio tertia. sermo sancti Leonis pape.

CElebratio[4] proximo die quo intemerata virginitas humani generis edidit saluatorem epiphanie nobis dilectissimi veneranda festiuitas dat perseuerantiam gaudiorum: vt inter cognatarum solennitatum vicina sacramenta: exultatione[5] vigor et feruor fidei non tepescat. Ad omnium enim hominum spectat salutem: quod infantia saluatoris ac mediatoris Dei et hominum iam vniuerso declarabatur mundo cum adhuc exiguo detineretur oppidulo. Quamuis enim Israeliticam gentem et ipsius gentis vnam familiam delegisset de qua naturam humanitatis assumeret: noluit tamen intra materne habitationis angustias ortus sui latere primordia: Sed mox ab omnibus voluit agnosci: qui dignatus est pro omnibus nasci. Tribus igitur Magis in regione orientis: stella noue claritatis apparuit que illustrior ceteris pulchriorque syderibus: facile in se intuentium oculos animosque[6] confestim aduerteretur non esse ociosum quod tam insolitum videbatur.

[1] die 9. *in m.: om.* 38.
[2] in: 63.
[3] die 10. *in m.: om.* 38.
[4] celebrato: 39. etc.
[5] exultationis: 39. etc.
[6] conuerteret vt: *add.* 39. etc.

credatur humanitas. Deitas qua ante omnia secula in forma dei equalis est patri, humanitas qua in nouissimis diebus in forma serui vnitus est homini. Ad roborandam ergo hanc fidem qua contra omnes [1]premuniebamurer orres,[1] ex magno factum est diuine pietatis consilio, vt gens in longinqua orientalis plage regione consistens, que spectandorum syderum arte pollebat: signum nati pueri qui super omnem Israel esset regnaturus acciperet.

℔ *Hodie in vesperis dicitur antiphona assignata ad primas vesperas.*

℔ *Octaua*[2] *epiphanie, duplex.*[3]

Lectio .iij. Secundum Ioannem.

IN illo tempore: vidit Ioannes Iesum venientem ad se, et ait: Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. Et reliqua.

℔ *Homilia sancti Augustini episcopi.*

NEmo sibi arroget et dicat quia ipse auferat peccata mundi. Iam intendite contra quos superbos intendebat Ioannes digitum. Nondum erant nati heretici: et demonstrabantur: iam intendebat contra illos. [4]Contra illos[4] clamabat tunc a fluvio: contra quos modo clamat ex euangelio. Venit Iesus. Et quid dicit ille? Ecce agnus Dei. Si agnus[5] innocens, et Ioannes agnus, an non et ipse innocens? Sed quis innocens aut quantum innocens? omnes ex illa radice[6] veniunt, et ex illa propagine de qua cantat gemens Dauid: Ego in iniquitatibus conceptus sum, et in peccatis mater mea in vtero me aluit. Solus ergo ille agnus qui non sic[7] venit. Non enim in iniquitate conceptus est: qui non de mortalitate conceptus est, ne[8] eum in peccatis mater eius in vtero aluit, quem virgo concepit. Virgo peperit: quia fide concepit: fide suscepit. Ergo ecce agnus Dei. Non habet iste traducem de Adam. Carnem tantum assumpsit de Adam, peccatum non assumpsit. Qui non assumpsit de massa nostra peccatum, ipse est qui tollit peccatum nostrum: ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. Nostis quia quidam homines dicunt aliquando: nos tollimus peccata hominibus, quia sancti sumus. Si enim non fuerit sanctus qui baptizat, quomodo tollit peccatum alterius: cum sit ille homo plenus peccato? Contra istas disputationes verba nostra non dicamus, hunc legamus. Ecce agnus Dei ecce qui tollit peccata mundi.

[1]—[1] premuniebamur errores: 38. etc.
[2] die 13. *in m.*
[3] *minus: add.* 39. 41. 60. 63.
[4]—[4] *om.* 66.
[5] Dei: *add.* 60.
[6] traduce: 60.
[7] fit: 66.
[8] nec: 39. etc.

rursus[1] dijs immolare iussa, et perinde contempto principis impio iussu, seuissime torquetur, mamillis ferro laniatis, rursusque in carcerem retruditur. Paucis vero diebus interiectis, desperata mutatione sententie, in publicis spectaculis obiecta est immanibus bestijs, quarum nulla virginem inuasit, aut quoque modo lesit. Tunc vero iussu imperatoris extra vrbem educta, et in christiana confessione et pietate constantissime perseuerans capite plectitur calendis Ianuarij. Cuius corpus sepulture datum est a sancto Calisto pape.[2]

Marcellus papa martyr.[3] *Lectio iij.*

MArcellus patria Romanus a Constantino[4] et Galerio vsque ad Mazentium† gessitpontificatum. Huius hortatu Priscilla et Lucina matrone romane adducte sunt, altere[5] vt cemeterium suis sumptibus via salaria construeret altera vt ecclesiam dei heredem suorum bonorum institueret. Titulos quinque et viginti in vrbe Roma idem disposuit, quasi dioceses ad commoditatem baptismi et eorum qui ad fidem Christi ex gentibus quotidie veniebant, et ad martyrum sepulturas. Quibus rebus iratus Mazentius† Lucina religata,[6] ipsum minis[7] impellere conatur, vt se pontificatu abdicaret, atque nomen christianum deponeret. In quo cum se ab eo negligi animaduerteret, ipsum in viuaria ad curam publicarum bestiarum damnauit. Ex quo loco nec orationes ille, nec ieiunia pretermittens, parrochias etiam epistolis, quando aliter non licebat multos annos gubernauit. Demum ex feda illa, atque incommoda habitatione, pedore et situ confectus obijt, eiusque sanctissimum corpus in cemeterio Priscille via salaria sepelitur .xvij. calendas Februarij. Sedit autem annos quinque menses sex dies vnum et .xx.

Oratio.

PReces populi tui quesumus[8] domine clementer exaudi, vt beati Marcelli martyris tui, atque pontificis meritis adiuuemur : cuius passione letamur : per .etc.

℣ *Antonius abbas*[9] *duplex minus.*[10] *Lectio tertia.*

ANtonius in Egypto nobili genere natus, Constantini magni tempore cum intrans ecclesiam, vt solebat, audisset illud euangelij. Si vis perfectus esse, vende omnia que habes, et da pauperibus, velut ea sibi tunc peculiariter dicta interpretatus, omnibus suis possessionibus distractis, pretium distribuit

[1] rursusque : 38.
[2] *So also* 38. papa : 39. etc.
[3] die. 16. *in m.*
[4] Constantio : 39. 41.
[5] altera : 38. etc.
[6] *So also* 38 : relegata : 39 etc.
[7] minus : 43.
[8] *om.* 39.
[9] die 17. *in m.*
[10] *maius :* 39.

et indumentum suggerente. Cum autem centum tredecim annorum esset, a beato Antonio nonagenario in illa solitudine inuisitur. Quibus inter se iocundissime colloquentibus, coruus panem integrum ante ipsos deposuit. Tunc Paulus sexaginta (inquit) anni sunt, quibus dimidiatum semper panem accipio, nunc ad aduentum tuum militibus suis Christus duplicauit annonam. Tunc ad marginem nitidissimi fontis considentes,[1] facta oratione, pane et aqua refecti, noctem peruigiles traduxerunt. Postridie Antonius cum Pauli mortem instare ipso predicente cognouisset, lachrymans ad monasterium suum reuertitur, relaturus pallium, quod ipsi dederat Athanasius ad Pauli corpus inuoluendum, vt ab ipso fuerat rogatus. Rediens autem vidit inter angelorum cateruas eius animam niueo candore fulgentem in sublime conscendere, et statim cum gemitu et lachrymis exclamat: Cur me Paule deseris? cur insalutatus abis? Et accurrens in speluncam cadauer inuenit genibus complicatis, erecta ceruice, extensis in altum manibus oranti simile. Quod cum mestissimus obuoluisset pallio, nec quo terram foderet haberet, ecce duo leones ex interiori parte solitudinis venientes, vnius hominis capacem locum effodere. Vbi humato corpore, ac tumulo composito, tunicam Pauli ex palmarum folijs contextam secum deferens Antonius ad monasterium suum reuersus est.

℔ *Iginius papa martyr.*[2] *Lectio tertia.*

IGinius papa natione Grecus, patria[3] Atheniensis, Antonino Pio imperatore Pontifex factus clericorum ordinem prudenter per gradus distribuit, instituitque ne templa sine celebratione dedicarentur, neve augerentur numero, aut diminuentur[4] inconsulto Metropolitano, vel episcopo. Item, ne tigna, reliquaque templorum materia in prophanos usus conuerterentur. Preterea,[5] vt vnus saltem patrimus, vnaque matrima infantibus adsint in baptismo. Postremo de ecclesia Dei optime meritus, cum mense Decembri ordinationes ter habuisset, creassetque presbyteros .xv. diaconos quinque episcopos sex, martyrio coronatus in Vaticano monte sepelitur .iij. idus Ianuarij. Cum sedisset annos .iiij. menses .iij. dies quatuor.

℔ *Hilarius episcopus*[6] *confessor.*[7] *Lectio .iij.*

HIlarius natione Gallus propter ingentem eius doctrine, ac sanctitatis opinionem magno totius populi consensu Pictauorum in regione Aquitania[8] episcopus creatur, quo munere sanctissime fungens Arrianam heresim tum temporis vigentem insectatus est. Factione, Saturnini Arelatensis episcopi de

[1] confidentes: 39. 66.
[2] die 30. *in m.*
[3] paria: 39.
[4] diminuerentur: 38. etc.
[5] Propterea: 43.
[6] *et: add.* 38.
[7] die 31. *in m.*
[8] Aquitaniæ: 60. 61. 63.

Oratio.

DEus, qui beato Petro apostolo tuo collatis clauibus regni celestis animas ligandi, atque soluendi pontificium[1] tradidisti: concede, vt intercessionibus[2] eius auxilio a peccatorum nostrorum nexibus liberemur: qui viuis.

Ad matutinum inuitatorium.[3]

TU es pastor ouium princeps apostolorum, tibi tradidit[4] Deus claues regni celorum.

Hymnus.

IAm bone pastor Petre clemens accipe Vota precantum et peccati vincula, Resolue tibi potestate tradita: Qua cunctis celum verbo claudis, aperis.

Sit trinitati sempiterna gloria: Honor, potestas, atque iubilatio. In vnitate cui manet imperium. Ex nunc[5] et modo per eterna secula. Amen.

Antiphona. Tu es petrus, et super hanc petram edificabo ecclesiam meam.

Lectio tertia.

CAthedra summi pontificatus, cuius hodie festum celebramus, promissa est Petro. Cum Christus ei dixit vt habetur Matthei sextodecimo capite. Ego dico tibi: quia tu es Petrus, et super hanc petram edificabo ecclesiam meam: et porte inferi non preualebunt aduersus eam. Et tibi dabo claues regni celorum, Et quodcunque ligaueris super terram, erit ligatum et in celis, et quodcunque solueris super terram erit solutum et in celis. His igitur verbis Christus cathedram summi sacerdotij Petro pollicitus antequam pateretur, eandem tradidit post resurrectionem: cum ter ipsi suum gregem pascendum commendaret. De quo sic scripsit Ioannes: Dixit Simoni Petro Iesus, Simon Iona diligis me plus his? Dicit ei: Etiam domine, tu scis, quia amo te. Dicit ei, Pasce agnos meos. Dicit ei iterum Simon Iona diligis me? Ait illi, Etiam domine, tu scis quia amo te. Dicit ei, Pasce agnos meos. Dicit ei tertio, Simon Iona amas me Contristatus est Petrus quia dixit ei tertio amas me. Et dixit ei,[6] Pasce oues meas, Petrus igitur post ascensionem Christi ad patrem cum Pontum, Galitiam,[7] Bithyniam et Cappadociam peragrasset fidem Christi predicando, et sermonem miraculis confirmando, Antiochiam reuersus est, ibique cathedram, hoc est sedem apostolicam,

[1] pontificum: 43. pontificatum: 44. munus: *add.* 63.
[2] intercessionis: 39. etc.
[3] die 22. *in m.*
[4] tradit: 39.
[5] tunc: 39. 41. 49. 60. 61. 63. 64.
[6] Domine tu omnia nosti: tu scis quia amo te. Dicit ei: *add.* 39. 41. 60.
[7] Galatiam: 38. etc.

in diem, qua assumptus est a nobis, testem resurrectionis eius nobiscum fieri vnum ex istis, Et statuerunt duos, Ioseph, qui vocatur Barsabas: et cognominatus est Iustus, et Mathiam. Atque orantes dixerunt, Tu domine, qui corda nosti omnium, ostende quem elegeris ex his duobus vnum, accipere locum ministerij huius, et apostolatus, de quo preuaricatus est Iudas, vt abiret in locum suum, Et dederunt sortes eis, et cecidit sors super Mathiam, et annumeratus est cum vndecim Apostolis, Mathias igitur (vt quidam tradunt) cum in Macedonia primum: deinde in Iudea verbum Dei latissime disseminasset multosque predicatione, et consequentibus signis[1] ad Christi fidem conuertisset: a Iudeis id egre ferentibus comprehensus, lapidibus pene obrutus est, ac postremo securi percussus[2] .vi. calendas Martij.

℔ *Iulianus et Eunus martyres.*[3] *Lectio tertia.*

INeunte principatum Decio imperatore tam vehementer in Christianos seuitum est, vt iuxta verbum Domini scandalizarentur propemodum etiam iusti. Cum igitur Alexandrie suppliciorum immanitate quidam perterriti fidem negassent, plerique tamen spiritu domini confirmati admiranda martyrij sui spectacula prebuerunt. In primisque Iulianus venerabilis senex podagra laborans, vt neque incedere posset, neque stare, qui cum duobus ministris Christianis a quibus sella portabatur ad iudicem constitutus nullis minis potuit nec ipse nec alter ministrorum Eunus nomine a vera pietate et Christi confessione deterreri. Perseuerantes ergo iubentur camelis impositi per totam vrbem circunduci, et flagris hinc inde populo spectante vsque ad mortem laniari. Et sic martyrio coronati sunt .iij. calendas Martij.

MARTIVS.

℔ *Emetherius Celedonius et Asterius martyres.*[4] *Lectio iij.*

EMetherius, et Celidonius[5] apud Legionem Hispanie ciuitatem exurgente persecutionis procella ob Christi fidem plurimis tormentis afflicti Calagurium inde perducti sunt, atque ibi capitis abscisione martyrij palmam sunt consecuti.

ASterius patria Romanus ordinis senatorij, illustris familia gloriaque rerum gestarum fuit sed cristiana pietate et magnis in virtute Christi miraculis editis clarior. Quorum illud in primis memoratur, Apud Cesaream Philippi in radice montis Panij vbi oritur Iordanis fluuius veteri gentis[6] illius instituto immolabatur solenni quodam[7] die[8] victima, que demonis prestigijs repente sublata, in celum efferri credebatur. Cui

[1] signi: 39.
[2] est: *add.* 39. 41.
[3] die 27. *in m.*
[4] die 3. *in m.*
[5] *Thus also* 38.
[6] genti: 39.
[7] quadam: 38. 43. 61.
[8] *om.* 61.

que vltro ipsi a pontifice offerebantur, nulli rei preterquam lectioni, et scriptioni vacabat. Qui etiam viuens miraculis claruit. Sed iussus a Pontifice Gregorio .x. Lugdunum ad concilium, quod ibi cogebatur, contendere, dum profectionem pararet febri correptus ad monasterium Fossam nouam appellatum emigrauit ad Dominum anno christi nati M. cc. lxxiiij nonis Martijs[1] sue vero etatis .l. Quem postmodum Ioannes papa vigesimus secundus sanctorum confessorum numero aggregauit.

℔ *Quadraginta milites martyres.*[2] *Lectio iij.*

APud Sebasten Armenie minoris vrbem tempore Licinij imperatoris preside Agricolao quadraginta milites Christiani comprehensi, post vincula et cruciatus custodibus impositis, in stagnum missi sunt instante bruma, vt aqua nocturno frigore concrescente, constricta ipsorum corpora dirumperentur apposito tamen balneo quo pateret effugium, si quis eorum a confessione Christi discessisset. Itaque vnus frigoris vehementiam non ferens, negato Christo ad balneum confugit. Sed cum primum attigit calorem expirauit. Quo perspecto ceteri gratia Christi recreati in dei laudes eruperunt. Circa horam vero tertiam noctis resplenduit sicut[3] sol lumen super eos, et glacies dissoluta est. Custodibus autem sommo[4] grauatis solus custodie prefectus vigilabat, qui audiens orantes, miratusque lucem, ac glaciem resolutam: vidit super eos coronas descendentes numero triginta nouem. Tunc vero miraculo commotus expergefactis socijs proiecit vestimenta in facies eorum, et exiliuit in stagnum clamore se cristianum esse professus. Cum autem illuxisset et extracti fere omnes essent exanimes igne combusti sunt ac cineres in fluuium proiecti,[5] per omnem creaturam eorum transiret certamen, vt vere possint vocem illam vsurpare. Transiuimus per ignem et aquam, et eduxisti nos in refrigerium. Passi sunt autem septimo idus Martij.

Oratio.

PResta quesumus omnipotens deus, vt qui gloriosos martyres fortes in sua confessione cognouimus: pios apud te in nostra intercessione sentiamus. per.

℔ *Gregorius papa confessor duplex minus.*[6] *Oratio.*

DEus, qui anime famuli tui Gregorij eterne beatitudinis premia contulisti: concede propitius vt qui peccatorum nostrorum pondere premimur: eius apud te precibus subleuemur: Per dominum.

[1] Martii: 39. etc.
[2] die 9. *in m.*
[3] velut: 38. etc.
[4] Somno: 39. *many edd.*
[5] vt: *add.* 39. etc.
[6] die 12. *in m.*

Lectio tertia.

GRegorius patria Romanus ex ordine senatorio magno omnium consensu inuitus etiam cum monachus esset, atque leuita pontifex creatur anno domini D.c.xix.[1] Qui sic vixit, vt clarissimum exemplum reliquerit successoribus suis vel morum sanctitatis, vel diligentie in rebus agendis, vel doctrine: quam varijs scriptis ostendit: que multa et preclara posteritati reliquit. Hic instituit vt Kyrie eleyson nouies in ecclesia caneretur. Item, vt cantaretur Halleluia, preterquam a septuagesima vsque ad pascha. Idem in canone redegit illud Diesque nostros in tua pace disponas. Nec non supplicationes maiores, quas greci litanias vocant: et stationum magnam partem instituit. Ab hoc probis dictisque[2] viris ad predicandum euangelium missis Angli fidem Christi integre publico consensu acceperunt. Eiusdem potissimum opera Gotthi ad catholicam fidem ex ariana secta rediere. Hic paternam domum in monasterium conuertit, vbi pauperes peregrinos alebat. Obijt anno sui pontificatus .xiij. mense .vj. quarto idus Martias,[3] sepultusque est in basilica[4] Petri.

℔ *Ioseph confessor duplex minus.*

Oratio.

COncede quesumus omnipotens deus, vt beati Ioseph vnigeniti filij[5] tui matris sponsi, intercessione ab omnibus aduersitatibus liberemur, per eundem dominum nostrum. etc.

℔ *Ex Homilia sancti Bernardi super missus est.*[6] *Lectio .iij.*

MIssus est angelus Gabriel a Deo in ciuitatem Galilee cui nomen Nazareth ad virginem desponsatam viro cui nomen erat Ioseph. Virum nominat[7] non quia maritus sed quia homo virtutis erat, vel potius quia iuxta alium euangelistam non vir simpliciter sed vir eius dictus est. Merito enim appellatur quod necessario putatur. Debuit igitur vir eius appellari quia necesse fuit et putari, sicut et pater Saluatoris non quidem esse, sed dici meruit vt putaretur esse dicente hoc ipso euangelista. Et ipse Iesus erat incipiens quasi annorum triginta vt putaretur[8] filius Ioseph. Nec vir ergo matris nec filij pater extitit, quamuis certa (vt dictum est) et necessaria dispensatione vtrumque ad tempus et appellatus sit et putatus, conijce tamen ex hac appellatione qualibet[9] dispensatoria meruit honorari a deo vt pater dei et dictus

[1] *thus all editions for* D.xc. *except* 61 *which has:* millesimo centesimo decimo nono.
[2] doctisque: 38. etc.
[3] Martij: 39. 41.
[4] beati: *add.* 43. 63. 66.
[5] *om.* 43.
[6] die 19. *in m.*
[7] nominauit: 39.
[8] putabatur: 39. etc.
[9] qua licet: 39. 41. 43. 44. 49. 60. 61. 63. 66. qualiter: 64.

et creditus sit. Conijce et ex proprio[1] vocabulo, quod augmentum non dubitas[2] interpretari quis et qualis fuerit[3] homo iste Ioseph, simul et memento magni illius quondam patriarche venditi in Egypto, et scito ipsius istum non solum vocabulum fuisse sortitum, sed et castimoniam adeptum, innocentiam assecutum et gratiam. Siquidem ille Ioseph fraterna ex inuidia venditus et ductus in Egyptum, Christi venditionem prefigurauit. Iste Ioseph herodianam inuidiam fugiens, christum in Egyptum portauit. Ille domino suo fidem seruans, domine noluit commisceri. Iste dominam suam domini sui matrem virginem agnoscens, et ipse continens fideliter custodiuit.

℔ *Benedictus abbas duplex minus.*[4] *Lectio tertia.*

BEnedictus ex Nursia ciuitate claris parentibus ortus et Rome liberalibus disciplinis eruditus, ab ipsa infantia Christum egregia pietate coluit, et miraculis claruit. Quod vt faceret expeditius in solitudinem, et specum quandam profundam ad locum qui dicitur Sublacus, secessit. Vbi triennio latuit cunctis hominibus incognitus preter Romanum monachum, qui ei necessaria subministrabat. In qua solitudine cum die quodam diabolica tentatione ardore libidinis vreretur, se in spinis et vepribus nudum volutauit, donec cruentus et laceratus tentationem superaret. Deinde vocatus a quibusdam monachis, vt ipsorum monasterio preesset, quidam ipsorum dissoluti cum paulo seuerius ab eo tractarentur, ipsum venenato vino necare constituerunt. Quod cum ei in poculo vitreo porrigerent, ille rem diuinitus agnoscens, solo signo crucis manu facto, vas intactum mirabiliter confregit. Et dimisso monasterio ad solitudinem remeauit. Quo cum multi discipuli conuenissent, duodecim monasteria construxit, que optimis institutis, exemplo sanctitatis multis etiam sequentibus signis et miraculis fundauit, monachorumque regulam prudentissime ac luculentur scripsit. Obijt autem diem suum quem multo ante precognouit .xij. calendas Aprilis.

℔ [5]*Annuntiatio*[6] *Marie virginis*[7] *duplex maius.*

Ad vesperas.

Hymnus. Aue maris stella.[8]

Antiphona. Missus est Gabriel angelus ad[9] Mariam virginem desponsatum Ioseph.

Oratio.

Deus qui de beate Marie virginis.[10]

[1] propria : 38. [2] dubitans : 43. [3] *om.* 38.
[4] die 2. *in m.* Die 21 : 38. etc. [5] *Die* 25. *pref.* 38. 63.
[6] *beate : add.* 39. 41. 60. 61. 64. [7] *om.* 39. 41.
[8] [*See below*, p. 388.] die. 25. *in m.* [9] ab : 38. [10] [*See below*, p. 388.]

Quam demiratus Maximus vir nobilis, qui horum decollationi prefuit, cum nonnullis satellitum conuersus est, et propter Christi confessionem omnes vsque ad decem[1] plumbatis cesi, eoque supplicij genere martyrio coronati sunt, et ad dominum inuictissimi commigrarunt.[2]

Oratio.

PResta quesumus omnipotens deus, vt qui sanctorum martyrum tuorum Tyburtij, Valeriani, et Maximi solennia[3] colimus eorum etiam virtutes imitemur: per.

℄ *Appollinius*[4] *Senator martyr.*[5] *Lectio tertia.*

APollinius[4] Romane vrbis senator non solum opibus, sed liberalibus etiam disciplinis, ac morum integritate clarus, ad Christum conuersus Lucio Aurelio Commodo imperatore, christiane pietatis egregius cultor fuit, cum iam persecutio sublata esse videretur lege promulgata, Ne christiani quererentur ad penam, sed oblati duntaxat punirentur, pena etiam mortis delatoribus proposita. In ea igitur christianorum tranquillitate Apollonius[6] a seruo proditus, et apud Perennium iudicem accusatus, fidei sue rationem reddere iubetur sumpta pena legitima de seruo delatore. Cum ergo insigne volumen in defensionem christiane fidei a se compositum in senatu publice legisset, senatus consulto damnatus est, et pro Christi constanti confessione capite truncatus .xiiij. calendas Maij. Lex enim erat, ne christiani facti rei absque christi abnegatione dimitterentur.

℄ *Gaius*[7] *papa martyr.*[8] *Lectio iij.*

GAius[7] papa natione Dalmata ordines destinxit[9] quibus gradatim ad episcopatum ascenderetur. Quorum primum tenet hostiarius, alterum lector, tum exorcista, sequitur acolitus, subdiaconus, diaconus, presbyter, episcopus. Idem constituit Ne cui prophano sacris initiatum, nec pagano vel heretico liceret christianum hominem in iudicium vocare. Item vt nemo episcopum aut clericum apud seculares iudices accusaret. Postremo orta in christianos tempore Diocletiani persecutione maxima cum in subterraneis locis diu vitans impiorum furorem latuisset, captus a persecutoribus vna cum Gabinio fratre, eiusque filia Susanna martyrio coronatur .x. calendas Maij et in cemeterio Calisti via Appia sepelitur, cum sedisset annos .xi. menses .iiij. dies .xij.

[1] necem: 39. etc.
[2] commigrauit: 39.
[3] solenni: 43.
[4] Apollonius: 39. etc.
[5] die 18. *in m.*
[6] Apollinius: 38.
[7] Caius: 39. 41. 43. 49. 60. 61. 63. 66.
[8] di. 22. *in m.*
[9] *Thus also* 38. distinxit: 39. etc.

℔ [1]*Marcus euangelista duplex maius.*

Ad vesperas et matutinum Hymnus[2] *antiphone et inuitatorium dicuntur de communi apostolorum.*

Oratio.

DEus qui beatum Marcum euangelistam tuum euangelice predicationis gratia sublimasti, tribue quesumus eius nos semper et eruditione proficere, et oratione defendi : Per.

Lectio tertia.[3]

MArcus discipulus et interpres Petri, quemadmodum Petrum referentem audierat, rogatus Rome a fratribus breue scripsit euangelium. Quod cum Petrus audisset, probauit, et ecclesie legendum sua authoritate edidit, vt testatur Clemens presbyter ecclesie Alexandrine. Marcus igitur assumpto quod scripserat, euangelio perrexit in Egyptum, et primus Alexandrie Christum annuntians, constituit ecclesiam tanta doctrina, et vite continentia, vt omnes sectatores Christi ad exemplum sui cogeret. Tandem cum ecclesiam a se optime constitutam octo annos sanctissime rexisset, ibidem mortuus est et sepultus .vij. calendas Maij octauo Neronis anno Corpus autem eius post aliquot etates Venetias translatum est.

℔ *Cletus et Marcellinus pape martyres.*[4] *Lectio .iij.*

CLetus patria Romanus tempore Vespasiani adhortante Clemente pontificatum suscepit inuitus. Qui cum nihil quod ad ecclesiam dei augendam pertinere arbitraretur, pretermisisset, creatis (vt preceperat Petrus) xxv. presbyteris, ac ecclesia optime constituta, Domitiano imperatore martyrio coronatur, et in Vaticano sepelitur .vi. calendas Maij, cum sedisset annos .xij. mensem .i. dies .xi.

MArcellinus pontifex patria Romanus in persecutione Diocletiani et maximiani seuissima, minis[5] perterritus simulachra deorum adorauit. Sed non multo post magna penitentia ductus, sinuessam (vbi concilium .clxxx. Episcoporum coactum erat) squalidus et cilicio indutus peruenit, seque ab eis petit pro inconstantia et scelere commisso penis meritis puniri. Ceterum a nemine damnatus est cunctis acclamantibus eadem animi infirmitate, Petrum deliquisse, qui veniam a deo similibus lachrymis fuisset assecutus. Tunc Romam reuersus Diocletianum adit, et quod se scelestissime ad tantum nefas impulisset increpat, eius damnans impietatem. Quibus ille iratus, iubet ipsum cum alijs Christi fidelibus abstrahi ad supplicium sexto

[1] *Die* 25 : *pr.* 38. 61. 63. 64.
[2] *hymni :* 39. etc.
[3] die 25. *in. m. om.* 38. 61. 63. 64. 66.
[4] di. 26. *in m.*
[5] minus : 38. nimis : 39.

Iudeis, vt in die pasche, cum plurima turba conuenire solebat, ex loco sublimi ad populum concionaretur, et a cultu Iesu, quem per errorem multi sequerentur, oratione et autoritate sua populares auerteret, pinnam templi conscendit. Vbi magna Iudeorum gentiliumque astante multitudine, a scribis et Phariseis quid ipsi de Christo videretur alta voce rogatus, respondit. Quid me interrogatis de filio hominis. Ecce ipse sedet in celo a dextris summe virtutis Et ipse venturus est in nubibus celi. Quo sermone audito, scribe et pharisei conclamant : Proh iustus etiam errauit. Ascenderuntque et precipitauerunt[1] eum, et lapidibus obruere ceperunt. Ille vero conuersus, et super genua procumbens, que illi ob assiduum orandi usum in camelorum speciem occalluerant, pro ipsis orabat, donec vecte fullonis capite comminuto spiritum emisit calendis Maij. Quo in loco prope templum est sepultus.

PHilippus apostolus cum annos circiter viginti euangelium in Scythia predicasset, omnemque fere gentem illam ad vere pietatis cultum tradidisset,[2] ab infidelibus tractus ad Martis statuam, vt sacrificaret, draco inde repente extitit,[3] qui pontificis filium certo impetu adortus, letaliter percussit, et mox duos tribunos, ac multi preterea ab eo afflati confestim in pestiferum languorem inciderunt. Philippus autem perculsam multitudinem affatus. Si que vobis dixero (inquit) sedulo curabitis polliceor futurum, vt male affecti ad pristinam valetudinem, et qui mortui sunt diuina virtute ad vitam reuocentur: pestiferque serpens statim abigatur. Et rogantibus quid opus esset facto. Ite inquit et demonis huius, quem colitis simulachrum deijcite, locumque vnde illud demoliti fueritis, signo crucis insignite, idque in Christi Nazareni memoriam mecum supplices adorate. Facessunt Scythe pium opus, quo rite procurato, et qui defuncti fuerant reuixere et perniciosa pestis illa procul discussa est, neque vnquam postea visus draco. His Philippus, multisque alijs rebus diuinitus gestis, cum Hieropolim Phrygie ciuitatem venisset, ab Hebionitis cruci affixus et lapidibus obrutus est calendis Maij.

℣ *Ad laudes.*

Antiphona. Ego sum via veritas, et vita, nemo venit ad patrem nisi per me halleluia.

℣ *Ad vesperas.*

Antiphona. Si manseritis in me et verba mea in vobis manserint, quodcunque petieritis fiet vobis : Halleluia, halleluia, halleluia.

[1] precipitarunt : 39. 41. 43. 44. 49. 61. 66.
[2] traduxisset : 39. etc.
[3] exilijt : 39. 41. 60. exilit : 49. exijt : 63.

quereretur, per fluuium nauicula fugiens, ex industria in occursum se insequentium recurrit. A quibus interrogati qui cum eo erant quid de Athanasio accepissent? non longe ipsum eunte se vidisse responderunt. Atque ita illis in diuersum festinantibus Athanasius euasit. Qui non multo post Alexandriam rediens, alia suborta tempestate quatuor mensibus in paterno sepulchro delituit. Tandem his permultisque alijs periculis diuina ope liberatus: Alexandrie mortuus est miraculis clarus, cum eam sedem sex et quadraginta annos per varia certamina rexisset, multaque opera doctissime composuisset.

ℂ INVENTIO SANCTE CRUCIS

duplex maius.

℣ *Ad vesperas. Hymnus.*

LVstris sex qui iam peractis, Tempus implens corporis: Se volente natus ad hoc passioni deditus, agnus in cruce leuatur Immolandus stipite.

Hic acetum fel arundo, Sputa, claui, lancea. Mite corpus perforatur, Sanguis, vnda profluit, Terra, pontus, astra: mundus: Quo lauantur flumine.

Crux fidelis inter omnes Arbor vna nobilis: Nulla sylua talem profert Fronde, Flore, Germine, Dulce lignum, dulces clauos, Dulce pondus sustinet.

Flecte[1] ramos arbor alta, Tensa laxa viscera: Et rigor lentescat ille, Quem dedit natiuitas: Vt superni membra regis Miti tendas stipite.

Sola digna tu fuisti Ferre secli precium: Atque portum preparare Nauta mundo naufrago: Quem sacer cruor perunxit Fusus agni corpore.

Gloria et honor deo Vsquequo altissimo. Vna patri, filioque Inclyto paracleto Cui laus est et potestas Per immensa secula. Amen.

Antiphona. O crux splendidior cunctis astris que sola fuisti digna portare talentum mundi. Dulce lignum Dulces clauos. Dulcia ferens pondera, salua presentem cateruam in tuis hodie laudibus congregatam. Halleluia, halleluia, halleluia, halleluia.

Oratio.

DEus qui in preclara salutifere Crucis inuentione passionis tue miracula suscitasti concede, vt vitalis ligni precio eterne vite suffragia consequamur. Qui viuis.

[1] Flecta: 39.

℣ *Ad vesperas hymnus antiphona et oratio, vt supra in primis vesperis.*

℣ *Alexander papa martyr.*[1] *Lectio .iij.*

ALexander patria Romanus qui Adriani imperatoris tempore pontificatum gessit, in memoriam passionis Christi in sacrificio[2] addidit. Qui pridie quam pateretur. Vsque ad illum locum Hoc est corpus meum. Idem iustituit, vt aqua benedicta admixto sale in templis et cubiculis ad fugandos demones retineretur. Vtque in consecratione sanguinis et corporis Christi vinum aqua misceretur, ad significandum Christi et ecclesie coniunctionem. Panisque azimus non fermentatus consecraretur. Cum autem ordinationibus ter mense Decembri habitis, presbyteros .v. diaconos .iij. episcopos quinque per diuersa loca creasset, martyrio coronatus cum Euentio et Theodoro diaconis via nomentana, vbi interfectus fuit .vij. ab vrbe milliario sepelitur v. nonas Maij. Sedit autem annos .x. menses .vij. dies ij.

℣ [3]*Ioannes ante portam latinam duplex minus.*

Ad vesperas et matutinum[4] *hymni*[5] *antiphone et inuitatorium de communi apostolorum.*

Oratio.

DEus qui conspicis, quia nos vndique mala nostra perturbant, presta quesumus, vt beati Ioannis apostoli tui intercessio gloriosa nos protegat: per dominum.

℣ [6]*Lectio tertia.*

IOannes apostolus dilectissimus Christo, post ipsius ascensionem maximo studio, magnisque miraculis christianam pietatem propagauit. Huius enim et Petri predicatione post claudum sanatum[7] ad portam templi Speciosam appellatam, quinque millia hominum vno die conuersa sunt ad fidem. Idemque duo post Stephani martyrium in Samariam, que Philippo predicante baptismum acceperat, peruenerunt, eandemque in fide confirmarunt, et per ipsorum manus impositionem spiritus sanctus in baptizatorum corda descendit. In diuisione autem orbis terre Ioanni obtigit Asia prouincia. Cuius ecclesias cum sapientissime a se fundatas sanctissime moderaretur, captus fuit in persecutione Domitiani in vrbe Epheso Vnde Romam adductus, cum a Christi fide auerti non posset, in eadem vrbe Roma (vt Tertullianus est author) in dolium feruentis olei dimersus est. Sed cum incolumis inde euasisset, relegatus est in Pathmum insulam,

[1] die 5. *in m.* [2] missae hoc: *add.* 38. [3] Die 6. G: *pr.* 63. 66.
[4] *matutinas:* 38. die 6. *in m.* 43. 49. [5] *hymnus* 38. 43.
[6] *Die sexta: pr.* 39. 41. 60. 61. 64. [7] senatum: 43.

incepto seducerent, a beato Sebastiano confirmati in fide perstiterunt. Qui Sebastianus non solum horum sanctorum parentes sed Chromantium quoque ad Christi fidem conuertit. Quamobrem Chromantius magistratu ab imperatore priuatus, in exilium missus est. Cui succedens Fabianus Marcum, et Marcellianum deorum cultum aspernantes, post diutinam carceris afflictionem, ad stipitem alligari, pedesque clauis configi iussit. Sed hunc cruciatum cum die ac nocte magno animo Cristum† laudantes pertulissent latera transfixi lanceis, martyrij palmam sunt adepti. Quorum corpora a Christianis ablata noctu in via Ardeatina ad .xiiij. calendas Iulij sepeliuntur.

Oratio.

PResta quesumus omnipotens deus vt qui sanctorum martyrum tuorum Marci et Marcelliani natalitia colimus, a cunctis malis imminentibus eorum intercessionibus liberemur. per.

¶ *Geruasius et Protasius martyres.*[1] *Lectio tertia.*

GEruasius et Protasius fratres patrem habuerunt Vitalem qui Rauenne et matrem Valeriam[2] qui[3] Mediolani pro Christi fide martyrium tulerunt. Parentum igitur pietatem et fidem emulantes post ipsorum mortem iuxta consilium euangelicum omnes suas facultates pauperibus distribuerunt et seruos quos habebant libertate donarunt. Quibus rebus et singulari vite sanctitate commoti gentilium sacerdotes christiane religioni infesti, magnum in ipsos odium atque inuidiam conceperunt. Cum ergo per id tempus Anastasius[4] comes in bellum proficisceretur hanc nefariam rationem pios fratres e medio tollendi sacerdotes iniuerunt, vt Astasio velut diuinitus admoniti, persuaderent negatam ipsi esse decreto deorum victoriam, nisi Geruasium et Protasium a Christi fide desciscere, ipsisque dijs sacrificare compelleret. Quod cum Astasius ab ipsis nec precibus impetrare, nec minis extorquere potuisset, eodem iubente Geruasius plumbatis tamdiu cesus est, donec spiritum emisit. Protasius vero fustibus primum seuissime verberatus, postremo capite truncatus est. Quorum corpora Philippus quidam vir religiosus ac pius clam sustulit et in sua domo sepeliunt.[5] Vbi cum diu latuissent, ab Ambrosio episcopo Mediolanensi diuinitus admonito inuenta sunt, et cum magna populi veneratione in honestissimo et sacro loco reposita Passi sunt autem Mediolani .xiij. calendas Julij.

¶ *Aduertendum est singulis annis in indice supraposito fo.* 283.[6] *an in die sancti Ioannis vel intra*[7] *eius octauam interponenda sit aliqua ex dominicis vagantibus.*

[1] die 19. *in m.* [2] Valeriam : 39. [3] que : 39. etc.
[4] *Thus also* 38. Astasius : 39. etc. [5] sepeliuit : 39. *many edd.*
[6] *See above*, p. 185. [7] *infra :* 39. etc.

℣ *Natiuitas Ioannis baptiste duplex maius.*

Ad vesperas. Hymnus.

VT queant laxis resonare fibris mira gestorum famuli tuorum : Solue polluti labij reatum Sancte Ioannes.

Nuncius celso veniens olympo, te patri magnum fore nasciturum : Nomen et vite seriem gerende Ordine promit.

Ille promissi dubius superni, Perdidit prompte modulos loquele, Sed reformasti genitus perempte organa vocis.

Ventris obtruso[1] recubans cubili Senseras regem thalamo manentem. Hinc parens nati meritis vterque Abdita pandit.

Gloria patri, genitique[2] proli : Et tibi compar vtriusque semper Spiritus alme deus vnus omni Tempore secli. Amen.

Antiphona.

Ioannes est nomen eius vinum et siceram non bibet, et multi in natiuitate eius gaudebunt.

Oratio.

DEus, qui presentem diem honorabilem nobis in beati Ioannis natiuitate fecisti, da populis tuis spiritualium gratiam gaudiorum : et omnium fidelium mentes dirige in viam salutis eterne. per.

℣ *Ad matutinum inuitatorium.*[3]

Regem precursoris dominum, venite adoremus.

Hymnus.

ANtra deserti teneris sub annis Ciuium turmas fugiens petisti : Ne leui saltem maculare vitam Famine posses.

Prebuit hirtum tegimen camelus Artulus[4] sacris strophium bidentes[5] : Cui latex haustum, sociata pastum : Mella locustis.

Ceteri tantum cecinere vatum Corde presago iubar affuturum : Tu quidem mundi scelus auferentem Indice prodis.

Non fuit vasti spatium per orbis Sanctior quisquam genitus Ioanne : Qui nefas secli meruit lauantem Tingere limphis. Gloria.[6]

Antiphona. Priusquam te formarem in vtero noui te et antequam progredereris sanctificaui te.

Lectio tertia.

ZAcharias sacerdos, vir iustus, et egregia in deum pietate, vxorem habuit Elizabet parem sibi et moribus et sanctitate,

[1] obstruso : 38. 44. 49. 63. 66. abstruso : 39. 41. 61. 64.
[2] geniteque : 38. *many edd.* [3] di. 24. *in m.* [4] artubus : 38. etc.
[5] bibentes : 43. 61. [6] patri geniteque proli. *vt supra : add.* 39. 41.

alijs consummata vltimi diei merita celebrantur in hoc etiam prima die ipsa Ioannis initia consecrantur. Pro hac absque dubio causa, quia per hunc dominus aduentum suum ne[1] subito insperatum[2] homines non agnoscerent: voluit esse testatum. Ioannes autem figura fuit veteris testamenti, et in se pertulit formam legis: et ideo prenuntiat saluatorem venturum; sicut lex gratiam precucurrit. Quod autem nondum natus de secreto materni vteri prophetauit: et expers lucis iam testis est veritatis: hos est intelligendum: quot latens sub velamine litere et carne: et redemptorem mundo spiritu predicauit et nobis Dominum Deum nostrum quasi de quodam legis vtero proclamauit. Ergo quia Iudei errauerunt a ventre id est a lege que Christo grauida erat, errauerunt a ventre, locuti sunt falsa. Ideo hic venit in testimonium vt testimonium perhiberet de lumine.

℔ *Ioannes et Paulus martyres*[3] *duplex minus.*

Oratio.

QUesumus omnipotens deus vt nos geminata letitia hodierne festiuitatis excipiat, que de beatorum Ioannis et Pauli glorificatione procedit, quos eadem fides et passio vere fecit esse germanos. per.

Lectio .iij.[4]

IOannes et paulus fratres christiane religionis colentissimi, domestici fuerunt Constantie filie constantini magni. Sed cum Iulianus apostata imperium excepisset,[5] factus certior hos ex magnis facultatibus, quas illis Constantia reliquerat, pauperes alere, occasionem captabat, eosdem spoliandi. Iubet igitur eos suis domesticis adscribi, non dubitans illos conditionem religionis gratia recusaturos: negantibus igitur illis eius se fore domesticos: aut comites, quia[6] christiana pietate defecisset spacium decem dierum prescribit, quo vel imperata facerent et Ioui sacrificarent vel se certe morti pararent. Ipsi vero accepta conditione bonam partem suarum facultatum pauperibus prescripto tempore distribuerunt. Decima die Terentianus prefectus pretorie cohortis missus eos inuenit orantes a quo quid statuissent rogati, cum se pro vera religione morti paratos esse respondissent: ille post tertiam noctis horam in domo ipsorum, ne fieret tumultus, capite truncauit, ac secreto sepeliuit, rumorque per vrbem ab interfectoribus sparsus increbuit, Ioannem et Paulum in exilium fuisse missos. Sed res enunciata est a demonibus, qui[7] corpora quorundam

[1] non: 66. [2] inspiratum: 66.
[3] di. 26. *in m.* [4] Die xxvi: *pr.* 39. 41.
[5] accepisset: 39. 41. recepisset: 44. 49. 61. 64.
[6] *Thus also* 38. qui a: 39. 41. 43. 44. 49. 63. 64. 66. qua: 61.
[7] que: 39.

predicasset. Cuius aduentu et opera magna vere pietatis et fidei accessio facta est in vrbe Roma, et Italia occiduisque regionibus. Sed vltimo Neronis anno seuiente in Christianos persecutione Petrus et Paulus capti, morti traduntur eodem die, id est, tertio calendas Iulij. Petrus enim cruci affixus est capite ad terram verso, quod sic fieri impetrauit, asserens se indignum esse qui eodem modo quo suus dominus, crucifigeretur. Paulus vero capite truncatus, cuius corpus in via Ostiensi sepultum est, Petri vero in Vaticano.

℔ *Ad laudes.*

Antiphona. Quodcunque ligaueris super terram: erit ligatum et in celis: et quodcunque solueris super terram: erit solutum et in celis.

℔ *Ad vesperas.*

Hymnus. Aurea luce. *vt supra.*

Antiphona. Hodie Simon Petrus ascendit crucis patibulum. Halleluia. Hodie clauicularius regni gaudens migrauit ad Christum. Hodie Paulus apostolus lumen orbis terre inclinato capite pro Christi nomine martyrio coronatus est.

℔ *Et non fit commemoratio de festo sequenti quia vespere hodierne sunt communes vtrique apostolorum.*

℔ *Commemoratio*[1] *Pauli duplex minus.*[2]

Ad matutinum Inuitatorium et hymnus de communi apostolorum.

Antiphona. Qui operatus est Petro in apostolatu: operatus est et mihi inter gentes: et cognouerunt gratiam: que data est mihi a Christo domino.

Lectio .iij.

PAulus extra numerum .xij. apostolus non ab hominibus: nec per hominem sed per Iesum Christum et deum patrem, quum esset in ecclesia Antiochie, vbi aderant prophete et doctores, et in his Barnabas et Simon, qui vocabatur Niger, et Lucius Cyrenensis, et Manahem, qui erat Herodis Tetrarche collactaneus, ministrantibus illis domino, et ieiunantibus dixit spiritus sanctus, Segregate mihi Saulum et Barnabam in opus, ad quod assumpsi eos, Tunc ieiunantes et orantes, imponentesque eis manus dimiserunt illos. Et ipsi[3] quidem missi a spiritu sancto abierunt Seleuciam et inde nauigauerunt Cyprum, et quum venissent Salaminam, predicabant verbum dei in synagogis Iudeorum, Habebant autem et Ioannem in ministerio. Et quum perambulassent vniuersam insulam vsque ad Paphum inuenerunt quendam

[1] *sancti: add.* 39. 41. [2] die 30. *in m.* [3] *om.* 39.

sermonem suum spiritus sanctus: nec vnquam obliuiscitur, et prophetie non solum rerum complentur miraculis: sed etiam proprietate verborum, quis est iste fructus ventris nisi ille de quo dictum est Ecce hereditas Domini filij merces fructus ventris. Hec hereditas domini filij sunt, qui merces sunt fructus illius qui de Marie ventre processit. Ipse fructus ventris est flos radicis, de quo bene prophetauit Esaias dicens. Exiet virga de radice Iesse, et flos de radice eius ascendet. Radix enim est familia Iudeorum: virga Maria, flos Marie Christus: qui veluti bone arboris fructus nostre virtutis processu: nunc floret: nunc fructificat in nobis nunc rediuiua corporis resurrectione reparatur. Et vnde hoc mihi: vt veniat mater domini mei ad me? Non quasi ignorans dicit. Scit enim esse spiritus sancti gratiam et operationem vt mater prophete a matre Domini ad profectum sui pignoris salutetur sed quasi hoc non humani meriti: sed diuine gratie munus esse cognoscat.

Die .v.[1] *de octaua Visitationis ex eadem homelia. Lectio .iij.*

NOn vsitata hec officia feminarum sunt: vt veniat mater Domini mei ad me. Miraculum sentio cognosco mysterium: mater Domini verbo feta: Deo plena est.[2] Ecce enim vt facta est vox salutationis tue in auribus meis, exultauit in gaudio infans in vtero meo, et beata que credidisti. Vides non dubitasse Mariam sed credidisse, et ideo fructum fidei consecutam. Beata (inquit) que credidisti. Sed et vos beati qui audiuistis et credidistis quicunque enim crediderit anima: et concepit et generat dei verbum et opera eius agnoscit. Sit in singulis Marie anima vt magnificet dominum. Sit in singulis Marie spiritus, vt exultet in domino. Si secundum carnem vna mater est Christi secundum fidem tamen omnium fructus est Christus Iesus. Omnis, enim, anima accepit dei verbum: si tamen immaculata et immunis a vitijs, et intemerato pudore eius castimoniam custodiuit.

℔ *Hodie vespere dicuntur de octaua apostolorum. Et non fit commemoratio de visitatione in his vesperis, nec die crastina.*

Hymnus.[3] *De communi apostolorum.*

Antiphona. Petrus apostolus: et Paulus doctor gentium ipsi vos[4] docuerunt legem tuam domine.

Oratio.

DEus cuius dextera beatum Petrum ambulantem in fluctibus ne mergeretur erexit: et coapostolum eius Paulum tertio

[1] die 5. *in m.* [2] es: 39. 41. [3] *Hymni:* 38. [p. 375.]
[4] nos: 38. etc.

naufragantem de profundo pelagi liberauit: exaudi nos propitius et concede: vt amborum meritis: eternitatis gloriam consequamur. Qui viuis et regnas, etc.

℄ *Octaua apostolorum Petri et Pauli*[1] *duo.*[2]
Hodie omnia dicuntur de communi apostolorum preter .iij. lectionem et orationem.

Tertia lectio sermo sancti Leonis presbyteri.[3]

OMnium quidem sanctorum solennitatum dilectissimi totus mundus est particeps, et vnius fidei pietas exigit: vt quicquid pro salute uniuersorum festum[4] recolitur, communibus vtique gaudijs celebretur. Veruntamen hodierna festiuitas preter illam reuerentiam quam toto terrarum orbe promeruit: speciali et propria nostre vrbis exultatione veneranda est, vt vbi precipuorum Apostolorum glorificatus est exitus: ibi in die martyrij eorum sit letitie principatus. Isti enim sunt viri per quos tibi [5]euangelium Christi Roma[5] resplenduit, et que eras magistra erroris, discipula facta es veritatis. Isti sunt sancti patres tui verique pastores: qui te regnis celestibus inserendam: multo melius multoque felicius condiderunt: quam illi quorum studio prima menium tuorum fundamenta locata sunt e quibus is qui tibi nomen dedit fraterna te cede fedauit. Isti sunt enim qui te in hanc gloriam prouexerunt: vt sis gens sancta: populus electus: ciuitas sacerdotalis et regia per sacram beati Petri sedem caput totius orbis effecta: latius presidens[6] religione diuina: quam dominatione terrena. Quamuis enim multis aucta victorijs ius imperij tui terra marique distenditur: minus tamen est quot tibi bellicus labor subdidit: quam quod pax Christiana subiecit.

Oratio. Deus cuius dextera. *etc. vt supra.*

℄ *Die septimo de octaua visitationis.*[7] *Lectio tertia.*

BEatissima virgo dei genitrix Maria a suis primordijs domino consecrata, propter beneficia eius inaudita exhibita populo inuocanti: omnes in necessitate constituti ad eam confugiunt, tanquam ad singulare remedium: vbi humanum[8] subsidium non sufficit requisitum. Disponit namque omnia inferiora sua sapientia: prouidentia et industria propulsata. Ipsa enim ex abundantia gratie sibi date est cura curarum cum sit visitatrix,[9] nutrix, genitrixque bonorum. Gaudet autem deus et letatur per secula quando regine celi cuncta debite sunt subiecta. Vbi

[1] die 6. *in m.*
[2] *duplex:* 38. 43. 44. 49. 61. 63. 64. *duplex minus:* 39. 41.
[3] *Thus also* 38. *pape.* 39. *etc.* [4] gestum: 39. etc.
[5]—[5] Roma euangelium Christi: 39. 41. [6] presides: 43.
[7] die. 7 *in m.*: *om.* 38. [8] magnum: 43. [9] visitrix: 38.

enim est gubernatrix prouida celice et terrene potestatis? In Maria. Vbi mater misericordie et impetratrix[1] venie? In Maria. Vbi mediatrix ad deum pro crimine? In Maria. Vbi reparatrix sperande gratie? In Maria. Vbi mater militantis ecclesie? In Maria. Vbi aduocata seculi? In Maria. Ipsa siquidem est aduocata mundi: patrona peculij, visitatio periculi, spes salutis populi christiani. Ipsa miserorum miseratio afflictorum releuatio: desolatorum consolatio, peccatorum visitatio: discordantium reintegratio cum triumpho.

℔ *Die .viij. de octaua visitationis*[2] *lectio .iij. Sermo venerabilis Bede presbyteri.*

BEata dei genitrix virgo semper Maria, templum Domini: sacrarium spiritus sancti, cum ab angelo salutata fuisset, seque prole grauidam cognosceret: confestim in montana perrexit: portauit[3] quo portabatur. Et aperte post visionem angeli beata dei genitrix in montana subijt: que gustata suauitate supernorum ciuium: humilitatis se gressibus ad alta virtutum transtulit. Intrat ergo domum zacharie, atque Elizabeth quam seruum ac precursorem domini parituram nouerat: salutat: non quasi dubia de oraculo quod acceperat, sed[4] gratulatura de dono quod conseruam accepisse didicerat. Non vt verbum angeli mulieris attestatione probaret, sed vt mulieri prouecte etatis virgo iuuencula mysterium sedula impenderet. Vt autem audiuit salutationem Marie Elisabeth, exultauit infans in vtero eius et repleta est spiritu sancto Elisabeth. Aperiente os suum ad salutandum beata Maria, repleta est mox spiritu sancto elisabeth: repletus est et Ioannes atque vno eodemque spiritu ambo edocti. Illa salutantem que esset agnouit, et vt matrem domini sui debita cum benedictione venerata est. Iste ipsum esse dominum: qui vtero virginis portaretur intellexit.

℔ *Hodie in vesperis dicitur Antiphona assignata ad primas vesperas.*

℔ *Octaua visitationis*[5] *duplex.*[6]
Tertia Lectio ex eodem sermone.

REpleta est ergo spiritu sancto Elizabeth: et exclamauit voce magna. Recte voce magna exclamauit: quia magna dei cognouit dona. Et recte voce magna quia illum quem vbique presentem nouerat, etiam adesse sentiebat Magna etenim voce: non tam clamosa quam deuota intelligendum est: Neque enim modice vocis[7] deuotionis dominum[8] laudare valebat, que

[1] imperatrix: 39. 41.
[2] die. 8. *in m.*
[3] portans a: 39. etc.
[4] vt: *add.* 39. etc.
[5] die 9. *in m.*
[6] *minus: add.* 39. 41. 63. 64.
[7] voce: 39. 41.
[8] deum: 43. 49. 61. 63. 64.

spiritu sancto plena flagrabat, que et illum in vtero gestabat: quo in natis mulierum, nemo maior est. Eum etenim aduenisse gaudebat: qui conceptus ex carne virginis: filius altissimi vocaretur et esset Exclamauit autem et dixit. Benedicta tu inter mulieres et benedictus fructus ventris tui. Non solum benedicta inter mulieres sed inter mulieres benedictas maiori benedictione specialiter insignis Benedictus fructus ventris tui. Ne[1] ipse generali more benedictus sanctorum, sed sicut apostolus ait. Quorum patres ex quibus Christus secundum carnem: qui est super omnia deus benedictus in secula.

¶ *Septem fratres martyres.*[2] *Lectio .iij.*

CRescente rabie persecutionis in Christianos septem fratres Rome sub Antonino Pio martyrio coronati sunt. Cum enim delatum fuisset ad Cesarem ab his deos blasphemari Christi fidem palam confitentibus, datum est negocium Publio prefecto, vt eorum causam iudicaret. Qui primo blandis. verbis deinde terroribus ac minis instat, vt abnegato Christo dijs sacrificarent. Felicitas autem eorum mater constantia plusquam virili si Christum, inquit, O iudex nosses[3] eiusque magnitudinem intelligeres ac diuinitatem, desisteres haud dubie pios homines a religione ipsius oratione impia subducere. Qui enim Christianis maledicit, deo maledicit in cordibus eorum habitanti. Et ad filios conuersa, ipsos vt neque cruciatus perhorrescant neque mortem propter fidem in Christum recusent, adhortatur. Igitur iratus iudex, ad filiosque conuersus, cum videret eos in fide immobiles permanere, nec promissis[4] nec minis a sententia reuocari, in carcerem eos trudit et Cesari rei ordinem exponit. Ille vero[5] omnes morti tradit.[6] Primus igitur eorum Ianuarius plumbatis cesus expirauit. Felix deinde, et Philippus fustibus necantur. Siluanus precipitio. Alexander cum alijs duobus capite truncantur[7] .vi. idus Iulij. Mater item quarto post mense gladio percussa martyrij palmam adepta est. Quam Gregorius octies martyrem appellat. Passa est enim septies in septem filijs, et demum in corpore proprio.

¶ *Pius papa confessor.*[8] *Lectio .iij.*

PIus natione Italus patria Aquileiensis imperatore, Marco Antonino vero pontifex factus est. Hic penam statuit ijs qui negligenter Christi corpus aut sanguinem attrectarent Penitentiam (inquiens) agant .xl. diebus quorum negligentia in terram aliquid deciderit, si super altare tribus diebus si super

[1] Nec: 39. 41. 61. 63. 64.
[2] die 10. *in m.*
[3] nosceres: 38.
[4] promissionis: 43.
[5] iubet: *add.* 39. etc.
[6] tradi: 39. etc.
[7] truncatur: 39. etc.
[8] die 11. *in m.*

linteum quatuor, si in aliud linteum nouem diebus Vbicunque ceciderit, si recipi potest, lambatur, sin aliter aut lauetur, aut radatur, lotum et rasum aut comburatur, aut in sacrarium reponatur Demum vbi ex ordinationibus quinque[1] mense Decembri habitis presbyteros .xix. diaconos .xxi. episcopos .x. creasset, moritur et in Vaticano sepelitur v. idus Iulij, cum sedisset annos .xi. menses .iiij. dies .iij.

℔ *Anacletus papa martyr.*[2] *Lectio tertia.*

ANacletus papa natione Grecus patria Atheniensis. Traiani temporibus Clementi suffectus, vt honestis institutis homines ecclesiasticos formaret lege vetuit, ne episcopus a paucioribus quam a tribus episcopis initiaretur, Ac vt clerici publice, non priuatim ad sacros ordines asciscerentur. Omnibus quoque fidelibus precepit, vt peracta consecratione communicarent, recusantes autem ab ecclesijs eijcerentur. Hic etiam loca, vbi seorsum martyres sepelirentur designauit, Per id tempus mirum in modum augescente re Christiana, Traianus metuens ne quid detrimenti imperium Romanum inde caperet, tertiam persecutionem in Christianos concessit. Qua cum permulti alij, tunc in primis ipse Anacletus martyrio coronatur .iij. idus Iulij. Sedit autem annos .ix. menses .ij. dies .x.

℔ *Processus,*[3] *et Martinianus.*[4] *Tertia lectio.*

QUo tempore Rome Petrus et Paulus in vinculis in Tarpeio[5] monte tenebantur duo ex custodibus Processus, et Martinianus apostolorum verbis et miraculis cum alijs quadraginta nouem ad fidem Christi conuersi sunt et fonte diuinitus ex quodam saxo, in ipso carcere manante baptizati. A quibus apostoli relaxati, abire si[6] vellent ex carcere permissi sunt. Quod vbi nuntiatum est Paulino militum prefecto, Processum et Martinianum ad se accersitos verbis grauissimis ob acceptam religionem castigat, et ab ea cunctis rationibus reuocare conatur. Sed cum nihil proficeret, indignatus se ab eisdem contemni iubet ipsorum ora saxo vehementer contundi, dentesque comminui. Deinde cum Iouem adorare iussi, constanter renuissent, in eculeo suspensi, fustibus seuissime ceduntur[7] admotis flammis aduruntur, vnam vocem emittentes. Sit nomen domini benedictum. Vehementer igitur cruciati, et in Christi fide persistentes, in eundem carcerem detruduntur et paucis post diebus extra vrbem educti in via Aurelia capite truncantur. Quorum corpora Lucina in predio suo .vi. nonas Iulij sepeliuit.

[1] quinquies: 39. 41.
[2] die 13 *in m.*
[3] die 14. *in m.*
[4] *martyres: add.* 39. 41.
[5] Trapeio: 43.
[6] *om.* 38.
[7] et: *add.* 39. etc.

¶ *Bonauentura Cardinalis confessor.*[1] *Lectio tertia.*

SAnctus Bonauentura natione Tuscus in oppido Balneo regio nobili genere natus, anno sue etatis circiter vigesimo secundo religionem beati Francisci suscepit. Et studio literarum deditus Alexandro de Ales preceptore tantum profecit, vt septimo suscepte religionis anno in Gymnasio Parisiensi publice librum sententiarum interpretaretur, vir summe mansuetudinis, ac sanctitatis. Anno vero tertio decimo quam[2] susceperat religionem, creatus est totius ordinis minister generalis, quod munus sapienter administrando, summam est laudem consecutus, non solum doctrine et sanctimonie, sed etiam ingenij et dexteritatis. Qua fama ductus Gregorius papa .xi. Cardinalem ipsum et ipsum[3] Albanensem creauit. Multa hic opera doctissime conscripsit, que longum esset recensere, in primisque eruditissima commentaria in quatuor libros sententiarum. Obijt autem Lugduni .iij. idus Iulij, claruitque miraculis. Quamobrem a Xysto papa quarto anno Domini Millesimo quadringentesimo octuagesimo secundo inter sanctos est relatus.

¶ *Symphorosa*[4] *cum septem filijs martyribus.*[5] *Lectio tertia.*

TYbure Symphorosa matrona sanctissima vxor fuit Getuli[6] martyris, ex quo septem filios ad martyrium [7]videlicet procreauit,[7] Crescentium, Iulianum, Nemesium, Primitiuum,[8] Iustinum, Stacteum: Eugenium, cum quibus in persecutione Adriani capta est propter christiane fidei professionem, omnesque multis affecti[9] supplicijs, vt a vera pietate discederent. In qua cum immobiles permansissent Symphorosa in preterfluentem fluuium saxo ad collum appenso, precipitata est, et interempta: Eiusque corpus ab Eugenio ipsius fratre sepulture datum. Postridie vero qui fuit .xv. calendas[10] Augusti septem fratres singulis stipitibus alligati sunt. Et Crescens[11] per guttur ferro transfixus, Iulianus per pectus. Nemesius per cor, Primitinus[12] per vmbilicum, Iustinus membratim dissectus est, Stacteus multis lanceis confixus, Eugenius a pectore in partes inferiores scissus. Ipsorum autem corpora in fossam quandam prealtam deiecta sunt in via Tyburtina milliario nono.

¶ *Praxedis virgo.*[13] *Lectio ij.*[14]

PRaxedis virgo venerabilis Pudentis[15] Romani filia amissis parentibus tanta cura et constantia Christianorum commodi-

[1] die 15. *in m.*
[2] quum: 38. postquam: 39. 41.
[3] episcopum: 38. etc.
[4] die 18. *in m.*
[5] *martyres:* 41.
[6] Getulij: 63.
[7]—[7] procreauit videlicet: 39. 41.
[8] Primitinum: 38.
[9] affectis: 39.
[10] calendarum: 39. 41.
[11] Crescentius: 38. 63.
[12] Primitiuus: 39. etc
[13] die 21. *in. m.*
[14] iij.: 38. etc.
[15] Prudentis: 43. 44. 49. 61. 63. 64.

naui in qua sine velis et remis fuerant a Iudeis, vt naufragio perirent, impositi, ope diuina Massiliam tandem applicuisse, eandemque potissimum Massiliensibus et vicinis populis euangelium predicasse, et plerisque ad fidem Christi conversis in prealtum montem secessisse, ibique solitariam vitam multos annos transegisse, in frequenti tamen angelorum consuetudine a quibus iam moritura in ecclesiam vrbis Aquensis cuius erat episcopus sanctus Maximinus, deportata[1] fuerit vbi accepta eucharistia migrauerit ad dominum .xi. calendas Augusti multis editis miraculis, que longum esset recensere.

℔ *Ad laudes.*

Antiphona. Ista est speciosa inter filias Ierusalem.

℔ *Ad vesperas.*

Hymnus. Nardi *vt supra.*

Antiphona. Maria optimam partem elegit: que non auferetur ab ea.

℔ *Iacobus Apostolus*[2] *duplex maius. Oratio.*

ESto domine plebi tue sanctificator et custos: vt apostoli tui Iacobi munita[3] presidijs: et conuersatione tibi placeat: et secura mente deseruiat, per.

℔ *Lectio tertia.*

IAcobus apostolus Zebedei filius natione Galileus inter primos apostolos a christo vocatus fuit cum Ioanne fratre. Qui relictis retibus que tunc forte reficiebantur,[4] et patre Zebedeo ipsum Iesum secuti sunt. Hic est vnus ex tribus apostolis dilectissimis, quos christus testes esse voluit sue transfigurationis. Et quos solos sequi se permisit domum ingressurus Iairi archisynagogi, ad filiam ipsius a morte reuocandam. Hunc et Ioannem fratrem tam dilectos esse Christo eorum mater intelligebat, vt non dubitauerit ab ipso petere vt quum esset in suo regno alterum a dextris collocaret, alterum a sinistris. Hic igitur Iacobus post Christi ascensum, quum fidem ipsius per Iudeam, et Samariam mirabiliter predicando propagasset: plurimosque et in his Hermogenem hereticum ad verum dei cultum conuertisset. Hispaniam adijsse, et ibi euangelium predicasse autor est Isidorus. Vnde Ierosolymam reuersus ab Herode gladio percussus, primus apostolorum martyrio coronatus est. Qui dum ad supplicium duceretur oblatum paralyticum in via sanauit: eoque miraculo

[1] deporta: 39. [2] di. 25 *in m.* [3] minuta: 38.
[4] reficiebant: 39. etc.

Iosiam, qui se vinctum ad Herodem traxerat, conuertit, et martyrij participem effecit. Postea vero ipsius Apostoli corpus Compostellam translatum est.

℔ *Anna mater virginis*[1] *duplex minus. Oratio.*

DEus, qui beate Anne tantam gratiam donare dignatus es, vt beatissimam matrem tuam in glorioso vtero portare mereretur, da nobis quesumus: per intercessionem matris et filie, tue propitiationis abundantiam vt quarum memoriam pio amore complectimur: earum precibus ad celestem [2]Iurusalem peruenire veleamus[2]: qui viuis.

℔ *Inuitatorium hymni et Antiphone dicuntur de communi vnius sancte nec virginis: nec martyris.*

Lectio .iij.

ANna virginis dei genitricis mater Gaziri filia ex tribu iuda in Bethlehem oppido Iudee nata, Ioachimi fuit vxor, qui et ipse ex eadem tribu Galileus erat ex[3] Nazareth ambo ex stirpe regia sanctorumque patrum. ipsi sancti atque iusti: vt decebat parentes futuros virginis, que Christum erat progenitura. Sed quamquam in charitate maritali sanctissime degerent, diu tamen optatissima prole caruerunt. Donec post annum vigesimum, conceptu et ortu sacratissime virginis Marie felicissimo, sterilitatis macula deleta,[4] compotes facti sunt longissimi desyderij. Migrauit autem ad dominum septimo calendas Augusti, cuius corpus conditum est in Bethlehem in paterna sepultura.

Martha virgo.[5] *Lectio .iij.*

MArtha Christi hospita Marie et Lazari soror, post Christi ascensum ad Patrem a Iudeis in persecutione Christianorum cum fratre et sorore et Marcilla pedissequa, et item Maximino a quo tota domus fuerat baptizata, comprehenditur. Et hi omnes cum alijs compluribus christianis in naui quadam imponuntur. Que nauis velis, remis clauoque spoliata, mari committitur, vt omnes sancti[6] naufragio perirent, Ceterum deo gubernante Massiliam incolumis applicuit. Quo miraculo et dictorum sanctorum predicatione Massilienses primum, deinde vicini populi ad fidem Christi conuersi sunt. Martha igitur cum Massilie omnium in se animos propter eximiam sanctitatem conuertisset, cum multis honestissimis mulieribus in monasterio, quod ipsa curauit edificandum sanctissime vixit, mortemque obijt multo ante a se precognitam, et miraculis illustratam .iiij. calendas Augusti.

[1] di. 26 *in m.*
[2]—[2] Ierusalem peruenire valeamus: 39. etc.
[3] rex: 39. 41.
[4] delata: 39.
[5] di. 29. *in m.*
[6] facto: 39. etc.

℣ *Ad matutinum inuitatorium.*[1]

Regem apostolorum, *etc.*[2]

Hymnus ut supra in vesperis.

Antiphona. Petrus quidem seruabatur in carcere, et oratio fiebat sine intermissione ab ecclesia ad deum pro eo.

℣ *Lectio tertia.*

CVm Herodes occidisset Iacobum fratrem Ioannis animaduertens id esse gratum Iudeis, apprehendit quoque Petrum. Erant autem, ut est in actis apostolorum dies azymorum tradiditque quatuor quaternionibus militum ad custodiendum, volens post pascha producere eum populo. Et Petrus quidem seruabatur in carcere. Oratio autem fiebat sine intermissione ab ecclesia ad deum pro eo. Cum autem producturus eum esset Herodes, in ipsa nocte erat Petrus dormiens inter duos milites, vinctus catenis duabus: et custodes ante ostium custodiebant carcerem. Et ecce angelus domini astitit et lumen refulsit in habitaculo, percussoque latere Petri, excitauit eum, dicens: Surge velociter. Et ceciderunt catene de manibus eius. Et dixit angelus ad eum: Precingere et calcea te caligas tuas. Et fecit sic[3] dicit illi: Circumda tibi vestimentum tuum, et sequere me. Et exiens sequebatur eum, et nesciebat quia verum est, quod fiebat per angelum, sed existimabat se visum videre. Transeuntes autem primam et secundam custodiam venerunt ad portam Ferream que ducit ad ciuitatem que vltro aperta est eis. Et exeuntes processerunt vicum vnum et continuo discessit angelus ab eo. Et Petrus ad se reuersus dixit: Nunc scio vere quod misit dominus angelum suum et eripuit me de manu Herodis, et de omni expectatione plebis Iudeorum. Consideransque venit ad domum Marie matris Ioannis, qui cognominatus est Marcus, vbi erant multi congregati et orantes.

℣ *Ad laudes. Antiphona.* Misit dominus angelum suum et liberauit me de manu Herodis, halleluia.

℣ *Ad vesperas hymnus vt supra.*

Antiphona. Solue iubente deo terrarum Petre catenas. Qui facis vt pateant celestia regna beatis.

℣ *Stephanus papa martyr.*[4] *Lectio tertia.*

STephanus patria Romanus Valeriani et Gallieni imperatorum tempore sommo[5] pontificatui prefectus instituit, vt sacerdotes et leuite nusquam sacris vestibus vterentur, nisi in ecclesia et

[1] di. 1. *in m.* [2] *vt in communi apostolorum:* 39. 41. [p. 375.]
[3] sicut: 38. Et: *add.* 39. etc. [4] die 2. *in m.* [5] summo: 38. etc.

refoue debiles[1] ora pro populo, interueni pro clero, intercede pro deuoto femineo sexu, sentiant omnes tuum iuuamen,[2] quicunque celebrant tuam sanctam festiuitatem.

Oratio.

DEus, qui virginalem aulam beate Marie virginis, in qua habitares, eligere dignatus es da quesumus, vt sua nos defensione munitos, iucundos sue facias interesse commemorationi: qui viuis. etc.

℣. *Ad matutinum*[3] *inuitatorium.*[4] Sancta Maria dei genetrix virgo intercede pro nobis.

Hymnus. O gloriosa domina.[5]

Antiphona. Beata es Maria, que credidisti perficientur in te que dicta sunt tibi a domino halleluia.

℣. *Lectio tertia.*

ROme Liberio pontifice antequam vllum in vrbe templum virginis matris nomine dicatum esset. Ioannes patritius Romanus morum honestate et generis nobilitate, atque opibus prestans, cui vxor erat moribus et conditione par, cum orbitatem filiorum[6] dolenter ferret, nec diu cogitanti idoneus quisquam occurreret, quem suarum opum heredem relinqueret eademque solicitudo vxorem fatigaret, ambo assiduis precibus a beata Virgine Maria contendebant vt vel se prolis compotes efficeret, vel quem potissimum heredem instituere commodissimum, et honestissimum esset, indicaret. Exorata igitur pijs precibus mitissima virgine, nocte nonarum Augusti quo tempore solent vrbem estiui calores infestare, pars eius montis vrbis, qui dicitur Esquile,[7] plurima niue conspersa est, deo voluntati matris annuente. Eademque nocte Ioanni eiusque vxori seorsum virgo mater visa est niuem demissam referre, ipsosque iubere, vt in[8] loco, quem nix occupasset, templum suis sumptibus edificarent quod nomine Marie virginis dicaretur, que ad hunc modum vellet haeres ab ipsis relinqui. Hanc visionem cum Ioannnes† ad Liberium pontificem retulisset, idem sibi visum contigisse pontifex asseuerauit, eademque nunciata et imperata, pro inde monita diuina non esse negligenda. Cum magna igitur et solenni pompa ad locum niuis pontifex cum frequenti populo processit et locum templo designauit, quod illorum quos diximus impensis magnifice constructum sancte Marie maioris nuncupatur.

[1] flebiles: 41. [2] leuamen: 38. 39.
[3] *matutinas*: 38. [4] die 5. *in m.*
[5] *require infra in officio sabbatino eiusdem: add.* 39. 41. [*See below*, p. 388.]
[6] filiarum: 39. [7] Esquiliæ: 38. etc. [8] eo: *add.* 39. etc.

℣ *Lectio tertia.*

SEuiente adhuc Valeriana in christianos persecutione que fuit post Neronem octaua, cum Laurentius natione Hispanus xystum papam martyrem, cuius erat pietatis charissimus discipulus, in vincula coniectum visitaret, iussus ab eo est, vt pauperibus primo quoque tempore distribueret thesauros ecclesie quos haberet. Quod Laurentius diligenter executus, cum xystum videret ad martyrium abstrahi, post eum clamabat. Quo pater abis sine filio? quo sacerdos sine leuita? xystus autem bono eum animo esse iubet, nam fore vt se post triduum sequeretur. Laurentius autem a Parthemio tribuno vocatus, iussusque thesauros ecclesie demonstrare, se postridie facturum pollicetur. Et postero die (vt testatur sanctus Ambrosius) pauperes adduxit. Interrogatusque vbi essent thesauri, quos promisisset, ostendit pauperes, dicens. Hi sunt thesauri ecclesie. Tunc vero in carcerem coniectus, cuius prefectus erat Hippolytus non cessabat predicatione ac miraculis editis christi fidem propagare. Nam Lucillio cuidam, qui plorando in carcere fuerat obsecatus,[1] credenti visum promisit, ac per baptismum restituit. Hippolytumque ipsum cum .xix. eius familie hominibus ad Christum conuertit. Productus autem vt thesauros proderet, ipsorumque redderet rationem, quod factum erat exposuit, seque pauperibus xysti mandatum, et Christi doctrinam secutum distribuisse. Tunc vero simul propter distributos thesauros simul propter Christi confessionem scorpionibus primum, deinde virgis, tum plumbatis flagellis seuissime ceditur. Quibus patientis-ime toleratis cum a fide Christi non posset auerti, ferre[2] craticule alligatus, ardentibus prunis imponitur, et lento igne constantissimus in fide torretur, donec spiritum emisit quarto idus Augusti. Cuius corpus circa vrbem in via Tyburtina Hippolytus curauit sepeliendum in predio Cyriace vidue, quam ille a diuturno morbo liberauerat.

℣ *Ad laudes.*

Antiphona. In craticula te deum non negaui, et ad ignem applicatus te. Christum confessus sum probasti cor meum, et visitasti nocte, igne me examinasti, et non est inuenta in me iniquitas.

Ad vesperas.

Hymnus. Deus tuorum[3] *vt supra.*

Antiphona. Beatus Laurentius dum in craticula superpositus vreretur, ad impijssimum tyrannum dixit. Assatum est iam,

[1] obcaecatus : 38. etc.
[2] ferrae : 38.
[3] militum : *add.* 39. 41. [*See below*, p. 377.]

Eucharistie continebatur: vbi hanc cum lachrymis orationem effudit: Ne tradas domine bestijs animas confitentes tibi, et custodi famulas tuas, quas precioso sanguine redemisti. Cui vox de celo reddita est: Ego vos semper custodiam. Itaque Saraceni subito terrore quodam perculsi obsidionem soluunt, et qui muros ascenderant, cecitate perculsi deciderunt. Paulo vero post morbo ingrauescente decem et septem diebus, sine vllo cibo peractis migrauit ad dominum pridie idus Augusti, tempore Innocentij quarti. Qui egrotantem inuisit, et Eucharistiam est impartitus. Quam Alexander .iiij. anno domini .M.cc.lv. retulit in numerum sanctarum virginum.

℔ [1]*Die xiij. de octaua Sancti Laurentij.*

iij. lectio ex sermone Sancti Augustini.

HEc ergo tota causa passionis est fratres propter quam morti addictus est sanctus vir vt sui similes esse ceteros hortaretur. Nam exhortatio illa in tantum profecit, vt illo a seculo recedente, fides eius regionis ipsius loca vniuersa peruaserit ita Christus vbi tunc in beato martyre suo Laurentio persecutionem passus est nunc illic plurimum[2] christianorum exultet[3] in populis. Sufficere nobis debet[4] ad profectum salutis nostre martyrum[5] exempla sanctorum, qui propter adipiscendam celestem coronam omnibus se mandatis dominicis subdiderunt. Et ita cunctis se vinxerunt legibus saluatoris, vt propter anteactam vitam mererentur ad hanc martyrij gloriam peruenire. Non enim illo tempore tantum perfecerunt preceptum domini, quo confessionis supplicium pertulerunt, sed necesse fuit illos prius secundum euangelium vixisse, vt Christi passionibus participarent. Necesse inquam erat vt initia bona fierent quorum finis est optimus subsecutus et martyres eos non solum fuisse cum passi sunt, sed etiam martyres Christi fuisse cum viuerent. Martyr enim grece, latine testis dicitur. Igitur quotiescunque bonis actibus mandatum Christi facimus toties cristo† testimonium perhibemus.

℔ *Die xiiij. de octaua sancti Laurentij.*[6]

.iij. lectio ex alio sermone sancti Augustini.

IGitur sanctum martyrem Laurentio[7] grano sinapis possumus comparare, qui diuersis attritus passionibus per totum orbem gratia meruit sui fragrare martyrij. Qui ante constitutus in corpore erat humilis, ignotus, et vilis posteaquam vexatus, laceratus, exustus est vniuersis per totum mundum ecclesijs odorem sue nobilitatis infudit. Recte igitur huic comparatio

[1] die 13. *in m. om.* 38.
[2] plurimorum : 39. 41.
[3] exultat : 39. 41.
[4] debent : 39. etc.
[5] martirium : 43.
[6] die 14. *in m. om.* 38.
[7] Laurentium : 39. *many edd.*

℔ *Lectio tertia ex sermone beati Bernardi.*[1]

VIrgo hodie gloriosa celos ascendens, supernorum gaudia ciuium, copiosis sine dubio cumulauit augmentis. Hec est enim cuius salutationis vox et ipsos exultare facit in gaudio, quos materna adhuc viscera claudunt. Quod si paruuli necdum nati anima liquefacta est, vt Maria locuta est, quid putamus quenam illa fuerit celestium exultatio cum vocem et audire et videre faciem, et beata eius frui presentia meruerunt? Nobis vero charissimi, que in eius assumptione solennitatis occasio? que causa letitie? que materia gaudiorum? Marie presentia totus illustratur orbis adeo vt ipsa iam celestis patria clarius rutilet virginee lampadis irradiata fulgore. Merito proinde resonat in excelsis gratiarum actio et vox laudis. Sed plangendum nobis potius quam plaudendum esse videtur. Quantum enim de eius presentia celum exultat, numquid non consequens est vt tantum lugeat hic noster inferior mundus, eius absentiam? Cesset tamen querela nostra, quia nec nobis hic est manens ciuitas, sed eam inquirimus ad quam hodie Maria benedicta peruenit. In quam si conscripti ciues sumus, dignum profecto est etiam in exilio, etiam super flumina Babylonis eius nos recordari eius communicare gaudijs, eius participare letitiam, maximeque eam que tam copioso impetu letificat hodie ciuitatem dei, vt sentiamus et ipsi stillicidia stillantia super terram.

℔ *Ad laudes.*

Antiphona. Assumpta est Maria in celum, gaudent angeli laudantes benedicunt dominum.

Ad vesperas.

Hymnus. Aue maris stella.[2]

Antiphona. Maria virgo celos ascendit gaudete, quia cum Christo regnat ineternum.

℔ *Die .16. de octaua assumptionis.*[3]

iij. lectio ex eodem sermone sancti Bernardi.

PRecessit nos Regina nostra precessit, et tam gloriose suscepta est, vt fiducialiter sequantur dominum seruuli clamantes. Trahe nos post te, in odore vnguentorum tuorum curremus. Aduocatum premisit peregrinatio nostra, que tanquam iudicis mater, et mater misericordie suppliciter et efficaciter salutis nostre negocia pertractabit. Preciosum hodie munus terra nostra direxit in celum, vt dando, et accipiendo felici amicitiarum federe

[1] *Bernardini:* 49.
[2] *vt supra: add.* 39. 41. [*See below*, p. 388.]
[3] die 16. *in m. om.* 38.

me depromere compellitis, vt habeat sanctum collegium vestrum sermone latino, quibus se occupent laudibus ex eadem die, quibusue diuinis vacent lectionibus. Presertim cum et eadem in multis festiuitatibus multorum sanctorum patrum studia miro cuderint eloquio, que[1] de hac quidem vberius vbique in scripturis diuinis predicata leguntur.

℄ *Die .19. de octaua assumptionis.*[2]

.iij. lectio ex eodem sermone.[3]

QVid enim aliud sonant euangelia, nisi nascentem dominum ex Maria virgine, et omnia eius incrementa, quousque fuit in mundo, dumtaxat diuinis efferunt preconijs? Porro ab exordio sancti euangelij Gabrielem archangelum colloquentem Marie audistis, et deinceps reliqua omnia plenius legistis. Ad presepe quoque O Paula te teste, nato puero, multitudinem angelorum inter crepundia noui partus, et querelas nescij ploratus, pro fescenninis gloria in excelsis deo, et in terra pax hominibus bone voluntatis cantantem audisti, et radiantem stellam vidisti. Pastoribus insuper euangelizantibus credidisti, magos preterea tria deferentes munera in visione beatis oculis conspexisti. Ipsa eadem munera bene intelligendo: votis omnibus inde[4] deo obtulisti. Nam et cum eisdem Magis deum puerum in presepio adorasti. Sed forte conquesta me delatorem, quod te prodiderim clamabis. Ad quod ego, Si celatum esse volebas teste conscientia, mihi narrare ante presepium vbi plurimum lachrymata es non debueras. Quod (vt verum fatear) Christi preconia etiam si voluero adiuratus, neque tuas laudes omnino tacere queo.

℄ *Die .20. de octaua assumptionis*[5]

iij. lectio ex eodem sermone.

ICcirco tue te interrogent filie, quas lacte nutris,[6] tu ea melius reserabis, que nescio si per speciem aliquam certe, aut in spiritu vidisti. Vnde vos o filie pulsate matrem precibus, pulsate ad ostium inuitantis amici, si quomodo tandem vobis aperiantur que sunt reserata matri. Veruntamen de his quid plura dicam. Omnia saluatoris gesta et beate Marie obsequia: nec non et actus vite ex euangelio didicistis. Et nunc quid superest, vt ab aliquo doctore requiratis. De assumptione tamen eius qualiter assumpta est, quia id vestra deposcit intentio, presentia absens scribere vobis curaui, que absentia presens deuotus obtuli: vt habeat sanctum collegium vestrum in die tante solennitatis munus latini sermonis, in quo discat tenera infantia lactis experiri dulcedinem,

[1] *om.* 39.
[2] die 19. *in m. om.* 38.
[3] *beati Hieronymi: add.* 43. 63.
[4] in: 38. fide: 64.
[5] die 20 *in m. om.* 38.
[6] neurtris: 39.

SEPTEMBER.

Seraphia virgo martyr.[1] *Lectio .iij.*

SEraphia virgo Antiochensis cum Adriano imperatore Romam venisset in domo beate Sabine diuersata est, eandemque ad fidem Christi conuertit. Quamobrem a preside Beryllo comprehensa, ad dearumque[2] sacrificium producta, negauit se alteri quam Christo sacrificium oblaturam affirmans se ob perpetuam virginitatem, quam ei vouerat, templum dei viui factam. Tunc preses vt amissa pudicitia templum dei esse desineret, duobus eam salacibus iuuenibus constuprandam tradit.[3] Qui obscuriore cubiculo inclusam, cum circa primam noctis horam aggredi pararent, orante virgine subito lumine circumfulsi, quasi exanimes membris omnibus resolutis in terram prostrati, tota nocte iacuerunt, donec presidis rogatu fuerunt a virgine oratione fusa postera die suis viribus restituti, et que sibi contigerant presidi narrauerunt. Sed cum is cuncta magicis artibus tribueret, adductam sibi virginem et vestibus spoliatam, incensis facibus aduri iussit. Quod cum alacri animo illa tolerasset, fustibus diu cesa et trans arcum Faustini ducta, ibidem decollata est. Eius autem corpus beata Sabina in eodem loco sepeliuit .iij. nonas Septembris.

Aduertendum nunc in indice [4]*post pentecosten posito*,[4] *an in die natiuitatis virginis*,[5] *vel infra eius octauam interponenda sit aliqua ex dominicis vagantibus.*

℔ *Natiuitas* [5]*Marie virginis*[5] *duplex maius.*

Ad vesperas hymnus. Aue maris stella.[6]

Antiphona.[5] Gloriose virginis Marie ortum dignissimum recolamus, que et genetricis dignitatem obtinuit, et virginalem pudicitiam non amisit.

Oratio.

FAmulis tuis quesumus domine celestis gratie munus impertire, vt quibus beate virginis partus extitit salutis[7] exordium natiuitatis eius votiua solennitas pacis tribuat incrementum. Per.

℔ [8]*Ad matutinum inuitatorium.*

Natiuitatem virginis Marie celebremus. Christum eius filium adoremus dominum.

Hymnus. O gloriosa.[9]

[1] die. 3. *in m.* [2] *Thus also* 38. deorumque : 39. etc. [3] tradidit : 39. 41. 63.
[4]—[4] *supraposito folio :* 39. 41. [*See above*, p. 185.] [5]—[5] *beate Marie :* 39. 41.
[6] *require infra in officio sabbatino eiusdem : add.* 39. 41. [*See below*, p. 388.]
[7] *om.* 41. [8] *Die* 8. *pr.* 38.
[9] domina. *require infra in officio sabbatino eiusdem : add.* 39. 41. [*See below*, p. 388.]

CYprianus natione Apher christianus factus, omnes suas facultates pauperibus distribuit, Deinde presbyter, nec multo post episcopus Carthaginensis creatus plurima sanctitatis documenta prebuit, et doctrine singularis monumenta posteris reliquit. Imperatore Valeriano accusatus, quod Christum coleret, a Paterno proconsule cum ab instituto flecti non posset, in exilium missus est. Vnde egressus[1] proconsule defuncto, rursum apud Galerium Maximum, qui Paterno successerat accusatus, inuicto animo in vnius veri dei, Christique confessione perseuerans obtruncatus martyrio coronatur .xviij. calendas Octobris.

Mattheus Apostolus duplex maius.

Ad vesperas. Oratio.

BEati Apostoli et euangeliste Matthei Domine precibus adiuuemur, vt quod possibilitas nostra non obtinet, eius nobis intercessione donetur. per.

℣ *Lectio tertia.*[2]

MAtthe[3] qui et Leui dicebatur ex publicano factus est apostolus Nam cum in vrbe Galilee Capharnao ad telonium sederet, et[4] christo preteriunte† vocatus ipsum est sequutus, quem cum discipulis hospitio suscepit Post eius vero resurrectionem Mattheus dum pararet in Ethiopiam proficisci ad predicandum gentibus illis euangelium, patria, hoc est, Hebraica lingua euangelium, quod in Iudea predicauerat, scripsit. Profectus igitur in Ethiopiam, quam prouinciam fuerat sortitus, verbum domini sequentibus signis latissime disseminauit. Et regio puero e morte ad vitam ope diuina reuocato, regem patrem cum vxore et vniuersa prouincia ad christi fidem conuertit. Cui regi defuncto cum Hirtacus quidam in regno successisset, eiusque filiam Iphigeniam sibi vellet matrimonio copulare Mattheus, quo autore virginitatem illa vouerat, vt in sancto virginitatis proposito persisteret, eandem hortabatur. Itaque virginem constanter suis votis obsistere molestissime ferens Hirtacus, Mattheum, quem eius consilij autorem esse sciebat, ad altare sacra facientem gladio confodi iussit, Et sic apostoli et euangeliste martyrisque coronam adeptus mattheus, ad christum beatamque vitam migrauit .xi. calendas Octobris.

Mauritius cum socijs martyres.[5] *Lectio tertia.*[6]

CVm Maximianus imperator exercitum, quem ingentem ex varijs nationibus confectum,[7] trans alpes induxerat, dijs sacri-

[1] regressus: 39. etc.
[2] die. 21 *in m.*
[3] Matthaeus: 38 etc.
[4] a: 39. etc.
[5] *Thus in* 41. 49. 64. *martyribus:* 63.
[6] di. 22. *in m.*
[7] confecti: 39.

Cosmas et Damianus martyres. Lectio .iij.[1]

COsmas et Damianus fratres in Egea vrbe Arabie nati, quanquam erant arte medicine docti, magis tamen christi virtute sanabant omnes infirmitates. Quod audiens Lysias preses Diocletiano et Maximiano imperatoribus, adduci eos ad se iubet. Qui cum ab eo interrogati nomina, patriam, et religionem incunctanter exposuissent, manus pedesque vincti, quoniam dijs sacrificare recusauerant, immanissime torquentur. Sed cum viderentur cruciatus negligere iussu presidis, vt erant ligati in mare deturbantur.[2] Diuino tamen munere solutis vinculis e pelago sunt incolumes egressi. Preses autem hoc magicis artibus ascribens, iubet eos in carcerem trudi, ac postredie[3] eductos in magnum rogum immitti. In quo cum illesi nihilo secius permansissent, post innumera supplicia capitis obtruncatione martyrio sunt coronati, et ibidem a Christianis sepulti .v. calendas Octobris. Processu vero temporis Romam translati, in ecclesia ipsorum nomine dicata[4] recunduntur.

Oratio.[5]

PResta quesumus omnipotens deus, vt qui sanctorum martyrum tuorum Cosme et Damiani natalitia[6] colimus: a cunctis malis imminentibus eorum intercessionibus liberemur: per dominum.

Dedicatio Michaelis archangeli duplex maius.[7]

Ad Vesperas. Hymnus.

TIbi Christi[8] splendor patris, Vita virtutis[9] cordium, In conspectu angelorum Votis, voce psallimus: Alternantes concrepando Melos damus vocibus.

Collaudamus venerantes, Omnes celi milites. Sed precipue primatem Celestis exercitus Michaelem in virtute Conterentem Zabulon.

Quo custode procul pelle Rex christe pijssime Omne nefas inimici Mundo corde, et corpore Paradiso redde tuo Nos sola clementia.

Gloriam patri melodis Personemus vocibus: Gloriam christo canamus: Gloriam paracleto Qui trinus et vnus deus: Extat ante secula. Amen.

Antiphona. Dum sacrum mysterium cerneret Ioannes, Michael archangelus tuba cecinit. Ignosce domine deus noster qui aperis librum: et soluis signacula eius halleluia.

[1] di. 27. *in m.* [2] detrudebantur: 38.
[3] postridie: 38. etc. [4] dedicata: 38.
[5] *om.* 38. [6] natalia: 39. [7] *minus :* 39
[8] *Thus also* 38. 66. christe: 39. etc. [9] *Thus also* 38. virtus: 39. etc.

Oratio.

DEus, qui hodierna die beatum Dionysium martyrem tuum virtute constantie in passione roborasti, quique illi ad predicandum gentibus gloriam tuam Rusticum et Eleutherium sociare dignatus es, tribue nobis quesumus ex eorum imitatione pro amore tuo prospera mundi despicere, et nulla eius aduersa formidare : per.

℔ *Calistus papa martyr. Lectio .iij.*[1]

CAlistus pontifex patria romanus vsque ad Seueri tempora peruenit. Hic ieiunium quod ter in anno celebratur,[2] per quatuor tempora vt fieret, decreuit. Vt sicut annus per quatuor voluitur tempora sic nos quaternum solenne agamus ieiunium per .iiij. anni tempora. Quibus temporibus postea institutum est, vt fieret sacrorum ordinum initiatio que antea Decembri duntaxat mense fieri consueuerat. Cemeterium quoque de suo nomine condidit via Appia, in loco vbi multorum martyrum cineres antea repositi fuerant Postremo vbi ex ordinationibus mense Decembri, quinquies habitis presbyteros .xvi. diacones† .iiij. episcopos .viij. creasset, martyrio coronatus est, ac sepultus in cemeterio Calopodij via Aurelia .iij. ab vrbe lapide pridie idus Octobris cum sedisset annos .vi. menses .x. dies .x.

℔ [3]*Lucas euangelista duplex maius.*

Ad vesperas et matutinum Hymnus, antiphone, et inuitatorium de communi apostolorum.

Oratio.

INterueniat pro nobis quesumus domine sanctus tuus Lucas Euangelista, qui crucis mortificationem iugiter in suo corpore pro tui nominis honore portauit : Per dominum.

Lectio iij.

LVcas medicus Antiochensis, sectator Pauli fuit, ac omnis eius peregrinationis comes. Scripsit euangelium de quo idem Paulus, Misimus (inquit) cum illo fratrem cuius laus est in euangelio per omnes ecclesias. Aliud quoque edidit volumen egregium quod inscribitur Apostolorum acta. Cuius historia vsque ad biennium Rome commorantis Pauli peruenit, hoc est vsque ad quartum Neronis annum. Quidam suspicantur quotiescunque in epistolis suis Paulus dicit, iuxta euangelium meum, Luce significare volumen. Quamquam Lucas non solum ab apostolo Paulo, qui cum domino in carne non fuerat. Sed a

[1] di. 14. *in m.*
[2] celebrabatur : 39. 41. 43. 44. 63. 64.
[3] *Die* 18. *pr.* 38.

indutus, ad .xxi. etatis sue annum, teste Hyeronimo, qui vitam eius literis mandauit, tanta abstinentia corpus afflixit, vt quindenis moncaricis[1] vno quoque die post solis occasum vesceretur, et super humum iuncis dumtaxat stratam, ad vltimum vite diem sommo reficeretur. Hic demum orationi et psalmodie semper intentus, post incredibilem carnis macerationem, et continua ieiunia octogesimum natus annum sanctitate et miraculis clarus, migrauit ad dominum .xij. calendas Nouembris.

Euaristus papa martyr. Lectio .iij.[2]

EVaristus papa natione grecus patre Iudeo Traiani tempore prefuit ecclesie. Hic, vt Damasus testatur, titulos in vrbe Roma presbyteris diuisit, et septem diaconos statuit, qui custodirent episcopum predicantem, ne aut ipse ab insidiatoribus quoquumque[3] infestetur, aut ledatur a suis, aut verba diuina detrahendo, aut insidiando polluantur vel despiciantur. Idem constituit, ne plebis in episcopum accusatio admitteretur. Ordinationes ter habuit mense Decembri, quibus presbyteros .vi. diaconos .ij. episcopos per diuersa loca v. creauit. Postremo cum sedisset annos .ix. menses .x. dies .ij. anno vltimo Traiani martyrio coronatus est, ac sepultus in Vaticano .vij. calendas Nouembris.

℄ *Simon et Iudas Apostoli duplex maius.*

Oratio.

DEus, qui nos per beatos Apostolos tuos Simonem et Iudam: ad agnitionem tui nominis venire tribuisti: da nobis eorum gloriam sempiternam et proficiendo celebrare, et celebrando proficere: per.

Lectio .iij.[4]

SImon qui et Simeon zelotes zelo domini feruens accepit Egypti principatum, et post Iacobum iustum cathedram tenuit Ierosolymorum. Cui ecclesie cum multis annis prefuisset atticus consularis Traiani tempore cognito quod esset generis Dauid, et christianus multis eum supplicijs afficit.[5] Quibus mira patientia toleratis ad crucem damnatur, iussus vt quem vita coleret eius exitum morte quoque imitaretur. Itaque cruci affixus est, cum .cxx. annos natus esset cunctis admirantibus in corpore tam senili, tam robustum animum ad ferenda supplicia perstitisse.

[1] *Thus also* 38. modo caricis: 39. etc.
[2] di. 26. *in m.*
[3] quoquo modo: 39. 41. 43. 44. 49. 61. 63. quomodo: 64.
[4] Die xxviii. *in m.* 39. etc.
[5] affecit: 39. etc.

IUdas iacobi frater in Mesopotamia, ac interioribus Ponti euangelizans, feras et indomitas gentes, sancto dogmate mitigauit, et fidei diuinitate subiugauit. Cuius extat parua una epistola, que inter catholicas nominatur.

Marcellus martyr. Lectio .iij.[1]

MArcellus natione Hispanus patria Legionensis, cum a vita militari, quam multis annis centurio gesserat, discessisset, vt vera religione accepta christo commodius inseruiret, Diocletiano et Maximiano imperatoribus accusatus est eo nomine apud prefectum Fortunatum. Cui se tanquam militie desertorem, et cultorem noue superstitionis incusanti clara voce se christianum esse respondit: et Christo malle: quam terrenis principibus militare. Quo responso Fortunatus ira[2] succensus, vinctum eum Tingim oppidum mauritanite[3] ad Agricolanum presidem mittit eique per literas Marcelli causam exponit. Qua cognita Agricolanus confitentem Marcellum, et in fide christi perseuerantem capite damnauit. Occisusque est .iiij. calendas Nouembris. Cuius mortem .xij. eius filij suscepto martyrio diuersis in locis emulati esse memorantur.

Aduertendum est nunc in indice [4]*post pentecosten posito*[4] *an*[5] *in festo omnium sanctorum interponenda sit aliqua ex dominicis vagantibus.*

NOVEMBER.

℔ *Festum omnium sanctorum duplex maius.*

Ad vesperas. Hymnus.[6]

CHriste redemptor omnium Conserua tuos famulos: Beate semper virginis Placatus sanctis precibus.

Beata quoque agmina Celestium spirituum, Preterita presentia. Futura mala pellite.

Vates eterni iudicis Apostolique domini Suppliciter exposcimus Saluari vestris precibus.

Martyres dei inclyti Confessoresque lucidi Vestris orationibus Nos ferte in celestibus.

Chori sanctarum virginum, Monachorumque omnium: Simul cum sanctis omnibus Consortes christi facite.

Gentem auferte perfidam Credentium de finibus: Vt christo laudes debitas: Persoluamus alacriter.

[1] di. 29. *in m.*
[2] ita: 43.
[3] mauritaniae: 38. etc.
[4]—[4] *supraposito:* 39. 41. [p. 185.]
[5] *om.* 64.
[6] di. 10. *in m. So also* 44. die 1; 38.

Gloria patri ingenito. Eiusque vnigenito Vna cum sancto spiritu In sempiterna secula. Amen.

Antiphona. Angeli: archangeli, throni dominationes principatus, potestates: virtutes, cherubim, atque seraphim, patriarche, prophete, sancti legis doctores Apostoli, omnes Christi martyres, sancti confessores, virgines domini, anachorite sanctique omnes intercedite pro nobis.

Oratio.

OMnipotens sempiterne deus, qui nos omnium sanctorum tuorum merita sub vna tribuisti celebritate venerari, quesumus, vt desyderatam nobis tue propositionis[1] abundantiam multiplicatis intercessoribus largiaris. per dominum.

℣ *Ad matutinum inuitatorium.*[2]

Regem regum dominum venite adoremus: quia ipse est corona sanctorum omnium.

Hymnus.

IEsu saluator seculi Redemptis ope[3] subueni Et pia dei genitrix. Salutem posce miseris.

Cetus omnes angelici, Patriarcharum cunei, Et prophetarum merita. Nobis precentur veniam.

Baptista Christi preuius, Et clauiger ethereus, Cum ceteris apostolis, Nos saluant nexu criminis.

Chorus sacratus martyrum, Confessio sacerdotum. Et virginalis castitas. Nos a peccatis abluant.

Monachorum suffragia. Omnesque ciues celici, Annuant votis supplicum: Et vite poscant premium.

Laus honor virtus, gloria deo patri, et filio, Sancto simul paracleto In seculorum secula Amen.

Antiphona. Vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat ex omnibus gentibus stantes ante thronum.

Lectio .iij. Sermo sancti Augustini episcopi.

HOdie dilectissimi omnium sanctorum sub vna solennitatis letitia celebramus festiuitatem, quorum societate celum exultat, quorum patrocinijs terra letatur quorum triumphis ecclesia sancta coronatur, quorum confessio quanto in passione fortior tanto est clarior in honore, quia dum creuit pugna, creuit et pugnantium gloria, et martyrij triumphus multiplici passionum genere adornatur, per que grauiora tormenta, gratiora fuere et premia, dumque catholica mater ecclesia per totum orbem longe

[1] propitiationis: 39. etc.
[2] die 1. *in m. om.* 38.
[3] orbe: 38.

dei genitricis atque omnium martyrum christi: vt exclusa multitudine demonum multitudo ibi sanctorum a fidelibus in memoria haberetur, et plebs vniuersa in capite calendarum Nouembrium sicut in die Natalis domini ad ecclesiam in honore omnium sanctorum consecratam conueniret, ibique missarum solennitate a presule[1] sedis apostolice celebrata, omnibusque rite perfectis vnusquisque in sua cum gaudio remearet. Nos ergo fratres charissimi in omnium primordijs sanctorum nominare et laudare et glorificare condecet eum qui cunctos condidit sanctos per quem facta sunt omnia, per quem cuncta subsistunt elementa, cuius maiestas nec incipit nec desinit in seculum, vt merito omnis principium, ac finis creature nominetur.

℔ *Notandum quod hodie preter officium diei dicitur etiam matutinum cum suis laudibus pro defunctis nisi*[2] *dominica, nam tunc matutinum defunctorum dicitur die lune.*

℔ *Die .3. de octaua omnium sanctorum.*[3]

Lectio .iij.

BEata dei genitrix et semper virgo Maria, templum domini, sacrarium spiritus sancti, virgo ante partum, virgo post partum, presentis diei solennitatis cum suis virginibus expers nullo modo credenda est que dei populum faciendo monebat spernere, perituri luxus seculi, a lenocinio mortalis nature declinare carnis pudicitiam cum virginitatis honore intra cordis hospitia[4] obseruare, eamque omnium virtutum reginam, fructum salutis perpetue, sociam esse angelorum suis affirmabat[5] exemplis, ita vt innumerabilis vtriusque sexus multitudo eius sequeretur vestigia.

℔ *Die .iiij. de octaua omnium sanctorum.*[6]

Lectio .iij.

QUi superna celorum regna spiritibus angelicis ad laudem et gloriam atque honorem sui nominis ac maiestatis in perpetuum miro ordine collocauit deus est. De quibus plura loqui pertimescimus quia soli deo scire est quomodo vel quemadmodum eorum nobis inuisibilis absque contagione seu diminutione in sola sui paritate consistat natura. Sed tamen nouem esse angelorum ordines ad dei iudicia ac ministeria complenda, testante sacro eloquio cognouimus. His omnibus fratres charissimi tam decoris ac deo dilectis angelorum agminibus huius diei solennitatem credimus esse consecratam. Sed ecce dum celestium ciuium secreta rimamur, supra modum nostre

[1] praesulis: 38.
[2] *sit: add.* 39. etc.
[3] die 3. *in m. om.* 38.
[4] hospitium: 39. 41.
[5] affirmabant: 38.
[6] die 4. *in m.*

secundum apostolicum preceptum, arguendo, obsecrando, increpando, curamque faciendo inserere nitebantur.

℔ *Hodie in vesperis dicenda est antiphona assignata ad primas vesperas.*

℔ *Die* .8.[1] *octaua omnium sanctorum duplex maius.*[2]

.iij. Lectio ex Apocalypsi.[3]

VIdi turbam magnam ... lachrymam ab oculis eorum.

Hodie vespere dicuntur de octaua quibus finitis pro commemoratione dedicationis dicuntur antiphone[4] *et oratio infrascripte.*

Antiphona. Hec est domus dei in qua inuocabitur nomen eius, de qua scriptum est: Et erit nomen meum ibi dicit dominus.

Oratio.

DEus, qui nobis per singulos annos huius sancti templi tui consecrationis reparas diem et sanctis semper mysterijs representas incolumes exaudi preces populi tui, et presta, vt quisquis hoc templum beneficia petiturus ingreditur, cuncta se impetrasse letetur: per.

℔ *Dedicatio basilice saluatoris duplex minus.*[5]

Ad matutinum inuitatorium.

Domum dei decet sanctitudo sponsum eius Christum adoremus in ea.

Hymnus.

ANgularis fundamentum Lapis Cristus missus est, Qui compage parietis In vtroque nectitur: Quem Sion sancta suscepit In quo credens permanet.

Omnis illa deo sacra, Et[6] delicta[7] ciuitas Plena modulis in laude, Et canore iubilo Trinum deum, vnicumque Cum fauore predicat.

Hoc in templo summe deus Exoratus adueni: Et clemente bonitate Precum vota suscipe: Largam benedictionem Hic infunde iugiter.

Hic promereantur omnes Petita acquirere: Et adepta possidere cum sanctis perenniter: Paradisum introire Translati in requiem.

Gloria et honor deo Vsquequo.[8]

Antiphona. Domus mea domus orationis vocabitur.

[1] *de: add.* 38. 49. 61. 63. 64. [2] di. 8. *in m. om.* 38.
[3] [vii. 9–17.] [4] *antiphona:* 39. etc.
[5] die 9. *in m.* [6] Es: 38. [7] dilecta: 38. etc.
[8] altissimo: Vna patri filioque Inclyto paracleto. Cui laus est et potestas, Per immensa secula. Amen. *add.* 39. 41.

Mediolani Ambrosio se ingressu ecclesie prohibenti, et commissum scelus magna cum libertate improperanti: paruerit: et publice penitentiam egerit ab eodem iniunctam. Demum post multos exhaustos labores pro Cristi ecclesia, post multa librorum volumina sancte et sapienter conscripta, pietate ac miraculis clarus, quieuit in domino pridie nonas Aprilis, anno christi nati ccclxxx. Cuius festum ab ecclesia celebratur .vij. idus Decembris quo die episcopus creatus est.

℔ *Conceptio virginis*[1] *duplex maius.*

Ad vesperas. Hymnus. Aue maris stella.[2]

Antiphona. Sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias Ade. Halleluia.

Oratio.

DEus, qui per immaculatam virginis conceptionem dignum filio tuo habitaculum preparasti: presta quesumus: vt sicut eam ab omni labe preseruasti: ita nos quoque mundos eius intercessione ad te peruenire concedas: per.

℔ *Ad matutinum inuitatorium.*[3]

IMmaculatam conceptionem virginis Marie celebremus, cristum† eius preseruatorem adoremus dominum.

Hymnus. O gloriosa domina. *etc.*[4]

Antiphona. Tota pulchra es Maria, et macula originalis non est in te. Halleluia.

℔ *Tertia lectio. Ex dictis*[5] *sanctorum. Augustinus.*

MAgnifica illum qui te ab omni peccato reseruauit.[6] Quis enim inquit, dicere poterit: sine peccato sum natus? aut mundus sum ab omni iniquitate dicere audebit: nisi illa virgo prudentissima animatum templum dei eccelsi:[7] quam deus sic elegit et preelegit ante mundi constitutionem, vt[8] sancta et immaculata mater dei filia[9] ab eterno reseruata incorrupta ab omni labe peccati.

Hilarius. O virgo benedicta super omnes feminas: que [10]angelos vincis[10] puritate: que omnes sanctos superas pietate.

Ciprianus. O virgo iusta et omni iustitia plenissima: cuius conceptio singularis.

Basilius. O maria tu candoris et decoris forma, cui in terris non est equalis: nec in celis[11] ianua.

[1] *beate marie:* 39.
[2] *require* [*infra add.* 41.] *in officio sabbatino eiusdem: add.* 39. 41. [*See below*, p. 388.]
[3] die 8. *in m.*
[4] *require infra in officio sabbatino eiusdem:* 39. 41. [*See below*, p. 389.]
[5] *actis:* 60.
[6] praeseruauit: 60.
[7] excelsi: 38. etc.
[8] esset: *add.* 39. 41.
[9] filio: 39. 41.
[10]—[10] vincis angelos: 38.
[11] coeli: 60.

℔ *Damasus papa confessor. Lectio .iij.*[1]

DAmasus papa natione Hispanus, qui Iuliani imperatoris tempore prefuit ecclesie, in publico concilio adulterij causam dixit, et innocens absolutus est. Concordio atque Callisto diaconis accusatoribus damnatis, qui falsum crimen detulerant, lataque lege, vt in posterum falsi criminis delatores penam talionis subirent. Hic ocio literario delectatus res gestas omnium superiorum pontificum libro quem ad Hieronymum misit, memorie prodidit. Templa et cultum diuinum auxit. Basilicas duas condidit, alteram in honorem diui Laurentij non longe a theatro Pompeiano quam fundis, domibusque dotatam, magnis quoque muneribus exornauit: alteram[2] via Ardeatina ad Cathacumbas. Dedicauit et Platoniam vbi corpora Petri et Pauli aliquando iacuerant: versibus quoque elegantibus corpora ibi sepulta celebrauit. Ipse preterea instituit, vt psalmi in ecclesia alternatim canerentur, et in fine cuiusque diceretur, Gloria patri, et filio et spiritui sancto. Vtque in principio misse confessio diceretur quemadmodum et hodie fit. Hic primus interpretationi Hieronymi sacre scripture auctoritatem dedit. Cum autem sedisset annos .xix. menses tres dies .xi. moritur .iij. idus Decembris, ac sepelitur via Ardeatina cum matre et sorore in Basilica, quam ipse condiderat.

Oratio.

EXaudi domine preces nostras et interueniente beato Damaso confessore tuo atque pontifice: supplicationes nostras placatus intende: per.

℔ *Lucia virgo martyr. duplex minus.*[3]

Tertia lectio.

LVcia virgo Siracusana nobilis generis et egregie ab infantia pietatis, cum matre Eutitia, que fluxum sanguinis patiebatur, religionis gratia Catanam, vbi sancti[4] Agathe corpus magna Siculorum veneratione colitur, peruenit, et fusis ad Agathe sepulchrum precibus hac intercedente impetrauit a deo vt Eutitiam sanaret. Tunc Lucia[5] matrem multis precibus exorat, vt facultates quas sibi dare constituerat nomine dotis, cum se cuidam iuueni despondisset, sibi suo arbitratu collocandas traderet. Cum igitur Siracusas redijssent, Lucia omnes suas facultates vendidit, et pecunias pauperibus distribuit. Quod ubi sponsus eius resciuit, factum egerrime ferens, ad vrbis prefectum Paschasium defert Luciam Christianam esse, ac superstitioni

[1] die 11. *in m.* [2] altera: 38. [3] Die 13. *in m.*
[4] Sanctae: 38. etc. [5] Lucina: 38.

℔ *Vigilia natiuitatis domini etiam si incidat*[1] *Sabbato aut in dominica .iiij. aduentus semper agitur officium de vigilia.*[2]

[3]*Et dicitur*[3] *ad matutinum inuitatorium.* Hodie scietis quia veniet dominus et mane videbitis gloriam eius.

Hymnus de Aduentu videlicet. Vox clamantis[4] *etc.*

Antiphona. Crastina die delebitur iniquitas terre, et regnabit super nos saluator mundi halleluia.

℔ *Tertia lectio secundum Mattheum.*

CUm esse desponsata mater Iesu[5] Maria Ioseph antequam conuenirent, inuenta est in vtero habens de spiritu sancto. Et reliqua.

℔ *Homilia Origenis.*

QUe fuit necessitas vt deponsata esset Maria Ioseph nisi propterea quatenus hoc sacramentum diabolo celaretur. Et ille malignus fraudis commenta aduersus desponsatam virginem nulla penitus inuenisset.[6] Vel ideo desponsata fuerat ioseph, vt nato infanti vel ipsi marie curam videretur gerere ioseph, siue in egyptum iens, vel inde denuo rediens, Ideo desponsata fuit Ioseph, non tamen in concupiscentia iuncta. Mater (inquit) eius, mater immaculata: mater incorrupta, mater intacta. Mater (inquit) eius. Cuius eius? Mater dei vnigeniti domini et regis omnium: plasmatoris et creatoris cunctorum. Illius qui in celis est sine matre, et in terra est sine patre. Ipsius qui in celis secundum diuinitatem in sinu est patris, et in terris[7] secundum corporis susceptionem in sinu est matris. O magne admirationis gratia, o inenarrabilis suauitas: o ineffabile magnumque sacramentum. Ipsa eadem virgo, ipsa et mater domini, ipsa et genitrix, ipsa et eius ancilla: plasmatio eius ipsa que[8] genuit? Quis vnquam audiuit ista? quis vidit talia? Et quis hoc excogitare potuit, vt mater virgo esset: intacta generaret que et virgo permansit et generauit? Sicut enim quondam rubus comburi videbatur: et ignis eum non tangebat, et sicut tres pueri in camino ignis inclusi habebantur, et tamen eos non ledebat incendium: nec odor fumi erat in eis. Vel quemadmodum Danieli intra lacum leonum incluso: claustris non apertis allatum est prandium ab Abachuc,[9] ita hec virgo sancta genuit dominum, sed intacta permansit, genuit infantem, et vt dictum est virgo permansit.

℔ *Ad laudes.*

Antiphona. Lauda et letare filia Sion: quia ecce ego venio et habitabo in medio tui. Halleluia.

[1] *in: add.* 39. etc. [2] di 24. *in m.* [3]—[3] *om.* 39. 41.
[4] clomantis: 38. clara: 39. 41. clara ecce: 44. 49. 60. 61. 63. 64. [*See above*, p. 34.]
[5] eius: 60. [6] inueniret: 60. [7] terra: 39. 41. 60.
[8] quem: 39. 41. [9] Habacuc: 38.

Beatus auctor seculi Seruile corpus induit: Ve[1] carne carnem liberans, Ne perderet quos condidit.

Caste parentis viscera Celestis intrat gratia, Venter puelle baiulat Secreta, que non nouerat.

Domus pudici pectoris Templum repente fit dei, Intacta nesciens virum, verbo concepit filium.

Enixa est puerpera, Quem Gabriel predixerat: Quem matris aluo gestiens, Clausus Ioannes senserat.

Feno iacere pertulit Presepe non abhorruit, Paruoque lacte pastus est, Per quem nec ales esurit.

Gaudet chorus celestium, Et angeli canunt deo, Palamque fit pastoribus Pastor creator omnium.

Gloria tibi domine, Qui natus.[2]

Antiphona. Dominus dixit ad me filius meus es tu, ego hodie genui te.

Notandum quod hodie omittuntur i. et ij. lectio[3] *occurrentes in dominicali et loco earum leguntur infrascripte.*

℣ *Ex Isaia. Lectio .i.*[4]

PRimo tempore alleuiata est terra Zabulon et terra Nephthalim ... corroboret in iudicio et iustitia amodo et vsque in sempiternum.

℣ Consolamini consolamini populе meus[5] ... duplicia pro omnibus peccatis suis.

℣ Consurge, consurge, induere fortitudine tua Sion[6] ... Gratis venundati estis et sine argento redimemini.

℣ *Secunda lectio secundum Lucam.*[7]

FActum est autem in diebus illis exijt edictum a Cesare Augusto ... sicut dictum est ad illos.

Lectio .iij. sermo s. Leoni[8] *pape.*

SAluator noster dilectissimi hodie natus est, gaudeamus. Neque enim fas est locum esse tristitie, vbi natalis est vite. Que consumpto mortalitatis timore ingerit nobis de promissa eternitate letitiam. Nemo ab huius alacritatis participatione secernitur. Vna cunctis letitie communis est ratio, quia dominus noster peccati mortisque destructor: sicut nullum a reatu liberum repperit, ita liberandis omnibus venit. Exultet sanctus, quia appropinquat ad palmam. Gaudeat peccator, quia inuitatur ad veniam. Animetur gentilis, quia vocatur ad vitam. Dei namque filius secundum plenitudinem temporis, quam diuini consilij inscrutabilis altitudo disposuit reconcilian-

[1] *Thus also* 38. Ut: 39. etc.
[2] *vt supra. add.* 39. 41.
[3] *So also* 44. 60. 64. *lectiones:* 39. 41. 43. 61.
[4] Ca. 9. *in m.* [ix. 1–7.]
[5] Ca. 40. *in m.* [xl. 1–2.] *om.* 38.
[6] Ca. 52. *in m.* [lii. 1–3.] *om.* 38.
[7] Ca. ii. *in m.* of 39. etc. [ii. 1–20.]
[8] Leonis: 38. etc.

Moisem protulisset. Itaque plebe, ac senioribus, et scribis concitatis concursuque facto in Stephanum manus inijciunt, ipsumque ad concilium abstrahunt, submissis falsis testibus qui dicerent ipsum in locum sanctum et legem solitum esse continenter male loqui et affirmare Iesum Nazarenum locum illum esse demoliturum et mores, quos Moses tradidisset, mutaturum. Rogatus igitur a principibus sacerdotum vtrum vera essent, que ipsi obicerentur, longe repetita narratione, multa de figuris veteris testamenti, que venturum christum significabant, multa etiam de iudeorum inueterata perfidia, et peruicacia, ac prophetarum persecutione disseruit. Quibus audientes illi magnopere cruciabantur. Spectans porro in celum, Ecce (ait) video celos apertos, et filium hominis stantem a dextris virtutis dei. Illi vero exclamantes voce magna, comprimebant aures suas, et eum impetu facto extra vrbem eiecerunt, et lapidibus obruebant inuocantem et dicentem : Domine iesu suscipe spiritum meum Postremo cum genibus flexis clamasset voce magna Domine ne statuas illis hoc peccatum, migrauit ad dominum.

Ad laudes.

Antiphona. Lapidabant Stephanum inuocantem, et dicentem : Domine iesu suscipe spiritum meum, et ne statuas illis hoc peccatum.

Oratio. Da nobis quesumus. *vt supra.*

Deinde pro commemoratione natiuitatis dicitur. Oremus.[1]

Oratio. Concede quesumus.[2]

Ad vesperas.

Hymnus. Deus tuorum *etc.*[3]

Antiphona. Sepelierunt autem Stephanum viri timorati, et fecerunt planctum magnum super eum.

Oratio. Da nobis.

Deinde pro commemoratione sancti Ioannis.

Antiphona. Iste est Ioannes qui supra pectus domini in cena recubuit, Beatus apostolus, cui reuelata sunt secreta celestia.

Oremus. *Oratio.*

ECclesiam tuam domine benignus illustra, vt beati Ioannis apostoli tui et euangeliste illuminata doctrinis, ad dona perueniat sempiterna : per.

[1] *om.* 60. [2] *vt in die :* add. 39. 41.
[3] militum : *vt in communi vnius martyris :* 39. 41. [*See below*, p. 377.]

Oratio. Ecclesiam tuam. *etc.*

Deinde pro commemoratione [1]*et natiuitatis*[1] *sancti Stephani dicitur* Oremus[2] *Oratio.* Concede, *etc.*[3] *Oratio* Da nobis *etc.*[4]

Ad vesperas.

Hymnus. Exultet celum. *vt in communi apostolorum.*

Antiphone.[5] Exiit sermo inter fratres, quod discipulus ille non moritur, et non dixit Iesus, non moritur.[6]

Oratio. Ecclesiam etc.[7]

Deinde pro commemoratione Innocentium.

Antiphona. Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati, virgines enim sunt, et sequuntur agnum quocunque ierit.

Oratio.

DEus cuius hodierna die preconium Innocentes martyres non loquendo sed moriendo confessi sunt, omnia in nobis vitiorum[8] mortifica: vt fidem tuam, quam lingua nostra loquitur, etiam moribus[9] vita fateatur: per.

Deinde fit commemoratio [10]*de natiuitate*[10] *et* [11]*Sancti Stephani,*[11] *vt supra in laudibus.*

℔ *Innocentes martyres duplex minus.*[12]

Ad matutinum inuitatorium et hymni de communi plurimorum martyrum.

Antiphona. Herodes iratus occidit multos pueros in Bethlehem Iude[13] ciuitate Dauid.

℔ *Lectio tertia ex capite secundo Matthei.*[14]

ANgelus Domini apparuit in somnis Ioseph, dicens: Surge . . . Rachel plorans filios suos, et noluit consolari quia non sunt.

℔ *Ad laudes.*

Antiphona. Vox in Rama audita est, ploratus et vlulatus multus: Rachel plorans filios suos.

Oratio. Deus cuius *etc.*[15]

Deinde pro commemoratione natiuitatis sancti Stephani et sancti Ioannis dicitur Oremus[16] *Oratio* [17]Concede. *Oratio*[17] Da nobis.[18] *Oratio* Ecclesiam tuam.[19]

[1]—[1] *natiuitatis et*: 39. etc. [2] *om.* 60. [3] *et:* 39. 41.
[4] *vt in die*: 39. 41. [5] antiphona: 60.
[6] sed sic [si: 43. 60. 61.] eum volo manere donec veniam: *add.* 39. etc.
[7] *vt supra:* 39. 41. [8] mala: *add.* 38. etc.
[9] et: *add.* 39. 63. [10]—[10] *natiuitatis:* 39. 41.
[11]—[11] *sancto stephano:* 38. 63. [12] die 28. *in m.* [13] in: *add.* 43.
[14] [ii. 13–18.] [15] hodierna. *vt supra:* 39. 41.
[16] *om.* 44. [17]—[17] *om.* 39. 41.
[18] Oremus: *add.* 39. 41. [19] *vt in die: add.* 39. 41.

¶ *In laudibus et vesperis pro commemoratione natiuitatis sancti Stephani sancti Ioannis*[1] *sanctorum Innocentium dicitur* Oremus.[2] *deinde dicuntur eorum orationes*,[3] *et sic fieri debet vsque in*[4] *circuncisionem.*

¶ *Die xx.*[5] *Inuitatorium hymni et antiphone dicuntur de natiuitate.*

Tertia lectio. Secundum Lucam.

IN illo tempore: Erant[6] Ioseph et Maria mater Iesu mirantes super his que dicebantur de illo. Et reliqua.

¶ *Homelia Originis.*†

CONgregemus in vnum ea que in ortu Iesu dicta scriptaque sunt de eo, et tunc scire poterimus singula queque digna esse miraculo Quamobrem mirabatur et pater (Sic enim appellatus est Ioseph) quia nutritor eius fuit Mirabatur et mater, super omnibus que dicebantur de eo. Quenam ergo sunt de paruulo Iesu dicta? Pastores erant in regione illa, vigilantes et obsecrantes[7] custodias noctis. Venit angelus sub ipsa hora natiuitatis iesu: et ait ad eos: Ite et inuenietis infantem inuolutum pannis, et positum in presepio. Necdum angelus verba finierat, et ecce multitudo celestis exercitus laudare cepit et benedicere deum Cum hoc pastores trepidi perspexissent, et angelus recessit ab eis, dixerunt ad se inuicem: Eamus vsque Bethlehem et videamus hoc factum quod dominus ostendit nobis. Venerunt et inuenerunt paruulum. Tam illi quam pastores que facta fuerant mirabantur. Super hoc et de Simeone scribitur, quod rumorem auxerit, et miraculi vel magna pars fuerit. Tenuit enim puerum in brachijs suis, et ait: Nunc dimittis seruum tuum domine, secundum verbum tuum in pace, Quia viderunt oculi mei salutare tuum fastigium, et (vt ita dicam) culmen super his que iactabantur de Iesu, et pater et mater illius mirabantur: sermo Simeonis fuit: Non enim sufficit[8] ei tenere paruulum, et ea que de semetipso sunt proloqui, sed benedixit patri illius et matri.

Oratio.

OMnipotens sempiterne deus dirige actus nostros in beneplacito tuo, vt in nomine dilecti filij tui mereamur bonis operibus abundare: Per.

[1] *et: add.* 39. 41.
[2] Concede: 39. 41.
[3] *vt supra: add.* 39.
[4] *ad:* 38 etc.
[5] 30: 38. etc. di. 30 *in m.*
[6] erat: 38.
[7] obseruantes: 38. etc.
[8] suffecit: 39. 41. 43. 44. 60. 63.

primam, si vero fuerit duplex transferatur,[1] *quemadmodum hactenus ipsi transferre*[2] *consueuerunt.*

¶ *Aduertendum insuper quod licet in quibusdam communibus assignentur due .ij. lectiones, non tamen sunt ambe legende, sed altera tantum quam quisque maluerit. Item notandum quod in communibus in quibus vna tantum assignatur Antiphona ad vesperas illa dicenda est in vtrisque vesperis quando celebratur aliquod festum duplex et similiter faciendum*[3] *de hymno.*[4] *Si dictum festum habet vtrasque vesperas et*[5] *in regulis generalibus.*

Commune apostolorum et euangelistarum.

¶ *Ad vesperas. Hymnus.*

EXultet celum laudibus Resultet terra gaudijs Apostolorum gloriam Sacra canunt solennia.

Vos secli iusti iudices, Et vera mundi lumina Votis precamur cordium : audite preces supplicum.

Qui celum verbo clauditis, serasque eius soluitis: Nos a peccatis omnibus Soluite iussu quesumus.

Quorum precepto subditur Salus et languor omnium, Sanate egros moribus : Nos reddentes virtutibus.

Vt eum[6] iudex aduenerit christus in fine seculi, Nos sempiterni gaudij faciat esse compotes.

Deo patri sit gloria, Eiusque soli filio Cum spiritu paracleto: Et nunc et in perpetuum. Amen.

Antiphona. In omnem terram exiuit sonus eorum, et in fines orbis terre verba eorum.

¶ *Ad matutinum inuitatorium.*

Regem apostolorum dominum venite adoremus.

Hymnus.

ETerna christi munera Apostolorum gloriam Laudes canentes debitas Letis canamus mentibus.

Ecclesiarum principes, belli triumphales duces, Celestis aule milites, Et vera mundi lumina.

Deuota sanctorum fides, Inuicta spes credentium Perfecta Christi charitas. Mundi triumphat principem.

In his paterna gloria. In his voluntas Spiritus, Exultat in his filius, Celum repletur gaudio.

Te nunc redemptor quesumus, Vt ipsorum consortio Iungas precantes seruulos In sempiterna secula. Amen.

Antiphona. Constitues eos principes super omnem terram, memores erunt nominis tui domine.

[1] transferetur : 39. 41. 60.
[2] *transferri :* 43.
[3] *est : add.* 39.
[4] *hymnis :* 38.
[5] *So also* 38. *vt :* 39. etc.
[6] cum : 38. etc.

Alia .iij. lectio secundum Lucam.

IN illo tempore: Dixit iesus turbis:[1] Si quis venit ad me, et non odit patrem suum et matrem, et vxorem, et filios et fratres et sorores, adhuc autem et animam suam, non potest meus esse discipulus.[2]

Homilia sancti Gregorij pape.

SI[3] consideremus fratres charissimi, que et quanta sunt que nobis promittuntur in celis: vilescunt animo omnia que habentur in terris. Terrena namque substantia superne felicitati comparata: pondus est, non subsidium Temporalis vita eterne vite comparata: mors est potius dicenda quam vita. Ipse enim quotidianus defectus corruptionis quid est aliud quam quedam prolixitas mortis? Que autem lingua dicere vel quis intellectus capere sufficit illa superne ciuitatis quanta sint gaudia, angelorum choris interesse, cum beatissimis spiritibus glorie conditoris assistere, presentem dei vultum cernere incircumscriptum lumen videre, nullo mortis metu affici, incorruptionis perpetue munere letare? Sed ad hec audita inardescit animus, iamque illic cupit assistere: vbi se sperat sine fine gaudere. Sed ad magna premia peruenire non potest nisi per magnos labores. Vnde Paulus egregius predicator dicit: Non coronabitur, nisi qui legitime certauerit. Delectet igitur mentem magnitudo, premiorum, sed non deterreat certamen laborum.

Ad laudes.

Antiphona. Iste sanctus pro lege dei sui certauit vsque ad mortem, et a verbis impiorum non timuit, fundatus enim erat supra firmam petram.

Oratio.

PResta quesumus omnipotens deus, vt intercedente beato .N. martyre tuo a cunctis aduersitatibus liberemur in corpore, et a prauis cogitationibus mundemur in mente: per.

Si fuerit martyr et pontifex. Oratio.

INfirmitatem nostram respice omnipotens deus, et quia pondus proprie actionis grauat beati N. martyris tui, atque pontificis intercessio gloriosa nos protegat: per dominum.

℄ *Ad vesperas. Hymnus.*

DEus tuorum militum Sors et corona premium Laudes canentes martyris Absolue nexu criminis.

[1] turbæ: 44. [2] Et reliqua: *add.* 39. 41. etc. [3] Ipsi si: 43.

nequeunt. Et si coram hominibus tormenta passi sunt, spes illorum immortalitate plena est. In paucis vexati, in multis bene disponentur, quoniam deus tentauit eos, et inuenit illos dignos se. Tanquam aurum in fornace probauit illos, et quasi holocausta hostie accepit illos.

℔ *Alia .iij. lectio. Sermo sancti Augustini episcopi.*

QVotiescunque fratres charissimi sanctorum martyrum solennia celebramus, ita ipsis intercedentibus expectamus a domino consequi temporalia beneficia, vt ipsos martyres imitando accipere mereamur eterna. Ab eis enim sanctorum martyrum in veritate festiua gaudia celebrantur qui ipsorum martyrum exempla sequuntur Solennitates enim martyrum exhortationes martyriorum sunt: vt imitari non pigeat, quod celebrare delectat. Sed nos volumus gaudere cum sanctis, et tribulationes mundi nolumus sustinere cum illis. Qui enim sanctos martyres, vel inquantum potuerit noluerit imitari, ad eorum beatitudinem non poterit peruenire Sic et apostolus Paulus predicat dicens: Si fuerimus socij passionum erimus et consolationum. Et dominus in euangelio: Si mundus vos odit, scitote quia me priorem vobis odio habuit. Recusat esse in corpore: qui odium non vult sustinere cum capite. Sed dicit aliquis: Et quis est qui possit beatorum martyrum vestigia sequi? Huic ego[1] respondeo. Quia non solum martyres, sed et ipsum dominum cum ipsius adiutorio si volumus possumus imitari.

℔ *Ad laudes.*

Antiphona. Istorum est enim regnum celorum, qui contempserunt vitam mundi, et peruenerunt ad premia regni, et lauerunt stolas suas in sanguine agni.

Oratio.

DEus, qui nos annua sanctorum martyrum tuorum *N.* et *N.* solennitate letificas, concede propitius, vt quorum gaudemus meritis accendamur exemplis: per.

Si fuerint martyres pontifices. Oratio.

BEatorum martyrum pariterque pontificum, N. et N. nos quesumus domine festa tueantur, et eorum commendet oratio veneranda, per.

Ad vesperas. Hymnus.

REx gloriose martyrum Corona confitentium, Qui respuentes terrena.[2] Perducis ad celestia.

[1] ergo: 39. 43. 44.

[2] terrea: 39. 41. 49.

Bene ergo et congrue in hac die quam[1] nobis beati patris nostri N huius ad paradisum transitus exultabilem reddidit: presentis psalmi versiculum decantauimus: In memoria eterna erit iustus. Digne enim in memoriam vertitur hominum: qui ad gaudium transijt angelorum. Qui iam gratiam christi clarificatus inuenit: quia mundi gloriam non quesiuit cauens illud quod dicit sermo diuinus: Ne laudaueris hominem in vita sua, tanquam si diceret.[2] Lauda post vitam, magnifica post consummationem.

Alia .iij. lectio ex Ecclesiastico.

ECce sacerdos magnus qui in diebus suis placuit deo et inuentus est iustus, et in tempore iracundie factus est reconciliatio. Non est inuentus similis illi, qui conseruaret legem excelsi. Ideo iureiurando fecit illum dominus crescere in plebem suam. Benedictionem omnium gentium dedit illi: et testamentum suum confirmauit super caput eius. Cognouit eum in benedictionibus suis, conseruauit illi misericordiam suam, et inuenit gratiam coram oculis domini. Magnificauit eum in conspectu regum, et dedit illi coronam glorie. Statuit illi[3] testamentum sempiternum, et dedit illi sacerdotium magnum, et beatificauit illum in gloria. Fungi sacerdotio et habere laudem in nomine ipsius: et offerre illi incensum dignum in odorem suauitatis.

Ad laudes.

Antiphona. Euge serue bone et fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, dicit dominus.

Oratio.

DA quesumus omnipotens deus, vt beati N. confessoris tui atque pontificis veneranda solennitas et deuotionem nobis augeat, et salutem: per.

Ad vesperas hymnus.

ISte confessor domini sacratus, Festa plebs cuius celebrat per orbem: Hodie letus meruit secreta[4] Scandere celi.

Qui pius, prudens, humilis, pudicus: Sobrius, castus fuit et quietus, vita dum presens vegetauit eius Corporis artus.

Ad sacrum cuius tumulum frequenter Membra languentum modo sanitati Quolibet morbo fuerint grauata Restituuntur.

Vnde nunc noster chorus in honore[5] Ipsius hymnum canit hunc libenter, Vt pijs eius meritis iuuemur Omne per euum.

Sit salus illi, decus atque virtus, Qui supra celi residens

[1] quod: 44. [2] diceretur: 44. 49. 60. 61. [3] illis: 41.
[4] superna: 39. 41. [5] honorem: 39. etc.

fructum. Quid enim querat sibi, qui nullius eget? dominus conseruat eum, et viuificat eum, et beatum facit eum in gloria, nihil illi deerit, in loco pascue collocato. Hec dies gloriose migrationis eius, dies letitie cordis eius exultemus et letemur in ea.

℣ *Ad laudes.*

Antiphona. Domine, quinque talenta tradidisti mihi, ecce alia quinque superlucratus sum.

℣ *Si fuerit abbas. Oratio.*

INtercessio nos quesumus domine beati N. abbatis commendet: vt quod nostris meritis non valemus eius patrocinio assequamur per.

℣ *Si fuerit confessor tantum. Oratio.*

DEus, qui nos beati, N. confessoris tui annua solennitate letificas, concede propitius, vt cuius natalitia colimus, etiam actiones imitemur: per.

Ad vesperas. Hymnus.

ISte confessor [1]domini sacratus,[1] *vt supra in confessore pontifice.*

Antiphona. Hic vir despiciens mundum, et terrena triumphans diuitias celo condidit ore et[2] manu.

Commune virginum.

℣ *Ad matutinum.*

Inuitatorium. Regem virginum dominum venite adoremus.

Hymnus [1]ad matutinum.[1]

VIrginis proles opifexque matris, Virgo quem gessit, peperitque virgo, Virginis festum canimus tropheum Accipe votum.

Hec tua virgo duplici beata Sorte dum gestit fragilem domare Cor oris sexum, domuit Cruentum Corpore seclum.

Vnde nec mortem, nec amica mortis Seua penarum genera pauescens, Sanguine fuso meruit secreta[3] Scandere celi.

Huius obtentu deus alme nostris Parce iam culpis vitia remittens. Quo tibi puri resonemus almum Pectoris Hymnum.

Gloria patri, geniteque proli, Et tibi compar vtriusque semper Spiritus alme deus vnus omni Tempore secli. Amen.

Pro vna virgine antiphona. Hec est virgo sapiens: et vna de numero prudentium.

[1—1] *om.* 39. 41. [2] *om.* 39. 41. [3] superna: 39. 41.

¶ *Si fuerit virgo*[2] *martyr.*[1] *Oratio.*

INdulgentiam nobis quesumus domine beata .N. virgo et martyr imploret, que tibi grata semper extitit et merito castitatis, et tue professione virtutis : Per.

¶ *Si fuerit virgo tantum. Oratio.*

EXaudi nos deus salutaris noster, vt sicut de beate N. festiuitate gaudemus : ita pie deuotionis erudiamur affectu : per.

¶ *Pro pluribus virginibus.*[3] *Oratio.*

DA nobis quesumus domine deus noster : sanctarum virginum et martyrum tuarum .N. et .N. palmas incessabili veneratione venerari : vt quas digna mente non possumus celebrare, humilibus saltem frequentemus obsequijs : Per.

¶ *Notandum quod si fuerint virgines tantum et non martyres omittitur in predicta oratione*, et martyrum.

¶ [4]*Ad vesperas*[4] *hymnus.*

IEsu corona virginum : Quem mater illa concipit Que sola virgo parturit, Hec vota clemens accipe.

Qui pascis inter lilia Septus coronis[5] virginum Sponsas decorans gloria, Sponsisque reddens premia.

Quocunque pergis virgines Sequuntur atque laudibus : Post te canentes cursitant, Hymnosque dulces personant.

Te deprecamur largius, Nostris adauge mentibus, Nescire prorsus omnia corruptionis vulnera.

Laus, honor, virtus gloria deo patri et filio, Sancto simul paracleto. In seculorum secula. Amen.

¶ *Pro vna virgine.*

Antiphona. Veni sponsa Christi, accipe coronam, quam tibi dominus preparauit in eternum.

¶ *Pro pluribus virginibus.*[6]

Antiphona. Gloriose virgines venite, accipite coronas quas dominus preparauit vobis in eternum.

¶ *Commune*[7] *sancte nec virginis nec martyris. Item martyris tantum.*

Ad matutinum. Inuitatorium.

Laudemus deum nostrum in confessione beate N.

[1]—[1] *om.* 43. 63. [2] *et : add.* 39. 41.
[3] *om.* 43. etc. [4]—[4] *om.* 39. 41.
[5] coreis : 63. choreis : 64. [6] *om.* 39. etc. [7] *vnius : ada.* 39. 41.

¶ OFFICIUM[1]

BEATE VIRGINIS[2] MARIE.

¶ *Notandum quod in omnibus sabbatis totius anni fit officium de beata virgine*[3] *modo infrascripto, preterquam in sabbatis quadragesime, et in sabbatis occurrentibus quando fit officium de aliqua octaua, et in sabbatis in quibus inciderit aliquod festum duplex. Excipitur etiam sabbatum in quo inciderit vigilia natiuitatis domini aut vigilia Epiphanie.*

¶ *Notandum preterea quod festa simplicia in sabbatis occurrentia, etiam si habuerint propriam lectionem omittuntur, et fit tantum commemoratio de eis in fine prime, vt supra in dominica prima aduentus explicatum est. Et similiter omittuntur tertie lectiones occurrentes in calendario ex epistolis.*

¶ *Sciendum est autem quod in singulis horis omnia dicuntur vt in alijs diebus preter infrascripta.*

¶ *In aduentu, Ad matutinum.*

Inuitatorium. Aue Maria, gratia plena, dominus tecum.

Hymnus.

QVem terra, ponthus ethera Colunt, adorant predicant Trinam regentem machinam Claustrum marie baiulat.

Cui luna,[4] sol, et omnia Deseruiunt per tempora : Perfusa celi gratia gestant puelle viscera.

Beata mater munere, Cuius supernus artifex, Mundum pugillo continens, Ventris sub arca clausus est.

Beata celi nuncio, Fecunda sancto spiritu, Desideratus gentibus Cuius per aluum fusus est.

Maria mater gratie, Mater misericordie Tu nos ab hoste protege : Et hora mortis suscipe.

Gloria tibi domine, Qui natus es de virgine, cum patre et sancto spiritu, In sempiterna secula. Amen.

Antiphona. Angelus domini nuntiauit Marie : et concepit de spiritu sancto. Halleluia.

¶ *Ad tertiam lectionem*[5] *benedictio.*

Per virginem matrem concedat nobis dominus salutem et pacem. ℟[6] Amen.

[1] *Sabbatinum: add.* 39. 41. [2] *om.* 39. 41. [3] *Maria:* 39. 41.
[4] *om.* 41. [5] *lectio.* 60. [6] *om.* 60.

Tu regis alti ianua, Et porta lucis fulgida: Vitam datam per virginem Gentes redempte plaudite.

Maria mater gratie, [1]Mater misericordie, Tu nos ab hoste protege: Et hora mortis suscipe.

Gloria tibi domine, Qui natus es de virgine, cum patre, et sancto spiritu in sempiterna secula. Amen.[1]

Antiphona. Benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus ventris tui.

℣ *Ad .iij. lectionem benedictio.* Per virginem matrem. *vt supra.*

℣ *Tertia lectio, legenda est vna ex infrascriptis secundum varietatem temporum.*

℣ *Post octauam*[2] *epiphanie vsque ad quadragesimam dicitur vna ex duabus proxime infrascriptis, quam quisque maluerit.*

℣ *Ex Ecclesiastico.*[3]

IN omnibus requiem quesiui et in hereditate domini morabor ... ... quasi myrrha electa dedi suauitatem odoris.

Alia .iij. lectio ex Ecclesiastico.[4]

EGo quasi vitis fructificaui suauitatem odoris ... ... Qui elucidant me, vitam eternam habebunt.

Post octauam pasche vsque ad finem mensis Maij. .iij. lectio ex sermone sancti Augustini.

O Beata Maria quis tibi digne valeat iura gratiarum, ac laudum preconia rependere, que singulari tuo assensu mundo inccurristi[5] perdito? Quas tibi laudes fragilitas humani generis persoluat que solo tuo commertio recuperandi aditum inuenit? Accipe itaque quascunque exiles, quascunque meritis tuis impares gratiarum actiones, et cum susceperis vota, culpas nostras orando excusa. Admitte nostras preces intra sacrarium[6] exauditionis, et reporta nobis antidotum reconciliationis. Sit per te excusabile, quod per te ingerimus, fiat impetrabile, quod fida mente poscimus. Accipe quod offerimus, redona quod rogamus, excusa quod timemus, quia tu es spes vnica peccatorum: per te speramus veniam delictorum, et in te beatissima nostrorum est expectatio premiorum. Sancta Maria succurre miseris, iuua pusillanimes, refoue flebiles, ora pro populo, interueni pro clero, intercede pro deuoto femineo sexu. Sentiant omnes tuum iuuamen quicunque celebrant tuam commemorationem.

[1]—[1] *vt supra in aduentu:* 39. 41. [2] *octauas:* 60.
[3] *Cap.* 24: *add.* 60. 61. 63. 64. 66. [xxiv. 11–20.]
[4] [xxiv. 23–31.] Cap. 24: *add.* 61. 63. 64. 66. *Ibidem: add.* 60.
[5] incurristi: 38. succurristi: 39. etc. [6] tue: *add.* 41.

nobis preconio extollitur, que singulare commertium mundo prebuit. Denique tantum se ad celi fastigia subleuauit, vt verbum in principio apud deum de superna celi arce susciperet. O felix Maria, et omni laude dignissima. O virgo dei genitrix gloriosa O sublimis puerpera, cuius visceribus author celi terreque committitur.

In mense Septembri .iij. lectio sermo sancti Bernardi.

SIgnum magnum apparuit in celo, mulier amicta sole et luna sub pedibus eius: et in capite eius corona stellarum duodecim. Vehementer quidem nobis dilectissimi vir vnus et mulier vna nocuere: sed gratias[1] deo[2] per vnum nihilominus virum: et[3] mulierem vnam omnia restaurantur: nec sine magno fenore gratiarum. Neque enim sicut delictum, ita et donum: sed excedit damni estimationem beneficij magnitudo Sic nimirum prudentissimus et clementissimus artifex: quod quassatum fuerat non confregit sed vtilius omnino refecit: vt videlicet nobis nouum formaret Adam ex veteri: et Euam transfunderet in Mariam. Et quidem sufficere poterat Christus, siquidem et nunc omnis sufficientia nostra ex eo est: sed nobis bonum non erat esse hominem solum. Congruum magis, vt adesset nostre reparationi sexus vterque quorum corruptioni neuter defuisset. Fidelis plane et potens mediator dei et hominum: homo Christus Iesus: sed diuinam in eo reuerentur homines maiestatem. Opus est enim mediatore ad mediatorem istum nec alter nobis vtilior quam Maria. Crudelis nimirum Eua per quam serpens antiquus pestiferum etiam ipsi viro virus infudit: sed fidelis Maria que salutis antidotum et viris et mulieribus propinauit. Illa enim ministra seductionis: hec propiciationis. Illa suggessit preuaricationem: hec iniecit redemptionem.

℔ *In mense Octobri. Tertia lectio ex eodem sermone.*

AMplexamur[4] Marie vestigia fratres mei: et deuotissima supplicatione beatis illius pedibus prouoluamur. Teneamus eam: nec dimittamus donec benedixerit nobis. Potens est enim. Nempe vellus est medium inter rorem et aream: mulier inter solem et lunam Maria inter Christum et ecclesiam constituta. Sed forte miraris non tam vellus opertum rore, quam amictam sole mulierem. Magna siquidem familiaritas: sed mira omnino vicinitas solis et mulieris. Quomodo enim in tam vehementi feruore tam fragilis natura subsistit? Merito quidem admiraris moyses sancte et curiosius desideras intueri. Veruntamen solue calciamenta de pedibus tuis: et inuolucra

[1] gratia: 44. 49.
[2] Dei: 49.
[3] per: *add.* 43. 61.
[4] Amplectamur: 38. etc.

domino nostro[1] Iesu Christo ora pro populo, interueni pro clero, intercede pro devoto femineo sexu.[4]

Oratio.

BEate, et gloriose, semperque virginis Marie quesumus domine intercessio gloriosa nos protegat: et ad vitam perducat eternam. Per dominum nostrum.

℔ *Ad vesperas.*

Hymnus. Aue maris stella etc. *vt supra.*

Antiphona. Beata mater, et innupta[2] virgo gloriosa regina mundi intercede pro nobis ad dominum.[3]

Canticum Sanctorum Ambrosij et Augustini transmutatum in laudem gloriose Virginis Marie dicendum in Officio Sabbatino post Lectiones.

TE matrem Dei laudamus, te Mariam virginem confitemur.
Te eterni patris sponsam, omnis terra veneratur.

Tibi omnes angeli, et archangeli, tibi omnes principatus, humiliati seruiunt.

Tibi omnes potestates, et superne virtutes, tibi omnes cælorum dominationes obediunt.

[1] *om.* 41. [2] intacta: 63.

[3] *Some editions, amongst which are* 43. 66. *here insert the Bonaventuran* Te Deum *with a rubric at its head as below.*

¶ SEPTEM PSALMI

penitentiales.

¶ *Notandum, quod infrascripti septem psalmi cum letania et orationibus dicuntur in feria quarta cinerum, et in quibusdam sextis ferijs quadragesime vt in eis adnotatur.*

Antiphona. Ne reminiscaris domine delicta nostra: vel parentum nostrorum: neque vindictam sumas de peccatis nostris.

ps.[1] Domine ne in furore[2] fo. 29.
ps.[3] Beati quorum remissa fo. 22.
ps.[4] Domine ne in furore[5] fo. 25.
ps.[6] Miserere mei deus[2] fo. 45.
ps.[7] Domine exaudi orationem[2] fo. 56.
ps.[8] De profundis clamaui fo. 57.
ps.[9] Domine exaudi orationem[5] fo. 17.

KYrie eleison. Christe eleison. Christe audi nos. Christe exaudi nos.

Pater de celis deus, miserere nobis.
Fili redemptor mundi deus, miserere nobis.
Spiritus sancte Deus, miserere nobis.
Sancta trinitas vnus deus miserere nobis.
Sancta Maria, ora.
Sancta dei genitrix, ora.
Sancta virgo virginum, ora.
Sancte Michael, ora.
Sancte Gabriel, ora.
Sancte Raphael, ora.
Omnes sancti angeli, et archangeli, orate pro nobis.
Omnes sancti beatorum spirituum ordines, orate pro nobis.
Sancte Ioannes Baptista. ora.
Omnes sancti patriarche et prophete, orate pro nobis.
Sancte Petre ora.
Sancte Paule ora.
Sancte Andrea ora.
Sancte Iacobe ora.

[1] [vi.] 60. 63. *print psalms in full.* [2] *j. add.* 39. 41. [3] [xxxi.
[4] [xxxvii.] [5] *ij: add.* 39. 41. [6] [l.]
[7] [ci.] [8] [cxxix.] [cxlii.]

Sancte Ioannes ora.
Sancte Iacobe ora.
Sancte Philippe ora.
Sancte Thoma ora.
Sancte Bartholomee[1] ora.
Sancte Matthee ora.
Sancte Simon ora.
Sancte Thaddee ora.
Sancte Mathia ora.
Sancte Barnaba ora.
Sancte Luca ora.
Sancte Marce ora.
Omnes sancti apostoli, et euangeliste, orate pro nobis.
Omnes sancti discipuli domini, orate pro nobis.
Omnes sancti innocentes orate pro nobis.
Sancte Stephane ora.
Sancte Laurenti[2] ora.
Sancte Vincenti ora.
Sancte Fabiane ora.
Sancte Sebastiane ora.
Sancti Ioannes, et Paule orate pro nobis.
Sancti Cosma, et Damiane orate pro nobis.
Sancti Geruasi et Prothasi orate pro nobis.
Omnes sancti martyres, orate pro nobis.
Sancte Siluester ora.
Sancte Gregori ora.
Sancte Augustine ora.
Sancte Ambrosi ora.
Sancte Hieronyme ora.
Sancte Martine ora.
Sancte Nicolae ora.
Omnes sancti pontifices et confessores, orate pro nobis.
Omnes sancti doctores orate.
Sancte Antoni ora.
Sancte Benedicte ora.
Sancte Francisce ora.
Sancte Dominice ora
Sancte Bernarde ora.
Omnes sancti Monachi, et eremite, orate pro nobis.
Omnes sancti sacerdotes, et leuite, orate pro nobis.
Sancta maria magdalena ora.
Sancta Agnes ora.
Sancta Lucia ora.
Sancta Cecilia ora.

[1] Bartholmaee: 38. [2] Laurentii: 38.

Sancta Agatha ora.
Sancta Catherina[1] ora.
Omnes sancte virgines, et vidue, orate pro nobis.
Omnes sancti et sancte dei intercedite pro nobis.
Propitius esto parce nobis domine.
Propitius esto, exaudi nos domine.
Ab omni malo, libera nos domine.
Ab omni peccato libera nos domine.
Ab ira tua, libera nos domine.
A subitanea et improuisa morte, libera nos domine.
Ab insidijs diaboli, libera nos domine.
Ab ira, et odio, et omni mala voluntate, libera nos domine.
A spiritu fornicationis, libera nos domine.
A fulgure, et tempestate, libera nos domine.
A morte perpetua libera nos domine.
Per mysterium sancte incarnationis tue, libera nos domine.
Per aduentum tuum, libera nos domine.
Per natiuitatem tuam, libera nos domine.
Per baptismum et sanctum ieiunium tuum, libera nos domine.
Per crucem et passionem tuam, libera nos domine.
Per mortem, et sepulturam tuam libera nos domine.
Per sanctam resurrectionem tuam, libera nos domine.
Per admirabilem ascensionem tuam, libera nos domine.
Per aduentum spiritus sancti paracleti, libera nos domine.
In die iudicij, libera nos domine.
Peccatores, te rogamus audi nos.
Vt nobis parcas, te rogamus audi nos.
Vt nobis indulgeas, te rogamus audi nos.
Vt ad veram penitentiam nos perducere digneris, te rogamus audi nos.
Vt ecclesiam tuam sanctam regere, et conseruare digneris, te rogamus audi nos.
Vt domnum[2] apostolicum, et omnes ecclesiasticos ordines in sancta religione conseruare digneris, te rogamus audi nos.
Vt inimicos sancte ecclesie humiliare digneris, te rogamus audi nos.
Vt regibus et principibus Christianis pacem, et veram concordiam dignare[3] digneris, te rogamus audi nos.
Vt cuncto populo Christiano pacem et vnitatem largiri digneris, te rogamus audi nos.
Vt nosmetipsos in tuo sancto seruitio confortare et conseruare digneris. te rogamus audi nos.

[1] *Thus also* 38. Catharina : 39. etc.
[2] dominum : 39. 43. donum : 44. 49. 60. 61. 64. 66.
[3] donare : 39. etc.

Vt mentes nostras ad celestia desideria erigas, te rogamus audi nos.

Vt omnibus benefactoribus nostris sempiterna bona retribuas, te rogamus audi nos.

Vt animas nostras, fratrum propinquorum, et benefactorum nostrorum ab eterna damnatione eripias, te rogamus audi [nos].

Vt fructus terre dare, et conseruare digneris, te rogamus audi [nos].

Vt omnibus fidelibus defunctis requiem eternam donare digneris, te rogamus audi nos.

Vt nos exaudire digneris te rogamus audi nos.

Fili dei, te rogamus audi nos.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, parce nobis domine.

Agnus dei, qui tollis peccata mundi, exaudi nos domine.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi : miserere nobis.

Christe audi nos. Christe exaudi nos.

Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleyson.

Pater noster. Et ne nos inducas in tentationem.

℟. Sed libera nos a malo.

℣ *Psalmus.*

DEus in adiutorium meum intende : domine ad adiuuandum me festina.

Confundantur, et reuereantur qui querunt animam meam.

Auertantur retrorsum et erubescant, qui volunt mihi mala.

Auertantur statim erubescentes, qui dicunt mihi : Euge, euge.

Exultent, et letentur in te omnes, qui querunt te : et dicant semper magnificetur dominus, qui diligunt salutare tuum.

Ego vero egenus, et pauper sum deus adiuua me.

Adiutor meus, et liberator meus es tu : domine ne moreris.

Gloria patri. Sicut erat in *etc.*

Versiculus. Saluos fac seruos tuos.

℟. Deus meus sperantes in te.

Versiculus. Esto nobis domine turris fortitudinis.

Responsorium. A facie inimici.

℣. Nihil proficiat inimicus in nobis.

℟. Et filius iniquitatis non apponat nocere nobis.

℣. Domine non secundum peccata nostra facias nobis.

℟. Neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis.

℣. Oremus pro pontifice nostro.

℟. Dominus conseruet eum, et viuificet eum : et beatum faciat eum in terra : et non tradat eum in animam inimicorum eius.

℣. Oremus pro benefactoribus nostris.

℟. Retribuere dignare domine omnibus nobis bona facientibus propter nomen tuum vitam eternam. Amen.

℣. Oremus pro fidelibus defunctis.

℟. Requiem eternam dona eis domine : et lux perpetua luceat eis. Requiescant in pace. ℟. Amen.

℣. Pro fratribus nostris absentibus.

℟. Saluos fac seruos tuos deus meus sperantes in te.

℣. Mitte eis domine auxilium de sancto.

℟. Et de Sion tuere eos.

℣. Domine exaudi orationem meam.

℟. Et clamor meus ad te veniat.

Oremus. *Oratio.*

DEus cui proprium est misereri semper, et parcere, suscipe deprecationem nostram : et[1] nos et omnes famulos tuos, quos delictorum catena constringit : miseratio tue pietatis absoluat.

Oratio.

EXaudi quesumus domine supplicum preces : et confitentium tibi parce peccatis : vt pariter [2]nobis indulgentiam[2] tribuas benignus, et pacem.

Alia[3] *oratio.*

INeffabilem nobis domine misericordiam tuam clementer ostende, vt simul nos et a peccatis omnibus exuas : et a penis quas pro his meremur : eripias.

Oratio.

DEus, qui culpa offenderis, penitentia placaris : preces populi tui supplicantis propitius respice : et flagella tue iracundie, que pro peccatis nostris meremur, auerte.

Oratio.

OMnipotens sempiterne deus miserere famuli tui pape nostri : et dirige eum secundum tuam clementiam in viam salutis eterne : vt te donante tibi placita cupiat, et tota virtute proficiat.[4]

Oratio.

DEus a quo sancta desideria, recto[5] consilia, et iusta sunt opera : da seruis tuis illam, quam mundus dare non potest pacem : vt et corda nostra mandatis tuis dedita : et hostium sublata formidine, tempora sint tua protectione tranquilla.

[1] vt : 39. 41. 49. 60. 63.
[2—2] nobis et indulgentiam : 38. indulgentiam nobis : 39. [3] *om.* 39. 41.
[4] perficiat : 39. 41. 44. 49. 60. 61. 63. 64. [5] recta : 38. etc.

Oratio.

VRe igne sancti spiritus renes nostros, et cor nostrum domine : vt tibi casto corpore seruiamus : et mundo corde placeamus.

Oratio.

FIdelium deus omnium conditor, et redemptor, animabus famulorum, famularumque tuarum remissionem cunctorum tribue peccatorum : vt indulgentiam quam semper optauerunt : pijs supplicationibus consequantur.

Oratio.

ACtiones nostras quesumus domine aspirando preueni : et adiuuando prosequere : vt cuncta nostra oratio, et operatio a te semper incipiat : et per te cepta finiatur.

Oratio.

OMnipotens sempiterne deus qui viuorum dominaris simul et mortuorum, omniumque misereris : quos tuos fide et opere futuros esse prenoscis : te supplices exoramus, vt pro quibus effundere preces decreuimus quosque vel presens seculum adhuc in carne retinet, vel futurum iam exutos corpore suscepit : intercedentibus omnibus sanctis tuis pietatis tue clementia omnium delictorum suorum veniam consequantur. Per dominum nostrum Iesum Christum filium tuum : qui tecum viuit, et regnat in vnitate spiritus sancti deus : per omnia secula seculorum. *Responsorium.* Amen.

Versus. Benedicamus domino.

Responsorium. Deo gratias.

Versus. Fidelium anime per misericordiam Dei requiescant in pace. *Responsorium.* Amen.

¶ OFFICIUM

defunctorum.

¶ *Sciendum quod officium defunctorum dicitur tantum in crastino omnium sanctorum, et in quibusdam sextis ferijs quadragesime, vt*[1] *suis locis adnotatur. Aduertendum tamen quod in crastino omnium sanctorum dicuntur vespere cum matutino et laudibus, vt ibi videbis,*[2] *in sextis autem ferijs predictis non dicuntur vespere, sed tantum matutinum cum suis laudibus.*

¶ *Notandum preterea quod antiphone dicuntur integre in principio et in fine, quemadmodum in festis duplicibus.*

¶ *Vespere omnibus alijs pretermissis absolute incipiuntur ab antiphona infrascripta.*

Antiphona. Collocet eos dominus cum principibus populi sui.

Deinde dicuntur tres infrascripti[3] *psalmi.*[4]

Dilexi quoniam[5] *fo.* 16.

Ad dominum cum tribularer[6] *fo.* 33.

De profundis clamaui[7] *fo.* 57.

Quibus adiungitur canticum. Magnificat *fol.* 9.

¶ *Sciendum est autem quod in officio defunctorum in fine cuiuslibet psalmi dicitur versus.* Requiem eternam dona eis domine. ℟.[8] Et lux perpetua luceat eis.

Finito cantico Magnificat *repetitur antiphona suprascripta.*

Deinde dicitur Pater noster. *Versus.* Et ne nos.

Sed libera nos a malo.

℣. A porta inferi. ℟. Erue domine animas eorum.

Versus. Domine exaudi [orationem meam].

℟. Et clamor meus ad te veniat.

Postea dicuntur tres infrascripte orationes sub vna terminatione.

Oratio.

DEus, qui inter apostolicos sacerdotes famulos tuos pontificali seu sacerdotali fecisti dignitate vigere, presta quesumus, vt eorum quoque perpetuo aggregentur consortio.

[1] *in : add.* 38. [2] *videbitis :* 38. [3] *om.* 39. 41.
[4] *videlicet : add.* 39. 41. [5] [Ps. 114.] [6] [Ps. 119.]
[7] [Ps. 129.] [8] *om.* 39. 41.

Oratio.

DEus venie largitor, et humane salutis amator, quesumus[1] clementiam tuam, vt nostre congregationis fratres, propinquos, amicos: et benefactores, qui ex hoc seculo transierunt, beata Maria semper virgine intercedente cum omnibus sanctis tuis, ad perpetue beatitudinis consortium peruenire concedas.

Oratio.

FIdelium Deus omnium conditor, et redemptor animabus famulorum famularumque tuarum remissionem cunctorum tribue peccatorum, vt indulgentiam quam semper optauerunt, pijs supplicationibus consequantur: qui viuis etc.

Versus. Requiem eternam dona [eis domine].

℟. Et lux perpetua [luceat eis].

Versus. Requiescant in pace.

Responsorium. Amen.

℔ *Matutinum absolute incipitur*[2] *ab*[3] *inuitatorio infrascripto.*

Inuitatorium. Regem cui omnia viuunt, venite adoremus.

Deinde dicitur Psalmus Venite exultemus. *etc. quo finito cum* Requiem eternam etc. *Repetitur Inuitatorium.*

Deinde statim dicitur antiphona. Audiui vocem de celo dicentem mihi. Beati mortui, qui in domino moriuntur. *Postea dicuntur tres psalmi infrascripti.*[4]

Verba mea[5] fo. 21.

Ps. 6. Domine ne in furore[6] fo. 29.

Quemadmodum desiderat[7] fo. 31.

Finitis Psalmis repetitur Antiphona et statim dicitur Pater noster qui. *Deinde tres infrascripte lectiones incipiuntur* [8]*et finiuntur*[8] *absolute sine benedictionibus et sine.* Tu autem.

Lectio prima ex capite[9] 19 *Iob.*[10]

PElli mee consumptis carnibus adhesit os meum ... reposita est hec spes mea in sinu meo.

[11]*Deinde dicitur*[11] *Responsorium.* Qui Lazarum resuscitasti a monumento fetidum. Tu eis domine dona requiem, et locum indulgentie.

℣. Qui venturus es iudicare viuos et mortuos, et seculum per ignem. Tu eis domine.

[1] immensam: *add.* 38. [2] *incipit:* 43. 44. 49. 61. 64.
[3] *sub:* 41. [4] *vcz:* 39. 41. [5] [ps. 5.] 61. 64. *print psalms in full.* [6] [ps. 6.]
[7] [ps. 41.] [8]—[8] *om.* 43. [9] *capitulo:* 43. 44. 49. 60.
[10] [Iob. xix. 20–27.] [11]—[11] *om.* 39. 41.

℣ *Lectio secunda ex capite*[1] *quinto Ioannis.*[2]

AMen amen dico vobis ... qui vero mala egerunt in resurrectionem iudicij.

℟. Requiem eternam dona eis domine. Et lux perpetua luceat eis.

℣. Anime eorum in bonis demorentur, et semen eorum hereditabit[3] terram. Et lux perpetua.[4]

℣ *Lectio tertia ex capite* .15. *epistole .i. pauli*[5] *ad Corinthios.*[5]

ECce mysterium vobis dico ... victoriam per dominum nostrum Iesum Christum.

℟. Libera me domine de morte eterna in die illa tremenda, quando celi mouendi sunt, et terra. Dum veneris iudicare seculum per ignem.

℣. Dies illa dies ire, calamitatis et miserie, dies magna et amara valde. Dum veneris iudicare.[6]

℣ [7]*Finitis lectionibus in*[8] *suis Responsorijs statim dicitur absolute*[7] *ad laudes.*

Antiphona. Ne tradas bestijs animas confitentes tibi, et animas pauperum tuorum ne obliuiscaris in finem.

Postea dicuntur[9] *Psalmi.*[10]

[11]Ps. 50.[11] Miserere mei deus	fo. 45.
Te decet hymnus deus[12]	fo. 31.
Ego dixi[13]	fo. 21.
Canticum Benedictus	fo. 4.

Deinde repetitur antiphona, et[14] *post eam*[14] *dicitur* Pater noster, *cum precibus et orationibus, vt supra in vesperis.*

℣ FINIS.

[1] *capitulo:* 43. 44. 49. 60.
[2] [24–29.]
[3] hereditet: 39. etc.
[4] *om.* 39. 41.
[5] [51–57.]
[6] seculum per ignem: *add.* 38.
[7]—[7] *om.* 61. 64. *absolute: om.* 38.
[8] *cum:* 39. 41. 43. 49. 60. 63.
[9] *tres: add.* 39. 41.
[10] *viz: add.* 39. 41.
[11]—[11] *om.* 39. 41.
[12] [ps. 64.]
[13] [Canticum Ezechiae, Isai. xxxviii. 10–20.]
[14]—[14] *postea:* 39. 41.

LONDON :
HARRISON AND SONS, PRINTERS IN ORDINARY TO HIS MAJESTY,
ST. MARTIN'S LANE.

HENRY BRADSHAW SOCIETY,

FOR EDITING RARE LITURGICAL TEXTS.

PRESIDENT.

THE BISHOP OF SALISBURY.

VICE-PRESIDENTS.

The Bishop of Edinburgh.
The Bishop of Bristol.
The Dean of St. Patrick's.
Rev. H. B. Swete, D.D.
Monsieur Léopold Delisle.
Whitley Stokes, Esq., C.S.I., C.I.E., D.C.L., F.S.A.
Sir Edward M. Thompson, K.C.B., LL.D., D.C.L., V.P.S.A.
G. F. Warner, Esq., M.A., Litt.D., F.S.A.

MEMBERS OF COUNCIL.

Dr. J. Wickham Legg, *Chairman.*
Rev. E. S. Dewick, M.A., F.S.A., *Hon. Treasurer.*
Rev. H. A. Wilson, M.A., *Hon. Secretary.*
Cuthbert Atchley, Esq.
W. J. Birkbeck, Esq., M.A., F.S.A.
Rev. W. C. Bishop, M.A.
Rev. F. E. Brightman, M.A.
Rev. J. N. Dalton, M.A., F.S.A.
Rev. Walter Howard Frere, M.A.
W. H. St. John Hope, Esq., M.A.
F. Jenkinson, Esq., M.A.
F. Madan, Esq., M.A., F.S.A.
Alfred W. Pollard, Esq., M.A.
Rev. F. E. Warren, B.D., F.S.A.
Rev. Christopher Wordsworth, M.A.

HONORARY AUDITORS.

Leland L. Duncan, Esq., M.V.O., F.S.A.
Lawrence Weaver, Esq., F.S.A.

List of Works already issued.

1891.* I. MISSALE AD USUM ECCLESIÆ WESTMONASTERIENSIS. fasc. i. Edited by Dr. J. WICKHAM LEGG, F.S.A. 8vo. [Dec. 1891.]

III. THE MARTILOGE, 1526. Edited by the Rev. F. PROCTER, M.A., and the Rev. E. S. DEWICK, M.A., F.S.A. 8vo. [May, 1893.]

1892.* II. THE MANNER OF THE CORONATION OF KING CHARLES THE FIRST, 1626. Edited by the Rev. CHR. WORDSWORTH, M.A. 8vo. [Dec. 1892.]

IV. THE BANGOR ANTIPHONARIUM. Edited by the Rev. F. E. WARREN, B.D., F.S.A. Part I. containing complete facsimile in collotype, with historical and palæographical introduction. 4to. [Aug. 1893.]

1893. V. MISSALE AD USUM ECCLESIÆ WESTMONASTERIENSIS, fasc. ii. Edited by Dr. J. WICKHAM LEGG, F.S.A. 8vo. [Aug. 1893.]

VI. OFFICIUM ECCLESIASTICUM ABBATUM SECUNDUM USUM EVESHAMENSIS MONASTERII. Edited by the Rev. H. A. WILSON, M.A. 8vo. [Aug. 1893.]

1894. VII. TRACTS OF CLEMENT MAYDESTONE, viz. DEFENSORIUM DIRECTORII and CREDE MICHI. Edited by the Rev. CHR. WORDSWORTH, M.A. 8vo. [Oct. 1894.]

VIII. THE WINCHESTER TROPER. Edited by the Rev. W. HOWARD FRERE, M.A. 8vo. [Nov. 1894.]

1895.* IX. THE MARTYROLOGY OF GORMAN. Edited by WHITLEY STOKES, D.C.L., Foreign Associate of the Institute of France. 8vo. [July, 1895.]

X. THE BANGOR ANTIPHONARIUM, Part II. containing an amended text with liturgical introduction, and an appendix containing an edition of Harleian MS. 7653. Edited by the Rev. F. E. WARREN, B.D., F.S.A. 4to. [Nov. 1895.]

* The books issued for 1891, 1892, and 1895 are out of print.

1896. XI. THE MISSAL OF ROBERT OF JUMIÈGES, BISHOP OF LONDON, A.D. 1044–1051, AND ARCHBISHOP OF CANTERBURY IN A.D. 1051. Edited from a MS. in the Public Library at Rouen, by the Rev. H. A. WILSON, M.A. 8vo. [July, 1896.]

XII. MISSALE AD USUM ECCLESIÆ WESTMONASTERIENSIS, fasc. iii. Containing an appendix giving certain Offices from Westminster MSS. in the Bodleian Library and the British Museum, together with full indices, notes, and a liturgical introduction. Edited by Dr. J. WICKHAM LEGG, F.S.A. 8vo. [Nov. 1897.]

1897. XIII. THE IRISH LIBER HYMNORUM. Edited from MSS. in the Libraries of Trinity College, and the Franciscan Convent at Dublin by the Rev. JOHN H. BERNARD, D.D., and ROBERT ATKINSON, LL.D. Vol. I., Text and Glossary.
XIV. Vol. II., Notes and Translations of the Irish Prefaces and Hymns. 8vo. [July, 1898.]

1898. XV. THE ROSSLYN MISSAL. An Irish manuscript in the Advocates' Library, Edinburgh. Edited by the Rev. H. J. LAWLOR, D.D. 8vo. [April, 1899.]

XVI. THE CORONATION BOOK OF CHARLES V. OF FRANCE. (British Museum, Cottonian MS. Tiberius B. viii.) With reproductions in collotype of the 38 miniatures which illustrate the ceremonies, and facsimiles of seven of them in gold and colours. Edited by the Rev. E. S. DEWICK, M.A., F.S.A. 4to. [Dec. 1899.]

1899. XVII. MISSALE ROMANUM, Milan, 1474. (The first printed edition of the Roman Missal.) Edited by the Rev. ROBERT LIPPE, LL.D. Vol. I. Text. 8vo. [Oct. 1899.]

XVIII. THE PROCESSIONAL OF THE NUNS OF ST. MARY AT CHESTER. With English rubrics. Edited by Dr. J. WICKHAM LEGG, F.S.A. 8vo. [Oct. 1899.]

1900. XIX. THREE CORONATION ORDERS: (1.) The Coronation Order of William III. and Mary II. (2.) An Anglo-French version of the English Coronation Order. (3.) Consecration of the Anglo-Saxon King. Edited by Dr. J. WICKHAM LEGG, F.S.A. 8vo. [Feb. 1901.]

XX. CLEMENT MAYDESTONE'S DIRECTORIUM SACERDOTUM. Edited by (the late) Rev. Canon COOKE, M.A., and the Rev. CHRISTOPHER WORDSWORTH, M.A. Vol. I. 8vo. [Feb. 1901.]

1901. XXI. FACSIMILES OF HORÆ B.M.V., reproduced in collotype from English MSS. of the 11th Century. Edited by the Rev. E. S. DEWICK, M.A., F.S.A. 4to. [Jan. 1902.]

XXII. CLEMENT MAYDESTONE'S DIRECTORIUM SACERDOTUM. Edited by (the late) Rev. Canon COOKE, M.A., and the Rev. CHRISTOPHER WORDSWORTH, M.A. Vol. II. 8vo. [March, 1902.]

1902. XXIII. CUSTOMARY OF THE BENEDICTINE MONASTERIES OF ST. AUGUSTINE, CANTERBURY, AND ST. PETER, WESTMINSTER. Edited by Sir EDWARD MAUNDE THOMPSON, K.C.B., LL.D., D.C.L., V.P.S.A. Vol. I. Containing text of Cottonian MS. Faustina C. xii. 8vo. [October, 1902.]

XXIV. THE BENEDICTIONAL OF ARCHBISHOP ROBERT. Edited by the Rev. H. A. WILSON, M.A. 8vo. [Jan. 1903.]

1903. XXV. THE CLERK'S BOOK OF 1549. From the unique copy in the British Museum. (C. 36. d. 1.) Edited by Dr. J. WICKHAM LEGG, F.S.A. 8vo. [Feb. 1904.]

XXVI. THE HEREFORD BREVIARY. Edited by the Rev. W. HOWARD FRERE, M.A., and LANGTON E. G. BROWN, sub-Librarian of the Hereford Chapter Library. Vol. I. Psalterium, Commune Sanctorum, Temporale. 8vo. [Feb. 1904.]

1904. XXVII. TRACTS ON THE MASS. Edited by Dr. J. WICKHAM LEGG, F.S.A. Containing:—

Ordinarium Missae Sarum. From an early 14th Century Missal formerly in the possession of the late Mr. WILLIAM MORRIS, F.S.A. (With two collotype plates.)

Langforde's *Meditatyons for Goostly Exercyse in the tyme of the Masse.* (Bodleian MS., Wood 17.)

Alphabetum seu Instructio Sacerdotum. (Bodleian, Douce 14.) Collated with four other editions.

Dominican Directions for High Mass. From a 13th Century MS. (Brit. Mus. Add. 23,935.) With an Appendix on Low Mass from a Dominican Missal printed at Lubeck in 1502.

Ordo Missae of John Burckard, Rome 1502, collated with a shorter recension from a Roman Missal of 1501.

Ordinary of the earliest known Sarum Missal, written about A.D. 1264.

And other pieces. 8vo. [November, 1904.]